

GAVRIL ARDELEAN

IOSIF BÉRES

ALEXANDRU LÁPOSI

**FAUNA
DEPRESIUNII BAIA MARE
ȘI A ZONELOR LIMITROFE**

- studiu taxonomic, ecologic, biogeografic și de ocrotire a faunei -

Editura Daya
Satu Mare, 2009

<https://biblioteca-digitala.ro>

GAVRIL ARDELEAN

IOSIF BÉRES

ALEXANDRU LÁPOSI

**FAUNA
DEPRESIUNII BAIA MARE ȘI A ZONELOR
LIMITROFE**

**- Studiu taxonomic, ecologic, biogeografic
și de ocrotire a faunei -**

**EDITURA DAYA SATU MARE
2009**

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

ARDELEAN, GAVRIL

Fauna Depresiunii Baia-Mare și a zonelor limitrofe /
Gavril Ardelean, Iosif Béres, Alexandru Láposi. - Satu-Mare :
Daya, 2009

ISBN 978-973-86756-6-7

I. Béres Iosif

II. Láposi Alexandru

591.9(498.41)

Tehnoredactare computerizată: TÓTH ILDIKÓ

PREFAȚĂ

Mai multe motive au determinat autorii să redacteze această carte. În primul rând, obligația lor față de meleagurile pe care locuiesc de a încredința tiparului o lucrare științifică fundamentală despre fauna Depresiunii Baia Mare, reparând astfel o veche deficiență, aceea că în municipiul băimărean funcționează o facultate de profil de peste patru decenii fără a realiza un asemenea îndrăzneț demers științific. În al doilea rând, pe parcursul a aproape 10 ani de cercetări de teren am acumulat un volum impresionant de date în urma unor investigații sistematice faunistice de teren. Desigur, apariția acestei cărți ne dă satisfacția faptului împlinit și, totodată, umple un mare gol pe piața „editorială” din NV-ul României. De asemenea, ne întărește convingerea că ne apropiem tot mai mult de realizarea dezideratului nostru profesional, de a da o „opera omnia”, din care să nu lipsească două mari lucrări sub semnătura noastră: una despre nevertebratele Maramureșului și alta despre vertebratele NV-ului României.

Lucrarea de față este structurată pe șase capitole – 1. cadrul natural; 2. istoricul cercetării; 3. fauna zonei; 4. ecologia faunei zonei; 5. considerații zoogeografice despre zonă și 6. poluarea și ocrotirea faunei zonei – și se încheie cu concluzii pertinente privind starea actuală a faunei Depresiunii Baia Mare, permițând autorilor să abordeze tema pe toate planurile științifico-metodologice care să dea o imagine cât mai completă și documentată despre subiectul abordat. În același timp, au fost formulate o serie de măsuri în vederea ameliorării situației ecologice a acestei faune locale, afectată de o puternică presiune antropică, mai ales de desfășurarea, de-a lungul multor ani, a unui minierit agresiv.

Lucrarea beneficiază și de un rezumat în limba engleză pentru a intra și în circuitul internațional al informației științifice; oferă celor interesați un amplu aparat bibliografic adus la zi, iar pentru mai ușoara utilizare a materialului documentar s-a întocmit o listă de denumiri științifice a speciilor de animale identificate. De asemenea, mai precizăm că în proporție de 98 % fotografiile inserate în această carte sunt originale, aparținând domnilor *Gheorghe Bârlea, Iosif Béres, Alexandru Láposi și Ionică Pop*.

Cu toate menționările de mai înainte, lucrarea nu și-a propus să aibă un caracter exhaustiv și definitiv, ci doar să reflecte cât mai exact situația

actuală a faunei Depresiunii Baia Mare. Tot ca o limită a lucrării noastre este și faptul că aceasta este inegală sub aspectul prezentării celor două grupe mari de animale. Astfel, în abordarea nevertebratelor ne-am bazat, în principal, pe sursele bibliografice, iar partea despre vertebrale este mult mai extinsă și elaborată, beneficiind, pe lângă o bibliografie mai bogată, și de foarte multe observații și investigații de teren personale.

Lucrarea se adresează biologilor și ecologilor - cadre didactice și cercetători - managerilor în domeniul mediului, instituțiilor administrației locale de profil, ONG-urilor ce activează pe tărâmul protecției mediului. Pentru toți, credem, este un document important, o carte de identitate a zonei – pe când și un buletin de identitate al florei și vegetației zonei? – de la care trebuie să pornească cei care doresc să se dedice cercetării faunei Depresiunii Baia Mare.

Ideea principală ce se desprinde din lectura cărții noastre este că Depresiunea Baia Mare, cu toate că este supusă unei puternice poluări – dar în declin în ultimele două decenii ca urmare a declinului industrial, mai ales a mineritului – dispune încă de habitate naturale remarcabile, începând din văile Someșului și Lăpușului și până în vârful Munților Gutâi-Igriș-Țibleș, ce merită să fie conservate ca arii protejate – nu numai geologice, forestiere și botanice, dar și faunistice sau mixte – deoarece dețin încă multe nestemate floristice și faunistice (speciile rare, endemite sau relict), dar și minunate peisaje.

În încheiere, aducem mulțumiri tuturor celor care și-au adus aportul la cercetarea pe teren, la tehnoredactare și tipărire, în mod deosebit domnilor biologi dr. Alexandru Wilhelm (ihtologie) și Vasile Pop (ornitologie), nutrind speranța că ea va fi un instrument prețios de cunoaștere a faunei Depresiunii Baia Mare.

Baia Mare, 15 martie 2009

AUTORII

CUPRINS

PREFAȚĂ	1
1. CADRUL NATURAL AL DEPRESIUNII BAIA MARE ȘI A ZONELOR LIMITROFE	7
1.1. AȘEZAREA ȘI LIMITELE GEOGRAFICE ALE ZONEI	7
1.2. CARACTERIZAREA GEOLOGICĂ A ZONEI	9
1.3. RELIEFUL ZONEI	14
1.4. CLIMA ZONEI	19
1.5. HIDROGRAFIA ZONEI	21
1.6. SOLURILE ZONEI	28
1.7. VEGETAȚIA ZONEI	31
2. ISTORICUL CERCETĂRII FAUNEI DEPRESIUNII BAIA MARE ȘI A ZONELOR LIMITROFE	45
3. FAUNA DEPRESIUNII BAIA MARE ȘI A ZONELOR LIMITROFE	54
3.1. MODALITĂȚI DE CERCETARE FAUNISTICĂ A ZONEI	54
3.2. SPECIILE DE ANIMALE IDENTIFICATE ÎN DEPRESIUNEA BAIA MARE ȘI ZONELE LIMITROFE	55
3.3. SITUAȚIA TAXONOMICĂ PRIVIND SPECIILE DE ANIMALE MENȚIONATE ÎN DEPRESIUNEA BAIA MARE	433
4. ECOLOGIA FAUNEI DEPRESIUNII BAIA MARE	435
4.1. ECOLOGIA PROTOZOARELOR DIN ZONĂ	435
4.2. ECOLOGIA SPONGIERILOR DIN ZONĂ	437
4.3. ECOLOGIA CNIDARILOR DIN ZONĂ	437
4.4. ECOLOGIA PLATELMINȚILOR DIN ZONĂ	438
4.5. ECOLOGIA NEMATELMINȚILOR DIN ZONĂ	438
4.6. ECOLOGIA ANELIDELOR DIN ZONĂ	439
4.7. ECOLOGIA BRIOZOARELOR DIN ZONĂ	440

4.8. ECOLOGIA MOLUȘTELOR DIN ZONĂ	440
4.9. ECOLOGIA ARAHNIDELOR DIN ZONĂ	442
4.10. ECOLOGIA CRUSTACEELOR DIN ZONĂ	442
4.11. ECOLOGIA MIRIAPODELOR DIN ZONĂ	443
4.12. ECOLOGIA INSECTELOR DIN ZONĂ	444
4.13. ECOLOGIA CICLOSTOMILOR DIN ZONĂ	451
4.14. ECOLOGIA PEȘTELOR DIN ZONĂ	451
4.15. ECOLOGIA AMFIBIENILOR DIN ZONĂ	459
4.16. ECOLOGIA REPTILELOR DIN ZONĂ	462
4.17. ECOLOGIA PĂSĂRILOR DIN ZONĂ	463
4.17.1. <i>Situația taxonomică a avifaunei din Depresiunea Baia Mare</i>	463
4.17.2. <i>Tabele sinoptice privind ornitofauna din zonă</i>	465
4.17.3. <i>Situația zoogeografică a avifaunei din zona cercetată</i>	465
4.17.4. <i>Situația tipului trofic al speciilor din avifauna zonei</i>	489
4.17.5. <i>Situația fenologică a avifaunei din zonă</i>	490
4.17.6. <i>Situația privind statutul ecologic al păsărilor din zonă</i>	492
4.17.7. <i>Situația păsărilor privind habitatele ocupate în zonă</i>	493
4.17.8. <i>Situația ornitofaunei în funcție de răspândire, frecvență și abundență în zonă</i>	495
4.17.9. <i>Situația speciilor ca dinamică în avifauna în zonă</i>	497
4.17.10. <i>Avifauna habitatelor din zona cercetată</i>	498
4.17.10.1. <i>Păsările din habitatele naturale ale zonei</i>	498
4.17.10.2. <i>Păsările din habitatele antropizate ale zonei</i>	532
4.17.11. <i>Habitatelor ornitologice în Maramureș și în NV-ul României</i>	550
4.17.12. <i>Migrația păsărilor în Depresiunea Baia Mare</i>	555
4.17.12.1. <i>Deplasarea sezonieră locală a păsărilor în Depresiunea Baia Mare</i>	555
4.17.12.2. <i>Migrația propriu-zisă a păsărilor în Depresiunea Baia Mare</i>	556
4.18. ECOLOGIA MAMIFERELOR DIN ZONA CERCETATĂ	566

5. CONSIDERAȚII PRIVIND ZOOGEOGRAFIA DEPRESIUNII BAIA MARE

5.1. DEPRESIUNEA BAIA MARE, PARTE A PROVINCIEI DACICE	572
---	-----

5.2. DIFERENȚE REGIONALE FAUNISTICE ÎN ZONĂ	572
5.3. DINAMISMUL FAUNEI ZONEI	573
5.4. ENDEMITELE ȘI RELICTELE ZONEI	576
6. POLUAREA ȘI OCROTIREA FAUNEI DEPRESIUNII BAIA MARE	578
6.1. POLUAREA ZONEI	578
6.1.1. <i>Aspecte ale poluării naturale în zonă</i>	578
6.1.2. <i>Aspecte ale poluării artificiale în zonă</i>	579
6.2. EFECTELE POLUĂRII DIN ZONĂ ASUPRA POPULAȚIILOR DE ANIMALE	585
6.2.1. <i>Considerații generale</i>	585
6.2.2. <i>Degradarea mecanismelor de autopurificare a râurilor de către poluarea din zonă</i>	588
6.2.3. <i>Degradarea ihtiofaunei zonei</i>	589
6.2.4. <i>Degradarea faunei de amfibieni a zonei</i>	595
6.2.5. <i>Degradarea faunei de reptile din zonă</i>	596
6.2.6. <i>Degradarea avifaunei zonei</i>	597
6.2.7. <i>Degradarea mamalofaunei zonei</i>	599
6.2.8. <i>Reducerea pădurilor de șes și efectul acțiunii ei asupra faunei zonei</i>	600
6.2.9. <i>Creșterea și diversificarea elementelor antropofile ca urmare a dezvoltării așezărilor umane</i>	600
6.3. CONSERVAREA ȘI OCROTIREA FAUNEI DEPRESIUNII BAIA MARE ...	601
6.3.1. <i>Măsuri speciale de protecție a unor grupe de animale din zonă</i>	602
6.3.1.1. <i>Protecția nevertebratelor din zonă</i>	602
6.3.1.2. <i>Protecția ihtiofaunei zonei</i>	602
6.3.1.3. <i>Protecția herpetofaunei zonei</i>	604
6.3.1.4. <i>Protecția avifaunei zonei</i>	606
6.3.1.5. <i>Protecția faunei de mamifere a zonei</i>	607
6.3.2. <i>Protejarea habitatelor naturale pentru ocrotirea faunei locale</i>	607
6.3.2.1. <i>Rezervațiile naturale din zonă</i>	608
6.3.2.2. <i>Necesitatea înființării a noi arii faunistice protejate în zonă</i>	611
6.3.3. <i>Ocrotirea speciilor de animale rare din zonă</i>	613

7. CONCLUZII	627
CONCLUSIONS	631
BIBLIOGRAFIE	635
INDEXUL ALFABETIC AL DENUMIRILOR ȘTIINȚIFICE ALE SPECIILOR DE ANIMALE	666

1. CADRUL NATURAL AL DEPRESIUNII BAIA MARE ȘI ZONELOR LIMITROFE

1.1. AȘEZAREA ȘI LIMITELE GEOGRAFICE ALE ZONEI

Depresiunea Baia Mare este o unitate morfostructurală situată în nord-vestul țării, iar actualmente, sub aspect administrativ, se află în vestul județului Maramureș (**fig. nr. 1**).

Fig. nr. 1 – Situația Depresiunii Baia Mare pe teritoriul României și al județului Maramureș

Apartenența geografică a zonei. Sub raport geografic, Depresiunea Baia Mare a fost cuprinsă, pentru prima dată, ca unitate încadrată în complexul geomorfologic al țării, de *Mihăilescu* (1931, 1932), care o consideră drept o zonă de contact între Dealurile Someșene și grupa montană vulcanică de nord a Carpaților Orientali (**fig. nr. 2**).

Ulterior, ea a fost atașată când Carpaților Orientali, fiind considerată o depresiune marginală a Munților Gutâi, când Depresiunii Transilvaniei, prin Platforma Someșană (*Macovei*, 2001-2002).

Dar *Sârcu* (1971) este primul geograf care include Depresiunea Baia Mare la Dealurile Vestice, idee acceptată și în prezent de majoritatea geografilor români (cit. *Macovei*, 2001-2002).

Limitele geografice ale zonei. Există două modalități de a delimita această depresiune: în sens restrâns și în sens larg.

Noi am optat, în cercetarea faunei Depresiunii Baia Mare, pentru sensul larg al delimitării acesteia, deoarece mobilitatea și migrațiile faunistice specifice ne-au obligat să investigăm și zonele geografice limitrofe.

Așadar, limitele naturale ale Depresiunii Baia Mare, în accepțiunea lucrării de față, sunt reprezentate de următoarele unități de relief:

- spre nord, *Munții Gutâi* (eruptiv neogen), prin înălțimi de peste 800-1000 m;
- spre est, *Dealurile Cavnicului și Cărpinișului* (eruptiv oligocen superior), *Munții Preluca* (cristalin);
- spre sud, Depresiunea Copalnicului, prin *Colinele Curtuiuşului și Dealul Mare*;
- spre vest, *Culmea Codru-Făget* (cristalin) și *Dealurile Țicăului* (în parte cristalin), incluzând în depresiunea Baia Mare și dealurile din vestul Someșului de la Țicău la Ardușat-Crucișor.

Între aceste limite Depresiunea Baia Mare are o suprafață de aproximativ 900 km², fiind o depresiune de mărime mijlocie spre mică.

1.2. CARACTERIZAREA GEOLOGICĂ A ZONEI

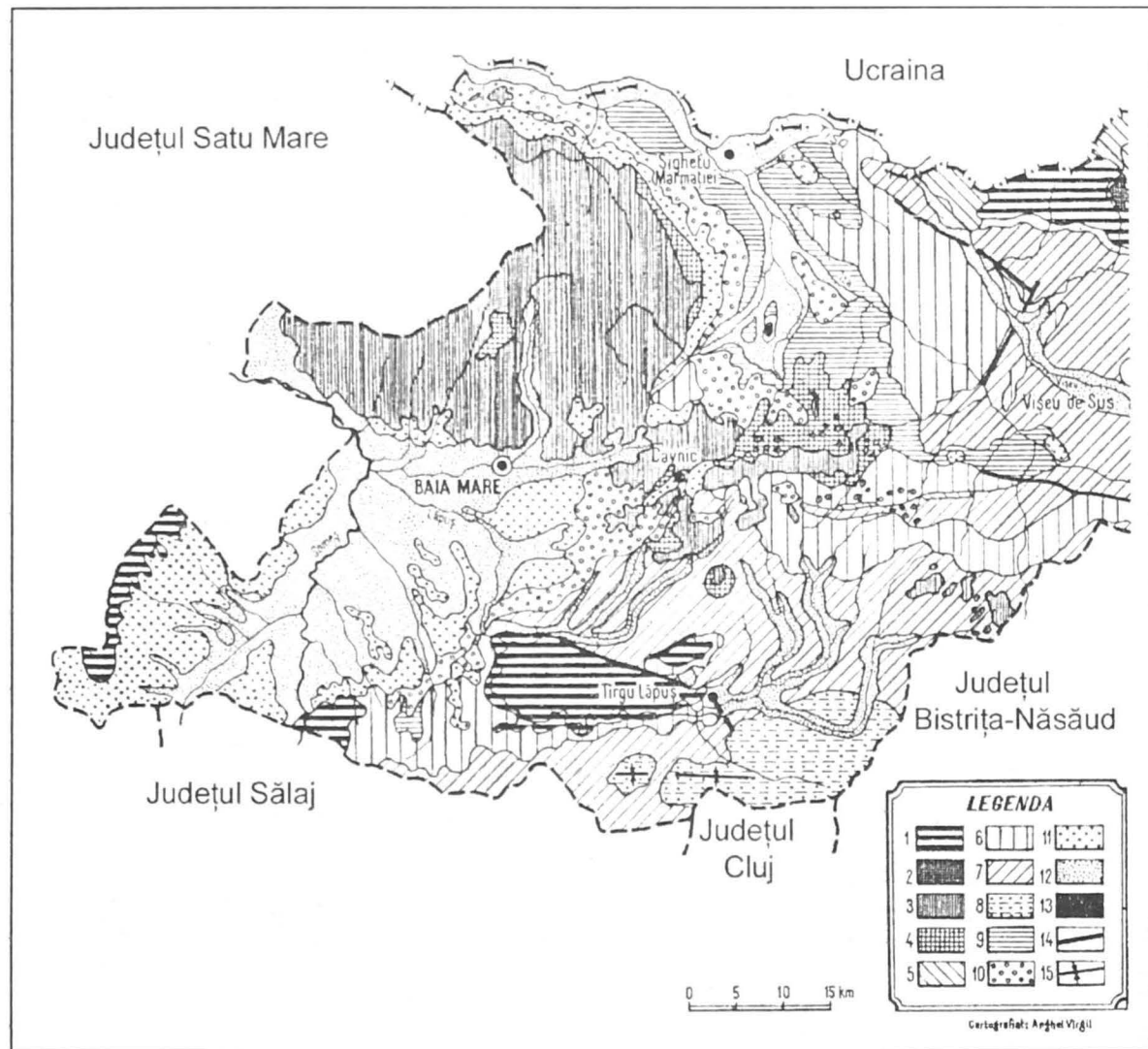
Deoarece pentru analiza datelor faunistice, geologia are mai mică importanță, acest subiect va fi prezentat doar sumar (**fig. nr. 3**), potrivit lucrărilor de profil ale lui *Macovei* (2001-2002).

Depresiunea Baia Mare este de origine crozivă, fiind sculptată de apele râului Săsar în marmele panoniene de la poalele Munților Gutâi. Fundul depresiunii, pe care se găsește și municipiul Baia Mare, este reprezentat prin albia majoră și terasele Săsarului.

Sub aspect geomorfologic, Depresiunea Baia Mare a fost unul dintre *golfurile Bazinului Panonic*, iar stratigrafic se disting: a) un *fundament preterțiar*;

Fig. nr. 3 – Harta geologică a Depresiunii Baia Mare (după Harta geologică a României).

1. cristalin;
2. eruptiv mezozoic (bazalte);
3. eruptiv neogen;
4. piroclastite și grohotiș de eruptiv;
5. cretacic (fliș);
6. eocen;
7. oligocen;
8. helvețian;
9. tortonian;
10. sarmațian;
11. panonian;
12. cuaternar;
13. sare;
14. falii importante;
15. sinclinale

b) peste aceasta, *depozite de cuvertură posttectogenetice* (ale ariei Preluca Nord și unitățile tectonice din zona flișului transcarpatic; c) peste cuvertura posttectogenetică, s-au depus *depozite neogene*, contemporane cu activitatea vulcanică din zonă.

Fundamentul preterțiar. Nu aflurează în Depresiunea Baia Mare, dar a fost interceptat de mai multe foraje, la adâncimea de +253 m în Depresiunea Copalnic, -774 m în Depresiunea Baia Mare și -1626 m în Munții Gutâi.

Acest fundament preterțiar este alcătuit din *roci cristaline metamorfice de tip Preluca*, care, după Balintoni (1997) cuprinde:

- (a) *formațiunea terigenă inferioară de Răzoare* (cuărto-fosfați și lentile de calcare cristaline);
- (b) *formațiunea carbonatică de Măgureni* (roci carbonatice, îndeosebi dolomite);
- (c) *formațiunea terigen-amfibolitică Preluca Nouă* (diverse roci amfibolitice, în alternanță cu gnaise, micașisturi, cuarțite etc.);
- (d) *formațiunea terigenă superioară de pe Valea Cavnicului* (micașisturi și cuarțite).

Depozitele de cuvertură posttectogenetice. Sunt reprezentate de sedimente paleogene și cuprind:

- (a) *formațiunea de Remecioara*, alcătuită din argile și argilo-nisipuri roșii (facies continental) în orizontul bazal și gresii litice (în condiții marine litorale) în orizontul superior;
- (b) *formațiunea de Cozla*, reprezentând un facies carbonatic foarte fosilifer, alcătuit, preponderent, din calcare grosiere, iar supraordonat din diverse tipuri de calcare (cu alge, gasteropode, bivalve etc.), șisturi cristaline etc.;
- (c) *formațiunea de Cuciulat*, reprezentată de calcare bioacumulate și marno-calcare, cu intercalații subțiri de marne și argile cărbunoase formate în condiții lacustre; tot aici s-au format șisturi cărbunoase pe seama paleofitocenzozelor cu *Myrica* și *Cyrilla*, respectiv de *Phragmites oeningensis*;
- (d) *formațiunea de Buzușa*, alcătuită din marno-calcare cenușii-albicioase cu *Cardium lipoldi* (specific apelor salmastre);
- (e) *formațiunea de Ileanda*, alcătuită din șisturi bituminoase, în alternanță cu marne sistuoase cenușii negricioase;
- (f) *formațiunea de Vima*, care reprezintă faza finală de colmatare a bazinului de sedimentare cu două litofaciesuri: *litofaciesul de Copalnic*,

predominant marnos, și *litofaciesul de Bloaja*, marnos cu intercalații de diverse gresii; la nord de Masivul Preluca această formațiune cuprinde trei *paleoflore*: (1) *de Coruș*, subtropicală și pluvială, cu *Lauraceae*; (2) *de Tihău*, mixtă, mesofitică, de climat cald-temperat umed; (3) *de Valea Jiului*, pădure sempervirescentă cald-temperată; paleoflora de Coruș și cea de Valea Jiului conțin palmieri.

Fig. nr. 4 – Coloane de bazalt de pe râul Firiza la Ferneziu

Depozitele neogene contemporane cu activitatea vulcanică din Munții Gutâi. După formațiunea de Vima, a urmat o perioadă continentală, care a ținut până la transgresiunea marină a Badenianului superior, care cuprinde următoarele unități litostratigrafice:

- (a) *formațiunea de Coaș*, dezvoltată și suprapusă în cea mai mare parte peste depozitele Badenianului, cu un facies inferior marnos și altul superior piroclastic, ultimul cu dezvoltare tipică în bazinul hidrografic al Văii Caselor-Coaș (*tuful de Coaș*); deoarece, pe verticala profilului, în partea superioară, domină gimnospermele, se consideră că ar fi putut avea loc o răcire a climei în Depresiunea Baia Mare la sfârșitul Badenianului;

- (b) *formațiunea de Cavnic*, suprapusă în cea mai mare parte cu depozitele Sarmațianului de la limita estică a Depresiunii Baia Mare și în continuitate de sedimente peste formațiunea de Coaș, cuprinde mai multe *litofaciesuri*: (1) al marnelor inferioare cu intercalații de piroclastite; (2) al marnelor cu gipsuri; (3) al marnelor cenușii cu intercalații de gresii și (4) al marnelor cu intercalații de tufuri dacitice;
- (c) *formațiunea de Săsar*, suprapusă peste depozitele Panonianului din nordul și estul Depresiunii Baia Mare, dispusă transgresiv peste formațiunea de Cavnic și alcătuită din argile marnoase și marne.

Evoluția vulcanismului neogen din zona limitrofă Depresiunii Baia Mare. Sub acest aspect se disting trei tipuri de roci vulcanice:

- (a) *vulcanitele badeniene*; badenianul reprezintă începutul activității vulcanice din zonă, care se pare că a avut un caracter exploziv, generând curgeri de piroclastite de tipul ignimbritelor; se acceptă prezența a două aliniamente de curgeri, orientate est-vest: (1) Purcăreț - Piatra Hândal - Tăul Sergii; (2) Comșa - Pleșu - Puturoasa;
- (b) *vulcanitele sarmațiene*, reprezentate prin dacitele piroxenice de Șatra, andezite piroxenice de Seini, andezite piroxenice de Răchițele-Cavnic și dacitele piroxenice de Șindileu;
- (c) *vulcanitele panoniene*, alcătuite din: andezite piroxenice de Ilba, dacite cu biolite de Dănești, andezite cuarțifere de Pișcuiatec, Șuior și Highișu, andezite piroxenice și bazaltoide de Jereapăn, Igniș-Mara, Săpânța și Mogoșa, andezite piroxenice cu cuarț, biotit și hornblendă de Gutâi, dacite cu biotit de Pleșca și bazaltele de la Firiza.

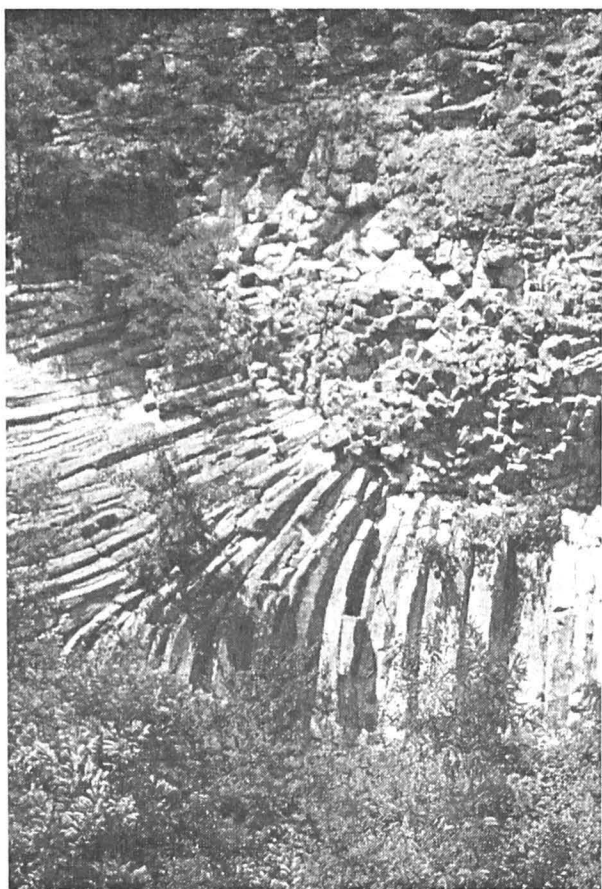

Fig. nr. 5 – Rozeta de andezit de la Ilba

Andezitele cu piroxen, larg răspândite în zonă, au adesea aspect stratificat, ca în Vf. Igniș și Vf. Puturoasa. Uneori, însă, condițiile de răcire au făcut să apară aspecte de coloană poligonală, așezate regulat, ca în cariera Limpedeș-Firiza (**fig. nr. 4**) și Lespezi – sub Igniș ori de coloană radiară (Ilba – Gară) sau poligoane cu terminații ușor redresate (cascada Runcului – Săpânța). În imaginea alăturată se distinge, la Ilba, frumoasa rozetă de andezit piroxenic din Munceii Băii Mari, ca rezultat al exploatării pietrei (**fig. nr. 5**).

O seamă de roci sunt exploatate și astăzi în cariere, cum sunt cele de la Seini sau Baia Mare (**fig. nr. 6**).

Vulcanitele sunt însoțite de formațiuni piroclastice, care alternează cu curgeri de lavă, reliefând astfel structuri de stratovulcani.

Fig. nr. 6 – Carieră de piatră din vecinătatea municipiului Baia Mare

1.3. RELIEFUL ZONEI

Cele mai importante date despre relieful Depresiunii Baia Mare ni le oferă *Posea și colab.*, (1980).

Depresiunea Baia Mare are o altitudine medie de 200 m și este dominată de lunci și terase.

Relieful depresiunii se pretează la o facilă zonare pe verticală: (a) o fâșie înconjurătoare (rama), compusă din piemonturi, glacisuri sau dealuri; (b) o zonă de câmp înalt, înglobând terasele superioare și mijlocii și (c) o zonă joasă, cu lunci și terase inferioare.

Fig. nr. 7 – Vedere generală a Depresiunii Baia Mare

Unitățile de ramă. Se compun din: (a) *Dealurile Curtuișului*, niște culmi joase și prelungi, desprinse de pe interfluviul delimitat de depresiunile Copalnic și Baia Mare; (b) *Culmea Groșilor*, reprezentată de un interfluviu ușor nivelat între Săsar și Valea Cia; (c) *Dealurile Tăuților*, din vecinătatea municipiului Baia Mare; (d) *Glacisul sau Colinele Piemonturilor Baia Mare – Seini*, ce se extind la poalele Munților Igriș, pe o fâșie îngustă și fragmentată ce urcă ușor și pe muntele vulcanic, având altitudini între 308-405 m; (e) *Colinele Piemontului Șomcutei*, în sudul depresiunii, cu altitudini între 250-300 m; (f) *Dealurile Urmenișului*, în vestul depresiunii, pe stânga Someșului, cu altitudini între 250-350 m; (g) *bazinetul depresionar Rus-Șișești* care reprezintă bazinetul superior al Văii Cia, cu aspect deluros, realizând tranziția spre Depresiunea Copalnic; (h) *Dealurile Țicăului*, de pe stânga Someșului, de la Țicău la Crucișor (**fig. nr. 7 și 8**).

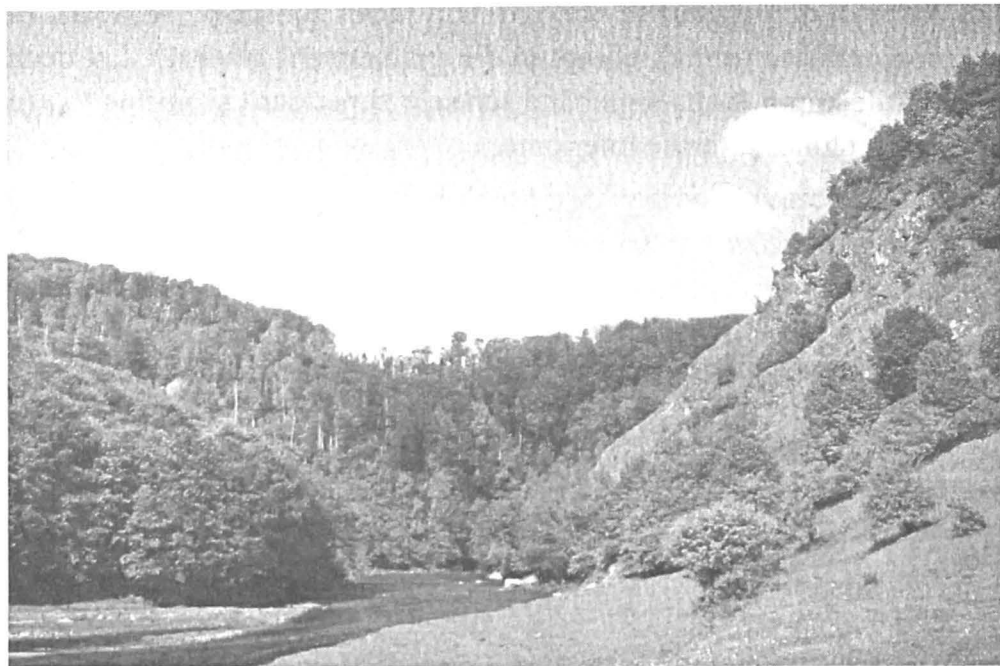

Fig. nr. 8 – Muncii Băii Mari

Zona de câmp înalt înglobând terasele superioare și mijlocii. Reprezintă terasele principalelor văi – Someș, Lăpuș și Săsar – adesea extrem de extinse. Numărul de terase este de 3 pe Săsar și de 5 pe Lăpuș și Someș. Acestea au altitudini până la 195 m. În această zonă se află câmpiile locale: (a) *Câmpia Mireșului*; (b) culuarul depresionar al Someșului, între Țicău și Seini; (c) *Câmpia Săsarului*, mai înaltă; (d) *Câmpia Lăpușului*, cu altitudini până la 140 m la Merișor.

Zona joasă cu lunci și terase inferioare. Pe principalele văi ale depresiunii, luncile se dezvoltă larg, mai ales pe Someș.

Zonele limitrofe Depresiunii Baia Mare. Cele mai importante pentru studiul nostru sunt Munții Gutâi, Munții Igniș, Muntele Preluca și Culmea Codrului.

- *Munții Gutâi.* Se întind între pasul Neteda și Pasul Gutâi sau Piatra Pinteii (987 m), tocmai la izvoarele Săsarului (**fig. nr. 9**). Constituie o unitate bine conturată, reprezentând cel mai important con vulcanic din nordul țării, cu înălțimea maximă de 1445 m (vârful Gutâi), din al cărui crater, supus eroziunii, se mai păstrează, sub forma unei creste zimțate, așa-numita "*Creasta Cocoșului*" (**fig. nr. 10**). Nota lor distinctivă este predominarea unor platouri largi de lavă și aglomerate vulcanice, depuse

succesiv, din tortonian până în cuaternar, fiind alcătuite din andezite bazaltoide. În jurul lor, există abrupturi puternice, mai ales spre Maramureș, la baza cărora se aștern trene de grohotiș, precum și cuvete lacustre periglaciare.

Fig. nr. 9 – Munții Gutâi – vedere dinspre Depresiunea Maramureșului

- *Munții Igriș*. Se întinde între Valea Săsarului și pasul Huta (587 m), săltând brusc deasupra Depresiunii Baia Mare (**fig. nr. 11**). Sunt dominați de interfluvii relativ netede, spinări rotunjite și chiar platouri, cum este Vârful Igriș (1.307 m), format din curgeri de lavă. În sudul lui se află “blocuri oscilante” și coloane de lespezi suprapuse, ce reprezintă martori de eroziune periglaciară. Sunt niște munți joși, dar cei mai masivi din grupa nordică a Carpaților Răsăriteni, împreună cu Țibleșul, practic netraversați de nici un drum.

În interiorul lor se delimitează, totuși, câteva bazinete depresionare, precum Chiuzbaia, Blidar, Firiza (pe valea Firiza), Băița și Umoasa (pe Valea Băița), Nistru (pe Valea Nistru) și Hândalul Ilbei (pe Valea Ilba) dar și un impresionant platou vulcanic Oaș-Maramureș (**fig. nr. 12**).

- *Muntele Preluca*. Este format din șisturi cristaline, acoperite în parte de eocen. Se delimitează la sud și vest de defileul Lăpușului, iar la nord de un abrupt de falie, înalt de 200-400 m, care îl desparte de Depresiunea Copalnic.

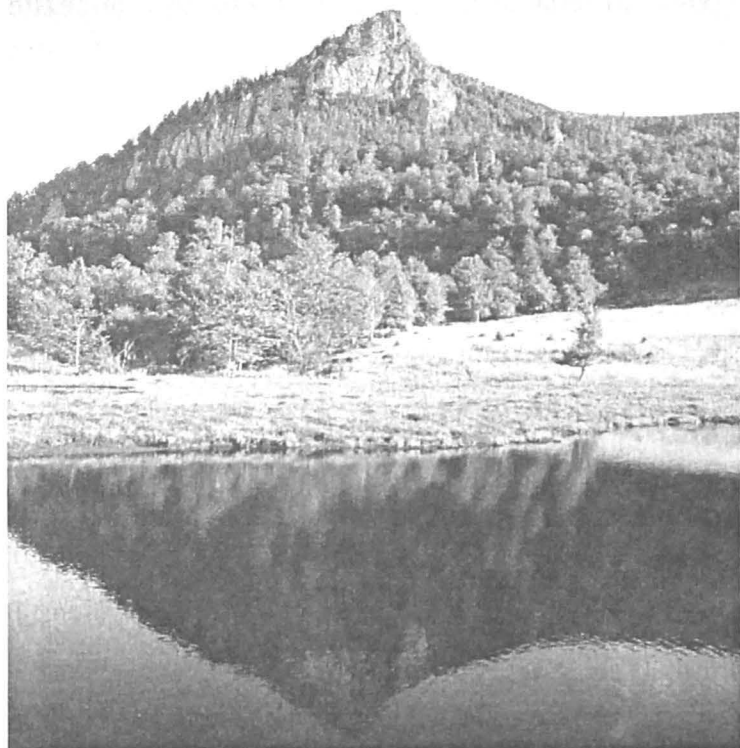

Fig. nr. 10 – Vârful
Creasta Cocoșului
(Munții Gutâi)

Fig. nr. 11 – Munții
Igniș – vedere
parțială

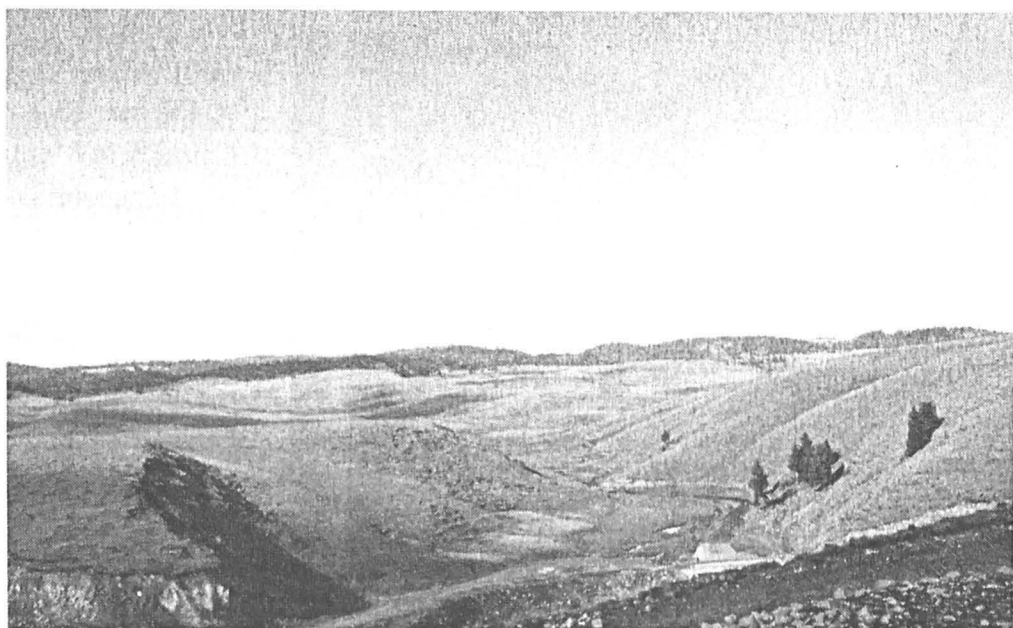

Fig. nr. 12 – Platou Vulcanic Oaş-Maramureș

În fapt, este un horst înalt de 700-800 m (altitudinea maximă Vârful Florii, 811 m), tocit de suprafețe de eroziune, pe care sunt risipite case, ca în Munții Apuseni.

- *Culmea Codrului (Făget)*. Este un alt horst cristalin, îngust și alungit pe 25 km, scund (Vf. Lespezile – 580 m), având în partea nordică *Dealurile Asuajului*.

- În zonele limitrofe, se află Munții Lăpușului și Munții Țibleșului, în care se disting o seamă de frumuseți remarcabile (**fig. nr. 13 și 14**).

1.4. CLIMA ZONEI

În Depresiunea Baia Mare, clima este *continentală moderată* (Cfbx), caracteristică piemonturilor vestice. Indicele de ariditate (P/T+10) este egal cu 53, însemnând o *umiditate excesivă*, de unde natura solurilor și a vegetației zonei.

Temperatura medie anuală este de 9,4°C, iar numărul zilelor cu temperaturi peste 0°C este de cca. 280. Fiind adăpostită de vânturile din nord și est, prin munți, Depresiunea Baia Mare se bucură de un *climat blând* (ierni în care luna cea mai rece este de -3°C și veri în care media din luna cea mai caldă este de 20-22°C).

Fig. nr. 13 –
Cascadă în Munții
Lăpușului

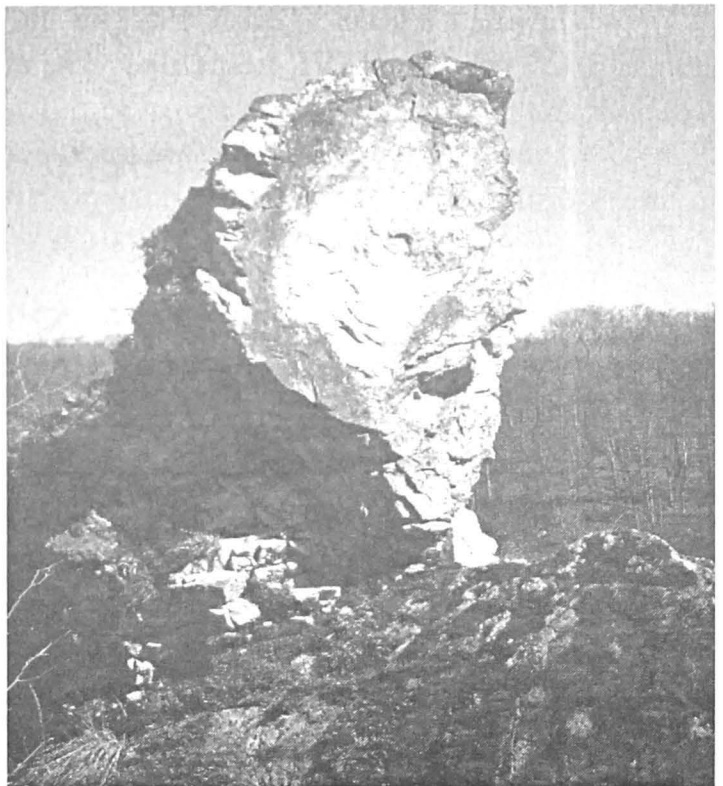

Fig. nr. 14 – „Sfinxul”
din Munții Lăpușului

Depresiunea Baia Mare este foarte bogată în precipitații atmosferice, media anuală fiind de 1014 mm, din care peste 70 % cad în sezonul de vegetație. Numărul anual al zilelor cu precipitații este cuprins între 130-155, iar cel al zilelor cu îngheț de 120-130; zilele cu strat de zăpadă însumează 50-75. Umiditatea relativă a aerului variază între 65-87 %.

Viteza vânturilor este moderată, iar timpul calm are valoarea de 54 % din durata anului.

Dimpotrivă, climatul munților din jur este *continental umed*, cu ierni aspre și precipitații în tot cursul anului. Temperatura în luna cea mai caldă este sub 18°C iar în luna cea mai rece sub -3°C. Precipitațiile medii anuale pe Gutâi depășesc 1400 mm.

Fig. nr. 15 – Râul Săsar la Baia Mare

1.5. HIDROGRAFIA ZONEI

Principalele râuri, în succesiunea teritorială a Depresiunii Baia Mare, sunt: *Săsarul, Lăpușul și Someșul (Ujvári, 1972)*.

Săsarul. Pătrunde din dreapta Lăpușului (**fig. nr. 15**), fiind afluentul său cel mai important, având un bazin hidrografic de 317 km² și o lungime

de 28 km. Izvorăște de pe versantul vestic al Gutinului, la 1000 m altitudine (zonă cu precipitații și scurgere foarte bogate) și se varsă în Lăpuș la 154 m altitudine. Are un debit mediu de $5,8 \text{ m}^3/\text{s}$. Apele sale sunt impurificate de centrele miniere Baia Sprie și Baia Mare, precum și de afluentul său Firiza. Procesul de poluare s-a diminuat însă simțitor după reculul industriei miniere din zonă după anul 1989.

Fig. nr. 16 – Lacul Firiza-Strâmtori

Pârâul *Firiza* ($S = 169 \text{ km}^2$; $L = 26 \text{ km}$) are, de asemenea, apele poluate de exploatarea minieră de la Firiza și Herja. În anul 1963, s-a dat în folosință lacul de acumulare Firiza-Strâmtori ($S = 110 \text{ ha}$; $V = 17.600 \text{ m}^3$). În aval, apa lacului este folosită de o modestă hidrocentrală, dar și pentru alimentarea cu apă a municipiului Baia Mare (**fig. nr. 16**). Înainte de amenajarea acestui lac, mai erau folosite pentru diferite alimentări cu apă și alte lacuri: Mogoșa Mică, Mogoșa Mare (Lacul Bodi) pentru Baia Sprie, iar Lacul Albastru, de lângă Baia Mare, a fost transformat în ștrand.

Către Săsar coboară, pe versanți, mai multe pâraie cu debit permanent (de exemplu pârâul Blidar – **fig. nr. 17**), din care unele, adesea, în timpul ploilor mari, inundă câmpia subcolinară, depozitând nisipuri și pietrișuri mai mult sau mai puțin grosiere. Pe stânga, Săsarul primește, temporar, din văi secundare, ape de precipitații ce se scurg de pe pantele mai mult sau mai puțin înclinate.

Lăpușul. Este cel mai lung râu al zonei, colectând apele din munții vulcanici Gutâi-Țibleș-Lăpuș, din Culmea Breaza și Preluca. Este un adevărat colector submontan al apelor înălțimilor înainte menționate, fiind mai dezvoltat doar spre dreapta, având o puternică asimetrie. Izvorăște de sub vârful Văratec, la circa 1200 m altitudine, și se varsă în Someș, la 148 m altitudine. Are un bazin hidrografic de 1820 km² și o lungime a cursului de 114 km.

În zona Târgu Lăpuș, apele sale sunt folosite la extracția și prelucrarea minereurilor sulfo-auro-argentifere, iar apele reziduale rezultate își pun amprenta poluantă asupra calității apei.

În aval de Târgu Lăpuș, Lăpușul ocolește masivul cristalin Preluca, unde formează un *sălbatic defileu* (chei), lung de 30 km, cu pante până la 3-4 m/km, cu cataracte și meandre încâtușate (**fig. nr. 18**). Aici, la altitudinea de 190 m, primește pârâul Cavnic ce izvorăște de sub vârful Roții, la circa 1060 m altitudine ($S = 262 \text{ km}^2$; $L = 34,8 \text{ km}$; $D = 3,8 \text{ m}^2/\text{s}$), drenând Depresiunea Copalnic, unde mai primește pâraiele Bloaja și Valea Mare. Cavnicul, la obârșie, primește o alimentație subterană bogată. Apele sale sunt folosite la exploatările miniere Cavnic, unde sunt puternic impurificate. De aceea, în aval de Cavnic, Lăpușul rămâne un râu poluat până la vărsare, dar în limite reduse. În aval de chei, cursul Lăpușului se îndreaptă tot mai mult spre vest, primind (din dreapta) încă două cursuri de ape mai neînsemnate (văi de eroziune, adesea fără apă, care în timpul ploilor mari inundă): Chechișul sau Cia ce izvorăște din Piemontul Negrei și Craica – situate în marginea Depresiunii Baia Mare), după care primește pe cel mai mare afluent al său, Săsarul, pe care l-am prezentat mai înainte. În fine,

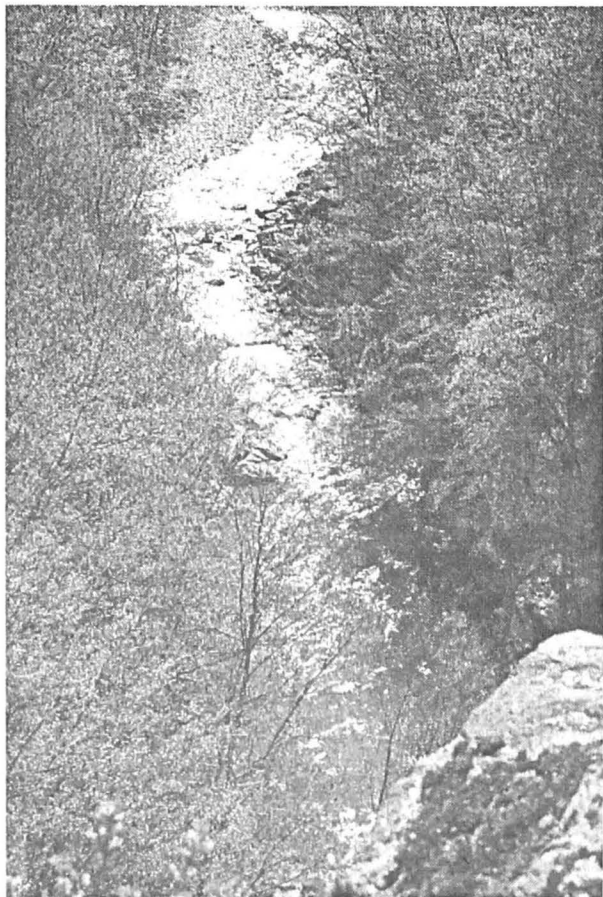

Fig. nr. 17 – Pârâul Blidar

ultimul afluent din dreapta al Lăpușului este Băița ($S = 77 \text{ km}^2$; $L = 24 \text{ km}$), care își culege apele de sub Vârful Pietroasa (1201 m) și drenează bazinele depresionare Ulmoasa și Băița (**fig. nr. 19**). Bazinul său hidrografic se desfășoară aproape exclusiv în zona eruptivă, însă apele sale sunt conduse în bună parte spre Someș, în aval de confluența cu Lăpușul. În aceeași situație sunt și pâraiele Ilba și Seinel, ce izvorăsc din munceii din vestul Depresiunii Baia Mare. Lăpușul, împreună cu afluenții săi, pot inunda, adesea, luncile în timpul ploilor mari, alimentând astfel o serie de mlaștini cu caracter permanent (**fig. nr. 20**).

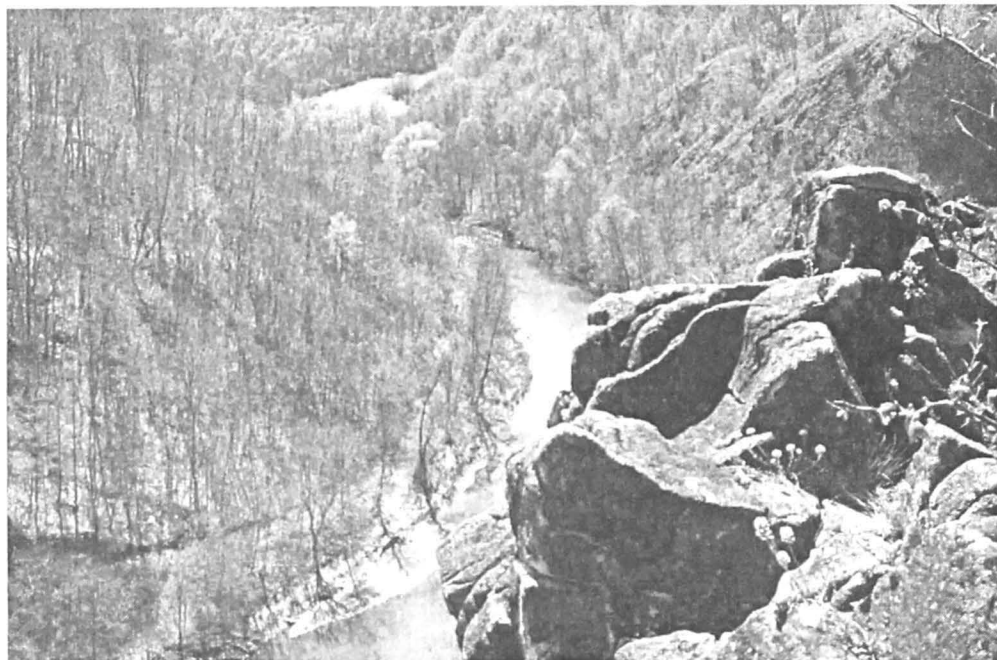

Fig. nr. 18 – Defileul Lăpușului

Caracteristicile hidrologice ale Lăpușului. Precipitațiile bogate, între 950-1380 mm, au un rol deosebit în formarea regimului hidrografic al Lăpușului. Scurgerea medie este de 500 mm, iar evapotranspirația este substanțială. Alimentația este asigurată din ploi și din topirea zăpezilor. Cea mai mare cantitate de apă se scurge în timpul primăverii (40-42 %), urmată de cea din sezonul de iarnă (26-30 %), datorate influenței climatice vestice și oceanice, apoi de vară, când apar ape crescute determinate de ploile intense, și în final de toamnă, cu cele mai mici valori ale scurgerii. Scurgerea lunară cea mai mare apare frecvent în luna martie și mai puțin în

luna aprilie. Scurgerea medie multianuală oscilează între 10 și 18 cm^3/s , iar cea specifică între 12 și 13,6 l/s/km^2 . Debitele maxime apar primăvara, odată cu topirea zăpezii concomitentă cu precipitațiile bogate, fiind de 580-820 m^3/s . Asemenea debite au fost atinse în anul 1970, când s-au produs viituri neobișnuite. Debitele minime se înregistrează toamna și ating valori de circa 0,38 m^3/s .

Temperatura apei are valori medii, care cresc de la izvoare spre vărsare, între 10 și 12°C. Temperatura maximă atinsă a fost de 32°C. Fenomenele de îngheț apar la sfârșitul lui noiembrie și se mențin până în a doua decadă a lunii martie, însumând, în medie, între 80 și 50

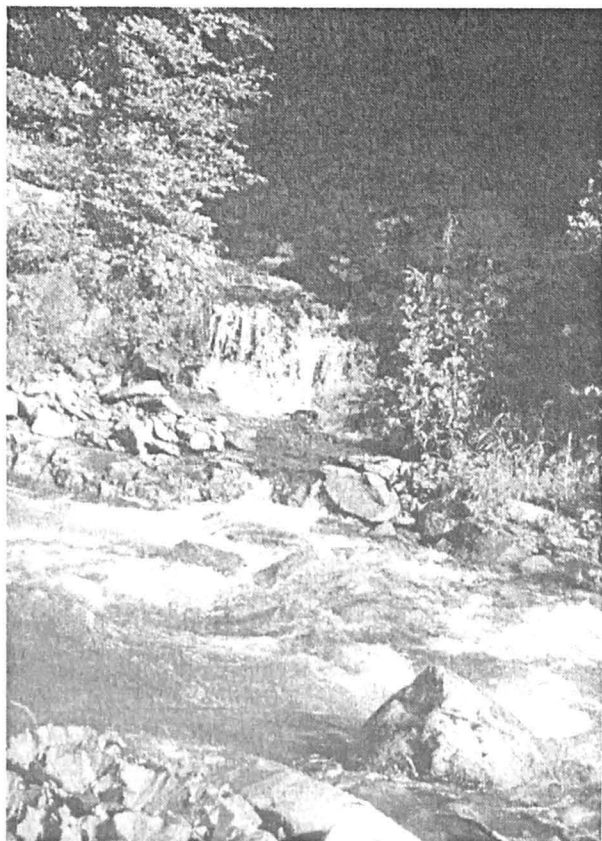

Fig. nr. 19 – Pârâul Minghet, tributar al Lăpușului

zile de îngheț. Podul de gheață este mai stabil pe Lăpuș, mai ales la Lăpușel, datorită pantelor mici și a vitezei reduse de scurgere. Pe Lăpuș, se înregistrează valori mai mari ale scurgerii solide, decât pe alte râuri, datorită deversărilor de steril de la flotațiile și instalațiile miniere din zonă.

Turbiditatea în bazinul Lăpușului oscilează între 231 și 514 g/m^3 la Cavnic și tot aici scurgerea solidă specifică este cuprinsă între 1,07 și 4,4 l/ha/an .

Hidrochimic, apele Lăpușului au o mineralizare cuprinsă între 100 și 200 mg/l și fac parte din clasa apelor bicarbonatate, grupa calciului.

Ape minerale carbogazoase, cloruro-bicarbonatate, sodice, calcice, magneziene se întâlnesc la Stoiceni, Baia Sprie, Chiuzbaia, Valea Borcutului etc.

Someșul. În cadrul Depresiunii Baia Mare, Someșul curge pe o distanță de circa 50 km (între Benesat și Seini), având un curs sinuos, meandrat, cu lățimi ale albiei minore între 80-120 m. Aici (**fig. nr. 21 și 22**),

Fig. nr. 20 – Râul Lăpuș la Lăpușel

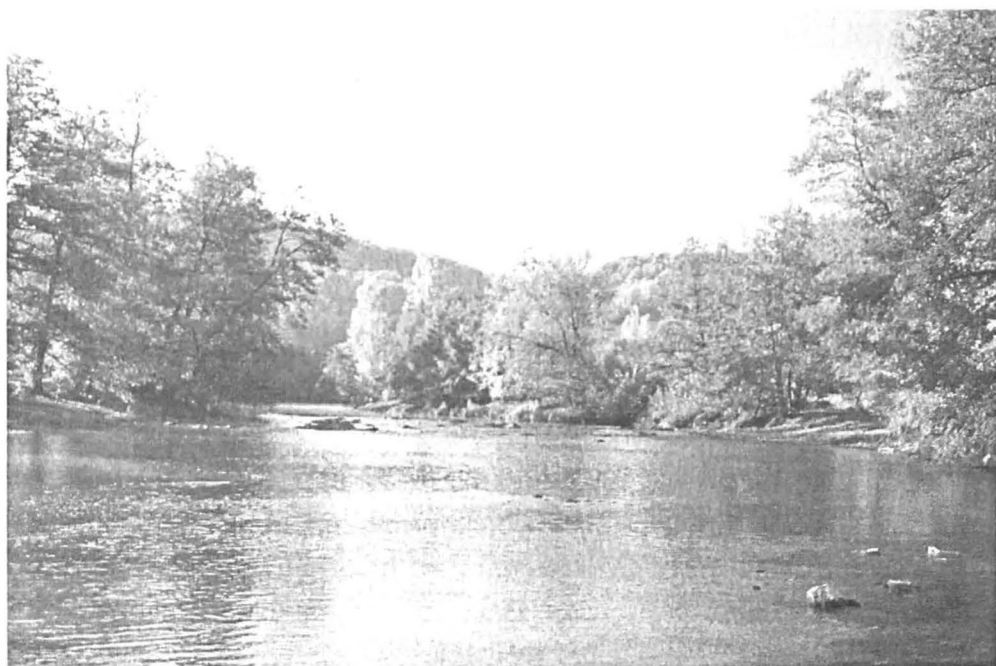

Fig. nr. 21 – Râul Someș la Țicău

Someșul primește din stânga afluenți puțini importanți, dintre care cel mai mare este Sălajul, dar importanți din dreapta, ca Bârsăul și Lăpușul, care îi măresc considerabil debitul (la Ulmeni – 80,3 m³/s; amonte de confluența cu Lăpușul – 85,3 m³/s iar aval de confluență – 110 m³/s; la Satu Mare – 114 m³/s).

Caracteristicile hidrologice ale Someșului. În Depresiunea Baia Mare, Someșul are un regim hidrologic caracterizat prin ape mari primăvara (42 % din volumul total anual), creșteri destul de importante iarna (23 %) și viituri în timpul verii. Cele mai mari debite lunare survin în luna aprilie, iar cele mai mici în luna septembrie.

Fig. nr. 22 – Râul Someș în aval de Ardușat

În timpul viiturii de proporții excepționale din mai 1970, debitul maxim înregistrat de Someș la Ulmeni a fost de 3.115 m³/s. Debite maxime se înregistrează adesea în lunile martie și aprilie, cu valori de 1300-1400 m³/s. Debitele minime absolute apar toamna și ating valori de 4,87 m³/s.

Temperaturile apei au valori medii de 12,8°C, iar maxima înregistrată a fost de 29,4°C (la Ulmeni).

Fenomenele de îngheț au o durată medie de circa 60 zile, durată ce scade în aval (47 zile la Satu Mare).

Turbiditatea medie atinge valori de 868 g/m³, iar scurgerea medie specifică oscilează în jur de 5 t/ha/an (la Ulmeni).

Lacurile. Depresiunea Baia Mare are câteva lacuri foarte mici și adesea temporare, precum cele de tip periglaciuar, de sub Gutin și de pe Poienile Ignișului, ca Iezerul Mare, Iezerul Mic, Tăul lui Dumitru.

În munții vulcanici din jurul Băii Mari se întâlnesc unele mici excavații (de eroziune sau sufosiune pe sedimentar ori pe aglomerate vulcanice), care, barate de om în aval, au dat lacuri (Bodi – la est de Firiza; Bodi sau Mogoșa – lângă Baia Sprie, precum și lacul Nistru pe dreapta Văii Nistrului etc.

Lacurile de baraj artificial sunt reprezentate practic numai de Lacul Firiza-Strâmtori, de pe Valea Firiza, dar este posibilă construirea și a altor lacuri. Mai trebuie, apoi, menționate lacurile de decantare a mălurilor de flotație din zonele miniere Baia Mare, Baia Sprie și Cavnic, dintre care cel mai mare este cel de la Bozânta Mare.

1.6. SOLURILE ZONEI

Solurile reflectă caracterul complex al factorilor abiotici și biotici care concură la geneza lor. În Depresiunea Baia Mare se disting, în funcție de principalii factori pedoclimatici, două grupe mari de soluri: solurile zonelor montane și solurile zonelor depresionare (*Posea și colab.*, 1980).

Solurile zonelor montane. Apar în Munții Gutâi – Țibleș, sub influența unor precipitații abundente (1200-1400 mm) și temperaturi scăzute, la adăpostul pădurilor de fag și mai puțin de conifere, pe roci dure, metamorfice și adezitive, având ca și caracteristici prezența scheletului și grosimea mai mică a profilului de sol (**fig. nr. 23**).

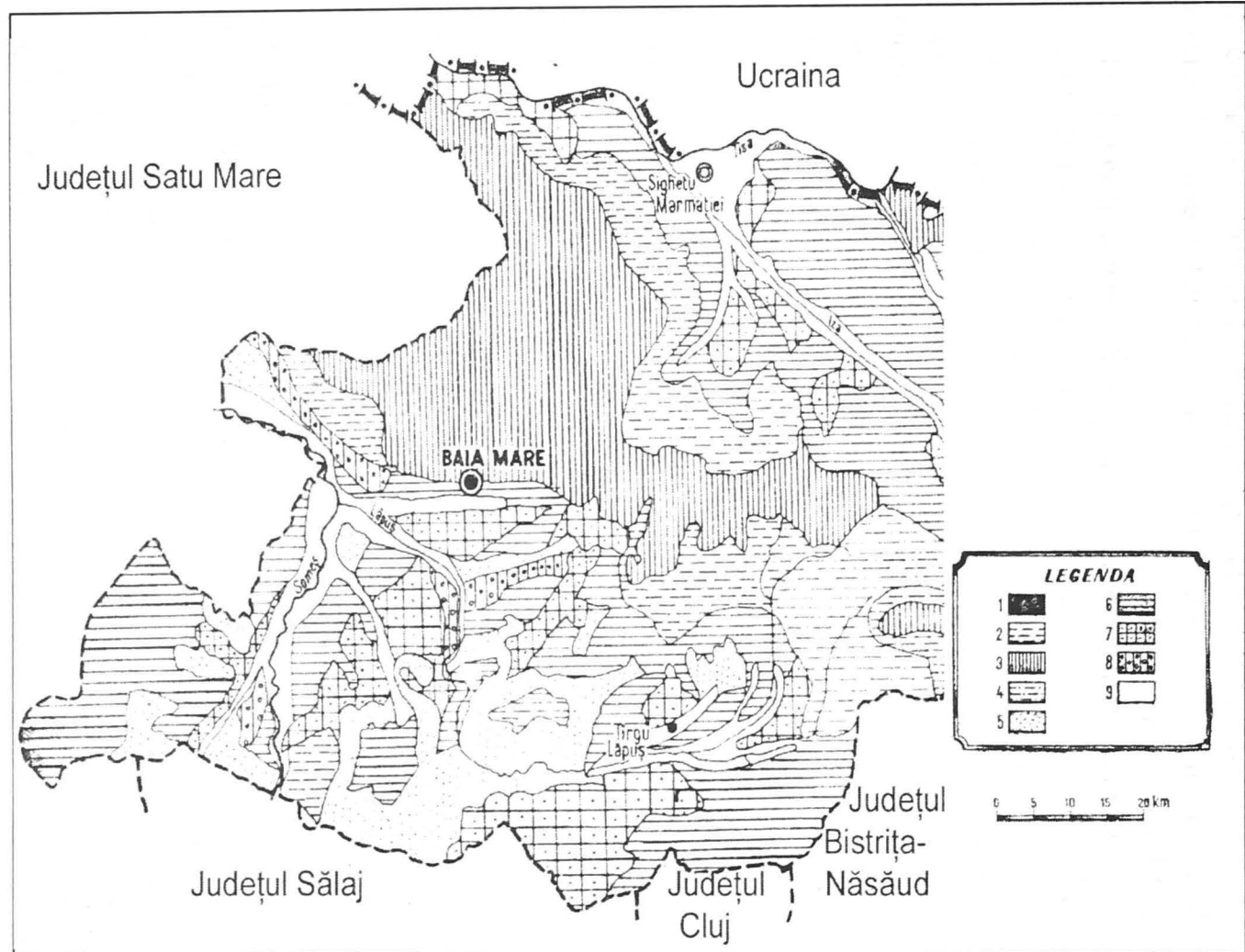
În zonele montane distingem următoarele tipuri de sol.

(a) *Solurile brune acide montane* ocupă treimea medie și superioară a masivelor montane Gutâi, Țibleș și Preluca, începând cu zona fagului și până la zona subalpină, sub păduri de fag și molid, pe pante înclinate și frecvent cu roca dură la zi. Le întâlnim și în poienile pădurii de molid și de fag, dar și în golurile de munte din masivele înainte amintite, unde, în succesiunea naturală a vegetației, locul pădurilor a fost luat de pajiști, iar asociația *Festuceto rubrae – Agrostetum tenuis* este cea mai răspândită.

(b) *Solurile montane scheletice* apar în aceleași masive muntoase, dar în treimea lor inferioară, în condițiile unui strat litologic uniform și în prezența unor păduri de fag, în amestec cu gorun, carpen, tei.

Fig. nr. 23 – Harta solurilor în Depresiunea Baia Mare și zonele limitrofe (după harta solurilor României).

1. Soluri scheletice de pajiști alpine;
2. soluri brune acide podzolice;
3. soluri brune acide montane;
4. soluri montane scheletice;
5. soluri brune argilice;
7. soluri brune podzolice;
7. soluri podzolice argilo-iluviale;
8. soluri gleice;
9. soluri aluviale și coluviale

Relieful accidentat și roca mamă la mică adâncime determină formarea unui înveliș de soluri variate ca grosime și conținut de schelet, precum și apariția la zi a solurilor primitive și a rocii.

Solurile zonei depresionare. Au substratul petrografic constituit din roci sedimentare, iar vegetația de *Quercineae* și *Fagaceae* a dirijat procesul de solificare spre solurile brune în diferite grade de podzolire.

Principalele tipuri de soluri din Depresiunea Baia Mare sunt:

(a) *Solurile brune argilice*, prezente insular în sudul și vestul depresiunii, în zone deluroase și piemontane, pe pante cu înclinări variate, pe substrat parental format din gresii și marnă (bolovănișuri în piemonturi și deluvii), sub pădure de foioase (gorun, carpen și mai puțin fag), peste care s-a instalat o vegetație ierboasă specifică unui microclimat semiarid și de drenaj hidric liber. Sunt solurile cele mai fertile ale depresiunii, bogate în humus și azotat, cu reacție slab acidă. Pe pante mai mari de 7°, ca și pe versanții Chechișului, apar spălări ale pantei, iar degradarea se produce prin alunecări.

(b) *Solurile brune podzolate* apar pe suprafețe mari în zona deluroasă a depresiunilor, pe suprafețe ușor înclinate, culmi teșite și pe terasa inferioară a râurilor, fiind formate pe tufuri, marnă, gresii, luturi, argile și nisipuri. În urma levigării intense, humusul este mai redus decât pe solul precedent depresionar. Au o fertilitate mijlocie.

(c) *Solurile podzolice argilo-iluviale* apar în centrul depresiunii, pe suprafețe mari și pante mai puțin înclinate, cu drenaj slab, formate pe argile și luturi, în condiții de precipitații abundente și a existenței unei vegetații lemnoase care a acoperit aceste zone, sub adăpostul căreia levigarea a fost ușurată de prezența acizilor fulvici. Toate acestea au determinat spălarea bazelor din orizontul superior și migrarea argilei spre adâncime. După defrișarea pădurilor, solurile podzolice, beneficiind de un climat umed și drenaj slab, au fost supuse pseudogleizării, înmlăștinării și stagnării apelor, conducând la degradarea solului și la instalarea unei vegetații higrofile de *Juncus effusus*, iar în unele locuri a fost depășit și acest stadiu, evoluând spre ultimul stadiu de degradare, adică spre asociația de *Nardus stricta*. Sunt soluri cu aciditate ridicată și conținut redus de elemente nutritive, deci soluri cu fertilitate scăzută.

(d) *Solurile gleice* apar în lunca Someșului, Lăpușului, Sălajului. Sunt soluri înmlăștinate și slab drenate. Formarea lor este legată de excesul de umiditate, realizat de apele freatice (de mică adâncime), dar și de un

teren plan sau depresionar (microdepresiuni, văi secundare slab drenate, albiu părăsite etc.). În anotimpurile ploioase, apa bălțește și favorizează dezvoltarea unei vegetații hidrofile.

(e) *Solurile aluviale și coluviale* acoperă lunca inundabilă a principalelor râuri și au o textură nisipoasă fină, pe alocuri cu pietrișuri sau argilă ori cu un strat subțire de humus. Procesul de aluvionare periodică, care lasă mâl aluvial, contribuie la îmbogățirea solului în substanțe nutritive, dar și la buna aprovizionare a plantelor cu apă, ceea ce conferă o fertilitate ridicată.

În văile secundare și mai ales pe piciorul pantelor s-au format soluri coluviale, pe seama materialului erodat și transportat de apă de pe versanți.

Pe pantele cu înclinări mai mari de 15° apar soluri puternic și excesiv erodate, unde întâlnim toată gama fenomenelor de eroziune, de la spălare în suprafață, până la eroziunea excesivă care scoate la suprafață roca mamă.

Fig. nr. 24 – Pădure de gorun la Finteușu Mare

1.7. VEGETAȚIA ZONEI

Într-un trecut apropiat, cea mai mare parte din suprafața cercetată era acoperită cu păduri: pe lunci din *Alnus glutinosa* cu sălcii, iar pe terase sau pe interfluvii din *Quercus robur*. Din aceste păduri, se mai păstrează numai petece mai mici sau mai mari ori arbori izolați (**fig. nr. 24**).

În urma tăierii pădurilor de *Quercus robur*, s-a declanșat rapid înmlăștinarea – din cauza stratului impermeabil al solului – iar vegetația a

evoluat spre cea de mlaștină, care, în multe locuri, a depășit și acest stadiu, evoluând spre un stadiu de mai lungă durată, reprezentat de asociația de *Nardus stricta*. Defrișarea zăvoaielor de anini a condus tot spre vegetație de mlaștină, ca urmare a inundațiilor repetate, iar unde aceste inundații n-au afectat deloc mlaștina acestea au evoluat spre fânețe, care, în prezent, ocupă aproape toată suprafața luncilor (Șerbănescu, 1954-1955) (**fig. nr. 25**).

Fig. nr. 25 – Tufărișuri de zone umede la Finteuș

Vegetația actuală poate fi împărțită în linii mari în vegetație naturală și vegetația buruienilor din culturi (**fig. nr. 26**).

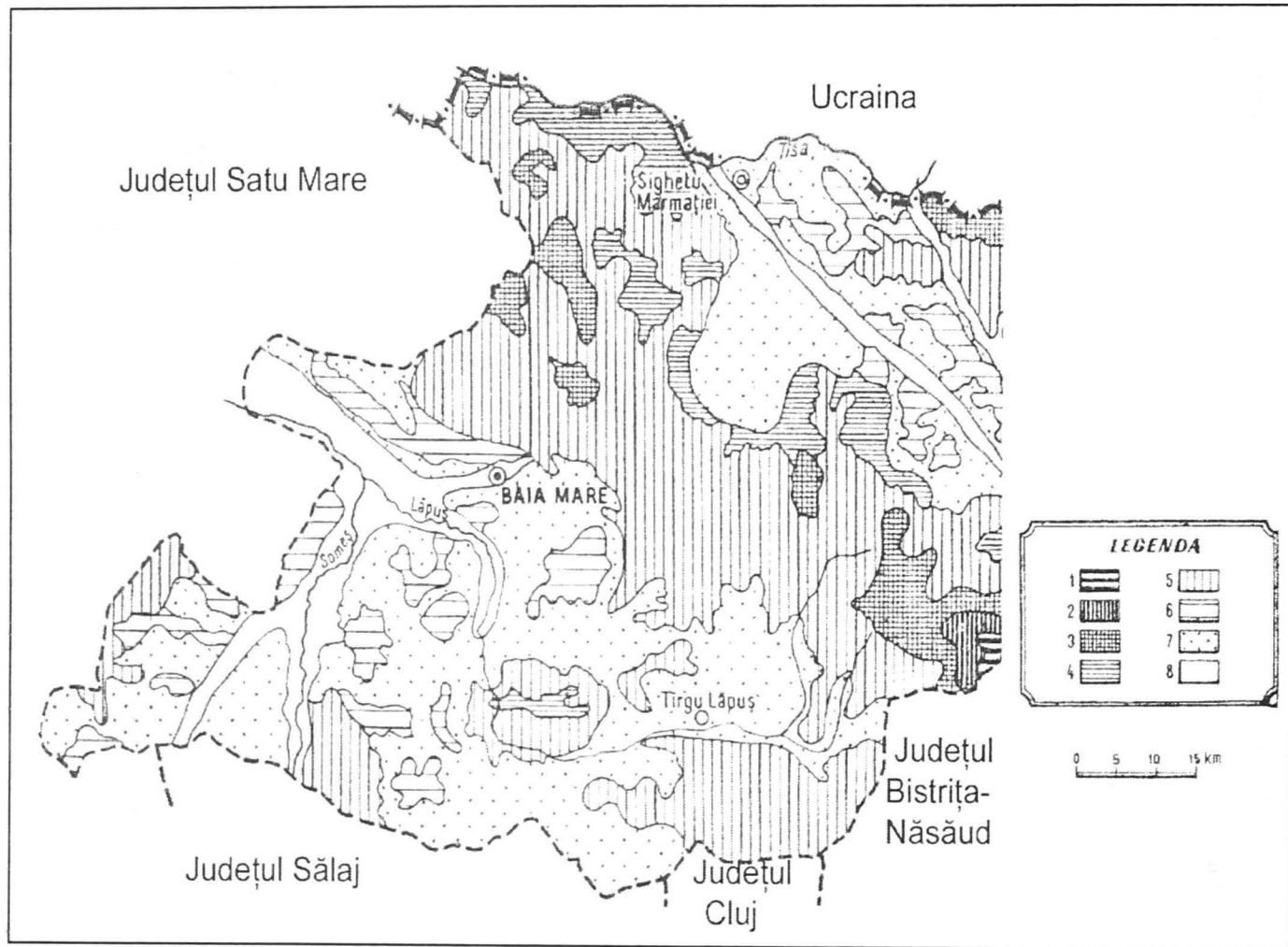
Varietatea formelor de relief, particularitățile climatice și diversitatea naturii rocilor au determinat o vegetație bogată și variată în Depresiunea Baia Mare, dar și cu multe particularități proprii. Între aceste particularități, trebuie să amintim (**fig. nr. 27**) prezența pădurilor de *castan comestibil* (element termofil), dar și a unor elemente nordice și relice glaciare în mlaștinile oligotrofe (tinoave) din Munții Gutin, ca *Lycopodium inundatum* (brădișorul) și *Scheuchzeria palustris*.

Latitudinal, vegetația Depresiunii Baia Mare aparține pădurilor de foioase ale Europei Centrale și în mai mică măsură vegetației caracteristice Europei de Est.

Fig. nr. 26 – Harta vegetației Depresiunii Baia Mare

(după N. Domuta).

1. Pajiști și tufărișuri alpine;
2. păduri de molid;
3. păduri amestecate de brad, molid și fag;
4. pajiști montane secundare pe locul pădurilor de molid, brad și fag;
5. păduri de fa;
6. paduri de stejar;
7. terenuri agricole și pajiști stepizate secundare;
8. vegetație de luncă și terenuri agricole.

Altitudinal, vegetația Depresiunii Baia Mare aparține numai *etajului foioaselor, subetajul fagului, precum și subetajul gorunului și al stejarului.*

Fig. nr. 27 – Pădure de castan comestibil la Baia Mare

Subetajul fagului. Ocupă suprafețe mari în munții vulcanici Gutâi și Igniș, în zona deluroasă din aproape întreaga Depresiune Baia Mare, precum și pe Culmea Preluca, Dealul Mare – Țicău, Culmea Codrului (Făget), coborând în Munceii Băii Mari până la altitudinea de 350 m, unde trece, treptat, în gorunete. Cele mai reprezentative masive de făget din zona cercetată se găsesc în Masivul Gutâi-Igنیș, unde se află într-un climax al fagului, în dauna pădurilor de rășinoase, prezente aici doar ca mici enclave (**fig. nr. 28 și 29**).

Făgetele din Gutâi se caracterizează prin absența stratului ierbos în toată perioada de vegetație, datorită acumulării în straturi groase a litierei și a creșterii acidității, care împiedică dezvoltarea semințelor altor plante.

Alături de fag, în făgetele Depresiunii Baia Mare, se găsesc paltini (*Acer pseudoplatanus*), carpeni (*Carpinus betulus*) - care apare la altitudini mai mici, sub 580 m (în mod frecvent pe Culmea Codrului) - plopi (*Populus tremula*), mesteceni (*Betula verrucosa*), ce se instalează relativ repede acolo unde pădurea de fag a fost tăiată. Mai rar, pot fi întâlniți și cireși (*Prunus avium*),

Fig. nr. 28 – Pădure tânără de fag în Munții Gutâi

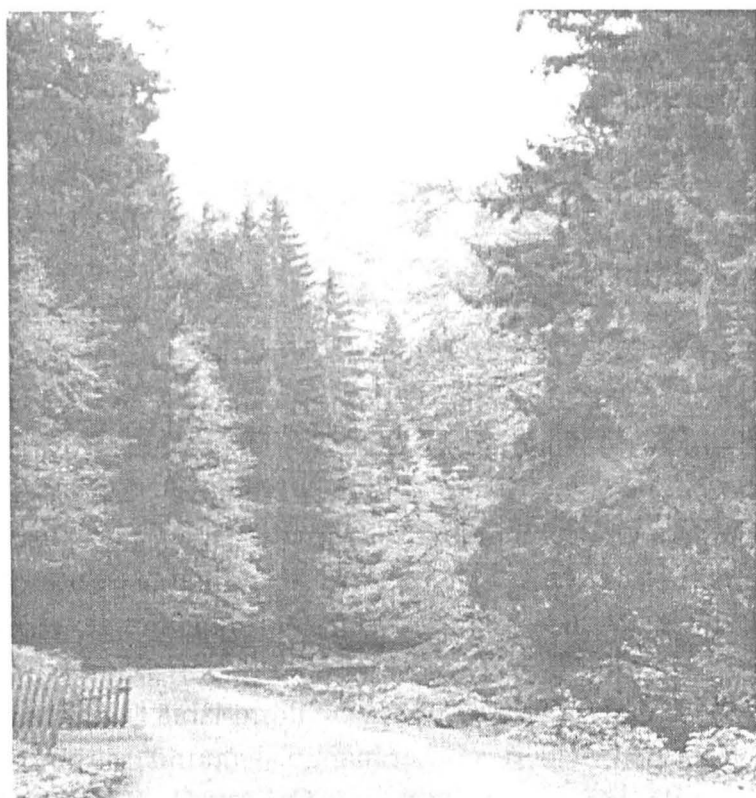

Fig. nr. 29 – Pădure de amestec pe Valea Neagră în Munții Gutâi

frasini (*Fraxinus excelsior*) și goruni (*Quercus petraea*) la limita inferioară.

Sub făget, în majoritatea pădurilor, se află un strat ierbos subțire, format din asociații caracteristice cu *Asperula odorata*, *Festuca montana*, *Symphytum cordatum*, *Luzula luzuloides* și *Vaccinium myrtillus*.

Pajiștile munților vulcanici – cu excepția celor din golurile de munte ale Ignișului și Gutinului - sunt formate de poienile din făgete sau de pe

Fig. nr. 30 – Pădurea de foioase de la Bavna

distincte și bine dezvoltate în Depresiunea Baia Mare, având o mare extindere și în partea sudică a Munților Gutâi-Igriș, pe dealurile de sub Culmea Codrului și Dealul Mare – Țicău, unde urcă până la 600-700 m, în funcție de orientare, expoziție și înclinarea versanților. Astfel, pe versantul sudic al Munceilor Băii Mari gorunul ajunge chiar până în vârful Piatra Hândalului (704 m).

Gorunetele au ca specie dominantă *Quercus petraea*, însoțită, uneori, de carpen, ca și codominant, alcătuind carpino-gorunete, îndeosebi în pădurile de pe dealurile de sub Culmea Codrului. Pădurea de stejar (*Quercus*

râuri, instalate pe locul făgetelor defrișate. Fitocenozele lor sunt reprezentate prin asociații mezofile cu productivitate scăzută și cu un stadiu înaintat de degradare, fiind înlocuite parțial de nardete, ca și cele de la Izvoarele, Poiana lui Dumitru, Igriș și Gutâi.

În zona Munților Oaș-Gutâi s-au constituit, pe mici platouri sau microdepresiuni situate la izvoarele pâraielor din zonă sau pe cursul lor superior, o mulțime de *mlaștini oligotrofe* (tinoave), care s-au format în condiții de precipitații abundente (peste 1200 mm) și conțin relice glaciare, precum și numeroase elemente alpine.

Subetajul gorunului și al stejarului. Formează păduri

robur) este prezentă în Depresiunea Baia Mare la altitudini ce variază de la 150 m în pădurca Fersigului (pe prima terasă a Someșului), la 400 m la Șișești. Cele mai tipice păduri de stejar se află pe teritoriul delimitat de localitățile Mireșu Mare, Șomcuta Mare, Coltău și Lăpușel, precum și pe interfluviul Someș-Lăpuș. Sunt păduri pure de stejar sau diseminate cu ulm, paltini, frasini, cireși, iar la limita superioară cu gorun și fag. Sub formă de pâlcuri, mai apare în zona deluroasă a Codrului și Valea Borcutului. Au stratul ierbos format din numeroase specii de graminee și o mulțime de plante cu flori multicolore, precum laleaua peștișă (*Fritillaria meleagris*) în pădurea de stejar (**fig. nr. 30**).

În lungul Văii Sălajului, se întâlnesc pâlcuri foarte restrânse de cer (*Quercus cerris*) și gărniță (*Quercus frainetto*), în amestec cu elemente mai rare, ca stejarul, arțarul, teiul, teiul argintiu și frasinul. În multe locuri, ceretele au fost substituite cu plantații de pin silvestru și molid.

În Depresiunea Baia Mare mai întâlnim, pe lângă pădurile de gorun, suprafețe însemnate de castan comestibil (*Castanea sativa*), care ocupă versanții cu expoziție sudică, sud-vestică și vestică, sub forma unor pâlcuri de pădure, situate la altitudini de 300-600 m. Aceste pâlcuri formează căștănișuri pure sau asociații cu gorun, carpen, tei și paltin. Căștănișurile de aici formează cea mai mare suprafață împădurită – circa 450 ha – cu această specie din România, care a fost legiferată ca rezervație botanică încă în anul 1962. Această specie termofilă preferă solurile montane brune acide, pe alocuri scheletice, și cu drenaj bun. Este aclimatizat la Baia Mare, fiind considerat o specie naturală, deoarece vegetează în condiții foarte bune și se regenerează pe cale naturală, formând arborete naturale ce intră în compoziția pădurilor locale.

O situație cu totul aparte a vegetației o întâlnim în golful Câmpiei de Vest ce pătrunde până la Baia Mare și la Mirișul Mare, unde s-a instalat o vegetație cu caracteristici stepice, reprezentate de fitocenoze mezohigrofile, cu dominarea speciilor de *Juncus* și *Agrostis* (**fig. nr. 31**).

Vegetația azonală. Este reprezentată de vegetația luncilor râurilor Someș, Lăpuș și Săsar, precum și de cea de-a lungul diferitelor pâraie. Se prezintă ca și pâlcuri de pădure, constituite din anin de munte (*Alnus viridis*), pe alocuri împreună cu grupuri de ierburi înalte, anin negru (*Alnus glutinosa*), plop (*Populus alba*), călin (*Viburnum opulus*), feringă (*Athyrium*) și păr (*Agropyron repens*), mai ales pe cursurile superioare ale râurilor (**fig. nr. 32**).

Fig. nr. 31 - Asociația de *Juncus effusus*, la sud de halda de steril de la Tăuții de Sus (sud-est de Baia Mare)

Fig. nr. 32 - Pajiște la vest de Baia Mare

În zona deluroasă și vatra depresiunii, stratul arborilor este format din anin negru (*Alnus glutinosa*), salcie albă (*Salix alba*), cu substrat compus din răchită roșie (*Salix purpurea*), păducel (*Crataegus monogyna*), cătină albă (*Hippophaë rhannonoides*), sânger (*Cornus sanguinea*) și unele plante agățătoare, ca hameiul (*Humulus lupulus*) și curpenul de pădure (*Clematis vitalba*).

Vegetația propriu-zisă a depresiunii. Șerbănescu (1954-1955) întâlnește în partea propriu-zisă a Depresiunii Baia Mare următoarele asociații vegetale: lemnoase – asociația de *Quercus robur* și asociația de *Alnus glutinosa*; ierboase – cu mare răspândire, asociația de *Juncus effusus*, asociația de *Agrostis alba* și asociația de *Nardus stricta* (cu numeroase variante și stadii de tranziție) și cu răspândire mai mică, asociația de *Glyceria aquatica*, asociația de *Heleocharis carniolica*, care evoluează spre asociații lemnoase sau ierboase.

Fig. nr. 33 – Vegetație de luncă pe malul Someșului la Cicârlău

- *Zăvoiul de Alnus glutinosa*. Este prezent în lunca Lăpușului și mai ales a Săsarului pe teritoriul cercetat și pe pâraiele afluenților lor, fiind mult diminuat față de odinioară, prin defrișări repetate. Sunt transformate în fânețe bogate, unde aninul reapare frecvent, sub formă de pâlcuri risipite prin fânețe (**fig. nr. 33**).

- *Pădurea de Quercus robur cu ferigi*. În majoritatea suprafeței depresiunii se păstrează numai ca petice și rărituri, invadate de asociația cu *Juncus effusus* și mai puțin de asociația de ferigă *Pteridium aquilinum*.

Fig. nr. 34 – Fâneată în Țara Lăpușului

- *Asociația de Agrostis alba*. Este cea mai răspândită asociație din regiune și se află în mai multe stadii în evoluția regresivă sau progresivă a vegetației. Este prezentă în luncile râurilor Săsar și Lăpuș, precum și pe afluenții acestora, fiind un stadiu regresiv al pădurii de zăvoi de *Alnus glutinosa*, menținută prin cosire și distrugere continuă a anului.

Această asociație este legată de umiditatea excesivă a solurilor de natură aluvială. În anumite cazuri întâlnindu-se direct după dispariția pădurii, iar în altele evoluează din asociații de terenuri mlăștinoase, în urma drenării naturale și mai ales de către om. Ea caracterizează strict luncile râurilor (**fig. nr. 34** și **35**).

Asociația de *Agrostis alba* poate evolua atât din asociația de *Glyceria aquatica*, cât și din cea de *Juncus effusus* etc. La rândul ei, poate trece înspre asociația de *Deschamsia caespitosa*, de *Festuca rubra*, de *Agropyron repens* sau chiar în asociația de *Nardus stricta*.

Tot un stadiu de evoluție regresivă se întâlnește frecvent pe dealurile de la sud de Baia Mare, în condițiile unei înmlăștinări moderate, după

nimicirea pădurii de *Quercus robur*. Aceste terenuri înmlăștinate sunt populate cu asociația de *Cyperus flavescens*, care evoluează spre cea de *Agrostis alba* sau de la început se instalează asociația de *Agrostis alba* cu *Cyperus flavescens*. Acestea evoluează, treptat, spre asociația de *Nardus stricta*.

- *Asociația de Juncus effusus*. Prin accentuarea înmlăștinării, asociația de *Agrostis alba* trece, treptat, în asociația de *Juncus effusus*, care acoperă zeci de hectare pe prima treaptă de deasupra luncii de pe stânga Săsarului. Vegetația de pe neregularitățile de aici se află în diferite faze de evoluție; unele tind spre asociația masivă de *Juncus effusus*, altele indică tranziții către locuri mai puțin umede, ca asociația de *Juncus effusus* cu *Agrostis alba* sau cu *Nardus stricta*.

- *Asociația de Nardus stricta*. Este un stadiu de lungă durată, uneori menținut de către om, și spre care tinde vegetația ierboasă prin descreșterea treptată a umidității solului.

Fig. nr. 35 – Vedere generală a unui deal terasat din Țara Lăpușului (culturi agricole și fânețe)

Există mai multe căi prin care se ajunge la această asociație, dintre care amintim:

(1) Pădurea de *Quercus robur* → asociația de *Festuca rubra* → asociația de *Agrostis alba* → asociația de *Nardus stricta*;

(2) Pădurea de *Quercus robur* → asociația de *Festuca rubra* → asociația de *Agrostis alba* → asociația de *Cyperus flavescens* → asociația de *Nardus stricta*.

Asociația de *Nardus stricta* este răspândită în partea superioară a pantelor, iar spre baza acestora, unde apar bălțiri de apă, se dezvoltă asociația de *Cyperus flavescens* cu *Agrostis alba*.

Spre culme și pe aceasta, unde umiditatea este mai scăzută, alături de instalarea asociației de *Nardus stricta*, apare și asociația *Pteridium aquilinum*, care însă, fiind pășunată, nu permite evoluția sa către pădure prin instalarea unor specii caracteristice, precum *Crataegus monogyna*, *Corylus avelana*, *Frangula alnus*, *Rosa canina* etc.

În locurile plane de pe culme și ca rezultat al intervenției omului s-a instalat masiv *Nardus stricta*, excluzând aproape total alte specii. Doar la vest de Groși, sud de Tăuții Măgherauș și pe dreapta Săsarului s-au instalat și pâlcuri sau indivizi izolați de *Calluna vulgaris*.

(3) Pe dreapta Săsarului, la sud de Tăuții de Sus și Tăuții Măgherauș, pe soluri aluviale erodate, putem urmări și a treia cale de evoluție spre asociația de *Nardus stricta*, care pornește de la zăvoitul de *Alnus glutinosa* și anume: zăvoitul de *Alnus glutinosa* → asociația de *Agrostis alba* → asociația de *Nardus stricta* cu *Sphagnum sp.* → asociația de *Nardus stricta* → zăvoitul de *Alnus glutinosa*. În această asociație de *Nardus stricta* intră ca elemente caracteristice mușchii (*Sphagnum*), dar și *Molinia coerulea*, *Gentiana pneumonanthe*, *Achillea ptarmica*, *Hieracium umbellatum*, *Betula pendula*, care dau asociației o notă distinctă aparte. Dar, intervenția omului prin cosire, oprește instalarea pădurii.

- *Asociații de mlaștini și de locuri umede.* Se instalează la sud de Recea și Mocira, în lunca joasă a Lăpușului, alimentată de Lăpuș și de viiturile văilor Cășele și Craica, unde înmlăștinarea este foarte avansată. În unele locuri de aici s-au săpat canale de drenaj, rezultând fânețe bune (unde apele nu mai inundă) și chiar culturi de zarzavaturi. Cea mai mare parte a acestei zone este reprezentată prin terenuri, acoperite în bună parte din an de ape, unde se dezvoltă asociații de *Glyceria aquatica*, de *Deschampsia caespitosa*, de *Heleocharis carniolica* etc.

Dar, cea mai răspândită este asociația de *Glyceria aquatica*, în care intră, adesea, și *Ranunculus flammula*. Aceasta, prin drenare, trece în asociație de *Agrostis alba* sau în asociație de *Deschampsia caespitosa*.

Pe locurile joase, nisipoase, cu exces de apă din luncile Lăpuşului și Săsarului se întâlnesc petece de asociație de *Heleocharis carniolica*, în evoluție spre asociația de *Agrostis alba*. Aceste asociații au ca specii însoțitoare plantele de mlaștini și caracterizează condițiile climatice de aici și solul acid al luncilor.

Buruienile din culturi. Toate terenurile cultivate de aici sunt tratate cu marnă, fiind extrem de sărace fără intervenția omului.

Buruienile de pe terenurile marnate variază ca specii și număr de indivizi, în funcție de cantitatea de marnă administrată și de timpul care a trecut de la marnare.

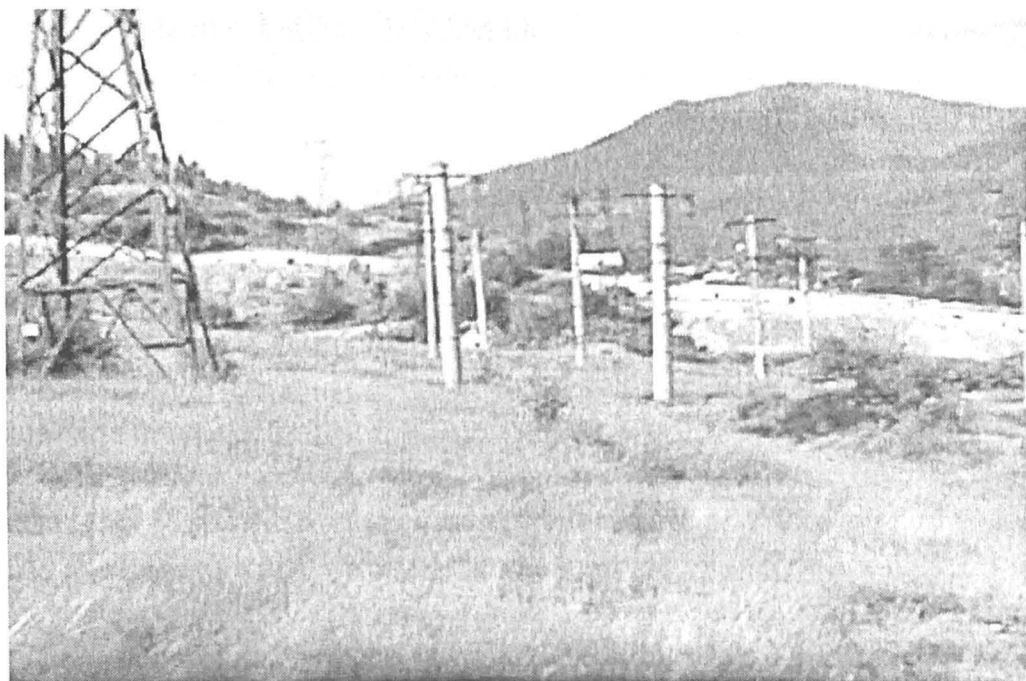

Fig. nr. 36 – Zonă poluată de minerit în nordul municipiului Baia Mare

Pe locuri nemarnate sau de mult marnate predomină speciile de mlaștină: *Bidens tripartitus*, *Polygonum lapathifolium*, *Lythrum salicaria*, *Mentha aquatica*, *Chenopodium polyspermum*, *Echinochloa crus-gali*, *Hypericum humifusum* etc.

Terenul de curând marnat are ca buruieni dominante buruienile obișnuite din culturile de pe soluri productive, în afară de *Oxalis stricta*, ce se întâlnește numai local (la Satu Nou de Sus) și de *Erigeron canadensis*, care este legat de locurile îngrășate.

S-a constatat, de asemenea, că, în culturile de păioase, se dezvoltă, ca buruieni, specii de plante perene, care, după seceriș, sunt cosite (toamna) ca fânețe ce dau un furaj abundent și bun.

Acolo unde s-a epuizat marna din solul tratat se instalează, treptat, plantele de mlaștină, ca indiciu că solul trebuie din nou marnat.

Multe zone sunt însă lipsirile sau aproape lipsite de vegetație (**fig. nr. 36**).

*
* *

În funcție de condițiile pedoclimatice și de vegetația instalată pe teritoriul cercetat, în Depresiunea Baia Mare și zonele limitrofe distingem o faună caracteristică, relativ bogată și diversificată, care constituie subiectul acestei lucrări monografice.

2. ISTORICUL CERCETĂRII FAUNEI DEPRESIUNII BAIA MARE ȘI A ZONELOR LIMITROFE

Datele bibliografice despre fauna Depresiunii Baia Mare sunt puține, sumare, ocazionale și tangențiale.

Protozoarele sunt doar citate în lucrările lui *Lepși* (1960), precum și de *Ardelean* (1998, 2000a). Ele analizează un număr redus de probe de rutină recoltate în principal din zooplanctonul Someșului și Lăpușului. Aproape toate studiile referitoare la zooplanctonul principalelor cursuri de apă din zonă se bazează pe *probele de rutină* (recoltate de obicei trimestrial), de specialiști AGA (Autoritatea de Gospodărire a Apelor) Baia Mare, care însă nu urmăresc cu atenție speciile rare sau care apar ocazional în probe. Autorii au recoltat și ei probe de zooplancton din Săsar, Lăpuș și Someș, în cursul anului 2000, care, de asemenea, nu reușesc să deslușească prezența, distribuția, fenologia și dinamica protozoarelor din apele zonei.

Poriferele ca și *cnidarii* nu sunt deloc menționați în literatura de specialitate pentru această zonă.

Nici *platelminții* din zonă n-au fost cercetați. Ca urmare, nu se cunosc articole științifice despre prezența lor în zonă.

Nematelminții liberi (rotifere) sunt, în principal, cunoscuți din probele de rutină (AGA), iar formele parazite pe baza datelor practicii medicinei veterinare din zonă la animalele domestice. Doar *Coman* (1960) citează 3 specii de mermitide în "*Fauna R.P.R. Nematoda*", vol. II, fascicula 3, Ed. Acad. României.

Anelidele Depresiunii Baia Mare sunt prezentate sporadic în lucrările lui *Pop* (1943), *Albu* (1966) și *Cure* (1984, 1985). Expedițiile de pe Someș ale lui *Szitó și Mózes* (1999), din anii 1992 și 1996, au permis însă o analiză completă a răspândirii oligochetelor acvatice pe respectivul râu în sectorul depresionar, iar cercetările lui *Pop* (1964) ne dau o imagine edificatoare despre lumbricidele (terestre) din Munții Gutâi. Foarte multe date despre anelidele zonei cercetate provin din probele de rutină recoltate de AGA Baia Mare.

Briozoarele au fost studiate în zona cercetată numai de *Sárkány-Kiss* (1999), care găsește o singură specie abundentă în Someș – *Plumatella*

emarginata.

Moluștele zonei au fost cercetate de mai mulți autori: *Grossu* (1961, 1993) identifică 14 specii de moluște în apele din Munții Gutâi și Țibleș, iar *Sárkány-Kiss* (*Sárkány-Kiss și colab.*, 1999; *Bába și Sárkány-Kiss*, 1999) citează 41 de specii de moluște din cursul inferior al Someșului, inclusiv din zona Depresiunii Baia Mare, clarificând și distribuția interesantă a speciei *Unio crassus* de-a lungul Someșului Unit, în funcție de eficiența mecanismelor de autopurificare ale râului. Mai sunt citate de aici 5 specii de *Ardelean* (1998).

Arahnidele depresiunii au fost abordate într-o singură lucrare (*Gheție*, 1997), care însă are două mari cusururi: primul, se referă numai la cursul Lăpușului (din care cauză informațiile despre arahnidele zonei sunt trunchiate), iar al doilea că, fiind o lucrare de licență, nu avem certitudinea că datele sunt pe deplin corecte.

Crustaceele depresiunii au fost menționate mai ales pe baza datelor reieșite din probele de rutină (AGA). Câteva specii au fost însă citate în lucrările unor cercetători care au investigat în treacăt fauna zonei, ca și: *Cărăușu și colab.* (1955), *Ardelean* (2000a), *Dénes și colab.* (1994), *Damian-Georgescu* (1963, 1966, 1970), *Hotea și colab.* (2003).

Fig. nr. 37 – Colectări de nevertebrate în Munții Gutâi

Miriapodele zonei au fost puțin studiate, de aceea s-au menționat numai câteva specii comune. Despre *Chilopode* avem însă un studiu efectuat de *Matic* (1966), care menționează câteva specii, aproape toate găsite în Munții Gutâi. *Matic și Dorobanțu* (1973) menționează, de asemenea, două specii de chilopode, iar *Ceuca* (1985) o specie de diplopode.

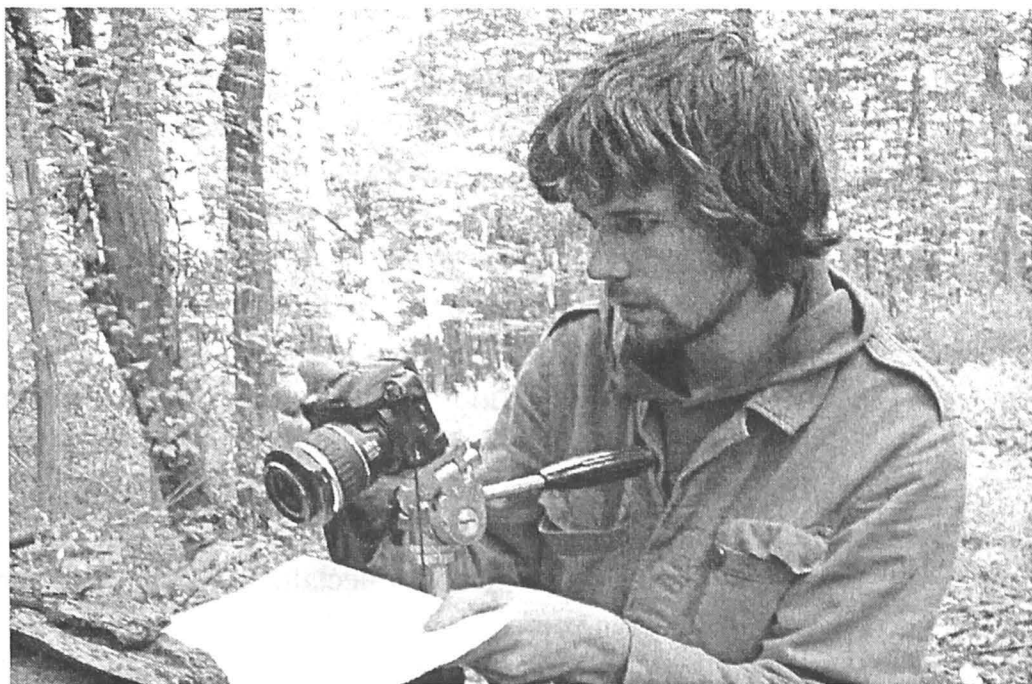

Fig. nr. 38 – Imortalizarea unor imagini în zona cercetată

Insectele Depresiunii Baia Mare au fost investigate de mai mulți cercetători, îndeosebi cele întâlnite în munții din nordul acesteia. Despre *Diplure* și *Tizanopterele* zonei nu am întâlnit referiri în literatura de specialitate. Ca urmare, au fost menționate doar câteva specii comune. Și la *Colebole* ne-am oprit doar la specii comune, neavând la îndemână cercetări științifice ale acestora din zonă. Despre *Efemeropterele* Depresiunii Baia Mare avem informații în primul rând din probele de rutină din bentosul Someșului și mai puțin al Lăpușului. De asemenea, a relatat date interesante despre efemeropterele Someșului *Szállasy* (1999). Recent, *Roșca și colab.*, (2008) dau o listă mai completă a speciilor de efemeroptere și plecoptere colectate îndeosebi din Săsar. *Plecopterele* din Depresiunea Baia Mare au fost sistematic cercetate de *Kis* (1965, 1970, 1974), care a identificat 39 specii, citate în mai multe lucrări. *Odondele* menționate în lucrarea de față se

bazează pe investigația efectuată pe Someș de către *Hüber* (1999), cu rezultate interesante, mai ales din canalul aferent Someșului de la Pomi. *Ortopterele* menționate se referă mai ales la zona limitrofă Cehu Silvaniei – Hodod, citate de *Knechtel* și *Popovici-Bâznoșanu* (1959). Doar *Kis* (1958) aduce contribuții importante la cunoașterea subgenului *Chorthippus* din zona studiată de noi. Din ordinul *Dermoptere* au fost menționate două specii, cosmopolite și comune, iar din ordinul *Blatoidea* tot două specii comune, prin locuințe, brutării și magazine. *Coleopterele*, de asemenea, sunt abordate de mai mulți autori, între care se evidențiază lucrările lui *Panin* (1952, 1955, 1957) sau *Panin și Săvulescu* (1961). *Carabidele*, punctual g. *Pterostichus*, au fost abordate și de *Teodoreanu* (1970) cu 4 specii menționate în zona cercetată de noi. *Marcu* (1961, 1964) face unele mențiuni la coleopterele Depresiunii Baia Mare în două lucrări referitoare la coleopterele Transilvaniei. *Stan* (2002) menționează mai multe specii de coleoptere (*Staphylinidae*) din regiunile montane ale zonei cercetate. *Neuropterele* au fost bine studiate de *Kis și colab.* (1970), care le-au identificat mai ales în Munții Gutâi (36 specii). *Mecopterele* (3 specii comune) au fost menționate de *Ionescu* (1962). *Trichopterele* din zonă au fost abordate pe seama probelor de bentos colectate de AGA din apele Someșului și Lăpușului, deoarece referitor la acestea nu se cunoaște decât lucrarea lui *Ciubuc* (1993). *Lepidopterele* zonei sunt relativ bine abordate într-o lucrare de doctorat susținută la Universitatea din Debrecen, de *Szabó Endre* (2002), la care se adaugă și câteva referiri ale lui *Niculescu* (1961, 1963). Despre *Dipterele* zonei s-au raportat mai multe lucrări, unele monografii pe familii, precum *Dinulescu* (1958, 1961, 1966) despre *Tabanidae*, respectiv *Oestridae* și *Simuliidae*; *Suster* (1959) despre *Syrphidae*; *Albu* (1980) despre *Chironomidae*; *Ionescu și Weinberg* (1971) despre *Asilidae*. Lucrări științifice despre dipterele zonei montane învecinate (Munții Gutâi și Țibleș) a realizat și *Pârvu* (2004). *Ursu* (1984, 1984a) face mențiuni asupra unor reprezentanți ai familiilor *Sepsidae* și *Muscidae* din zona cercetată. Date utile despre dipterele acvatice, mai ales despre *Chironomidae*, mai avem de la AGA Baia Mare, în urma prelucrării probelor de rutină recoltate din bentosul Someșului, Lăpușului și Săsarului. *Afanipterele* zonei n-au fost studiate deloc: cele 6 specii menționate sunt comune și se întâlnesc la animalele domestice. *Himenopterele* zonei au fost citate în mai multe lucrări monografice, mai ales cele referitoare la *Ichneumonidae*. Astfel, *Constantineanu* (1959) singur sau în colaborare

(1982) a realizat un studiu amplu asupra familiei *Ichneumonidae*, iar *Scobiola-Palade* (1978, 1981) cercetează familia *Tenthredinidae*, *Ionescu* (1957, 1959) familia *Cynipidae*, în fine, *Knechtel* (1955) familia *Apidae*. Câteva mențiuni despre *Calcidoidele* zonei ne sunt comunicate de *Boțoc* (1968) într-un articol științific. În fine, *Iuga* (1960) citează specii de himenoptere antofile din zonă. Despre *Psocoptera*, *Homoptera* și *Mallophaga* nu avem referiri la speciile zonei. *Heteropterele* sunt în principal cele citate de *Kis* (1984) într-o lucrare monografică de proporții, la care se adaugă specii identificate în probele de rutină recoltate din Someș.

Despre *Ciclostomi* și *Peștii Osoși* din Depresiunea Baia Mare se cunosc câteva referiri bibliografice. O situație de ansamblu a ihtiofaunei României, dar cu date deja depășite (de acum peste 50 ani) ne dă *Bănărescu* (1964 și 1969) în monumentalele sale lucrări monografice, apărute în editura Academiei Române. Același autor, în colaborare (*Bănărescu și Müller*, 1960), ne prezintă o situație la acea dată a peștilor Ardealului. O contribuție de seamă asupra ihtiofaunei din NV-ul țării și-au adus însă câteva colective de cercetători consacrați: *Harka, Sallai și Wilhelm* (2001, 2002, 2003, 2004) care fac cercetări ihtiofaunistice, în ordine cronologică, pe Crasna, Tisa, Tur, bazinul Tisa, iar împreună cu *Ardelean* (*Wilhelm, Ardelean, Harka, Sallai*, 2001-2002) abordează Turul, Ierul și apele Depresiunii Maramureșului. *Wilhelm și Ardelean* (2004) au investigat separat ihtiofauna Homorodului și Crasnei (Ecedea). Despre *ihthiofauna* Someșului avem date relativ recente rezultate a expediției ihtiolgice de pe Someș, în anii 1992 și 1996, condusă de acad. *Bănărescu*

Fig. nr. 39 – Investigarea ihtiolgică a unui pârau

(Bănărescu și colab., 1999), dar și cele furnizate de echipe de cercetători maghiari (*Vasárhelyi*, 1960; *Harka*, 1995, 1996, 1997; *Harka și colab.*, 2001). Cercetările pe Lăpuș în expedițiile din 2003 și 2004 sunt realizate de *Wilhelm și Ardelean* (2004). Pe baza lor, avem o rezonabilă abordare a ihtiofaunei recente a Someșului și Lăpușului. De asemenea, să nu uităm un studiu olandez (expediția din octombrie 2005) privind compoziția și calitatea populațiilor de pești din Someș în relație cu situația ecologică a acestora (*van Breugel și colab.*, 2005). În sfârșit, speciile vulnerabile și periclitate din această zonă sunt citate de Bănărescu în “*Cartea Roșie a vertebratelor României*” (coord. Botnariuc și Tatole, 2005).

În legătură cu amfibienii Depresiunii Baia Mare se pot cita mai multe lucrări științifice, majoritatea de dată recentă. *Fuhn* (1960) menționează în vol. XIV, fascicula 1 din Fauna României două specii de amfibieni – *Salamandra salamandra* și *Rana ridibunda* – găsite în localitatea Bârgău (la 10 km de Baia Mare), iar *Stugren și Popovici* (1961) ne oferă câteva date despre *Salamandra salamandra*, *Triturus v. vulgaris*, găsite în Munții Gutâi. Dar, cea mai completă primă listă de amfibieni din această zonă este publicată de *Hortensia Micluță* (1970), rezultat al cercetărilor din perioada 1962-1969. Lucrarea sa deține date despre *Triturus alpestris*, *T. montandoni*, *T.c. cristatus*, *T. vulgaris ampelensis*, *Bombina variegata*, *Hyla arborea*, *Bufo viridis*, *Rana esculenta*, *R. temporaria*, *R. dalmatina*, *R. arvalis*, găsite în unul sau mai multe locuri din Depresiunea Baia Mare (Valea Roșie, Murgăul Mare și Valea Borcutului din Baia Mare, Apa Sărată, Tăuții Măgherauș, Lacul Bodi – Baia Sprie, Izvoarele, Recea și Groși). După 1980, lista speciilor de amfibieni din bazinul baimărean a fost mult completată cu noi specii. Lucrări de referință despre herpetofauna zonei aparțin în primul rând lui *Török* (1994, 1997, 1997a), care reprezintă rezultatele investigațiilor sale multianuale (1980-1997) în bazinul Lăpușului (inclusiv Depresiunea Baia Mare), unde identifică 12 specii de amfibieni. Două specii de amfibieni ce nu apar citate în nici o publicație anterioară anului 1996 sunt *Bombina bombina*, observată la Ulmeni, și *Pelobates fuscus*, tot în apropierea Someșului, dar la Dănești, Pribilești și Ulmeni, menționate de către *Török și Béres* (1996). Referiri la distribuția amfibienilor din România, inclusiv în Depresiunea Baia Mare, face și *Cogălniceanu* (1991), precum și *Iulia Deheleanu* (1999), care elaborează o lucrare de licență despre herpetofauna zonei, trecând în revistă rezultatele reieșite din toate cercetările anterioare. Tot ea publică (*Deheleanu și*

Ardelean, 2000) o lucrare despre herpetofauna zonei Firiza-Baia Mare. Într-o notă recentă, Ardelean (2000) menționează specii de vertebrate prezente în colecția Universității de Nord Baia Mare, între care se află și exemplare a 9 specii de amfibieni recoltate din Depresiunea Baia Mare. În sfârșit, într-un amplu studiu despre herpetofauna Transilvaniei, Ghira și colab., (2002) menționează 13 specii de amfibieni din 81 localități, aparținând Depresiunii Baia Mare, fiind cel mai amplu studiu pe această temă. Toate aceste lucrări ne oferă o imagine aproape completă a distribuției amfibienilor din zonă, în funcție de condițiile ecologice (aspect sintetizat de Botnariuc și Tatole, 2005), dar se poate imputa autorilor citați o insuficientă aplicare asupra ecologiei speciilor de amfibieni, în vederea conservării arealelor acestora, aspect ce vom încerca să-l aprofundăm în continuare.

În general, investigarea reptilelor Depresiunii Baia Mare s-a făcut de aceiași cercetători care au abordat și amfibienii zonei, înainte prezentați. Astfel, Stugren și Popovici (1961) menționează prezența speciilor de *Lacerta agilis* și *L. vivipara* în Munții Gutin, iar Michuță (1970) citează ca specii de reptile prezente în Depresiunea Baia Mare: *Anguis fragilis*, *Lacerta viridis*, *Natrix natrix*, *Coronella austriaca*. Török (1997a) menționează 9 specii certe de reptile din zona cercetată – *Lacerta viridis*, *L. vivipara*, *Anguis fragilis*, *Elaphe longissima*, *Coronella austriaca*, *Natrix natrix*, *N. tessellata*, *Vipera berus*, *Emys orbicularis* – realizând cel mai sistematic studiu al herpetofaunei zonei. Deheleanu și Ardelean (2000) studiază reptilele din nordul municipiului Baia Mare, de la Firiza. Recent, Ghira și colab. (2002) au menționat 12 specii de reptile din Depresiunea Baia Mare din peste 60 de situsuri. În sfârșit, Botnariuc și Tatole (2005) ne dau lista roșie a reptilelor din România, unde sunt menționate și 6 specii de reptile ce fac obiectul ocrotirii din zona cercetată, pe baza datelor lui Ardelean (2000), Ardelean și Béres (2000), Ardelean și Oprea (2000), Deheleanu și Ardelean (2000), Török (1997, 1997a, 1999, 2000), Török și Béres (1996).

Istoricul cercetării păsărilor din Depresiunea Baia Mare și a cursului inferior al Someșului este deosebit de sumar. Surprinde acest fapt deoarece imediat după anul 1960 funcționa la Baia Mare o catedră de biologie în cadrul Institutului Pedagogic, pe lângă care s-a constituit o frumoasă colecție faunistică ce cuprinde numeroase și interesante piese ornitologice.

Practic, literatura de specialitate nu reține nici o lucrare de ornitologie a Depresiunii Baia Mare până la reînființarea catedrei de biologie în cadrul Universității de Nord Baia Mare, în anul 1991.

Și în perioada după această dată lucrările exprese despre ornitofauna bazinului băimărean sunt extrem de puține și se rezumă doar la lucrările câtorva persoane și îndeosebi cele ale prof. univ. dr. *Gavril Ardelean* de la Universitatea de Nord Baia Mare și biologului *Iosif Béres* de la Muzeul Maramureșului din Sighetu Marmației, care au colaborat la cercetarea păsărilor Depresiunii Baia Mare.

Astfel, *Ardelean* (2000a, 2001) a publicat două articole de sinteză privind răspândirea și fenologia, respectiv taxonomia și ecologia faunei de păsări din Depresiunea Baia Mare, dar și un inventar al speciilor de vertebrate, inclusiv de păsări, aflate în colecția faunistică a Universității de Nord Baia Mare. Tot *Ardelean* (2001) și *Ardelean și Béres* (2001) prezintă la Simpozioanele tematice de la Baia Mare și Timișoara date și considerații despre avifauna lacurilor piscicole de la Ariniș (județul Maramureș) în vederea înființării unei rezervații naturale ornitologice.

În alte două lucrări, *Ardelean* (1998 și 2000a) ne dă referințe importante despre avifauna cursului inferior al Someșului, prima în cadrul tematic al prezentării faunei județului Satu Mare, iar a doua într-o prezentare a faunei Someșului de la strâmtorile Țicăului, la confluența cu Tisa. În sfârșit, *Ardelean, Pop și Béres* (2003) prezintă la Simpozionul de la Pitești o documentată lucrare despre pasajul de primăvară pe cursul inferior al Someșului (III-IV 2003).

Merită menționate aici, de asemenea, două interesante lucrări de licență, a absolventului *Ciprian Pop* (2005) care abordează ornitofauna Pădurii Lăpușel, unde găsește 43 specii caracteristice habitatului forestier și mai ales a lui *Alexandru Láposi* (2004), care a realizat o documentată lucrare de păsări despre ornitofauna municipiului Baia Mare, în care inventariază 105 specii și ne dă prețioase observații despre ecologia păsărilor din zonă. Tot el (*Láposi*, 2006), în calitate de profesor de biologie, a realizat un studiu temeinic al avifaunei cursului inferior al Someșului, care a stat la baza elaborării lucrării sale pentru obținerea gradului didactic I.

Importante informații despre avifauna Depresiunii Baia Mare mai găsim și în câteva lucrări de sinteză la nivelul întregii țări: *Ionescu* (1968), *Vasilie și Șova* (1968), *Ciochia* (1992) și mai ales în „*Atlasul păsărilor clocitoare din România*”, 2002 sub coord. *Dan Munteanu* și în „*Cartea roșie a vertebratelor din România*” (2005, sub coord. *Botnariuc și Tatole*).

Câțiva autori – *Pop* (1980) și *Ardelean* (1999, 2000a, 2000e) – au prezentat răspândirea unor ordine de păsări (*Podicipodiformes*, *Gaviiformes*,

Anseriformes și *Ciconiiformes*) și a unor oaspeți de iarnă și specii accidentale în NV-ul României, unde se fac și unele referiri la păsările din Depresiunea Baia Mare.

Majoritatea datelor despre avifauna Depresiunii Baia Mare și a cursului inferior al Someșului sunt însă rodul cercetării de teren din ultimii cinci ani (2001-2006) efectuate de autori. La redactarea acestui capitol, am avut în vedere și câteva lucrări generale de taxonomie și distribuție (*Hagemeijer și Blair, 1997; Bruun, Delin și Svensson, 1999; Sauer, 1995, 1996*), origine zoogeografică (*Munteanu, 1974*) și etaje ornitologice (*Radu, 1973*).

Referitor la *mamiferele* Depresiunii Baia Mare, de asemenea, avem foarte puține informații bibliografice. Doar *Murariu și colaboratorii (2002)* fac câteva referiri tangențiale la micromamiferele zonei. Drept urmare, au fost prezentate mai ales specii comune sau de interes cinegetic, pentru care am avut în vedere și estimările anuale efectuate de organele silvice locale.

3. FAUNA DEPRESIUNII BAIA MARE ȘI A ZONELOR LIMITROFE

3.1. MODALITĂȚI DE CERCETARE FAUNISTICĂ A ZONEI

Deoarece cartea de față reprezintă o monografie faunistică a Depresiunii Baia Mare, autorii au investigat toate sursele de informare posibile. Am cercetat mai întâi bibliografia faunistică a zonei – surprins de penuria de informații – precum și singurul muzeu de profil din zonă, care găzduiește colecția faunistică a Universității de Nord Baia Mare.

Apoi, au colectat date utile oferite de instituțiile administrative de specialitate din zonă, precum organele silvice (estimări cinegetice), piscicole (starea ihtiofaunei) și autoritățile de gospodărire a apei (situația zooplanctonului și bentosului).

Dar, cea mai mare parte a informației ce a stat la baza acestei monografii provine din cercetările personale ale autorilor, care au constat în colectări cu fileul a zooplanctonului și bentosului, recoltări de moluște, viermi, crustacei și larve de insecte din și de pe sol, colectări de diverse insecte din varii medii, colectări cu fileul prin electronarcoză de pești, recoltarea de amfibieni și reptile sau capturarea unor mamifere (rozătoare, insectivore, chiroptere) cu ajutorul unor curse-capcane. Întregul material recoltat a fost supus identificării, folosindu-se lupe și microscopie pentru formele de dimensiuni mai greu vizibile cu ochiul liber. De asemenea, s-au efectuat observații sistematice în natură, mai ales asupra păsărilor și insectelor, în vederea identificării speciilor, a surprinderii unor aspecte de biologie, ecologie și fenologie. Investigațiile proprii, desfășurate sistematic, s-au realizat în perioada 1998-2007. În realizarea lor, am beneficiat și de colaborarea mai multor biologi, ca *Alexandru Wilhelm* pentru pești sau *Vasile Pop* pentru păsări.

Lucrarea de față a fost realizată pe baza surselor mai sus menționate și reflectă stadiul cunoașterii faunei Depresiunii Baia Mare la această dată, autorii asumându-și eventualele critici privind lacunele referitoare la diverse grupuri de nevertebrate din zonă. Ei sunt conștienți că această primă

monografie a faunei zonei are importanța unui document de referință, ce va sta la baza inițierii unor viitoare studii aprofundate pe această temă, absolut necesare atât pentru cunoașterea științifică, cât și pentru fundamentarea restaurării ecologice atât de necesare după poluarea deosebit de agresivă din zona Baia Mare din perioada 1960-1990.

3.2. SPECIILE DE ANIMALE IDENTIFICATE ÎN DEPRESIUNEA BAIJA MARE ȘI ZONELE LIMITROFE

SARCOMASTIGOPHORA ZOOMASTIGINA

1. *Anthophysa vegetans* (D.F.M.) Stein

Prezentă în zooplanctonul cursului inferior al Someșului (*Ardelean*, 1998). *Parragh și colab.* (1994) au găsit-o în probe de bioseston recoltate la Satu Mare și Oar (14.06.1993). Aproape sigură și la Ardușat și Aciua pe Someș.

2. *Bodo saltans* Ehrenberg

Citată din Someș, cursul inferior, de *Lepși* (1960) și de *Ardelean* (1998). Prezența sa în cursul depresionar băimărean al Someșului este aproape sigură.

3. *Trichomonas foetus*

Frecvent în zonă la taurine, dar diminuat în urma extinderii înșămânțării artificiale.

4. *Trichomonas hominis* Davaine

Frecvent în intestin la populația umană din zonă.

5. *Trichomonas vaginalis* Donne

La populația umană din zonă, cu incidență de peste 25 %.

6. *Lamblija* (*sin. Giardia*) *intestinalis* Lambl.

Frecventă în zonă la șoareci, pisici, câini, oi și chiar la om.

7. *Lophomonas blattarum* Stein

Prezent peste tot în zonă, alături de gândacul negru de bucătărie (*Blatta orientalis*).

SARCODINA RHIZOPODA

8. *Entamoeba coli* (Losch) Schaudinn

Frecventă la oamenii infestați din zonă.

9. *Entamoeba hystolitica* Schaudinn
Frecventă la om, provocând dizenteria amibiană.
10. *Entamoeba gingivalis* Grassi
Comună la om, cosmopolită.
11. *Amoeba proteus*
Identificată în râul Someș de Lepși (1960) și Ardelean (2000) în cursul său inferior.
12. *Vahlkampfia limax*
Întâlnită în cursul inferior al Someșului (Ardelean, 1998, 2000).
13. *Arcella vulgaris*
Specie dulcicolă β saprobă, frecventă în cursul inferior al Someșului (Ardelean, 1998, 2000). Găsită în probele de rutină recoltate din Someș în iarna 1999 la Cicârlău de AGA Baia Mare.
14. *Centropyx aculeata*
În număr mic de exemplare în cursul inferior al Someșului (Ardelean, 1998, 2000).
15. *Centropyx constricta*
În cursul inferior al Someșului, tot în număr mic de exemplare (Ardelean, 1998, 2000).
16. *Diffugia limnetica*
Oligotrofă în zooplanctonul cursului inferior al Someșului (Parragh și colab., 1994; Ardelean, 1998, 2000). Găsită pe Someș la Ulmeni și Cicârlău, în probele recoltate de AGA Baia Mare.
17. *Diffugia corona*
Rară, în cursul inferior al Someșului la Pomi (Ardelean, 1998, 2000). Consemnată și în probele de rutină recoltate din Lăpuș la Bușag.
18. *Euglypha ciliata*
Frecventă în cursul inferior al Someșului, aval de localitatea Pomi (Ardelean, 2000).
19. *Acanthocystis turfacea*
Oligotrofă, rară, găsită în probele de rutină recoltate din Someș la Ulmeni.

SPOROZOA

20. *Eimeria acevulina* Tyzzer
Parazită la puii de găină din zonă.
21. *Eimeria brunetti*
Frecventă la găinile din zonă.

22. *Eimeria canis* Wenyon
Frecventă la câinii din zonă.
23. *Eimeria columbae*
Prezentă la porumbeii din zonă.
24. *Eimeria columbarum*
Cu incidență de peste 80 % la porumbeii din zonă.
25. *Eimeria deblickei* Douwes
Comună la porcii din zonă.
26. *Eimeria faurei* Moussu și Marotel
În saivane de oi necurățate din zonă.
27. *Eimeria intricata* Spiegel
Comună în zonă, cu incidență mare la oi.
28. *Eimeria intestinalis*
Foarte frecventă la iepurii de casă tineri din zonă.
29. *Eimeria piriformis*
Frecventă la iepurii de casă din zonă.
30. *Eimeria scabra* Henring
Frecventă la porcii din zonă.
31. *Eimeria stiedae* Lindeman.
Frecventă la iepurii de casă din zonă.
32. *Eimeria zürni* Rivolta
Larg răspândită la vitele din zonă.
33. *Isospora felis* Wenyon
Frecventă la pisicile domestice din zonă.
34. *Isospora rivolta* Grassi
Cea mai comună specie de isospore din zonă.
35. *Isospora suis* Biester
Frecventă la porcul domestic din zonă.
36. *Babesia* (sin. *Piroplasma*) *bovis* Babeș
Frecventă, în legătură cu invazia de căpușe pe pășunile din zonă.
37. *Babesia motasi*
Identificată la oile din fermele zonei.
38. *Babesia equi*
Frecventă la caii din zonă.
39. *Sarcocystis ovicanis*
Frecvent la câinii de pază de la turmele de oi din zonă.

40. *Sarcocystis ovifelis*

Comun la oile din zonă.

41. *Sarcocystis suicanis*

Mai frecvent la câinii și porcii care cohabitează în aceeași curte.

CILIATA

42. *Amphileptus claperedei* Stein

Specie α -saprobă, rară, menționată de *Ardelean* (1998, 2000) în planctonul râului Someș, aval de Pomi. Confirmată în Someș la Cicârlău în probele de rutină de AGA Baia Mare. Aceași sursă consemnează prezența sa în zooplanctonul râului Lăpuș la Lăpușel.

43. *Hemiophrys bivacuolata* Kahl

Prezent în cursul inferior al Someșului, de unde este citată de *Ardelean* (1998, 2000).

44. *Hemiophrys fusidens* Kahl

În zooplanctonul cursului inferior al Someșului (*Ardelean*, 1998, 2000).

45. *Hemiophrys pleurosigma*

β - α saprobă, semnalată în cursul inferior al Someșului, aval de Ardușat (*Ardelean*, 1998, 2000). Găsit în probele de rutină recoltate din Someș de la Seini (AGA Baia Mare).

46. *Litonotus cygnus* Müller

Prezent în tot cursul inferior al Someșului (*Ardelean*, 1998, 2000).

47. *Litonotus fasciola* Her. Wresn.

Component al planctonului cursului inferior al Someșului, în aval de Ardușat (*Ardelean*, 1998, 2000).

48. *Coleps hirtus* Hitzschi

β -mezosaprobă, citată de *Ardelean* (1998, 2000) din cursul inferior al Someșului, aval de Ardușat.

49. *Didinium nasutum* Müller

β - α mezosaprob, cosmopolit, menționat în Someș (curs inferior) și afluenții săi de *Ardelean* (1998, 2000). *Parragh și colab.* (1994) îl identifică de fiecare dată în probele recoltate în anul 1993 în planctonul Someșului la Satu Mare și Oar, fiind însă posibil și mai în amonte. Această presupunere este confirmată și de identificarea acestei specii în probele de rutină (AGA Baia Mare) de pe Lăpuș la Lăpușel și Bușag (vara 1999) și de pe Someș la Ulmeni, Cicârlău (aproape în toate probele și în număr mare de exemplare) și la Seini.

50. *Holophrya nigricans* Lauter

β -mezosaprobă, frecventă în zonă, prezentă aproape în toate probele recoltate. Identificat de AGA Baia Mare în zooplanctonul Lăpuşului de la Lăpuşel și Buşag, dar și în Someș la Ulmeni și la Cicârlău.

51. *Peranema trichophorum* (Ehrenberg/Stein)

β -mezosaprobă, rară, găsită de Parragh și colab. (1994) numai într-o probă recoltată din zooplanctonul Someșului de la Satu Mare, în data de 19.08.1993, posibilă și în amonte, în zona cercetată de noi.

52. *Lacrymaria olor* O.F. Müller

0- β mezosaprobă, frecventă, prezentă în multe probe recoltate de AGA Baia Mare din zonă. Găsită în zooplanctonul râului Lăpuș, la Lăpuşel, dar și a Someșului, la Cicârlău. Și autorii l-au găsit în probele recoltate de ei (26.II.2000) în zooplanctonul Lăpuşului la Lăpuşel și în Someș la Ulmeni.

53. *Loxodes rostrum* O.F. Müller

β -mezosaprobă, comună în Someș, în tot cursul său inferior (Ardelean, 1998, 2000).

54. *Trachelius ovum* Ehrenberg

β - α saprob, frecvent în zonă, citat din cursul inferior al Someșului (Ardelean, 1998, 2000). În probele de rutină (AGA Baia Mare) a fost identificat în Săsar la Baia Sprie, în Lăpuș la Lăpuşel și Buşag și în Someș la Ulmeni, Seini și Cicârlău. Autorii au găsit, de asemenea, în probele recoltate de ei (26.II.2000) indivizi ai speciei în Someș la Cicârlău.

55. *Dileptus anser* Müller

β mezosaprob, identificat în probele de rutină (AGA Baia Mare) din Someș, de la Ulmeni și Seini.

56. *Chilodonella algivara* Kahl

Specie α -saprobă, rar întâlnită în zonă. Evidențiată de Ardelean (1998) în Someș, aval de Ardușat.

57. *Chilodonella cucullulus* Müller

Specie α -saprobă, rară în zonă. Citată din zooplanctonul cursului inferior al Someșului, aval de Ardușat (Ardelean, 1998, 2000). În probele de rutină (AGA Baia Mare) a fost găsit în Lăpuș la Lăpuşel, iar noi am colectat-o din Someș la Ulmeni.

58. *Chilodonella uncinata* Ehrenberg

β -mezosaprobă, rară în zonă, colectat de AGA Baia Mare din cursul inferior al Someșului la Ulmeni, iar Ardelean (1998, 2000) o citează tot de

pe Someș, dar mai în aval de Pomi.

59. *Nassula gracilis* Kahl

Oligosaprobă, găsită în probele de rutină din Săsar la Baia Sprie, dar și în cele recoltate de noi (26.02.2000) în Someș la Cicârlău.

60. *Colpoda cucullus* Müller

β -mezosaprobă, rar întâlnită în zonă, menționată, totuși, în zooplanctonul din cursul inferior al Someșului, aval de Pomi (Ardelean, 1998, 2000).

61. *Colpidium colpoda* Ehrenberg

Polisaprobă, citată din zooplanctonul cursului inferior al Someșului, aval de Arduș de Ardelean (1998, 2000). De asemenea, găsit în probele de rutină din Lăpuș la Lăpușel.

62. *Colpidium campylum* (Stokes) Bresslau

β -mezosaprobă, rară, citată de Ardelean (1998, 2000b) pe Someș, aval de Arduș, în zooplancton.

63. *Glaucoma scintillans* Ehrenberg

β -mezosaprobă, recoltată de Parragh și colab. (1994) din Someș, de la Oar (12.08.1993) și confirmată de Ardelean (1998, 2000) în zooplanctonul din cursul său inferior, posibilă și în zona cercetată de noi.

64. *Paramaecium caudatum* Ehrenberg

Specie α -mezosaprob, frecvent în zonă, indicator de ape cu încărcătură organică mare. Evidențiat în Someș în diferitele sale canale de Ardelean (1998, 2000). De asemenea, a fost găsit în probele recoltate din zooplanctonul Someșului de la Satu Mare (Parragh și colab., 1994). Prezent în mai multe probe de rutină (AGA Baia Mare) recoltate din Săsar la Baia Mare, din Lăpuș la Lăpușel și Bușag, din Someș la Ulmeni și Cicârlău. Noi l-am găsit într-o probă colectată (26.II.2000) din Lăpuș la Lăpușel.

65. *Paramaecium bursaria* (Ehrenberg) Focke

β -mezosaprob, polisaprob, indicator cert al poluării apelor, fiind citat ca frecvent din cursul inferior al Someșului de Ardelean (1998, 2000). În zona învecinată a fost identificat și de Parragh și colab. (1994) la Satu Mare și Oar în zooplancton. Se găsește în probele de rutină (AGA Baia Mare) recoltate din Someș de la Seini.

66. *Epistylis digitalis* Ehrenberg

Specie α - β saprobă, epizoică pe diverse animale dulcicole. Citată în zooplanctonul Someșului la Satu Mare de Parragh și colab. (1994). Identificată de AGA Baia Mare în probele de rutină din Lăpuș la Lăpușel, dar și în Someș la Seini.

67. *Campanella umbellaria* Linnaeus

β - α saprobă, determinată în probe de apă provenite din cursul inferior al Someșului, aval de Ardușat (*Ardelean*, 1998, 2000), dar a fost găsită și în zooplanctonul Săsarului la Baia Mare de *Parragh și colab.* (1994). A fost identificată și în probele de rutină efectuate în Săsar la Baia Mare, în Lăpuș la Lăpușel și Bușag, dar și în Someș la Ulmeni.

68. *Vorticella campanula* Ehrenberg

β -mezosaprobă în zooplanctonul apelor din zonă. Identificată în cursul inferior al Someșului, aval de Ardușat (*Ardelean*, 1998, 2000). Apare în probele de rutină (AGA Baia Mare) din Lăpuș la Lăpușel, în Someș la Ulmeni și Seini. În probele colectate de noi (26.II.2000) a fost identificată în Lăpuș la Lăpușel și în Someș la Ulmeni.

69. *Vorticella convallaria tipica* Similis

Oligosaprobă, frecventă, identificată în zooplanctonul Someșului la Satu Mare de *Parragh și colab.* (1994). În probele de rutină recoltate de AGA Baia Mare din Lăpuș la Lăpușel și din Someș la Cicârlău.

70. *Vorticella microstoma* Ehrenberg

Specie α - β saprobă, frecventă, identificată în câteva probe de rutină (AGA Baia Mare) din Săsar la Baia Sprie și Baia Mare, dar și în Lăpuș la Bușag și în mai multe probe. Noi am identificat indivizi ai acestei specii într-o probă colectată (26.02.2000) din Lăpuș la Bușag.

71. *Vorticella putrina* Müller

Oligosaprobă, rară, identificată în zooplanctonul cursului inferior al Someșului de *Ardelean* (1998, 2000), dar și în probele de rutină (AGA Baia Mare) din Lăpuș la Bușag.

72. *Vorticella natans* (Faure-Fremiet)

Oligosaprobă, rară, identificată în zooplanctonul Someșului, aval de Ardușat (*Ardelean*, 1998).

73. *Vorticella vernalis* Linnaeus

Găsită în cursul inferior al Someșului, aval de Ardușat (*Ardelean*, 1998, 2000).

74. *Vorticella communis* Linnaeus

Prezentă în zooplanctonul cursului inferior al Someșului, aval de Pomi (*Ardelean*, 1998, 2000).

75. *Charchesium polypinum* Linnaeus

Specie α - β saprob, rar, găsit de noi (26.02.2000) într-o probă de zooplancton din Someș de la Pomi (*Ardelean*, 2000).

76. *Bursaria truncatella* Müller

β -mezosaprobă, rară în probele de rutină (AGA Baia Mare) din Someș de la Ulmeni și Seini.

77. *Spirostomum intermedium* Kahl

În sapropelul dulcicol din cursul inferior al Someșului, aval de Ardușat (*Ardelean*, 1998, 2000). Identificat într-o probă de rutină (AGA Baia Mare) recoltată din Someș la Ulmeni.

78. *Spirostomum filum* Pen

De asemenea, identificat din Someș, în aval de Ardușat (*Ardelean*, 1998, 2000).

79. *Spirostomum minus* Roux

Specie α - β saprobă, găsită în Someș în probe de rutină (AGA Baia Mare) recoltate din Someș, la Cicârlău.

80. *Stentor niger* Ehrenberg

β -saprob, rar, găsit doar într-o probă de zooplancton recoltată din Someș la Ulmeni de *Ardelean* (2000).

81. *Halteria grandinella* (Müller) Dujardin

Infusor dulcicol, foarte răspândit în detrisul mezosaprobic și mezosapropelic din cursul inferior al Someșului, aval de Pomi (*Ardelean*, 1998, 2000).

82. *Halteria cirrifera* Müller

Oligosaprobă, colectată din Săsar la Baia Sprie în probele de rutină (AGA Baia Mare).

83. *Strobilidium gyrans* (Stokes) Kahl

Oligotrof, pus în evidență în Someș, aval de Ardușat (*Ardelean*, 1998).

84. *Aspidisca costata* (Dujardin)

Oligosaprobă, colectată în probele de rutină (AGA Baia Mare) din zooplanctonul Someșului de la Seini.

85. *Euplotes patella* (Müller) Ehrenberg

β -mezosaprob, foarte frecvent în cursurile de apă din zonă, fiind prezent aproape în toate probele de rutină (AGA Baia Mare) în Lăpuș la Ulmeni și Bușag, dar și în Someș la Ulmeni, Cicârlău și Seini.

86. *Tachisoma (Oxytricha) pelliomella* (Müller-Stein)

Oligosaprobă, găsită în probe de ape provenite din râul Someș, în aval de Ardușat (*Ardelean*, 1998, 2000).

87. *Stylonychia mytilus* Ehrenberg

Oligosaprobă, identificată în zooplanctonul cursului inferior al Someșului, în aval de Ardușat (*Ardelean*, 1998, 2000).

88. *Stylonychia pustulata* Ehrenberg-Stein

Oligosaprobă, identificată în același sector al Someșului, atât în probele de rutină (AGA Baia Mare) din Someș de la Seini, cât și de Ardelean (1998, 2000).

89. *Podophrya fixa* (Müller)

Oligosaprobă, prezentă în zooplanctonul Someșului, în aval de Ardușat (Ardelean, 1998, 2000).

90. *Straurophrya pusila* Müller

Oligosaprobă, identificată în cursul inferior al Someșului, aval de Sălsig (Ardelean, 1998, 2000).

PORIFERA

91. *Spongilla lacustris* Linnaeus

În ape oligotrofe, prezent în șanțuri și bălți care însoțesc Someșul în sectorul Ardușat și în aval (Ardelean, 2000).

92. *Ephydatia fluviialis* Linnaeus

În aceleași ape ca specia anterioară (Ardelean, 2000).

CNIDARIA

93. *Hydra oligactis* Pallas

În ape stagnante ce însoțesc cursul Someșului, amonte de Ardușat, fiind o specie frecventă (Ardelean, 2000).

94. *Hydra viridissima* Pallas

În ape oligotrofe, în aceleași locuri ca și specia precedentă, dar de frecvență mai redusă (Ardelean, 2000).

95. *Hydra vulgaris* Pallas

În ape oligotrofe, comună în toate bălțile și în brațele moarte ce însoțesc Someșul și afluentul său Lăpușul (Ardelean, 2000).

PLATHELMINTHES

TURBELARIA

96. *Dendrocoelum lacteum* Müller

Planaria albă este o specie comună în bălțile mici ce însoțesc Someșul și Lăpușul (Ardelean, 2000).

TREMATODA

97. *Gyrodactylus elegans* Nordmann

Prezent pe pielea și branhiile peștilor de apă dulce, mai ales pe crap în zona cercetată de noi.

98. *Polystomum integerrimum* (Frölich) Rudolphi

Parazit pe mormolocii și broaștele adulte din specia *Rana temporaria*,

prezentă în apele stagnante ce însoțesc cursul inferior al Someșului.

99. ***Sanguinicola inermis* Plehn**

În cursul inferior al Someșului, ca parazită pe adulți de *Cyprinidae* și pe gasteropode acvatice (*Limnea* și *Bithynia*) ca gazdă intermediară.

100. ***Fasciola gigantica* Cobbold**

Cosmopolită pe rumegătoare (gazdă definitivă) și pe melci (gazdă intermediară), întâlnită de noi în zonele de inundații ale Someșului și Lăpușului.

101. ***Fasciola hepatica* Linnaeus**

Are aceleași gazde ca specia precedentă și este larg răspândită (cosmopolită) în zonele de inundații ale Someșului și Lăpușului. Citată de la Culciu de *Ardelean* (1998, 2000). Noi am depistat-o în zona pășunii din apropierea Someșului la Ardușat.

102. ***Diplodiscus subclavatus* Goeze**

Găsită de noi pe terenuri umede în toată lunca Someșului și a Lăpușului, pe broaștele din genul *Rana* (gazdă definitivă) și pe gasteropodul *Planorbis* (gazdă intermediară).

CESTODA

103. ***Caryophylaeus mutabilis* Pallas**

Cu sutele la *Cyprinidae* (gazdă definitivă) și la oligochetul *Tubifex* (precercoïd), gazde frecvent întâlnite în tot cursul inferior al Someșului (*Ardelean*, 2000).

104. ***Davainea proglatina***

Întâlnită de autori pe melci (gazdă intermediară) în zonele inundabile ale Someșului și Lăpușului.

105. ***Taenia solium***

Mai rar întâlnită, la porcii din gospodăriile populației din zonă, de la care se infestază și populația umană.

106. ***Taenia hydatigena***

Sesizată frecvent la oile din zonă.

107. ***Taenia pisiformis***

Comună la câinii și iepurii de casă din zonă.

108. ***Multiceps multiceps***

Cosmopolit, frecvent la bovinele și oile din zonă.

109. ***Diphylidium caninum***

Frecvent la câini în locurile unde combaterea purecilor nu are loc.

110. ***Spirometra erinacei europaei***

Parazită la câine, pisică și om, în locurile mlăștinoase din zonă.

111. *Raillientina cestocillus*

Frecventă pe galiformele domestice, dar și pe cele sălbatice din zonă, îndeosebi unde coleopterele sunt numeroase.

112. *Moniezia expansa*

Frecventă la mieii din turmele existente din zonă.

113. *Wyominia tetani*

Frecventă la oile din zonă.

NEMATHELMINTHES

ROTATORIA

114. *Adineta vaga* Davis

Specie α - β mezosaprobă menționată de Ardelean (2000) în Lăpuș la Bușag, găsită în probele de rutină (AGA Baia Mare) recoltate din zooplanctonul cursurilor zonei: în Săsar la Baia Sprie, frecvent în Lăpuș la Bușag și mai puțin la Lăpușel, în Someș la Ulmeni.

115. *Adineta gracilis* Janson

α - β saprobă, rară, găsită în probele de rutină (AGA Baia Mare) din Săsar la Baia Sprie, din Lăpuș la Bușag și din Someș la Cicârlău.

116. *Rotaria neptunia* Ehrenberg

Cosmopolită, pe fundurile mâloase, ca specie indicatoare de ape polisaprobice, rezistentă la lipsa de oxigen. Citată de Ardelean (1998, 2000) din Someș de la Satu Mare, dar și de Parragh și colab. (1994) din același loc.

117. *Rotaria citrina* Ehrenberg

Oligosaprobă, frecventă în apele zonei. Găsită în probele de rutină (AGA Baia Mare) recoltate din zooplanctonul Lăpușului la Lăpușel, dar mai ales al Someșului în toate punctele de recoltare, Ulmeni, Cicârlău și Seini. În probele recoltate de noi (26.II.2000) l-am găsit în Lăpuș la Lăpușel.

118. *Philodina citrina* Ehrenberg

Oligosaprobă, frecventă între plantele acvatice. Citată de Ardelean (1998, 2000) în cursul inferior al Someșului. Identificată de Parragh și colab. (1994) în zooplanctonul apelor β -mezosaprobe ale Someșului la Oar. Găsită în probele de rutină (AGA Baia Mare) recoltate din Someș de la Ulmeni și Seini. Noi am identificat-o în probele recoltate (26.02.2000) din Someș la Cicârlău.

119. *Philodinarus paradoxus* (Murray)

β - α saprobă, rară în zooplancton, între alge și mușchii din apa curată. A fost identificat în zooplanctonul Someșului la Cicârlău în probele de rutină (AGA Baia Mare).

120. *Epiphanes senata* (Müller)

Comună, mezosaprobă, care proliferază în apele impurificate cu gunoi de grajd. Găsește condiții bune și în apa cursului inferior al Someșului poluată cu substanțe organice de emisiunile de la Baia Mare și Satu Mare (Ardelean, 2000).

121. *Plathyas polyacanthus* Ehrenberg

Cosmopolită, β -mezosaprobă, frecventă în apele mici stătătoare și în curgătoare. Citată de Ardelean (1998, 2000) din zooplanctonul cursului inferior al Someșului. Identificată frecvent în probele de rutină (AGA Baia Mare) recoltate din cursul inferior al Someșului și a afluenților săi. A fost găsit în Someș la Ulmeni și în Lăpuș la Bușag de Parragh și colab. (1994). Identificat și în probele de rutină colectate din zooplanctonul Lăpușului la Lăpușel și Bușag, dar și a Someșului de la Ulmeni, Cicârlău și Seini.

122. *Brachionus quadridentatus* Hermann

Comună, β -mezosaprobă, în plancton și între plantele din zona litorală. Citată din cursul inferior al Someșului de Ardelean (1998), precum și de Parragh și colab. (1994). Identificat în aproape toate probele de rutină recoltate din Lăpuș la Lăpușel și din Someș la Ulmeni, Cicârlău și Seini.

123. *Brachionus calyciflorus* Pallas

Cosmopolit, β - α saprob, în ape mici stătătoare, în plancton și zona litorală. Întâlnit în Lăpuș la Lăpușel și Bușag, dar și în Someș la Seini în probele de rutină (AGA Baia Mare).

124. *Brachionus angularis* Gosse

β - α saprob, rar întâlnit în zooplanctonul zonei. Identificat în probele de rutină din Lăpuș la Lăpușel.

125. *Brachionus urceolaris* Müller

Cosmopolit, oligosaprob, rar, în zooplanctonul și pe plantele din zona litorală a apelor curgătoare din zonă, deocamdată identificat numai în Săsar la Baia Sprie în probele de rutină (AGA Baia Mare). Parragh și colab. (1994) o găsesc în Someș numai la Oar (12.08.1993).

126. *Brachionus* sp.

Oligosaprobă, găsită în zooplanctonul Lacului Firiza-Strâmtori în probe de rutină în perioada 1979-1989 (AGA Baia Mare).

127. *Keratella cohlearis* (Gosse)

Cosmopolită, α - β saprobă, în ape dulci și în plancton. Citată din cursul inferior al Someșului (Ardelean, 1998, 2000). A mai fost găsită în probele de rutină recoltate de AGA Baia Mare din zooplanctonul Săsarului

la Baia Sprie, Lăpuşului la Lăpuşel, a Someşului la Seini. Noi am găsit-o în probele recoltate (26.02.2000) din zooplanctonului Lăpuşului la Lăpuşel și a Someşului la Ulmeni. De asemenea, în toate probele de rutină colectate din Lacul de baraj Firiza-Strâmtori în toate părțile în număr mare de indivizi.

128. ***Keratella testudo f. irregularis Iakubaki***

Specie α - β saprobă, rar întâlnită în zonă. A fost găsită în probele de rutină (AGA Baia Mare) din zooplanctonul Someşului la Ulmeni și Cicârlău.

129. ***Keratella quadrata (Müller)***

Cosmopolită, α - β saprobă, găsită în probele de rutină (AGA Baia Mare) din zooplanctonul Lăpuşului la Buşag și a Someşului la Seini. Este găsită și de *Parragh și colab.* (1994) în zooplanctonul Someşului la Ulmeni și Cicârlău și a Lăpuşului la Buşag.

130. ***Keratella ticinensis Callero***

α - β saprobă, rară, citată de *Parragh și colab.* (1994) în zooplanctonul Someşului la Ulmeni și Oar. Identificată în probele de rutină (AGA Baia Mare) recoltate din zooplanctonul Săsarului la Baia Sprie, dar și a lacului Firiza-Strâmtori și lacului Bodi (Baia Sprie).

131. ***Colurella uncinata (Müller)***

Specie α - β mezosaprobă, citată de *Ardelean* (1998) în planctonul cursului inferior al Someşului. Evidențiată în mai multe probe de rutină (AGA Baia Mare) recoltate din Lăpuş la Lăpuşel și Someş la Ulmeni.

132. ***Colurella dicentra (Müller)***

β - α saprobă, rară, identificată în zonă, în probele de rutină (AGA Baia Mare) recoltate din zooplanctonul Someşului la Cicârlău și Seini.

133. ***Lecane hamata (Stokes)***

Oligosaprobă, rară, citată din cursul inferior al Someşului de *Ardelean* (1998, 2000).

134. ***Lecane cornuta (Stokes)***

α - β saprobă, accidentală în zooplanctonul cursurilor de apă din zonă. Se găsește în probele de rutină (AGA Baia Mare) recoltate din Someş la Ulmeni, dar și în diferite părți ale lacului Firiza-Strâmtori.

135. ***Lecane lunaris Ehrenberg***

Specie α - β saprobă, rară în apele din zonă, identificat doar în Someş la Cicârlău în probele de rutină (AGA Baia Mare).

136. ***Cephalodella forficula (Ehrenberg)***

În apele lin curgătoare și măloase. Citată de *Ardelean* (1998) din cursul inferior al Someşului.

137. *Cephalodella auriculata* Müller
Specie α - β saprobă, rară, găsită în apele curgătoare, între *Myriophyllum*. Evidențiată de *Ardelean* (1998, 2000) în cursul inferior al Someșului. Identifică în probele de rutină (AGA Baia Mare) recoltate din zooplanctonul Săsarului la Baia Sprie și Lăpușului la Lăpușel, dar și a Someșului la Ulmeni și Seini.
138. *Cephalodella fosforida* (Ehrenberg)
 β -mezosaprobă, găsită într-o singură probă de rutină (AGA Baia Mare) recoltată din zooplanctonul Someșului la Cicârlău.
139. *Cephalodella gibba* (Ehrenberg)
Oligosaprobă, colectată în zooplanctonul Săsarului la Baia Sprie în probe de rutină (AGA Baia Mare).
140. *Notommata pachyura* Gosse
Specie α - β saprobă, găsită frecvent în probele de rutină (AGA Baia Mare) recoltate din planctonul Săsarului la Baia Sprie, Lăpușului la Lăpușel și Someșului la Ulmeni, Cicârlău și Seini.
141. *Notommata tripus* Gosse
Cosmopolită, sesizată de *Ardelean* (1998, 2000) în cursul inferior al Someșului în aval de Ardușat.
142. *Notommata saccigera* Ehrenberg
Oligosaprobă, găsită în apele Lăpușului, la Bușag în zooplanctonul sărac de aici de *Parragh și colab.* (1994), dar și în probele de rutină (AGA Baia Mare).
143. *Notolca longispina* Ehrenberg
Oligosaprobă, rară, identificată ocazional în câteva probe de rutină (AGA Baia Mare) colectate din Săsar la Baia Sprie.
144. *Notolca foliacea* Ehrenberg
Oligosaprobă, rară, identificată numai în probele de rutină (AGA Baia Mare) recoltate din zooplanctonul lacului Firiza-Strâmtori.
145. *Notolca labis* Ehrenberg
Oligosaprobă, ocazională, identificată în probele de rutină (AGA Baia Mare) de zooplancton din Săsar la Baia Sprie și în Lacul Ferneziu.
146. *Stephanoceros fimbriatus* Ehrenberg
 β -mezosaprobă, rar, identificat în probe de rutină (AGA Baia Mare) din apa Someșului la Seini și Cicârlău.
147. *Chilodina citrina*
Oligotrofă, rar întâlnită în probele de rutină (AGA Baia Mare) din

planctonul Someșului la Cicârlău.

148. *Trichocerca stylata* Gosse

Oligosaprobă, evidențiată în zooplanctonul apei din cursul inferior al Someșului, în aval de Ardușat (*Ardelean*, 1998, 2000).

149. *Gastropus stylifer* Imhof

Oligosaprob, întâlnit în apele stătătoare și lin curgătoare în zooplancton, precum și în terenuri inundabile. Găsit de *Parragh și colab.* (1994) în Someș la Ulmeni (6-7.09.1992).

150. *Chromogaster testudo*

Oligosaprob, relativ frecvent în zonă. Identificat în probele de rutină (AGA Baia Mare) de plancton recoltate din Săsar la Baia Sprie, Lăpuș la Lăpușel și Someș la Cicârlău și Seini.

151. *Asplanchnina brightwelli* Gosse

β mezotrofă, citată de *Ardelean* (1998, 2000) din cursul inferior al Someșului, identificată în zooplanctonul inferior al Someșului și de *Parragh și colab.* (1994) la Satu Mare. De asemenea, este identificat în probele de rutină (AGA Baia Mare) din diferite locuri ale Lacului Firiza-Strâmtori.

152. *Synchaeta longipes* Gosse

Găsită de *Ardelean* (1998) în cursul inferior al Someșului în aval de Ardușat.

153. *Synchaeta kitina* Rousselet

Evidențiată de *Ardelean* (1998) în cursul inferior al Someșului, în aval de Ardușat.

154. *Pompholix sulcata* Hudson

Evidențiat de *Ardelean* (1998, 2000) în planctonul cursului inferior al Someșului. Găsit și în probele de rutină (AGA Baia Mare) recoltate din Someș la Ulmeni, dar și în apele lacului Firiza-Strâmtori în mai multe locuri.

155. *Filinia longiseta* (Ehrenberg)

β mezosaprobă, frecventă în apele lin curgătoare și alcaline din zonă. Citată de *Parragh și colab.* (1994) din cursul inferior al Someșului la Ulmeni, Cicârlău și Satu Mare. Identificată în probele de rutină (AGA Baia Mare) recoltate din zooplanctonul Săsarului la Baia Sprie, Lăpușului la Lăpușel și Bușag, dar și a Someșului la Ulmeni, Cicârlău și Seini.

156. *Tetraastix opaliensis* Zacharias

Specie α - β saprobă în ape lin curgătoare, alcaline și în terenuri inundate, cu apariție redusă în probele recoltate. Identificat de *Parragh și colab.* (1994) în probele de plancton din Someș de la Ulmeni dar și în

probele de rutină din Someș la Ulmeni și Seini (AGA Baia Mare).

157. *Conochilus unicornis* Schrank

Oligosaprob, frecvent, colectat în probele de rutină (AGA Baia Mare) din apele Săsarului la Baia Sprie, Lăpușului la Lăpușel și Someșului la Cicârlău și Seini.

158. *Cupelopagis vorax* Leydig

0-β saprob, rar în probele de rutină (AGA Baia Mare) recoltate în zooplanctonul Săsarului la Baia Sprie, a Lăpușului la Lăpușel și Bușag.

159. *Collotheca mutabilis* Ehrenberg

Oligosaprobă, ocazională, întâlnită în probele de rutină din apele Săsarului la Baia Sprie (AGA Baia Mare).

160. *Euchlanis parva* Ehrenberg

Specie α-β mezosaprob, rar întâlnit în probele de rutină (AGA Baia Mare) din apele Someșului la Ulmeni, dar și în Lăpuș la Lăpușel.

NEMATODA

161. *Mermis racovitzai* Coman

În apă hiporeică (bentos), găsit pe valea Someșului la Seini (Coman, 1960).

162. *Mermis serbani* n.sp.

În Someș (apă hiporeică) la Potău (Coman, 1960).

163. *Hydromermis fluviatilis* Hagmeier

Găsit în Someș, lângă Baia Mare (apă hiporeică, bentos), de unde este citat de Coman (1960).

164. *Anguillula* (= *Tylenchus*) *tritici*

Parazită în boabele de grâu, frecventă în culturile de cereale din zonă.

165. *Rhabditis* (= *Pelodera*) *strongyloides*

Ubicvist, pe materii organice în descompunere (gunoi), rar în zonă.

166. *Rhabditis* *gingivalis*

Întâlnit în zonă la cal.

167. *Strongyloides stercoralis*

Frecvent în depresiune, în pielea de câine.

168. *Dictyocaulus filaria*

Apare ocazional în zona inundabilă a Someșului și a afluenților săi, la oi și capre (Ardelean, 2000).

169. *Dictyocaulus viviparus*

Apare, uneori, în zona inundabilă a Someșului și a afluenților săi, la taurine (Ardelean, 2000).

170. ***Protostrongylus rufescens***
 Posibil în zonele inundabile și umede din luncile Someșului și ale afluenților săi, la ovine și caprine, unde găsește din belșug gasteropode, care sunt gazda lor intermediară.
171. ***Singamus trachea***
 Frecvent la fazanii din zonă, mai ales la pui.
172. ***Haemonchus contortus***
 Cu o incidență de peste 60 % la bovine și ovinele din zonă.
173. ***Strongylus vulgaris***
 Frecvent în zonă la cai, având o incidență de peste 50 %.
174. ***Ascaris lumbricoides***
 Frecvent la populațiile umane din zonă, mai ales la copii.
175. ***Ascaris suum***
 Cu incidență de 40 % la porcii din zonă.
176. ***Parascaris equorum***
 Cu incidență până la 50 % la mânjii din zonă.
177. ***Toxocora canis***
 Cu incidență de 50 % în păr la câini.
178. ***Oxiuris vermicularis***
 Frecvent la oameni, mai ales la copiii din zonă.
179. ***Oxiuris equi***
 Cu incidență de 20-30 % la caii din zonă.
180. ***Trichuris tricură***
 Frecvent la om în zonă.
181. ***Trichinella spiralis***
 Apare accidental în zonă la porc.

**ANNELIDA
 OLIGOCHAETA**

182. ***Chaetogaster limnei* Linnaeus**
 Pe melci în biotopurile de baltă din vecinătatea cursului depresionar al Someșului (Ardelean, 1998).
183. ***Limnodrilus hoffmeister* Clapáréde**
 Specie dominantă, β - α mezosaprobă și abundentă în apele poluate din cursul inferior al Someșului. Szitó și Mózes (1999) îl găsesc în toate situsurile cercetate în cursul inferior al Someșului (Sălsig – 20 indivizi/m²; Pomi – 12 indivizi/m²), constatând o frecvență medie de 23 % în acest sector al râului. Găsit aproape în toate probele de rutină (AGA Baia Mare)

recoltate din bentosul cursului inferior al Someșului: la Ulmeni, Cicârlău și Seini.

184. *Limnodrilus udekemianus* Clapárède

Specie β - α mezosaprobă, rară, găsită în cursul inferior al Someșului (Szitó și Mózes, 1999), numai la Păulești (12 indivizi/m²).

185. *Aulodrilus pluriseta samusensis* n. sp.

Găsită de Pop (1977) în Someș la Seini.

186. *Potamotrix hommoniensis* Michaelsen

A fost găsit de Szitó și Mózes (1999), numai la Sălsig și Pomi, cu totul izolat (câte 1 individ/m²).

187. *Potamotrix vejdosky* Mrabe

Dominant și abundent în zonele montane de altitudine mijlocie cu apă curată. În cursul inferior al Someșului apare rar. A fost colectat (Szitó și Mózes, 1999) numai de la Letca (4 indivizi/m²), adică în amonte de strâmtorile Țicăului în expediția din 1-21.08.1996. Posibil să fie întâlnit și în aval de aceste strâmtori, la Benesat și Sălsig.

188. *Psammorectides barbatus* Gorube

Cu frecvență și densitate reduse în apele Someșului. Găsit numai la Sălsig și Pomi (câte 1 individ/m²) de către Szitó și Mózes (1999) în august 1992.

189. *Tubifex nevaensis* Michaelson

Frecvent în tot cursul Someșului (16 %), fiind colectat aproape din toate situsurile cercetate în august 1992, în cursul său inferior: Sălsig – 4 indivizi/m², Pomi – 68 indivizi/m², Păulești – 12 indivizi/m², fiind un indicator în părțile râului unde apa este autopurificată (Szitó și Mózes, 1999).

190. *Tubifex ignotus* Stole

Frecvent în Someș (19 %). În cursul său inferior a fost depistat aproape în toate stațiunile cercetate (Szitó și Mózes, 1999): Sălsig – 14 indivizi/m², Pomi – 34 indivizi/m², Păulești – 7 indivizi/m². Este o specie abundentă în apele poluate ale Someșului.

191. *Tubifex tubifex* Müller

Specific apelor cu grad avansat de poluare, β - α mezosaprobe. A fost citat din cursul inferior al Someșului de Ardelean (1998). Szitó și Mózes (1999) îl citează numai din cursul inferior al Someșului (Sălsig – 4 indivizi/m², Pomi – 6 indivizi/m²). Cele șase serii de probe recoltate în anii 1994 și 1997 din Someș de Ardelean (2000) la Ulmeni și Cicârlău arată

prezența aproape fără excepție a acestei specii în apele Someșului. În probele de rutină (AGA Baia Mare) recoltate este găsit pretutindeni în bentosul cursului depresionar: Ulmeni (cca. 6 indivizi/m²), Cicârlău (circa 6-40 indivizi/m²).

192. *Nais sp.*

Specie β mezosaprobă, găsită rar în bentosul Someșului, numai la Ulmeni (circa 2-3 indivizi/m²).

193. *Allolobophora smeragdina Rosa*

Găsită în Munții Gutin, pe versantul dinspre Baia Mare, la 1000 m altitudine, într-o tăietură de foioase de *Pop* (1964).

194. *Allolobophora rosea rosea (Savigny)*

Găsită în Munții Gutin de *Pop* (1964).

195. *Aporrectodea rosea (Savigni)*

Găsită de *Pop* în Munții Gutâi, pe Valca Roșie, la 550 m altitudine (*Csuzdi și Pop, 2006*).

196. *Eiseniella t. tetraedra (Savigny)*

Găsită de *Pop* (1964) în Munții Gutin, dar și de *Murányi și Kontschán* (24.09.2005) în stațiunea Izvoare (*Csuzdi și Pop, 2006*).

197. *Eisenia lucens Waga*

Colectată de *Murányi și Kontschán* (24.09.2005) la Izvoare (*Csuzdi și Pop, 2006*).

198. *Octolasion lacteum (Örley)*

Găsit de *Pop* (1964) în Munții Gutin.

199. *Octolasion lissaense (Michaelson)*

Găsit în Munții Gutin și la Satu Mare de *Pop* (1964).

200. *Octolasion transpadanum (Rosa)*

Găsit în Munții Gutin și la Satu Mare de *Pop* (1964).

201. *Lumbricus rubellus Hoffmeister*

Găsit de *Pop* (1964) în Munții Gutin și de *Murányi și Kontschán* (24.09.2005) la Izvoare (*Csuzdi și Pop, 2006*).

202. *Dendrobaena clujensis Pop*

Găsită de *Pop* (1964) în Munții Gutin, pe versantul dinspre Baia Sprie și la Tăuții Măgherăuș, precum și pe Munții Igriș în stațiunea Izvoare, colectat de *Murányi și Kontschán* (*Csuzdi și Pop, 2006*).

203. *Dendrobaena attenuasi (Michaelson)*

Găsită de *Pop* în Munții Gutin, Valea Roșie la altitudinea de 550 m (*Csuzdi și Pop, 2006*).

204. *Dendrobaena octaedra* (Savigny)
Colectată de *Murányi și Kontschán* din Munții Gutin, de la Izvoare și de *Pop* de pe Valea Roșie, ambele din Munții Gutin (*Csuzdi și Pop*, 2006).
205. *Dendrodilus r. rubidus* (Savigny)
Găsit de *Murányi și Kontschán* la Izvoare (*Csuzdi și Pop*, 2006).
206. *Octodrilus compromissus* Zicsi și V.V. Pop
Găsit de *Pop* (1996) în Munții Gutin, pe Valea Roșie la 550 m altitudine (*Csuzdi și Pop*, 2006).

HIRUDINEA

207. *Herpobdella octoculata*
Specie α -mezosaprobă, găsită cu regularitate în probele de rutină colectate din bentosul cursului inferior al Someșului: Ulmeni, Cicârlău și Seini (circa 4-6 indivizi/m²). A mai fost recoltată regulat și din Lăpuș numai la Lăpușel, tot în bentos (circa 1-4 indivizi/m²). Prezența în râuri, înaintea sectoarelor poluate, este un semn că această specie este sensibilă la poluare.
208. *Glossiphonia complanata*
Specie β - α mezosaprobă, identificată regulat numai în probele recoltate din Lăpuș, de la Lăpușel (circa 2-5 indivizi/m²) și din Someș la Ulmeni (3 indivizi/m²). Deoarece atât în Someș, cât și în Lăpuș această specie apare înaintea poluării lor de către apele Săsarului dovedește că această specie este sensibilă la poluare.

BRYOZOA

209. *Plumatella emarginata* var. *spongiosa* Krapelin
Specie β -mezosaprobă (*Pavlovski și Jordan*, 1950, cit. de *Sebestyén*, 1959), găsită de *Sárkány-Kiss* (1999), în Someș la Odorhei și la confluența cu Lăpușul (până la el nu a fost identificată în nici un râu transilvănean). Acesta a colectat probe în iunie-iulie 1992 și august 1996 din Someș de la Someș-Odorhei, Țicău și Sălsig, unde întâlnește această specie aproape pe orice piatră din albia râului (acoperire 25-30 %). Coloniile acestui briozoar apar numai în albiile pietroase cu curs rapid.
210. *Plumatella* sp.
Găsită accidental în bentosul Săsarului la Baia Sprie (2, respectiv 3 indivizi/m²) în probe de rutină (AGA Baia Mare).

MOLLUSCA GASTEROPODA

211. *Teodoxus transversalis* Pfeiffer
Formă reofilă întâlnită în râuri mari, pe fundul apei. *Grossu* (1956) o

citează de pe Valea Someșului de la Dej. De altfel, g. *Teodoxus* este menționat ca prezent în Someș și de către *Călinescu* (1969). Dat fiind specificul ecologic de a fi întâlnit în râurile mari, îl considerăm prezent și în anumite sectoare din cursul inferior al Someșului.

212. ***Viviparus contectus* Billet**

Specie mai rezistentă la poluare, prezentă în gropi, râuri și lacuri. În România este considerată specie mai rară. În râul Someș a fost găsită în cercetările de teren din anii 1992 și 1996 numai la Pomi de *Sárkány-Kiss și colab.* (1999), într-un șanț din apropierea râului.

213. ***Valvata piscinalis piscinalis* Müller**

Specie comună în toate apele ce aparțin sistemului râului Someș.

214. ***Bythinella molcsany* Wagner**

A fost colectată și determinată ca specie nouă de *Wagner* din Munții Gutâi, vârful Rozalia, din izvoarele și pâraiele de la 1000 m altitudine tributare sistemului râului Someș (*Grossu*, 1986).

215. ***Bythinella austriaca* Franenfeld**

În România, au fost colectate exemplare puține de *Wagner* din câteva izvoare și pâraie din Munții Gutin, tributare Someșului (*Grossu*, 1986).

216. ***Lithoglyphus naticoides* Pfeiffer**

În România este specie comună în Dunăre și afluenții săi, inclusiv Tisa (*Grossu*, 1986). În exemplare puține este citat de *Ardelean* (1998) din cursul inferior al Someșului, de la Pomi, Someșeni și Culciu.

217. ***Bithynia tentaculata***

Specie comună, pretutindeni în apele curgătoare și stătătoare, inclusiv în apele Someșului, dar expedițiile din 1992 și 1996 nu au identificat-o (*Sárkány-Kiss și colab.*, 1999).

218. ***Carychium minimum* Müller**

Se poate întâlni în aluviunile Someșului, unde se află o mare bogăție de indivizi. *Ardelean* (1998) îl citează din aluviunile Someșului, în vecinătatea localității Apa.

219. ***Physa fontinalis* Linnaeus**

Trăiește în apele limpezi stătătoare sau foarte ușor curgătoare, din zonele de câmpie, în care situație se află cursul inferior al Someșului, unde este posibilă, fără a fi colectată însă în expedițiile din anii 1992 și 1996 (*Sárkány-Kiss și colab.*, 1999).

220. ***Physa acuta* Draparnaud**

Frecventă în tot sistemul râului Someș, nelipsind din nici o stațiune

cercetată în cursul său inferior (Sălsig, Pomi, Păulești) în anii 1992 și 1996 de *Sárkány-Kiss și colab.* (1999). Adesea, este singura specie găsită în cursul poluat al Someșului Unit, fiind foarte rezistentă, cum este cazul imediat în aval de Dej, unde râul este poluat cu ape reziduale comunale și cu celuloză de la Combinatul local de hârtie sau la Pomi, după ce Săsarul varsă, prin Lăpuș, poluanții de la Baia Mare.

221. *Lymnaea stagnalis* Linnaeus

Prezentă în apele stagnante sau lin curgătoare, pe plante și sedimente, îndeosebi în zonele de șes, ca specie β -mezosaprobă. *Sárkány-Kiss și colab.* (1999) o identifică în expedițiile din anii 1992 și 1996 pe Someș numai la Pomi, iar în probele de rutină recoltate de AGA Baia Mare a fost identificată numai la Ulmeni (vara 1999), într-o singură probă.

222. *Stagnicola palustris* Müller

Specie comună în ape stătătoare sau curgătoare, îndeosebi la șes, găsită în Someș de *Sárkány-Kiss și colab.* (1999), în cursul său inferior numai la Pomi.

223. *Radix auricularia* Linnaeus

Sárkány-Kiss și colab. (1999) o colectează în expediția lor de pe Someș din mai multe locuri, iar în cursul inferior de la Sălsig și Păulești. În zona poluată a Someșului aval de Dej s-au găsit și câțiva indivizi de *R. auricularia*, alături de *Physa acuta*, care dominau bentosul.

224. *Galba truncatula* Müller

Are o frecvență destul de mare în sistemul râului Someș, fiind colectată de *Sárkány-Kiss și colab.* (1999) în expedițiile din anii 1992 și 1996 de la Țicău, Sălsig și Vetiş.

225. *Ancylus fluviatilis* Müller

A fost colectat din mai multe puncte din Someș, în cursul inferior, de la Țicău și Sălsig. Această specie dispare în aval de Dej datorită poluării, dar reapare la Someș-Odorhei, împreună cu alte unionide, datorită autopurificării biologice a apei râului (*Sárkány-Kiss și colab.*, 1999).

226. *Planorbis planorbis* Linnaeus

Este unul din melcii cei mai obișnuiți ai apelor dulci de câmpie și din zona colinară. *Sárkány-Kiss și colab.* (1999) îl colectează din Someș numai de la Țicău și Pomi.

227. *Planorbarius corneus* Linnaeus

A fost colectat din Someș numai dintr-un singur loc, de la Pomi, de *Sárkány-Kiss* (1999).

228. *Succinea putris* Linnaeus

Depistată în câteva locuri din sistemul râului Someș, iar din cursul inferior numai de la Pomi (*Sárkány-Kiss și colab.*, 1999). Într-o altă lucrare (*Bába și Sárkány-Kiss*, 1999) este citată din mai multe locuri din cursul inferior al Someșului: amonte Satu Mare (7 indivizi/m²), aval Satu Mare (1 individ/m²).

229. *Succinea elegans*

Găsită în Someș la Pomi (în locuri umede de pe mal) de *Sárkány-Kiss și colab.* (1999) într-o cercetare efectuată în anul 1994.

230. *Succinea oblonga* Draparnaud

Bába și Sárkány Kiss (1999) o găsesc numai în cursul inferior al Someșului, în câteva puncte amonte Satu Mare (1 individ/m²).

231. *Oxyloma elegans* Risso

Trăiește în locuri foarte umede, la marginea imediată a apelor, fiind o specie aproape comună. Este una din speciile cele mai frecvente de moluște ce însoțește Someșul, fiind recoltată mai ales din cursul mijlociu al râului, iar din cursul inferior doar de la Pomi (*Ardelean*, 1998; *Sárkány-Kiss și colab.*, 1999).

232. *Sphyradium doliolum* Brugère

Din bazinul râului Someș a fost colectat numai de la Pomi (*Bába și Sárkány-Kiss*, 1999).

233. *Vallonia pulchella* Müller

În Someș, este prezentă în cursul mijlociu și mai ales inferior, fiind identificată la Pomi (*Bába și Sárkány-Kiss*, 1999).

234. *Cochlordina laminata* Montogen

Specie comună, întâlnită în cursul inferior al Someșului, numai la Pomi (7 indivizi/m²) de către *Bába și Sárkány-Kiss* (1999).

235. *Vestia gulo* Bielz.

Specie comună, depistată de *Bába și Sárkány-Kiss* (1999) numai într-un singur punct în cursul inferior al Someșului, la Pomi.

236. *Bulgarica cana*

Prezentă în cursul inferior la Pomi (*Bába și Sárkány-Kiss*, 1999).

237. *Arion subfuscus* Draparnaud

Bába și Sárkány-Kiss (1999) îl găsesc în mai multe puncte de-a lungul Someșului, inclusiv în cursul inferior, la Pomi (1 individ/m²).

238. *Phenamolimax annularis* Studer

În văile din Munții Țibleș (*Grossu*, 1993).

239. *Vitrea transsylvanica* Clessin
Specie comună în tot lanțul Munților Carpați, îndeosebi în Transilvania (Grossu, 1993).
240. *Vitrea crystallina* Müller
Găsită de Bába și Sárkány-Kiss (1999) la Pomi (1 individ/m²).
241. *Aegopinella epipedostoma* Fagot
Specie comună în toată zona Carpaților Orientali, sub frunzar, bușteni și pietre. Grossu (1993) o citează din văile Munților Gutâi.
242. *Carpathica calophana* Westerlund
În apropierea pâraielor din tot lanțul Carpaților Orientali, inclusiv în Munții Gutin și Muntele Țibleș (Grossu, 1993).
243. *Zonitoides nitidus* Müller
Bába și Sárkány-Kiss (1999) îl găsesc destul de frecvent în cursul inferior al Someșului, la Pomi (1 individ/m²).
244. *Limax cinereoniger* Wolf
Colectat din cursul inferior al Someșului doar de la Pomi (Bába și Sárkány-Kiss, 1999).
245. *Bielzia coerulans* Bielz
În România este o specie foarte frecventă în tot lanțul carpatic. A fost colectat din Muntele Țibleș (Grossu, 1993) (fig. nr. 40).
246. *Deroceras laeve* Müller
Grossu (1983) îl găsește în Muntele Țibleș.
247. *Deroceros reticulatum* Müller
Este întâlnit numai în cursul inferior al Someșului, fiind colectat (Bába și Sárkány-Kiss, 1999) din amonte de Satu Mare (3 indivizi/m²).
248. *Deroceros rodnae* Grossu și Lupa
Grossu (1983) îl citează din văile Muntelui Țibleș.
249. *Lytopenelte moldavica* Grossu și Lupu
Trăiește în pădurile cu mare umiditate din Carpații Orientali. Grossu (1993) îl citează de pe văile din Muntele Țibleș.
250. *Perforatella vicina* Rossmassler
Întâlnită în cursul inferior al Someșului la Pomi (1 individ/m²) de

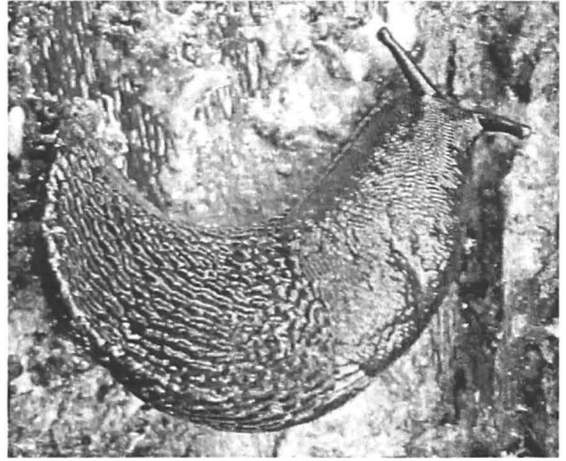

Fig. nr. 40 – *Bielzia coerulans* în Munții Țibleș

Bába și Sárkány-Kiss (1999).

251. ***Perforatella rubiginosa* Schmidt**

Frecventă în tot cursul Someșului, dar spre vărsare densitatea indivizilor speciei crește evident: la Pomi (2 indivizi/m²), amonte Satu Mare (5 indivizi/m²) (*Bába și Sárkány-Kiss*, 1999).

252. ***Zenobiella rubiginosa* Schmidt**

Grossu (1993) o găsește în jurul localității Baia Sprie.

253. ***Trichia hispida* Linnaeus**

Bába și Sárkány-Kiss (1999) o identifică în cursul inferior al Someșului la Pomi (4 indivizi/m²).

254. ***Trichia bietzi* Schmidt**

Colectat din Someș de la Sălsig de *Bába și Sárkány-Kiss* (1999).

255. ***Hygsonia transsylvanica* Wasterlund**

De-a lungul Someșului nu a fost găsit decât ocazional la Sălsig (1 individ/m²) de *Bába și Sárkány-Kiss* (1999).

256. ***Cepaea vindobonensis* Férussac**

Colectată din Someș de la Pomi (1 individ/m²) de către *Bába și Sárkány-Kiss* (1999).

257. ***Chilostoma banaticum* Rossnassler**

Găsită în cursul inferior al Someșului la Sălsig (2 indivizi/m²) de *Bába și Sárkány-Kiss* (1999).

258. ***Bradybaena fruticum* Müller**

Întâlnită de *Bába și Sárkány-Kiss* (1999) în cursul inferior al Someșului, la Pomi și amonte Satu Mare (câte 1 individ/m²), precum și la Sălsig (2 indivizi/m²).

BIVALVIA

259. ***Unio crassus* Philipson**

S-au descris mai multe rase geografice și rase ecologice din țară, dar pentru zona cercetată de noi este importantă rasa locală *U.c. cytherea* *Kuster*. *Grossu* (1961) a colectat-o din râul Someș lângă Dej în numeroase exemplare cu valvele extraordinar de groase și cu o dentiție puternică, reprezentând această rasă locală cu caracter aparte, condiționată și de factori speciali: apa foarte repede, fund nisipos și pietros. Se pare că a reapărut și în zona noastră, în urma unor măsuri de reducere a poluării, fiind un bun indicator al salubrității apei (*Ardelean*, 1998). Este foarte sensibilă la poluarea apei.

Cercetările mai recente ale lui *Sárkány și colab.* (1999) au clarificat situația actuală a distribuției acestei specii în Someșul Unit. La Someș-Odorhei calitatea apei se ameliorează ca urmare a cursului rapid și adâncimii mai mici. Apar scoicile mari și sensibile la poluare *Unio crassus* și *Anodonta woodiana*. La Sâlsig și Țicău apa se ameliorează și mai pregnant, astfel că aceste specii se mențin în continuare, chiar într-o densitate mai mare. După confluența cu Lăpușul, când apa este din nou poluată puternic, aceste specii dispar. La Păulești, se constată o nouă autoepurare a apei și *U. crassus* reapare. După poluarea apei de către agenții sătmăreni, ea dispăre definitiv din apele Someșului.

260. *Unio pictorum* Linnaeus

Este colectat din Someș de *Sárkány-Kiss și colab.* (1999) numai de la Păulești, unde se află exemplare puține. De asemenea, a fost găsit în probele de rutină recoltate de AGA Baia Mare din apele Lăpușului de la Lăpușel (primăvara 1999 – 2 exemplare) și al Someșului la Cicârlău (primăvara 2000 – 1 exemplar).

261. *Anodonta cygnaea* Linnaeus

Este frecvent întâlnită în cursul inferior al Someșului, fiind recoltată de *Sárkány-Kiss și colab.* (1999) de la Țicău și Păulești.

262. *Anodonta woodiana* Lea

Tot *Sárkány-Kiss și colab.* (1999) o găsesc în Someșul Unit, la Someș Odorhei, Țicău și Sâlsig.

263. *Sphaerium corneum* Linnaeus

Ardelean (1998) îl citează ca prezent pe Valea Someșului, iar *Sárkány-Kiss și colab.* (1999) îl găsește la Pomi.

264. *Sphaerium lacustris* Müller

De asemenea, citat de *Ardelean* (1998) de pe Valea Someșului și găsit de *Sárkány-Kiss și colab.* (1999) tot la Pomi.

ARTHROPODA

ARACHNIDA

265. *Pardosa lugubris* (Walckenaer)

Colectată de noi sub frunzarul pădurilor de fag, în Munții Gutin, pe versantul dinspre Baia Sprie.

266. *Pardosa morosa* Koch

Găsită de noi pe nisipul mâlos al Văii Firiza.

267. *Pardosa prativaga* Koch

Prezentă în cursul inferior al Lăpușului (*Gheție*, 1997).

268. *Pardosa strigillata* Simon

În cursul inferior al Lăpuşului (Gheţie, 1997).

269. *Alopecosa pulverulenta* Clerck

Frecventă, în pajiştile și pădurile din cursul inferior al Lăpuşului (Gheţie, 1997).

270. *Lycosa singoriensis* Laxmann

Găsită de noi în zona inundabilă din lunca Someşului la Arduşat.

271. *Pirata knorri* Scopolli

În torențele umbrite, cu pietriș, din văile Săsarului și Lăpuşului (Ardelean, 2000).

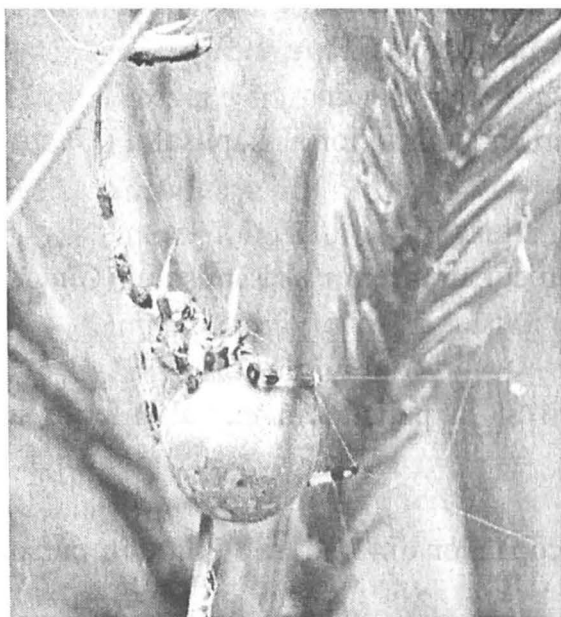

Fig. nr. 41 - *Araneus diadematus* în vecinătatea Lăpuşului

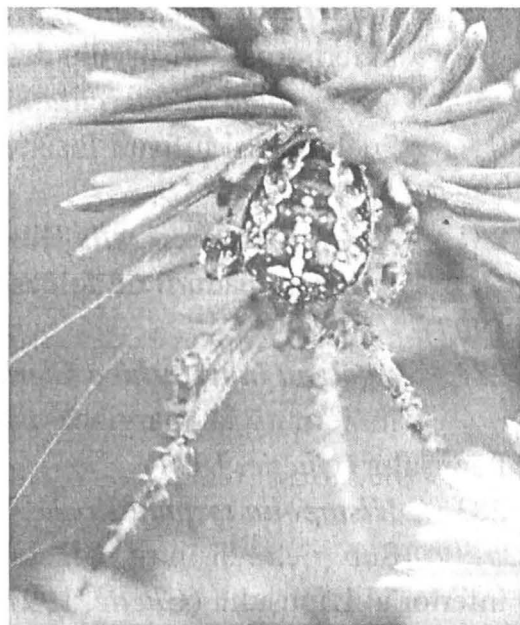

Fig. nr. 42 – *Araneus quadratus* în vecinătatea Lăpuşului

272. *Araneus diadematus* Clerck

Comun, frecvent în ierburi și tufişuri de la marginea pădurilor de pe cursul inferior al Lăpuşului (Gheţie, 1997) (**fig. nr. 41**).

273. *Araneus quadratus* Clerck

În ierburi din cursul inferior al Lăpuşului (Gheţie, 1997) (**fig. nr. 42**).

274. *Tegenaria domestica*

Comun, frecvent în locuințe și sub pietre, în cursul inferior al Lăpuşului (Gheţie, 1997).

275. *Tegenaria ferruginea* Panzer
Sub pietre și sub scoarța copacilor în cursul inferior al Lăpușului (Gheție, 1997).
276. *Argyroneta aquatica* Clerck
Găsită de noi în bălțile din preajma cursului inferior al Someșului, la Ardușat, Cicârlău și Pomi.
277. *Argiope bruennichi* Scopoli
În ierburi din cursul inferior al Lăpușului (Gheție, 1997).
278. *Larinioides ixobolus* Thorell
În clădiri de pe cursul inferior al Lăpușului.
279. *Aculepeira ceropegia* Walcknaer
În ierburi și tufișuri din defileul Lăpușului (Gheție, 1997).
280. *Gibbaranea bituberculata* Walckner
Pe ierburi și tufișuri însoțite din cursul inferior al Lăpușului (Gheție, 1997).
281. *Xerolycosa nemoralis* Westring
În liziera pădurii de foioase din cursul inferior al Lăpușului (Gheție, 1997).
282. *Agelena labyrinthica* Clerk
În ierburi la marginea pădurii și în pajiști din cursul inferior al Lăpușului (Gheție, 1997).
283. *Histopona torpida* Koch
Sub pietre și între rădăcinile copacilor din pădurile aflate în cursul inferior al Lăpușului (Gheție, 1997).
284. *Pholcus phalangioides* Fuesslin
Frecvent în cursul inferior al Lăpușului (Gheție, 1997).
285. *Holocnemus pulchei* Scopoli
Sub pietre, în cursul inferior al Lăpușului (Gheție, 1997).
286. *Misumena varia* Clerck
În pajiști și păduri din cursul inferior al Lăpușului (Gheție, 1997).
287. *Coriarachne depressa* Koch
Sub scoarța copacilor în cursul inferior al Lăpușului (Gheție, 1997).
288. *Misumenops tricuspidatus* Fabricius
În aceleași locuri ca specia precedentă.
289. *Oxyptila atomaria* Panzer
În zone umede, sub pietre, în cursul inferior al Lăpușului (Gheție, 1997).

290. ***Rucina lateralis* Koch**
Rar întâlnită, în ierburi și tufișuri din cursul inferior al Lăpușului (Gheție, 1997).
291. ***Synaema globosum* Fabricius**
Frecventă în cursul inferior al Lăpușului (Gheție, 1997).
292. ***Tetragnatha kaestneri* Crame**
Rară, în ierburi, din apropierea apei Lăpușului, în aval de defileu (Gheție, 1997).
293. ***Tetragnatha extensa* Linnaeus**
Frecventă, prin ierburi, din apropierea apelor cursului inferior al Lăpușului (Gheție, 1997).
294. ***Pachygnatha clercki* Sun de Vall**
Frecvent în pajiștile umede de lângă Lăpuș, în aval de defileu (Gheție, 1997).
295. ***Sintula* sp.**
În cursul inferior al Lăpușului (Gheție, 1997).
296. ***Centromerus* sp.**
În cursul inferior al Lăpușului (Gheție, 1997).
297. ***Linyphia triangularis* Clerck**
Foarte frecventă, în ierburi și tufărișuri, din cursul inferior al Lăpușului (Gheție, 1997).
298. ***Pisaura mirabilis* Clerck**
Frecventă în pajiști umede și tufărișuri din defileul Lăpușului (Gheție, 1997).
299. ***Salticus scenicus* Clerck**
În zonele stâncoase din defileul Lăpușului (Gheție, 1997).
300. ***Carrhotus xanthogramma* Latreille**
În copaci și tufărișuri din cursul inferior al Lăpușului (Gheție, 1997).
301. ***Pseudicius encarpatus* Walckenaer**
În tufișuri, trunchiuri de copaci și sub pietre, în cursul inferior al Lăpușului (Gheție, 1997).
302. ***Dermacentor reticulatus***
În pădurile de luncă (partea neinundabilă) a Someșului, la Ardușat și Pomi (Ardelean, 1998).
303. ***Ixodes ricinus***
Pe pășunile și în pădurile umede de pe malurile cursului superior al Someșului, la Sălsig și Ardușat, dar și ale Lăpușului în Pădurea Lăpușel (Ardelean, 2000).

ACARI

304. *Zercon carpathicus* Sellnick
Menționat în Munții Gutâi, la Creasta Cocoșului de *Kontschán* (2006).
305. *Zercon rogmagniolus* Sellnick
Citat de *Kontschán* (2006) din Munții Gutâi, de la Creasta Cocoșului.
306. *Macrocheles glaber* (Müller)
Găsit la Izvoarele și pe Platoul Vulcanic din Munții Igniș (*Kontschán*, 2006).
307. *Geholaspis longispinosus*
Găsit de *Kontschán* (2006) în Munții Gutâi, la Creasta Cocoșului.
308. *Parasites coleopratorum* (Linnaeus)
Găsit de *Kontschán* (2006) în Munții Igniș, pe Platoul Vulcanic.
309. *Trachytes aegrota* (C.L. Koch)
Citat de *Kontschán* (2006) din Munții Igniș de pe Platoul Vulcanic.
310. *Trachytes pauperior* Berlese
Găsit în Munții Igniș la Izvoare și Tăul lui Dumitru de *Kontschán* (2006).
311. *Uroobovella flagelliger* (Berlese)
Găsit de *Kontschán* (2006) pe Platoul Vulcanic din Munții Gutâi.
312. *Trichouropoda ovalis* (C.L. Koch)
În Munții Gutâi, pe Creasta Cocoșului (*Kontschán*, 2006).

ORIBATIDA

313. *Brachychthonius impressus* Moritz
Menționat de *Vasilii și Iovan* (1993), din vecinătatea lacului de la Firiza-Strâmtori.
314. *Liochthonius muscorum* Fersslund
Citat de *Vasilii și Iovan* (1993) la Firiza-Strâmtori.
315. *Liochthonius strenzekei* Fersslund
Găsit de *Mahunka* (2006) în Munții Gutâi, la Creasta Cocoșului.
316. *Euphthiracarus monodactilus* (Willmann)
Colectat de *Vasilii și Iovan* (1993) la Baia Mare și de *Mahunka* (2006) din Munții Gutin de la Creasta Cocoșului și din Munții Igniș de la Tăul lui Dumitru.
317. *Collohmanna gigantea* Sellnick
Citat din Baia Mare de *Vasilii și Iovan* (1993) și de *Mahunka* (2006) din Munții Igniș, de la Cheile Tătarului.
318. *Hothrus silvestris* Nicolet

Găsit de *Mahunka* (2006) în Munții Igniș, la Cheile Tătarului, la 738 m altitudine.

319. ***Heminothrus peltifer*** (C.L. Koch)

Menționat de *Vasilii și Iovan* (1993) de la Satulung și Satu Nou de Sus și de *Mahunka* (2006) din Munții Igniș, la Cheile Tătarului.

320. ***Nanhermannia coronata*** Berlese

Găsită de *Mahunka* (2006) de la Izvoare – Cheile Tătarului, din Munții Igniș.

321. ***Hermannia convexa*** (C.L. Koch)

Colectată de *Mahunka* (2006) din Munții Igniș, Stațiunea Izvoare și Cheile Tătarului.

322. ***Hermanniella dolosa*** Grandjean

Găsită de *Iovan* (2003) la Satulung.

323. ***Conoppia palmicincta*** (Michael)

Găsită de *Mahunka* (2006) în Munții Igniș, Stațiunea Izvoare și Cheile Tătarului, la 738 m altitudine.

324. ***Ctenobelba pilosella*** Jeleva

Citat de *Vasilii și Iovan* (1993) de la Baia Mare.

325. ***Furcoribula furcillata*** (Nordenskiöld)

Găsit de *Mahunka* (2006) în Munții Igniș, Stațiunea Izvoare și Cheile Tătarului.

326. ***Carabodes areolatus*** Berlese

Citat de *Vasilii și Iovan* (1993) de la Baia Mare și de *Mahunka* (2006) din Munții Gutâi, de la Creasta Cocoșului.

327. ***Tectocephus sarekensis*** Tragardh

Găsit de *Mahunka* (2006) în Munții Igniș, la Izvoare și Cheile Tătarului.

328. ***Conchogneta dalecarlica*** Forsslund

Identificat de *Vasilii și Iovan* (1993) la Baia Mare.

329. ***Caleremaeus monilipes*** (Michael)

Găsit de *Mahunka* (2006) în Munții Igniș, Izvoare, la Tăul lui Dumitru.

330. ***Dissorhina ornata*** (Oudemans)

Identificat de *Vasilii și Iovan* (1993) la Baia Mare și Groși.

331. ***Microppia minus*** (Paoh)

Colectat de *Vasilii și Iovan* (1993) la Satulung, lângă Baia Mare.

332. ***Multioppia (Multilanceoppia) carpatica*** (Schalk)

Citată de *Vasilii și Iovan* (1993) de la Baia Mare.

333. *Opiella nova* (Oudemans)
Identificată de *Vasiliu și Iovan* (1993) la Baia Mare, Firiza (baraj) și Groși, iar de *Iovan* (2003) și la Satulung.
334. *Ramusella* sp.
Găsită la Baia Mare, Groși și Satulung de *Vasiliu și Iovan* (1993).
335. *Suctobelda altvateri* Moritz
Identificat de *Mahunka* (2006) în Munții Igniș, Izvoare, Cheile Tătarului.
336. *Scutovertex sculptus* Michael
Găsit de *Mahunka* (2006) în Munții Igniș, Stațiunea Izvoare și Cheile Tătarului.
337. *Oribatula tibialis* (Nicolet)
Citat de *Vasiliu și Iovan* (1993) de la Baia Mare, Ferneziu.
338. *Scheloribates pallidulus* (C.L. Koch)
Identificat de *Vasiliu și Iovan* (1993) la Baia Mare.
339. *Chamobates (Chamobates) alpinus* Schweizer
Menționat de *Mahunka* (2006) în Munții Igniș, Stațiunea Izvoare, Cheile Tătarului.
340. *Chamobates (Chamobates) cuspidatus* (Michael)
La Baia Mare (*Vasiliu și Iovan*, 1993).
341. *Chamobates (Chamobates) pusillus* (Berlese)
Găsit (*Mahunka*, 2006) în Munții Igniș, Stațiunea Izvoare, la Tăul lui Dumitru.
342. *Ceratozetes gracilis* (Michael)
Menționat de *Vasiliu și Iovan* (1993) de la Baia Mare, Groși, Satu Nou de Jos.
343. *Ceratozetes cuspidodenticulatus* Kuliev
La Satulung (*Vasiliu și Iovan*, 1993).
344. *Ceratozetes parvulus* Sellnick
Menționat de *Mahunka* (2006) în Munții Igniș, Stațiunea Izvoare, Tăul lui Dumitru.
345. *Minunthozetes pseudofusiger* (Schweizer)
Citat de *Vasiliu și Iovan* (1993) la Baia Mare și de *Iovan* (1993) la Satulung.
346. *Minunthozetes semirufus* (C.L. Koch)
Iovan (2003) îl găsește la Satulung.
347. *Punctoribates punctum* (C.L. Koch)
Menționat de *Vasiliu și Iovan* (1993) de la Baia Mare, Groși,

Satulung, Satu Nou.

348. *Eupelops occultus* (C.L. Koch)
Vasilii și Iovan (1993) îl găsește la barajul de la Firiza-Strâmțori.
349. *Achipteria coleoptrata* (Linnaeus)
Citată la Satulung de Vasilii și Iovan (1993) și de Iovan (2003).
350. *Autogneta tragardhi* Forsslund
Menționată la Baia Mare de Vasilii și Iovan (1993).
351. *Antogneta willmanni* (Dyrdowska)
Găsită la Baia Mare de Vasilii și Iovan (1993).
352. *Belba corynopus* (Hermann)
La Baia Mare (Vasilii și Iovan, 1993).
353. *Berniniella bicarinata* (Paoli)
La Baia Mare (Vasilii și Iovan, 1993).
354. *Berniniella silvatica* (Vasilii și Calugar)
La Baia Mare (Vasilii și Iovan, 1993).
355. *Brachychochthonius honestus* Moritz
La barajul lacului Firiza (Vasilii și Iovan, 1993).
356. *Brachychochthonius variabilis* Mahunka
Găsit la Satulung de Vasilii și Iovan (1993).
357. *Brachychochthonius bimaculatus* Willmann
Găsit la Satulung de Vasilii și Iovan (1993).
358. *Carabodes femoralis* (Nicolet)
Găsit la Baia Mare de Vasilii și Iovan (1993).
359. *Ceratoppia bipilis* (Hermann)
Menționată la Baia Mare de Vasilii și Iovan (1993).
360. *Cosmochthonius lanatus* (Michael)
Găsit la Satulung de Vasilii și Iovan (1993).
361. *Cultroribula bicultrata* (Berlese)
La Baia Mare (Vasilii și Iovan, 1993).
362. *Damaeobelba minutissima* (Sellnick)
Citată la Baia Mare de Vasilii și Iovan (1993).
363. *Discoppia (Cylindroppia) cylindrica* (Perez-Inigo)
Găsită la Baia Mare și Satulung de Vasilii și Iovan (1993).
364. *Eupelops torulosus* (Koch)
La Satulung, Satul Nou (Vasilii și Iovan, 1993).
365. *Galumna tarsipennata* Oudemans
Vasilii și Iovan (1993) îl găsește la Satu Nou.

366. *Haplozetes vindobonensis* Willmann
Găsit la Baia Mare de *Vasilii și Iovan* (1993).
367. *Hypochthoniella minutissima* (Berlese)
Citată la Baia Mare de *Vasilii și Iovan* (1993).
368. *Kulievia paradecipiens* (Kuliev)
La Baia Mare (*Vasilii și Iovan*, 1993).
369. *Liacarus coracinus* (C.L. Koch)
Găsit la Baia Mare de *Vasilii și Iovan* (1993).
370. *Iliebstadia similis* (Michael)
Găsită la Groși și Satulung de *Vasilii și Iovan* (1993).
371. *Medioppia heterotricha* Ivan et *Vasilii*
Găsită la Firiza (*Ivan și Vasilii*, 1997).
372. *Medioppia media* (Mihelcic)
Găsită la Baia Mare și Groși de *Vasilii și Iovan* (1993).
373. *Medioppia obsoleta* (Paoli)
Citată de la Baia Mare, Fermeziu, Firiza (baraj), Satulung, Satul Nou
(*Vasilii și Iovan*, 1993).
374. *Medioppia pauliana* *Vasilii și Iovan*
La Șomcuta Mare (*Vasilii și Iovan*, 1993).
375. *Medioppia praticola* *Vasilii*
La Firiza pe Valea Serinelor (*Vasilii și Iovan*, 1993).
376. *Metabelba papillipes* (Nicolet)
La Satulung (*Ivan*, 2003).
377. *Metabelba pulverulenta* (C.L. Koch)
La Baia Mare (*Vasilii și Iovan*, 1993).
378. *Moritzoppia fixa* (Mihelcic)
La Firiza pe Valea Serinelor (*Vasilii și Iovan*, 1993).
379. *Nanhermannia nana* (Nicolet)
La Baia Mare (*Vasilii și Iovan*, 1993).
380. *Nellacarus costulatus* Trave
La Baia Mare (*Vasilii și Iovan*, 1993).
381. *Nothrus anauniensis* Canestrini et Fanzago
La Satulung (*Ivan*, 2003).
382. *Nothrus borussicus* Sellnick
La Baia Mare (*Vasilii și Iovan*, 1993).
383. *Ophidiotrichus connexus* (Berlese)
La Baia Mare (*Vasilii și Iovan*, 1993).

384. ***Oribatella tenuis*** Csiszar
La Baia Mare (*Vasiliu și Iovan, 1993*).
385. ***Peloptulus phaenotus*** (C.L. Koch)
La Satulung (*Vasiliu și Iovan, 1993*).
386. ***Pergalumna nervosa*** (Berlese)
La Groși (*Vasiliu și Iovan, 1993*) și la Satulung (*Ivan, 2003*).
387. ***Phthiracarus compressus*** Jacot
La Satulung (*Ivan, 2003*).
388. ***Protokalumma auranthiaca*** (Oudemans)
La Baia Mare (*Vasiliu și Iovan, 1993*).
389. ***Punctoribates hexagonus*** Berlese
La Satulung și Satul Nou (*Vasiliu și Iovan, 1993*).
390. ***Punctoribates zuchvatkini*** Shaldybina
La Satulung (*Ivan, 2003*).
391. ***Quadroppia quadricarinata*** (Michael)
La Baia Mare (*Vasiliu și Iovan, 1993*) și Satulung (*Ivan, 2003*).
392. ***Ramusella (Insculptoppia) insculpta*** (Paoli)
La Baia Mare și Satulung (*Vasiliu și Iovan, 1993*).
393. ***Hemileius initialis*** (Berlese)
La Satul Nou (*Vasiliu și Iovan, 1993*).
394. ***Scheloribates laevigatus*** (C. L. Koch)
La Baia Mare, Groși, Satulung, Satul Nou (*Vasiliu și Iovan, 1993*).
395. ***Steganacarus (Steganacarus) carinatus*** (C. L. Koch)
La Baia Mare (*Vasiliu și Iovan, 1993*).
396. ***Subiasella (Subiasella) segmella*** (Golosova)
La Baia Mare (*Vasiliu și Iovan, 1993*).
397. ***Suciolbelba trigona*** (Michael)
La Baia Mare (*Vasiliu și Iovan, 1993*), Satulung (*Ivan, 2003*).
398. ***Suctobelbella acutideus*** (Forsslund)
La Satulung (*Ivan, 2003*).
399. ***Suctobelbella nasalis*** (Forsslund)
La Baia Mare (*Vasiliu și Iovan, 1993*).
400. ***Suctobelbella palustris*** (Forsslund)
La barajul lacului Firiza (*Vasiliu și Iovan, 1993*).
401. ***Suctobelbella subcornigera*** (Forsslund)
La Satulung (*Ivan, 2003*).
402. ***Suctobelbella vera*** (Moritz)

La barajul lacului Firiza (*Vasiliu și Iovan, 1993*).

403. *Tectocephus velatus* (*Michael*)

La Baia Mare, Firiza (baraj), Groși, Satulung, Satul Nou (*Vasiliu și Iovan, 1993*).

404. *Tectoribates ornatus* (*Schuster*)

La Satulung (*Vasiliu și Iovan, 1993*).

405. *Xylobates capucinus* (*Berlese*)

La Satulung (*Vasiliu și Iovan, 1993*).

406. *Zygoribatula cognata* (*Oudemans*)

La Satulung (*Vasiliu și Iovan, 1993*).

407. *Zygoribatula connexa* (*Berlese*)

La Satulung (*Vasiliu și Iovan, 1993*).

OPILIONES

408. *Phalangium opilio* *Linnaeus*

Găsit de *Murányi și Lengyel* (2006) în Munții Igriș, Stațiunea Izvoare.

409. *Gyas titanus* *Simon*

Colectat de *Murányi și Lengyel* (2006) din Munții Igriș și Gutâi (**fig. nr. 43**).

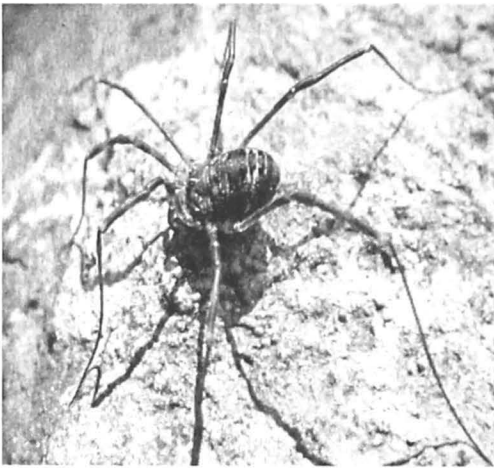

Fig. nr. 43 – *Gyas titanus* în
Stațiunea Izvoare

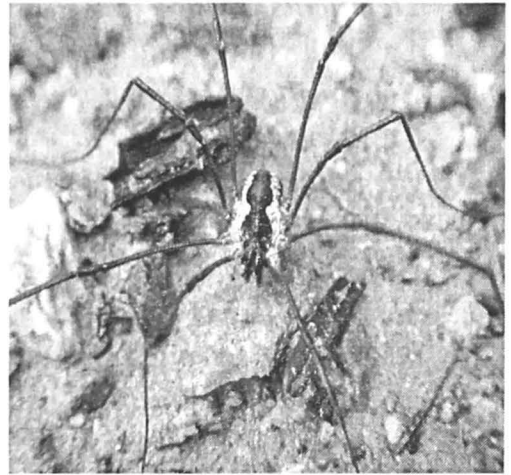

Fig. nr. 44 – *Mitopus morio* în
Stațiunea Izvoare

410. *Lacinius ephippiatus* (*C.L. Koch*)

Găsit de *Murányi și Lengyel* (2006) în Munții Igriș.

411. *Mitopus morio* (*Fabritius*)

Identificat în Munții Igriș de *Murányi și Lengyel* (2006) (**fig. nr. 44**).

CRUSTACEA
CLADOCERA

412. *Bosmina longirostris* Müller
α-β mezosaprobă, frecventă în probele de rutină (AGA Baia Mare) din zooplanctonul apei lacului Firiza-Strâmtori.
413. *Bosmina coregoni* Baird
În probele de rutină (AGA Baia Mare) colectate în mod frecvent, din zooplanctonul apelor lacului Firiza-Strâmtori.
414. *Daphnia longispina* Müller
β-mezosaprobă, frecventă în zooplanctonul apelor lacului Firiza-Strâmtori, identificat în probele de rutină realizate de AGA Baia Mare.
415. *Daphnia cucullata* Sars
Frecventă în zooplanctonul apelor lacului Firiza-Strâmtori identificată în probele de rutină (AGA Baia Mare).
416. *Daphnia hyalina* Leydig
Frecventă în zooplanctonul apelor lacului Firiza-Strâmtori identificat în probele de rutină (AGA Baia Mare).
417. *Chidorus sphaericus*
Frecvent în zooplanctonul apelor lacului Firiza-Strâmtori în probele de rutină (AGA Baia Mare).
418. *Bythotrephes longimanus* Leydig
În zooplanctonul apelor lacului Firiza-Strâmtori în probele de rutină (AGA Baia Mare).
419. *Alonella excisa* Koch
Colectată din zooplanctonul lacului Firiza-Strâmtori în probele de rutină (AGA Baia Mare).
420. *Moina* sp.
Colectată din zooplanctonul lacului Firiza-Strâmtori în probele de rutină (AGA Baia Mare).
421. *Latona setifera* Müller
În zooplanctonul lacului Firiza-Strâmtori identificat în probele de rutină (AGA Baia Mare).
422. *Simoncephalus serrulatus* Müller
În zooplanctonul lacului Firiza-Strâmtori identificat în probele de rutină (AGA Baia Mare).
423. *Leptodora kindtii* Müller
În zooplanctonul lacului Firiza-Strâmtori identificat în probele de rutină (AGA Baia Mare).

COPEPODA

424. *Cyclops strenuus nauplius*
 β - α mezosaprob, frecvent în zooplanctonul cursului inferior al Someșului (*Parragh și colab.*, 1994) dar și în cel al lacului Firiza-Strâmtori în probele de rutină (AGA Baia Mare).
425. *Cyclops ruben ruben* Jurine
În strâmtorile Țicăului pe Someș și în defileul Lăpușului (*Ardelean*, 2000).
426. *Macrocyclops albidus* Jurine
Comun, în iazurile ce însoțesc Someșul și Lăpușul (*Ardelean*, 2000).
427. *Eucyclops serrulatus* Fisch
Cosmopolit, frecvent și abundent în Lăpuș și Someș, la strâmtorile Țicăului (*Ardelean*, 2000), dar și în lacul Firiza-Strâmtori în probele de rutină (AGA Baia Mare).
428. *Eucyclops* sp.
În apele lacului Firiza-Strâmtori identificat în probele de rutină (AGA Baia Mare).
429. *Paracyclops fimbriatus* Fisch
Găsit de noi la izvoarele Săsarului, Cavnicului și a afluenților acestora.
430. *Mesocyclops leuckarti* (Claus)
Oligosaprob, frecvent în zooplanctonul apelor lacului Firiza-Strâmtori, identificat în probele de rutină (AGA Baia Mare).
431. *Acanthocyclops viridis* Jurine
În aceleași locuri ca și specia precedentă (*Ardelean*, 2000).
432. *Acanthocyclops bicusspidatus* Sars
Frecvent în zooplanctonul apelor lacului Firiza-Strâmtori, identificat în probele de rutină (AGA Baia Mare).
433. *Acanthocyclops kieferi* Chappuis
În cursul superior al Lăpușului (*Damian-Georgescu*, 1963).
434. *Eudiaptomus zocharias* Poppe
Damian-Georgescu (1966) îl găsește pe malul Someșului la Ardușat, iar *Ardelean* (1998) îl citează tot pe Someș la Pomi.
435. *Canthocamptus s. staphylinus* Jurine
În izvoare și ape subterane pe valea Someșului, la Sălsig și Ardușat (*Damian-Georgescu*, 1966).

436. *Canthocamptus stophylinus monardi* Ray
Pe valea Someșului la Sâlsig, Ardușat și Pomi (*Damian-Georgescu*, 1966).
437. *Paracamptus schmeili* Morazek
În băltoace aferente Someșului, în aval de Pomi (*Damian-Georgescu*, 1970).

DECAPODA

438. *Astacus astacus* Linnaeus
Citat de *Băcescu* (1967) de pe cursul inferior al Someșului, la Ardușat.

ISOPODA

439. *Ligidium germanicum* Verhoeff
Paludicol, având populații numeroase în pădurile cu suprafețe mlăștinoase și în zăvoaiele de arini, unde înregistrează valori mari ale abundenței numerice în aceleași locuri. Citat de (*Ardelean*, 2000) în Munții Gutin, iar mai recent de *Hotea și colab.*, (2003) pe versantul sudic al Munților Gutin.

440. *Ligidium hypnorum*
Cuvier

Pe pâraie și lacuri foarte umede din Munții Gutâi (*Ardelean*, 1998) (**fig. nr. 45**).

441. *Hyloniscus riparius* Koch
Citat de (*Ardelean*, 2000) în Munții Gutâiului și pe Culmea Codrului pe pâraie ce se varsă în Someș și de *Hotea și colab.* (2003) în Munții Gutâi, ca specie paludicolă cu populații reduse numeric.

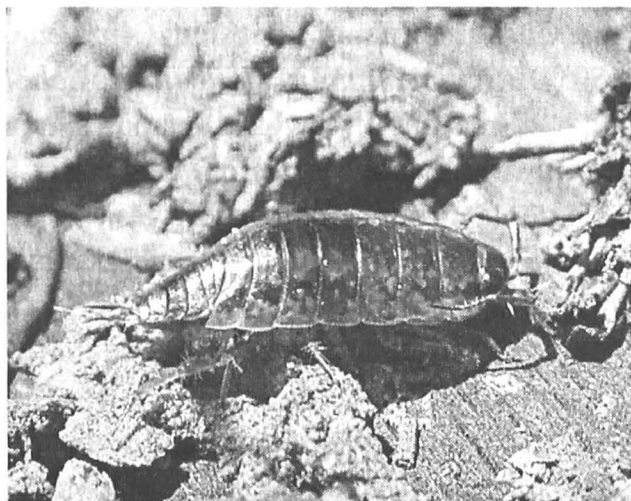

Fig. nr. 45 - *Ligidium hypnorum* în Pasul Gutâi

442. *Hyloniscus transsylvanicus*
Găsit de *Hotea și colab.* (2003) în Munții Gutâi, ca specie paludicolă, frecventă în zăvoaie, cu populații numeroase.
443. *Hyloniscus mariae*
Colectat de *Hotea și colab.* (2003) în Munții Gutâi, ca specie paludicolă, frecventă în pădurile de molid și fag.
444. *Triconiscus* sp.
Colectat de *Hotea și colab.* (2003) în Munții Gutâi, ca specie paludicolă, prezentă numai în păduri de molid.

445. *Protracheoniscus politus*

Colectat de *Hotea și colab.* (2003) din Munții Gutâi, ca specie silvicolă în păduri de molid și în păduri de fag cu carpen.

446. *Porcellium colicollum*

Găsit de *Hotea și colab.* (2003) în Munții Gutâi, ca specie humicolă cu populații puțin numeroase, prezente numai în păduri de fag.

447. *Porcellium conspersum*

Colectat de *Hotea și colab.* (2003) în Munții Gutâi, ca specie humicolă cu populații puțin numeroase, prezentă numai în păduri de fag.

448. *Trachelipus wachtleri*

Găsit de *Hotea și colab.* (2003) în Munții Gutâi, ca specie silvicolă, cu populații puțin numeroase, în diverse tipuri de păduri.

AMPHIPODA

449. *Rivulogammarus pulex fossarum* Koch

În izvoare și torenți din regiunile submontane și de șes, în tot felul de ape. Găsit în afluenții Lăpușului (*Ardelean*, 2000).

450. *Rivulogammarus balcanicus* Schäferna

Frecvent în izvoare, pâraie și râuri de la munte la șes. Citat de *Cărăușu și colab.* (1955) din Someș, la Satu Mare, posibil deci și mai în amonte, la Ardușat. A mai fost găsit în probele de rutină (AGA Baia Mare) colectate în Lăpuș la Lăpușel și în Săsar la Baia Sprie.

451. *Gammarus sp.*

Colectat în probele de rutină (AGA Baia Mare) din bentosul Săsarului, la Baia Sprie.

452. *Niphargus skopljensis phreaticolus* Motaș

Prezent în apele freatice aluvionare și în fântâni, în lunile septembrie-decembrie. Găsit în apele freatice aferente Someșului în zona Baia Mare (*Cărăușu și colab.*, 1955).

453. *Niphargus puteanus elegans* Garbini

În fântâni, izvoare, peșteri, unde ochii i s-au redus până la totala orbire. A fost găsit în izvoarele de pe Valea Usturoi (Baia Mare) și la Satu Mare pe Someș (*Cărăușu și colab.*, 1955).

MIRIAPODA

454. *Blanjulus guttulatus* Bosc.

În locuri umede, grădini, sere, culturi și în locuințe, hrănindu-se cu resturi organice în descompunere. Foarte comun în preajma gospodăriilor populației.

455. *Polydesmus complanatus* Bosc.
Comun în litiera pădurilor de fag din zonă, consumând detritus vegetal.
456. *Polyxenus lagurus* Bosc.
Comun în frunzarul pădurilor din zona cercetată.
457. *Leptojulius trilobatus* Verhoeff
Comun în pădurile zonei, sub pietre, lemne și frunzar.
458. *Karpatophyllon carpaticum* n.sp.
Răspândit în pădurile de fag de la Buteasa (lângă Șomcuta Mare), de către Ceuca (1985).
459. *Scolopendrella immaculata*
Comună prin păduri, în locuri umede, ferite de lumină, hrănindu-se cu detritus vegetal.
460. *Lithobius forficatus* (Linnaeus)
Element european, comun, sub pietre, frunzar și bălegar, de la șes la munte (Matic, 1966). De asemenea, colectat de la Cheile Tătarului, Poiana lui Ștefan și Platoul Vulcanic în zilele de 31.08 și 1.09.2004 (Dányi, 2006).
461. *Lithobius silvivagus* Verhoeff
Endemit carpatic, menționat de Matic (1966) din munții din nordul Depresiunii Baia Mare.
462. *Lithobius lucifugus* C.L. Koch
Element european, colectat (31.08-1.09.2004) de la Tăul lui Dumitru și Cheile Tătarului din Munții Igriș (Dányi, 2006).
463. *Lithobius muticus* C.L. Koch
Element central-european, foarte comun în păduri, sub pietre, mușchi și lemne. Citat de Matic (1966) de la Baia Mare și din Munții Gutâi. De asemenea, a fost colectat (1.09.2004) din Poiana lui Ștefan – Izvoare (Dányi, 2006).
464. *Lithobius (Monotarsobius) aeruginosus luciae* Matic
În frunzar de fag, în număr mic de indivizi. Citat de Matic (1966) în Munții Gutâi.
465. *Lithobius burzenlandicus* Verhoeff
Foarte comun în frunzarul pădurilor de fag. Citat de Matic (1966) în fâgetele din Gutâi.
466. *Pachymerium tristanicum* (Att.)
Răspândit în zonă, citat de Matic și Dorobanțu (1973) de la Baia Mare.

467. *Dicelophylus carniolensis* (C.L. Koch)
Specie larg răspândită, comună, găsită de Matic și Dorobanțu (1973) la Jibou, probabilă și în depresiunea Baia Mare.
468. *Schendyla nemorensis* (C.L. Koch)
Element european, nou pentru fauna Maramureșului, colectat din Cheile Tătarului (Dányi, 2006).

INSECTA DIPLURA

469. *Dicampa frenata* Silvestri
Specie răspândită, comună, sub pietre, prin grădini, sub frunzar, în locuri virane (Ionescu, 1955).
470. *Dicampa sprovieri* Silvestri
Comună și cu ecologie asemănătoare speciei precedente (Ionescu, 1955).
471. *Campodea walacei* Bagnall
Comună și cu ecologie asemănătoare celorlalte specii de *Dicampa* (Ionescu, 1955).
472. *Paurocampa suenisoni* Tuxen
Comună, în frunzarul pădurii din zonă și sub pietre (Ionescu, 1955).

THYSANURA

473. *Machilis polypoda* Linnaeus
Specie comună, mai ales sub frunzarul pădurii, dar prezentă și în locuri mai calde (bucătărie, locuințe).
474. *Lepisma saccharina* Linnaeus
Comună, în locuri uscate, în case, sub scoarța arborilor uscați sau tăiați.
475. *Thermobia domestica* Pack
Comună, mai ales în case, magazii, brutării.
476. *Ctenolepisma lineata* Fabricius
Comună, preferând locuri mai uscate.
477. *Atelura formicaria* Heyden
Comună, trăiește în cuiburi de furnici.

COLLEMBOLA

478. *Friesea cf. handschini* Kseneman
Găsită de Dányi și colab. (2006) în Munții Igriș, la Tăul lui Dumitru și Cheile Tătarului.
479. *Tomocerus cf. minor* (Lubbock)

Identificat de *Dányi și colab.* (2006) în Munții Igriș, la Tăul lui Dumitru și Cheile Tătarului.

480. *Tomocerina cf. minuta* (Tullberg)

Găsită în Munții Igriș, la Cheile Tătarului (*Dányi și colab.*, 2006).

481. *Folsomia alpina* Kseneman

Colectată din Munții Igriș, la Cheile Tătarului (*Dányi și colab.*, 2006).

482. *Pseudisotoma sensibilis* (Tullberg)

Identificată de *Dányi și colab.* (2006) în Munții Igriș, la Tăul lui Dumitru și Cheile Tătarului și în Munții Gutâi, pe Platoul Vulcanic.

483. *Pseudosinella cf. horaki* Rusek

Colectată de *Dányi și colab.* (2006) din Munții Igriș, la Cheile Tătarului.

484. *Pseudosinella cf. huetheri* Stomp

Găsită (*Dányi și colab.*, 2006) în Munții Igriș, la Tăul lui Dumitru.

485. *Sphaeridia pumilis* (Krausbauer)

Menționată de *Dányi și colab.* (2006) în Munții Igriș, la Tăul lui Dumitru.

486. *Caprainea marginata* (Scholl)

Găsită de *Dányi și colab.* (2006) în Munții Igriș, la Cheile Tătarului.

487. *Podura aquatica* Linnaeus

Formă acvatică care trăiește în bălți și râuri, comună și pentru cursul inferior al Someșului.

488. *Tetodontophora bielanensis* Waga

Frecventă în pădurile de foioase de munte. Găsită de *Dányi și colab.* (2006) în Munții Igriș, la Tăul lui Dumitru și Cheile Tătarului, precum și în Munții Gutâi la Creasta Cocoșului.

489. *Neelus minutus* Falsam

Trăiește în locuri umede, în păduri de fag, la izvoarele unor afluenți ai Someșului din Munții Gutâi.

EPHEMEROPTERA

490. *Ephemera danica* Müller

Comună de-a lungul Carpaților, inclusiv în zona cercetată (*Bogoescu*, 1958). *Roșca și colab.* (2007) identifică în perioada 2005-2006 mai multe exemplare din bazinul Săsar (Valea Măriuții – 9 exemplare, Săsar, amonte Baia Sprie – 4 exemplare; Valea Limpede – 4 exemplare; Valea Morii – 3 exemplare).

491. *Potamanthus polyacanthus* Linnaeus
Specie β -mezosaprobă, întâlnită, ca larvă, în bentosul Someșului, la Cicârlău, în probele de rutină colectate de AGA Baia Mare.
492. *Leptophlebia marginata* (Linnaeus)
Specie comună, foarte răspândită în zonă (Bogoescu, 1958).
493. *Leptophlebia habroleptoides* (Linnaeus)
Colectată de pe Valea Blidari, amonte de localitatea Blidari (2 exemplare) de Roșca și colab. (2008).
494. *Ephemerella ignita* (Poda)
Specie β -mezosaprobă, foarte comună în toate apele de deal și de munte (Bogoescu, 1958). În probele de rutină colectate de AGA Baia Mare apare rar, doar într-o probă recoltată din bentosul Someșului la Ulmeni și din Săsar la Baia Sprie. Roșca și colab. (2008) o colectează de pe cursul inferior al Săsarului, amonte Baia Sprie (8 exemplare) și de pe Valea Limpedeia (12 exemplare).
495. *Habrophlebia fusca* (Curtis)
Găsită de Szállassy (1999), ca larvă, într-un singur loc pe Someș, la Sălsig (1 individ/m²).
496. *Caenis macrura* Stephens
Specie comună, β -mezosaprobă, în toate apele din regiunile deluroase din lungul Carpaților (Bogoescu, 1958). În probele de rutină colectate de AGA a fost identificată în mai multe locuri în bentosul Someșului, la Ulmeni, Cicârlău și Seini.
497. *Baëtis rhodani*
Specie întâlnită aproape în tot cursul Someșului, inclusiv în cel inferior, unde Szállassy (1999) identifică 7 indivizi/m² la Țicău și 20 indivizi/m² la Sălsig, precum și în Lăpuș la Lăpușel și în Săsar la Baia Sprie potrivit probelor de rutină AGA Baia Mare. Este foarte frecvent și în bazinul Săsarului (Valea Măriuții – 17 exemplare; Săsar amonte Baia Sprie – 55 exemplare; Valea Limpedeia – 14 exemplare; Săsar aval Baia Sprie – 36 exemplare; Valea Morii – 4 exemplare; Valea Gordanului – 9 exemplare; Valea Firiza – 2 exemplare; Săsar amonte Baia Mare – 26 exemplare, Săsar aval Baia Mare – 3 exemplare), fiind identificată de Roșca și colab. (2008).
498. *Baëtis vernus* Curtis
În ape submontane întâlnit de noi, în iulie 1991, în Lăpuș la Lăpușel și în Someș la Ulmeni și Cicârlău. Roșca și colab. (2008) o identifică pe Săsar aval Baia Sprie (2 exemplare).

499. ***Baëtis sp.***
Întâlnit de Szállassy (1999) în Someș la Sălsig (1 individ/m²) și Pomi (7 indivizi/m²). De asemenea, s-a întâlnit, relativ frecvent în probele de rutină (AGA Baia Mare) recoltate din Someș la Ulmeni, Cicârlău și Seini.
500. ***Baëtis carpaticus Morton***
Frecvent în toate văile de munte din Carpați (Bogoescu, 1958).
501. ***Baëtis bioculatus (Linnaeus)***
Comun și frecvent în toate apele de șes și de deal (Bogoescu, 1958).
502. ***Baëtis alpinus (Linnaeus)***
Roșca și colab. (2008) o identifică pe Săsar, amonte Baia Sprie (2 exemplare) și Valea Limpedeia (2 exemplare).
503. ***Epeorus assimilis Linnaeus***
Găsit în probele de bentos recoltate de AGA Baia Mare în Săsar la Baia Mare (vara și toamna 1999).
504. ***Cloëon dipterum***
Comun și foarte răspândit în apele stătătoare (Bogoescu, 1958). Găsit în probele de rutină recoltate de AGA Baia Mare în bentosul Someșului la Ulmeni și Cicârlău, precum și în apele Lăpușului la Lăpușel.
505. ***Cloëon rufulum (Müller)***
În zona cercetată a fost găsit de Szállassy (1999) numai la Sălsig (24 indivizi/m²).
506. ***Oligoneuriella rhenana Imh.***
Răspândită în toate văile apelor curgătoare din Carpați (Bogoescu, 1958). Găsită de noi numai în Lăpuș la Lăpușel și în Săsar la Baia Sprie.
507. ***Heptagenia flava Rostock***
Szállassy (1999) o găsește în Someș numai la Sălsig (44 indivizi/m²).
508. ***Heptagenia sulfurea (Müller)***
Specie comună (Bogoescu, 1958), identificată în probele de rutină din Lăpuș la Lăpușel, la fel în Săsar la Baia Sprie. *Roșca și colab.* (2008) o identifică din apele Săsarului, amonte Baia Sprie (4 exemplare) și din Văile Măriuții (9 exemplare) și Gârdanului (10 exemplare).
509. ***Heptagenia lateralis (Müller)***
Roșca și colab. (2008) o colectează (1 exemplar) din Valea Blidari (amonte de localitatea Blidari).
510. ***Heptagenia cerulans Rostock***
A fost identificat de Szállassy (1999) în bentosul Someșului numai la Sălsig (1 individ/m²).

511. *Ecdyonurus fuscogrisea* Retzius
Găsit de Szállassy (1999) în Someș numai la Sălsig (1 individ/m²).
512. *Ecdyonurus fluminum* (Pictet)
Prezent în întreg lanțul carpatic (Bogoescu, 1958). Găsit în probele de rutină recoltate din bentosul Someșului la Ulmeni și Cicârlău și a Săsarului la Baia Sprie.
513. *Ecdyonurus venosus* Retzius
Roșca și colab. (2008) o colectează de pe văile Limpedeș (6 exemplare) și Morii (1 exemplar) (fig. nr. 46).
514. *Ecdyonurus dispar* Retzius
Roșca și colab. (2008) o colectează de pe Văile Măriuții (2 exemplare), Morii (6 exemplare), Gârdanului (4 exemplare).
515. *Ecdyonurus insignis* Retzius
Roșca și colab. (2008) o colectează de pe Văile Morii (1 exemplar) și Blidari, amonte de localitatea Blidari (1 exemplar).
516. *Epeorus sylvicolis* Linnaeus
Roșca și colab. (2008) o colectează de pe văile Măriuții (3 exemplare), Limpedeș (4 exemplare), Blidari, amonte de localitatea Blidari (2 exemplare).
517. *Rhitrogena semicolorata* Linnaeus
Găsită în probele de rutină (AGA Baia Mare) recoltate din bentosul Săsarului la Baia Sprie. Roșca și colab. (2008) colectează exemplare de pe Valea Măriuții (2 exemplare), Săsar, amonte Baia Sprie (6 exemplare), Valea Morii (1 exemplar) și Valea Gârdanului (12 exemplare).

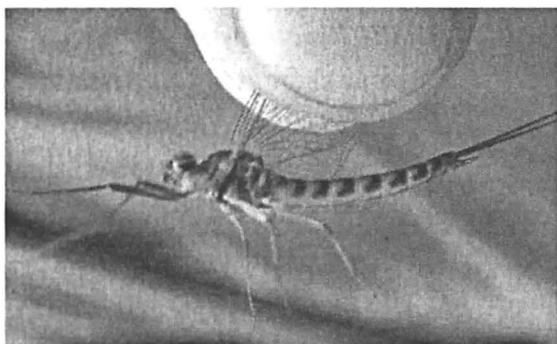

Fig. nr. 46 – *Ecdyonurus venosus* pe Valea Morii - Blidari

PLECOPTERA

518. *Brachyptera seticornis* (Klapálek)
Larvele trăiesc în pâraie și râuri din zona montană. Specie medio-sud-europeană, comună, citată de Kis (1974) și de Murányi (2006) din Munții Gutâi și Țibleșului, pe apele tributare Someșului. Roșca și colab. (2008) o colectează de pe Valea Măriuții (2 exemplare) și Săsar, amonte Baia Sprie (4 exemplare) (fig. nr. 47).
519. *Brachyptera risi* Linnaeus
În probele de rutină de bentos (AGA Baia Mare) din Săsar la Baia Sprie

(vara 1999).

520. ***Taeniopteryx schoenemundi***
Mertens

Specie central-europeană, rară în România. Larvele preferă râurile mari din regiunile de deal și câmpie. Citată de *Kis* (1974) din Munții Gutâi.

521. ***Leuctra nigra*** (*Olivier*)

Specie europeană, comună, prezentă ca larvă, în toate masivele muntoase, inclusiv cele din zonă, de *Kis* (1974). *Murányi* (2006) o găsește în Munții Gutâi și Țibleș.

522. ***Leuctra cf. nigra***

Găsită în Munții Gutâi de *Murányi* (2006).

523. ***Leuctra albida*** *Kempny*

Larvele în pâraie și râuri montane cu ape rece. Frecventă în România. Citată de *Kis* (1974) și de *Murányi* (2006) în Munții Gutâi, respectiv Igniș.

524. ***Leuctra digitata*** *Kempny*

Larvele trăiesc în diferite tipuri de ape curgătoare. În România, specie comună, găsită de *Kis* (1974) și în apele ce drenează Munții Gutâi și de *Murányi* (2006) în Munții Gutâi și Igniș.

525. ***Leuctra fusca*** (*Linnaeus*)

Găsită de *Murányi* (2006) în Munții Igniș și Gutâi.

526. ***Leuctra hippopus*** *Kempny*

Larvele în ape curgătoare din regiunile deluroase și montane. Specie euroasiatică, comună în România, găsită și în Munții Gutâi și Țibleș de *Kis* (1974) și *Murányi* (2006).

527. ***Leuctra cf. signifera***

Găsită de *Murányi* (2006) în Munții Igniș și Gutâi.

528. ***Leuctra pseudosignifera*** *Hubert*

Larvele în apele curgătoare din regiunile montane și deluroase. Frecventă în România. Colectată din Munții Gutâi și Țibleș de *Kis* (1974) și *Murányi* (2006).

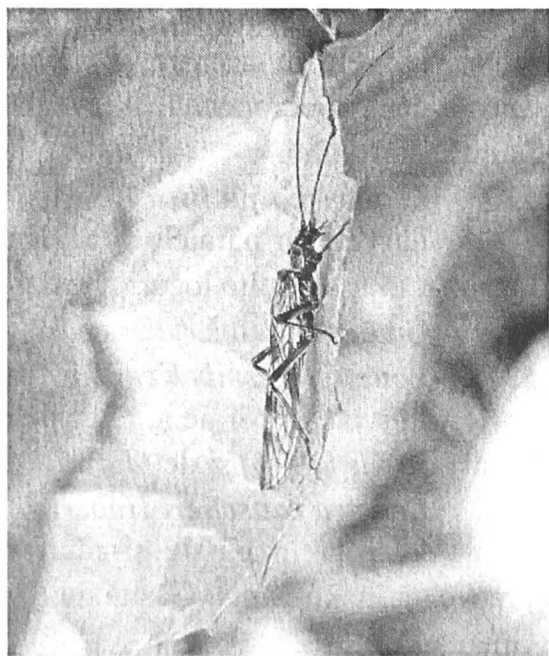

Fig. nr. 47 - *Brachyptera seticornis*
în Săsar la Baia Sprie

529. *Leuctra prima* Kempny
Larvele în izvoare și pâraie din regiunile deluroase și de munte. Specie central-europeană, frecventă în România. Găsită de Kis (1974) în Munții Țibleșului.
530. *Leuctra carpathica* Kis
Larvele în pâraiele montane. Endemică pentru țara noastră. Apare localizat în mai multe locuri, fiind găsită de Kis (1974) și Murányi (2006) în Munții Gutâi.
531. *Leuctra inermis* Kempny
Larvele în pâraie și râuri de munte și dealuri. Frecventă în România. Găsită de Kis (1974) și de Murányi (2006) în Munții Gutâi și Țibleș.
532. *Leuctra rauscheri* Hubert
Larvele în pâraie și râuri montane. Specie medio-sud-europeană. Frecventă în România. Găsită de Kis (1974) și de Murányi (2006) în Munții Gutâi și Țibleș.
533. *Leuctra ssp.*
Larvele sale au fost găsite (Murányi, 2006) în Munții Gutâi.
534. *Dinocras cephalotes* Linnaeus
Găsit în probele de rutină ale AGA Baia Mare în Săsar la Baia Sprie (primăvara 1994, primăvara, vara, toamna 1995, vara 1996, 1997, primăvara și vara 1998, primăvara 1999, 2000).
535. *Amphinemura sulcicollis* Stephens
Larvele în râuri și pâraie de deal și de munte. Specie europeană, frecventă în România, găsită de Kis (1974) și de Murányi (2006) în Munții Gutâi și Țibleș.
536. *Amphinemura standfussi* (Ris)
Larvele în pâraie și râuri din regiuni de munte și deluroase. Specie euroasiatică, frecventă în România, găsită de Kis (1974) și de Murányi (2006) în Munții Gutâi și Țibleș.
537. *Amphinemura triangularis* (Ris)
Larvele în pâraie și râuri mici de deal și de munte. Specie medio-est-europeană, frecventă în România, găsită de Kis (1974) și Murányi (2006) în Munții Gutâi și Țibleș.
538. *Nemoura cinerea* (Retzius)
Specie euribiontă tipică, prezentă în diferite tipuri de apă curgătoare. Comună în toată Europa, inclusiv în România. Citată de Kis (1965, 1974) și de Murányi (2006) în Munții Gutâi și Țibleș și de Murányi (2006) din bazinul Someșului, fiind specia cea mai comună a acestui ordin de la noi.

Roșca și colab. (2008) colectează 3 exemplare din apa Văii Măriuții, afluent al Săsarului.

539. *Nemoura fulviceps* Klapálek

Larvele în pâraie și în râurile mai mici din regiunile de deal și de munte. Specie medio-sud-europeană, este comună peste tot în Europa de sud și centrală. Găsită de *Kis* (1974) în Munții Gutâi.

540. *Nemoura flexuosa* Aubert

Larvele trăiesc în diferite tipuri de ape curgătoare din regiunile de deal și de munte. Arealul său cuprinde toată Europa centrală. În România, frecventă, fiind identificată și în Munții Gutâi de *Kis* (1974) și *Murányi* (2006).

541. *Nemoura cambrica* Stephens

Larvele trăiesc în pâraie și râuri de deal și de munte. Larg răspândită în toată Europa centrală. În România, comună și în Munții Gutâi (*Kis*, 1974; *Murányi*, 2006).

542. *Nemoura carpathica* Illies

Specie endemică carpatică, caracteristică în pâraiele de munte. Frecventă în România. Găsită de *Kis* (1974) în Munții Gutâi.

543. *Nemoura fusca* Kis

Larvele în izvoare și pâraie din regiunile deluroase și montane. Endemit carpatic, frecvent în România. Identificată de *Kis* (1974) și de *Murányi* (2006) din Munții Gutâi și Țibleș.

544. *Nemoura ovoidales* Kis

Larvele în pâraiele și râurile montane. Găsită de *Kis* (1974) în Munții Țibleș și de *Murányi* (2006) în Munții Gutâi și Țibleș.

545. *Nemoura uncinata* Despax

Citată de *Murányi* (2006) din Munții Gutâi.

546. *Nemoura* ssp.

Identificată de *Murányi* (2006) în Munții Țibleș.

547. *Nemurella pictetii* (Klapálek)

Larvele trăiesc în diferite tipuri de ape curgătoare. Specie eurasiatică, comună în România, găsită de *Kis* (1974) și de *Murányi* (2006) în Munții Gutâi și Țibleș.

548. *Protonemura risi* (Jacobson și Bianchi)

Găsită de *Murányi* (2006) în Munții Gutâi.

549. *Protonemura aestiva* Kis

Endemit carpatic, larg răspândit în râurile și pâraiele montane din

Carpații Orientali. Găsit de *Kis* (1974) și de *Murányi* (2006) în Munții Gutâi și Țibleș.

550. *Protonemura intricata* (Ris)

Specie euribiontă, în toate tipurile de apă curgătoare. Larg răspândită în Europa și comună în România. Găsită de *Kis* (1974) și de *Murányi* (2006) în Munții Gutâi și Țibleș. *Roșca și colab.* (2008) o colectează din Valea Măriuții (8 exemplare), Săsar, amonte Baia Sprie (3 exemplare), Valea Limpedeia (6 exemplare) și Valea Blidari, amonte localitatea Blidari (1 exemplar).

551. *Protonemura autumnalis* Rauser

Larvele în râurile și pâraiele de munte. Endemit carpatic, localizat în unele zone muntoase, precum Munții Gutâi (*Kis*, 1974; *Murányi*, 2006).

552. *Protonemura hrabei* Rauser

Larvele trăiesc în râuri și pâraie din regiunile deluroase și montane. Specie central-europeană, frecventă în România. Găsită de *Kis* (1974) și *Murányi* (2006) în Munții Gutâi.

553. *Protonemura montana* Kimmins

Larvele trăiesc în râuri mici și pâraie din regiunile montane. În România este destul de frecventă. Identificată în Munții Țibleș de *Kis* (1974).

554. *Perla pallida* Guérin

Larvele trăiesc în pâraie și râuri montane, cu vegetație marginală abundentă. Specie comună în Munții Carpați. Găsită de *Kis* (1974) și de *Murányi* (2006) în Munții Gutâi și Țibleș.

555. *Perla marginata* Linnaeus

În probele de rutină (AGA Baia Mare) din bentosul Săsarului la Baia Sprie (primăvara 1994, 2000, primăvara, vara, toamna 1995 și 1998, vara 1996, 1997, primăvara și vara 1999). *Roșca și colab.* (2008) o găsesc abundentă în bazinul Săsarului (Valea Limpedeia – 23 exemplare, Săsar, amonte Baia Sprie – 1 exemplar; Valea Limpedeia – 11 exemplare; Valea Morii – 15 exemplare; Valea Blidari, amonte localitatea Blidari – 6 exemplare).

556. *Perla submarginata* Linnaeus

Roșca și colab. (2008) o găsesc în apele Văii Blidari, amonte localitatea Blidari (2 exemplare).

557. *Perla microcephala* Linnaeus

În probele de rutină (AGA Baia Mare) din bentosul Săsarului, la Baia Sprie (vara 1999).

558. *Marthamea vitripennis* Burmeister

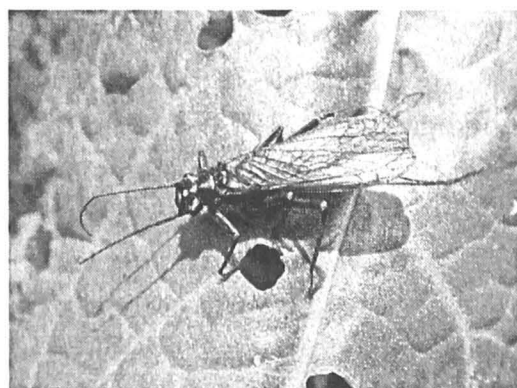
Larvele în râuri mai mari din regiunile deluroase. În România este rară, fiind găsită în cursul inferior al Someșului la Ileanda și în aval (Kis, 1974).

559. *Perlodes microcephalus* Pictet

Larvele în diferite ape curgătoare din regiunile deluroase și montane. Specie larg răspândită în toată Europa. În România este frecventă, fiind colectată din Munții Gutâi și Țibleș de Kis (1974) și Murányi (2006) (fig. nr. 48).

a

b

Fig. nr. 48 - *Perlodes microcephalus* în vecinătatea Vf. „Cresta Cocoșului”:
a – larva; b - imago

560. *Isoperla buresi* Rauser

Larvele în pâraie și râuri montane. Specie balcano-carpatică. În România este larg cunoscută. Găsită de Kis (1971, 1974) și Murányi (2006) în Munții Gutâi și Țibleș.

561. *Isoperla oxylepis* Despax

Larvele trăiesc în pâraie și râuri. Are o largă răspândire în Europa Centrală. În România este comună, fiind găsită în Munții Țibleș (Kis, 1970, 1974; Murányi, 2006).

562. *Isoperla rivulorum* (Pictet)

Larvele trăiesc în râuri și pâraie din regiunile deluroase și montane. Specie medio-sud-europeană. În România rară, fiind citată din Munții Gutâi (Kis, 1970, 1974; Murányi, 2006).

563. *Isoperla sudetica* (Kolenati)

Larvele trăiesc în apele curgătoare montane. Specie central-europeană, frecventă în România. Găsită de Kis (1970, 1974) și de Murányi (2006) în Munții Gutâi și Țibleș.

564. *Isoperla cf. sudetica* (Kolenati)
Găsită de Murányi (2006) în Munții Igniș.
565. *Isoperla ssp.*
Găsită de Murányi (2006) în Munții Gutâi.
566. *Chloroperla tripunctata* (Scopoli)
Larvele trăiesc în pâraie și râuri mai mici. Specie larg răspândită în Europa. Destul de frecventă în România. Kis (1970 și 1974) o găsește în Munții Gutâi. Roșca și colab. (2006) o colectează din apele Văii Limpedeș (1 exemplar) și Văii Blidari, amonte localitatea Blidari (1 exemplar).
567. *Chloroperla kisi* Zwick
Larvele în pâraie de munte. Endemit carpatic, frecvent în România, fiind găsit (Kis, 1974; Murányi, 2006) în Munții Gutâi și Țibleș.
568. *Chloreperla tripunctata* (Scopoli)
Murányi (2006) o găsește în Munții Gutâi.
569. *Siphonoperla neglecta* (Rostock)
Specie central-europeană, comună în România, cu larve în pâraie și râuri mici, găsită de Kis (1970, 1974) în Munții Gutâi și Țibleș.
570. *Siphonoperla transsylvatica* Kis
Specie comună în România, găsită de Kis (1970 și 1974) în Munții Gutâi și Țibleș.
571. *Siphonoperla torrentium transsylvanica* (Kis)
Găsită de Murányi (2006) în Munții Igniș și Gutâi.
572. *Isoptena serricornis* Pictet
Larvele în râurile mari din regiunile deluroase și montane. A fost găsită în România numai la Bușag, lângă Baia Mare, pe malul Someșului (Kis, 1970, 1974; Murányi, 2006).

ODONATA

573. *Lestes virens vestalis* Charpentier
Întâlnită în apropierea apelor stătătoare din sistemul râului Someș, dar numai la Pomi (Huber, 1999) ca adult.
574. *Lestes dryas* Kirby
Identificat ca adult în sistemul râului Someș numai în canalul de la Pomi (Huber, 1999).
575. *Platycnemis pennipes* Pallas
Întâlnit de Huber (1999) în Someș, la Țicău, Pomi și Păulești.
576. *Caenagrion puella* Linnaeus
Găsit pe Someș numai în canalul de la Pomi (Huber, 1999).

577. *Agrion splendens* Linnaeus

Întâlnit în cursul inferior al Someșului, la Sălsig și Pomi, ca larvă, iar ca adult la Pomi (Huber, 1999).

578. *Aeschna grandis* Linnaeus

În probele de rutină (AGA Baia Mare) recoltate, ca larvă, din bentosul Someșului la Seini (vara 1997, primăvara 1999).

579. *Anaciaeshna isosceles* Müller

Apare rar, găsită doar într-un singur loc pe tot parcursul Someșului, în canalul de la Pomi (Huber, 1999).

580. *Gomphus flavipes* Charpentier

Depistat în cursul inferior al Someșului, la Pomi și Păulești (Huber, 1999).

581. *Gomphus vulgatissimus* Linnaeus

În cursul inferior al Someșului la Pomi și Păulești (Huber, 1999).

582. *Gomphus* sp.

În probe de bentos recoltate de AGA Baia Mare din Lăpuș la Lăpușel (primăvara 2000) și din Someș la Ulmeni (primăvara 2000), Cicârlău (primăvara 2000) și Seini (primăvara 2000).

583. *Onychogomphus forcipatus* Linnaeus

Depistat în Someș, de Huber (1999), la Pomi și Păulești, ca larve, și la Sălsig ca adult.

584. *Libellula depressa* Linnaeus

Întâlnită numai în apă stătătoare măloasă din canalul de la Pomi, lipsind din alte sectoare ale sistemului râului Someș (Huber, 1999) (fig. nr. 49).

585. *Orthetrum albistylum* Selys

Găsit în sistemul râului Someș numai la Țicău, ca larvă, și numai la Pomi ca adult (Huber, 1999).

586. *Sympetrum sanguineum*

Müller

Întâlnit ca adult pe Someș la Pomi (Huber, 1999).

587. *Ischnura elegans* Van der Linden

Găsită, ca adult, pe Someș, la Pomi de Huber (1999).

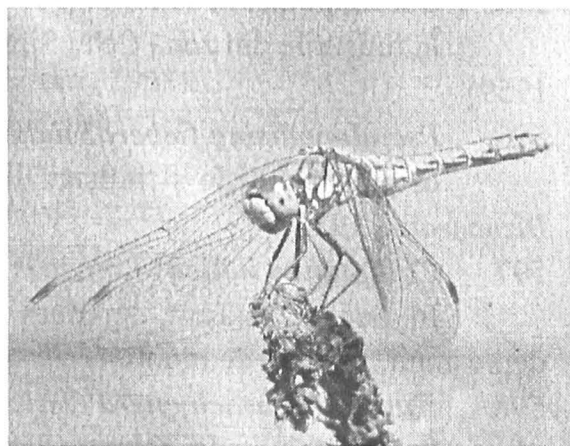

Fig. nr. 49 - *Libellula depressa* (femelă)
în canalul de la Pomi

588. *Somatochlora metallica* Van der Linden
Găsită în sistemul râului Someș, numai în canalul de la Pomi
(Huber, 1999).

ORTHOPTERA

589. *Pholidoptera transsylvanica* Fischer
În fânețe, tufișuri, arbuști. Găsită de Knechtel și Popovici-Bîznoșeanu
(1959) în Munții Țibleș.
590. *Metrioptera roeselii* Hagenbach
În pajiști umede cu rogoz, din zona Șimleul Silvaniei (Knechtel și
Popovici-Bîznoșeanu, 1959).
591. *Pteronemobius heydeni* Fischer
În locuri umede, mlăștinoase, din vecinătatea localității Cehu
Silvaniei (Knechtel și Popovici-Bîznoșeanu, 1959).
592. *Gryllulus frontalis* Fieber
Pe soluri pietroase, în zona Hodod-Cehu Silvaniei (Knechtel și
Popovici-Bîznoșeanu, 1959).
593. *Gryllulus domesticus* Linnaeus
În locuințe, brutării, peste tot în zonă.
594. *Gryllotalpa gryllotalpa* Linnaeus
În grădini de zarzavat, culturi agricole, ca specie comună în zonă.
595. *Odontopodisma schmidt* (Fieb.) Bei Bienko i Mist.
În tufișurile din zona Cehu Silvaniei (Knechtel și Popovici-Bîznoșeanu,
1959).
596. *Pseudopodisma fieberi* Scudder
În pajiști umede și tufișuri din zona Hodod (Knechtel și Popovici-
Bîznoșeanu, 1958).
597. *Calliptanus italicus* Linnaeus
În pajiști, imașuri, terenuri cultivate sau sterpe pe tot cuprinsul
depresiunii, în afară de munți.
598. *Euthystira brachyptera* Ocskay
În pajiști umede colinare din zona Șimleul Silvaniei (Knechtel și
Popovici-Bîznoșeanu, 1959).
599. *Dociostaurus maroccanus* Thunberg
În pajiști uscate și locuri necultivate, fiind comună și răspândită în
zonă, mai ales pe pajiștile stepizate Mireșu Mare – Ardușat.
600. *Omocestus ventralis* Zetterstedt
Pe coline, în zona Hodod (Knechtel și Popovici-Bîznoșeanu, 1959).

601. *Chorthippus longicornis* Latreille
Specie higro-mezofilă, printre ierburile înalte ale fânețelor și în poienile pădurilor. Specie comună în România, în zone de coline și munte. Găsit de Kis (1962) la Baia Mare și în Munții Gutâi.

602. *Chorthippus dorsetus* Zetterstedt
Specie higrofilă, comună, în regiuni colinare și montane, pe fânețe și în poieni. Menționată de Kis (1962) la Baia Mare.

603. *Chorthippus albomarginatus* De Geer
Specie higrofilă, în biotopuri umede, găsită de Kis (1962) la Baia Mare.

604. *Leptophyes punetatissima* (Bosc)
Menționată de Kis și Vasiliu (1970) de la Baia Mare.

PSOCOPTERA

605. *Enderleinella obsoleta* (Stephens)
Găsită de Sziráki (2006) în Stațiunea Izvoarele.

606. *Valenzuela atricornis* (McLachlan)
Identificată de Sziráki (2006) în Stațiunea Izvoare și Valea Roșie.

607. *Valenzuela despaxi* (Badonell)
Citat de Sziráki (2006) în Stațiunea Izvoare.

608. *Graphopsocus cruciatus* (Linnaeus)
Citat de Sziráki (2006) în Stațiunea Izvoare.

609. *Stenopsocus dachlani* Kolbe
Găsit în Stațiunea Izvoare de Sziráki (2006).

610. *Peripsocus phaeopterus* (Stephens)
Găsit de Sziráki (2006) în Stațiunea Izvoare, Valea Roșie.

611. *Peripsocus subfasciatus* (Rambur)
Citat de Sziráki (2006) în Stațiunea Izvoare.

612. *Amphigerontia contaminata* (Stephens)
Găsit în Stațiunea Izvoare de Sziráki (2006).

DERMAPTERA

613. *Labidura riparia* Pallas
Specie comună, cosmopolită, sub pietre și lemne putrezite.

614. *Labia minor* Linnaeus
Specie comună, cosmopolită, mai ales prin grădini și pe ogoare îngrășate.

BLATTODEA

615. *Phyllodromia germanica* Linnaeus
Comună în locuințe, bucătării, brutării, magazii etc.

616. *Blatta orientalis* Linnaeus

Cosmopolită, comună în locuințe, bucătării, magazii, brutării.

MATOIDEA

617. *Mantis religioasa* Linnaeus

Frecvent în fânețele aproape xerofile de la Mireșu Mare (**fig. nr. 50**).

Fig. nr. 50 – *Mantis religioasa* pe fâneță la Mireșu Mare

COLEOPTERA

618. *Carabus scabriusculus bulgarus* Lapouge

În regiunile deluroase din toată zona (Panin, 1955).

619. *Carabus glabratus* Paykull

În toată regiunea Carpaților (Panin, 1955).

620. *Carabus linnei* Panzer

Peste tot în Munții Carpați (Panin, 1955).

621. *Carabus tr. transsylvanicus* Dejan

În toate lanțurile de munți ale Transilvaniei (Panin, 1955).

622. *Carabus irregularis montandoni* Buysson

Peste tot în lungul Munților Carpați, inclusiv în Munții Gutâi (Panin, 1955).

623. *Carabus violaceus andrzejuscii* Fischer

În toată țara, în zona antestepelor (Panin, 1955).

624. *Pterostichus (Poecilus) cupreus* Linnaeus

Identificat la Seini (Teodoreanu, 1970).

625. *Pterostichus (Adelosia) macer* Marsh.
Găsit la Baia Mare (Teodoreanu, 1970).
626. *Pterostichus (Platysma) niger* Schall.
Identificat de Teodoreanu (1970) la Șomcuta Mare.
627. *Pterostichus (Pseudomaseus) antracinus* Illing
Găsit la Baia Mare și Șomcuta Mare de Teodoreanu (1970).
628. *Cicindela soluta* Dejan
Pe terenuri nisipoase, însoțite și slab înierbate, în apropierea apelor dulci. Găsită de Panin (1952) în regiunea Baia Mare.
629. *Cicindela silvicola* Dejan
Pe locuri uscate, mai ales în păduri și văgăuni, precum și pe pante pietroase însoțite. Identificată de Panin (1952) în toate masivele muntoase din țară.
630. *Cicindela germanica* Linnaeus
Pe câmpuri nisipoase, margini înierbate ale drumurilor, maluri ale apelor dulci. Se găsește în toată țara (Panin, 1952).
631. *Dytiscus marginalis* Linnaeus
Specie acvatică comună în toate bălțile din zonă.
632. *Dytiscus dimidiatus* Bergstrasser
Identificat numai la Pomi în sistemul râului Someș (Ruicănescu și Mathé, 1999).
633. *Dytiscus* sp.
Întâlnit de noi pe Someș la Cicârlău, în bentos.
634. *Dytiscus marginalis* Linnaeus
Specie acvatică comună în toate bălțile din zonă.
635. *Gyrinus natator* Linnaeus
Specie acvatică întâlnită de noi și în zona cercetată.
636. *Hydrophilus caraboides* Linnaeus
Specie acvatică, întâlnită frecvent în toată depresiunea Baia Mare (preferă băltoacele).
637. *Hydrophilus (Hydrous) piceus* Linnaeus
Specie comună în bălțile zonei cercetate de noi.
638. *Hydraena riparia* (Kug.)
Menționată în Munții Oaș, Gutâi și Țibleș de Ieniștea (1968).
639. *Hydraena morio* Kiesw.
Menționată în Munții Gutâi de Ieniștea (1968).

640. *Hydraena nigrita* Gumar
Găsită în munții Oaş și Gutâi de *Ieniștea* (1968).
641. *Hydraena pygmaea* Waterhouse
Colectată din munții Oaş, Gutâi, Țibleș de *Ieniștea* (1968).
642. *Hydraena minutissima* Stephens
Găsită în munții Gutâi de *Ieniștea* (1968).
643. *Haenydra gracilis* German
Colectată din munții Oaş, Gutâi și Țibleș de *Ieniștea* (1968).
644. *Haenydra saga* d'Orchimont
Identificată în munții Oaş și Gutâi de *Ieniștea* (1968).
645. *Haenydra excisa* Kiesw
Găsită în munții Oaş și Gutâi de *Ieniștea* (1968).
646. *Haenydra belgica* d'Orehymont
Colectată din munții Oaş și Țibleș de *Ieniștea* (1968).
647. *Haenydra schuleri* Ganglbaur
Găsită în munții Oaş și Gutâi de *Ieniștea* (1968).
648. *Henicocerus exsculptus* Germar
Găsit în munții Oaş, Gutâi și Țibleș de *Ieniștea* (1968).
649. *Oeceoptoma thoracicum* Linnaeus
Considerată de noi comună în zonă, pe cadavre, excremente, ciuperci putrede.
650. *Lampyris noctiluca* Geoffroy
Găsit în mod frecvent de noi în zonă, pe dealurile învecinate.
651. *Cantharis fusca* Linnaeus
Comun, găsit de noi pe plante și flori, în toată zona.
652. *Cantharis livida* Linnaeus
Frecvent, găsit de noi pe plante în toată zona (**fig. nr. 51**).
653. *Thanasimus formicarius* Linnaeus
Găsit de noi în molidișurile din Munții Gutâi, ca prădătoare de ipide.
654. *Trichodes apiarius* Linnaeus
Comun în zona cercetată, găsit de noi mai ales pe terenurile agricole (**fig. nr. 52**).
655. *Lacon murinus* Linnaeus
Găsit de noi în zonă.
656. *Agriotes lineatus* Linnaeus
Răspândit în partea depresionară a zonei cercetate, îndeosebi în culturile de cereale (*Marcu*, 1964).

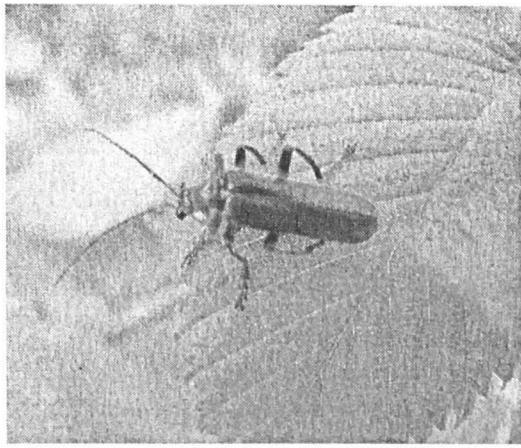

Fig. nr. 51 - *Cantharis livida* în fâneată din Munții Gutâi

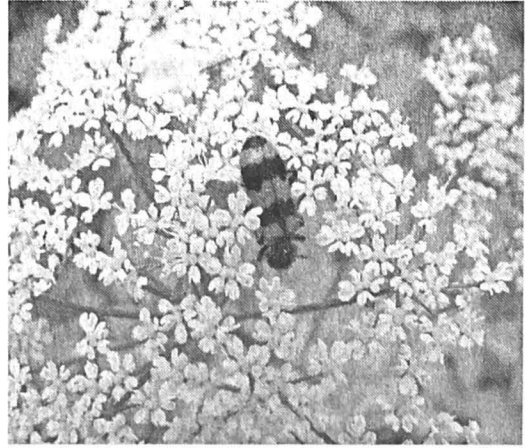

Fig. nr. 52 - *Trichodes apiarius* într-o fâneată la Cicârlău

657. *Agriotes sputator* Linnaeus **ab. negatus** Buyss.
Larg răspândit și frecvent în zonă (Marcu, 1964).

658. *Hemicrepidius niger* Linnaeus
Frecvent în zonă prin zone înalte din Munții Gutin, găsit de noi (fig. nr. 53).

659. *Betaron ferrugineus* Scopoli
Larg răspândit în zonă (Marcu, 1964).

660. *Corymbites tessellatus* Linnaeus **ab. virgulatus** Schnz.
Larg răspândit în zonă (Marcu, 1964).

661. *Agrilus litura* Kiesenw.
Este prezent în lunca Someșului la Satu Mare (Marcu, 1964), posibilă și imediat în amonte (Marcu, 1964).

662. *Agrilus convexifrons* Kiesenw
Găsit în lunca Someșului la Satu Mare (Marcu, 1964), posibil și mai în aval.

663. *Capnodis tenebrionis* Linnaeus
Specie dăunătoare, larg răspândită în zonă, mai ales în livezi (Marcu,

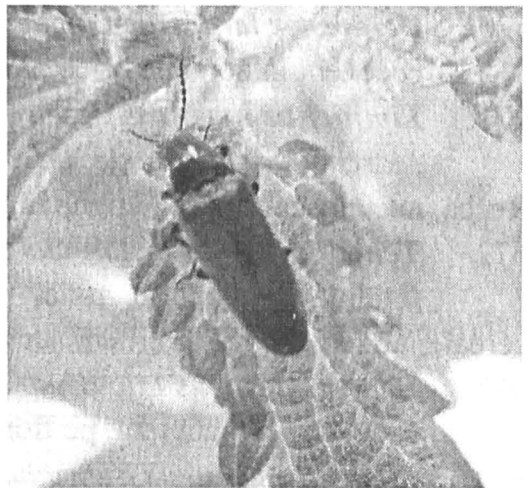

Fig. nr. 53 - *Hemicrepidius niger* într-o poiană din Munții Gutâi

1964).

664. *Anthaxia (Cratomerus) hungarica Scopoli*

Rară, găsită la Baia Mare (Marcu, 1964).

665. *Ptosima 11-maculata Hbst. ab. 6-maculata*

Larg răspândită în zonă, menționată de Marcu (1964) de la Baia Mare.

666. *Coraebus undatus Fbr.*

A fost găsit la Baia Mare numai într-un singur exemplar, de Marcu (1964), fiind atunci o specie nouă pentru fauna țării noastre.

667. *Buprestis rustica Linnaeus*

Pe conifere, rareori pe foioasele din zonă (Marcu, 1964).

668. *Anthrenus scrophulariae Linnaeus ab. albidus Brulle și ab. gravidus*

Kast

Larg răspândit în toată zona (Marcu, 1961). Găsită și de Roșca (1975) la Baia Mare.

669. *Attagenus pelio Linnaeus*

Comun în zonă, trăind pe flori și pătrunzând în casă, unde larvele distrug covoare, blănuri, țesături de lână (Marcu, 1961).

670. *Dermestes lardarius Linnaeus*

Frecvent în zonă pe orice produse de origine animală (Marcu, 1961).

671. *Linnichus incanus Kiesenw*

Marcu (1964) găsește un singur exemplar pe malul Lăpușului la Recea, necunoscut la acea vreme în țară.

672. *Tenebrioides mauritanicus Linnaeus*

Întâlnit frecvent în zonă, pe scoarța arborilor și în depozite de cereale, unde vânează diferite insecte.

673. *Byturus aestivus Linnaeus*

Frecvent în toată țara, pe flori de păpădie, larvele pe zmeură.

674. *Meligethes aeneus Fabricius*

Întâlnit frecvent în zonă, mai ales pe culturi de rapiță.

675. *Coccinella 7 punctata Linnaeus*

Comună în zona cercetată (fig. nr. 54).

676. *Subcoccinella 24-punctata Linnaeus*

Foarte frecventă și cu largă răspândire în zonă (Marcu, 1964).

677. *Coccinella bipunctata Linnaeus ab. impunctata Everts*

Foarte frecventă și larg răspândită în toată zona (Marcu, 1964) (fig. nr. 55).

678. *Scymnus (Pullus) suturalis* Thunbg. *ab. limbatus* Steph
Larg răspândită în zonă (Marcu, 1964).

Fig. nr. 54 - *Coccinella 7-punctata* în
fâneată la Seini

Fig. nr. 55 - *Coccinella bipunctata* în
fâneată pe tufișuri la Finteușul Mare

679. *Adonia variegata* (Goeze)
Întâlnit la Cărășeu pe Valea Someșului de Serafim (1991).
680. *Propylaea quatordecimpunctatus* (Linnaeus)
Găsită de Serafim (1991) pe Valea Someșului la Cărășeu.
681. *Thea vigintiduopunctata* (Linnaeus)
Colectată de Serafim (1991) la Cărășeu pe Valea Someșului.
682. *Bostrychus capucinus* Linnaeus
Specie larg răspândit, găsit de noi în pădurile de cvercinee din zonă.
683. *Anobium striatum* Ob.
Frecventă în zonă, în lemnul uscat al construcțiilor (Marcu, 1964).
684. *Stegobium paniceum* Linnaeus
Specie cosmopolită, frecventă în zonă, în toate spațiile de păstrare a produselor vegetale (Marcu, 1964).
685. *Ptinus fur* Linnaeus
Frecvent în zonă, găsit de noi în locuințe și depozite, preferând substanțele organice în descompunere.
686. *Ptinus pilosus* Mull.
Larg răspândit în zonă (Marcu, 1964).
687. *Oedemera podagrariae* Linnaeus
Frecventă în zonă, pe florile diferitelor plante, larvele pe lemnul

putred (Marcu, 1961).

688. *Pyrochroa coccinea* Linnaeus

Frecventă în zonă pe scoarța copacilor, unde se hrănește cu insecte (Marcu, 1961).

689. *Notoxus monoceros* Linnaeus

Larg răspândit în zonă (Marcu, 1961).

690. *Meloe proscarabeus* Linnaeus

Frecvent în zonă, în pajiști, fânețe, poieni de pădure, printre ierburi.

691. *Meloe violaceus* Marsch.

Aceiași ecologie și răspândire ca și specia precedentă.

692. *Meloe variegatus* Donovan

În aceleași locuri, ca și celelalte specii citate de *Meloe*.

693. *Epicauta rufidorsum* Goeze

Frecventă în zonă, ca dăunător al cartofului.

694. *Litta vesicatoria* Linnaeus

Comună în zonă, pe fraxin, uneori liliac, producându-le daune (fig. nr. 56).

695. *Mordella aculeata* Linnaeus

Întâlnită în zonă pe flori și lemne uscate.

696. *Lagria hirta* Linnaeus

Frecventă în zonă pe arbuști, iar larvele în frunzar.

697. *Omoplus flavipennis* Linnaeus

Frecvent în zonă, pe flori de arbori, pomi fructiferi și cereale.

698. *Gnaptor spinimanus* Pallas

Comun, găsit de noi în pădurile din zonă.

699. *Blaps letifera* Marsch

Comun, găsit de noi în pădurile și livezile din zonă.

700. *Blaps mortisaga* Linnaeus

Comun în zonă, întâlnit în pivnițele caselor.

701. *Opatrum sabulosum*

Comun, găsit de noi în zonă, pe drumuri, mai ales în locuri nisipoase și poeni.

702. *Tribolium castaneum* Hbst.

Fig. nr. 56 - *Litta vesicatoria* pe fraxin într-o pădure la Băița

Comun, găsit de noi în zonă, pe produse făinoase, orez și mălai.

703. *Tenebrio molitor* Linnaeus

Specie cosmopolită, comună în zonă, pe lemn putred, gunoaie detritusuri, invadând făina din cămări.

704. *Polyphilla fullo* Linnaeus

Răspândit în toată zona, de la fânețele aride la molidetele zonei (Panin, 1955).

705. *Melolontha melolontha* Linnaeus

Răspândit în toată zona, unde preferă coroana arborilor din liziera pădurilor de foioase (mai ales stejar, tei, mestecăn), dar și castanul sălbatic, de unde migrează pe arborii, arbuștii și pomii fructiferi din apropiere (Panin, 1955).

706. *Rhizotrogus aequinoctialis* Herbst

Răspândit în toată zona, pe fânețe necultivate (Panin, 1955).

707. *Amphimallon assimilis* Herbst

Răspândit în regiunile dealurilor și montane, în complexul fagului și coniferelor (Panin, 1955).

708. *Amphimallon solstitialis* Linnaeus

Prezent în depresiune, în zona antestepelor (Panin, 1955).

709. *Anomala dubia* Scopoli

Semnalată peste tot în zonă, în păduri (Panin, 1955).

710. *Anisoplia (Chaetopteroia) segetum* Herbst

Frecventă în zonă, mai ales pe terenurile cultivate cu cereale (Panin, 1955).

711. *Anisoplia (Autanisoplia) austriaca* Herbst

Frecventă în zonă, din antestepe până la conifere, preferând gramineele cultivate (Panin, 1955).

712. *Anisoplia agricola* Poda

Frecventă în regiunea deluroasă și montană a zonei, de preferință pe cerealele spontane (Panin, 1955).

713. *Gymnopleurus mopsus* Pallas

Frecvent în zonă, în baliga vitelor și excrementele omului (Panin, 1961).

714. *Sisyphus schaefferii* Linnaeus

Frecvent în zonă, în baliga vitelor, excrementele omului, în ciuperci și în cadavre (Panin și Săvulescu, 1961).

715. ***Copris lunaris***
Frecvent în zonă, hrănindu-se cu baligă de cornute și de cal, săpând galerii în pământ (*Panin și Săvulescu, 1961*).
716. ***Oniticellus fulvus* Goeze**
Frecvent în zonă, în baligă de cal și de cornute (*Panin și Săvulescu, 1961*).
717. ***Caccobius schreberi* Linnaeus**
Peste tot în zonă, în baligă de cal, cornute și porci (*Panin și Săvulescu, 1961*).
718. ***Onthophagus taurus* Schreber**
Peste tot în zonă, frecvent în baliga vitelor și excrementele omului (*Panin și Săvulescu, 1961*).
719. ***Onthophagus furcatus* Fabricius**
Peste tot în zonă, frecvent între dicotilodonte înalte din câmpie și în pădurile de cvercinee. Trăiește în baliga cornutelor și cabalinelor (*Panin și Săvulescu, 1961*).
720. ***Onthophagus fracticornis* Preyssl**
Frecvent în ierburile înalte și pădurile zonei (*Panin și Săvulescu, 1961*).
721. ***Onthophagus caenobita* Herbst**
Frecvent în pădurile de fag din zonă (*Panin și Săvulescu, 1961*).
722. ***Onthophagus vacca* Linnaeus**
Mai frecvent în zona stejarului din zonă (*Panin și Săvulescu, 1961*).
723. ***Geotrupes spiniger* Marsham**
Frecvent în zonă, în baliga de vacă (*Panin și Săvulescu, 1961*).
724. ***Geotrupes stercorarius* Linnaeus**
Frecvent în zonă, în baligă proaspătă (*Panin și Săvulescu, 1961*).
725. ***Geotrupes stercorosus* Scriba**
Frecvent în pădurile și livezile zonei (*Panin și Săvulescu, 1961*).
726. ***Aphodius fossor* Linnaeus**
Frecvent în pășunile din păduri ale zonei (*Panin și Săvulescu, 1961*).
727. ***Aphodius luridus* Fabricius**
Frecvent în depresiunile și dealurile învecinate, în baligă proaspătă de cornute (*Panin și Săvulescu, 1961*).
728. ***Aphodius depressus* Kugellan**
Frecvent în zonă, în baligă proaspătă (*Panin și Săvulescu, 1961*).
729. ***Aphodius rufipes* Linnaeus**
Frecvent în păduri și antestepă, în baligă proaspătă de cal și de cornute (*Panin și Săvulescu, 1961*).

730. *Aphodius distinctus* Müller
Frecvent peste tot în zonă, în baligă de cal și de cornute mari (Panin și Săvulescu, 1961).
731. *Aphodius prodromus* Brahm
Frecvent în zonă, în baligă proaspătă și excrementele omului (Panin și Săvulescu, 1961).
732. *Aphodius sphaelatus* Panzer
Frecvent în zonă, în baligă proaspătă și excrementele omului (Panin și Săvulescu, 1961).
733. *Aphodius pusillus* Herbst
Frecvent în zonă, în baliga proaspătă de vacă (Panin și Săvulescu, 1961).
734. *Aphodius fimetarius* Linnaeus
Frecvent în zonă, în excrementele diferitelor mamifere (Panin și Săvulescu, 1961).
735. *Aphodius varians* Duftschmidt
Frecvent în zonele de graminee, în baligă și compost vegetal (Panin și Săvulescu, 1961).
736. *Aphodius granarius*
Frecvent în zonă, în detritus și compost vegetal, în baligă, excremente și cadavre (Panin și Săvulescu, 1961).
737. *Oxyomus silvestris* Scopoli
Frecvent în zonă, în materii organice în descompunere, precum și în excremente (Panin și Săvulescu, 1961).
738. *Pleurophorus caesus* Crentzer
Frecvent în zonă, sub materii vegetale în descompunere și sub baligă uscată (Panin și Săvulescu, 1961).
739. *Oryctes nasicornis* Linnaeus
Frecvent în zonă, în composturi și materii vegetale în descompunere (Panin și Săvulescu, 1961).
740. *Valgus hemipterus* Linnaeus
Frecvent în zonă, în lemn putrezit și frunze căzute (Panin și Săvulescu, 1961).
741. *Gnorimus nobilis* Linnaeus
Frecvent în zonă, cu larva în lemn putrezit și imago pe flori, mai ales de *Sambucus nigra*.
742. *Epicometis hirta* Poda
Frecvent, în soluri bogate în detritus vegetal, cu care se hrănește

(Panin și Săvulescu, 1961).

743. ***Oxythyrea funesta* Poda**

Frecvent larva în bușteni putrezi, adultul pe arbuști și arbori din liziera pădurii (Panin și Săvulescu, 1961).

744. ***Cetonia aurata* Linnaeus**

Frecvent, larva pe rumeguș de lemn putred, adultul pe flori de *Rosa* și *Sambucus* (Panin și Săvulescu, 1961).

745. ***Liocola lugubris* Herbst**

Frecvent, larva se comportă ca și cea de la specia precedentă, iar adultul se hrănește cu scurgeri din arbori, rar pe flori (Panin și Săvulescu, 1961).

746. ***Potosia cuprea metalica* Herbst**

Frecvent, cu larva în furnicare și adultul pe flori, în păduri și tufișuri de arbuști (Panin și Săvulescu, 1961).

747. ***Potosia hungarica* Herbst**

Frecvent, cu larva în pătura cuiburilor de popândăi, hrănindu-se cu resturi vegetale, adultul pe flori și pe tulpinile ierburilor (Panin și Săvulescu, 1961).

748. ***Lucanus cervus* Linnaeus**

Frecvent în zonă, găsit de noi în pădurile de stejar, larva se hrănește cu lemn putred, iar adultul cu sevă exudată din plante.

749. ***Dorcus parallelipedus* Linnaeus**

Frecvent, găsit de noi în pădurile de cvercinee din zonă.

750. ***Rhagium (Horgium) sycophanta* Schrank**

Găsit în Munții Gutin (Panin și Săvulescu, 1961), sub scoarța arborilor foioși (stejar, castan, mesteacăn).

751. ***Strangalia melanura* Linnaeus**

Frecventă în zonă, pe arbori de foioase și conifere, bolnavi și uscați (Panin și Săvulescu, 1961).

752. ***Strangalia bifasciata* Linnaeus**

Frecventă în păduri de foioase, mai ales de stejar (Panin și Săvulescu, 1961).

753. ***Strangalia nigra* Linnaeus**

Frecventă pe arbori foioși, imago pe flori (Panin și Săvulescu, 1961).

754. ***Strangalina attenuata* Linnaeus**

Frecventă, pe stejari, castan și mesteacăn (Panin și Săvulescu, 1961).

755. *Cerambyx cerdo* Linnaeus
Prezent în toată zona, în păduri, pe castan, fag, ulm, frasin (*Panin și Săvulescu*, 1961).
756. *Stenopterus rufus* Linnaeus
Frecvent, în arbori foioși, anume pe stejar, nuc, castan, salcâm (*Panin și Săvulescu*, 1961).
757. *Molorchus (Caenoptera) minor* Linnaeus
Sub soarta coniferelor, menționat de *Panin și Săvulescu* (1961) în Munții Gutâi.
758. *Aromia m. moschata* Linnaeus
Frecventă în zonă, în sălcii bătrâne, arini și plopi (*Panin și Săvulescu*, 1961).
759. *Hylotrupes bajulus* Linnaeus
Frecvent, în conifere, mai ales în lemnul prelucrat (*Panin și Săvulescu*, 1961).
760. *Ropalopus macropus* Germar
Frecvent, în stejar, salcie, tei, diferite rosacee (*Panin și Săvulescu*, 1961).
761. *Pymatodes testaceus* Linnaeus
Frecvent, pe stejar, fag, castan, castan sălbatic, salcie, precum și în lemn prelucrat (*Panin și Săvulescu*, 1961).
762. *Plagionatus arcuatus* Linnaeus
Prezent în arbori de stejar, mai rar în alte esențe lemnoase (*Panin și Săvulescu*, 1961).
763. *Plagionatus floralis* Pallas
Prezent în plante ierboase, mai ales în lucernă (*Panin și Săvulescu*, 1961).
764. *Chlorophorus varius* Müller
Prezent în castan, arțar, ulm, nuc, pomi (*Panin și Săvulescu*, 1961).
765. *Chlorophorus figuratus* Scopoli
Prezent în mestecăn, plop, salcie, castani, pomi (*Panin și Săvulescu*, 1961).
766. *Isotomus speciosus* Schneider
Prezet în stejar, fag, ulm (*Panin și Săvulescu*, 1961).
767. *Purpuricenus kaehlerii* Linnaeus
Prezet în stejar, castan, fag, plop, salcie, pomi (*Panin și Săvulescu*, 1961).

768. *Dorcadion fulvum canaliculatum* Fischer
În antestepă și complexul stejarului din zonă (Panin și Săvulescu, 1961).
769. *Neodorcadion bilineatum* Germar
Frecvent în toată zona, în complexul climatic al stejarului și fagului (Panin și Săvulescu, 1961).
770. *Chrysomella populi* Linnaeus
Frecventă în zonă, găsită de noi în fânețe din Munții Igriș (**fig. nr. 57**).
771. *Agapanthia dahli* Richter
Frecventă în zonă, se dezvoltă pe *Carduus* (Panin și Săvulescu, 1961).
772. *Oberea erythrocephala* Schrank
Frecventă în zonă pe *Euphorbia* (Panin și Săvulescu, 1961).
773. *Phytoecia cylindrica* Linnaeus
Frecventă în zonă, pe diferite plante ierboase (Panin și Săvulescu, 1961).
774. *Phytoecia pustulata* Schrank
Frecventă în zonă, se dezvoltă în *Achillea* (Panin și Săvulescu, 1961).
775. *Phytoecia virgula* Charpentier
Frecvent în zonă, se dezvoltă în *Achillea*, *Daucus*, *Taracetum* (Panin și Săvulescu, 1961).
776. *Calandra granaria* Linnaeus
Păgubitoare la cerealele depozitate și la produsele făinoase din zonă (Marcu, 1964).
777. *Anthonomus pomorum* Linnaeus
În livezile de meri ale zonei, atacând bobocii florilor de măr (Marcu, 1961).
778. *Byctiscus populi* Linnaeus
Pe frunze de plop, la Pomi și Borlești (Marcu, 1961).
779. *Sciaphobus squalidus* Gyll.
Frecvent în zona de dealuri, pe măr, prun, păr, boz, nuc, viță de vie (Marcu, 1961).
780. *Otiorhynchus corvus* Boh
Găsit de Porches (1999) în lacul Bodi din Munții Gutâi.

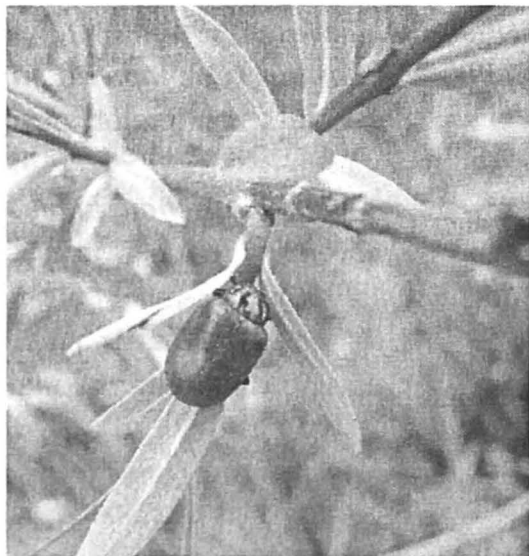

Fig. nr. 57 - *Chrysomella populi* într-o fâneță din Munții Igriș

781. *Phyllobius betulae* Fabricius ab. *aurifer* Boh.
Frecvent în zonă, citat de Panin și Săvulescu (1961) la Baia Mare, în liziera pădurii.
782. *Ceutorrhynchidius horridus* Panz
Specie larg răspândită, menționată de Panin și Săvulescu (1961) la Baia Mare.
783. *Ips typographus*
Dăunător al pădurilor de molid, găsit de noi în Munții Gutâi.
784. *Scolytus pygmaeus* Fabricius
Găsit frecvent de noi pe arborii din zonă.
785. *Acidota crenata* (Fabricius)
Menționată de Stan (2002) în Munții Țibleșului.
786. *Megarthus depressus* (Paykull)
Menționat de Stan (2002) în Munții Țibleșului.
787. *Aloconta currax* (Kraatz)
Menționată de Stan (2002) la Baia Mare.
788. *Oxyporus rufus* (Linnaeus)
Menționat de Stan (2002) în Munții Țibleșului.
789. *Stenus similis* (Herbst)
Menționat de Stan (2002) în Munții Gutâi la 1000 m altitudine și la Baia Mare.
790. *Paederius ruficollis* (Fabricius)
Menționat de Stan (2002) în Munții Țibleș.
791. *Lathrobium elongatum* (Linnaeus)
Menționat de Stan (2002) în Munții Gutâi.
792. *Xantholinus linearis* (Olivier)
Menționat de Stan (2002) în Munții Gutâi.
793. *Pseudocypus picipennis* (Fabricius)
Menționat de Stan (2002) în Munții Gutâi.
794. *Luperus (Calomicrus) circumfusus* Marsh.
Larg răspândită în zonă, identificată de Marcu (1964) la Baia Mare.
795. *Psylliodes hyosciani* Linnaeus ab. *coerulescens* Wse.
Relativ rar, menționat de Marcu (1964) la Baia Mare.
796. *Leptinotarsa decenilineata* Say
Dăunător al culturilor de solanacee din zonă (Marcu, 1964).
797. *Cryptocephalus flavipes* Fabricius
Găsit de Maican și Serafim (2001) la Tăul lui Dumitru.

798. *Cryptocephalus vittatus* Fabricius
Găsit în Munții Gutâi de *Maican și Serafim* (2001).
799. *Cryptocephalus sericeus* (Linnaeus)
Recoltat din Munții Gutâi de *Maican și Serafim* (2001).
800. *Timarcha rugulosa* Herrich-Schaffer
Menționată de *Maican și Serafim* (2001) în Munții Gutâi, Baia Mare, Izvoare la 800 m altitudine.
801. *Chrysolina globipennis* (Suffrian)
Găsită la Baia Mare de *Maican și Serafim* (2001).
802. *Chrysolina herbacea* (Duftschmidt)
Găsită de *Maican și Serafim* (2001) în Munții Gutâi, la Baia Mare și Izvoare.
803. *Chrysolina fastuosa* (Scopoli)
Citată de *Maican și Serafim* (2001) din Munții Gutâi.
804. *Chrysolina polita* (Linnaeus)
Identificată de *Maican și Serafim* (2001) din Munții Gutâi, de la Firiza.
805. *Chrysolina marcastica* (Gemar)
Colectată din Munții Gutâi de *Maican și Serafim* (2001).
806. *Chrysolina varians* (Schaller)
Colectată din Munții Gutâi, la Baia Mare și Izvoare la 800 m altitudine de *Maican și Serafim* (2001).
807. *Chrysolina marginata* (Linnaeus)
Citată de *Maican și Serafim* (2001) de la Cheile Tătarului și pârâul Mara.
808. *Oreina coerulea* (Oliver)
Menționată de *Maican și Serafim* (2001) în Munții Gutâi.
809. *Phaedon cochleariae* (Fabricius)
Colectat de la Cheile Tătarului de *Maican și Serafim* (2001).
810. *Pagiodera versicolora* (Laicharting)
Găsită la Cheile Tătarului de *Maican și Serafim* (2001).
811. *Linnaeidea aenea* (Linnaeus)
Găsită în Munții Gutin, la Firiza (*Maican și Serafim*, 2001).
812. *Agelastica alni* (Linnaeus)
Colectată la Cheile Tătarului de *Maican și Serafim* (2001).
813. *Crepidodera aurata* (Marsham)
Colectată la Cheile Tătarului de *Maican și Serafim* (2001).
814. *Cassida (Odontionycha) viridis* Linnaeus
Găsită la Baia Mare de *Maican și Serafim* (2001).

815. *Cassida murraea* Linnaeus
Menționată de Maican și Serafim (2001) la Baia Mare și la Izvoarele, la 800 m altitudine în Munții Gutâi.
816. *Phyllotreta nemorum* Linnaeus
Menționat de Ionescu, Konnerth-Ionescu (1963) la Baia Mare.
817. *Phyllotreta atra* Fabricius
Găsită de Ionescu, Konnerth-Ionescu (1963) la Baia Mare.
818. *Aphthona euphorbiae*
Citat de la Baia Mare de Ionescu, Konnerth-Ionescu (1963).

NEUROPTERA

819. *Helioconis lutea* (Wallengren)
Colectat din Munții Gutâiului (*Kis și colab.*, 1970), fiind caracteristică molidișurilor.
820. *Coniopteryx tineiformis* Curtis
În pădurile de foioase de la Târgu Lăpuș (*Kis și colab.*, 1970).
821. *Coniopteryx pygmaea* Enderlein
Comun și larg răspândit în regiunea montană, preferând coniferele (*Kis și colab.*, 1970).
822. *Coniopteryx borealis* Fjeder
Colectat (*Kis și colab.*, 1970) din pădurile de foioase, mai ales cvercinee de la Târgu Lăpuș.
823. *Coniopteryx esbenpeterseni* Tjeder
Larg răspândit și comun în pădurile de cvercinee din zonă (*Kis și colab.*, 1970).
824. *Conwentzia pineticola* Enderlein
Comună, pe conifere, în regiunea montană a zonei (*Kis și colab.*, 1970).
825. *Semidalis aleyrodiformis* (Stephens)
Comun în pădurile de foioase, grădini, livezi și parcuri din zonă (*Kis și colab.*, 1970).
826. *Osmylus fulvicephalus* (Scopoli)
Comun, în apropierea apelor curgătoare, pe tufe și copacii din zonă, larvele sub pietre, în nămol, în regiunile deluroase și montane (*Kis și colab.*, 1970).
827. *Sysira fuscata* (Fabricius)
Rară și localizată pe tufe și copaci în apropierea apelor stătătoare și lent curgătoare. *Kis și colab.* (1970) o găsesc în Munții Gutâi.
828. *Micromus (Stenomicromus) paganus* (Linnaeus)
Comun în pădurile de fag ale zonei (*Kis și colab.*, 1970).

829. *Micromus (Stenomicromus) lanosus (Zeleny)*
În pădurile din Munții Țibleș (*Kis și colab.*, 1970).
830. *Micromus (Stenomicromus) angulatus (Stephens)*
În biotopuri diferite, mai ales păduri, din zonă (*Kis și colab.*, 1970).
831. *Micromus (Micromus) variegatus (Fabricius)*
Comun în zonă, în păduri de foioase, tufișuri și culturi agricole, preferând biotopurile mai ales higrofile, mai des la marginea pâraielor și râurilor, în regiunea de șes și dealuri (*Kis și colab.*, 1970).
832. *Megalomus torticoides Rambur*
Găsit de *Kis și colab.* (1970) în Munții Gutâiului, în biotopuri xerofile, pe tufe și copaci, preferând pădurile de *Pinus* din locurile stâncoase (*Kis și colab.*, 1970).
833. *Symphorobius elegans (Stephens)*
Comun, pe tufe și copaci, în pădurile de foioase ale zonei (*Kis și colab.*, 1970).
834. *Wesmaelis subnebulosus (Stephens)*
Comun, în biotopuri diferite, păduri de foioase, grădini, livezi, parcuri (*Kis și colab.*, 1970).
835. *Wesmaelis betulinus (Strom)*
Comun, mai ales în regiunea montană, pe conifere (*Kis și colab.*, 1970).
836. *Wesmaelis quadrifasciatus (Reuter)*
Găsit de *Kis și colab.* (1970) în zona montană, pe conifere.
837. *Hemerobius humulinus Linnaeus*
Comun, în biotopuri variate, mai ales în pădurile de foioase, dar și în culturi agricole, grădini, livezi, vii (*Kis și colab.*, 1970).
838. *Hemerobius simulans Walker*
În molidișurile din Munții Țibleș (*Kis și colab.*, 1970).
839. *Hemerobius nitidus Fabricius*
Găsit la Târgu Lăpuș (*Kis și colab.*, 1970) în pădurile de *Pinus* din zonă, ca specie xerotermofilă.
840. *Hemerobius pini Stephens*
Comun, în pădurile de molid (*Kis și colab.*, 1970).
841. *Hemerobius contumax Tjeder*
În pădurile de molid din Munții Gutâi și Țibleș (*Kis și colab.*, 1970).
842. *Hemerobius fenestratus Tjeder*
În molidișurile din Munții Gutâi și Țibleș (*Kis și colab.*, 1970).
843. *Hemerobius micans Oliver*
Comun, în pădurile de fag, pe tufe și copaci, în grădini și livezi (*Kis*

și colab., 1970).

844. *Hemerobius lutescens Fabricius*

Comun, în păduri de foioase precum și în grădini și livezi (*Kis și colab.*, 1970).

845. *Hemerobius marginatus Stephens*

Comun, în pădurile de fag din zonă (*Kis și colab.*, 1970).

846. *Nineta flava (Scopoli)*

Comună, pe cvercineele din zonă (*Kis și colab.*, 1970).

847. *Nineta vittata (Wesmael)*

Rară, în regiunile montane, găsită în făgetele din Munții Gutâiului și Țibleșului (*Kis și colab.*, 1970).

848. *Chrysopa septempunctata Wesmael*

Comună, în pădurile de foioase, grădini, parcuri, pe copaci, arbuști și ierburi, pe diferite culturi (*Kis și colab.*, 1970).

849. *Chrysopa flavifrons Braver*

Comună, în pădurile de foioase din regiunile deluroase (*Kis și colab.*, 1970).

850. *Chrysopa ventralis Curtis*

Comună, în biotopuri variate, grădini și parcuri, între ierburi înalte (*Kis și colab.*, 1970).

851. *Chrysopa carnea Stephens*

Comună, în păduri, biotopuri ierboase, culturi, grădini și locuințe (*Kis și colab.*, 1970).

852. *Dendroleon pantherinus Fabricius*

Colectat din pădurile de la Baia Mare (*Kis și colab.*, 1970).

853. *Euroleon nostras Fokourcroy*

Găsit (*Kis și colab.*, 1970) la Baia Mare, în biotopuri cu vegetație diferită.

MECOPTERA

854. *Panorpa communis Linnaeus*

Comună în zonă (*Ionescu*, 1962).

855. *Bittacus tipularis (Linnaeus)*

Răpitor pe tufe din biotopuri umede (*Ionescu*, 1962).

856. *Boreus hyemalis Linnaeus*

În tufișuri din liziera pădurii (*Ionescu*, 1962).

TRICHOPTERA

857. *Berae pullata Curtis*

Găsită de *Ciubuc* (1993) în Munții Gutâi, la Tău și pe Valea Turului.

858. *Chaetopteryx polonica* Dziedzielewicz
Ciubuc (1993) îl găsește în Munții Gutâi pe afluenții Săsarului, la Mogoșa lacul Bodi din Munții Gutâi.
859. *Cheumatopsyche lepida*
 Colectat de *Roșca* (2007) din Săsar amonte Baia Sprie (12 exemplare), Valea Morii (20 exemplare), Valea Limpedeia (6 exemplare).
860. *Chimarra marginata*
Roșca (2007) o colectează de pe afluenți ai Săsarului (Valea Morii – 6 exemplare).
861. *Diplectrona felix*
 Colectat de *Roșca* (2007) din Valea Măriuții (7 exemplare) și Valea Morii (2 exemplare).
862. *Drusus brunneus* Klapalek
 Citat de *Ciubuc* (1993) din Munții Gutâi de la Mogoșa și la izvoarele Turului.
863. *Drusus carpathicus* Dziedzielewicz
 În Munții Gutâi, la Creasta Cocoșului (*Ciubuc*, 1993) la 1200 m altitudine.
864. *Hydropsyche angustipennis*
 Colectată de *Roșca* (2007) din bazinul Săsarului (Valea Măriuții – 4 exemplare; Valea Limpedeia – 1 exemplar).
865. *Hydropsyche fulvipes*
 Colectată de *Roșca* (2007) din afluenții Săsarului: Valea Măriuții (10 exemplare), Valea Limpedeia (1 exemplar), Valea Morii (2 exemplare) și Valea Gordanului (4 exemplare).
866. *Hydropsyche instabilis* Curtis
 În probele de bentos, colectate de AGA din Lăpuș la Lăpușel (toamna 1999) și din Săsar la Baia Sprie (toamna 1994, primăvara și vara 1995, vara 1996, 1997, 1998, primăvara 1999, 2000).
867. *Hydropsyche lepida* Linnaeus
 Găsită în probe de bentos de rutină recoltate de AGA Baia Mare din Lăpuș la Lăpușel (primăvara și toamna 1994).
868. *Hydropsyche ornatula* Curtis
 Găsită în bentosul Săsarului la Baia Sprie în probele recoltate de AGA Baia Mare (primăvara 1994 și 1998).
869. *Hydropsyche pellucida*
 Colectată de *Roșca* (2007) din afluenți ai Săsarului: Valea Măriuții

(20 exemplare), Valea Limpedeia (20 exemplare), Săsar, amonte Baia Sprie (3 exemplare), Valea Morii (22 exemplare), Valea Gordanului (22 exemplare).

870. ***Hydropsyche tabacarni*** Botoșăneanu

Găsită de Ciubuc (1993) la Mogoșa și pe Valea Șuiorului din Munții Gutâi.

871. ***Hydropsyche*** sp.

În probele de bentos, colectate de AGA Baia Mare, din Lăpuș la Lăpușel (primăvara și vara 1994, primăvara, vara și toamna 1995 și 1999, vara 1996, primăvara și vara 1997 și 1998, primăvara 2000), din Someș la Ulmeni (primăvara 200) și la Cicârlău (toamna 1995, vara 1996), în Săsar la Baia Sprie (primăvara 1994, 1999 și 2000, primăvara și vara 1995, 1998, vara 1997).

872. ***Glosoma boltoni***

Roșca (2007) o colectează din Valea Limpedeia (3 exemplare) și Valea Firiza – amonte (2 exemplare).

873. ***Glosoma conformis*** Heboiss

Pe Valea Neagră din Munții Gutâi (Ciubuc, 1993).

874. ***Glosoma intermedia***

Roșca (2007) o colectează din Valea Măriuții (1 exemplar).

875. ***Graminotaulius nigropunctatus*** (Retzius)

În Munții Gutâi, la Izvoarele, Valea Mare, Valea Neagră până la 800-900 m altitudine (Ciubuc, 1993).

876. ***Limnophilus auricula*** Curtis

Ciubuc (1993) îl găsește, în Munții Gutâi, la Izvoare și pe Valea Mare.

877. ***Limnophilus bipunctatus*** Curtis

La Izvoare în Munții Gutâi (Ciubuc, 1993).

878. ***Limnophilus flavicornis*** (Fabricius)

La Izvoare și pe Valea Neagră în Munții Gutâi (Ciubuc, 1993), dar și în probele de rutină recoltate de AGA Baia Mare în Lăpușel (toamna 2000).

879. ***Limnophilus griseus*** (Linnaeus)

Pe Valea Mare în Munții Gutâi (Ciubuc, 1993).

880. ***Limnophilus sparsus*** Curtis

Pe Valea Neagră în Munții Gutâi (Ciubuc, 1993).

881. ***Limnophilus vittatus*** (Fabricius)

La Izvoarele și pe Valea Mara și Valea Neagră în Munții Gutâi, precum și în Munții Țibleș (Ciubuc, 1993).

882. *Lithax niger* (Hagen)
Identificat în Munții Gutâiului de *Ciubuc* (1993).
883. *Lupe reducta* (Hagen)
Citat de *Ciubuc* (1993) de la Izvoare, Munții Gutâi.
884. *Melamopophylax mucoreus* (Hagen)
În Munții Gutâi, la Mogoșa și pe Valea Săsarului (*Ciubuc*, 1993).
885. *Oligotricha striata* Linnaeus
În Munții Gutâi la 1000 m altitudine (*Ciubuc*, 1993).
886. *Philopotamus montanus* (Donovan)
Găsit în Munții Țibleșului (*Ciubuc*, 1993), dar și în bazinul Săsarului, pe Valea Măriuții (1 exemplar), Valea Gordanului (1 exemplar), Valea Morii (5 exemplare).
887. *Philopotamus variegatus* (Scopoli)
La Mogoșa, în Munții Gutâi (*Ciubuc*, 1993).
888. *Phryganea grandis* Linnaeus
Larvele sale au fost găsite frecvent în cursul inferior al Someșului, la Pomi, în ape lin curgătoare.
889. *Polycentropus flavomaculatus*
Colectat de Roșca (2007) din Valea Morii, afluent al Săsarului (1 exemplar).
890. *Potamophylax luctuosus* (Pill. et Mitt.)
În Munții Gutâi, la Izvoarele și pe Valea Neagră (*Ciubuc*, 1993).
891. *Psilopteryx psorosa gutinensis* Mey and Bots
În Munții Gutâi, pe Valea Săsarului, la Baia Sprie (*Ciubuc*, 1993).
892. *Rhadicoleptus alpestris sylvanocarpaticus* (Bots și Riedel)
În Munții Gutâi, la Tău, Valea Turului, Valea Mara, până la altitudini de 800-900 m (*Ciubuc*, 1993).
893. *Rhyacophila dorsalis* Curtis
Comună în apele de munte – reci și bine oxigenate. Găsită în afluenții Lăpușului de Szitó și Mózes (1999), dar și în probele de bentos colectate de AGA Baia Mare din Săsar la Baia Sprie (primăvara și toamna 1999).
894. *Rhyacophila fasciata* Hagen
Menționată de *Ciubuc* (1993) din Munții Gutâi, pe Valea Brazilor.
895. *Rhyacophila laevis* Pictet
Găsită de *Ciubuc* (1993) în Munții Gutâi (la Tăul Gutinului) și Țibleș.
896. *Rhyacophila nubila* Linnaeus
Găsită în probele de rutină recoltate din bentos de AGA Baia Mare

din Lăpuș la Lăpușel (toamna 1994) și din Săsar la Baia Sprie (primăvara 1994, primăvara și vara 1995, toamna 1999).

897. *Rhyacophila obliterata* Mc Lachlan
Colectată de Ciubuc (1993) din Munții Gutâi.
898. *Rhyacophila orghidani* Botoșăneanu
Identificată de Ciubuc (1993) în Munții Gutâi și Țibleș.
899. *Rhyacophila philopotamoides ssp. orientalis* Schmidt
Găsită în Țibleș și Munții Gutâi, pe Valea Runcului și Gura Brazilor (Ciubuc, 1993).
900. *Rhyacophila thumni* Linnaeus
Identificată în bentosul Lăpușului la Lăpușel (noiembrie 1994), recoltat de AGA Baia Mare.
901. *Rhyacophila tristis* Pictet
Menționată de Ciubuc (1993) pe Valea Turului și Valea Mare din Munții Gutâi.
902. *Seriocostoma personatum* Spenc
Găsită de Szitó și Mózes (1994) pe afluenții Lăpușului în Munții Țibleș.
903. *Silo graelsi* Pictet
Găsit de Ciubuc (1993) în Munții Gutâiului, la Tău, Lunca Brazilor, Valea Turului.
904. *Synagapetus armatus* (Mc Lochlan)
În tăul și izvoarele din Munții Gutâi (Ciubuc, 1993).
905. *Stenophylax* sp.
În probele de bentos recoltate de AGA Baia Mare, în Săsar la Baia Sprie (vara 1999).
906. *Tinodes rostocki* Mc Lachlan
Pe Valea Neagră în Munții Gutâi (Ciubuc, 1993).
907. *Wormaldia occipitalis* (Pictet)
În Munții Țibleș și în Tăul Gutâiului (Ciubuc, 1993).

LEPIDOPTERA

908. *Thymelicus s. sylvestris* (Poda)
Eurosiberian, policentric, în regiuni deluroase – montane, biotopuri ierboase, pe *Poaceae ssp.*, cu perioada de zbor VI-VIII. Identificată de Szabó (2002) la Seini.
909. *Thymelicus lineolus* (Ochsenheimer)
Eurosiberian, policentric, în regiuni deluroase-submontane, polizonal, pe ierburi de *Arrhenatherum* și *Agropyron ssp.*, cu perioadă de zbor V-VIII.

Colectat la Seini de Szabó (2002).

910. *Ochlodes sylvanus* (Esper)

Găsit de Stănescu (2005) pe Valea Neagră (Baia Mare).

911. *Ochlodes venatus faunus* (Turati)

Eurosiberian, policentric, în ierburi de *Poaceae*, identificat la Seini de Szabó (2002), iar la Izvoare de Stănescu (1995).

912. *Erinnis t. tages* (Linnaeus)

Eurosiberian, polizonal, pe ierburi de *Eryngium*, *Lotus* și *Coronilla*, cu zbor în IV-VI, VII-VIII. Colectat de Szabó (2002).

913. *Carcharodus al. alceae* (Esper)

Halomediteranean, în regiuni deluroase – colinare, în ierburi ruderales (*Malva* și *Althaea*), cu zborul în IV-VI, VII-IX. Colectat la Seini de Szabó (2002).

914. *Pyrgus m. malvae* (Linnaeus)

Eurosiberian policentric, polizonal, pe ierburi de *Potentilla* și *Fragaria*, cu zborul în IV-VI, VII-IX. Colectat de Szabó (2002) în Munții Gutinului și Oașului.

915. *Parnassius mnemosyne hungaricus* Rothschild

Ponto-caspic, subendemic, subalpin, pe vegetație de pădure, *Cordialis ssp.*, cu zbor în VI-VI(VII). Găsit de Szabó (2002) la Seini.

Fig. nr. 58 - *Iphichides podalirius* în pădure la Seini

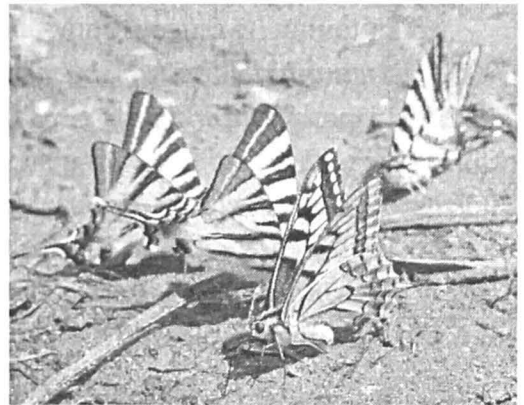

Fig. nr. 59 - *Papilio m. machaon* pe fâneță la Ferneziu

916. *Iphichides podalirius* Linnaeus

Holomediteranean-turkestan, în regiuni deluroase și submontane, în vegetație de pădure (*Prunus* și *Crataegus*), cu zborul în V-VI, VII-VIII. Identificat de Szabó (2002) la Seini (**fig. nr. 58**).

917. *Papilio m. machaon* Linnaeus

Holarctic policentric, polizonal, pe terenuri înierbate cu *Daucus*, *Carum-Peucedanum*, *Anethum*, *Ferula*, *Dictamnus*, cu zbor IV-V(VI), VII-VIII. Găsit la Ferneziu și în Oaș de Szabó (2002) (**fig. nr. 59**).

918. *Pieris br. brassicae* (Linnaeus)

Eurosiberian, policentric, polizonal, migrator, în culturi de *Brassicaceae*, cu zbor în V-VI, VII-VIII. Colectat de Szabó (2002) la Baia Mare.

919. *Pieris (Artogeia) r. rapae* (Linnaeus)

Eurosiberian policentric, polizonal, pe culturi de *Brassicaceae*, cu zborul III-V, VI-VIII. Găsit de Szabó (2002) la Baia Mare, Baia Sprie și Blidari (Szabó, 2002).

920. *Aporia crataegi* Linnaeus

Frecventă în zonă, găsită de noi de la șes la munte (**fig. nr. 60**).

Fig. nr. 60 - *Aporia crataegi* pe fâneță la Bușag

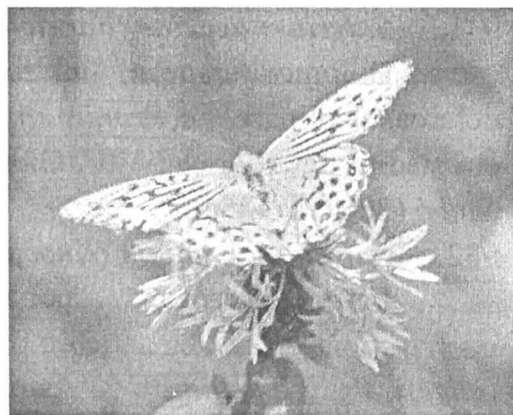

Fig. nr. 61 - *Arginnis paphia* în pădure la Seini

921. *Anthocharis c. cardamines* (Linnaeus)

Eurosiberian, policentric, polizonal, în vegetație de pădure, pe *Arabis turrata*, *Turritis glabra*, *Cardamine*, *Sysimbrium*, cu zborul III-IV, V-VII. Colectat de Szabó (2002) în zona lacului Bodi (Baia Sprie).

922. *Arginnis paphia* Linnaeus

Frecvent în pădurile, de șes și deal (**fig. nr. 61**).

923. *Trichiura c. crataegi* (Linnaeus)

Identificat de Stănescu (2005) pe Valea Neagră, la 15 km de Baia Mare.

924. *Lasiocampa trifolii* (Denis et. Schiffermüller)

Găsit pe Valea Neagră de Stănescu (2005).

925. *Dendrolimus pini montana* Staudinger
Găsit la Izvoare de Stănescu (1995).
926. *Laothae populi* (Linnaeus)
Găsit de Stănescu (2005) pe Valea Neagră (Baia Mare).
927. *Sphinx pinastri* (Linnaeus)
Colectat pe Valea Neagră (Baia Mare) de Stănescu (2005).
928. *Aglia tau tau* (Linnaeus)
Găsit la Izvoare de Stănescu (1995).
929. *Aglais urticae* Linnaeus
Frecvent în zonă de deal și montană, găsit de noi (**fig. nr. 62**).
930. *Tetheella fluctuosa* (Hübner)
Găsită de Stănescu (1995, 2005) la Izvoare și Valea Neagră.
931. *Satyrrium acaciae* (Fabricius)
Holomeditereanean, în regiuni deluroase-colinare, pe *Prunus spinosa*, cu stadiu de zbor VI-VII. Găsit de Szabó (2002) la Seini.
932. *Satyrrium w-album* (Knoch)
Est-mediteranean, polizonal, colinar-montan, pe vegetație de pădure (*Ulmus*, *Prunus spinosa*), cu zborul VI-VII. Găsit în zona lacului Bodi (Baia Sprie) și de Szabó Endre la Seini (Szabó, 2002).
933. *Thecla betulae* (Linnaeus)
Găsit pe Valea Neagră (Baia Mare) de Stănescu (2005).
934. *Callophrys rubi virgatus* Verity
Eurosiberian, policentric și polizonal pe ierburi de pădure de *Genista*, *Cytisus*, *Rubus*, cu zborul în perioada IV-VI, VII-VIII. Colectat de Szabó (2002) la Seini.
935. *Lycaena (Heodes) virgureae balcanicola* Graves and Hemming
Holomeditereană, colinar-montană, în biotopuri de ierburi mezofile, de *Rumex*, cu zborul în VI-VIII. Colectat la Ferneziu de Szabó (2002).
936. *Cupido (Everes) a. argiades* (Pallas)
Eurosiberian, policentric, polizonal, în biotopuri înierbate de *Trifolium* și *Medicago*, cu zborul în IV-VI, VII-IX. Găsit de Szabó (2002) la Seini.

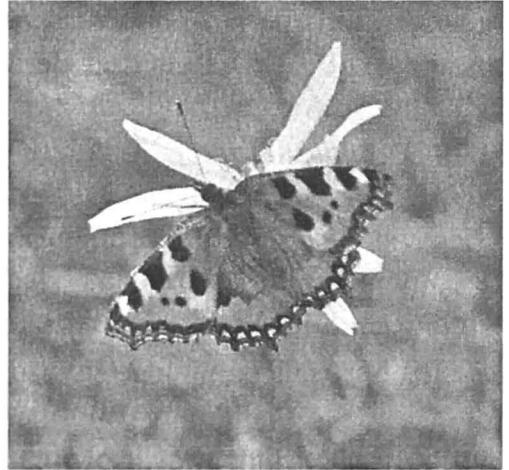

Fig. nr. 62 - *Aglais urticae* într-o fâneată din Munții Gutâi

937. ***Cupido (Everes) decoloratus*** (Staudinger)
Pontomediteranean, colinar-submontan, în biotopuri înierbate de *Medicago ssp.* și *M. lupulina*, cu zborul în V(VI)-VII(VIII). Identificat de Szabó (2002) la Seini.
938. ***Glaucopsyche alexis*** (Poda)
Ponto-caspic, în regiuni deluroase-submontane, biotopuri ierboase de *Astragalus* și *Cytisus*, cu zborul în V-VII(IX). Găsit la Seini de Szabó (2002).
939. ***Plebeius argyrognomon*** (Bergstrasser)
Ponto-caspo-siberian, în regiuni deluroase-submontane și în biotopuri înierbate de *Coronilla varia*, cu zborul în V-VI, VII-VIII. Colectat de Szabó (2002) la Seini.
940. ***Tethea or*** (Denis și Schiffermüller)
Găsit de Stănescu (2005) pe Valea Neagră (Baia Mare).
941. ***Tethea dulparis*** (Linnaeus)
Frecvent pe cursul superior al Săsarului.
942. ***Watsonalla cultraria*** (Fabricius)
Pe Valea Neagră, de unde este citat de Stănescu (2005).
943. ***Drepana curvatula*** (Borkhausen)
Identificat pe Valea Neagră (Stănescu, 2005).
944. ***Drepana falcataria*** (Linnaeus)
Găsit pe Valea Neagră – Baia Mare (Stănescu, 2005)
945. ***Sabra harpagula*** (Esper)
Citat pe Valea Neagră – Baia Mare de Stănescu (2005).
946. ***Zygaena filipendulae*** Linnaeus
Frecvent în pădurile de șes și de munte din zonă, găsit de noi (fig. nr. 63).
947. ***Plagodis pulveraria*** (Linnaeus)
Găsit de Stănescu (2005) pe Valea Neagră – Baia Mare.
948. ***Ennomos autumnaria*** (Werneburg)
Citat de Stănescu (2005) pe Valea Neagră – Baia Mare.
949. ***Ennomos erosaria*** (Denis și Schiffermüller)
Citat de Stănescu (2005) pe Valea Neagră – Baia Mare.

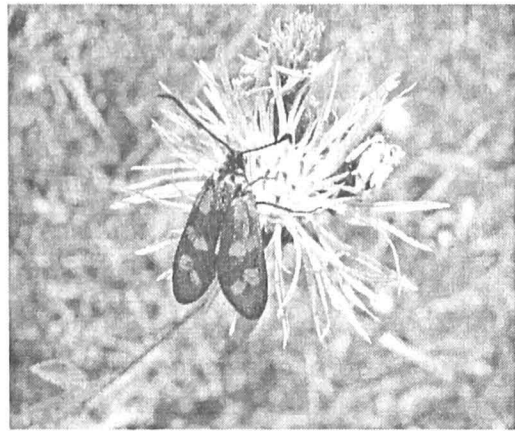

Fig. nr. 63 - *Zygaena filipendulae* în fâneață la Seini

950. *Biston betularia* (Linnaeus)
Citată "f. carbonaria Jordan" de pe Valea Neagră – Baia Mare (Stănescu, 2005).
951. *Alcis bastelbergeri* (Hirsche)
Citat (Stănescu, 2005) de pe Valea Neagră – Baia Mare.
952. *Geometra papilionaria* Linnaeus
Citată (Stănescu, 2005) de pe Valea Neagră – Baia Mare.
953. *Xanthorhae ferrugata* (Clerck)
Citată (Stănescu, 2005) de pe Valea Neagră – Baia Mare.
954. *Xanthorhae quadrifasciata* (Clerck)
Citată (Stănescu, 2005) de pe Valea Neagră – Baia Mare.
955. *Eulithis populata* (Linnaeus)
Citat (Stănescu, 2005) de pe Valea Neagră – Baia Mare.
956. *Echiptopera silaceata* (Denis și Schiffermüller)
Citată (Stănescu, 2005) de pe Valea Neagră – Baia Mare.
957. *Thera variata* (Denis și Schiffermüller)
Citată (Stănescu, 2005) de pe Valea Neagră – Baia Mare.
958. *Euphyia unangulata* (Haworth)
Citată (Stănescu, 2005) de pe Valea Neagră – Baia Mare.
959. *Pasiphila chloerata* (Mabille)
Citată (Stănescu, 2005) de pe Valea Neagră – Baia Mare.
960. *Pleuroptya ruralis* (Scopoli)
Găsită la Izvoare de Stănescu (1995).
961. *Hypochalaica ahenella* (Denis și Schiffermüller)
Găsită la Izvoare de Stănescu (1995).
962. *Apatura i. iris* Linnaeus
Mediterranean, colinar-montan, vegetație de pădure (*Salix caprea*), cu zborul VI-VII. Colectat de Szabó Gyula din zona lacului Bodi – Baia Sprie și de Szabó Endre din Munții Gutin (de la Izvoare) și Seini (Szabó, 2002).
963. *Apatura i. ilia* (Denis and Schiffermüller)
Mediterranean, colinar-montan, pe vegetație de pădure de *Salix caprea*, *S. cinerea* și *S. aurita*, cu zborul (V)VI-VIII. Colectat de Szabó Gyula la Firiza – Baia Mare și de Szabó Endre la Izvoare (Szabó, 2002).
964. *Limenitis populi bucovinensis* Hormuzaki
Siberian, colinar-montan, în biotopuri de pădure (*Populus tremula* și *P. nigra*), în VI-VII. Găsit (Szabó, 2002) la Baia Sprie și Seini.

965. *Neptis s. sappho* (Pallas)

Siberian, deluros-submontan, pe *Lonicera*, cu zbor în VI-VII. Găsit la Seini de Szabó Gyula și la Baia Sprie de Szabó Endre (Szabó, 2002).

966. *Inachis io io* (Linnaeus)

Mediterranean, polizonal, migrator, pe specii ierboase de *Urtica* ssp. Colectat de Szabó Gyula (Szabó, 2002) la Baia Mare (fig. nr. 64).

Fig. nr. 64 - *Inachis io io* în fâneată la Baia Mare

967. *Nymphalis a. antiopa* (Linnaeus)

Holarctic, policentric, polizonal, pe arbori de *Salix*, *Populus*, *Ulmus*, *Betula*, cu zborul în VI-X (III-IV). Găsit de Szabó Gyula la Baia Sprie și Firiza – Baia Mare, dar și de Szabó Endre în Munții Gutin și Lăpușului (Szabó, 2002) și de Stănescu (2005), pe Valea Neagră (Baia Mare).

968. *Nymphalis p. polychloras* (Linnaeus)

Holomediterranean-turkestanian, polizonal, pe arbori de *Salix*, *Ulmus*, *Betula*, *Pyrus*, *Populus*, cu zborul VI-VIII(III-IV). Colectat de Szabó (2002) la Seini.

969. *Vanessa a. atalanta* Linnaeus

Holomediterranean-iranian, polizonal, migrator, pe specii de *Urtica*, cu zborul în VI-VII, VII-IX. Identificat de Szabó (2002) la Seini.

970. *Polygonia c-album* (Linnaeus)

Eurosiberian, policentric, polizonal, în biotopuri de arbuști de pădure, parcuri, grădini, pe *Urtica*, *Rubus*, *Humulus*, *Ulmus*, *Salix*, cu zbor în VI-VII, VIII(II-VI). Găsit de Szabó (2002) la Seini.

971. *Melitaea c. cinxia* (Linnaeus)

Eurosiberian, policentric, în regiuni deluroase-montane, biotopuri înierbate cu *Plantago*, *Hieracium*, *Viola*, *Veronica*, cu zborul V-VI. Găsit de Szabó Gyula (Szabó, 2002) la Seini.

972. *Melitaea ph. phoebe* (Denis și Schiffermüller)

Eurosiberian, policentric, polizonal, pe *Centaurea* sp., *Cirsium*, *Carduus*, cu zbor în V-VI, VIII-IX. Găsit de Szabó (2002) la Seini.

973. *Mellicta a. aurelia* (Nickerl)

Holomediterranean, polizonal, pe ierburi de pădure (*Plantago*,

Veronica, Melampyrum), cu zborul V-VII(VIII). Colectat de Szabó Gyula (Szabó, 2002) la Seini.

974. ***Mellicta a. athalia*** (Rottemberg)

Eurosiberian, policentric, polizonal, pe *Veronica, Melampyrum, Rhinanthus, Plantago*, cu zborul în V-VII, VII-IX. Găsit la Seini și Baia Mare de Szabó (2002).

975. ***Sphinx ligustri*** Linnaeus

Rar, identificat de noi pe Lăpuș la Coruia (**fig. nr. 65**).

976. ***Fabriciana a. adippe*** (Denis și Schiffermüller)

Eurosiberian, policentric, polizonal, pe ierburi de pădure (*Viola*), cu zborul în VI-VIII. Găsit de Szabó (2002) pe lacul Bodi (Baia Sprie) și Lacul Bodi (Fernezii) în Munții Gutin și la Seini.

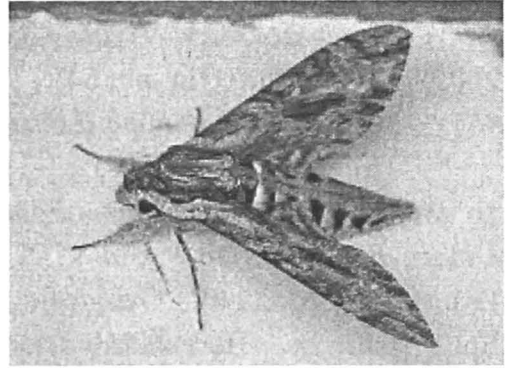

Fig. nr. 65 - *Sphinx ligustri* colectat la Coruia, pe Lăpuș

977. ***Fabriciana n. niobe*** (Linnaeus)

Eurosiberian, policentric, polizonal, pe specii de *Viola*, cu zborul în VI-VIII. Găsit de Szabó Gyula (Szabó, 2002) în jurul lacului Bodi (Baia Sprie).

978. ***Brenthis d. daphne*** (Denis și Schiffermüller)

Mediterranean, colinar-montan, în vegetație de pădure cu *Viola* și *Rubus*, cu zborul în VI-VII. Colectat de Szabó Gyula (Szabó, 2002) de la Fernezii, Baia Mare, Baia Sprie – lacul Bodi.

979. ***Boloria (Classiana) e. euphrosyne***

Eurosiberiană, policentrică, colinar-subalpin, în biotopuri de pădure, pe *Viola ssp.*, cu zborul în V-VI, VII-VIII. Colectat de Szabó Gyula la Baia Sprie, Izvoare, lacul Bodi (Fernezii), iar de Szabó Endre (Szabó, 2002) la Seini.

980. ***Boloria (Classiana) d. dia*** (Linnaeus)

Eurosiberiană, policentrică, polizonală, în biotopuri înierbate, pe *Viola*, cu zbor în IV-V, VI-VII. Găsit de Szabó (2002) la Seini.

981. ***Hipparchia s. semele*** (Linnaeus)

Holomediterranean-turkestanian, colinar-montan, pe plante ierboase de *Poa, Aira, Festuca, Agropyron*, cu zbor VI-IX. Identificat la Seini de Szabó (2002).

982. *Erebia ligea carthusianorum* Fruhstorfer
Siberian, borealo-montan, montan-subalpin, în poieni și la marginea pădurii, pe *Poa* și *Milium effusum*, cu zbor în VII-VIII. Colectat de Szabó Gyula (Szabó, 2002) din zona lacului Bodi de la Baia Sprie.
983. *Erebia aethiops* Esper
Siberian, policentric, colinar-subalpin, pe *Poa*, *Dactylis*, *Milium effusum*, cu zbor în VII-VIII. Colectat de Szabó Gyula (Szabó, 2002) la Usturoi – Baia Mare.
984. *Erebia m. medusa* (Denis și Schiffermüller)
Siberian, european-montan, colinar-montan, pe vârfuri acoperite cu *Poa*, *Dactylis glomerata*, cu zbor în V-VI(VII). Găsit de Szabó (2002) în Munții Gutâi.
985. *Coenonympha glycerion* (Borkhausen)
Siberian, policentric, polizonal, pe ierburi de *Melica* și *Brachypodium*, cu zborul în VI-VIII. Găsit de Szabó (2002) în Munții Gutâi.
986. *Pararge aegeria tircis* (Butler)
Holomediterranean-turkestanian, în regiuni deluroase-submontane, pe plante de *Triticum*, *Poa* și *Brachypodium*. Găsit de Szabó Gyula (Szabó, 2002) la Seini.
987. *Lasiommata m. maera* (Fabricius)
Eurosiberian, policentric, polizonal, pe ierburi de *Poa*, *Festuca*, cu zborul în V-VI, VII-VIII, IX-X. Găsit de Szabó (2002) în Munții Gutâi.
988. *Notodonta dromedarius* (Linnaeus)
Găsită de Stănescu (2005) atât la Huta Certeze, cât și pe Valea Neagră (Baia Mare).
989. *Drymonia obliterata* (Esper)
Citată de Stănescu (2005) pe Valea Neagră - Baia Mare.
990. *Pheosia tremula* (Clerck)
Citată de Stănescu (2005) pe Valea Neagră - Baia Mare.
991. *Pheosia gnoma* (Fabricius)
Citată de Stănescu (2005) pe Valea Neagră - Baia Mare.
992. *Pheosia tremula* (Clerck)
Depistată la Izvoare de Stănescu (1995).
993. *Ptilodon capucina* (Linnaeus)
Depistat la Izvoare de Stănescu (1995).
994. *Gluphissia c. crenata* (Esper)
Depistată la Izvoare de Stănescu (1995).

995. *Spatalia argentina* (Denis și Schiffermüller)
Găsită de Stănescu (2005) atât la Huta Certeze cât și pe Valea Neagră – Baia Mare.
996. *Moma alpium* (Obseck)
Citată de Stănescu (2005) pe Valea Neagră - Baia Mare.
997. *Acronicta alni* (Linnaeus)
Citată de Stănescu (2005) pe Valea Neagră - Baia Mare.
998. *Acronicta trident* (Denis și Schiffermüller)
Citată de Stănescu (2005) pe Valea Neagră - Baia Mare.
999. *Acronicta rumicis* (Linnaeus)
La Huta Certeze (Oaș) și pe Valea Neagră – Baia Mare (Stănescu, 2005).
1000. *Craniophora ligustri* (Denis și Schiffermüller)
Citată de Stănescu (2005) pe Valea Neagră - Baia Mare.
1001. *Catocala fraxini* (Linnaeus)
Citată de Stănescu (2005) pe Valea Neagră - Baia Mare.
1002. *Catocala elocata* (Esper)
Citată de Stănescu (2005) pe Valea Neagră - Baia Mare.
1003. *Mamestra brassicae* (Linnaeus)
Citată de Stănescu (1995, 2005) la Izvoare și pe Valea Neagră.
1004. *Leucania comma* (Linnaeus)
Citată de Stănescu (1995) la Izvoare.
1005. *Hypena crassalis* (Fabricius)
Citată de Stănescu (1995) la Izvoare.
1006. *Diachrysia ch. chryson* (Esper)
Citată de Stănescu (1995) la Izvoare.
1007. *Autographa pulchrina* (Haworth)
Citată de Stănescu (1995) la Izvoare.
1008. *Acontra lucida* (Hufnagel)
Citată de Stănescu (1995) la Izvoare.
1009. *Amphipyra pyramidea* (Linnaeus)
Citată de Stănescu (1995) la Izvoare.
1010. *Amphipyra perflua* (Fabricius)
Citată de Stănescu (1995) la Izvoare.
1011. *Pyrrhia umbra* (Hufnagel)
Citată de Stănescu (1995) la Izvoare.

1012. *Caradrina morpheus* (Hufnagel)
Citată de Stănescu (1995) la Izvoare.
1013. *Paradrina selini* (Boisduval)
Citată de Stănescu (1995) la Izvoare.
1014. *Hoplodrina octogenaria* (Goeze)
Citată de Stănescu (1995) la Izvoare.
1015. *Hoplodrina blanda* (Denis și Schiffermüller)
Citată de Stănescu (1995) la Izvoare.
1016. *Hoplodrina superstes* (Ochsenheimer)
Citată de Stănescu (1995) la Izvoare.
1017. *Dypterygia scabriuscula* (Linnaeus)
Citată de Stănescu (1995) la Izvoare.
1018. *Actinolia polyodon* (Clerck)
Pe Valea Neagră – Baia Mare și la Huta Certeze (Oaș), menționată de Stănescu (2005).
1019. *Ipimorpha subtusa* (Denis și Schiffermüller)
Pe Valea Neagră – Baia Mare și la Huta Certeze (Oaș), menționată de Stănescu (2005).
1020. *Enargia paleacea* (Esper)
Pe Valea Neagră – Baia Mare și la Huta Certeze (Oaș), menționată de Stănescu (2005).
1021. *Atethmia centrigo* (Haworth)
Pe Valea Neagră – Baia Mare și la Huta Certeze (Oaș), menționată de Stănescu (2005).
1022. *Tiliacea aurago* (Denis și Schiffermüller)
Pe Valea Neagră – Baia Mare și la Huta Certeze (Oaș), menționată de Stănescu (2005).
1023. *Xanthia icteritia* (Linnaeus)
Pe Valea Neagră – Baia Mare și la Huta Certeze (Oaș), menționată de Stănescu (2005).
1024. *Agrochola circellaris* (Hufnagel)
Pe Valea Neagră – Baia Mare și la Huta Certeze (Oaș), menționată de Stănescu (2005).
1025. *Ammoconia caecimaculata* (Denis și Schiffermüller)
Pe Valea Neagră – Baia Mare și la Huta Certeze (Oaș), menționată de Stănescu (2005).

1026. *Polymixis polymita* (Linnaeus)
Pe Valea Neagră – Baia Mare și la Huta Certeze (Oaș), menționat de Stănescu (2005).
1027. *Mniotype adusta* (Esper)
Citată de Stănescu (2005) la Izvoare și Valea Neagră (Baia Mare) (fig. nr. 66).
1028. *Apamea monoglypha* (Hufnagel)
Citat de Stănescu (2005) pe Valea Neagră - Baia Mare.
1029. *Apamea lithoxylaea* (Denis și Schiffermüller)
Citată de Stănescu (2005) pe Valea Neagră - Baia Mare.
1030. *Apamea crenata* (Hufnagel)
Citată de Stănescu (2005) pe Valea Neagră - Baia Mare.
1031. *Apamea s. scolopacina* (Esper)
Identificată de Stănescu (1995, 2005) la Izvoare și pe Valea Neagră.
1032. *Apamea ophiogramma* (Esper)
Identificată de Stănescu (2005) pe Valea Neagră.
1033. *Mespamea secalis* (Linnaeus)
Identificată de Stănescu (2005) pe Valea Neagră.
1034. *Luperina testacea* (Denis și Schiffermüller)
Identificată de Stănescu (2005) pe Valea Neagră.
1035. *Amphipaea oculea nictitans* (Linnaeus)
Identificată de Stănescu (2005) pe Valea Neagră.
1036. *Amphipaea fucasa* (Freyer)
La Huta Certeze (Oaș) și Valea Neagră (Baia Mare, citat de Stănescu (2005).
1037. *Lacanobia thalassina* (Hufnagel)
Găsit de Stănescu (2005) pe Valea Neagră – Baia Mare.
1038. *Hada plebeja* Hufnagel
Găsit de Stănescu (2005) pe Valea Neagră – Baia Mare.
1039. *Hada nana* Hufnagel
Citat de Stănescu (1995) la Izvoare.
1040. *Melanra p. persicarie* (Linnaeus)
Citat de Stănescu (1995) la Izvoare.

Fig. nr. 66 - *Mniotype adusta* în fâneață pe Valea Neagră (Baia Mare)

1041. *Mythimna albipunctata* (Denis și Schiffermüller)
La Huta Certeze – Oaş și Valea Neagră – Baia Mare (Stănescu, 2005).
1042. *Mythimna impura* (Hübner)
Găsit de Stănescu (2005) pe Valea Neagră – Baia Mare.
1043. *Mythimna turca* Linnaeus
Comun în zona colinară și de șes.
1044. *Discestra trifolli* (Hufnagel)
Găsit de Stănescu (1995) la Izvoare.
1045. *Polia bombycina* (Hufnagel)
Găsit de Stănescu (1995) la Izvoare.
1046. *Ceropteryx graminis* (Linnaeus)
Găsit la Huta Certeze și pe Valea Neagră (Stănescu, 2005) (fig. nr. 67).

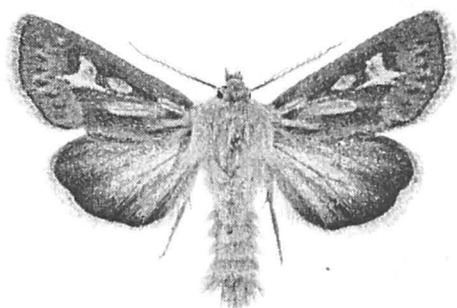

Fig. nr. 67 – *Ceropteryx graminis* în fâneață la Certeze

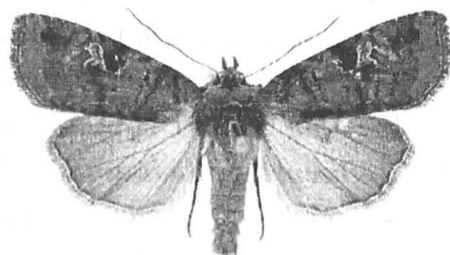

Fig. nr. 68 – *Diarsia brunnea* în fâneață din Stațiunea Izvoare

1047. *Tholera decimalis* (Poda)
Găsit pe Valea Neagră de Stănescu (2005).
1048. *Diarsia brunnea* (Denis și Schiffermüller)
Găsit de Stănescu (1995, 2005) la Izvoare (fig. nr. 68).
1049. *Noctua pronuba* Linnaeus
La Huta Certeze, “Sâmbra oilor” și pe Valea Neagră (Stănescu, 2005).
1050. *Noctua comes* Hübner
Pe Valea Neagră (Stănescu, 2005).
1051. *Noctua fimbriata* (Schreber)
La Huta Certeze, Valea Neagră și Izvoare (Stănescu, 1995, 2005).
1052. *Noctua janthina* (Denis și Schiffermüller)
La Huta Certeze și pe Valea Neagră (Stănescu, 2005).

1053. *Noctua i. interposita* (Hübner)
Găsit de Stănescu (1995) la Izvoare.
1054. *Eurois occultus* (Linnaeus)
Găsit la Izvoare de Stănescu (1995, 2005).
1055. *Xestia triangulum* (Hufnagel)
Găsit de Stănescu (2005) pe Valea Neagră.
1056. *Xestia baja* (Denis și Schiffermüller)
Găsit de Stănescu (2005) pe Valea Neagră.
1057. *Xestia xantographa* (Denis și Schiffermüller)
Găsit de Stănescu (2005) pe Valea Neagră.
1058. *Eugraphe sigma* (Denis și Schiffermüller)
Găsit de Stănescu (2005) pe Valea Neagră.
1059. *Agrostis ipsilon* (Hufnagel)
Găsit de Stănescu (2005) pe Valea Neagră.
1060. *Agrostis segetum* (Denis și Schiffermüller)
La Huta Certeze și pe Valea Neagră (Stănescu, 2005).
1061. *Lymantria monacha* (Linnaeus)
La Huta Certeze și pe Valea Neagră (Stănescu, 2005).
1062. *Calliteara p. pudibunda*
Găsită de Stănescu (2005) pe Valea Neagră.
1063. *Orgyia recens* (Hübner)
Aflat în colecția de lepidoptere “Ioan Lăzărescu” din Muzeul “Grigore Antipa”, colectat de pe Valea Neagră (Baia Mare).
1064. *Arctornis L-nigrum* (O.F. Müller)
Aflat în colecția “Ioan Lăzărescu” din Muzeul “Grigore Antipa”, colectat de pe Valea Neagră (Stănescu, 2005).
1065. *Euplagia quadripunctaria*
Aflat în colecția “Ioan Lăzărescu” din Muzeul “Grigore Antipa”, colectat de pe Valea Neagră (Stănescu, 2005).
1066. *Anaplectoides prasina* (Denis și Schiffermüller)
Citat la Izvoare de Stănescu (1995).
1067. *Cucullia umbratica* (Linnaeus)
Găsit de Stănescu (1995) la Izvoare.
1068. *Viminia r. rumicis* (Linnaeus)
Găsit de Stănescu (1995) la Izvoare.
1069. *Amphipyra tragopoginis* (Clerck)
Găsit de Stănescu (1995) la Izvoare.

1070. *Phlogophora sata* (Hübner)
Găsit de Stănescu (1995) la Izvoare.
1071. *Haplodrina blanda* (Denis și Schiffermüller)
Găsit de Stănescu (1995) la Izvoare.
1072. *Paradrina clavipalpis* (Scopoli)
Găsit de Stănescu (1995) la Izvoare.
1073. *Parascotia fuliginaria* (Linnaeus)
Găsit de Stănescu (1995) la Izvoare.
1074. *Selenia bilunaria* Esp.
Frecvent în toată zona.
1075. *Coenonympha g. glucerion* (Borkhausen)
Găsit de Stănescu (1995) la Izvoare.
1076. *Mesoleuca albicillata* (Linnaeus)
Găsit la Izvoare de Stănescu (1995).
1077. *Chloroclysta c. citrata* (Linnaeus)
Găsit la Izvoare de Stănescu (1995).
1078. *Perizoma alchemillatum* (Linnaeus)
Găsit la Izvoare de Stănescu (1995).
1079. *Perizoma a. albulatum* (Denis și Schiffermüller)
Găsit la Izvoare de Stănescu (1995).
1080. *Aplocera praeformata* (Hübner)
Găsit la Izvoare de Stănescu (1995).
1081. *Semiothisa clathrata* (Linnaeus)
Găsit la Izvoare de Stănescu (1995).
1082. *Selenia dentaria* (Fabricius)
Găsit la Izvoare de Stănescu (1995).
1083. *Selenia tetralunaria* (Hufnagel)
Găsit la Izvoare de Stănescu (1995).
1084. *Odontopera bidentata* (Clerck)
Găsit la Izvoare de Stănescu (1995).
1085. *Hylaea f. fasciaria* (Linnaeus)
Găsit la Izvoare de Stănescu (1995).
1086. *Euproctis similis* (Fuessly)
Găsit la Izvoare de Stănescu (1995).
1087. *Orgya antiqua* Linnaeus
Găsit la Izvoare de Stănescu (1995).
1088. *Miltochrista miniata* (Forster)

Găsit la Izvoare de Stănescu (1995).

1089. *Eilema complanum* (Linnaeus)

Găsit la Izvoare de Stănescu (1995).

1090. *Parasemia carpathica* Daniel

Găsit la Izvoare de Stănescu (1995).

1091. *Diacrisia s. sannio* (Linnaeus)

Găsit la Izvoare de Stănescu (1995).

DIPTERA

1092. *Trichocera annulata* Meigen

În fermele zootehnice și grajdurile de animale din zonă.

1093. *Pachyrina pratensis* Linnaeus

Comună în pădurile de luncă din zonă.

1094. *Tipula oleracea* Linnaeus

Comună, ca dăunător al plantelor din grădină (mai ales varză) din zona cercetată.

1095. *Tipula paludosa* Meigen

Frecventă în luncile râurilor – preferând solurile umede și acide – pe tufișurile și lăstarișurile adiacente.

1096. *Tipula sp.*

Găsit de AGA Baia Mare în probele de bentos recoltate din Lăpuș la Lăpușel (februarie 2000).

1097. *Phlebotomus papatasi* Scopoli

Comun în zona cercetată, în jurul caselor, în locuri uscate și nisipoase, frecvent pe călduri mari.

1098. *Anisopus fenestralis* Scopoli

Comun prin frunzișuri, chiar prin casele zonei.

1099. *Sciaria militaris* Nw.

Comună în păduri, uneori și în casele din zonă.

1100. *Contarinia medicaginis* Kieffer

Frecventă în culturile de lucernă din șesul someșean.

1101. *Myastor metraloas* Mrt.

Frecventă în pădurile de stejar ale zonei.

1102. *Aspistes analis* Krb.

Comun în solurile nisipoase din preajma Someșului.

1103. *Anopheles maculipennis* Meigen

Se întâlnește în zonele mlăștinoase ale zonei; larvele sunt acvatice.

1104. *Aedes geniculatus* Oliver

Comună în pădurile umbroase din zonă.

1105. *Cricotopus bicinctus* Meigen

Larg răspândit în cursul inferior al Someșului: Sălsig (12 indivizi/m²) și Pomi (22 indivizi/m²). Identificat în aceste locuri de Szitó și Mózes (1999).

1106. *Cricotopus algarum* Kieffer

În probele de rutină ale AGA Baia Mare de la Sălsig s-au identificat 18 indivizi/m².

1107. *Cryptochironomus redekei* Kruseman

Identificat în aval de zona cercetată, pe Someș la Păulești 3 indivizi/m², de către Szitó și Mózes (1999).

1108. *Tripodura (Polypedilum) scalaenuca* Schrank.

Szitó și Mózes (1999) identifică în cursul inferior al Someșului, la Pomi 2 indivizi/m², iar la Vetiş 1 individ/m².

1109. *Tanytarsus curvicornis* Kieffer

Întâlnit de Szitó și Mózes (1999) la strâmtorile Someșului de la Țicău, într-un număr mare de exemplare (18 indivizi/m²).

1110. *Paratanytarsus laterborni* Kieffer

Găsit de Szitó și Mózes (1999) la strâmtorile Țicăului de pe Someș.

1111. *Polypedilum laetum* Meigen

Prezent pe Someș la strâmtorile Țicăului (Szitó și Mózes, 1999).

1112. *Trissopelopia longimana* Stoger

Întâlnită pe Someș la Țicău de Szitó și Mózes (1999).

1113. *Natarsia punctata* Meigen

Frecvent pe Someș la strâmtorile Țicăului (Szitó și Mózes, 1999).

1114. *Chironomus thummi* Linnaeus

Găsit în bentosul din probele de rutină colectate din Săsar la Baia Sprie, Lăpuș la Lăpușel și Bușag, Someș la Ulmeni, Cicârlău și Seini.

1115. *Chironomus pulmosus* Linnaeus

În probele de rutină din bentosul Săsarului la Baia Sprie, Lăpușului la Lăpușel, Bușag, Someșului la Ulmeni, Seini. Citat și de Albu (1980) din zonă.

1116. *Polypedilum albicorne* (Meigen)

Specie de apă rece, menționată de Albu (1980) de la Valea Vinului.

1117. *Micropsectra bidentata* Goetghebuer

În nămolul apelor de izvor. Identificată de Albu (1980) la Valea Vinului.

1118. *Micropsectra praecox* Meigen

Găsită de Albu (1980) la Valea Vinului.

1119. *Simulium argenteostriatum* Strobl.
Dinulescu (1996) îl găsește în apele de munte din zona Baia Sprie, unde găsește larvele și nimfele.
1120. *Simulium* sp.
În probele de bentos recoltate de AGA Baia Mare din Lăpuș la Lăpușel (primăvara 2000).
1121. *Eusimulium fluminale* Rubzov
În Someș la Valea Vinului (Dinulescu, 1966).
1122. *Wilhelmia b. balcanica* Enderlein
În pârâul Săsar la Baia Sprie, cu larvele în vegetația acvatică, nimfele numeroase în straturi suprapuse pe frunze (Dinulescu, 1996).
1123. *Odagnia deserticola* (Rubzov)
În pâraie sau râuri din munții situați în jurul orașului Baia Sprie (Dinulescu, 1996).
1124. *Stratyomia longicornis* Scopoli
Comun, în locuri umede, pe ierburi și flori. Larvele sunt acvatice (zoofage).
1125. *Silvius vituli* Fabricius
Identificat de Dinulescu (1958) în zona Baia Sprie.
1126. *Chrysozoma italica* Meigen
Menționat de Dinulescu (1958) în zona Baia Mare.
1127. *Chrysozoma pluvialis* Linnaeus
Menționat de Dinulescu (1958) în zona Baia Mare.
1128. *Haematopota bigoti* Gobert
Găsit la Baia Mare (Pârvu, 1999).
1129. *Haematopota italica* Meigen
Găsit de Pârvu (1999) la Baia Mare și Ardușat.
1130. *Haematopota pluvialis* Linnaeus
Găsit de Pârvu (1999) la Baia Mare.
1131. *Arylotus rusticus* (Linnaeus)
Găsit de Pârvu (1999) la Ardușat.
1132. *Tricops diaphanus* (Wiedemann)
Găsit de Pârvu (2003) la Izvoare.
1133. *Neomyia cornicina* (Fabricius)
Citat de Pârvu (2003) în Poiana Brazilor (Munții Gutâi).
1134. *Sarcophaga carnaria* (Linnaeus)
Găsit de Pârvu (2003) la Cheile Tătarului.

1135. *Tachina nupta*
Menționat de Pârvu (2003) la Izvoare.
1136. *Tabanus bromius* Linnaeus
Găsit de Pârvu (1999, 2003) la Izvoare și la Baia Mare.
1137. *Tabanus unifasciatus* Loew
Găsită de Pârvu (2003) la Izvoare.
1138. *Cyrtopogon maculipennis* (Macq)
Citat de Ionescu și Weinberg (1971) în toți Carpații Orientali.
1139. *Dioctria cothurnata* Meigen
Citat de Ionescu și Weinberg (1971) în localități din Munții Țibleș.
1140. *Leptarthrus brevisrostris* (Meigen)
Citat de Ionescu și Weinberg (1971) în Carpații Orientali.
1141. *Choerades fulva* (Meigen)
Citat de Ionescu și Weinberg (1971) în județul Maramureș.
1142. *Machimus annulipes* (Brulle)
Specie larg răspândită în zonă (Ionescu și Weinberg, 1971).
1143. *Machimus cowini* (Hobby)
Găsit de Pârvu (2003) la Cheile Tătarului.
1144. *Machimus rusticus* (Meigen)
Larg răspândit în zonă (Ionescu și Weinberg, 1971).
1145. *Eristalomyia tenax* Linnaeus
Specie ubicvistă, prezentă peste tot în zonă (Șuster, 1958).
1146. *Didea intermedia* Loew
Găsit de Brădescu și Pârvu (2002) în zona Tăul lui Dumitru.
1147. *Xantho gramma laetum* (Fabricius)
Găsit de Brădescu și Pârvu (2002) la Cheile lui Tătaru.
1148. *Epistrophe balteatus* (De Geer)
Menționată la Izvoare de Pârvu (2003).
1149. *Meliscaeva cinctella* (Zetterstedt)
Citată de la Izvoarele de Pârvu (2003).
1150. *Syrphus vitripennis* Meigen
Menționat la Izvoare de Pârvu (2003).
1151. *Dasysyrphus albastratus* Fallén
Menționat de Stănescu și Pârvu (2005) în zonă.
1152. *Dasysyrphus friuliensis* (Van der Goot)
Citat în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1153. *Dasysyrphus pinastri* De Geer

- Citat în zonă de *Stănescu și Pârvu* (2005).
1154. *Dasysyrphus tricinctus* *Fallen*
Citat în zonă de *Stănescu și Pârvu* (2005).
1155. *Dasysyrphus venustus* (*Meigen*)
Citat în zonă de *Stănescu și Pârvu* (2005).
1156. *Dasysyrphus intermedia* *Loew*
Citat în zonă de *Stănescu și Pârvu* (2005).
1157. *Epistrophe eligans* (*Harris*)
Citat în zonă de *Stănescu și Pârvu* (2005).
1158. *Epistrophe grossulariae* (*Meigen*)
Menționat în zonă de *Stănescu și Pârvu* (2005).
1159. *Epistrophe nitidicollis* (*Meigen*)
Menționată în zonă de *Stănescu și Pârvu* (2005).
1160. *Epistrophella balteatus* (*De Geer*)
Menționată în zonă de *Stănescu și Pârvu* (2005).
1161. *Ischyrosyrphus glaucius* (*Linnaeus*)
Menționată în zonă de *Stănescu și Pârvu* (2005).
1162. *Leucozona lucorum* (*Linnaeus*)
Menționată în zonă de *Stănescu și Pârvu* (2005).
1163. *Megasyrphus erroticus* (*Linnaeus*)
Menționată în zonă de *Stănescu și Pârvu* (2005).
1164. *Melangyna quadrimanulata* (*Verral*)
Menționată în zonă de *Stănescu și Pârvu* (2005).
1165. *Melangyna umbellatarum* (*Fabricius*)
Menționată în zonă de *Stănescu și Pârvu* (2005).
1166. *Meligramma cincta* (*Fallén*)
Menționată în zonă de *Stănescu și Pârvu* (2005).
1167. *Meligramma cingulata* (*Egger*)
Menționată în zonă de *Stănescu și Pârvu* (2005).
1168. *Meliscaera auricollis* (*Meigen*)
Menționată în zonă de *Stănescu și Pârvu* (2005).
1169. *Eupeodes coraltae* (*Fabricius*)
Menționată în zonă de *Stănescu și Pârvu* (2005).
1170. *Eupeodes luniger* (*Meigen*)
Menționată în zonă de *Stănescu și Pârvu* (2005).
1171. *Parasyrphus annulatus* *Zetterstedt*
Menționată în zonă de *Stănescu și Pârvu* (2005).

1172. *Parasyrphus lineola* Zetterstedt
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1173. *Parasyrphus vittiger* (Zetterstedt)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1174. *Scaeva pyrastris* (Linnaeus)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1175. *Scaeva selenitica* (Meigen)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1176. *Scaeva menthastri* (Linnaeus)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1177. *Scaeva scripta* (Linnaeus)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1178. *Scaeva taeniata* (Meigen)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1179. *Scaeva virgata* (Goeldlin de Tiefenau)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1180. *Syrphus nitidifrons* Becker
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1181. *Syrphus ribesii* (Linnaeus)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1182. *Syrphus torvus* Osten Sacken
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1183. *Xantho gramma* Schiner
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1184. *Xantho laetum* (Fabricius)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1185. *Xantho pedisseguum* (Harris)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1186. *Chrysotoxum cucualium* (Linnaeus)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1187. *Chrysotoxum bicinctum* (Linnaeus)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1188. *Chrysotoxum cantum* (Harris)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1189. *Chrysotoxum elegans* Loew
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1190. *Chrysotoxum fasciolatum* (De Geer)

- Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1191. *Chrysotoxum festivum* (Linnaeus)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1192. *Chrysotoxum vernale* Loew
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1193. *Chrysotoxum verralli* Collin
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1194. *Melanostoma mellinum* (Linnaeus)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1195. *Melanostoma scalare*
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1196. *Platycheira albimanus* (Fabricius)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1197. *Platycheira angustulatus* Zetterstedt
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1198. *Platycheira clypeatus* (Meigen)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1199. *Platycheira fulviventus* (Macquart)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1200. *Platycheira immarginatus* Zetterstedt
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1201. *Platycheira manicatus* (Meigen)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1202. *Platycheira scambus* (Staeger)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1203. *Platycheira scutatus* (Meigen)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1204. *Platycheira tatricus* Dusek et Loska
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1205. *Platycheira transfugus* Zetterstedt
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1206. *Pyrophaena rosarum* (Fabricius)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1207. *Pyrophaena ambulans* (Fabricius)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1208. *Xanthandrus comtus* (Harris)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).

1209. *Pandasyophalmus tibialis* (Fallén)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1210. *Pipiza festiva* Meigen
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1211. *Pipiza lugubris* (Fabricius)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1212. *Pipiza quadrimaculata* (Panzer)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1213. *Pipiza signata* Meigen
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1214. *Pipiza divicoi* Golldlin de Tiefenau
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1215. *Pipiza virens* (Fabricius)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1216. *Trichopsomya carbonaria* (Meigen)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1217. *Cheilosia antiqua* (Meigen)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1218. *Cheilosia derasa* Loew
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1219. *Cheilosia faucis* (Becker)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1220. *Cheilosia nigripes* (Meigen)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1221. *Cheilosia pogana* (Meigen)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1222. *Cheilosia schlbergi* (Becker)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1223. *Cheilosia scutellata* (Fallén)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1224. *Cheilosia vicina* (Zetterstedt)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1225. *Cheilosia barbata* Loew
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1226. *Cheilosia illustrata* (Harris)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1227. *Cheilosia latifrons* (Zetterstedt)

- Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1228. *Cheilosia variabilis* (Panzer)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1229. *Cheilosia vulpina* (Meigen)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1230. *Cheilosia canicularis* (Panzer)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1231. *Cheilosia nebulosa* (Versal)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1232. *Cheilosia albitarsis* (Meigen)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1233. *Cheilosia fraterna* (Meigen)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1234. *Cheilosia impressa* Loew
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1235. *Cheilosia pascuorum* (Becker)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1236. *Cheilosia mutabilis* (Becker)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1237. *Cheilosia proxima* (Zetterstedt)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1238. *Cheilosia vernalis* Fallén
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1239. *Rhingia rostrata* (Linnaeus)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1240. *Volucella bombylans* (Linnaeus)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1241. *Volucella inanis* Linnaeus
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1242. *Volucella pellucens* (Linnaeus)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1243. *Volucella zonaria* (Poda)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1244. *Brachyopa testacea* (Fallén)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1245. *Brachyopa vittata* Zetterstedt
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).

1246. *Chrysogaster comiterioreim* Linnaeus
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1247. *Chrysogaster simplex* Loew
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1248. *Chrysogaster solstitialis* (Fallén)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1249. *Chrysogaster viduata* (Linnaeus)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1250. *Chrysogaster virescens* Loew
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1251. *Lejogaster metallina* (Fabricius)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1252. *Lejogaster nigricans* Stockelberg
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1253. *Liochrysogaster przewalskii* Stackelberg
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1254. *Melanogaster hirtella* Loew
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1255. *Myolepa obscura* Becker
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1256. *Myolepa ruficornis* (Zetterstedt)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1257. *Myolepa vara* (Panzer)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1258. *Neoascia annexa* (Müller)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1259. *Neoascia podagrica* (Fabricius)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1260. *Neoascia tenur* Harris
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1261. *Neoasciella geniculata* (Meigen)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1262. *Neoasciella meticulosa* Scopoli
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1263. *Orthonerva auritarsis* Brădescu
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1264. *Orthonerva brevicornis* Loew

- Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1265. *Orthonerva geniculata* (Meigen)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1266. *Orthonerva intermedia* (Lundbeck)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1267. *Orthonerva nobilis* (Fallén)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1268. *Asiophegina sibirica* Stockelberg
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1269. *Sphegina clunipes* Fallén
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1270. *Sphegina elegans* Schummel
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1271. *Sphegina latifrons* Egger
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1272. *Sphegina spheginea* (Zetterstedt)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1273. *Sphegina sublatifrons* Vujic
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1274. *Sphegina verrecunda* Collin
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1275. *Arctophila bombiformis* (Fallén)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1276. *Sericomyia lappoma* (Linnaeus)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1277. *Eumerus flavitarsis* Zetterstedt
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1278. *Eumerus ornatus* Meigen
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1279. *Eumerus tarsalis* Loew
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1280. *Murodon cineseus* (Fabricius)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1281. *Murodon equiestris* (Fabricius)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1282. *Eristalinus sepulchralis* (Linnaeus)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).

1283. *Eristalinus aeneus* (Scopoli)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1284. *Eristalis abusivus* (Collin)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1285. *Eoseristalis arbustorum* (Linnaeus)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1286. *Eoseristalis cryptarum* (Fabricius)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1287. *Eoseristalis horticola* De Geer
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1288. *Eoseristalis interruptus* Poda
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1289. *Eoseristalis jugorum* (Poda)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1290. *Eoseristalis piceus* (Scopoli)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1291. *Eoseristalis pratorum* Meigen
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1292. *Eoseristalis rupium* Fabricius
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1293. *Eoseristalis tenax* (Linnaeus)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1294. *Anasimyia lineatus* (Fabricius)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1295. *Helophilus hybridus* Loew
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1296. *Helophilus pendulus* (Linnaeus)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1297. *Helophilus trivittatus* (Fabricius)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1298. *Mallota fuciformis* Fabricius
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1299. *Myatropa florea* (Linnaeus)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1300. *Blera fallax* (Linnaeus)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1301. *Brachymyia berberina* (Fabricius)

- Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1302. *Lejota ruficornis* (Zetterstedt)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1303. *Syritta pipiens* (Linnaeus)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1304. *Temnostoma bombylans* (Fabricius)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1305. *Temnostoma vespiforme* (Linnaeus)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1306. *Xylotina nemorum* (Fabricius)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1307. *Xylotina piger* (Fabricius)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1308. *Xylota coeruleiventris* Zetterstedt
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1309. *Xylota ignava* (Panzer)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1310. *Xylota segnis* (Linnaeus)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1311. *Xylota sylvarum* (Linnaeus)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1312. *Xylota turda* Meigen
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1313. *Xylota xanthocnema* Collin
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1314. *Microdon devius* (Linnaeus)
Menționată în zonă de Stănescu și Pârvu (2005).
1315. *Clinocera apendiculata* (Zetterstedt)
Găsită la Baia Sprie de Pârvu (1992).
1316. *Kowarzia bipunctata* (Holiday)
Citată de la Baia Sprie de Pârvu (1992).
1317. *Diaphorus unguiculatus* (Parent)
Menționată de Pârvu (2004) la Sârbi.
1318. *Tachytrechus hamatus* Loew
Menționat de Pârvu (2004) în tinovul Tăul lui Dumitru.
1319. *Sciapus platypterus* (Fabricius)
Găsit de Pârvu (1995) la Cărășeu și Culciu pe Someș.

1320. *Dolichopus nigricornis* Meigen
Colectat de la Cheile Tătarului din Munții Gutâi (*Pârvu*, 2001).
1321. *Dolichopus picipes* Meigen
Colectat de *Pârvu* (2001) de la Cheile Tătarului din Munții Gutâi.
1322. *Dolichopus pulmipes* (Scopoli)
Colectat de *Pârvu* (2001) de la Cheile Tătarului din Munții Gutâi.
1323. *Herostomus angustifrons* (Staeger)
Găsită de *Pârvu* (2001) în Munții Gutâi la Cheile Tătarului.
1324. *Roederella czerny* (Bezzi)
Găsită de *Pârvu* (1992) la Baia Sprie.
1325. *Chrysazona italica* Meigen
Găsită de noi la Chiuzbaia.
1326. *Chrysazona pluvialis* Linnaeus
Găsită de noi la Căvnic.
1327. *Hilara chorica* (Fallén)
Găsită de *Pârvu* (2002) la Izvoarele și Cheile Tătarului.
1328. *Hilara clavipes* (Harris)
Identificată de *Pârvu* (2002) la Izvoarele.
1329. *Hilara griseifrons* Collin
Menționată de *Pârvu* (2002) la Izvoarele.
1330. *Hilara intermedia* (Fallén)
Găsită de *Pârvu* (2002) la Cheile Tătarului.
1331. *Hilara litorea* (Fallén)
Citată de *Pârvu* (2002) la Cheile Tătarului și Izvoare.
1332. *Hilara nitidorella* Chvala
Găsită la Cheile Tătarului (*Pârvu*, 2002).
1333. *Hilara obscura* Meigen
Găsită la Cheile Tătarului și Izvoare (*Pârvu*, 2002).
1334. *Hilara media* Coltin
Menționată de *Pârvu* (2004), în luncile de râu dintre dealurile de pe râul Mara.
1335. *Hilaria* sp.
Găsită pe malul râului Blidar de noi.
1336. *Empis alpicola* Strobl.
Menționat de *Pârvu* (2004) în Carpații Orientali.
1337. *Empis* (s.str.) *alampra* Loew
Găsită de *Pârvu* (2002) la Cheile Tătarului și Pleșca.

1338. *Empis (s. str.) chiroptera* Meigen
Identificat la Cheile Tătarului (*Pârvu*, 2002).
1339. *Empis (Kritempis) livida* Linnaeus
Găsit la Pleșca (*Pârvu*, 2002).
1340. *Empis (Leptempis) grisea* Fallén
Găsită la Pleșca (*Pârvu*, 2002).
1341. *Chelifera astigma* Collin
Găsită la Izvoarele de *Pârvu* (2002), care o menționează de aici pentru prima dată în România.
1342. *Trichopeza longicornis* Meigen
Colectată pentru prima dată în România de *Pârvu* (2002) din Stațiunea Izvoare.
1343. *Sepsis flavimana* Meigen
Găsit de *Ursu* (1984) la Firiza.
1344. *Sepsis punctum* (Fabricius)
· Citat de *Ursu* (1984) de la Firiza.
1345. *Sepsis fulgens* Hgg apud Meigen
Citat de *Ursu* (1984) de la Firiza.
1346. *Sepsis violacea* Meigen
Colectat de *Ursu* (1984) de la Firiza.
1347. *Sepsis orthocnemis* Frey
Găsit la Cheile Tătarului de *Pârvu* (2003).
1348. *Sepsis violacea* Meigen
Citat de la Izvoare de *Pârvu* (2003).
1349. *Meroplus stercorarius* (Robineau Desvoidy)
Găsit de *Ursu* (1984) la Firiza.
1350. *Themira lucida* (Staeger)
Identificată de *Ursu* (1984) la Firiza.
1351. *Themira putris* Linnaeus
Menționată de *Ursu* (1984) de la Firiza și de pe Vârful Igriș.
1352. *Diadocidia ferruginosa* (Meigen)
Găsită de *Pârvu* (2003) la Izvoare.
1353. *Macrocera vittata* Meigen
Citată de *Pârvu* (2003) de la Izvoare.
1354. *Bryocoris pteridis* (Fallén)
Găsit de *Stănescu* (2001) la Baia Mare și Cavnic.
1355. *Monalocoris filicis* (Linnaeus)

Citat de Stănescu (2001) la Baia Mare.

1356. *Adelphocoris seticornis* (Fabricius)
Menționat de Stănescu (2001) în Munții Gutin.
1357. *Trichonta excisa* Lundström
Menționată de Pârvu (2004) în Munții Țibleș.
1358. *Trichonta trivittata* Lundström
Menționată de Pârvu (2004) în Munții Țibleș.
1359. *Trichonta falcata* Lundström
Menționată de Pârvu (2003) la Izvoare.
1360. *Leia winthemi* Lehmann
Menționată de Pârvu (2003) la Izvoare.
1361. *Dynatostoma nobile* Loew
Identificată de Pârvu (2003) la Izvoare.
1362. *Mycetophila miki* Dziedzicki
Găsită de Pârvu (2003) la Izvoare.
1363. *Trichonta trivittata* Lundström
Menționată de Pârvu (2003) la Izvoare.
1364. *Brevicornu crassicorne* Stannius
Citat de Pârvu (2003) de la Izvoare.
1365. *Allodiopsis cristata* (Staeger)
La Cheile Tătarului (Pârvu, 2003).
1366. *Brevicornu (Stigmatomeria) crassicorne*
La Izvoare în Munții Gutâi (Pârvu, 2003).
1367. *Dixa maculata* Meigen
Găsită la Cheile Tătarului de (Pârvu, 2003).
1368. *Sciophila varia* (Winnertz)
Găsită de Pârvu (2002) la Izvoare.
1369. *Grzegorzekia collaris* (Meigen)
Identificată de Pârvu (2002) la Izvoare.
1370. *Dynatostoma majus* Landrock
Citată de Pârvu (2002) la Izvoare.
1371. *Mycetophila gibbula* Edwards
Menționat de Pârvu (2002) la Izvoare.
1372. *Mycetophila hetschkoi* Londrock
Găsit de Pârvu (2002) la Izvoare.
1373. *Mycetophila zettstedti* Lundström
Găsită de Pârvu (2002) la Izvoare.

1374. *Phronia flavipes* Winnertz
Găsit la Izvoare de Pârvu (2002).
1375. *Platurocyba fumipennis* Bukowski
Menționat de Pârvu (2002) de la Izvoare.
1376. *Platurocypta punctum* Stannius
Identificată de Pârvu (2002) la Izvoare.
1377. *Platurocypta testata* (Edwards)
Găsită de Pârvu (2002) la Izvoare.
1378. *Triconta fusca* Landrock
Colectat de Pârvu (2002) de la Izvoare.
1379. *Parydra nubecula* Beker
În luncile de râu, între dealurile zonei (Pârvu, 2004).
1380. *Rhagoletis cerasi* Linnaeus
Comună în zonă, în livezi de cireș și de vișin.
1381. *Stomoxys calcitrans* Linnaeus
Cosmopolit, frecvent în zonă, prin case, grajduri și curți.
1382. *Muscina stabulans* Linnaeus
Cosmopolită și comună prin locuințele zonei.
1383. *Azelia zetterstedti* Rnd.
Găsită de Ursu (1984) la Firiza.
1384. *Hebecnema vespertina* Fallén
Citată de Ursu (1984) de la Izvoare.
1385. *Pyrellia ignita* R.-D.
Menționată la Izvoare de Ursu (1984).
1386. *Hydrotaea velutina* R.-D.
Găsită de Ursu (1984) la Izvoare.
1387. *Oestrus ovis* Linnaeus
Pretutindenii în zonă; larvele se dezvoltă ca parazite în căile nazale la ovine (Dinulescu, 1961).
1388. *Hypoderma bovis* De Geer
Pe tot cuprinsul zonei, larvele parazitează la bovinele domestice (Dinulescu, 1961).
1389. *Lucilia stricata* Meigen
Frecventă în zonă, pe gunoaie, dejecții, putreziciuni.
1390. *Calliphoria vomitora* Linnaeus
Muscă comună în zonă.
1391. *Complisura concinnata* Meigen

Frecventă pe umbeliferele din zonă.

1392. *Pollenia rudis* Fabricius
Abundentă în zona cercetată.
1393. *Lonchoptera scutellata* Stein
Găsită la Izvoare de Pârvu (2003).
1394. *Lyciella rorida* (Fallén)
Găsită de Pârvu (2003) la Izvoare.
1395. *Neuroctema anilis* (Fallén)
Identificată de Pârvu (2003) la Izvoare.
1396. *Dixella aestivalis* (Meigen)
Găsit de Pârvu (2003) la Cheile Tătarului.
1397. *Chrysopilus splendidus* (Meigen)
Menționat la Cheile Tătarului de Pârvu (2003).
1398. *Rhagio latipennis* (Loew)
Citat de Pârvu (2003) la Tăul lui Dumitru.
1399. *Rhagio tringarius* (Linnaeus)
Colectată de la Izvoare (Pârvu, 2003).
1400. *Rhagio scolopaceus* (Linnaeus)
Menționată la Izvoare de Pârvu (2003).
1401. *Suillia imberbis* Czerny
Identificat de Pârvu (2003) la Izvoare.
1402. *Sphaerocera curvipes* Latreille
Găsită în Poiana Brazilor de Pârvu (2003).
1403. *Opalimosina denticulata* (Duda)
Citată de Pârvu (2003) la Cheile Tătarului.
1404. *Hydrellia mutata* Zetterstedt
Menționată de Pârvu (2003) la Cheile Tătarului.
1405. *Notiphila nigricornis* Stenhammar
Găsită de Pârvu (2003) la Cheile Tătarului.
1406. *Philygria stictica* (Meigen)
La Cheile Tătarului (Pârvu, 2003).
1407. *Parydra coarctata* (Fallén)
Găsită de Pârvu (2003) la Cheile Tătarului.
1408. *Parydra cognata* Loew
Menționată de Pârvu (2003) la Cheile Tătarului.
1409. *Parydra quadripunctata* (Meigen)
Găsită la Izvoare de Pârvu (2003).

1410. *Scatella paludum* (Meigen)
Citată la Tăul lui Dumitru de Pârvu (2003).
1411. *Cordilura ciliata* (Meigen)
Găsită (Pârvu, 2003) la Cheile Tătarului.
1412. *Scatophaga stercoraria*
Frecventă în zona cercetată de noi.
1413. *Scatophaga incola* (Beker)
Menționată de Pârvu (2003) la Izvoare.
1414. *Scatophaga inquinata* (Meigen)
Citată de Pârvu (2003) la Izvoare.
1415. *Saphiopsylla nupera* Jordan
Larg răspândită în zona cercetată, parazitând șoarecii de câmp.
1416. *Ceratophyllus columbae* Stephenson
Frecvent în zonă, parazitând porumbeii și turturelele.
1417. *Ceratophyllus fringillae* Walk
Comun în zonă, parazitând vrăbiile.
1418. *Spilopsyllus cuniculi* Dale
Parazit pe iepure în zona cercetată.
1419. *Ctenocephalides canis* Curtis
Foarte frecvent pe câinii din zonă.
1420. *Pulex irritans* Linnaeus
Cosmopolit și comun în zonă, ca ectoparazit pe om, porc, câine și pisică, fiind periculos pentru că poate propaga unele boli, ca și ciurma, și poate servi ca gazdă intermediară pentru unele cestode parazite.

HYMENOPTERA

1421. *Melisandra morio* (Fabricius)
Comună, pe *Salix* și *Rumex* (Scobiola-Palade, 1978).
1422. *Tenthredo propinqua* Klug
Semnalată la Tăuții Măgherauș de Scobiola-Palade (1978).
1423. *Tenthredo marginella* Fabricius
Larvele pe specii de *Lycopus*, *Mentha*, *Planago* etc. Găsită de Scobiola-Palade (1978) în Munții Țibleș.
1424. *Tenthredo nesomelas* Linnaeus
Larva pe plante ierboase. Menționată în zonă de Scobiola-Palade (1978).
1425. *Allantus cinctus* (Linnaeus)
Frecvent în zonă (Scobiola-Palade, 1978), larvele sunt xilofage, atacând speciile de *Rosa* și *Fragaria*.

1426. *Allantus truncatus* (Klug)

Citat în zonă de *Scobiola-Palade* (1981) în Munții Țibleș, având larvele pe *Sanguisorba officinalis*, *Rosa*, *Filipendula ulmaria*, *Betula* și *Potentilla recta*.

1427. *Eriocampa ovata* (Linnaeus)

Citată de *Scobiola-Palade* (1981) în zona cercetată. Larva roade frunzele de *Alnus* și *Ramnus*.

1428. *Eutomostethus ephippium* (Panzer)

Frecventă în zonă, larva pe graminee (*Scobiola-Palade*, 1981).

1429. *Eutomostethus luteiventris* (Klug)

Citată de *Scobiola-Palade* (1981) din Munții Țibleș. Larva pe *Juncus* și graminee.

1430. *Endelomyia aethiops* (Fabricius)

Menționată de *Scobiola-Palade* (1981) din Munții Țibleș. Larva pe frunze de *Rosa*.

1431. *Pontania proxima* (Lepeletier)

Comun în zonă (*Scobiola-Palade*, 1981) mai ales în locuri umede, pe lângă cursuri de ape, unde cresc sălcii (pe care se află larva).

1432. *Nematus myosotidis* (Fabricius)

Comună în zonă (*Scobiola-Palade*, 1981), larva roade frunze de *Onobrychis viciafolia* și *Trifolium*.

1433. *Ibalia leucospoides* (Hochenwarth)

Citată în zonă de *Ionescu* (1969).

1434. *Neuroterus numismalis* (Fourcray)

Comună în pădurile cu specii de *Quercus* (*Ionescu*, 1957).

1435. *Bombus hortorum* Linnaeus

În pădurile din zona cercetată (*Knechtel*, 1955).

1436. *Bombus agrarum* Fabricius

Comună în zonă (*Knechtel*, 1955) în culturi de trifoi și în frunzarul de pădure, pe marginea șanțurilor, în case, grajduri, șuri, fiind observată pe inflorescențele diferitelor plante.

1437. *Bombus humilis* Illiger

Cunoscut din zona fagului (*Knechtel*, 1955).

1438. *Bombus silvarum* Linnaeus

Comun în zona stejarului (*Knechtel*, 1955).

1439. *Bombus lapidarius* Linnaeus

Comun în zona stejarului și a fagului (*Knechtel*, 1955).

1440. *Bombus terrestris* Linnaeus
Comun în pădurile de stejar (*Knechtel*, 1955).
1441. *Bombus mastrucatus* Gerstäcker
Frecvent în pădurile de conifere (*Knechtel*, 1955).
1442. *Hoplismenus armatorius* Fabricius
În fânețe, din grădini și păduri-adulți, iar larvele sub scoarța copacilor putreziți. Citată de *Constantineanu* (1959) din Munții Țibleș.
1443. *Chasmias lugens* Gravenhorst
Adulții în ascunzișuri din pădure, larva în omizi de fluturi. Identificat de *Constantineanu* (1959) în Munții Țibleș.
1444. *Eupalamus oscillator* Wesmael
Adulții prin grădini cu pomi roditori, larvele parazite în fluturi. Găsit de *Constantineanu* (1959) în vecinătatea zonei, la Cehu Silvaniei.
1445. *Practichneumon fusorius* Linnaeus
Adulții în fânețe și păduri, hrănindu-se cu nectarul florilor umbelifere. Larvele parazitează mai multe specii de lepidoptere. Citată de *Constantineanu* (1959) din vecinătatea zonei, de la Cehu Silvaniei.
1446. *Coelichneumon leucocerus* Gravenhorst
Adulții pe flori de umbelifere, iar larvele parazitează mai multe specii de fluturi. Citat de *A. Kiss* de la Cehu Silvaniei (*Constantineanu*, 1959).
1447. *Ichneumon latrator* Fabricius
Frecvent în zonă. Adulții pe flori de umbelifere și în fânețele umede. Larvele în omizi și crisalide de *Taeniocampa stabilis*. Citat de *Constantineanu* (1959) din localitatea Iadăra (comuna Mireșul Mare).
1448. *Ichneumon eremitorius* Zetterstedt
În fânețe și grădini cu pomi roditori, poienițe de munte. Citat de *Constantineanu* (1959) în Munții Țibleș.
1449. *Ichneumon contrarius* Berthoumieu
În fânețele din poienile pădurilor. Citat de *Constantineanu* (1959) din Munții Țibleș.
1450. *Ichneumon nonoalbus* Kriechbaumer
Adulții în umbelifere și ierburi din fânețele din grădini și în poienile pădurilor. Găsit de *Constantineanu* (1959) în Munții Țibleș.
1451. *Ichneumon confusorius* Gravenhorst
Adulții prin fânețe și păduri, larvele parazite pe fluturi. Menționat de *Constantineanu* (1959) la Cehu Silvaniei.
1452. *Ichneumon terminatorius* Gravenhorst

În fânețe, pășuni și păduri; larvele parazite pe fluturi. Găsit de *Constantineanu* (1959) la Cehu Silvaniei și în Munții Țibleș.

1453. *Ichneumon ligatorius* Thunberg

În grădini, tufărișuri, fânețe și păduri, larvele parazite pe lepidoptere. Citat de *Constantineanu* (1959) din Munții Țibleș.

1454. *Ichneumon albiger* Wesmael

În grădini, fânețe și păduri, pe florile de umbelifere. Găsit de *Constantineanu* (1959) în Munții Țibleș.

1455. *Ichneumon caedator* Gravenhorst

În fânețe și păduri, citat de *Constantineanu* (1959) în Munții Țibleș.

1456. *Ichneumon proletarius* Wesmael

În grădini, pășuni, fânețe și păduri. Menționat de *Constantineanu* (1959) în Munții Țibleș.

1457. *Ichneumon quadriannulatus* Thomson

Citat de *A. Kiss* de la Iadăra, comuna Mireșu Mare, (*Constantineanu*, 1959).

1458. *Ichneumon memorator* Wesmael

În fânețe, păduri și lunci, de la șes la munte. Menționat de *Constantineanu* (1959) de la Cehu Silvaniei.

1459. *Cratichneumon nigritarius* Gravenhorst

În fânețe, grădini și păduri, larvele parazitează pe fluturi. Citată de *Constantineanu* (1959) de pe Valea Vinului afluent al Someșului.

1460. *Cratichneumon nigritarius var. aethiops* Gravenhorst

În fânețe și păduri, larvele pe lepidoptere. Găsit de *Constantineanu* (1959) la Valea Vinului, Iadăra (Mireșu Mare) și Cehu Silvaniei.

1461. *Cratichneumon fabricator var. 4* Wesmael

Menționat de *Constantineanu* (1959) la Cehu Silvaniei.

1462. *Cratichneumon corruscator* Linnaeus

În fânețe, grădini și păduri, larvele parazite pe lepidoptere. Identificat de *Constantineanu* (1959) la Cehu Silvaniei.

1463. *Cratichneumon corruscator var. luridus* Gravenhorst

Adulții în fânețe și păduri, larvele parazitează pe fluturul *Noctua rustica*. Menționat de *Constantineanu* (1959) de la Cehu Silvaniei și din Munții Țibleș.

1464. *Melanichneumon sanguinator* Rossi

Adulții în fânețe și păduri, larvele parazitează în lepidopterul *Depressaria umbellana*. Găsit de *Constantineanu* (1959) la Cehu Silvaniei.

1465. *Melanichneumon monostagon* Gravenhorst
În fânețe, grădini, pășuni și păduri, larvele parazitează pe lepidoptere. Menționat de *Constantineanu* (1959) la Cehu Silvaniei și în Munții Țibleș.
1466. *Barichneumon anator* Fabricius
În fânețe, tufărișuri, grădini și păduri. Citat de *Constantineanu* (1959) la Cehu Silvaniei.
1467. *Barichneumon chionomus* Wesmael
În fânețe, grădini și păduri, mai ales pe flori de umbelifere; larvele parazitează pe lepidoptere. Menționat de *Constantineanu* (1959) la Cehu Silvaniei.
1468. *Barichneumon bilunulatus* Gravenhorst
Adultul în fânețe și păduri, larvele parazitează pe fluturi. Găsit de *Constantineanu* (1959) la Cehu Silvaniei.
1469. *Amblyteles negatorius* Fabricius
În fânețe, tufișuri și păduri pe umbelifere; larvele parazitează pe lepidoptere. Găsit de *Constantineanu* (1959), la Iadăra, comuna Mireșul Mare.
1470. *Hepiopelmus leucostigmus* Gravenhorst
Prin fânețe, grădini și păduri; larvele parazitează pe lepidoptere. Găsit la Cehu Silvaniei de *Constantineanu* (1959).
1471. *Dinotomus lapidator* Fabricius
În fânețe, mărăcinișuri și poieni, pe umbelifere. Larvele parazitează pe lepidoptere. *Constantineanu* (1959) îl găsește în Munții Țibleș.
1472. *Anisobas cingulatorius* Gravenhorst
În fânețe, grădini și poieni pe umbelifere. Citat de *Constantineanu* (1959) la Cehu Silvaniei.
1473. *Astiphromma nigrum* Pfankuch
Menționată de *Constantineanu și Mustață* (1982) de la Cehu Silvaniei.
1474. *Astiphromma nigriceps* (Brischke)
Găsit de *Constantineanu și Mustață* (1982) la Usturoi (Baia Mare).
1475. *Astiphromma plagiatum* (Thomson)
Larg răspândită în zonă (*Constantineanu și Mustață*, 1982).
1476. *Mesochorus politus* Gravenhorst
Sesizat la Usturoi (Baia Mare) de *Constantineanu și Mustață* (1982).
1477. *Mesochorus temporalis* Thomson
Citat de *Constantineanu și Mustață* (1982) la Usturoi (Baia Mare).
1478. *Mesochorus vitticollis* Holmgren
Larg răspândit în zonă (*Constantineanu și Mustață*, 1982).

1479. *Mesochorus testaceus* Gravenhorst
Larg răspândit în zonă (*Constantineanu și Mustață*, 1982).
1480. *Mesochorus semirufus* Holmgren
Specie polifaga, larg răspândită în zonă (*Constantineanu și Mustață*, 1982).
1481. *Mesochorus longicaudata* Thomson
Larg răspândită în zonă (*Constantineanu și Mustață*, 1982).
1482. *Mesochorus gemellus* Holmgren
Larg răspândit în zonă (*Constantineanu și Mustață*, 1982).
1483. *Mesochorus vittator* (Zetterstedt)
Polifag, larg răspândit în zonă (*Constantineanu și Mustață*, 1982).
1484. *Mesochorus confusus* Holmgren
Polifag, larg răspândit în zonă (*Constantineanu și Mustață*, 1982).
1485. *Mesochorus tenuiscopus* Thomson
Menționat de *Constantineanu și Mustață* (1982) la Baia Sprie.
1486. *Mesochorus ruficonis* Brischke
Larg răspândit în zonă (*Constantineanu și Mustață*, 1982).
1487. *Mesochorus picticrus* Thomson
Menționat de *Constantineanu și Mustață* (1982) la Usturoi (Baia Mare).
1488. *Mesochorus pictilis* Holmgren
Găsit de *Constantineanu și Mustață* (1982) la Usturoi (Baia Mare).
1489. *Mesochorus acuminatus* Thomson
Larg răspândit în zonă (*Constantineanu și Mustață*, 1982).
1490. *Mesochorus angustatus* Thomson
Frecvent și larg răspândit în zonă (*Constantineanu și Mustață*, 1982).
1491. *Mesochorus velox* Holmgren
Specie larg răspândită în zonă (*Constantineanu și Mustață*, 1982).
1492. *Mesochorus curvulus* Thomson
Specie larg răspândită în zonă (*Constantineanu și Mustață*, 1982).
1493. *Agrypon canaliculatus* (Ratz)
Citat de *Petcu* (1990) la Baia Mare.
1494. *Agrypon (Trichonotus) clandestinum* (Grav.)
Citat de *Petcu* (1990) la Usturoi – Baia Mare.
1495. *Agrypon varitarsum* (Wesm.)
Citat de *Petcu* (1990) pe Valea Usturoi – Baia Mare, colectat în anul 1964.

1496. *Agrypon flexorius* (Thunb.)
Citat de *Petcu* (1990) la Lăpușel (colectat în anul 1964) și Valea Usturoi – Baia Mare (colectat în anii 1964 și 1974).
1497. *Heteropelma amictum* (Fabricius)
Colectat în anul 1994 pe Valea Usturoi – Baia Mare (*Petcu*, 1990).
1498. *Rhyssella obliterata* Gravenhorst
Găsită pe Valea Usturoi – Baia Mare de *Constantineanu și Mustață* (1968).
1499. *Megarhyssa emarginatoria* (Thunberg)
Găsit de *Constantineanu și Mustață* (1968) la Izvoare în Munții Gutâi.
1500. *Copidosoma ratzerburgi* Merc.
Identificată la Mesteacăn și Măgura de *Boțoc* (1967).
1501. *Metaphycus punctipes* Dalm.
Colectat de *Boțoc* (1967) de la Șomcuta Mare, Mesteacăn și Livada.
1502. *Oencrytus tardus* Ratz
Găsit de *Boțoc* (1967) la Baia Mare, pe ramuri de păr.
1503. *Blastotrix sericea* (Dalm.)
Menționat de *Boțoc* (1963) de la Șomcuta Mare.
1504. *Myrmecomorpha rufescens* Westw.
Comună, în locuri umbroase, pe ierburi.
1505. *Scolia flavifrons* Fabricius
Comună în zonă, larvele se dezvoltă în larvele de *Oryctes* și de *Lucanus*.
1506. *Myrmica rubra* Linnaeus
Depistat de *Markó* (1999) în Cheile Țicăului și la Arduzel pe Someș.
1507. *Myrmecina graminicola* Latreille
Depistată la Arduzel în cursul inferior al Someșului de *Markó* (1999).
1508. *Stenammas westwoodi* Westwood
Identificată de *Markó* (1999) la Arduzel, în apropiere de Someș.
1509. *Leptothorax nylanderi* Förster
Găsit în cursul inferior al Someșului, la Arduzel (*Markó*, 1999).
1510. *Dolichoderus quadripunctatus* Linnaeus
La Arduzel, pe Someș (*Markó*, 1999).
1511. *Prenolepis nitens* Mayr
La Arduzel, pe Someș (*Markó*, 1999).
1512. *Camponotus fallax* Nylander
La Arduzel, pe Someș (*Markó*, 1999).

1513. *Camponotus truncatus* Spinola
La Arduzel, pe Someș (Markó, 1999).
1514. *Lasius niger* Linnaeus
Frecvent în Someșul Unit, inclusiv la Țicău, Arduzel și Vetiş (Markó, 1999).
1515. *Lasius platythorax* Seifert
Colectat de la Arduzel pe Someș (Markó, 1999).
1516. *Lasius brunneus* Latreille
Colectat în cursul inferior al Someșului, de la Țicău și Arduzel (Markó, 1999).
1517. *Lasius flavus* Fabricius
Colectat în cursul inferior al Someșului de la Țicău (Markó, 1999).
1518. *Formica rufibarbis* Fabricius
Colectată în cursul inferior al Someșului de la Arduzel (Markó, 1999).
1519. *Formica protensis* Retzins
Colectată din cursul inferior al Someșului de la Arduzel (Markó, 1999).
1520. *Vespa crabro* Linnaeus
Comună în zona cercetată.
1521. *Vespa vulgaris*
Comună în zona cercetată.
1522. *Vespa silvestris*
Comună și mult răspândită în zonă.
1523. *Vespa rufa*
Mult răspândită în zona cercetată.
1524. *Ammophila sabulosa* Linnaeus
Larg răspândită pe terenurile nisipoase.
1525. *Ammophila campestris* Jur.
Comună în zona cercetată.
1526. *Cerceris arenaria* Linnaeus
Larg răspândit în zonă.
1527. *Nysson spinosus* Förster
Larg răspândit în zonă.
1528. *Epeolus fasciatus* Friese
Citat de Iuga (1960) de la Cehu Silvaniei.
1529. *Blastes truncatus* Nylander
Semnalizat de Iuga (1960) la Cehu Silvaniei.
1530. *Goniodes gigas* Tasch.

- Frecvent în zonă, parazitează pe găini.
1531. *Columbicola columbae* Linnaeus
Răspândit în zonă, parazit pe columbiforme.
1532. *Damalinia bovis* Linnaeus
Frecvent în zonă pe bovine.
1533. *Menopon gallinae* Linnaeus
Ectoparazit pe găini, rezistent și comun în zonă.
1534. *Menacanthus stramineus* Linnaeus
Frecvent în zonă în gospodăriile populației.
1535. *Uchida pallidulus* Linnaeus
Frecvent în gospodăriile populației.
1536. *Neocolpocephalum turbinatum* Linnaeus
Frecvent în zona cercetată.
1537. *Pediculus capitis* Linnaeus
Frecvent în zonă, parazit pe părul capului la om.
1538. *Pediculus corporis* Linnaeus
Frecvent în zonă, parazit pe pielea corpului la om.
1539. *Haematopinus asini* Linnaeus
Frecvent în zonă, parazit la cai și măgari.
1540. *Haematopinus suis* Linnaeus
Frecvent la porcinele din zonă.
1541. *Haematopinus piliferus* Burn
Comun la câinii din zonă.

HOMOPTERA

1542. *Erythria manderstjerna* Kb
Găsită de Orosz (2006) la Cavnic.
1543. *Erythria montandoni* Put
Citată de Orosz (2006) la Cavnic.
1544. *Typhocyba cruenta* H-Sch
Menționată de Orosz (2006) la Cavnic.
1545. *Zygina angusta* Leth
Găsită de Orosz (2006) la Cavnic.
1546. *Thamnoteltix sulphurellus* Zett.
Colectată de Orosz (2006) la Cavnic.
1547. *Acocephalus albifrons* Linnaeus
Găsită de Orosz (2006) la Cavnic.
1548. *Agallia reticulata* H-Sch

Găsită de Orosz (2006) la Cavnic.

1549. *Anakelisia perspicillata* (Boheman)

Găsită de Orosz (2006) în Munții Gutâi.

1550. *Kelisia guttula* (Gemar)

Găsită de Orosz (2006) în Munții Igriș, la Izvoare.

1551. *Laodelphax striatellus* (Fallén)

Găsită de Orosz (2006) în Munții Igriș, la Izvoare și Creasta Cocoșului.

1552. *Muellerianella extrusa* (Scott)

Identificată de Orosz (2006) în Munții Gutâi.

1553. *Ribautodelphax collinus* (Boheman)

Găsită de Orosz (2006) în Munții Gutâi.

1554. *Lepironia coleoprata* (Linnaeus)

Menționată de Orosz (2006) din Munții Igriș, Stațiunea Izvoare.

1555. *Neophilaenus lineatus* (Linnaeus)

Colectată de Orosz (2006) din Munții Igriș.

1556. *Aphrophora alni* (Fallén)

Găsită de Orosz (2006) în Munții Igriș.

1557. *Aphrodes bicinctus* (Schränk)

Găsită de Orosz (2006) în Munții Igriș.

1558. *Cicadella viridis* (Linnaeus)

Identificată de Orosz (2006) în Munții Gutâi, la Creasta Cocoșului și în Munții Igriș, Stațiunea Izvoare.

1559. *Emelyanoviana mollicula* (Boheman)

Găsită de Orosz (2006) în Munții Gutâi, la Creasta Cocoșului.

1560. *Forcipata forcipata* (Flor)

Colectată de Orosz (2006) în Munții Gutâi, Creasta Cocoșului.

1561. *Forcipata major* (Wagner)

Identificată de Orosz (2006) în Munții Gutâi, Creasta Cocoșului.

1562. *Zyginidia pullula* (Bohemann)

Menționată de Orosz (2006) în Munții Gutâi, Creasta Cocoșului.

1563. *Balclutha punctata* (Fabricius)

Găsită de Orosz (2006) în Munții Gutâi, Creasta Cocoșului și în Munții Igriș, Stațiunea Izvoare.

1564. *Macrosteles horvathi* (Wagner)

În Munții Gutâi, Creasta Cocoșului (Orosz, 2006).

1565. *Macrosteles laevis* (Ribaut)

În Munții Gutâi, Creasta Cocoșului (Orosz, 2006).

1566. *Deltocephalus pulicaris* (Fallén)
Găsit în Munții Gutin, Creasta Cocoșului (Orosz, 2006).
1567. *Doratura exilis* Horváth
În Munții Gutin și la Creasta Cocoșului (Orosz, 2006).
1568. *Rhopalopyx preysleri* (Herrich-Schaffer)
În Munții Gutâi, Creasta Cocoșului și în Munții Igriș, Stațiunea Izvoare (Orosz, 2006).
1569. *Elymana sulphurella* (Zetterstedt)
În Munții Gutâi, Creasta Cocoșului (Orosz, 2006).
1570. *Cicadula quadrinotata* (Fabricius)
În Munții Igriș, Stațiunea Izvoare (Orosz, 2006).
1571. *Conosanus obsoletus* (Kirschbaum)
În Munții Igriș, Stațiunea Izvoare (Orosz, 2006).
1572. *Streptanus marginatus* (Kirschbaum)
În Munții Igriș, Stațiunea Izvoare (Orosz, 2006).
1573. *Streptanus sordidus* (Zetterstedt)
În Munții Igriș, Stațiunea Izvoare (Orosz, 2006).
1574. *Psammotettix alienus* (Dahibom)
În Munții Gutâi, Creasta Cocoșului (Orosz, 2006).
1575. *Psammotettix confinis* (Dahlbon)
În Munții Gutâi, Creasta Cocoșului (Orosz, 2006).
1576. *Psammotettix helvolus* (Kirschbaum)
În Munții Gutâi, Creasta Cocoșului (Orosz, 2006).
1577. *Jassargus flori* (Fieber)
În Munții Gutâi, Creasta Cocoșului (Orosz, 2006).
1578. *Sorhoanus assimilis* (Fallén)
În Munții Gutâi, Creasta Cocoșului și în Munții Igriș, Izvoare (Orosz, 2006).
1579. *Trioza obliqua* Thomson
Răspândită în zonă, pe *Chenopodiaceae*.
1580. *Eriosoma lanigerum* Linnaeus
Comună în zonă pe pomi fructiferi.
1581. *Asteroleconium variolosum* Ratz.
Comună în zona cercetată pe *Quercus*.
1582. *Diaspis rosae* Bouché
Comun, pe tulpinile de trandafir și pe alți arbuști (smeur, coacăz) din zonă.

HETEROPTERA

1583. *Coptosoma scutellatum* (Geoffroy)

În pajiști și culturi agricole, pe tulpini de *Coronilla* și *Ononis*.

Frecvent în zonă (Kis, 1984).

1584. *Coreus marginatus* Linnaeus

Frecvent în zonă, găsit de noi (fig. nr. 69).

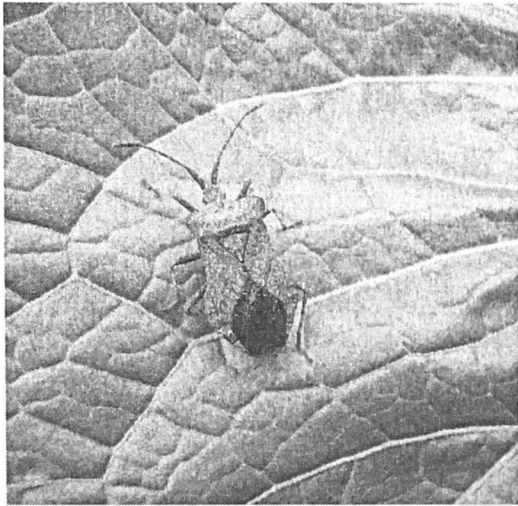

Fig. nr. 69 - *Coreus marginatus* în fâneță la Lăpușel

Fig. nr. 70 - *Corizus hyoscyani* în fâneță la Fărcașa

1585. *Corizus hyoscyani* Linnaeus

Frecventă în zonă de la șes la munte, găsită de noi (fig. nr. 70).

1586. *Saldula orthochila* (Fieber)

Menționată de Horvath (1900) la Cavnic.

1587. *Phytocoris dimidiatus* Kirschbaum

Menționat de Horvath (1900) la Cavnic.

1588. *Cicadula sexnotata* Fallén

Frecvent pe cereale la Seini și Cicârlău.

1589. *Macrotylus quadrilineatus* (Schrank)

Menționat de Horvath (1900) la Cavnic.

1590. *Anthocoris minki* Dohrn

Citat de Horvath (1900) la Cavnic.

1591. *Cydnus aterrimus* (Förster)

În soluri nisipoase, sub resturi vegetale, sugând rădăcinile plantelor, mai ales de *Euphorbia*. Menționat de (Kis, 1984) din zonă.

1592. *Adomerus biguttatus* (Linnaeus)

Se găsește pe diferite plante, ca și *Melampyrum*, *Thymus* sau *Calluna*, la baza lor, sub resturi vegetale. Citat de *Kis* (1984) din zonă.

1593. *Sehirus luctuosus* *Mulsant et Rey*

Pe soluri afânate și nisipoase, sub resturi vegetale sau pe diferite plante – *Artemisia*, *Salvia*, *Verbascum*, *Rubus*. Citat de *Kis* (1984) din zonă.

1594. *Megalotonus junceus* (*Scopoli*)

Găsit de *Kis* (2001) la Baia Mare.

1595. *Dicranocephalus agilis* (*Scopoli*)

Găsit de *Kis* (2001) la Baia Mare.

1596. *Eurygaster austriaca* (*Schrank*)

Frecvent în zonă (*Kis*, 1984), pe câmpie și dealuri, pe graminee spontane și cultivate.

1597. *Eurygaster testudinaria* (*Geoffroy*)

Termofil și xerofil, citat în zonă de *Kis* (1984), pe graminee spontane.

1598. *Vilpianus galli* (*Wolff*)

Xerotermofil, pe plante ierboase. Citat de *Kis* (1984) la Baia Mare.

1599. *Graphosoma lineatum* (*Linnaeus*)

Pe pajiști, la margini și luminișuri de pădure, mai ales pe umbelifere.

Menționată de *Kis* (1984) în zonă.

1600. *Sciocoris umbrinus* (*Wolff*)

Pe ierburi din fânețe uscate, aride. Menționat de *Kis* (1984) din Munții Țibleș.

1601. *Sciocoris homalonotus* *Fieber*

Xerotermofil, în biotopuri nisipoase, pe graminee. *Kis* (1984) îl citează pentru zona cercetată.

1602. *Aelia acuminata* (*Linnaeus*)

În biotopuri xerofile, însorite, pe graminee spontane și cultivate, în regiuni deluroase și de câmpie. *Kis* (1984) o găsește în zona cercetată.

1603. *Aelia rostrata* *Boheman*

Pe graminee spontane și cultivate, menționată de *Kis* (1984) în zona cercetată.

1604. *Rubiconia intermedia* (*Wolff*)

Citată de *Kis* (1984) în zonă, pe plante ierboase și arbuști, la margini și luminișuri de pădure, din regiunile muntoase și deluroase.

1605. *Holcostethus vernalis* (*Wolff*)

În pajiști, luminișuri și margini de pădure, pe diferite plante ierboase, fiind menționată în zonă de *Kis* (1984).

1606. *Carpocoris fuscispinus* Boheman
Larg răspândit în zonă.
1607. *Tritomegas bicolor* (Linnaeus)
Frecventă în zonă pe terenuri golașe.
1608. *Pinthaeus sanguinipes* (Fabricius)
Citat de Horvath (1900) la Baia Mare și de Kis (1984) la Baia Mare.
1609. *Carpocoris purpureipennis* (De Geer)
În pajiști, culturi agricole, margini și luminișuri de pădure, pe diferite plante ierboase. Menționat în zonă de Kis (1984).
1610. *Dolycoris baccarum* (Linnaeus)
În biotopuri variate, pe arbuști și plante ierboase, sugându-le sucurile. Citată din zonă de Kis (1984).
1611. *Palomena viridissima* (Poda)
Pe plante lemnoase și ierboase. Menționată de Kis (1984) la Cupșeni.
1612. *Rhaphigaster nebulosa* (Poda)
Pe foioase, preferând speciile de *Quercus*. Se hrănește cu sucuri vegetale și cu insecte. Citat din zonă de Kis (1984).
1613. *Eurydema ornatum* (Linnaeus)
Trăiește pe crucifere spontane, fiind menționată în zonă de Kis (1984).
1614. *Eurydema oleraceum* (Linnaeus)
Pe crucifere ca dăunător al culturilor. Citată din zonă de Kis (1984).
1615. *Pieromerus bidens* (Linnaeus)
Specie arboricolă și arbusticolă care preferă pădurile de foioase, hrănindu-se cu insecte. Menționată în zonă de Kis (1984).
1616. *Rhacognathus punctatus* (Linnaeus)
Arboricolă și arbusticolă, preferând foioasele, hrănindu-se cu larve de insecte. Citat de Kis (1984) pentru zonă.
1617. *Acanthostoma haemorrhoidale* (Linnaeus)
Arboricolă și arbusticolă, frecventă în pădurile de foioase, de unde este citată în zonă de Kis (1984).
1618. *Elasmucha betulae* (De Geer)
Trăiește pe *Betula*, *Alnus* și *Corylus*, fiind menționată de Kis (1984) în zonă.
1619. *Syromastes marginatus*
Termofil și fitofag, comună în zonă.
1620. *Spathocera laticornis* (Schilling)
Citat de Kis (2001) în Munții Gutâi.
1621. *Ceraleptus gracilicornis* (Herrich – Schaffer)

Citat de Kis (2001) la Baia Mare și Cupșeni.

1622. *Ceraleptus obtusus* (Brulle)

Citat de Kis (2001) la Cupșeni, din vecinătatea zonei cercetate.

1623. *Berytus clavipes* Fabricius

Foarte răspândită pe ierburile în zonă.

1624. *Tropezonotus (Gnopherus) anorus* (Flor)

Citat de Horvath (1900) la Cavnic.

1625. *Lygatus equestris* Linnaeus

Specie comună în zonă.

1626. *Pyrrhochoris apterus* Linnaeus

Foarte comună în zonă, hrănindu-se cu cadavre de insecte sau cu sucuri de fructe căzute ori strivite.

1627. *Cymex lectularius* Linnaeus

Comună, în locuințe, mai ales în mediul rural.

1628. *Gerris lacustris* Linnaeus

Specie comună ce însoțește Someșul. *Kecskés* (1999) o găsește în cursul său inferior, la Țicău în torentul de apă (8 indivizi/m²), Sălsig (2 indivizi/m²), Pomi (1 individ/m²).

1629. *Notonecta glauca* Linnaeus

Ploșniță de apă depistată în cursul inferior al Someșului, la Sălsig (*Kecskés*, 1999), în ape stagnante.

1630. *Notonecta* sp.

Găsită în bentosul Someșului în probele de rutină recoltate de Direcția Apelor Baia Mare la Ulmeni (vara 1997) și la Seini (vara 1999).

1631. *Nepa cinerea* Linnaeus

Ploșniță de apă găsită de *Kecskés* (1999) în Someș la Sălsig, în ape stagnante (2 indivizi/m²) și la Pomi (1 individ/m²), în cursul râului.

1632. *Corixa punctata* Linnaeus

Ploșniță de apă găsită în Someș la Sălsig (1 individ/m²) și în aval la Satu Mare (*Kecskés*, 1999), în ape stagnante.

1633. *Hesperocorixa linnei* Linnaeus

Ploșniță de apă colectată de *Kecskés* (1999) în cursul inferior al Someșului numai la Sălsig, în ape stagnante (1 individ/m²).

1634. *Sigara fossarum* Linnaeus

Ploșniță de apă găsită de *Kecskés* (1999) în sistemul râului Someș numai la Sălsig (1 individ/m²) în ape stagnante.

1635. *Sigara lateralis* Linnaeus

Ploșniță de apă bine reprezentată în cursul inferior al Someșului, atât ca și frecvență, cât și ca abundență. *Kecskés* (1999) o colectează din amonte de Satu Mare (42 indivizi/m²) în ape stagnante.

1636. *Sigara nigrolineata* Linnaeus

Ploșniță de apă colectată din Someș de *Kecskés* (1999) de la Țicău (4 indivizi/m²), în ape stagnante.

1637. *Sigara limitata* Linnaeus

Ploșniță de apă colectată de *Kecskés* (1999) din cursul inferior al Someșului, amonte de Satu Mare (1 individ/m²), în ape stagnante.

1638. *Sigara striata* (Linnaeus)

Găsită de noi la Seini.

1639. *Naucoris cimicoides* Linnaeus

Ploșniță de apă găsită de *Kecskés* (1999) în cursul inferior al Someșului, la Sălsig, în ape stagnante (6 indivizi/m²).

1640. *Aquarius paludum* Linnaeus

Specie amfibiocorisă frecventă în cursul inferior al Someșului. *Kecskés* (1999) o găsește la Pomi în torentul râului (1 individ/m²) și amonte de Satu Mare, în torentul râului (12 indivizi/m²).

1641. *Saldula arenicola* Linnaeus

Ploșniță terestră găsită de *Kecskés* (1999) în Someș numai la Țicău, în torentul râului (10 indivizi/m²) și în amonte de Satu Mare în ape stagnante (6 indivizi/m²).

1642. *Chartoscirta saltatoria* Linnaeus

Comună în toată zona

1643. *Odontotarsus purpureolinealus* Rossi

Frecventă în toată zona.

1644. *Atractotomus moli* Meyer-Dur

Recoltat de *Stănescu* (2001) la Bârgău.

VERTEBRATA

AGNATHA

CYCLOSTOMATA

1645. *Eudontomyzon danfordi** Regan – chișcar, cicar

Specie endemică a bazinului dunărean (*Vasiliu și Șova*, 1968), caracteristică apelor de munte din zona păstrăvului, lipanului și moioagei, rar în partea superioară a zonei scobarului. Apare frecvent și în păstrăvării. Râurile de apă înceată și cu depuneri bogate de mâl sunt locuri optime

pentru larvele sale. Distribuția sa este neuniformă pe respectivele cursuri de apă, fiind funcție de depunerile de mâl și de abundența hranei.

Este o specie critic periclitată în țara noastră (*Botnariuc și Tatole*, 2005).

În România este prezent în toți afluenții Tisei din sectorul montan, iar în Moldova trăiește pe Suceava, Bistrița și Prut (*Bănărescu*, 1969). Este menționat de *Ionescu* (1968) și în Someș și afluenții săi. *Ardelean și Béres* (2000) confirmă prezența sa în majoritatea cursurilor de apă ale Maramureșului, dar cu densitate apreciabilă, numai în Vaser, Mara, Săpânța, Iza superioară.

A fost găsit în pârâul Firiza, afluent indirect al Someșului Unit (*Bănărescu*, 1969) și a fost colectat din porțiunea maghiară a Someșului (*Vasárhely*, 1960). Nu a fost menționată prezența sa în ultimele decenii (*Harka*, 1997; *Bănărescu și colab.*, 1999; *Ardelean*, 2000c) în zonă. Probabil a dispărut complet din cursul inferior al Someșului și din afluenții săi.

Prin urmare, cicarul este o specie rară în apele de munte din Depresiunea Baia Mare.

GNATHOSTOMATA OSTEICHTHYES ACIPENSERIFORMES

ACIPENSERIDAE

1646. *Acipenser r. ruthenus* Linnaeus - cegă, cigă

Specie pur dulcicolă și reofilă euro-siberiană (*Vasilii și Șova*, 1968). Înainte de reproducere, execută mici migrații pe fluvii în sus. Aici trăiește în locuri cu ape adânci și fundul tare (pietros sau argilos), preferând gropile situate lângă praguri sau maluri abrupte.

Este socotită specie vulnerabilă în România (*Botnariuc și Tatole*, 2005).

Asemenea condiții se întâlnesc în multe locuri în România. Apare frecvent doar în Dunăre, în sectorul românesc și numai accidental în bălțile sale. Din perioada dinainte de reproducere a fost semnalată în Tisa, Prut, Siret, Olt, Mureș și Someș (*Bănărescu*, 1964). Lucrările vechi o citează și în apele Maramureșului (*Friváldszky*, 1871; *Szilágyi*, 1876; *Paszlavszyk*, 1918), spre deosebire de lucrările recente. Prezența sa aici este dovedită de exemplarele prinse de pescarii locali în aval de municipiul Sighetu Maramației.

A fost înregistrată din Someș de *Bielz* (1888), iar prin anii 1960 a fost considerată prezentă aici, însă în număr redus în întreaga secțiune

română în aval de Dej, fiind, totuși, ceva mai frecventă în strâmtorile Țicăului. *Bănărescu* (1964) menționa “În Someș trăiește o populație sedentară, de la Dej până la ieșirea din țară”. În prezent, se întâlnește în partea inferioară a râului atât în secțiunea română, cât și în secțiunea maghiară, unde se găsesc efective medii (*Bănărescu*, 1999; *Harka*, 1995; *Botnariuc și Tatole*, 2005). Respectivul mențiuni se bazează pe declarațiile pescarilor sătmăreni care prind, uneori, exemplare de cegă de 50-60 cm lungime. Investigațiile științifice recente ale Someșului nu au relatat date privind noi capturi de cegă.

CLUPEIFORMES

SALMONIDAE

1647. *Salmo trutta fario* *Linnaeus* - păstrăv, păstrăv indigen, păstrăv de munte

Element holarctic (*Vasiliu și Șova*, 1968), oxifil și criofil, preferând apele oxigenate ($7-9 \text{ cm}^3 \text{ O}_2/\text{l}$), reci ($2-6^\circ\text{C}$) și rezezi ($1-2 \text{ m/s}$, în unele locuri chiar $4-5 \text{ m/s}$). Are ca biotop caracteristic albia presărată cu bolovăniș, din loc în loc cu nisip, și cu ochiuri de apă ceva mai adânci, precedate de mici cascade (praguri, de obicei de lemn) (**fig. nr. 71**).

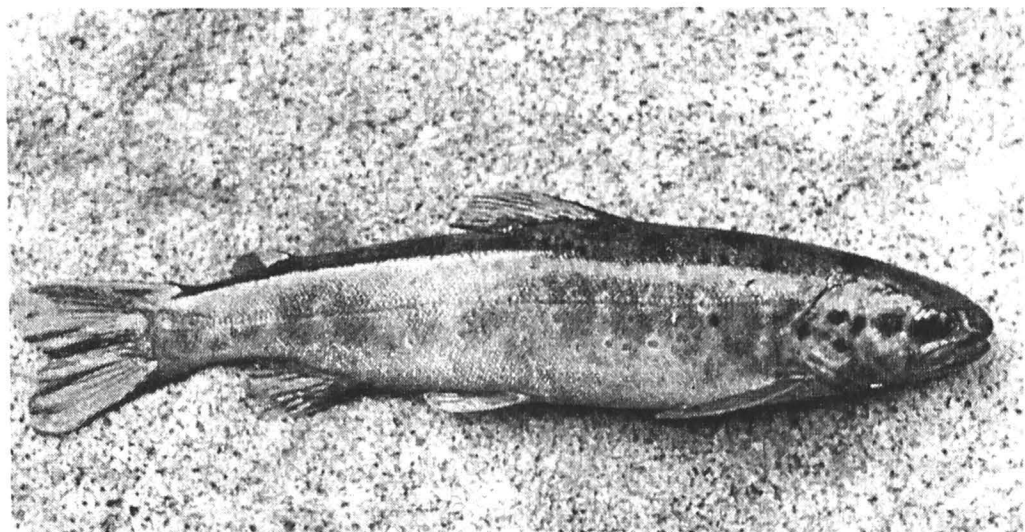

Fig. nr. 71 – *Salmo trutta fario* pe Valea Bloaja (afluent al Lăpușului)

În țara noastră trăiește în cursul superior al tuturor râurilor și pâraielor de munte nepoluat și cu debit constant, fiind cea mai caracteristică specie de pește a zonei ecologice care îi poartă numele (zona păstrăvului).

În NV-ul României trăiește în afluenții ce drenează sectorul vestic al Carpaților Răsăriteni, întâlnindu-se în toate cursurile de apă maramureșene tributare Tisei: Vișeu, Vaser, Iza, Săpânța și ramificațiile lor (*Homei, 1963; Bănărescu, 1964; Ardelean și Béres, 2000*).

Păstrăvul indigen este prezent în zona cercetată și pe pâraiele montane tributare Lăpușului și Săsarului, unde pescarii locali prind în mod frecvent exemplare adulte. Deoarece cursurile pâraielor montane din zonă au fost puțin cercetate, doar o singură lucrare științifică (*Wilhelm și Ardelean, 2004*) îl menționează în zonă, în Valea Bloaja și Valea Bradului. Menținerea efectivelor – în declin din cauza presiunii antropice, mai ales a braconajului în perioada de reproducere – se realizează doar prin deversările de alevini (tot mai rare) din moderna păstrăvărie de la Firiza.

Deci, păstrăvul este o specie frecventă și cu efective importante în apele montane din Depresiunea Baia Mare.

1648. *Hucho hucho** (*Linnaeus*) - lostriță

Element endemic în bazinul Dunării (*Vasiliu și Șova, 1968*). Trăiește în cursurile mari de munte ce aparțin zonei lipanului și moioagei, în ape adânci și cu un curent puternic, printre bolovani și sub maluri râpoase.

Este specie critic periclitată (*Botnariuc și Tatole, 2005*).

Lostrița a avut până la sfârșitul secolului trecut o largă răspândire în rețeaua hidrografică a țării noastre, populând majoritatea apelor mari: Tisa, Mureșul, Timișul, Jiul, Oltul, Argeșul, Siretul etc., precum și Dunărea (*Homei, 1963; Bușniță și Alexandrescu, 1963; Bănărescu, 1964; Franck, 1972*). Ultimul autor, dar și *Ardelean și Béres (2000)*, consideră că lostrița este cantonată exclusiv în apele Bistriței moldovenești și ale Tisei, îndeosebi în bazinul Vișeuului.

Cu siguranță, a fost prezentă în Someș, dar a dispărut cu mult timp în urmă (*Bănărescu și colab., 1999*). Nu este menționată nici de *Bielz (1888)* și nici din expedițiile mai recente pe Someș, din 1992 și 1996 (*Bănărescu și colab., 1999*). Apare, rar, însă la confluența Someșului cu Tisa, iar după părerea lui *Harka (1995)* ne putem aștepta să apară și la gurile Someșului.

Prin urmare, lostrița lipsește cu desăvârșire din apele Depresiunii Baia Mare.

1649. *Thymallus thymallus* *Linnaeus* - lipan

Element nord- și central-european (*Vasiliu și Șova, 1968*), întâlnit în râurile de munte, în aval de zona păstrăvului, evitând porțiunile prea rapide. Este, deci, mai puțin reofilă, dar mai iubitoare de un debit de apă mai bogat.

Datorită frecvenței lui apreciabile, zona ecologică a râurilor unde se află acest pește în mediu optim se numește zona lipanului.

Este o specie sensibilă la poluarea apei, fiind periclitată în țara noastră, inclusiv în zonă (*Botnariuc și Tatole, 2005*).

În România, este prezent în zona sa ecologică în râurile mari Tisa, Someș, Mureș, Timiș, Cerna, Olt, Argeș etc., precum și în afluenții lor mai viguroși (*Bănărescu, 1964*). *Homei* (1963) și *Bănărescu* (1964) găsesc populații viguroase de lipan în Tisa, Vișeu, Iza, Săpânța și Mara, dar și în unii din afluenții lor de prim ordin, ca Vaserul și Repedea. *Ardelean și Béres* (2000) constată o diminuare simțitoare a efectivelor de lipan din râurile maramureșene datorită creșterii presiunii antropice (minerit, detergenți, unele substanțe otrăvitoare, gunoi menajer etc.).

În zona cercetată a fost găsit numai pe afluenții Lăpușului. Se găsește în efective apreciabile în Valea Suciului, dar mai ales în Valea Bradului, unde constituie populații viguroase (*Wilhelm și Ardelean, 2004*).

În consecință, considerăm lipanul un pește frecvent și cu efective mari în zonă numai pe Lăpuș.

UMBRIDAE

1650. *Umbra krameri Walbaum* - țigănuș

Element danubio-nistriean (*Vasilii și Șova, 1968*), întâlnit în ape stătătoare sau lent curgătoare, îndeosebi în bălți mici, mârloase și năpădite de vegetație. Deși este foarte rezistent la lipsa de oxigen, are statutul de specie vulnerabilă în România (*Botnariuc și Tatole, 2005*).

Prezent în Delta Dunării, dar indicat și în cursul inferior al Someșului și Crișurilor, fără precizare de localități, apoi în mlaștina Ecedului, astăzi secată (*Bănărescu, 1964*). Găsit în canalele de desecare, mârloase și inundate de vegetație, din Câmpia Nirului (*Ardelean și Karácsonyi, 2007*).

Prezent în sectorul maghiar al Someșului (*Bănărescu și colab., 1999*), dar menționat pentru prima dată în apele de țarm ale râului de *Vasárhelyi* (1960). *Harka* (1995) menționează faptul că în anul 1991 au fost colectați din nou câțiva indivizi din sectorul maghiar al Someșului.

Prezența sa actuală în cursul inferior românesc al Someșului este posibilă, dar nedovedită.

ESOCIDAE

1651. *Esox lucius Linnaeus* - știucă

Element euro-siberiano-est-nord-american (*Vasilii și Șova, 1968*), răspândit în lacuri și bălți, precum și în porțiunea de șes a râurilor până în

zona colinară, preferând apele inundate de vegetație, slab oxigenate (oxifilă) și cu multă substanță organică.

În țara noastră este prezentă în toate râurile, inclusiv în Dunăre, de la intrarea în țară până în Deltă, unde este deosebit de abundentă, reprezentând mai mult de 30 % din efectivul piscicol al zonei (**fig. nr. 72**).

În NV-ul țării a fost găsit în Tisa și Vișeu (*Ardelean și Béres*, 2000), precum și în Tur, Crasna, Ier și Barcău (*Wilhelm*, 1988, 1998a, 2000) dar și în lacurile ce le însoțesc.

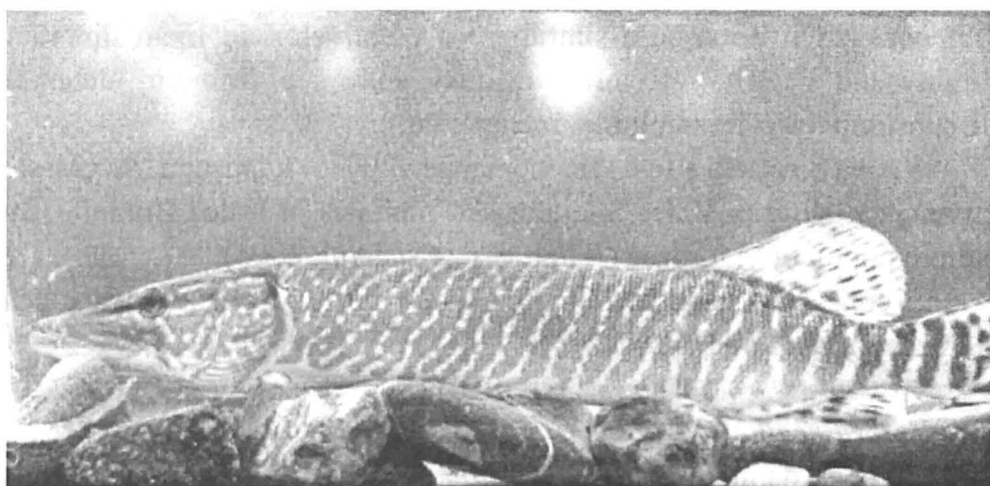

Fig. nr. 72 – *Esox lucius* capturat la Ardușat

În jurul anilor 1960 a trăit în toată secțiunea română a Someșului unit și în multe iazuri și lacuri cu apă mică din zona de drenaj a acestui râu (*Bănărescu și colab.*, 1999). În prezent, se întâlnește în Someș în aval de Ardușat, mai ales lângă Satu Mare, unde se prind exemplare mari de știuci, de 15-20 kg. Este o specie rară spre frecventă în Someș (*Ardelean*, 2000).

Știuca este, prin urmare, prezentă în zonă, - pe Someș, Lăpuș (cursul inferior până la Remetea) și bălțile aferente – dar în efective relativ mici.

ANGUILLIFORMES

ANGUILLIDAE

1652. *Anguilla anguilla* (Linnaeus) - anguilă

Element atlanto-mediteraneo-pontic (*Vasilie și Șova*, 1968). Specie migratoare catadromă. Hrănirea și creșterea se realizează în apele dulci pentru femele și în apele salmastre pentru masculi. La atingerea maturității sexuale (masculii 8-14 ani; femelele 10-18 ani) anghilele devin argintii și

coboară pe râuri, ajungând în mare (Marea de Sargasse), unde are loc reproducerea. Larvele (leptocefalii) au corpul total diferit de al adulților. O bună parte pătrund în Mediterana, iar după metamorfozare (civele) și în Marea Neagră, de unde o parte ajung în apele dulci (Dunăre – Tisa – Someș). Au fost semnalate exemplare adulte în lungul litoralului românesc, în Dunăre și în bălțile ei, dar și pe apele interioare Bistrița, Mureș, Arieș, Olt, Crișul Negru, Bega, Cerna (*Bănărescu*, 1964).

Apare ocazional și în Tisa, și în secțiunea maghiară a râului Someș (*Harka*, 1995). Nu a fost găsită până acum în secțiunea română a râului de către cercetători, ci doar ocazional de pescari.

Deci, nu este nativă la noi, ci a fost introdusă în secțiunea germană a Dunării, de unde s-a dispersat și în direcția Tisei și Someșului (*Bănărescu*, 1999).

Este o specie vulnerabilă în Someș, găsită, ocazional, de pescarii locali, care o confundă uneori cu un șarpe.

Apariția anghilei în zonă este doar accidentală.

CYPRINIFORMES

CYPRINIDAE

1653. *Rutilus r. carpathorossicus* *Vladykov* - babușcă

Element endemic dunărean (*Vasilii și Șova*, 1968) întâlnit în lacuri, iazuri, bălți de inundație și în porțiunea de șes a râurilor, preferând coturile de apă înceată, cu fund mâlos, dar și brațele laterale.

În România, este prezentă în Dunăre, pe toată lungimea sa, în toate bălțile inundabile și ale Deltei, în lacurile litorale, în Tisa (aval de Sighet), Tur, Someș (aval de Dej), Crasna, Barcău, Crișuri, Mureș, Olt și lacurile transilvane, Bega, Nera, Berzasca, Cerna, Jiu, Vedea, Argeș, Dâmbovița, Ialomița, Siret, Prut (*Bănărescu*, 1964).

Datele despre prezența babuștii în Maramureș sunt foarte sărace. Totuși, *Vladykov* (1931) descrie această subspecie din Ucraina Subcarpatică. *Homei* (1963) presupune existența sa în porțiunea inferioară a Vișeuului, iar *Bănărescu* (1964) o citează din Tisa, de la Sighetu Marmăției, în aval, de unde urcă, probabi, și pe Iza.

A fost înregistrată de *Bănărescu* (1964) în Someș, în aval de Dej, însă nu există nici o dovadă (captură) a prezenței sale în amonte de Sălsig (*Bănărescu și colab.*, 1999). În cursul inferior sunt concludente capturile din canalele aferente Someșului din dreptul localității Cărășeu (*Ardelean*, 1998). În expedițiile din 1992 și 1996 au fost recoltate exemplare de la Sălsig și Pomi, din secțiunea românească a Someșului, iar în secțiunea maghiară a

Someșului este prezentă peste tot (*Bănărescu și colab.*, 1999).

Este considerată o specie rară pentru Someșul unit (*Ardelean*, 2000). În afluenții Someșului – Lăpuș și Săsar – nu a fost menționată până în prezent.

Babușca apare deci rar în zonă și numai în Someș.

1654. *Rutilus pigus** *Lacépède* - babușcă de Tur

Specie est-europeană (*Vasiliu și Șova*, 1968), vulnerabilă, prezentă, rar în fluvii și râuri lente de șes. Endemică în bazinul Dunării superioare și mijlocii. În România, a fost menționată doar de pe Tur, de la Porumbști (*Bănărescu*, 1964).

Nu a fost înregistrată încă în râul Someș, dar fiind prezentă în Tisa la confluența cu Someșul este de presupus că va urca și pe acesta, cel puțin ocazional (*Bănărescu și colab.*, 1999).

1655. *Leuciscus l. leuciscus* (*Linnaeus*) - clean mic

Specie europeană (*Vasiliu și Șova*, 1968), în râuri mari și repezi din regiunea colinară, cu substrat nisipos sau pietros, situată în zona lipanului, fiind o specie mult mai sensibilă decât ceilalți pești din zona colinară, având statutul de specie critic periclitată (*Bănărescu*, în *Botnariuc și Tatole*, 2005).

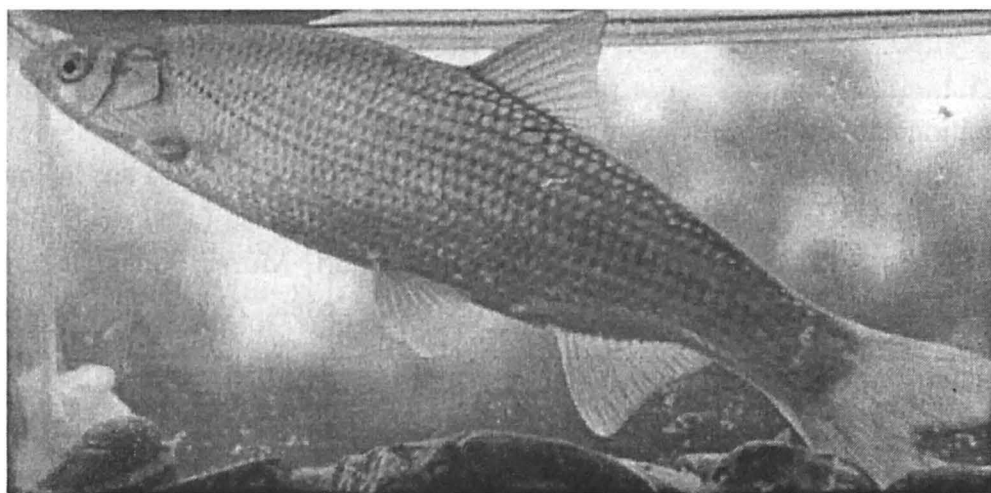

Fig. nr. 73 – *Leuciscus leuciscus* în Lăpuș, la Suciul de Sus

În România, apare rar în Crișul Repede, dar și în râurile din Maramureș. Prin anii 1960-1970 a fost găsit în: Tisa, Săpânța, Someșul Mic, Barcău, Crișul Repede, Mureș, Jiu, Olt etc., iar semnalări mai vechi îl atestau din Siret și Prut. Cleanul mic este astăzi dispărut cu certitudine din Someșul Mic, Barcău, Siret, Prut, Mraconia și Jiu, fiind o specie critic

periclitată (*Bănărescu*, în *Botnariuc și Tatole*, 2005) (**fig. nr. 73**).

Totuși, în NV-ul țării au fost găsite exemplare de clean mic în mai multe râuri, însă în număr mic de exemplare, majoritatea tinere. În apele Maramureșului a fost semnalat mai recent de *Wilhelm și colab.*, (2001-2002) în Tisa, Vișeu, Iza, Săpânța, confirmând datele raportate de *Bănărescu* (1964) din Tisa și Săpânța, de *Béres* (1990) din Tisa, de *Staicu și colab.* (1998) din Vișeu. În Tur, a fost găsit, mai recent, în mai multe puncte și mai multe exemplare de *Györe și colab.* (1999). *Ardelean* (1998) și mai ales *Wilhelm și colab.* (2001-2002), care îl menționează chiar și în Ier.

În zona Baia Mare n-a fost găsit în Someș, dar a fost întâlnit în Lăpuș. *Wilhelm și Ardelean* (2004) îl găsesc în Lăpuș, la defileu și în două râuri tributare, Botizul (la Poiana Botizei) și Suciul (între Suciul de Sus și Suciul de Jos), socotindu-l o specie extrem de rară în zonă.

Cleanul mic apare rar în zonă și numai în Lăpuș.

1656. *Leuciscus c. cephalus* (*Linnaeus*) - clean

Specie central-europeană (*Vasiliu și Șova*, 1968), întâlnită în apele curgătoare curate, mai ales în sectoarele colinare și montane, fiind caracteristică zonei scobarului, dar se simte foarte bine și în zona lipanului. Primăvara se poate semnală o migrație în amonte pentru depunerea icrelor.

Este prezent în Dunăre, dar și în toate râurile și pâraiele din țară (afară de cele pur montane) până la vărsare.

În NV-ul țării este în prezent semnalat ca o specie frecventă și cu efective mari, în toate râurile maramureșene – Tisa, Vișeu, Iza și Mara, Săpânța – de *Ardelean și Béres* (2000) și de *Wilhelm și colab.* (2001-2002), în Tur de *Wilhelm și colab.* (2001-2002).

Este socotit o specie comună în tot cursul inferior al Someșului. *Bănărescu* (1964), de exemplu, îl consideră prezent în tot lungul Someșului și în afluenții acestuia. A fost colectat în anul 1992 din Someșul unit de la Țicău, Sălsig și Pomi, într-o apă mediu poluată (*Bănărescu și colab.*, 1999), fapt confirmat și de pescarii locali. Este prezent și frecvent și în secțiunea maghiară a Someșului (*Harka*, 1995). În Lăpuș este foarte frecvent și abundent, fiind identificat de *Wilhelm și Ardelean* (2004) în 11 puncte de colectare (3-6IX.1993): Botiz (25 exemplare), Tg. Lăpuș (9 exemplare), Suciul (1 exemplar), la confluența cu Roaia (23 exemplare), defileul Lăpușului la Buteasa (18 exemplare), Coaș (9 exemplare), Lăpușel (28 exemplare), la vărsarea Săsarului (2 exemplare), Bozânta Mare (38 exemplare), aval de Bozânta Mare (14 exemplare), cu 2 km și mai în aval

(15 exemplare). În aceeași expediție a fost găsit și în afluenți ai Lăpușului: p. Botiz la Poiana Botizii (8 exemplare), p. Roaia (15 exemplare), p. Suciu, între Suciu de Sus și Suciu de Jos (26 exemplare), în aval de Suciu de Jos (13 exemplare), p. Brad, la vărsarea Văii Mari (8 exemplare), p. Rohia (10 exemplare), p. Căvnic, la Copalnic Mănăstur (17 exemplare) și p. Bloaja între Rușor și Cernești (37 exemplare) (**fig. nr. 74**).

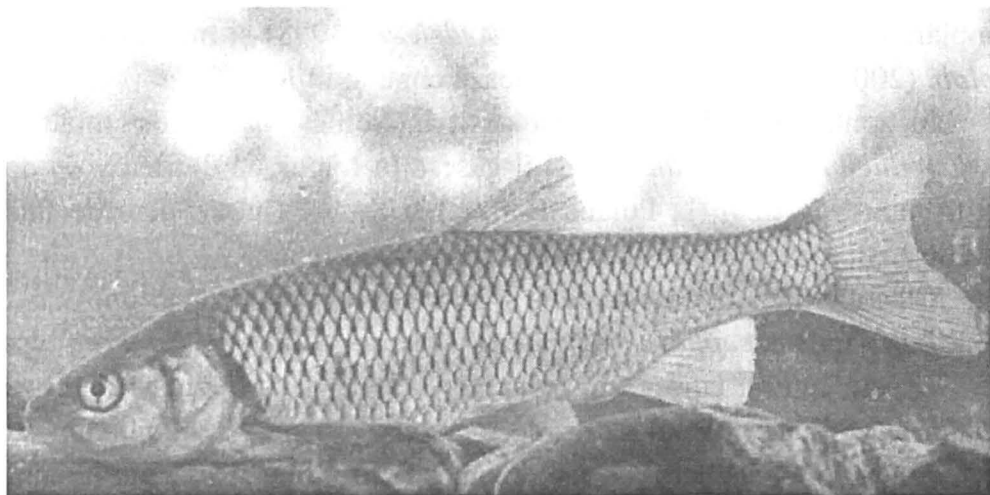

Fig. nr. 74 – *Leuciscus cephalus* în Lăpuș la Botiz

Este frecvent și abundent în zonă, îndeosebi în Someș și Lăpuș.

1657. *Leuciscus i. idus* (Linnaeus) - văduviță

Specie euro-siberiană (Vasiliu și Șova, 1968), tipică fluviilor și râurilor mari de șes, cu apă încet curgătoare, rar și în ape stătătoare.

Citat din Someș, Crișul Repede și Crișul Negru, Mureș, Bega, Timiș, Olt, Argeș, Ialomița, Siret și Prut de Bănărescu (1964).

Lipsește din apele maramureșene tributare Tisei. Citat de Harka (1994) în Tur, dar și din Crasna de Vasárhelyi (1960), Harka și colab. (2001), unde este o specie rar întâlnită.

În Someș este menționată încă de Bielz (1888) și de Vutskits (1918), fără specificarea localităților. Bănărescu (1964) o citează pentru secțiunea română a Someșului, între confluența cu Lăpușul și Satu Mare, în baza informațiilor furnizate de localnici. Nu a fost însă sesizat în Someș nici în expedițiile din anii 1992 și 1996 (Bănărescu și colab., 1999). Este totuși înregistrat în secțiunea maghiară a Someșului, colectându-se de Harka (1995) un individ la Tunyogmatolcs. Prin urmare, văduvița este un pește

foarte rar pe Someș și negăsit în afluenții săi din zona cercetată (Lăpuș și Săsar).

Este, deci, un pește foarte rar în zonă, prezent numai în Someș.

1658. ***Phoxinus ph. phoxinus*** (Linnaeus) - boiștean

Element euro-siberian (*Vasiliu și Șova*, 1968), caracteristic pâraielor de munte, deci zonei lipanului și chiar a păstrăvului, precum și în lacurile de baraj, preferând apele mai încete năpădite de vegetație, grupându-se în cârduri.

Este practic întâlnit în toate râurile ce izvoresc din munți și chiar în unele care își au obârșia în zona colinară, cum sunt: Tisa, Turul, Someșul, Crișurile, Mureșul, Bega, Timișul, Jiul, Oltul, Siretul și afluenții acestora (*Bănărescu*, 1964).

Tot *Bănărescu* (1964) îl consideră prezent în Tisa pe tot sectorul românesc, în Vișeu, cu toți afluenții săi, în Săpânța până la vărsare. *Bacalu* (1997) capturează exemplare numeroase pe Iza, iar *Staicu și colab.* (1998) îl identifică pe Tisa, Vișeu, Vaser și Novăț. Aceste date sunt confirmate și de *Wilhelm și colab.* (2001-2002), care capturează exemplare de boiștean din Vișeu, Iza și Săpânța, constatând cea mai mare abundență în Iza. De asemenea, este găsit în Tur (*Bănărescu*, 1964; *Ardelean*, 1998; *Wilhelm și colab.*, 2001-2002).

Lipsește, cum este firesc, din cursul inferior al Someșului, dar este prezent în unii dintre afluenții săi din zona cercetată. Nu a fost găsit nici în Lăpuș, dar a fost capturat în expediția din 3-6.IX.1993 de *Wilhelm și Ardelean* (2004) pe afluenții săi: p. Tocila (19 indivizi), p. Strâmbu Băiuț la Strâmbu Băiuț (23 indivizi) și în aval (61 exemplare), p. Botiz la Poiana Botizei (23 exemplare), p. Suciul la Vaduri (6 exemplare) și la Groșii Țibleșului (30 exemplare), p. Bradului în trei puncte (13, respectiv 16 și 4 exemplare), p. Rohia (4 exemplare), p. Cavnice la Ferești (4 exemplare) și Cavnice (12 exemplare), p. Bloaja, în trei puncte (60, respectiv 6 și 14 exemplare).

Este, deci, o specie de pești frecventă și abundentă pe pâraiele din regiunea montană a zonei cercetate de noi.

1659. ***Tinca tinca*** (Linnaeus) - lin

Element euro-siberian (*Vasiliu și Șova*, 1968), aproape exclusiv în ape stătătoare, preferându-le pe cele bogate în vegetație și cu fund mîlos. În râuri se întâlnește destul de rar, doar în coturi cu apă liniștită.

Este prezent și în bălțile luncii inundabile ale Dunării și Deltei, precum și în lacurile litorale. De asemenea, este întâlnit în cursurile din Câmpia de Vest și Câmpia Română.

În NV-ul României este prezent în toate cursurile inferioare ale zonei, în Someș, Tur și Crasna (*Bănărescu*, 1964), aspecte confirmate mai recent de *Wilhelm și colab.* (2001-2002).

Bănărescu (1964) îl găsește și în sistemul râului Someș: în brațele moarte și bălțile din lungul Someșului de la Dej în aval. În expedițiile din 1992 și 1996 pe Someș nu a fost găsit însă (*Bănărescu și colab.*, 1999). Totuși, *Harka* (1995) l-a identificat în secțiunea maghiară a Someșului, în bulboana de la Tunyogmatolcs.

Nefiind găsit nici pe Lăpuș, considerăm linul o apariție foarte rară în apele Depresiunii Baia Mare.

1660. *Scardinius er. erythrophthalmus* (*Linnaeus*) - roșioară, babușcă

Specie central- și est-europeană (*Vasiliu și Șova*, 1968), caracteristică apelor stagnante colinare sau de șes, mai bogate în vegetație și cu fundul mâlos, precum și în cursul inferior al râurilor mici de șes. Rezistă bine la lipsa de oxigen, fiind mai frecvent în zona bibanului, în coturile cu apă înceată și brațele laterale.

În țara noastră se întâlnește în Dunăre pe tot sectorul românesc și absolut în toate bălțile luncii inundabile și ale Deltei, în lacurile litorale, precum și în cursurile superioare al unor râuri interioare, ca Someșul, Crișurile, Mureșul, Bega, Jiul, Colentina, Siretul, Prutul și bălțile ce le însoțesc (*Bănărescu*, 1964).

În NV-ul țării este frecventă și abundentă, mai ales în Tur, Someș și Crasna, precum și în iazurile și bălțile din bazinul Ierului (*Bănărescu*, 1964; *Harka*, 1995; *Györe și colab.*, 1999; *Ardelean*, 1998; *Wilhelm și colab.*, 2001-2002; *Harka și colab.*, 2001).

Nu a fost colectată din Someș în expedițiile din 1992 și 1996 (*Bănărescu și colab.*, 1999). A fost înregistrată însă în secțiunea maghiară a râului, dar numai în bulboane, fiind o specie foarte rară (*Harka*, 1995). Nu a fost identificată nici pe Lăpuș. Roșioara este însă bine cunoscută de pescarii locali, care constată că efectivele sale nu sunt de neglijat, fiind în creștere, motiv pentru care o considerăm totuși prezentă în apele Depresiunii Baia Mare și mai ales pe Someș.

Roșioara este, o specie rară în zonă, cu efectivele în creștere.

1661. *Apius a. apius* (Linnaeus) - avat

Element central- și est-european (Vasilii și Șova, 1999), întâlnit în râurile de șes și până în zona colinară, prezent însă și în lacuri și bălți mari.

În țara noastră este întâlnit în Dunăre, în tot lungul ei, și în toate bălțile luncii inundabile și ale Deltei, în lacurile litorale, în Tisa, Someș, Crișul Repede, Mureș, Bega, Timiș, etc., precum și în apele tributare ale acestora.

În NV-ul țării este prezent în Tisa și Iza, în Someș, aval de Dej, dar și în lacurile mari, Călinești Oaş și Firiza-Strâmtori (Ardelean și Béres, 2000).

A fost înregistrat în Someșul unit și în expedițiile din 1992 și 1996, mai ales în secțiunea Jibou – Pomi, dar în număr redus de exemplare, colectate numai de la Pomi și Păulești (Bănărescu și colab., 1999). Este deci identificat numai pe Someș în tot sectorul Depresiunii Baia Mare, dar capturile au scăzut simțitor. Este prezent în număr semnificativ și în Lăpuș, mai ales la barajul de la Cătălina.

Prin urmare, avatul este prezent în Someș și Lăpuș, în exemplare puține.

1662. *Leucaspius d. delineatus* (Heckel) - fufă, plevușcă, albișoară

Element central și est-european (Vasilii și Șova, 1999), comun mai ales în bălți, în coturile cu apă înceată și brațele moarte ale râurilor, frecvent în râurile mici care izvoresc la șes.

În NV-ul țării o întâlnim în Tur (Botta și colab., 1984; Harka, 1994; Wilhelm și colab., 2001-2002), și mai ales în brațele moarte ale Crasnei (Wilhelm, cit. Ardelean și Karácsonyi, 2003) și Ierului (Bănărescu și colab., 1997; Wilhelm și colab., 2001).

În Depresiunea Baia Mare este prezentă numai în Someș. În secțiunea română a Someșului există înregistrări mai vechi, dar numai de la confluența cu Lăpușul. Cu siguranță este însă mai bine distribuită în iazurile și lacurile mai puțin adânci aferente Someșului (Bănărescu și colab., 1999). De asemenea, se află într-un braț lateral al Lăpușului la Bușag (Bănărescu, 1964).

Este deci o specie cu frecvență modestă în sectorul baimărean al Someșului și a Lăpușului, precum și în bălțile aferente.

1663. *Alburnus a. alburnus* (Linnaeus) - obleț

Element central-european (Vasilii și Șova, 1968), prezent la limita inferioară a păstrăvului în aval, cât și în bălți mari, respectiv în lacuri, lipsind din bălțile mici sau cele năpădite de vegetație. Este o specie preferată de pescarii începători și copiii datorită frecvenței mari și a lăcomiei.

În România, este prezent în toate râurile, mari și mici, din zona submontană până la vărsare, fiind semnalat până în prezent în NV-ul țării din Tisa, Vișeu, Iza, din Tur, Ier și Crasna, fiind o specie frecventă și abundentă în zonă (*Bănărescu, 1964; Bacalu, 1997; Ardelean și Béres, 2000; Bănărescu și colab., 1997; Wilhelm și colab., 2001-2002; Harka și colab., 2001*).

În Depresiunea Baia Mare este prezent numai în Someș și Lăpuș, fără afluenți. A fost colectat în expedițiile ihtiologice din 1992 și 1996 de pe Someșul unit, în toate siturile aval de Coșei (*Bănărescu și colab., 1999*) și este foarte frecvent în secțiunea maghiară a Someșului, în bulboane (*Harka, 1995*). În expediția din 3-6.IX.1993 de pe Lăpuș a fost colectat (*Wilhelm și Ardelean, 2002*) de la Coaș (8 exemplare), Lăpușel (1 exemplar), Bozânta Mare (40 exemplare) și aval (25 exemplare, respectiv 2 exemplare).

Prin urmare, oblețul este un pește frecvent în Someș și Lăpuș, având efective însemnate.

1664. *Alburnoides b. bipunctatus* (Bloch) - beldiță

Specie euro-ponto-caspo-aralică (*Vasilii și Șova, 1968*), întâlnită exclusiv în apele curgătoare, începând din zona lipanului și până în cea a crapului. Preferă apele curate, rezezi, cu fund pietros.

În România, această specie este semnalată în multe râuri, mai ales în sectorul lor colinar. Este abundentă în Dunăre, Tisa, Someș, Crișuri, Mureș, Olt, Bega, Argeș, Siret etc. (*Bănărescu, 1964*).

În Maramureș este o specie comună în majoritatea apelor curgătoare, urcând până în zona păstrăvului (*Ardelean și Béres, 2000*). Este frecvent și în Tur și Crasna (*Ardelean și Karácsonyi, 2002, 2003*), dar și în tot cursul inferior al Someșului, lipsind numai din porțiunea poluată a Lăpușului (*Bănărescu, 1964*).

A fost colectată din cursul inferior al Someșului (*Jászfalusi, 1943; Bănărescu și Müller, 1960; Bănărescu, 1964*). În expedițiile de pe Someș (*Bănărescu și colab., 1959*) din anii 1992 și 1996 a fost colectată de la Țicău, Sălsig, și Pomi, fiind absentă în aval, la Păulești și Vetiș, precum și în secțiunea maghiară a râului (*Harka, 1995*).

În Depresiunea Baia Mare este prezentă nu numai în Someș, ci și în Lăpuș și afluenții lui (*Wilhelm și Ardelean, 2004*). În expediția din 3-6.IX.2003 a fost găsită în mod frecvent în sectoarele montane nepoluate ale Lăpușului și afluenților săi, după cum urmează: Târgu Lăpuș (2 exemplare), Suci (7 exemplare), confluența cu Roaia (4 exemplare), Coaș (4 exemplare),

Lăpușel (1 exemplar) și aval (1 exemplar), precum și din p. Rohia, la confluența cu Valea Mare (20 exemplare) și în aval (3 exemplare) și p. Bloaja, între Rușov și Cernești (55 exemplare). Noi am găsit în 20-21 iunie 2002 exemplare numeroase de beldiță în pâraiele tributare Văii Săsarului la Blidari și Firiza (31 exemplare).

Deci, beldița este o specie frecventă în bazinele Someșului, Lăpușului și Săsarului.

1665. *Blicca b. bjoerkna* (Linnaeus) - batcă

Element central- și est-european (*Vasiliu și Șova*, 1968), comun în toate apele, cât și în bălțile și lacurile, evitându-le pe cele năpădite de vegetație.

În România este prezentă în tot sectorul românesc al Dunării și în bălțile luncii inundabile, precum și pe apele interioare, ca Someșul, Crișul Negru, Barcăul, Mureșul, Bega, Timișul, Ialomița, Colentina, Vedea, Siret și Prut (*Bănărescu*, 1964).

În NV-ul României este menționată din Tur (*Wilhelm și colab.*, 2001-2002), Crasna (*Harka și colab.*, 2001) și Ier (*Endes*, 1986-1988; *Bănărescu și colab.*, 1997; *Wilhelm și colab.*, 2001).

În Someș a fost înregistrată sporadic de la Satu Mare de *Bănărescu* (1964). Totuși, nu a fost găsită în secțiunea română a Someșului în expedițiile din anii 1992 și 1996 (*Bănărescu și colab.*, 1999). În secțiunea maghiară este prezentă în Someș în număr mediu atât în râu, cât și în bulboanele sale (*Harka*, 1995). Nu a fost găsită deloc în Lăpuș și afluenții săi.

Deci, batca este o specie rar întâlnită în zona cercetată, fiind prezentă numai în Someș.

1666. *Abramis brama* (Linnaeus) - plătică

Element danubian (*Vasiliu și Șova*, 1968), întâlnit în apele stătătoare sau încet curgătoare.

În țara noastră este prezentă în Dunăre și bălțile sale inundabile, inclusiv în Deltă, în lacurile litorale, în amonte pe porțiuni ale Someșului, Mureșului, Begăi, Timișului, Oltului, Argeșului, Ialomiței, Siretului, Prutului, dar și în lacurile interioare (*Bănărescu*, 1964).

În NV-ul țării este prezentă în Tisa (*Ardelean și Béres*, 2000), Tur (*Harka*, 1994; *Györe și colab.*, 1999; *Ardelean*, 1998), Crasna (*Harka*, 1995; *Ardelean*, 1998; *Harka și colab.*, 2001) și Ier (*Bănărescu și colab.*, 1997; *Wilhelm și colab.*, 2001).

Plătica este întâlnită în Depresiunea Baia Mare numai în Someș. Persoane componente îl dă prezent în Someșul unit, inclusiv în partea sa poluată, dar nu a fost regăsită în expedițiile ihtiologice din anii 1992 și 1996 (*Bănărescu și colab.*, 1999). Este găsit în Someș, în număr mediu, în secțiunea maghiară, fiind frecventă în bulboana de la Tunyogmatolcs (*Harka*, 1995).

Plătica este, deci, întâlnită în Depresiunea Baia Mare, numai în Someș, în exemplare modeste.

1667. *Abramis s. sapa* (*Pallas*) - cosac

Specie nord-ponto-caspică (*Vasiliu și Șova*, 1968), de apă curgătoare înceată, trăind în cursul inferior al râurilor mari.

În România este prezent în Dunăre și bălțile sale, precum și în cursul inferior al Someșului, Mureșului, Oltului, Siretului, Prutului (*Bănărescu*, 1964).

În NV-ul țării îl întâlnim în Tur (*Györe și colab.*, 1999; *Bănărescu*, 1964; *Wilhelm și colab.*, 2001-2002), probabil și în Crasna (*Vásárhely*, 1960).

În zona cercetată de noi a fost identificat numai din Someș, cu prilejul expediției din 1992, citându-se capturi din localitățile Sălsig, Pomi, Păulești (*Bănărescu și colab.*, 1999). Este prezent și în secțiunea maghiară a Someșului, fiind specia de *Abramis* cea mai frecventă din acest râu (*Harka*, 1995).

Cosacul este, prin urmare, prezent în zona cercetată numai în Someș și în efective mici.

1668. *Abramis ballerus* (*Linnaeus*) – cosac cu bot ascuțit

Specie nord-pontico-caspică (*Vasiliu și Șova*, 1968), comună în Dunăre, bălțile sale, cursul inferior al Mureșului, Oltului, Someșului, Siretului și Prutului.

A fost sesizat și în NV-ul țării în Tur (*Harka*, 1994; *Ardelean*, 1998) și Crasna (*Vásárhely*, 1960), de unde însă a dispărut.

Posibil în zonă numai în Someș. *Bănărescu* (1964) îl sesizează în Someș la Satu Mare, unde însă n-a mai fost regăsit. Deși nu a fost recent înregistrat în porțiunea română a Someșului, ar putea însă să apară vara, ocazional, în câțiva ani, din Tisa, deoarece în sectorul maghiar se găsește un număr de indivizi destul de însemnat (*Harka*, 1995).

Este deci prezent în Someș, în exemplare izolate.

1669. *Vimba vimba* (*Linnaeus*) - morunaș

Element central și est-european (*Vasiliu și Șova*, 1968), mai mult

reofil, care trăiește în Dunăre și în râurile mari până în zona lor colinară (zona scobarului). Este caracteristic apelor de șes sau colinare.

În România este prezent în Dunăre, Someșul Mic, Vișeu, Tur, Crișuri, Mureș, Olt, Ialomița, Siret (*Bănărescu*, 1964).

În NV-ul României este întâlnit în Tisa (*Vladykov*, 1931; *Ardelean și Béres*, 2000), Vișeu (*Homei*, 1963; *Bănărescu*, 1964) și Tur (*Bănărescu*, 1964).

În Depresiunea Baia Mare este prezent numai în Someș. Este un intrus mai recent în partea transilvană a Someșului, din care cauză n-a putut fi menționat în lucrările mai vechi - *Bielz* (1888) și *Herman* (1887). Prima dată a fost identificat în Someșul unit la Ileanda în anul 1948. Ulterior, a fost colectat din Someșul unit la Jibou, în 1983, și în toate localitățile dintre Someș-Odorhei și Vetiș în expedițiile din anii 1992 și 1996 (*Bănărescu și colab.*, 1999). De asemenea, trăiește în secțiunea maghiară a Someșului, fiind prezent și frecvent la Csenger și în aval, în număr mediu (*Harka*, 1995).

Morunașul este deci un pește frecvent în Depresiunea Baia Mare, dar numai în Someș și în număr mediu de exemplare.

1670. *Pelecus cultratus* (*Linnaeus*) - săbiță

Element central și est-european (*Vasilii și Șova*, 1968), întâlnit în fluvii și râuri de șes, precum și în multe lacuri mari interioare.

În țara noastră este întâlnită în Dunăre și bălțile sale inundabile, în regiunea salmastră de la gurile Dunării, în lacul Razelm și râurile mari, ca Someșul, Mureșul, Bega, Timișul, Olt, Ialomița, Siretul și Prutul (*Bănărescu*, 1964).

În NV-ul țării, inclusiv în Depresiunea Baia Mare, este cunoscută numai din Someș. *Bănărescu* (1964) o găsește în Someș la Dej, iar noi am găsit-o la Satu Mare (un exemplar adult) cu prilejul aplicației de teren (septembrie 2005) efectuată cu participanții la Cel de-al II-lea Congres de Ihtiologie de la Satu Mare. Este foarte probabil să fie găsit sporadic și în zona depresionară baimăreană, mai ales că ocazional câteva exemplare urcă din Tisa.

Săbița apare deci rar în Depresiunea Baia Mare și numai în Someș.

1671. *Chondrostoma n. nasus* (*Linnaeus*) - scobar

Element nord și central-european (*Vasilii și Șova*, 1968), reofil, propriu râurilor mari care izvoresc la munte. Populează porțiuni ale râurilor ce urmează imediat după zona salmonidelor, preferând sectoarele rapide și bolovănoase ale acestora.

În țara noastră, scobarul apare în Dunăre și accidental în bălțile luncii inundabile, precum și în toate râurile mari, Tisa, Someș, Crișuri, Bega, Mureș, Argeș, Dâmbovița, Siret, Prut (*Bănărescu*, 1964).

Frecvent întâlnit în apele din NV-ul țării. Scobarul este specia cea mai frecventă și abundentă de pește din apele Maramureșului, deoarece are o mai bună adaptare față de deteriorarea calității apelor (*Ardelean și Béres*, 2000). Este frecvent, de asemenea, în Tur (*Györe și colab.*, 1999; *Bănărescu*, 1964; *Ardelean*, 1998; *Wilhelm și colab.*, 2001-2002), mai rar și în Crasna (*Vásárhelyi*, 1960).

În Depresiunea Baia Mare este identificat în Someș și în Lăpuș. În Someș este o specie comună și cea mai abundentă dintre pești, mai ales în aval de confluența cu Lăpușul. În expedițiile din anii 1992 și 1996 a fost colectat din toate localitățile de pe Someșul unit, în aval de Someș-Odorhei (*Bănărescu și colab.*, 1999). De asemenea, este prezent și frecvent în secțiunea maghiară a Someșului (*Harka*, 1995). În Lăpuș este întâlnit rar. Deocamdată, a fost găsit într-un singur loc în Lăpuș, la Bozânta Mare, un singur exemplar (*Wilhelm și Ardelean*, 2004).

Scobarul este deci un pește frecvent în Someș și mai rar în Lăpuș.

1672. *Rhodeus sericeus amarus* (Bloch) - boarcă, boanță

Element paleartic cu areal discontinuu (*Vasiliu și Șova*, 1968), care preferă apele cu curgere lentă sau stătătoare, mai ales brațele laterale, fiind frecventă și în plin curent, până aproape de zona montană a râurilor.

În țara noastră este prezentă în tot sectorul românesc al Dunării și în majoritatea bălților ce o însoțesc, precum și în majoritatea râurilor și mai ales a brațelor moarte și a bălților din lungul lor: Tisa, Someș, Crișuri, Mureș, Siret, Prut etc. (*Bănărescu*, 1964).

În NV-ul țării, este prezentă în Tisa și bălțile sale, în Iza, Mara (*Ardelean și Béres*, 2000), în Tur, în multe puncte și cu efective mari (*Botta și colab.*, 1984; *Harka*, 1994; *Györe și colab.*, 1999; *Bănărescu*, 1964; *Ardelean*, 1998; *Wilhelm și colab.*, 2001-2002), în Crasna, unde este un pește comun, cu efective mari (*Vásárhelyi*, 1960; *Bănărescu*, 1964; *Harka*, 1995; *Ardelean*, 1998; *Harka și colab.*, 2001), în Ier, foarte frecventă și comună, inclusiv pe afluenții săi (*Wilhelm și colab.*, 2001; *Ardelean și Karácsonyi*, 2002).

În Depresiunea Baia Mare este frecvent întâlnită în Someș, Lăpuș și Săsar, precum și în afluenții lor. Boarca a fost găsită și în expedițiile din 1992 și 1996 în Someșul unit, fiind frecvent la Țicău, Sălsig, Pomi, Păulești,

dar nicăieri în cantități mari (*Bănărescu și colab.*, 1999). Slaba abundență a scoabarului în cursul inferior al Someșului se datorește, probabil, poluării acestui sector al râului cu metale grele, care a distrus de timpuriu scoicile indispensabile pentru reproducerea acestei specii ostracofile. Dovada, în bulboana de la Tunyogmatolcs (Ungaria), unde apa este parțial autopurificată și există o abundență de scoici, au putut fi colectate cca. 500 exemplare (*Harka*, 1995). De asemenea, este frecventă și în cursul inferior al Lăpușului, într-un efectiv mediu de indivizi: Coaş (3 exemplare), la confluența cu Săsarul (23 indivizi), și puțin mai în aval (1 exemplar), Bozânta Mare (3 exemplare) și în aval (17 exemplare). Mai puțin frecvent și exemplare izolate l-am găsit în p. Suciu, între Suciu de Sus și Suciu de Jos (1 exemplar), la Suciu de Jos (2 exemplare). Noi l-am recoltat și din p. Firiza și p. Valea Neagră, afluenți ai Săsarului, în data de 24 iulie 2002 (8 exemplare în total).

Boarca este, prin urmare, o specie frecventă pe toate apele Depresiunii Baia Mare, dar în efective modeste.

1673. *Gobio g. obtusirostris Valenciennes* - porcușor

Specie endemică pentru bazinul dunărean (*Vasiliu și Șova*, 1968), prezentă în diverse categorii de râuri lent sau moderat curgătoare, preferând pâraiele mici, mai mult sau mai puțin măloase, din regiunea submontană și colinară.

În România este practic prezent în toate râurile și pâraiele. Semnalat până în prezent în Tisa, Someș, Crișuri, Mureș, Bega, Jiu, Olt, Argeș, Siret, Prut (*Bănărescu*, 1964).

În NV-ul României a fost găsit în Tisa, Vișeu și Iza (*Bănărescu*, 1964; *Ardelean*, 1993), Tur (*Bănărescu*, 1964; *Harka*, 1994; *Ardelean*, 1998; *Wilhelm și colab.*, 2001-2002), Crasna (*Harka și colab.*, 2001), Ier și afluenții lor (*Wilhelm și colab.*, 2001), unde este frecvent și relativ abundent.

În Depresiunea Baia Mare este frecvent și destul de abundent în Someș și pe Lăpuș. Este prezent în Someșul unit, fiind comun mai ales între Cășei și Vetiș, devenind, treptat, tot mai rar în aval (*Bănărescu și colab.*, 1999). În zona de graniță și în sectorul maghiar, porcușorul este înlocuit cu specia *Gobio albipinnatus* (*Harka*, 1995). În expediția din 3-6.IX.1993, porcușorul a fost colectat din mai multe puncte: Suciu (1 exemplar), Buteasa-defileu (20 exemplare), Coaş (3 exemplare), Lăpușel (4 exemplare), Bozânta Mare (3 exemplare), mai în aval (27 exemplare, respectiv 2 exemplare). Aceași cercetători și în aceeași perioadă au mai colectat

exemplare din afluenți ai Lăpușului: p. Strâmbu-Băiuț, la Strâmbu-Băiuț (3 exemplare) și aval (16 exemplare), p. Botiz, la Poiana Botizei (5 exemplare) și mai în aval (3 exemplare), p. Roaia (45 exemplare), p. Suciu la Vaduri (3 exemplare), Groșii Țibleșului (8 exemplare), între Suciu de Sus și Suciu de Jos (60 exemplare), Suciu de Jos (40 exemplare), p. Bradului la confluența cu Valea Mare (2 exemplare) și p. Bloaja, între Rușori și Cernești (11 exemplare). Găsit de noi în afluenți ai Săsarului pe p. Firiza, amonte de baraj (14 exemplare).

Porcușorul este deci o specie frecventă și abundentă pe toate apele Depresiunii Baia Mare.

1674. *Gobio uranoscopus* (Agassiz) - porcușor de vad

Element endemic dunărean (Vasilii și Șova, 1968), întâlnit în râuri de munte și de dealuri, localizat în vaduri și repezișuri cu fundul bolovănos. Uneori, ajunge și la șes, dar numai în repezișuri. Este o specie vulnerabilă pentru România (Bănărescu, cit. Botnariuc și Tatole, 2005).

În țara noastră este semnalată în porțiunea de munte și deal a tuturor râurilor mai mari, care izvoresc la munte.

În NV-ul țării este prezent în Vișeu, Someșul Mic, Someșul Mare, Lăpuș, Crișul Repede (Bănărescu, 1964). *Ardelean și Béres* (2000) consideră porcușorul de vad relativ frecvent în Iza și Vișeu. Lipsește însă din Tur, Crasna și Ier.

În Depresiunea Baia Mare și vecinătate este întâlnit în Lăpuș și câțiva afluenți ai acestuia, dar fiind puțin frecvent și în efective mici (Wilhelm și Ardelean, 2004), constituind totuși populații viabile. În expediția din 3-6.IX.2003, s-au capturat exemplare din următoarele locuri: la confluența cu Suciu (4 exemplare) și la confluența cu Rohia (3 exemplare), precum și pe p. Suciu (2 exemplare), p. Rohia (2 exemplare) și p. Bloaja între Rușori și Cernești (10 exemplare). Lipsește din cursul inferior al Someșului.

Prin urmare, porcușorul de vad este o specie rară în zona cercetată, fiind prezent numai în Lăpuș și afluenții săi montani și colinari.

1675. *Gobio alpinatus* Lukasch - porcușor de șes

Element endemic pentru bazinul dunărean (Vasilii și Șova, 1968). Trăiește în râurile mari ale regiunii de câmpie, cu fund nisipos sau mâlos, ocupând locurile cu apă ceva mai adâncă și curent slab.

În țara noastră se întâlnește în Dunăre, inclusiv în Deltă și în unele bălți ale acesteia, precum și în Crișuri, Mureș, Bega, Timiș, Olt, Argeș,

Ialomița, Siret și Prut (Bănărescu, 1964).

Lipsește din apele Maramureșului, dar este frecvent și bine reprezentat în Tur (Bănărescu, 1964; *Wilhelm și colab.*, 2001-2002), în Crasna (Bănărescu, 1964; *Ardelean*, 1998; *Harka*, 1995; *Harka și colab.*, 2001) și Ier (*Wilhelm și colab.*, 2001).

În zona cercetată de noi este prezent numai în Someș. Prin anii 1940-1950 era absent din Someș sau rar în apele medii ale Someșului unit. În expedițiile din anii 1992 și 1996 a fost însă găsit în tot Someșul, în aval de Dej, fiind mai abundent spre vărsare, în secțiunea maghiară (*Harka*, 1995).

Porcușorul de șes este, prin urmare, prezent în Depresiunea Baia Mare, numai în Someș, unde este însă relativ abundent.

1676. *Gobio k. kessleri Dybowski* - porcușor de nisip

Element sud-est european care viețuiește în cursul mijlociu al râurilor mari din partea inferioară a zonei scobarului până în zona crapului, fiind o specie vulnerabilă (Bănărescu, cit. *Botnariuc și Tatole*, 2005).

Lipsește din Dunărea propriu-zisă, dar este prezent în toate râurile mari interioare.

În NV-ul României îl întâlnim în Vișeu, Iza, Tur, Someș și Crasna (Bănărescu, 1964).

În zona cercetată este prezent în Someș și Lăpuș. Este înregistrat în toată secțiunea română a Someșului unit, fiind identificat în expedițiile din 1992 și 1996 în toate siturile cercetate în aval de Cășci până la ieșirea din țară, fiind mai abundent la Someș-Odorhei, de unde devine, treptat, tot mai rar în aval (Bănărescu, 1964; *Bănărescu și colab.*, 1999; *Bănărescu*, în *Botnariuc și Tatole*, 2005). În expediția din 3-6.IX.2003, *Wilhelm și Ardelean* (2004) îl găsesc în Lăpuș la Codrii Butesii (7 exemplare) și Coaș (10 exemplare).

Porcușorul de nisip este deci prezent în Depresiunea Baia Mare, în Someș și Lăpuș, unde este frecvent, dar cu efective modeste.

1677. *Pseudorasbora parva (Schlegel)* - murgoi bălțat

Element est-asiatic (*Vasiliu și Șova*, 1968) introdus incidental (în 1960) în eleșteele de la Nucet (Dâmbovița) și apoi la Cefa (Oradea). Trăiește în bălți, heleștee și porțiuni lente ale râurilor de șes. Ulterior, de la Nucet alevinii au trecut și în pârâul vecin. În prezent, este răspândit în multe râuri din țară.

Se întâlnește mai recent și în Tur, sub digul lacului Călinești Oaș și în apropiere de Adrian (*Wilhelm și colab.*, 2001-2002), în Crasna (*Harka și*

colab., 2005) și Ier (*Wilhelm și colab.*, 2001), în ultimul râu fiind chiar foarte frecvent și abundent.

În apele Depresiunii Baia Mare, deocamdată, a pătruns timid, în Someș și Lăpuș, dar nu și în afluenții lor. În Someș este rar. Nu a fost găsit în expedițiile din 1992 și 1996 (*Bănărescu și colab.*, 1999). Este prezent însă în sectorul maghiar al Someșului, de unde poate pătrunde în amonte. Prezența sa este certă însă în Lăpuș, spre confluența cu Someșul, la Bozânta Mare (3 exemplare) și în aval (10 exemplare), ceea ce ne întărește convingerea că a pătruns de aici în Someș în aval de confluență (*Wilhelm și Ardelean*, 2004).

Murgoiul bălțat este, prin urmare, o specie rară în Depresiunea Baia Mare, fiind prezent în Someș și Lăpuș, având efective mici.

1678. *Barbus b. barbuis* (*Linnaeus*) - mreană

Element danubian vest-european (*Vasiliu și Șova*, 1968), prezent în râurile mai mari, cu fund nisipos sau pietros, de la munte până la șes. Preferă lacurile adânci, cu fundul nisipos și cu curent moderat.

În România, apare în Dunăre și în toate râurile mari, de la munte și până la vărsare, fiind mai frecventă în cursurile inferioare ale râurilor: Tisa, Someș, Mureș, Bega, Timiș ca să menționăm numai râurile transilvane și bănățene.

În NV-ul țării este bine reprezentată în Tisa și apele maramureșene (*Ardelean și Béres*, 2000), în Crasna (*Harka și colab.*, 2001) și Barcău (*Bănărescu*, 1964).

În zona cercetată este prezentă în Someș și Lăpuș. Este găsită în sectorul românesc al Someșului unit, având efective mai mari spre ieșirea din țară (*Harka*, 1995). În Lăpuș este prezentă doar la confluența cu Săsarul, la Lăpușel (30 exemplare) și la Bozânta Mare (6 exemplare), unde a fost găsită în expediția ihtiologică din 3-6.IX.2003 (*Wilhelm și Ardelean*, 2004).

Prin urmare, în apele Depresiunii Baia Mare mreana apare rar și în efective mici, în Someș și Lăpuș.

1679. *Barbus meridionalis petenyi* *Heckel* - moioaga

Element sud-european, carpatic, cu areal restrâns (*Vasiliu și Șova*, 1968), frecvent în sectorul superior al râurilor, mai ales în cele de munte și mai rar în zona colinară. Se simte bine în zona scobarului și a lipanului. Preferă apele rezezi, urcând pe toți afluenții râurilor.

În România a fost identificată pe cursul de munte al tuturor râurilor, cu excepția Begheiului și Timișul, începând din zona păstrăvului. *Bănărescu*

(1964), Homei (1963), Bacalu (1997) și Ardelean și Béres (2000) menționează prezența moioagei în Tisa, Vișeu (unde este comună și foarte răspândită) și Iza. Este, de asemenea, foarte frecventă și abundentă în Tur și afluentul său Talna (unde s-au colectat peste 100 exemplare). Nu a fost găsită însă în Crasna și Ier (**fig. nr. 75**).

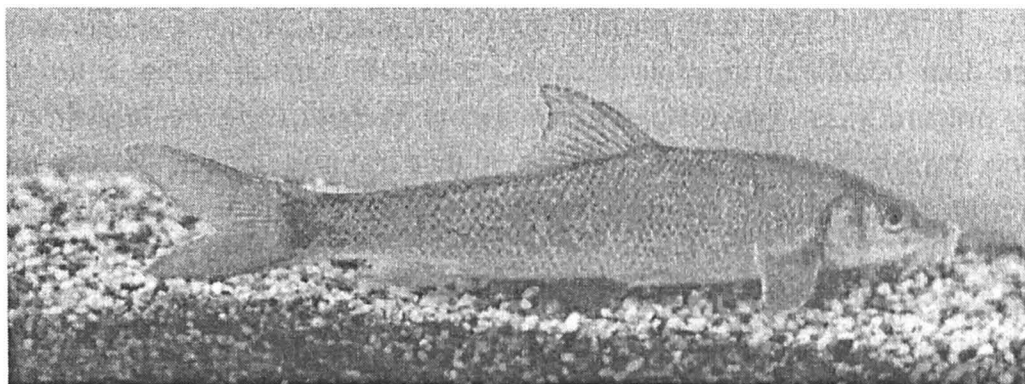

Fig. nr. 75 – *Barbus meridionalis* capturat pe Lăpuș la Târgu Lăpuș

În Depresiunea Baia Mare este frecventă și chiar abundentă în toate râurile mai mici și pâraie. În Someșul unit apare sporadic (*Jászfalusi*, 1943; *Bănărescu și Müller*, 1960; *Bănărescu*, 1964), extinzându-și aria. În expedițiile din 1992 și 1996 a fost găsită în Someșul unit la Someș-Odorhei și în aval (*Bănărescu și colab.*, 1999). În secțiunea maghiară a Someșului, moioaga lipsește (*Harka*, 1995). Expediția din 3-6.IX.1993 pe Lăpuș a evidențiat o frecvență și abundență remarcabile a moioagei, după cum urmează: Târgu Lăpuș (2 exemplare), confluența cu p. Suciu (100 exemplare), confluența cu Rohia (28 exemplare), defileul de la Codrii Butesei (16 exemplare), Coaș (13 exemplare), confluența cu Săsarul (2 exemplare), Bozânta Mare (2 exemplare). Mai apare pe mai mulți afluenți ai Lăpușului: p. Suciu, la Vaduri (1 exemplar), între Suciu de Sus și Suciu de Jos (12 exemplare), la Suciu de Jos (1 exemplar), p. Bradului, la ieșirea din Munții Țibleș (2 exemplare) și în aval (5 exemplare), la confluența cu Valea Mare (3 exemplare) și în aval (10 exemplare), p. Rohia (10 exemplare), p. Bloaja, în amonte (2 exemplare), zona Izvoare (8 exemplare), Ciocotiș (14 exemplare), între Rușori și Cernești (39 exemplare).

Concluzionăm că moioaga este o specie frecventă și abundentă, mai ales în Lăpuș și tributarii săi, dar nu lipsește nici din Someș.

1680. *Cyprinus c. carpio* Linnaeus - crap

Element european (*Vasiliu și Șova*, 1968), frecvent în râurile încete de șes, în bălți și lacuri.

În România este frecvent în tot sectorul românesc al Dunării și în toate bălțile luncii inundabile și ale Deltei, în lacurile litorale, precum și într-o serie de râuri interioare, în cursul lor inferior.

În NV-ul țării este prezent numai în râurile de câmpie. De aceea, apare doar ocazional în apele Maramureșului, în Tisa și cursul inferior al Izei, precum și în Tur (este prezent numai în heleșteele de la Adrian și Bercu, prin populare). De asemenea, a dispărut din Crasna și Ier, după lucrările de canalizare care au crescut viteza curentului apei (*Harka și colab.*, 2001; *Wilhelm și colab.*, 2001-2002).

În zona cercetată de noi apare sporadic, numai în Someș. A fost înregistrat în toată partea română a cursului Someșului unit și în toate lacurile și iazurile puțin adânci din aria sa de drenare, potrivit declarațiilor pescarilor locali (*Bănărescu și colab.*, 1999). În expedițiile din 1992 și 1996 a fost colectat numai din secțiunea maghiară a Someșului (*Harka*, 1995).

Crapul este deci o specie sporadică în zonă, prezentă numai în Someș.

1681. *Carassius carassius* (Linnaeus) - caracudă

Element euro-siberian (*Vasiliu și Șova*, 1968), comun în apele stătătoare, din regiunea șesului până în cea colinară, rar în râuri, mai mult în râurile mici de la șes (zona bibanului) sau în coturi, brațe laterale și zone marginale cu vegetație din râurile mari.

Are statutul de specie periclitată în țara noastră (*Bănărescu*, în *Botnariuc și Tatole*, 2005).

În România este o prezentă sporadică în lacuri și bălți de șes și din Podișul Transilvaniei, precum și în Delta Dunării. În trecut, era prezentă în toate lacurile și bălțile din zona de câmpie și de deal, dar după 1950 efectivele s-au redus datorită concurenței din partea speciei înrudite *Carassius auratus gibelio*, a eutrofizării apelor care a dus la dispariția vegetației submerse, suport pentru pontă și sursă de hrană pentru caracudă (*Bănărescu*, în *Botnariuc și Tatole*, 2005).

Practic lipsește din apele Maramureșului, din Tur, Crasna și Ier, datorită eutrofizării apelor, mai ales din ultimele.

Nu este găsită nici în zona cercetată a sistemului râului Someș, dar posibil să fie sesizată în mod sporadic pe cursul inferior al Someșului. Mai demult, era larg distribuită în toate lacurile și iazurile cu apă mică din zona

de drenaj a Someșului, dar din 1950 se află în declin numeric în tot bazinul mediu și inferior al acestui râu. În Ungaria, pescarii au prins, totuși, prin anii 1980, câteva exemplare în bulboanele de la Tunyogmatolcs (*Harka*, 1995). Datorită acestui declin, ale cărui cauze au fost deja menționate, această specie ar trebui protejată (*Bănărescu și colab.*, 1999).

În Depresiunea Baia Mare, caracuda are o apariție sporadică, fiind prezent numai și numai în Someș.

1682. *Carassius auratus gibelio* (Bloch) - caras argintiu

Element est-asiatic (*Vasiliu și Șova*, 1968) prezent în toate categoriile de ape stătătoare, de la șes până în zona colinară, fiind o specie mult mai rezistentă decât caracuda în apele lipsite de oxigen și poluate.

Introdus în România prin anul 1920, de când, treptat, a ocupat toate apele stătătoare, de la șes până în zona colinară, mai rar în apele Transilvaniei (*Vasiliu și Șova*, 1968).

Lipsește din apele Maramureșului, dar este prezent în râurile ce drenează compartimentul nordic al Câmpiei de Vest. Frecvent și relativ abundent în Tur (*Wilhelm și colab.*, 2001-2002), precum și în Crasna (*Wilhelm și Ardelean*, 2004).

Apare și în Someș și Lăpuș. În Someș a fost introdus prin anii 1950 și a înlocuit peste tot caracuda. Este prezent în toate lacurile și iazurile din bazinul cursului inferior al Someșului, unde a fost găsit în expedițiile din 1992 și 1996 (*Bănărescu și colab.*, 1999). În expediția din 3-6.IX.2003 a fost găsit, în exemplare puține, și în Lăpuș, la defileu (1 exemplar) și în aval de Bozânta Mare (11, respectiv 3 exemplare).

Carasul argintiu este în consecință, considerat prezent în Depresiunea Baia Mare numai în Someș și Lăpuș, unde este destul de frecvent.

1683. *Hypophthalmichthys* (s. str.) *molitrix* Vallenciennes - sânger

De origine asiatică, crescut în pescăriile din România și Ungaria, de unde, ocazional, ajunge și în apele Someșului. Câțiva indivizi au fost găsiți inițial și în sectorul maghiar al acestuia (*Bănărescu și colab.*, 1999).

1684. *Hypophthalmichthys* (*Aristichthyes*) *nobilis*

Are aceeași situație ca și specia precedentă.

COBITIDAE

1685. *Barbatula b. barbatula* (Linnaeus) - molan, grindel

Element european (*Vasiliu și Șova*, 1968) prezent în râurile și pâraiele de munte și deal, rar la șes. Puțin exigent la mediu, trăind atât în

cursul principal al râului, cât și în brațele laterale și pâraiele măloase de munte.

În România este comun în toate râurile din zona colinară și de munte.

În NV-ul României este menționat în apele Maramureșului, ca o specie frecventă (*Ardelean și Béres, 2000*), în Tur, până spre Adrian, și Ier, doar pe p. Santău (*Wilhelm și colab., 2001-2002*), pe Crasna, încă de la izvoare (*Bănărescu, 1964*).

Este frecvent și în apele Depresiunii Baia Mare. S-au colectat indivizi izolați din Someșul unit la Bușag și Apa. În expedițiile din anii 1992 și 1996 a fost recoltat doar un individ din cursul inferior al Someșului, la Sălsig (*Bănărescu și colab., 1999*). Este întâlnit (*Wilhelm și Ardelean, 2004*) și pe Lăpuș – la Suciu (2 exemplare) și la confluența cu Rohia (3 exemplare – dar mai ales în afluenții săi: p. Tocila (9 exemplare), p. Strâmbu-Băiuț (11 exemplare), p. Botiz (8 exemplare), p. Roaia (16 exemplare), p. Suciu (13 exemplare), p. Bradu (6 exemplare), p. Rohia (27 exemplare), p. Bloaja (30 exemplare). Noi l-am găsit (12.VII.2002) și pe tributari ai Săsarului, anume pe p. Firiza (8 exemplare) și p. Blidari (12 exemplare).

Grindelul este deci o specie frecventă în apele Someșului și Lăpușului, având însă efective modeste.

1686. *Misgurnus fossilis* (Linnaeus) - țipar, chișcar

Element european-ponto-caspi-aralic (*Vasilii și Șova, 1968*) prezent în apele stătătoare sau lin curgătoare cu fund mălos, de la șes până în zona colinară.

În România trăiește în aproape toate bălțile, lacurile și iazurile, din porțiunile încete și brațele laterale ale râurilor până aproape de munte (*Bănărescu, 1964*).

Este prezent sporadic în apele Maramureșului, mai ales în lacurile din lunca inundabilă a Tisei (*Ardelean și Béres, 2000*). Tot sporadic este semnalat și în lacurile din cursul inferior al Turului (*Wilhelm și colab., 2001-2002*), fiind în mare declin în zonă datorită presiunii antropice, a canalizării râurilor și secării bălților și lacurilor.

În Depresiunea Baia Mare este citat, ca specie sporadică, numai de pe Someș. Este găsit în bălțile și iazurile din zona de drenaj a Someșului unit, de la Ulmeni în aval (*Bănărescu și Müller, 1960; Bănărescu, 1964*). Nu există date recente în legătură cu apariția și extinderea lui în partea română a Someșului unit (*Bănărescu și colab., 1999*), dar este înregistrat în partea maghiară a acestuia (*Harka, 1995*).

Prin urmare țiparul este o specie sporadică în Depresiunea Baia Mare, apărând doar în Someș și apele stătătoare aferente, având efectivele în declin. Practic, este aproape dispărut din zonă.

1687. *Cobitis taenia danubialis* Băcescu - vârlugă

Specie paleartică întâlnită în Dunăre (*Vasilii și Șova*, 1968), prezentă în apele lent curgătoare, cu fundul nisipos sau mâlos, cât și în apele stătătoare.

În România, este prezentă în Dunăre, de la intrarea în țară până la vărsare, precum și în majoritatea bălților luncii inundabile, în unele bălți ale Deltei.

În NV-ul țării este citată de *Ardelean și Béres* (2000) în bălțile din zăvoaiele Tisei, Vișeuului, Izei, de *Wilhelm și colab.* (2001-2002) în Tur, ca specie foarte frecventă și abundentă (câte 50-80 exemplare pe locație), precum și în Ier, cu o frecvență mare, dar în efective modeste, de *Harka și colab.* (2001) în Crasna, ca foarte frecventă (comună) și în exemplare foarte numeroase (130-150 exemplare pe locație) în cursul inferior.

În Depresiunea Baia Mare o găsim în sistemul râului Someș. Este prezentă în Someșul unit de la confluența cu Lăpușul până la vărsare (*Jászfalusi*, 1943; *Bănărescu și Müller*, 1960; *Bănărescu*, 1964). A fost găsită și în expedițiile din anii 1992 și 1996 în cursul inferior al Someșului, dar numai la Pomi (*Bănărescu și colab.*, 1999).

Deci, vârluga are o prezență relativ modestă în sistemul Someșului, iar din Lăpuș lipsește.

1688. *Cobitis elongatoides* Băcescu - zvârlugă

Specie est-europeană cu areal restrâns (*Vasilii și Șova*, 1968) care trăiește în râuri din zona de coline, pe fund nisipos, mai rar de pietriș. Azi este considerată specie vulnerabilă (*Bănărescu*, cit. *Botnariuc și Tatole*, 2005).

În România este menționată de *Bănărescu* (1964) din Nera și Mureș.

În Depresiunea Baia Mare a fost întâlnită în Lăpuș și unii afluenți ai săi, rar și în exemplare izolate. Astfel, în expediția din 3-6.IX.2003 a fost găsită de *Wilhelm și Ardelean* (2004) în Lăpuș, în defileul de la Buteasa și în aval de Bozânta Mare (câte 1 exemplar) dar și în tributarii lui, p. Strâmbu-Băiuț (1 exemplar), p. Roaia (4 exemplare), p. Suciuc (2 exemplare).

Prin urmare, zvârluga este prezentă doar în Lăpuș și afluenții săi, în efective modeste.

1689. *Sabanejewia aurata balcanica* Karaman - câră

Element est-european (*Vasilii și Șova*, 1968) întâlnit în râuri, de la munte la șes, preferând porțiunile cu fund nisipos sau argilos.

În România este comun în toate apele din zona montană, până la cele de la șes. *Bănărescu* (1964) o menționează toate râurile principale de la noi și afluenții acestora.

Este o specie frecventă în apele Maramureșului, intrând în timpul boiștei și pe pâraiele tributare (*Ardelean și Béres*, 2000), de asemenea în Tur (*Wilhelm și colab.*, 2001-2002). Din Ier și Crasna pare a lipsi.

În Depresiunea Baia Mare este prezentă numai în râul Someș. A fost găsită în Someșul unit în aval de Dej până la confluența cu afluentul său Lăpușul (*Bănărescu și Müller*, 1960; *Bănărescu*, 1964). În expedițiile din anii 1992 și 1996 a fost capturată din cursul inferior al Someșului de la Sălsig și Pomi, dar și mai în aval (*Bănărescu și colab.*, 1999). Populațiile din amonte de Pomi sunt tipice subspeciei *S.a. balcanica*, iar cele din aval de Pomi sunt hibrizi între subspeciile *S.a. balcanica* și *S.a. bulgarica*.

Câra este deci prezentă în Depresiunea Baia Mare numai în Someș, ca specie sporadică și cu efective mici.

SILURIDAE

1690. *Silurus glanis* Linnaeus - somn

Element est-european-ponto-caspi-aralic (*Vasiliu și Șova*, 1968) caracteristic râurilor cu debit mare și constant, cu apă lin curgătoare, albie mâloasă și cu vegetație abundentă la mal (**fig. nr. 76**).

Fig. nr. 76 – *Silurus glanis* capturat din Someș la Cicâriău

În România, este prezent în Dunăre până la vărsare și bălțile luncii inundabile și ale Deltei, unde este semimigrator, în lacurile litorale, precum și în cursul inferior al Crișurilor, Mureșului, Begăi, Timișului, Carasului, Jiului, Vedei, Argeșului, Siretului și Prutului (*Bănărescu*, 1964).

Practic, lipsește din Tisa, Tur, Crasna și Ier (deși în trecut au fost menționate capturi mai ales din primele două râuri), fiind prezent în Someș și Lăpuș. A fost găsit în expediția din anul 1992, în cursul inferior al Someșului, la Sălsig (*Bănărescu și colab.*, 1999), inclusiv în sectorul maghiar (*Harka*, 1995). Pe tot parcursul său din Depresiunea Baia Mare și în aval, pescarii prind, uneori exemplare mari, peste 10-20 kg. Semnalat și pe Lăpuș în aval de Cătălina.

Somnul este, prin urmare, un pește întâlnit în Depresiunea Baia Mare, în Someș și Lăpuș, fiind frecvent și cu efective însemnate.

ICTALURIDAE

1691. *Ictalurus n. nebulosus* (*Le Sueur*) - somn american, somn pitic

Element nord-american introdus în Europa în urmă cu 70-80 ani. Este prezent în unele ape din Banat, Transilvania și Muntenia. Trăiește în ape stătătoare măloase și cu vegetație.

În România este frecvent în afluenții Tisei, fiind introdus și în mai multe lacuri. Este pescuit din bălțile, meandrele părăsite din zăvoaiele Tisei, între Sarasău și Teceul Mic (*Ardelean și Béres*, 2000). Lipsește din Tur, dar este prezent în Crasna și mai ales în cursul inferior al Ierului, unde în brațul mort de la Sălacea s-au capturat peste 100 exemplare (*Wilhelm și colab.*, 2001-2002).

În Depresiunea Baia Mare a fost identificat numai în Someș. A fost înregistrat vag în cursul Someșului și iazurile adiacente între Dej și Satu Mare, precum și într-un canal de la Pomi conectat la Someș (*Bănărescu și colab.*, 1999).

Somnul pitic a pătruns în Depresiunea Baia Mare numai în Someș, unde are însă încă populații mici.

GADIFORMES

GADIDAE

1692. *Lota l. lota* (*Linnaeus*) - mihalț

Specie holarctică vulnerabilă (*Vasilii și Șova*, 1968), rară și dificil de prins, din care cauză răspândirea sa este numai în parte cunoscută. Preferă apele reci, curgătoare, de la munte la șes, și mai ales lacurile cele mai adânci ale râurilor.

În România, există în majoritatea râurilor mari: Tisa, Someș, Crișuri, Mureș, Bega, Timiș, Olt, Siret și unii afluenți ai acestora (*Bănărescu*, 1964).

Mihalțul este încă prezent în apele Maramureșului – Tisa, Iza inferioară și Mara – în populații viabile, dar cu efectivele în declin (*Ardelean și Béres*, 2000).

În Tur, s-a pescuit recent un exemplar imediat sub digul de la Călinești Oaș (*Wilhelm și colab.*, 2001-2002). În Crasna este doar o apariție ocazională, la vărsarea în Tisa (*Harka și colab.*, 2001). Lipsește din Ier.

În zona cercetată de noi a fost identificat în tot cursul inferior al Someșului (*Bănărescu*, 1964), inclusiv în partea sa maghiară (*Harka*, 1995), dar nu a fost găsit în expedițiile din anii 1992 și 1996 (*Bănărescu și colab.*, 1999). În prezent, se pare că și-a redus drastic efectivele, până la indivizi izolați.

Mihalțul este doar o prezență ocazională în Someșul unit, iar în Lăpuș nu a fost încă sesizat.

PERCIFORMES CENTRARCHIDAE

1693. *Lepomis gibbosus* (*Linnaeus*) - biban soare

Element nord-american în expansiune (*Vasilii și Șova*, 1968), prezent în bălți și lacuri, rar în râurile de șes, unde se localizează în părțile cu apă înceată, coturi, brațe laterale etc., cu apă mai puțin adâncă și cu vegetație, locuri unde bate soarele.

A pătruns accidental în apele țării noastre, azi fiind identificat în toate bălțile luncii inundabile ale Dunării și Deltei, în Crișuri, în apele Banatului și Munteniei, în Siret și Prut și în bălțile din lungul acestor râuri.

Lipsește din apele Maramureșului, dar este prezent în Tur, în exemplare puține (*Wilhelm și colab.*, 2001-2002a), în Crasna, pe canale, în efective medii (*Ardelean și Karácsonyi*, 2003) și mai ales în Ier, unde este foarte frecvent și abundent – în unele locuri s-au capturat peste 20 exemplare – fiind prezent în canale și bălți (*Wilhelm și colab.*, 2001-2002b).

În apele Depresiunii Baia Mare este întâlnit atât în Someș, cât și în Lăpuș, dar în exemplare izolate, ceea ce înseamnă că abia a apărut în apele acestei zone. În Someș a fost găsit, deocamdată, cu ocazia expediției din 1996, într-un canal de la Pomi (*Bănărescu și colab.*, 1999). De asemenea, *Harka* (1995) îl găsește în partea maghiară a Someșului. La fel, a fost capturat (*Wilhelm și Ardelean*, 2004) din trei locuri de pe Lăpuș, de fiecare dată câte un exemplar, la confluența cu p. Botiz, la confluența cu Săsarul și

aval de Bozânta Mare.

Prin urmare, bibanul soare abia a pătruns în Depresiunea Baia Mare, anume în Someș și Lăpuș, unde este însă prezent numai în exemplare izolate.

PERCIDAE

1694. *Perca fl. fluviatilis* Linnaeus - biban, coastrăș

Element euro-siberian comun (*Vasilii și Șova*, 1968) de apă stătătoare sau lin curgătoare, care preferă apele cu vegetație sau imediat învecinate cu acestea, cum sunt lacurile sau brațele ori canalele laterale ale râurilor.

În România, trăiește în Dunăre și în bălțile sale, precum și în majoritatea râurilor, în porțiunea lor de șes (*Bănărescu*, 1964).

În Maramureș este citat din Tisa, în aval, și în cursul inferior al Vișeuului și Izei (*Ardelean și Béres*, 2000). Este frecvent și abundent în Tur și lacul Călinești Oaș (*Wilhelm și colab.*, 2001-2002a; *Ardelean*, 2001-2002). Lipsește din Crasna, dar apare frecvent și în exemplare izolate în Ier.

În zona cercetată de noi apare rar, în exemplare izolate, și numai în cursul inferior al Someșului, conform informațiilor orale (*Bănărescu și colab.*, 1999). În schimb, în partea maghiară a Someșului este frecvent în bulboane (*Harka*, 1995). Lipsește din Tur.

În Depresiunea Baia Mare, bibanul este prezent numai în exemplare izolate și doar pe Someș.

1695. *Gymnocephalus cernuus* (Linnaeus) - ghiborț

Element euro-siberian (*Vasilii și Șova*, 1968) de apă dulce stătătoare sau lin curgătoare.

În România trăiește în Dunăre și în râurile de șes, în care se localizează în porțiunile încete, pe fund de nisip fin, mâl și argilă, în locurile cu apă relativ adâncă (*Bănărescu*, 1964).

Lipsește din apele Maramureșului, dar apare, rar, în exemplare izolate, în Crasna, Tur și lacul Călinești Oaș, și mai frecvent în Ier (*Bănărescu*, 1964; *Wilhelm și colab.*, 2001-2002a; *Ardelean*, 2001-2002; *Ardelean și Karácsonyi*, 2002), unde are efective însemnate.

În zona cercetată este prezent numai în Someș. Este identificat de *Bielz* (1888) în Someș, în amonte de confluența cu Lăpușul, fără alt indiciu. Nu a fost colectat în cursul inferior al Someșului în expedițiile din anii 1992 și 1996, probabil pentru că trăiește mai ales în ape stătătoare (*Bănărescu și colab.*, 1999). Poate fi găsit în partea maghiară a Someșului (*Harka*, 1997).

Deci, ghiborțul este o prezență foarte rară în Depresiunea Baia Mare și numai pe Someș.

1696. *Gymnocephalus schraetser* (Linnaeus) - răspăr

Endemit dunărean (*Vasilii și Șova*, 1968), exclusiv de apă stătătoare, prezent în Dunăre și râurile moderat curgătoare, pe fund de nisip, ocazional de pietriș. Este considerat drept specie vulnerabilă (*Botnariuc și Tatole*, 2005).

În România, este identificat în Dunăre, pe tot sectorul românesc, în Someș, Bereteu, Crișuri, Mureș, Bega, Timiș, Olt și probabil Ialomița (*Bănărescu*, 1964).

Despre această specie avem referințe bibliografice din apele Maramureșului, din Tur, Crasna și Ier. *Ardelean și Béres* (2000) îl consideră o specie obișnuită în Tisa, între Sighetul Marmației și Teceul Mic, confirmând acest fapt prin menționarea a opt exemplare conservate la Muzeul Maramureșului din Sighetul Marmației. colectate din Tisa.

În Depresiunea Baia Mare este prezent doar în Someș. *Bănărescu* (1964) îl citează din Someș de la Satu Mare. Este considerat prezent în cursul inferior al Someșului și pe baza unor informații obținute de la persoane competente, deși n-a fost identificat în expedițiile din anii 1992 și 1996 (*Bănărescu și colab.*, 1999). Este prezent și în secțiunea maghiară a râului, unde este frecvent peste tot. Lipsește din Lăpuș.

Răspărul este prezent, deci, în Depresiunea Baia Mare doar în Someș unde apare în exemplare izolate.

1697. *Gymnocephalus baloni* Haolik et Hensel - ghiborț de râu

Specie dunăreană prezentă în toate fluviile de pe țărmul nordic al Mării Negre, având ca biotop fluviile și râurile de șes, fiind o specie vulnerabilă (*Bănărescu*, în *Botnariuc și Tatole*, 2005). A fost confundat, până nu demult, cu *G. cernuus*, cu care are multe similarități.

În România este cunoscut din Dunăre, în zonele Cazane, Cotu Pisicii – Galați și brațele Deltei (*Bănărescu*, în *Botnariuc și Tatole*, 2005). Același autor, îl menționează și din Someș, Crișul Negru, Mureș, Timiș, Olt, Vedea și Ialomița etc.

Lipsește din apele Maramureșului, din Tur, Crasna și Homorod, dar este prezent în Valea Ierului, de unde *Wilhelm și colab.* (2001) au reușit să captureze un exemplar în albia principală, aproape de Săcueni, unde apa are o viteză destul de mare. Este constantă tendința înlocuirii de către ghiborțul de râu a speciei precedente, deoarece este tipic reofilă, întâlnind în Ier condiții de viață propice după canalizarea sa.

În zona cercetată, a fost citat numai din cursul inferior al Someșului (*Bănărescu și colab.*, 1999; *Bănărescu*, cit. *Botnariuc și Tatole*, 2005), deși

nu a fost încă capturată de aici în expedițiile din 1992 și 1996. O dovadă este însă că ghiborțul de râu este prezent în porțiunea maghiară a râului (*Harka*, 1994).

Deci, ghiborțul de râu este o prezență rară în zonă, fiind întâlnit numai în Someș.

1698. *Stizostedion lucioperca* (Linnaeus) - șalău

Element central-europeano-ponto-caspico-aralic (*Vasilii și Șova*, 1968) prezent în apele dulci, stătătoare sau lin curgătoare, cu fundul pietros sau nisipos.

În România este prezent în Dunăre și în bălțile luncii sale inundabile, precum și în unele ape stătătoare. Este citat din Someș, Crișul Repede, Crișul Negru, Mureș, Bega, Timiș, Olt, Argeș, Ialomița (*Bănărescu*, 1964).

În apele Maramureșului este prezent în Tisa și partea inferioară a Izei (*Ardelean și Béres*, 2000). Lipsește din Tur, Crasna și Ier.

Este citat de *Bănărescu* (1964) din cursul inferior al Someșului, lângă Satu Mare. Numeroase exemplare au fost capturate de pescari în Someș la Pomi și în aval, în anul 1992 (*Bănărescu și colab.*, 1999). Specia este prezentă și în secțiunea maghiară a Someșului, fiind mai frecventă în râu și mai rară în bulboanele de la Tunyogmatolcs (*Harka*, 1995).

Șalăul este, deci, o specie frecventă și chiar abundentă în zonă, dar numai în Someș.

1699. *Stizostedion volgense** (*Gmelin*) - șalău vărgat

Element nord ponto-caspic (*Vasilii și Șova*, 1968), de apă stătătoare sau fluvii mari de șes. În prezent, supraviețuiește în Crișul Repede și în lacul de baraj "Porțile de Fier II" (*Bănărescu*, în *Botnariuc și Tatole*, 2005).

Găsit numai în porțiunea maghiară a Someșului de către *Harka* (1997).

Șalăul vărgat este prezent în zonă numai sporadic în Someș.

1700. *Zingel st. streber* (*Siebold*) - fusar

Specie endemică din bazinul dunărean (*Vasilii și Șova*, 1968), trăind în râurile de deal și de șes, fiind o specie periclitată (*Bănărescu*, în *Botnariuc și Tatole*, 2005).

În România, este frecvent în Dunăre, de la Baziaș la Brăila (rar în Deltă), precum și în mai multe râuri din zonele de câmpie și colinară, cu curs rapid și substrat nisipos (*Bănărescu*, în *Botnariuc și Tatole*, 2005).

Este citat din Tisa, Vișeu și Iza de *Bănărescu* (1964). Lipsește din Tur, Crasna și Ier.

În zona cercetată este citat de *Bănărescu* (1964) și *Bănărescu*, în

Botnariuc și Tatole, (2005) în Someșul unit. Prin anii 1960, au fost colectate exemplare de fusar la Satu Mare, dar care n-a mai fost găsit în expedițiile din 1992 și 1999 (*Bănărescu și colab.*, 1999). Potrivit informațiilor orale, au fost identificate exemplare și de către pescari din secțiunea maghiară a Someșului, dar nu a mai fost găsit ulterior în anii 1993 și 1994. Totuși, specia a fost colectată din Tisa, în jurul confluenței cu Someșul, și fără îndoială există și la această confluență (*Harka*, 1995).

Deci, fusarul apare rar în zonă, numai în Someș, iar din Lăpuș lipsește.

1701. *Zingel zingel Linnaeus* - fusar mare

Specie endemică și vulnerabilă pentru Dunăre și Nistru (*Vasilii și Șova*, 1968), având cerințe similare cu cele ale speciei precedente, trăind în Dunăre și râurile mari și relativ adânci, pe substrat dur. Întâlnit în Someș, Crișuri, Mureș, Bega, Timiș, Jiu, Olt, Siret și Prut (*Bănărescu*, în *Botnariuc și Tatole*, 2005).

Este capturat din Tisa și Iza (*Ardelean și Béres*, 2000). Lipsește din Tur, Crasna și Ier.

În Depresiunea Baia Mare trăiește doar în Someș. A fost înregistrat în secțiunea română a Someșului unit de *Bănărescu* (1964), mai frecvent la Satu Mare. Nu a fost regăsit în expedițiile din 1992 și 1996. S-ar putea să fi dispărut cu desăvârșire din secțiunea română (*Bănărescu și colab.*, 1999). A fost înregistrat însă în secțiunea maghiară a Someșului în 1993 și 1994 (*Harka*, 1995). Poate pentru acest considerent *Bănărescu* (în *Botnariuc și Tatole*, 2005) îl consideră prezent pe tot cursul Someșului unit.

Prin urmare, fusarul mare este o specie ce apare foarte rar în zonă, în Someș, iar din Lăpuș lipsește.

AMPHIBIA

CAUDATA

SALAMANDRIDAE

1702. *Salamandra salamandra Linnaeus* - sălămâzdră de uscat

Răspândită în Europa, NV-ul Africii și SV-ul Asiei, iar în România în tot arcul carpatic și în interiorul său.

Specie politipică, de origine paleartică (*Fuhn*, 1960), ce cuprinde 11 rase geografice, în România, găsindu-se numai forma nominată *Salamandra s. salamandra*. Trăiește în regiunile de deal și de munte, între 400-1800 m altitudine, fiind adaptată în special pădurilor de fag din Carpați (*Stugren*, 1982), unde este frecventă pe malurile pâraielor și pe lângă izvoare. Se ascunde în mușchi, sub rădăcini, bușteni, pietre, în găuri și crăpături, de

unde iese noaptea sau pe vreme ploioasă ori umedă după hrană. Larvele sunt depuse în apele curgătoare. Duce o viață nocturnă. Este o specie vulnerabilă pentru țara noastră (*Iftime, în Botnariuc și Tatole, 2005*).

Prima mențiune a sălămâzdrei de uscat în Depresiunea Baia Mare o face *Fuhn* (1960), care o găsește, în localitatea Bârgău (la 10 km de Baia Mare). Tot în această perioadă, *Stugren și Popovici* (1961) o identifică la Baia Mare. *Hortensia Micluță* (1970) o citează din mai multe locuri din Depresiunea Baia Mare și zonele învecinate (**fig. nr. 77**).

Török face mențiuni deosebit de prețioase despre răspândirea sa în zonă pe durata mai multor ani. Astfel (*Török, 1994*), o întâlnește în bazinul Săsarului, în făgetele din Masivul Igriș, chiar trecând peste limitele acestui subetaj de vegetație. Specia este prezentă și în pădurile de amestec (molid – brad – fag) de la Izvoare, precum și în cele de gorun și de stejar de pe Valea Roșie și Valea Usturoi (Baia Mare). A mai întâlnit-o pe Valea Vicleana, Valea Borcutului, Lacul Bodi – Baia Sprie, Lacul Bodi - Ferneziu, Apa Sărată și pe muncii Murgăul Mare. Ulterior, același autor (*Török, 1997*), ne dă o listă și mai consistentă de situri pentru *Salamandra s. salamandra*: larve și adulți în pădurea de fag din strâmtoarea Lăpușului (04.1990); adulți morți pe Valea Usturoiului din vecinătatea orașului Baia Mare (07.1995) în pădure de gorun; numeroase larve în bălțile din vecinătatea Văii Roșii din amonte de Baia Mare (07.1995) în pădure de stejar; mulți adulți în pădurea de fag de lângă lacul Bodi-Ferneziu (05.1980). Un număr impresionant de sălămâzdre de uscat au fost observate de *Török* (1997) într-o zi ploioasă la strâmtoarea

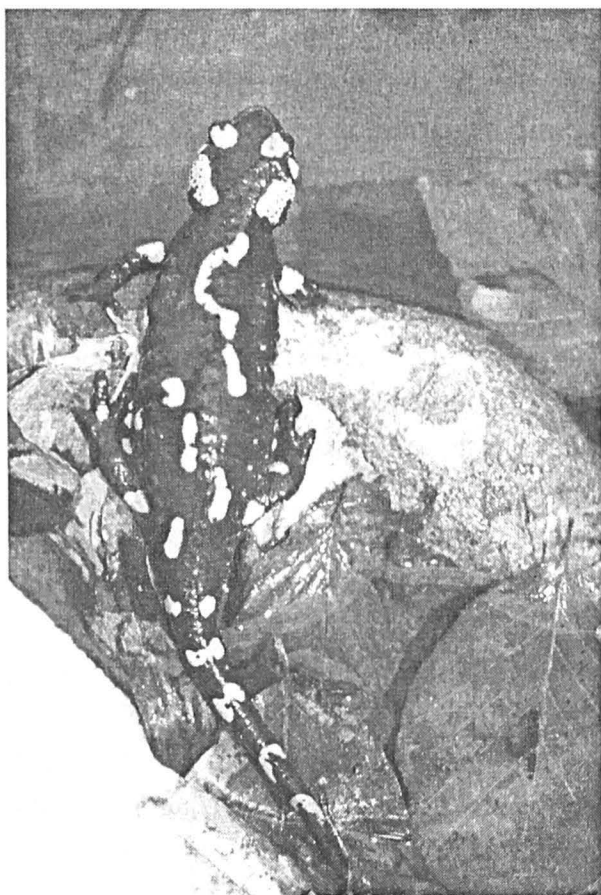

Fig. nr. 77- *Salamandra s. salamandra* frecventă în făgetul de la Usturoi – Baia Mare

râului Cavnic: 120 exemplare într-o secțiune de 1000-1200 m a unei poteci paralele cu râul. Nu o găsește însă deloc în secțiunea băimăreană a râului Someș. Din studiile ulterioare ale lui *Török* (1994, 1997), rezultă existența unei populații stabile de *Salamandra salamandra* în aria de influență a râului Lăpuș, dar și în ariile de bordură cu regiunile înalte ale Someșului (*Török*, 1999). Are o repartiție insulară în bazinul Baia Mare, fiind concentrată, după cum am prezentat mai înainte, în cheile râurilor Lăpuș și Cavnic.

Deheleanu (1999) studiază herpetofauna Văii Firiza, unde constată condiții optime pentru sălămâzdra de uscat. Ea întâlnește aici multe salamandre de uscat la ieșirea din hibernare, chiar la sfârșitul lunii februarie, pe malul pâraielor ce se varsă în Valea Comeșita și Valea Neagră, din jurul lacului Firiza-Strâmtori.

Și *Ghira și colab.* (2002) o consideră comună în pădurile de fag și stejar din zonă, mai puțin în cele de conifere, având un areal continuu în regiunea de deal și de munte studiată. O găsesc la Baia Mare, Baia Sprie, Băița, Băiuț, Cheile Lăpușului și Copalnic Mănăștiur.

Autorii acestei lucrări au găsit-o și ei în mai multe locuri, precum în pădurea de fag de la Usturoi, pădurea de gorun de la Seini sau în făgetele de la Izvoare.

În colecția faunistică a Universității de Nord Baia Mare se află exemplare de salamandră de uscat din făgetul de la Usturoi (*Ardelean*, 2000a).

Autorii citați sunt de părere că abundența acestei specii în Depresiunea Baia Mare se datorează începerii exploatării lemnului în această zonă relativ târziu, ceea ce a făcut ca masivele de fag să ocupe suprafețe extinse până aproape în zilele noastre și să ofere habitate bune pentru sălămâzdra de uscat.

În ultimul timp, efectivele acestei specii se reduc ca urmare a tăierilor masive de păduri și a poluării cu rumeguș a pâraielor, unde se reproduce.

Prin urmare, sălămâzdra de uscat este o specie frecventă și abundentă în Depresiunea Baia Mare, mai ales în făgete.

1703. *Trituris cristatus complex* (*Laurentus*) - triton cu creastă

Răspândit aproape în toată Europa, dar și dincolo de Munții Urali.

Este specie vest-paleartică (*Fuhn*, 1960), acvatică, politipică, având două rase geografice în țara noastră, dintre care rasa *T.c. cristatus Laurentus* se întâlnește și în nordul țării.

Este răspândit în cea mai mare parte a țării, cu excepția Dobrogei și Deltei Dunării, fiind legată de climatul montan al Carpaților, Subcarpaților și Podișului Transilvaniei.

Trăiește în ape stagnante mai mari cu vegetație bogată, între 200-1900 m altitudine, în care se reproduce. Este o specie crepuscular-nocturnă care părăsește formațiunile acvatice spre sfârșitul perioadei de reproducere.

Din bibliografia cercetată și deplasările noastre în teren rezultă că este o specie comună în Depresiunea Baia Mare (*Török și Béres*, 1996), fiind menționată de mai mulți autori: *Hortensia Micluță* (1970), *Cogălniceanu* (1991), *Török* (1994, 1997, 1997a), *Deheleanu* (1999), *Ghira și colab.* (2002), *Deheleanu și Ardelean* (2000), *Ardelean* (2000), *Iftime*, în *Botnariuc și Tatole* (2005).

Este prezentă în bazinul Lăpușului, la Berchezoaia, Bozânta Mică, Lăpușel și sat Săsar, precum și în cel al Săsarului, pe Valea Roșie (Baia Mare), și Lacul Bodi – Baia Sprie, dar și în situri din vecinătatea Someșului: Ardușat, Arieșul de Câmp, Cicârlău, Ilba, Lucăcești, Mireșul Mare și Sălsig (*Török*, 1994, 1997, 1997a).

Deheleanu (1999), *Deheleanu și Ardelean* (2000) o găsesc în bălțile și apele reci și acide din zona montană Firiza, îndeosebi pe Valea Blidar, la o altitudine de 400 m, împreună cu *Triturus vulgaris*.

Caracterul de specie comună în zona cercetată reiese și din ampla lucrare a lui *Ghira și colab.* (2002) care o citează de la Ardușat, Arieșul de Câmp, Baia Mare, Băița, Bozânta Mare, Cicârlău, Ilba, Lăpușel, Lucăcești, Merișor (Tăuții Măgherauș), Mireșul Mare, Săsar, Satlung, Seini, confirmând cercetările lui *Török* (1994, 1997).

Datele menționate de diverși autori – ca *Ardelean și Béres* (2000), *Deheleanu și Ardelean* (2000), *Török* (2000) – despre prezența tritonului cu creastă în Depresiunea Baia Mare au stat la baza declarării acestuia ca specie vulnerabilă, fiind înscrisă în cartea roșie a vertebratelor din România (*Botnariuc și Tatole*, 2005).

În colecția faunistică a Universității de Nord Baia Mare se află exemplare de triton cu creastă recoltate din Lunca Firizei de pe Valea Firiza (*Ardelean*, 2000).

Sunt necesare măsuri de stabilire a noi arii protejate, unde să se prevină deteriorarea habitatelor, drenarea și asanarea bălților și lacurilor zonei sau comercializarea exemplarelor capturate.

Se reproduce și în diverse amenajări artificiale recente, ca în lacul

Nistru (*Török și Béres*, 1996).

Prin urmare, sălămâzdra cu creastă este o specie comună în zonele înalte și colinare ale Depresiunii Baia Mare, mai rară în zonele joase ale acesteia.

1704. *Triturus vulgaris* (Linnaeus) - triton comun

Element vest-paleartic (*Fuhn*, 1960), politipic, prezent în România prin două rase: *T.v. vulgaris* Linnaeus și *T.v. ampelensis* Fuhn, ambele comune și în zona cercetată, în văile umede ale Someșului și Lăpușului, precum și în Munții Gutâi și Munții Țibleș (*Török*, 1997). Cercetările nu au clarificat pe deplin, deocamdată, răspândirea celor două rase în zona cercetată. Referindu-se la evoluția ariei de răspândire a acestei specii, *Cogălniceanu și Venczel* (1992) consideră – pe baza rezultatelor cercetărilor proprii, combinate cu date menționate de alți autori - că Munții Gutâi-Igriș (probabil și Munții Țibleș) reprezintă limita nordică a distribuției geografice a subspeciei *T.v. ampelensis*, respectiv aria de contact pentru cele două subspecii. *Cogălniceanu* (1991) admite și posibilitatea hibridizării acestei specii cu *Triturus montandoni*.

Specia este menționată în zonă de *Stugren și Popovici* (1961), *Michuță* (1970), *Török* (1997), *Béres* (1990), *Cogălniceanu și Venczel* (1992), *Ardelean* (2000 și 2000a), *Deheleanu și Ardelean* (2000, 2000a), *Ghira și colab.* (2005), *Botnariuc și Tatole* (2005).

Ghira și colab. (2002) ne oferă numeroase date despre răspândirea speciei *Triturus vulgaris* în zona cercetată, fără a menționa subspeciile: Ardușat, Baia Mare, Băița, Bozânta Mică, Coruia, Dăneștii Chioarului, Fersig, Ilba, Lucăcești, Nistru, Pribilești, Recea și Sârbii Fărcașei.

În colecția faunistică a Universității de Nord Baia Mare se află exemplare de triton comun din Lunca Firizei (Valea Firiza).

1704a. *Triturus v. vulgaris* (Linnaeus) - triton comun

Este răspândit din insulele britanice și sudul peninsulei scandinave până dincolo de Urali, iar în România se întâlnește pretutindeni, din Delta Dunării până în lacurile carpatine (1900 m altitudine), în alte lacuri, iazuri, băltoace, șanțuri etc. inundate de vegetație, unde se adăpostește. După reproducere, majoritatea exemplarelor trăiesc pe uscat.

Este menționat de *Stugren și Popovici* (1961) în Munții Gutâi și de *Michuță* (1970) din Lacul Bodi – Baia Sprie (Munții Gutâi) și din lacurile din Valea Roșie (Munții Igriș). Nu a fost identificat în bazinul râului Lăpuș, dar s-a găsit în mai multe lacuri din bazinul Someșului, la Dăneștii

Chioarului, Fersig, Lucăcești, Pribilești, Sârbii Fărcașei, precum și în bazinul Săsarului, la Firiza, Lacul Bodi – Baia Sprie și Valea Roșie (*Török*, 1994, 1997a; *Török și Béres*, 1996). *Deheleanu* (1999) îl găsește pe Valea Blidarului, la o altitudine de 400 m, în ape reci, acide, împreună cu *Triturus vulgaris*.

Iftime (în *Botnariuc și Tatole*, 2005) îl consideră subspecie aproape amenințată, datorită deteriorării habitatelor specifice, drenării și poluării apei, mai ales cu insecticide, capturării pentru a fi comercializat, în care sens sunt necesare noi arii protejate.

O considerăm o subspecie cu efective modeste în zona cercetată.

1704b. *Triturus v. ampelensis Fuhn* - triton comun transilvan, triton de Ampoi

Este răspândit în România, posibil și în Ungaria. În România, este prezent în interiorul arcului carpatic și în regiunea deluroasă a Crișanei, ca formă vulnerabilă (*Botnariuc și Tatole*, 2005), fiind o subspecie endemică pentru țara noastră (*Fuhn*, 1960).

Are ca biotop bălțile și lacurile, cu și fără vegetație, mai ales micile bazine limnocene limpezi, între 300-1000 m altitudine, dar și apele calcaroase.

Nu se găsește în bazinul Someșului, fiind identificat în zonele de deal și de șes din bazinul Lăpușului, la Bozânta, Coruia și Recea (*Török*, 1997). Același autor, dar și *Cogălniceanu* (1991), îl găsesc în sudul Munților Gutâi-Igriș, adică în bazinul Săsarului, în Munții Gutâi, Vârful Igriș, Mogoșa, pe Valea Borcutului și în Lacul Bodi-Ferneziu (*Török*, 1994).

Efectivele sunt în scădere datorită deteriorării habitatului, poluării chimice a apei, introducerii peștilor în unele lacuri folosite de *T.v. ampelensis*, impunându-se reducerea poluării, stoparea despăduririlor și încercarea restaurării ecologice a habitatelor afectate.

Este o subspecie rară în zonă, prezentă numai în bazinul Lăpușului.

1705. *Triturus montandoni (Boulenger)* - triton carpatic

Prezent în tot arcul carpatic european, din Cehia până în România. Este o specie endemică în Munții Carpați (*Fuhn*, 1960), fiind prezentă în România, aproape numai în Carpații Orientali, între 500-1900 m altitudine, pe ambele versante, în zonele umede montane – în mlaștini, lacuri, bălți, pâraie (cu apă rece și acidă), din pădurile de fag până la golul alpin. Se reproduce în apă, unde poate rămâne în continuare, dar cel mai adesea are o perioadă terestră, sub pietre, bușteni, mușchi, buturugi (*Botnariuc și Tatole*,

2005). Practic, populează același habitat, ca *Triturus alpestris*, fiind recoltat din același locuri, în luna aprilie, în perioada de reproducere (Deheleanu și Ardelean, 2000).

Török (1997a) îl consideră drept o specie comună în zona montană a ariei de influență a Lăpușului, la Bozânta, Lăpușel și Recea. În bazinul râului Săsar se întâlnește în același lacuri – Valea Roșie, Lacul Bodi – Baia Sprie, Lacul Firiza-Strâmtori, Lacul Bodi – Ferneziu – ca *Triturus alpestris*, cu care împarte, aceleași biotopuri (Török, 1994). Se reproduce în majoritatea lacurilor artificiale din zona cercetată. Ghira și colab. (2002) îl găsesc numai la: Baia Sprie, Baia Mare, Firiza și Izvoare. Deheleanu (1999) îl recoltează de pe Valea Firizei din aceleași locuri ca *Triturus alpestris*. Béres (1990) îl găsește în Masivul Igniș, pe platoul vulcanic, în mlaștinile Vlăschișescu și Tăul lui Dumitru, la 900-1100 m altitudine (fig. nr. 78).

Pe baza datelor oferite mai ales de Török, se poate concluziona că *Triturus montandoni* are o populație stabilă în aria umedă a văii Someșului.

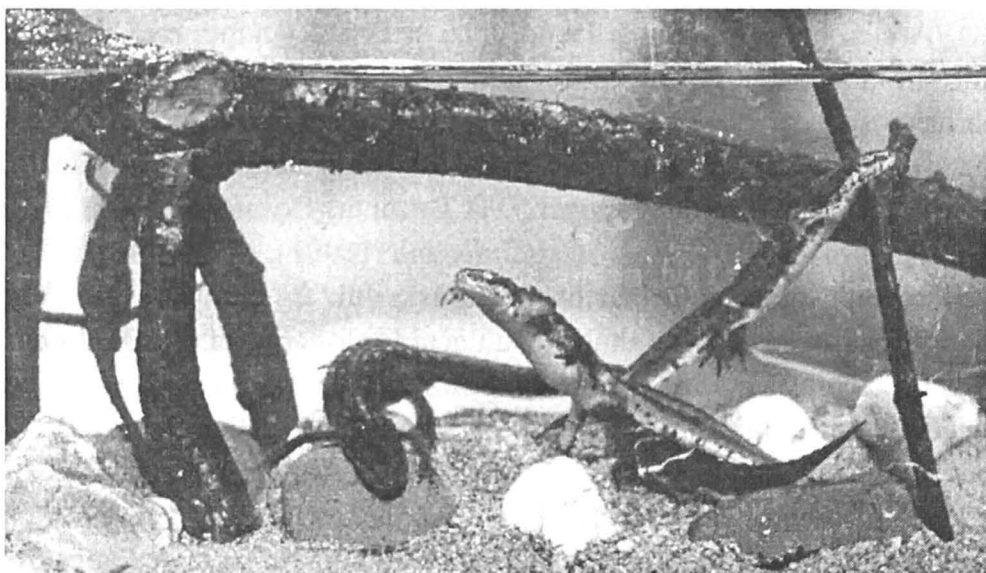

Fig. nr. 78 – *Triturus montandoni* capturat pe Valea Roșie (Baia Mare)

Prezența sălămâzdrei carpatice în Depresiunea Baia Mare este semnificativă, deoarece ea reprezintă punctul cel mai vestic al speciei cunoscut până la această dată.

Este o specie monotipică, vulnerabilă în România, cu efectivele în declin, ca urmare a deteriorării habitatului, poluării apei, despăduriri (Iftime,

în *Botnariuc și Tatole*, 2005).

Se produce și o hibridă cu specia mai larg răspândită, *Triturus vulgaris*, mai ales la altitudini mai joase, unde arealele celor două specii se suprapun. Reproducerea lor are loc în aceleași ape, iar hibridii ocupă până la 60 % din totalul efectivului (*Botnariuc și Tatole*, 2005).

În concluzie, tritonul carpatic este o specie comună în zona montană a Depresiunii Baia Mare.

1706. *Triturus alpestris Laurentus* - triton de munte

Este prezent în munții Europei centrale și sudice, iar în România în Munții Carpați, între 500-2000 m altitudine, fiind o specie politipică, vest-paleartică (*Fuhn*, 1960), vulnerabilă (*Iftime*, în *Botnariuc și Tatole*, 2005). În România, este prezent prin rasa nominată *T.a. alpestris* Laurenti, de-a lungul lanțului carpatic, pe ambele versante.

Biotopul său preferat îl reprezintă zonele umede montane (alpine și submontane): lacuri, mlaștini, bălți, pâraie (mai ales apele abundente din izvoare și râuri), din pădurile de fag până la golul alpin. Se reproduce în apă, unde, uneori, poate rămâne întreaga viață, dar majoritatea indivizilor au și o perioadă terestră, sub pietre, mușchi, bușteni, buturugi. Iermează pe uscat, în găuri.

Este răspândit în regiunile depresionare cu umiditate mare, cum este zona cercetată de noi. *Török* (1994, 1997, 1997) îl întâlnește în bazinul Lăpușului la Bozânta, Lăpușel și Remetea Chioarului, precum și în bazinul Săsarului, în Lacul Bodi – Baia Sprie, la 700 m altitudine, Lacul Bodi – Ferneziu, Mogoșa în Munții Gutin și pe Valea Roșie (Baia Mare), deci la limita dintre zona depresionară și cea montană, dar nu se găsește în secțiunea baimăreană a bazinului Someșului. *Ghira și colab.* (2002) îl găsesc doar în câteva lacuri, la: Baia Sprie, Băița, Izvoare, Pasul Gutâi. *Deheleanu și Ardelean* (2000) precizează că zona Baia Mare, având o medie anuală a precipitațiilor de 950 mm și o rețea hidrografică abundentă, oferă biotopuri favorabile pentru această specie acvatică, îndeosebi pe Valea Firizei, de unde l-au recoltat, la vărsarea în lacul Firiza-Strâmtori. A fost menționat și de *Micluță* (1970) în Munții Gutâi.

În recente expediții ale Muzeului Național de Istorie Naturală “Grigore Antipa” București (1995-2001) și ale Muzeului de Istorie Naturală a Ungariei Budapesta (2002-2005) s-au colectat tritoni de munte din mai multe locuri de pe Platoul Vulcanic Igniș – Valea Brazilor, Tăul lui Dumitru – și din zonele învecinate.

Datorită deteriorării habitatelor, poluării, despăduririi și supra-pășunatului, efectivele sunt în declin, impunându-se înființarea a noi arii naturale protejate, precum și măsuri de împiedicare a degradării mediului și de stopare a tăierilor abuzive.

Tritonul de munte este deci prezent în zona înaltă a Depresiunii Baia Mare, în bazinele râurilor Lăpuș și Săsar.

ANURA

DISCOGLOSSIDAE

1707. *Bombina bombina* (Linnaeus) - buhai de baltă, izvoarăș cu burtă roșie

Prezent în Europa Centrală, estică și sud-estică, ca element vest-paleartic (*Fuhn*, 1960), cu statut de specie aproape amenințată, fiind întâlnit în cea mai mare parte a țării, la altitudini sub 400 m (*Iftime*, în *Botnariuc și Tatole*, 2005).

Biotopul optim cuprinde: lacuri, bălți, băltoace, cursuri line de apă, șanțuri cu apă, în care se reproduc, întâlnindu-se la limita superioară altitudinală cu specia înrudită *Bombina variegata*.

Existența în Depresiunea Baia Mare se bazează doar pe observația lui *Török* (1997b), care l-a găsit într-un singur sit, pe Someș, la Ulmeni. Această situație se explică prin aceea că izvorușul de baltă cu burta roșie este o specie mai pretențioasă în ceea ce privește calitatea apei. Activitatea umană a avut un impact negativ asupra acestei specii, care și-a restrâns populațiile de pe valea râului Someș, ca urmare a apei poluate (*Török*, 1999). Nu a fost găsit în zonă de nici un alt cercetător, deocamdată.

O considerăm o specie cu apariție foarte rară în Depresiunea Baia Mare, în zona bazinului someșean, ca urmare a deteriorării habitatelor și a folosirii pesticidelor în agricultură și silvicultură.

1708. *Bombina variegata* (Linnaeus) - buhai de baltă, izvoarăș cu burtă galbenă

Este prezent în Europa vestică, centrală și sud-estică, iar în România, în regiunile de deal și munte (*Botnariuc și Tatole*, 2005), în bazine de apă stătătoare (lacuri, bălți, cursuri line de apă, băltoace, gropi cu apă) sau chiar în ape curgătoare mai mici, în care se reproduc, de la 150 la 2000 m altitudine. În afara perioadei de reproducere, trăiește pe uscat. Suportă și ape antropizate (șanțuri, bazine artificiale), ceea ce explică efectivele deosebit de mari.

Specie politipică, paleartică (*Fuhn*, 1960) cu o serie de rase geografice, dintre care în România trăiește rasa *B.v. variegata* (Linnaeus),

formă pronunțat acvatică euritropă, care preferă regiunile montane și deluroase din Carpați, Subcarpați și Podișul Transilvaniei, între 200-1400 m altitudine. Este o specie aproape amenințată în țara noastră (*Iftime*, în *Botnariuc și Tatole*, 2005).

A fost menționat de *Micluță* (1970) din zona cercetată. Este una dintre cele mai comune broaște de pe văile Someșului, Lăpușului și Săsarului. Este prezent în toată Depresiunea Baia Mare, în bazinul Lăpușului, la Berchezoaia, Berința, Bozânta Mică, Buzești, Cătălina, Chechiș, Coaș, Cheile Lăpușului, Coltău, Coruia, Groșii Țibleșului, Lăpușel, Mocira, Moci, Mogoșești, Recea, Remetea Chioarului, Rus, Strâmtoarele Cavnicului, sat Săsar, Satu Nou de Jos (*Török*, 1997), în secțiunea baimăreană a bazinului Someșului, la Ardușat, Cicârlău, Dăneștii Chioarului, Fărcașa, Fersig, Ferenți, Hideaga, Ilba, Lucăcești, Mireșu Mare, Pribilești, Săbișa, Săcălășeni, Sălsig, Sârbii Fărcașei (*Török*, 1997), precum și în bazinul Săsarului, la Apa Sărată Firiza, Valea Roșie și Dealul Crucii – Baia Mare, Groși, Pasul Gutin, Vf. Igniș, Lacul Bodi – Baia Sprie, Lacul Bodi – Ferneziu, Lacul Firiza-Strâmtoare, Valea Usturoi, Murgăul Mare, Ulmeni, Seini (*Török*, 1994). De asemenea, *Ghira și colab.* (2002) l-au identificat, într-un număr deosebit de mare de situri, la Ardușat, Arieșu de Câmp, Baia Mare, Baia Sprie, Băița, Berchezoaia, Berința, Bozânta Mică, Buzești, Cătălina, Chechiș, Cheile Lăpușului, Cicârlău, Coaș, Coltău, Copalnic-Deal, Coruia, Dăneștii Chioarului, Dealul Crucii – Baia Mare, Fărcașa, Fersig, Finteușu Mic, Firiza, Gârdani, Groși, Hideaga, Ilba, Izvoare, Lăpușel, Lucăcești, Merișor, Mireșu Mare, Mocira, Mogoșești, Munții Igniș, Nistru, Pasul Gutâi, Poșta, Pribilești, Recea, Rus, Săbișa, Sălsig, Sat Săsar, Satu Nou de Jos, Seini, Sârbii Fărcașei, Ulmeni, Ulmoasa, confirmând toate citările anterioare ale lui *Török* (1994, 1997, 1997a). *Deheleanu* (1999) l-a recoltat din bălțile formate în urma ploilor și a revărsării Văii Firiza.

În colecția faunistică a Universității de Nord din Baia Mare se află exemplare colectate dintr-un izvor de pe Valea Blidarului (*Ardelean*, 2000).

Confirmând așteptările, această specie nepretențioasă este cea mai răspândită broască și din zona cercetată de noi (comună), ajungând de pe malurile Someșului până la poalele Munților Gutâi și chiar mai sus. De exemplu, în colecția Muzeului Sighetu Marmației se găsesc exemplare provenite de pe Platoul Vulcanic Igniș (*Ardelean și Béres*, 2000). Sunt atât de multe exemplare în zonă că umple bălțile lăsate de roțile mașinilor care

traversează zona (*Ardelean și Béres*, 2000), reprezentând zona cu cea mai mare abundență de *Bombina variegata* din țară.

PELOBATIDAE

1709. *Pelobates fuscus* (*Laurentus*) - broască săpătoare brună

Este răspândită din Europa centrală și estică până în Caucaz și centrul Kazahstanului, iar în România ocupă toate regiunile de câmpie și de deal, până la altitudinea de 500 m (*Iftime*, în *Botnariuc și Tatole*, 2005). Ca broască săpătoare, se găsește mai ales în regiunile cu soluri afânate în care se îngroapă (adulții), dar nu este o specie pretențioasă față de biotop. Pentru reproducere, are nevoie de lacuri și bălți cu vegetație bogată. Este activă noaptea.

Török și Béres (1996) o găsește în apropierea râului Someș, la Dănești, Pribilești și Ulmeni. Tot *Török* (1999) o consideră specie comună în sectoarele înalte și plane al văii râului Someș.

Efectivele se află în declin datorită aceluiași cauze care au fost menționate la speciile precedente, fiind o specie cu statut vulnerabil pentru țara noastră (*Bănărescu și Tatole*, 2000).

Deci, broasca săpătoare brună este o specie frecventă în zonă, dar mai ales în bazinul Someșului.

BUFONIDAE

1710. *Bufo bufo* (*Linnaeus*) - broască râioasă brună

Element eurasiatic (*Fuhn*, 1960), politipic, prezent aproape în toată Europa, NV-ul Africii, din Asia Mică până în China și Japonia. În țara noastră este prezentă în cea mai mare parte a țării (cu excepția regiunilor stepice din Câmpia Română și Dobrogea), având statutul de specie aproape amenințată (*Iftime*, în *Botnariuc și Tatole*, 2005). Este comună, de la șes la munte, dar în exemplare modeste.

Fiind o specie puțin pretențioasă, trăiește în păduri, zone cu tufișuri, lunci, zăvoaie, dar și pe trenuri pietroase sau înierbate, până la 1200 m altitudine. Are o viață terestră nocturnă (pentru reproducere ape mari, permanente), fiind rezistentă la frig, dar necesitând multă umezeală.

Este o broască râioasă comună în habitatele situate la altitudini relativ mari, precum în Munții Igriș, fiind, de asemenea, specie comună în șesul Lăpușului, la Lăpușel, Mocira și Recea, pe malul apei, mai ales în perioada de reproducere (*Török*, 1997a). Tot el a depistat-o la Baia Mare, Lacul Bodi – Baia Sprie, Lacul Bodi – Ferneziu, Lacul Firiza-Strâmtori. *Ghira și Ghile* (1999) o găsesc pe Valea Someșului la Arduzel și Țicău, iar

Deheleanu și Ardelean (2000) o identifică, în multe exemplare, în luna martie, în grădini, pe lângă case și în apă, pe Valea Oșenilor și Valea Romană din zona Firizei (**fig. nr. 79**).

Fig. nr. 79 – *Bufo bufo* în zăvoitul Lăpușului, la Lăpușel

De altfel, *Bufo bufo* are o repartiție insulară în Depresiunea Baia Mare, concentrându-se la Fersig și Lăpușel, dar este prezentă și în toate lacurile artificiale din Munții Gutin-Igniș, unde ajunge în număr apreciabil, în perioada de reproducere, la circa 2000 exemplare în Lacul Bodi – Ferneziu și 5000 exemplare în Lacul Bodi – Baia Sprie. În ultima vreme, este însă deranjată de turiști. Populații mai mici se găsesc în mai multe păduri, dar acestea sunt izolate. Terenurile agricole fac imposibil contactul direct între aceste populații locale (Török și Béres, 1996).

Prin urmare, broasca râioasă brună este o specie comună în zona cercetată, dar care, mai ales în zonele de câmpie - unde populațiile sunt mai puțin bine reprezentate – este amenințată de presiunea antropică tot mai intensă.

1711. *Bufo viridis Laurenti* - broasca râioasă verde

Ocupă mari suprafețe în Europa centrală și sudică, nordul Africii, Arabia și Asia centrală și sud-vestică, precum și pe o mare parte din țara noastră, până la 1700 m altitudine (Iftime, în Botnariuc și Tatole, 2005).

Este o specie eurasiatică (Fuhn, 1960), politipică, reprezentată în România prin rasa nominată *Bufo v. viridis Laurenti*, fiind comună în toate regiunile țării, având însă statutul de specie aproape amenințată (Botnariuc și Tatole, 2005).

Fiind puțin pretențioasă, trăiește în regiunile stepice, înierbate, pietroase și nisipoase, dar și în mlaștini, păduri, tufărișuri, zăvoaie, lunci. Este bine adaptată la uscăciune și chiar la salinitate, fiind o specie mai termofilă. Duce o viață terestră (se reproduce în bălți, lacuri, cursuri de ape line) și nocturnă. Suportă bine impactul antropic, trăind, adesea, în așezări omenești și în ape puternic poluate.

Este menționată de Micluță (1970) în Depresiunea Baia Mare. Török (1997) o găsește în bazinul Lăpușului, ca specie frecventă în locuri mai uscate, la altitudini joase, ca la Bozânta Mică, Coaș, Lăpușel, Mocira, Recea și Rus. Același autor a întâlnit însă o pereche, în acuplare, la cca. 1250 m altitudine, în apropierea Vârfului Igniș (Török și Béres, 1997). În Bazinul Someș trăiește pe câmpuri semistepizate (la Recea), pe culturi agricole (Lucăcești și Pribilești), dar și în localitatea Arduzel (Török, 1997a). În sfârșit, tot Török (1997a) o găsește și în bazinul Săsarului, în locuri mai înalte, la Baia Mare, Valea Roșie, Izvoare, pe Igniș.

Ghira și colab. (2002) ne dau o listă lungă de localități din Depresiunea Baia Mare, unde a fost identificată această specie: Ardușat, Arieșu de Câmp, Baia Mare, Baia Sprie, Băița, Berchezoaia, Berința, Bozânta Mică, Buzești, Cătălina, Chechiș, Cheile Lăpușului, Cicârlău, Coaș, Coltău, Copalnic-Deal, Coruia, Dăneștii Chioarului, Dealul Crucii – Baia Mare, Fărcașa, Fersig, Finteușu Mic, Firiza, Gârdani, Groși, Hideaga, Izvoare, Ilba, Lăpușel, Lucăcești, Mireșu Mare, Mocira, Mogoșești, Igniș, Nistru, Pasul Gutâi, Poșta, Pribilești, Recea, Rus, Săbișa, Sălsig, Sat Săsar, Satu Nou de Jos, Seini, Sârbi, Ulmeni, Ulmoasa, peste tot numeroasă.

Prin urmare, broasca râioasă verde este o specie comună în Depresiunea Baia Mare, fiind întâlnită aproape în toate siturile zonei, fără a fi afectată simțitor de presiunea omului.

HYLIDAE

1712. *Hyla arborea* (Linnaeus) - brotăcel

Element transpaleartic, răspândit în Europa centrală și sudică, politipic, reprezentat în țara noastră numai prin rasa *Hyla a. arborea* Linnaeus.

Specie arboricolă, euritermă, prezentă în cea mai mare parte a țării noastre, în habitate adecvate dar în număr mic de indivizi.

Biotopul adecvat este pădurea și zonele cu tufișuri și stufărișuri, preferând mai ales pădurile străbătute de ape. Pentru reproducere, utilizează bălți mai adânci și cu vegetație bogată. Se întâlnește la altitudini până la 1000 m. Este o specie vulnerabilă pentru țara noastră (Iftime, în *Botnariuc și Tatole*, 2005) (**fig. nr. 80**).

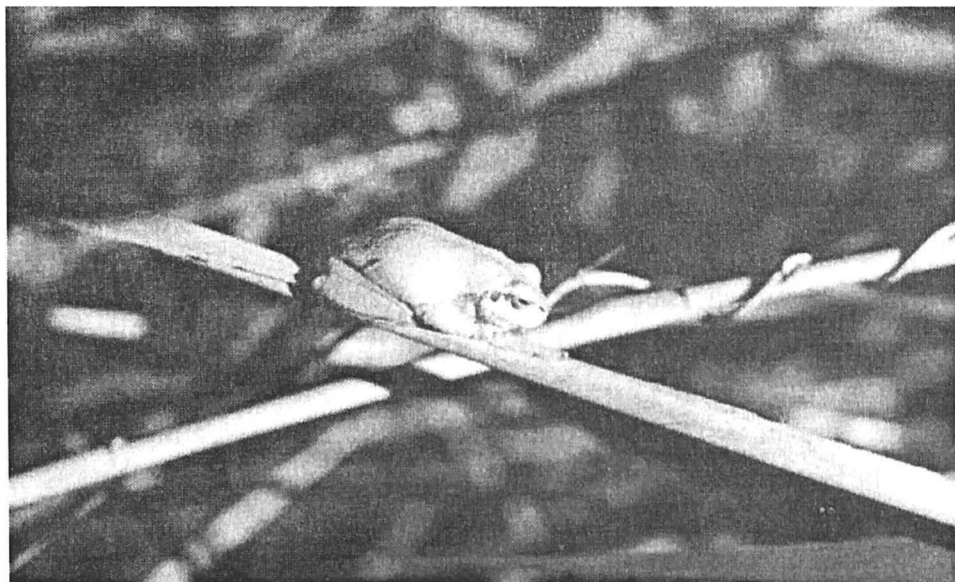

Fig. nr. 80 – *Hyla arborea* în pădure la Tăuții Măgherauș

Menționat de *Micluță* (1970) în Depresiunea Baia Mare, de unde avem mai multe citări ulterioare, fiind o specie relativ comună în aria de influență a Someșului. *Török* (1997, 1997a, 1999) a identificat populații ale acestei specii în următoarele locuri: Apa Sărată, Ardușat, Arieșu de Câmp, Bozânta Mică, Bușag, Buzești, Cicârlău, Cătălina, Ilba, Fersig, Firiza, Hideaga, Lucăcești, Mireșu Mare, Pribilești, Săbișa, Sârbii Fărcașei, Tăuții Măgherauș, Sat Săsar, Șuior, Tohat, Ulmeni, Valea Borcutului, Valea Usturoi, Valea Roșie, Murgăul Mare – Baia Mare, deci specii din bazinele Săsarului și Someșului. *Deheleanu și Ardelean* (2000) îl identifică pe tufele de arbuști sau în iarba de pe malul Lacului Firiza-Strâmtori. În sfârșit, și *Ghira și colab.* (2002) menționează un număr însemnat de situri, unde a fost identificat brotăcelul: Ardușat, Arieșu de Câmp, Baia Mare, Băița, Bozânta Mică, Bușag, Buzești, Cătălina, Cicârlău, Fersig, Hideaga, Ilba, Lucăcești, Merișor, Mireșul Mare, Pribilești, Săbișa, Sat Săsar, Sârbii Fărcașei, Tohat și Ulmeni. Sunt evidențiate exemplare de brotăcel în toate cele trei bazine

hidrografice ale Depresiunii Baia Mare, dar mai ales în zona de influență a Someșului și Săsarului.

În colecția faunistică a Universității de Nord Baia Mare se află exemplare recoltate din pădurea de la Tăuții Măgherauș (*Ardelean*, 2000b).

Brotăcelul este deci o specie comună în Depresiunea Baia Mare, dar în efective modeste.

RANIDAE

1713. *Rana esculenta complex: Rana ridibunda Pallas and R. lessonae Camerano* - broască de lac

Este un element eurasiatic (*Fuhn*, 1960), politipic, reprezentat la noi prin rasa *Rana r. ridibunda* Pallas, comun în lacuri, bălți permanente și ape lin curgătoare.

În Depresiunea Baia Mare ocupă locul secund, ca frecvență, după *Bombina variegata*, fiind găsită și în zonele mlăștinoase și terenurile agricole din apropierea apelor.

Este prezentă în aproape toate punctele cercetate din bazinul Lăpușului, la Bozânta Mică, Chechiș, Coaș, Cătălina, Coltău, Coruia, Lăpușel, Mocira, Recea, Remetea Chioarului, Rus, Sat Săsar, Săcălășeni, Satu Nou de Sus; din secțiunea baimăreană a bazinului Someșului de la Ardușat, Cicârlău, Hideaga, Mireșul Mare, Lucăcești, Pribilești, Săbișa, precum și din bazinul Săsarului, la Baia Mare, Firiza, Valea Roșie, Dealul Crucii, Lacul Bodi – Fermeziu (*Török*, 1994, 1997, 1997a). *Deheleanu* (1999) o găsește pretutindeni în toate bălțile, lacurile și pâraiele de pe Valea Firizei.

Ghira și colab. (2002), de asemenea, au menționat numeroase situri unde a fost identificată această interesantă specie, abundentă în Depresiunea Baia Mare: Ardușat, Arieșul de Câmp, Baia Sprie, Băița, Bozânta Mică, Buzești, Cătălina, Cicârlău, Coltău, Coruia, Fersig, Hideaga, Lăpușel, Lucăcești, Merișor, Mireșul Mare, Mogoșești, Poșta, Pribilești, Recea, Remetea Chioarului, Săbișa, Săcălășeni, Sat Săsar, Satul Nou de Jos, Satul Lung, Seini, Sârbii Fărcășei.

În colecția faunistică a Universității de Nord Baia Mare se află exemplare recoltate din bălțile de la Cicârlău (*Ardelean*, 2000a).

Broasca de lac este o specie frecventă și abundentă în toată Depresiunea Baia Mare.

1714. *Rana temporaria Linnaeus* - broască roșie de munte

Are arealul din Europa vestică până în vestul Siberiei, iar în România este prezentă în tot arcu carpatic, în Subcarpați și sporadic chiar și

în Podișul Transilvaniei, între 200 și 2000 m altitudine.

Este specie eurasiatică (Fuhn, 1960), politipică, reprezentată în România numai prin rasa *Rana t. temporaria* Linnaeus, frecventă în regiunile de munte ale Carpaților și în văile superioare ale apelor, dar poate fi întâlnită și în zonele mai joase, fiind o specie vulnerabilă (Iftime, în Botnariuc și Tatole, 2005).

Biotopul preferat sunt pădurile de foioase și de conifere, pășunile umede, pajiștile alpine și fânețele. Este dependentă de un grad ridicat de umiditate și se reproduce în lacuri, bălți și mlaștini (fig. nr. 81).

Fig. nr. 81 – *Rana temporaria*, în vecinătatea Lacului Firiza-Strâmtori

Efectivele sunt în regres datorită deteriorării habitatului, despăduririlor, folosirii pesticidelor, dar și a colectării pe scară largă în scop comercial, sub denumirea de “pui de baltă”, distrugându-se astfel populații întregi.

Michuță (1970) o citează ca prezentă în Depresiunea Baia Mare, iar Török (1994, 1997, 1997a), respectiv Török și Béres (1996) o întâlnesc în mai multe locuri din zona cercetată, în special în pădurile montane din jurul Lacului Firiza-Strâmtori, Lacului Nistru, la Mogoșa în Munții Gutâi, pe Dealul Crucii (Baia Mare), Apa Sărată (Tăuții Măgherăuș), dar și în Valea Cheilor Lăpușului. Deheleanu și Ardelean (2000) au găsit-o în apă, în luna mai, alături de *Triturus alpestris* și *Bombina variegata*, în Valea Sarinelor,

Valea Romană, precum și în pădurea din nordul Lacului Firiza-Strâmtori, toate din zona pârâului Firiza – Baia Mare. Și *Iftime*, în *Botnariuc și Tatole* (2005) o menționează ca specie frecventă și cu efective apreciabile în Depresiunea Baia Mare, iar *Ghira și colab.* (2002) o consideră specie comună în pădurile montane ale zonei, dar și la altitudini mai mici, citând-o de la Băița, Băiuț, Cheile Lăpușului, Firiza, Munții Gutâi, Nistru.

În colecția faunistică a Universității de Nord Baia Mare se află exemplare colectate de pe pășunea de la Satu Nou de Jos (*Ardelean*, 2000).

Broasca roșie de munte este o specie comună în pădurile montane ale zonei, dar amenințată de colectarea sa pentru consum.

1715. ***Rana dalmatina* Bonaparte** - broască roșie de pădure

Este răspândită în Europa centrală și sudică, precum și în nord-vestul Asiei Mici, fiind întâlnită, ca specie monotipică, în cea mai mare parte a țării, oriunde găsește condiții ecologice favorabile, deși este o specie vulnerabilă (*Iftime*, în *Botnariuc și Tatole*, 2005) de origine nord-eurasiatică și atlantică (*Fuhn*, 1960).

Are ca biotop preferat pădurile de foioase din zonele de șes și colinare, până la altitudinea de 900 m. Trăiește pe uscat în cea mai mare parte a anului; doar pentru a se reproduce se retrage în bălți temporare sau permanente din păduri. Efectivele sale înregistrează fluctuații semnificative de la an la an, iar diminuarea lor se explică prin aceleași cauze ca și cele menționate la speciile precedente.

A fost citată de *Micluță* (1970), dar cele mai importante referiri la broasca roșie de pădure din Depresiunea Baia Mare le face *Török* (1994, 1997, 1997a, 1999), respectiv *Török și Béres* (1996), care o găsesc în ariile înalte și joase ale bazinului Someșului, anume la: Fersig, Borlești, Mogoșești, Valea Roșie – Baia Mare, Vârful Igniș, Ulmoasa, pârâul Nistru, ruinele Castelului Chioarului, Cheile Lăpușului, precum și în plantațiile de foioase de pe locul codrilor de odinioară de la Berchez și Lăpușel. *Deheleanu și Ardelean* (2000) au capturat două exemplare din frunzarul uscat de pădure de pe versanții Văii Romane. *Ghira și colab.* (2002) o găsesc la Băița, Dealul Crucii – Baia Mare, Fersig, Igniș, Lăpușel, Merișor, Remecioara, Tăuții Măgherauș și Ulmoasa. Prezența sa în zona respectivă este consemnată și de *Iftime*, în *Botnariuc și Tatole* (2005).

Tăierea pădurilor din zonă și colectarea în scop culinar au avut un impact negativ și la această specie. Desigur, populații mici și izolate au supraviețuit și în aceste condiții, în vecinătățile închise ale pâraielor.

Deci, broasca roșie de pădure este o specie frecventă în Depresiunea Baia Mare.

1716. *Rana arvalis** Nilsson - broască de mlaștină

Se întâlnește din Europa centrală, estică și nordică până în Asia la lacul Baikal și Mongolia. În România, există, probabil, două subspecii: *Rana a. arvalis* Nilsson și *Rana a. wolterstorffi* Fejervary, ultima fiind contestată de mulți cercetători.

La noi, este răspândită sporadic și în populații izolate, în nordul Moldovei, în Carpații Orientali, Podișul Transilvaniei, îndeosebi pe Valea Someșului, în Maramureș, dar și în Câmpia de Vest, între Someș și Mureș, mai ales pe Valea Ierului (*Iftime, în Botnariuc și Tatole, 2005*).

Preferă mlaștinile, turbăriile, locurile mocirloase, pășunile umede, luncile, zăvoaiele umede, unde se și reproduce.

Este o specie foarte rară, periclitată în toată țara, fiind estimată la numai vreo 20.000 de exemplare, după *Iftimie, în Botnariuc și Tatole (2005)*. Cauzele acestei drastice diminuări numerice sunt multiple, fiind legate de deteriorarea habitatului specific, precum: a) reducerea și fragmentarea arealului prin trecerea lui în cultură; b) drenarea și poluarea bălților, unde se reproduce specia; c) administrarea de pesticide în agricultură și silvicultură; d) îndiguirile și desecările zonelor umede; e) defrișarea pădurilor de luncă, ceea ce în Valea Ierului a condus la reducerea considerabilă a habitatului și deci a populațiilor de *Rana arvalis* (*Cogălniceanu și Venczel, 1993*), iar în bazinul Lăpușului și Someșului a determinat dispariția populațiilor ce au existat aici (*Török, 1997*).

Faptic, broasca de mlaștină este eradicată din Podișul Someșan, Depresiunea Baia Mare și Câmpia Someșului. Ea nu a mai fost găsită deloc de *Ghira și colab. (2002)* în zona cercetată de noi.

În trecut, specia a fost cunoscută din cursul inferior al Someșului, de la Apa și Baia Mare (*Michuță, 1969 și 1970*). Ultima semnalare certă a speciei este din Valea Roșie – Baia Mare, la data de 29.03.1964. Prezența ei la Bârgău (*Cogălniceanu și Tesio, 1999*) nu s-a confirmat. *Török și Béres (1996)* menționează, totuși, două locuri din Depresiunea Baia Mare și vecinătatea sa, Apa Sărată (Tăuții Măgherauș) și Valea Roșie (Baia Mare). Cu toate acestea, autorii consideră că distrugerea habitatelor naturale, prin dragarea râurilor și lucrările hidrotehnice, au condus practic la dispariția singurelor populații de *Rana arvalis* din zona umedă a Someșului.

Practic, specia a dispărut din zonă în urmă cu 30-40 de ani.

REPTILIA
TESTUDINA
EMIDIDAE

1717. *Emys orbicularis* (Linnaeus) - țestoasă de apă

Specie eurasiatică (Fuhn, 1964) răspândită din Franța și Spania, în Europa centrală și sudică, nordul Africii, Asia Mică și Kazahstan.

Se întâlnește în cea mai mare parte a României, unde găsește biotop favorabil, adică apă stătătoare și lin curgătoare, până la cca. 700 m altitudine, fiind o specie vulnerabilă (Iftime, în *Botnariuc și Tatole*, 2005). Are efective modeste pe teritoriul țării noastre, în declin din cauza deteriorării habitatului, desecărilor și lucrărilor de amenajare a apelor sau a colectării în scopul comercializării ori a uciderii deliberate de către pescari, fiind considerată de ei un răpitor primejdios pentru pești.

Și în Depresiunea Baia Mare este o specie rară, prezentă doar în câteva situri, având populații mici și vulnerabile. Deocamdată, cunoașterea prezenței acestei specii în cursul inferior al Someșului este nesatisfăcătoare. Nu este bine reflectată în literatura de specialitate, din lipsă de probe biologice certe, ca urmare a necercetării sistematice a zonei. Singura semnalare mai veche de luat în seamă este o cochilie moartă găsită pe malul Lăpușului, la Cătălina, în anul 1985, insuficientă însă pentru includerea speciei pe lista herpetologică a bazinului baimărean (Török, 1997). Dar, mai există câteva exemplare vii de țestoasă de apă la Grădina zoologică Baia Mare, având, probabil, proveniențe din zona râului Lăpuș. Ghira și colab. (2002) o găsesc însă la Firiza, Izvoare și Pasul Gutâi. Noi am găsit exemplare frumoase ale acestei specii pe malul Someșului la Apa (în marginea zonei cercetate), în lacul format pe locul unei vechi balastiere. Totodată, studenții de la Universitatea de Nord Baia Mare au colectat două exemplare din lacurile aferente Someșului în zona Ardușat, de unde se află exemplare în colecția faunistică a respectivei universități (Ardelean, 2000).

Prin urmare, țestoasa de apă poate fi integrată fără nici o rezervă în herpetofauna Depresiunii Baia Mare, deși are o frecvență redusă și o abundență negliabilă.

SAURIA
LACERTIDAE

1718. *Lacerta agilis* Linnaeus - șopârlă de câmp

Este o specie eurasiatică (Fuhn, 1964), comună în toată țara, având populații mari în zonele joase, putând însă urca pe văile râurilor până la

altitudinea de 1400 m, fiind dependentă într-o mare măsură de umiditate. Cuprinde două subspecii cu cerințe ecologice diferite. Subspecia nominată *Lacerta a. agilis* (Linnaeus) este higrofilă, prezentă în zona munților, dealurilor și podișurilor, inclusiv în cea cercetată de noi, chiar și în culturile de cereale, unde are rol în exterminarea dăunătorilor (fig. nr. 82).

Fig. nr. 82 – *Lacerta agilis* identificată în zona Defileului Lăpușului

În Depresiunea Baia Mare este una dintre șopârlele cele mai comune, fiind menționată și de *Stugren și Popovici* (1961). *Török* (1997a) o citează din următoarele locuri de pe Valea Someșului: Baia Mare, Cătălina, Cheile Cavnicului, Dl. Crucii – Baia Mare, Ferneziu, Vârful Igniș, Lacul Bodi – Baia Sprie, Lacul Bodi – Ferneziu, Lacul Strâmtori-Firiza, Cheile Lăpușului, Lăpușel, Recea, Remetea Chioarului, Valea Roșie – Baia Mare, Săcălășeni, Fersig, Mireșu Mare, Pribilești, Sârbii Fărcașei. În Munții Gutâi – Igniș este comună în locurile cu multă umezeală, fiind înlocuită, odată cu creșterea altitudinii, cu *Zootoca vivipara*. Dar, este și o specie relativ frecventă, în zonele joase ale regiunii cercetate. *Deheleanu și Ardelean* (2000) au identificat și colectat mai multe exemplare din Munții Gutâi, de pe Valea Blidar, într-o zonă pietroasă, și din Valea Romană, într-o zonă umedă, cu sol mlăștinos, împreună cu exemplare de *Zootoca vivipara*. *Ghira și colab.* (2002) au colectat-o din numeroase situri ale zonei cercetate: Baia

Sprie, Băița, Băiuț, Cătălina, Cheile Lăpușului, Copalnic – Deal, Dealul Crucii – Vorniceni, Fersig, Firiza, Lăpușel, Merișor, Mireșul Mare, Munții Gutin, Nistru, Pribilești, Recea, Remetea Chioarului, Săcălășeni, Satlung, Sârbii Fărcașei, Tăuții Măgherauș și Ulmeni.

Este, deci, o specie comună și frecventă, deocamdată neamenințată de presiunea antropică din zonă.

1719. *Lacerta viridis* (Laurentus) - gușter

Este o specie termofilă, mediteraneană (Fuhn, 1964), întâlnită până la 700-800 m altitudine, comună în regiuni de deal și mai puțin comună în zonele joase. Preferă pantele cu expoziție estică și habitatele stâncoase, liziera și luminișurile tuturor pădurilor de foioase, regiunile cu vegetație arbustivă din toată țara (**fig. nr. 83**).

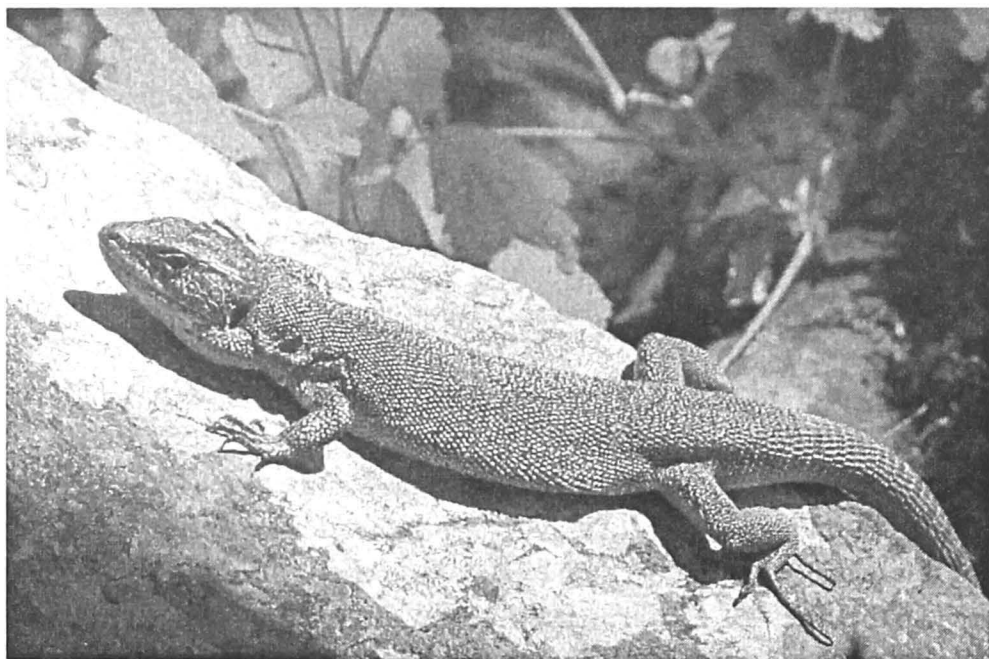

Fig. nr. 83 – *Lacerta viridis*, identificată într-o poiană de pe Dl. Florilor – Baia Mare

Fiind specie termofilă, este una dintre cele mai rare șopârle din această zonă. Török (1997a) o citează din următoarele locuri: Dealul Crucii – Baia Mare, Cătălina, Cheile Lăpușului – unde s-a găsit o populație abundentă – Coaș, Tăuții Măgherauș și Berchezoaia. Deheleanu și Ardelean (2000) l-au găsit în liziera pădurilor cu expoziție sud-estică din zona Firiza,

în luna aprilie, de unde au fost colectate exemplare juvenile. *Ghira și colab.* (2002) o găsesc în doar câteva locuri din zona cercetată: Băița, Berchezoaia, Cătălina, Cheile Lăpușului, Coaș, Dealul Crucii – Vorniceni, Tăuții Măgherauș. Noi am găsit-o la Baia Mare pe Dealul Florilor, și la Seini.

Gușterul este o specie comună în zonele de deal și mai puțin frecventă în zonele mai joase ale Depresiunii Baia Mare.

1720. *Zootoca vivipara Jacquin* - șopârlă de munte

Este specie paleartică (*Fuhn, 1964*), întâlnită în biotop umed, comună și abundentă. În zona montană este prezentă de la 800 la 2400 m, fiind o specie ovovivipară. Cunoscută ca specie montană, dar prezentă în mai multe localități din Câmpia de Vest. Alte localități se găsesc în zone montane, preferând locurile de unde a fost tăiată pădurea, pășunile, poienile și pantele însoțite, urcând până la 2000 m altitudine, uneori formând populații mixte, ca *Podarcis muralis*.

Semnalată de *Stugren și Popovici (1961)* din Munții Gutin, fiind cea mai comună specie a zonelor înalte ale munților zonei, îndeosebi la marginea pădurilor. *Török (1997, 1997a)* a observat o serie de exemplare de șopârlă de munte în Lacul Bodi – Baia Sprie, vecinătatea Minei Șuilor, pasul Gutâi și Vârful Igriș. *Deheleanu și Ardelean (2000)* au recoltat exemplare din apropierea Văii Romană și a Văii Sarinelor, în zona fagului și a pădurii de conifere de la Firiza. *Ghira și colab. (2002)* o găsesc, de asemenea, numai în câteva locuri din zona montană cercetată: Baia Sprie, Băiuț, Munții Gutâi, Pasul Gutâi.

În colecția faunistică a Universității de Nord Baia Mare se află exemplare colectate de la Chiuzbaia, de sub Vârful Igriș.

În Depresiunea Baia Mare este prezentă deci numai în zonele montane și limitrofe.

ANGUIDAE

1721. *Anguis fragilis (Nordmann)* – năpârcă, șarpe orb

Este element paleartic (*Fuhn, 1960*) răspândit în Europa – cu excepția extremului nord al Scandinaviei și Rusiei – precum și în Africa de Nord și Asia de Vest, fiind prezent în cea mai mare parte a României, ca specie comună, mai rar în Dobrogea. Este o specie vulnerabilă pentru România (*Iftime, în Botnariuc și Tatole, 2005*).

Biotopul preferat în zonă sunt pădurile de foioase și conifere, poienile, lizierele, livezile, precum și fânețele și pajiștile, la altitudini între 300 și 900 m, având o abundență redusă.

Este menționat de *Micluță* (1970) din zona cercetată la Baia Mare, ca specie puțin frecventă. Un exemplar a fost capturat de pe Dealul Dura, de lângă Baia Mare. După anumite afirmații (*Török*, 1997a) este prezent în partea vestică a Muntelui Igniș, în vecinătatea Lacului Firiza-Strâmtori, unde trăiește o populație bine conservată de năpârcă. Aspectul acesta este confirmat și de *Deheleanu și Ardelean* (2000), care au identificat și colectat exemplare de năpârcă din grădinile cetățenilor din localitatea Firiza, din mai multe locuri, precum și de pe liziera pădurilor, îndeosebi umede și cu expoziție nordică. Câteva locuri din zonă au fost menționate și de către *Ghira și colab.* (2002), anume: Băița, Băiuții, Dealul Crucii - Vorniceni, Vârful Igniș și Tăuții Măgherauș. Noi am găsit exemplare de năpârcă în fânețele de la Seini și Cicârlău.

În colecția faunistică a Universității de Nord Baia Mare se află exemplare de năpârcă colectate din fânețele de la Groși (*Ardelean*, 2000).

Apreciem că năpârca este o specie cu frecvență mare, dar cu efective modeste în zona cercetată.

SERPENTES COLUBRIDAE

1722. *Natrix natrix* (Linnaeus) - șarpe de casă

Specie paleartică (*Fuhn*, 1961), acvatică, polimorfă, foarte frecventă și abundentă în toată România, până la 900 m altitudine. Preferă vecinătatea văilor ori a altor ape, dar și marginile de păduri, șesurile și suprafețele cultivate.

Este cel mai comun șarpe din Depresiunea Baia Mare, putând fi observat aici în tufișurile de la șes, de-a lungul râurilor, în arii înalte și montane, chiar și în vecinătatea așezărilor umane. A fost citat de *Micluță* (1970) în zona cercetată. *Török* (1997 și 1997a) menționează această specie de la Baia Mare, Ardușat, Cătălina, Cicârlău, strâmtorle râului Căvnic, Dealul Crucii – Baia Mare, Cheile Lăpușului, Fersig, Lăpușel, sat Săsar și Pribilești. A fost văzut frecvent în zona Lacului Firiza-Strâmtori, iar de pe malul său sudic a fost recoltat chiar și o formă melanică (*Deheleanu și Ardelean*, 2000). *Ghira și colab.* (2002) confirmă caracterul comun al speciei, menționând mai multe situri din Depresiunea Baia Mare: Ardușat, Baia Mare, Baia Sprie, Băița, Băiuți, Cătălina, Cheile Lăpușului, Cicârlău, Copalnic – Deal, Fersig, Firiza, Vârful Igniș, Lăpușel, Merișor, Pribilești, sat Săsar. Noi l-am întâlnit frecvent în diferite situri, la Baia Mare, Seini, Ardușat, Pomi și Cicârlău (**fig. nr. 84**).

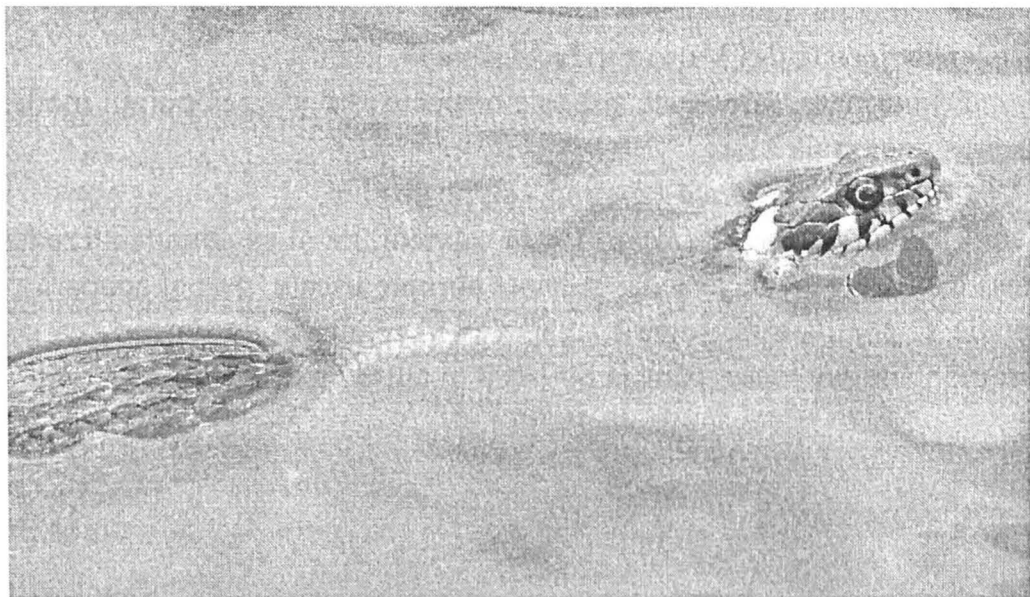

Fig. nr. 84 – *Natrix natrix*, înotând în apele Someșului, la Cicârlău

În colecția faunistică a Universității de Nord Baia Mare se află exemplare de șarpe de casă colectate de pe Valea Borcutului – Baia Mare (Ardelean, 2000).

Este frecvent, chiar comun, mai ales în zonele joase ale Someșului din sectorul băimărean.

1723. *Natrix tessellata* (Laurenti) - șarpe de apă

Răspândit în Europa centrală și sudică, din estul Franței până în Caucaz, Asia Mică și Asia centrală, precum și în cea mai mare parte a țării, mai puțin în Moldova, fiind un element mediteranean (Fuhn, 1961), acvatic, foarte rar și cu abundență redusă, având statutul de specie aproape amenințată (Iftime, în *Botnariuc și Tatole*, 2005).

Biotopul preferat este în și pe lângă apele stătătoare sau curgătoare permanente, până la 900 m altitudine.

Este un șarpe mai rar în Depresiunea Baia Mare, datorită lipsei habitatelor potrivite. Török (1997) menționează capturarea unui exemplar din nordul Lacului Firiza-Strâmtori, dar și o foarte bine conservată populație în Cheile Lăpușului. Deheleanu și Ardelean (2000) au prins, în luna iunie, mai multe exemplare în apropierea apelor de pe Valea Romană și Valea Neagră (zona Firiza) și la câteva sute de metri de Lacul Firiza-Strâmtori. Ghira și colab. (2002) îl găsesc doar la Cheile Lăpușului și pe lacul Firiza-Strâmtori. Noi l-am sesizat, adesea, pe Someș, în zona Ardușat – Pomi.

În colecția faunistică a Universității de Nord Baia Mare se află exemplare colectate din Valea Firiza (Ardelean, 2000).

Prin urmare, șarpele de apă este o specie rară și cu populații modeste în Depresiunea Baia Mare.

1724. *Coronella austriaca* Laurenti - șarpe de alun

Element paleartic (Fuhn, 1961), silvicol, rar și cu abundență redusă. Preferă habitatele stâncoase, dar și pante abrupte uscate, parțial acoperite de vegetație și populate de șopârle, mai ales în regiunile de dealuri, ca și în locuri montane sau joase, până la 800-900 m altitudine (fig. nr. 85).

Fig. nr. 85 – *Coronella austriaca*, identificat în zona lacului Firiza-Strâmtori

În Depresiunea Baia Mare a fost menționat de Micluță (1970), iar Török (1997a), Török și Béres (1996) l-au găsit în zonele mai înalte închise ale Someșului și în sectorul montan al zonei cercetate, ca și pe Dealul Crucii – Baia Mare, versantul sudic al Crestei Cocoșului și vecinătatea Lacului Firiza-Strâmtori. Deheleanu și Ardelean (2000) au capturat două exemplare de șarpe de alun într-un luminiș din pădurea de la Blidar, pe un versant cu expoziție sudică și la marginea pădurii. Ghira și colab. (2002) îl găsesc, de asemenea, numai în zona Firiza.

În colecția faunistică a Universității de Nord Baia Mare se află exemplare colectate din liziera pădurii de pe Dealul Murgău – Baia Mare

(Ardelean, 2000).

Deci, șarpele de alun este o specie rară de șerpi în Depresiunea Baia Mare, având populații reduse.

1725. *Elaphe longissima* (Laurenti) – șarpe a lui Esculap

Prezent în centrul și sudul Europei, în Caucaz și Asia Mică, ca specie mediteraneană (Fuhn, 1961), în nordul Iranului, în pădure, iar în România are o prezență sporadică, în diverse localități din toată țara, fiind o specie vulnerabilă (Iftime, în *Botnariuc și Tatole*, 2005).

Biotopul preferat sunt pădurile cu teren uscat, rariști de foioase, luminișuri, tufărișuri, terenuri stâncoase cu arbori sau arbuști, ruine, urcând până la 1000-1100 m altitudine, fiind în total doar câteva mii de exemplare în țară, datorită distrugerii habitatului, despăduririlor, extinderii suprafețelor agricole, perturbării prin pășunat, uciderii de către oameni.

Poate fi considerat un șarpe rar în zona cercetată. Török (1997), Török și Béres (1996) au găsit indivizi morți de șarpele lui Esculap pe Dealul Crucii – Baia Mare, iar în tufișurile din vecinătatea Coășului au fost identificați mai mulți indivizi vii. Este găsit și de Ghira și colab. (2002) în câteva locuri din zonă, la Băița, Băiuți, Copalnic-Deal și Dealul Crucii – Vorniceni.

Prin urmare, șarpele lui Esculap este o specie rară și cu efective mici în zona cercetată.

VIPERIDAE

1726. *Vipera berus* (Linnaeus) - viperă de munte

Este o specie de origine paleartică, răspândită din Europa centrală și nordică, până în Siberia, Mongolia și Manciuria, pe țărmul Oceanului Pacific, fiind prezentă în Carpați, Subcarpați și Podișul Transilvaniei (Iftime, în *Botnariuc și Tatole*, 2005).

Biotopul preferat sunt pantele stâncoase, cu arbuști, margini de pădure, poieni, pante muntoase, păduri de foioase, pe sol pietros, până la 2500 m altitudine, având efective mici datorită deteriorării habitatului, despăduririlor, extinderii suprafețelor agricole, pășunatului, activității turistice, pesticidelor, fiind comun în regiunile montane și de dealuri și rar spre câmpie. Este un șarpe veninos, cel mai bine reprezentat la noi. Există o serie de mutații melanici în zonele cu umiditate ridicată, ca și în Munții Maramureșului.

În zona cercetată de noi poate fi găsit sigur doar în locurile îndepărtate, netulburate de prezența omului, ca și în partea vestică a

Vârful Igriș și în vecinătatea Minei Șuitor (Török, 1997a). *Deheleanu și Ardelean* (2000) au capturat trei exemplare – un mascul și doi juvenili – de pe pantele deluroase ale Văii Negre, în zona pădurilor de fag și de amestec. De asemenea, a fost semnalat frecvent și în zona Blidar (Firiza). *Ghira și colab.*, (2002) l-a găsit la Băița, Băiuți, Vârful Igriș și Munții Gutâi.

În colecția faunistică a Universității de Nord Baia Mare se află exemplare din pădurile de pe Valea Blidarului (*Ardelean*, 2000).

Este, deci, un șarpe relativ frecvent, dar cu populații modeste în Depresiunea Baia Mare, mai numeroase în părțile înalte ale acesteia.

AVES

Speciile de păsări prezentate în continuare vor fi consemnate astfel: 1. tipul de faună după *Munteanu* (1974); 2. modul de nutriție după *Harászthy* (1984); 3. fenologia după *Munteanu* (2001); 4. biotopurile, tipizarea răspândirii speciei și a situației populațiilor după *Kováts* (1999); 5. statutul ecologic al speciei după *Munteanu*, în *Botnariuc și Tatole* (2005).

GAVIIFORMES

GAVIIDAE

1727. *Gavia arctica* (Linnaeus) (*sin. Colymbus arcticus*) - cufundar polar

Specie holarctică, răspândită în Europa prin subspecia *Gavia a. arctica* (L.), ihtiofagă, oaspete de iarnă și de pasaj, pe suprafețe de ape deschise mai mari. În sezonul rece rămâne la noi pe apele neînghețate. Trăiește în apele polare nordice și apare frecvent în apele curgătoare și stătătoare mari de la noi, uneori și pe Marea Neagră. *Kováts* (1968), precum și *Cătuneanu și colab.* (1978) consideră cufundarul polar singura specie a genului care frecventează regulat țara, fiind, totuși, relativ rar.

Din NV-ul României este citat de *Andrássy* (1957), *Hamvas și Karácsonyi* (1975), *Ardelean* (1998), *Kováts* (1999), *Ardelean și Karácsonyi* (2002) ca specie rară, dar care frecventează regulat zona, iar din Maramureș pe Tisa și Iza (*Ardelean și Béres*, 2000).

Semnalată de *Ardelean* (2001) ca o prezență accidentală în Depresiunea Baia Mare, în pasaj, pe Someș, la podul de la Ardușat și de *Láposi* (2004, 2006) pe lacul Firiza-Strâmtori (pe apă, 11.11.2001), precum și pe Someș, în mod regulat, în sezonul rece, în mai multe locuri, pe apă, amonte la Dănești (25.11.2001, 24.10.2004), Ardușat (14.02.2004), Someșeni (05.11.2003), Valea Vinului (28.11.2002) și Lunca Potăului (3.12.2005), în toate cazurile în exemplare izolate.

Noi l-am găsit (câte 1 exemplar) tot pe Someș, la Mireșu Mare și Tâmaia (19.01.2002), iar mai recent pe lacul balastierei Apa (1 exemplar – 19.11.2006; 4 exemplare – 24.11.2006; câte 2 exemplare – 26.11.2006, 3.12.2006, 10.12.2006).

În colecția faunistică a Universității de Nord Baia Mare se află 1 exemplar împăiat, provenit de pe Someș, de la Ardușat (*Ardelean*, 2000).

Cufundarul polar este, deci, o prezență rară în sectorul băimărean al Someșului, apărând aproape regulat în sezonul rece, când apele rămân neînghețate.

PODICIPEDIFORMES

PODICIPEDIDAE

1728. *Tachybaptus ruficollis* (Pallas) (*sin. Podiceps rufficollis*) - corcodel mic

Specie aparținătoare Lumii Vechi, prezentă în Europa centrală și sudică, prin subspecia *Tachybaptus r. ruficollis* (Pall.) Specie carnivoră, oaspete de vară, clocitoare, rar iarna, pe suprafețe de ape deschise și cu vegetație acvatică plutitoare bogată. Iarna, pot fi văzute exemplare izolate pe ape neînghețate, chiar și de dimensiuni mici, de la noi. Cuibărește în preajma bălților cu vegetație bogată și deasă (cel mai frecvent în Delta Dunării). Locurile de iernare ocupă partea sudică a arealului de cuibărit, unde populațiile locale sunt sedentare (*Cătuneanu și colab.*, 1978). Efectivul probabil pe țară (*Munteanu și colab.*, 2002) este de 6000-10.000 perechi.

Din NV-ul României a fost semnalat de *Poliș și colab.* (1969), *Papadopol* (1972), *Ardelean* (1998, 1999), *Kováts* (1999), *Ardelean și Karácsonyi* (2002), ca specie frecventă, dar cu efectivele în declin, datorită presiunii antropice excesive, iar din Maramureș de *Paszlavszy* (1918), *Béres* (1990, 1997), *Ardelean și Béres* (2002), ca specie cuibăritoare, rară, dar frecventă în habitatele corespunzătoare, iarna și în timpul pasajului.

În Depresiunea Baia Mare a fost menționat numai de pe Someș și lacurile aferente. Astfel, *Ardelean* (2000, 2001, 2001a) îl citează de pe lacul de la Moara Blenchi (10 exemplare – 18.10.2000) și de pe lacurile piscicole de la Ariniș (6 exemplare – 18.10.2000), iar *Láposi* (2004, 2006) îl identifică în trei rânduri, câte 1 exemplar, pe apa lacului Firiza-Strâmtori (24.10.2000, 16.04.2002, 4.04.2004), precum și în mai multe locuri de pe Someș în sezonul rece, unde apare regulat, dar în număr mic de exemplare, în general izolate: la Lucăcești (4 exemplare – 07.04.2002), Dănești (22.11.2003, 10.12.2005), Fărcașa (15.11.2005), Roșiori (8.10.2005),

Someșeni (17.11.2004), Potău (3.12.2005) și Lunca Potăului (15.12.2005).

Noi l-am găsit, de mai multe ori, în perioada 2000-2006, pe apele Depresiunii Baia Mare, după cum urmează: pe lacul de la Moara Blenchi (10 exemplare – 18.10.2000), pe lacurile de la Ariniș (4 exemplare – 22.03.2001; 1 exemplar – 22.02.2005; 1 exemplar – 27.04.2006), pe Lăpuș la Lăpușel (1 exemplar – 16.01.2003), pe Someș în cotul din aval de podul de la Ardușat (1 exemplar – 16.11.2005), dar și în aval de acesta (3 exemplare – 21.01.2006). Mai recent, pe lacul Polder (Săcălășeni) de pe Lăpuș și pe lacul balastierei Apa de pe Someș (câte 1 exemplar – 19.11.2006, 24.11.2006, 26.11.2006, 3.12.2006, 17.12.2006; 2 exemplare – 17.03.2007).

Considerăm, prin urmare, corcodelul mic o specie relativ frecventă în Depresiunea Baia Mare, dar numai pe Someș, Lăpuș și lacurile de acumulare, de obicei în exemplare izolate, poposind aici și iarna cât timp apele rămân neînghețate.

1729. *Podiceps c. cristatus* (Linnaeus) - corcodel mare

Aparținător Lumii Vechi, având arealul peste cea mai mare parte a Europei. Specie ihtiofag-carnivoră, oaspete de vară, cuibăritoare, rar iarna, pe suprafețe de ape deschise, în vegetația acvatică. Este cea mai frecventă și răspândită specie de corcodel din țară, cuibărind frecvent pe majoritatea apelor stagnante și adânci, iernând în grupuri mici, în mod obișnuit în lungul litoralului. *Munteanu și colab.* (2002) apreciază efectivul probabil pe țară la peste 20.000 perechi.

În NV-ul României a fost semnalat de *Andrássy* (1924a), *Béczy* (1971), *Papadopol* (1972), *Hamvas și Karácsonyi* (1975), *Ciochia* (1992), *Kováts* (1999), *Ardelean și Karácsonyi* (2002), ca specie larg răspândită și cu frecvență apreciabilă, dar cu efectivele vizibil în scădere după închierea asanărilor, iar din Maramureș de *Szilágyi* (1876), *Ardelean și Béres* (2000) unde prezența sa este considerată accidentală.

Semnalat în Depresiunea Baia Mare de *Ardelean* (2000, 2001, 2001a) ca specie frecventă și relativ abundentă pe Someș – lacurile de la Ariniș și Firiza-Strâmtori (câte 3 exemplare pe lacurile de la Ariniș la 27.07.2000, respectiv pe lacul de la Moara Blenchi la 8.10.2000) și de *Láposi* (2004) pe apa lacului de baraj Firiza-Strâmtori, în mai multe rânduri (1 exemplar – 17.01.2001; 1 exemplar – 20.04.2002; 2 exemplare – 12.04.2003; 1 exemplar – 16.10.2003) și pe Someș, unde apare regulat, în pasaj, de când avem observații (exemplare izolate), de la Lucăcești (27.03.2002), Dănești (1.11.2005), Someșeni (10.11.2004) și Lunca Potăului

(20.11.2005).

În colecția faunistică a Universității de Nord Baia Mare se află un exemplar de pe Someș, de la Ardușat și altul de pe lacul de baraj Firiza-Strâmtori (Ardelean, 2000).

Noi l-am identificat pe apele Depresiunii Baia Mare, în mai multe rânduri, pe Someș, dar mai ales pe iazurile de la Ariniș, după cum urmează: pe Someș, la podul de la Ardușat (3 exemplare – 27.07.2000), pe lacul de la Moara Blenchi (3 exemplare – 18.10.2000), pe lacurile de la Ariniș (12 exemplare – 21.03.2001; 7 perechi – 22.03.2001, când desfășurau dans nupțial de împerechere; 1 mascul – 22.03.2003; 7 perechi – 10.04.2003; 4 perechi, deja cu pui – 2.06.2005; 1 exemplar – 16.11.2005; 11 perechi – 26.04.2006). Mai recent, l-am găsit, accidental, pe Lăpuș, pe lacul Polder (Săcălășeni) și în numeroase exemplare pe Someș, la balastiera Apa (câte 2 exemplare – 3.12.2006, 17.12.2006; câte 4 exemplare – 19.11.2006, 24.11.2006, 26.11.2006, 7.01.2007, 25.02.2007, 17.03.2007, 25.03.2007, 31.03.2007, 6.04.2007, 13.04.2007; câte 5 exemplare – 12.01.2007, 14.01.2007, 24.01.2007, 4.02.2007, 18.02.2007; 6 exemplare – 15.04.2007).

Rezultă că corcodelul mare este, într-adevăr, o specie frecventă și abundentă pe apele Depresiunii Baia Mare, concentrându-se mai ales pe iazurile de la Ariniș, uneori în zeci de exemplare.

1730. *Podiceps griseigena* (Boddaert) (sin. *Podiceps griseigena*) - corcodel cu gât roșu

Specie holarctică, prezentă în Europa centrală și de nord prin subspecia *Podiceps g. griseigena* (Bodd.), oaspete de vară, cuibăritoare, întâlnită pe ape deschise, în vegetația acvatică relativ bogată.

Puțin frecventă și numeroasă în România, numai pe unele lacuri de câmpie cu vegetație palustră abundentă. Munteanu și colab., (2002) aproximează efectivul acestui corcodel pe țară la 2000-3000 perechi.

Pentru NV-ul României este semnalată de: Poliș și colab. (1969), Kováts (1970, 1999), Béczy (1971), Papadopol (1972), Hamvas și Karácsonyi (1980), Babuția (1985), Ciochia (1992), Ardelean (1998, 1999), Ardelean și Karácsonyi (2002), ca specie cu răspândire restrânsă și efective în scădere, iar pentru Maramureș de Béres (1995, 1998), Ardelean și Béres (2000), ca specie ce vizitează zona, având însă o frecvență redusă.

Nemenționat până la această dată din Depresiunea Baia Mare.

Noi am identificat, totuși, în zona cercetată 3 exemplare pe unul din lacurile de la Ariniș (10.04.2003).

Prin urmare, corcodelul cu gât roșu este numai o apariție accidentală în Depresiunea Baia Mare, probabil pentru că nu întâlnește aici biotopul specific.

1731. *Podiceps nigricollis* C.L. Brehm - corcodel cu gât negru

Element aparținător Lumii Vechi, caracteristic Europei centrale. În România, cuibărește forma nominată *P.n. nigricollis* C.L. Brehm - ihtiofag – carnivor, oaspete de vară, clocitor, rar iarna pe ape deschise, în vegetație acvatică. Cuibărește în mici colonii, mai ales în Delta Dunării, rar, local, în interiorul țării, pe lacuri puțin adânci, cu stufăriș bogat, uneori printre pescăruși râzători. Munteanu (2002) îi estimează efectivul la 2000-4000 perechi pe țară (**fig. nr. 86**).

Fig. nr. 86 - *Podiceps nigricollis* pe iazurile piscicole de la Ariniș (Valea Sălajului)

Din NV-ul României este menționat de Tălpeanu (1969), Kováts (1970, 1999), Béczy (1971), Papadopol (1972), Babuția (1985), Ardelean (1998), Ardelean și Béres (2002), ca specie cu răspândire restrânsă și efective în scădere, iar din Maramureș de Béres (1977), Cătuneanu și colab. (1978), Ardelean și Béres (2000), ca specie ce cuibărește în număr mic în zonă.

Despre prezența sa în Depresiunea Baia Mare avem doar semnalările lui Ardelean (2000, 2001, 2001a) de pe Someș, Lăpuș, lacurile de la Ariniș și Firiza-Strâmtori, care îl consideră un corcodel rar. Acesta menționează

prezența a 2 exemplare de corcodel cu gât negru pe lacurile de la Ariniș (27.07.2000).

În colecția faunistică a Universității de Nord Baia Mare se află exemplare provenite de la Lăpușel, de pe Lăpuș (*Ardelean*, 2000).

Noi am identificat în zona cercetată, în perioada 2000-2006, doar câteva exemplare de corcodel cu gât negru, și anume: de pe Someș la Ardușat (2 exemplare – 22.03.2001), în amonte de acesta (1 exemplar – 13.03.2003) și în vecinătatea podului de la Ardușat (2 exemplare – 13.03.2003), și în aval, la Apa (4 exemplare – 29.04.2008), precum și de pe lacurile de la Ariniș (5 perechi – 22.03.2001; 10 perechi ce își construiau cuiburi – 2.06.2005; 1 pereche – 26.06.2006).

Este, deci, o specie rară în Depresiunea Baia Mare, prezentă numai pe Someș și pe lacurile de la Ariniș, de obicei în efective modeste.

PELECANIFORMES

PELECANIDAE

1732. *Pelecanus onocrotalus* (Linnaeus) - pelican comun

Specie sarmațiană, cu areal insular în Europa de est, Africa și Asia, ihtiofagă, carnivoră, oaspete de vară, clocitoare, uneori de pasaj, pe suprafețe de ape deschise, în vegetație acvatică, având statutul ecologic de specie vulnerabilă (*Botnariuc și Tatole*, 2005).

Este tipic pentru Delta Dunării, unde se află cea mai mare colonie din Europa, datorită protecției de care beneficiază, având efectivul stabil (*Munteanu*, 2002). Exemplare izolate rătăcesc uneori însă și în interiorul țării. Sunt observate, uneori, exemplare și în timpul iernii. Efectivul pe țară este estimat la 3000-3500 perechi (*Munteanu și colab.*, 2002).

Biotopul preferat sunt bălțile și lacurile întinse, cu stufăriș bogat (plaur) pentru cuibărit și cu suprafețe libere de apă pentru hrănire. În migrație, poposesc și pe ape mai restrânse ca suprafață, inclusiv pe eleștee și iazuri (*Botnariuc și Tatole*, 2005).

Pentru NV-ul țării este semnalat ca apariție accidentală de *Andrássy* (1957), *Papadopol* (1972), *Ardelean* (1998), *Kováts* (1999), *Ardelean și Béres* (2002), iar pentru Maramureș de *Szilágy* (1876), *Paszlavszyk* (1918), *Ardelean și Béres* (2000), tot ca apariție sporadică.

Menționat doar de *Ardelean* (2001) în Depresiunea Baia Mare, pe Someș, în preajma podului de la Ardușat (16.03.2004).

Pelicanul comun este, deci, o apariție accidentală în Depresiunea Baia Mare, inclusiv pe Someș.

PHALACROCORACIDAE

1733. *Phalacrocorax carbo* (Linnaeus) - cormoran mare

Specie aparținătoare Lumii Vechi, răspândită pe cinci continente, cuibărind în colonii, în zona nord-atlantică pe țărmuri stâncoase. Subspecia *Phalacrocorax carbo sinensis* cuibărește în Europa centrală și de sud, în copaci, deseori lângă ape dulci (*Bruun și colab.*, 1999).

Fig. nr. 87 - *Phalacrocorax carbo* pe Someș la podul de la Ardușat

În țara noastră, este prezent mai ales în Delta Dunării, unde are colonii de multe sute de cuiburi. În interiorul țării, apare rar și localizat, având colonii mai mici în lungul Dunării, pe Prut și pe Mureș (*Munteanu*, 2002). Efectivele sunt în creștere. Iernează în număr mic în țară. În principal, este oaspete de vară, cuibăritor și ihtiofag, estimat de *Munteanu și colab.* (2002) la circa 14000 perechi pe țară (**fig. nr. 87**).

Până la această dată, nu avem mențiuni despre prezența cormoranului mare în NV-ul țării și în Maramureș.

Din Depresiunea Baia Mare avem doar o semnalare de dată recentă. *Láposi* (2006) constată apariția sa masivă pe malurile Someșului în iernile 2004 și mai ales 2005, apreciat drept cel mai spectaculos eveniment ornitologic al zonei prin numărul foarte mare de exemplare venite la iernat.

Noi l-am identificat de mai multe ori în zona cercetată: în cotul Someșului, amonte de podul de la Ardușat, la Sârbii Fărcașei (6 exemplare – 2 adulți și 4 juvenili – 9.12.2004; 3 exemplare – 1 adult și 2 juvenili –

10.12.2004; 16 exemplare – 20.12.2004; 19 exemplare – 13.01.2005; peste 150 exemplare – 5.01.2005). Trebuie menționată deosebita prezență a cormoranului mare în zona cercetată, de fiecare dată în aceeași loc al Someșului: în respectivul cot, unde apa în general nu îngheață nici la temperaturi deosebit de joase. În aceeași perioadă, am observat stoluri de cormorani, de 20-30 exemplare, în mai multe lacuri din Câmpia de Vest (Diosig, Biharia). Posibil ca aceste stoluri de cormorani hoinare vin dintr-o mai mare colonie de la Hortobágy (Ungaria) în căutare de hrană, deoarece cele mai multe ape din zonă sunt complet înghețate. A fost observat și mai recent (Láposi, 2006) pe Lăpuș la Coruia, lacul de baraj Firiza (1 exemplar toată vara 2005), deasupra municipiului Baia Mare (circa 50 exemplare în iarna 2005), iar pe lacul balastierei Apa de pe Someș numeroși (30-32 exemplare – 19.11.2006; 7 exemplare – 14.01.2007; 4 exemplare – 21.01.2007; 11 exemplare – 4.02.2007; 25-30 exemplare – 18.02.2007; 11 exemplare – 25.02.2007; 7 exemplare – 5.03.2007).

Considerăm vizitarea Depresiunii Baia Mare de către cormoranul mare deja un fapt regulat, dar numai toamna și mai ales iarna, când apele din jur sunt înghețate, căutând ochiurile de apă liberă, în principal de pe Someș.

CICONIIFORMES

ARDEIDAE

1734. *Ixobrychus minutus* (Linnaeus) - stârc pitic

Apartinător Lumii Vechi, prezent în Europa centrală și sudică. La noi este răspândită subspecia nominată *I.m. minutus* (L.), ca specie carnivoră, oaspete de vară, cuibăritoare în vegetație acvatică densă.

Frecvent și larg răspândit în România, oriunde există regiuni mlăștinoase, de preferință stufărișuri dese – unde cuibărește în perechi izolate – chiar dacă n-au întinderi mari. Munteanu și colab. (2002) estimează efectivul pe țară la circa 10.000-20.000 perechi.

Din NV-ul României este citat de Poliș și colab. (1969), Kováts și colab. (1970, 1988), Béczy (1971), Papadopol (1972), Babuția (1985), Hamvas și Karácsonyi (1980), Ardelean (1998, 1999, 2000), Ardelean și Karácsonyi (2002), ca specie cu răspândire restrânsă și efective importante, dar în declin, iar din Maramureș de Szilágyi (1876), Ardelean și Béres (2000), ca specie obișnuită, mai ales în zăvoiful Tisei și al bălților aferente.

Este menționat în Depresiunea Baia Mare de Ardelean (2000, 2001, 2001a), în stuful din jurul lacurilor de la Ariniș, pe Valea Sălajului (1 exemplar – 27.07.2000), dar mai ales de Láposi (2006), care îl găsește

constant pe Someș, însă numai în anumite locuri și în număr redus, mai ales ca exemplare izolate. Toate observațiile sale provin de la Dănești (19 și 23.07.2003, 16 și 25.06.2004, 2.07.2004, 4 și 22.07.2005, 11.09.2005), cu o singură excepție, la Someșeni (28.08.2005), în vegetația de mal, deasupra apei sau în zbor.

În colecția faunistică a Universității de Nord Baia Mare se află trei exemplare de stârc pitic provenite de pe Lăpuș de la Lăpușel, de pe Someș de la Ardușat, respectiv de pe lacurile de la Ariniș (*Ardelean*, 2000).

Noi l-am găsit și mai recent, tot pe lacurile de la Ariniș (1 exemplar ieșit din stufăriș – 26.04.2006)

Prin urmare, stârcul pitic are o răspândire restrânsă în Depresiunea Baia Mare, dar această apreciere trebuie privită sub rezerva dificultății observării lui în desișul biotopului preferat.

1735. *Nycticorax nycticorax* (Linnaeus) - stârc de noapte

Specie cosmopolită – reprezentată la noi prin forma nominată *N.n. nycticorax*, aflată la limita nordică a arealului – carnivoră, întâlnită în colonii mixte, oaspete de vară ce cuibărește în vegetația acvatică și de mlaștină, mai ales pe sălcii și plopi, având un statut ecologic vulnerabil (*Munteanu*, în *Botnariuc și Tatole*, 2005).

În România cuibărește în lunca Dunării și a râurilor mari, în colonii mixte cu țigănușii, cormoranii pitici și stârcii albi mici. Efectivul pe țară este estimat la 5000-7000 perechi, fiind mai numeros în Delta Dunării (*Munteanu și colab.*, 2002).

Din NV-ul României este menționat de *Andrássy* (1923c, 1925), *Kováts* (1970, 1999), *Poliș și colab.* (1971), *Papadopol* (1972), *Béczy* (1971), *Hamvas și Karácsonyi* (1980), *Babuția* (1985), *Ciochia* (1992), *Ardelean* (1998, 1999, 2000), *Ardelean și Karácsonyi* (2002), ca specie cu răspândire restrânsă și cu efectivele substanțial aflate în declin, iar din Maramureș de *Ardelean și Béres* (2000), care constată că stârcul de noapte frecventează cu regularitate zona, îndeosebi valea Tisei și a Izei.

Pentru Depresiunea Baia Mare cunoaștem doar semnalarea lui *Láposi* (2006), care îl găsește pe Someș, la Someșeni, în exemplare izolate (juvenili), pe mal sau în vegetație (12 și 17.08.2003).

Noi l-am găsit pe Lăpuș în zona lacului Polder (Săcălășeni) și în vecinătatea zonei cercetate, pe lacul balastierei Apa (câte 1 exemplar – 6.04.2007, 13.04.2007, 15.04.2007).

Prin urmare, stârcul de noapte este o apariție rară în Depresiunea

Baia Mare, dar numai pe Someș și Lăpuș.

1736. *Egretta garzetta* (Linnaeus) - egretă mică

Aparținătoare Lumii Vechi ca specie carnivoră, oaspete de vară, cuibăritoare, prezentă în vegetație acvatică și în habitate mlăștinoase, stufărișuri și rogozuri. Răspândită în sudul Europei și Asiei până în Australia, de asemenea în sudul Africii și Madagascar.

În România cuibărește în principal în Delta Dunării, dar și în câteva puncte din interiorul țării, în lacuri și heleștee de pe Prut, Mureș, din Câmpia de Vest și Câmpia Transilvaniei, în colonii mixte cu alte specii de stârci, fiind o specie periclitată (Munteanu, în *Botnariuc și Tatole*, 2005). Efectivele pe țară sunt estimate la circa 2500-3000 perechi (Munteanu și colab., 2002) (**fig. nr. 88**).

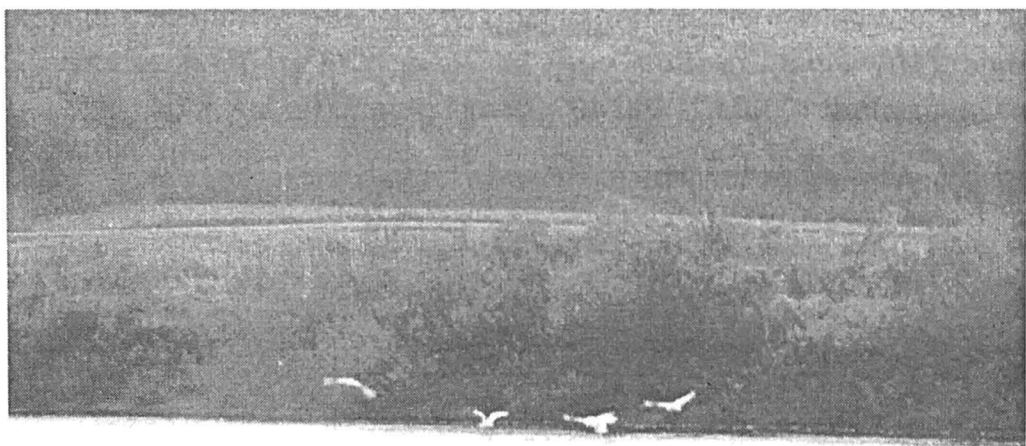

Fig. nr. 88 – Egrete pe Someș, la Ardușat, amonte de pod

Biotopul optim este reprezentat de bălți și lacuri, de preferință mari, cu stufăriș și pâlcuri de arbori, necesari pentru a-și construi cuiburi, pe întinderi de apă puțin adâncă și terenuri inundate. În Delta Dunării a devenit o prezență obișnuită, cuprinzând cca. 10 % din efectivul european al speciei.

Din NV-ul României este identificată de *Poliș și colab.* (1969), *Kováts* (1970, 1999), *Papadopol* (1972), *Hamvas și Karácsonyi* (1980), *Ardelean* (1998), *Ardelean și Karácsonyi* (2002), ca specie rară, aproape pe cale de dispariție. Din Maramureș nu avem semnalări.

Din Depresiunea Baia Mare este citată doar de *Ardelean* (2000 și 2001), din zona lacurilor piscicole de la Ariniș, precum și de pe Someș și Lăpuș.

Noi am găsit egreta mică numai pe Someș, la Tămaia (2 exemplare – 16.03.2003) și la Ardușat (1 exemplar – 5.01.2005).

Prin urmare, egreta mică este o specie cu apariție rară în Depresiunea Baia Mare și efective foarte mici.

1737. *Ardea alba* (Linnaeus) (sin. *Egretta alba*) - egretă mare

Specie cosmopolită, răspândită în zonele temperate și tropicale ale globului, dar arealul european este foarte restrâns și discontinuu.

În România este prezentă în Delta Dunării, iar în interiorul țării doar insular, fiind oaspete de vară, rar iarna, vizitând întinderile de stuf, locurile ferite și mai puțin inundate. Cuibărește în principal doar în Delta Dunării, iar câteva exemplare ierneză și în țară. Specia este periclitată sub aspect ecologic (*Munteanu, în Botnariuc și Tatole, 2005*), fiind estimată, de *Munteanu și colab. (2002)*, la 300-400 perechi pe țară (**fig. nr. 89**).

Fig. nr. 89 – *Ardea alba* pe Someș, la Ardușat

Din NV-ul țării a fost identificată de *Papadopol* (1972), *Hamvas și Karácsonyi* (1980), *Ardelean* (1999, 2000), *Ardelean și Karácsonyi* (2002), ca specie cu efective în ușoară creștere în ultimul deceniu, iar din Maramureș nu avem informații până la această dată.

Din Depresiunea Baia Mare este citată doar de *Ardelean* (2000, 2001, 2001a), de pe lacurile de la Ariniș și Moara Blenchi, unde au fost identificate câte un exemplar.

În colecția faunistică a Universității de Nord Baia Mare se află exemplare surprinse în pasaj pe Someș la Ardușat și pe Lăpușel la Lăpuș (*Ardelean*, 2000).

Noi am găsit-o în Depresiunea Baia Mare în mai multe puncte și de mai multe ori, în efective semnificative, după cum urmează: pe Someș, la Sârbi (2 exemplare – 5.01.2005), Fărcașa (1 exemplar – 19.01.2002), podul de la Ardușat (1 exemplar – 19.01.2002; 5 exemplare – 5.01.2002; 4 exemplare – 10.12.2004; 5 exemplare la pod; 8 exemplare amonte de pod – 5.01.2005), la primul cot din amonte (2 exemplare – 9.12.2004; 7 exemplare izolate – 20.12.2004; 3 exemplare – 16.11.2005); la balastiera Apa (2 exemplare – 6.04.2007); în lunca inundată a Văii Sălajului, la Ariniș (4 exemplare – 29.03.2001; 5 exemplare – 4.12.2003; 1 exemplar – 13.03.2003), pe lacurile piscicole naturalizate de la Ariniș și în vecinătatea acestora (1 exemplar – 21.03.2001; 5 exemplare – 22.03.2001, aflate în pasaj; 16 exemplare – 22.03.2003; 4 exemplare – 4.12.2003; 10 exemplare – 17.03.2004; 1 exemplar – 9.12.2004; 10 exemplare – 20.12.2004 pe digul proaspăt excavat, unde se hrăneau cu râme; 25 exemplare – 6.10.2005), lacul de la Moara Blenchi (1 exemplar – 18.10.2000), lacul de decantare pentru apele de flotație ale Reminului de la Bozânta Mare (6 exemplare – 17.11.2005); pe Lăpuș, lacul Polder (Săcălășeni). Trebuie menționat că concentrarea de peste 20 exemplare de pe lacurile de la Ariniș, ne arată că egreta mare se afla în acel moment încă în migrație (venind probabil de pe mlaștinile Tisei de la Hortobágy din Ungaria), deci înainte de a-și ocupa locul în cuiburile coloniilor din anul trecut.

Prin urmare, egreta mare este o specie relativ frecventă în Depresiunea Baia Mare, ocupând însă doar partea de sud a acesteia, în principal lacurile și bălțile aferente Someșului, unde găsește biotopul preferat și se poate concentra în efective însemnate uneori. Pe Someș o întâlnim aproape tot anul, rămânând aici până îngheață. Probabil, ca și cormoranii, vin din Rezervația de la Hortobágy.

1738. *Ardea cinerea* Linnaeus - stârc cenușiu

Specie paleartică, ihtiofagă, oaspete de vară, cuibăritoare în zonă, rar iarna, pe suprafețe de ape deschise, în vegetație acvatică sau în păduri ori pâlcuri de copaci.

Este specia cea mai numeroasă și mai răspândită din Europa de stârci, fiind prezentă pe lângă râurile și lacurile bogate în pește. Cuibărește în colonii, aproape în întreaga țară, cu excepția Carpaților, în arbori înalți din apropierea apelor stagnante sau lin curgătoare. Iernează în număr redus în România (Munteanu, 2002). Cuibărește, de obicei, în colonii mari, gălăgioase, situate în arbori, recunoscute de jos după găintul alb, specific, de sub arbori. Efectivul lor pe țară este estimat (Munteanu și colab., 2002) la doar 2000-3000 perechi.

În NV-ul României este semnalat de *Andrássy* (1925), *Poliș și colab.* (1969), *Papadopol* (1972), *Hamvas și Karácsonyi* (1980), *Ciochia* (1992), *Ardelean* (1998, 1999), *Kováts* (1999), *Ardelean și Karácsonyi* (2002), ca specie rezistentă și comună, abundentă, având habitate favorabile. Totuși, în declin după asanările din perioada 1960-1980, iar în Maramureș este o specie obișnuită pe lângă principalele cursuri de apă (Tisa, Vișeu, Iza, Mara, Săpânța) (**fig. nr. 90**).

Prezența sa în Depresiunea Baia Mare este menționată de mai mulți autori. *Munteanu* (2002) o consideră o prezență certă în zona studiată. *Láposi* (2004, 2006) o sesizează

deasupra lacului de baraj Firiza-Strâmtori (17.11.2003) și constată prezența sa constantă aproape tot timpul anului pe Someș. *Ardelean* (2000, 2001, 2001a) o consideră frecventă în zonă, citându-l din mai multe locuri, în primul rând în Rezervația Naturală Pădurea Bavna (Lucăcești), o superbă pădure de gorun, care reprezintă un excelent habitat pentru stârcul cenușiu (având ca sursă de hrană, în apropiere, Someșul și pescăria de la Ariniș). Aici am găsit o colonie de stârci cenușii ascunsă în gorunii înalți de 10-15 m. S-a sesizat un număr de 25 de cuiburi, dintre care unele par nelocuite, iar

Fig. nr. 90 – Colonie de *Ardea cinerea* în Pădurea Bavna

pe sol s-au găsit 4 pui morți, victime ale unor vânturi puternice care i-au smuls din cuib (după spusele îngrijitorilor de vaci de pe pășunea alăturată). Colonia pare în desființare. Totuși, am observat vreo 14 exemplare de stârci care fac zilnic naveta la Someș, după hrană, găsindu-i pescuind în apropierea podului de la Ardușat. Prin tăierea arborilor, colonia s-a diminuat. Același autor menționează mai multe identificări de stârci cenușii pe Someș, la podul de la Ardușat (2 exemplare – 27.07.2000; 4 exemplare – 20.09.2000; 1 exemplar – 18.10.2000), pe lacurile de la Ariniș (18 exemplare – 19.09.2000) și pe lacul de la Moara Blenchi (4 exemplare – 18.10.2000).

În colecția faunistică a Universității de Nord Baia Mare se află exemplare provenite de pe o baltă de la Lăpușel pe Lăpuș și de la Ariniș (*Ardelean, 2000*).

În perioada 2000-2006, noi am identificat pe teritoriul Depresiunii Baia Mare un număr impresionant de locuri și efective de stârci cenușii, în afară de cele deja menționate: pe Someș la podul de la Ardușat (1 exemplar – 27.07.2000; 1 exemplar – 20.05.2000; 2 exemplare – 10.02.2002; 3 exemplare – 17.02.2002, 3 exemplare – 3.03.2002; 3 exemplare – 17.03.2003; 1 exemplar – 1.07.2004; 3 exemplare – 9.12.2004; 10 exemplare – 10.12.2004; 3 exemplare rămase peste iarnă – 5.01.2005; 1 exemplar, alungat de ulii; 1 exemplar – 21.03.2001; 1 exemplar – 22.03.2001; 1 exemplar – 4.12.2003; 1 exemplar – 9.12.2004; 1 exemplar – 6.10.2005; 4 exemplare – 16.11.2005) sau aval de pod (4 exemplare – 29.03.2001; 1 exemplar – 29.04.2004; 1 exemplar – 17.11.2005) ori în luncă la Bârgău (1 exemplar – 30.06.2004) sau într-o baltă aferentă de la Ardușat (3 exemplare – 17.02.2002); pe Lăpuș, la Lăpușel (1 exemplar – 26.07.2000); pe Valea Sălajului, la Ariniș (5 pui la masă – 27.07.2000; 2 exemplare – 13.05.2003; 3 exemplare, în lunca inundată – 29.03.2001), pe lacurile de la Ariniș și în preajma lor (2 exemplare – 18.10.2000; cel puțin 100 exemplare, aflate în migrație, probabil de pe mlaștinile de la Hortobágy – Ungaria, care nu și-au ocupat încă cuiburile – 25.02.2003; 1 exemplar – 22.03.2003; 30 exemplare pe arătură, unde se întâlnesc alături de egrete – 23.03.2003; 4 exemplare – 4.12.2003; 14 exemplare – 17.03.2004, 2 exemplare – 9.12.2004; 16 exemplare izolate sau în grupuri de 2-3 exemplare – 13.01.2005, 14 exemplare, care pescuiesc pe lac – 2.06.2005; 38 exemplare, în migrație – 16.11.2005; 45 exemplare, care găsesc aici hrana necesară – 6.10.2005; 11 exemplare – 11.04.2006), pe lacul de la Moara Blenchi (4 exemplare –

18.10.2000) și pe lacul de decantare a nămolului de flotatie de la Bozânta Mare (7 exemplare – 22.03.2003; 16 exemplare – 17.11.2005). Mai recent, l-am găsit și pe Valea Lăpușului, în zona lacului Polder (Săcălășeni), în exemplare puține, dar și în marginea zonei cercetate, pe lacul balastierei Apa (2 exemplare – 25.03.2007; 5 exemplare – 13.04.2007; 2 exemplare – 15.04.2007). Totodată, la data de 20.04.2007, am efectuat recensământul cuiburilor din colonia de stârc cenușiu din Pădurea Bavna, rezultând următoarele: cuiburile ocupă 40 de stejari; numărul total de cuiburi este de 161, din care 60 % locuite și cu pui; numărul mediu de cuiburi pe stejar – 4,025; numărul minim de cuiburi pe 1 stejar – 1; numărul maxim de cuiburi pe 1 stejar – 14. Aceste date ne arată că aici se află o însemnată și viguroasă colonie de *Ardea cinerea*.

Rezultă că stârcul cenușiu este o specie frecventă și abundentă pe apele stagnante din vecinătatea Someșului și îndeosebi pe heleșteele piscicole de la Ariniș (aici, la date diferite, s-au numărat într-o zi de vară circa 45-48 exemplare), unde găsesc hrană suficientă, fiind cel mai frecvent și răspândit stârc din zona cercetată.

1739. *Ardea purpurea* (Linnaeus) - stârc roșu

Specie turkestan-mediteraniană – reprezentată prin forma nominată *A.p. purpurea L.* – carnivoră, oaspete de vară, cuibăritoare pe suprafețele de ape deschise, în vegetația acvatică, periclitată ecologic (*Botnariuc și Tatole*, 2005). Prezentă din Europa sudică până în Asia centrală și India. În Europa, cu excepția Rusiei, este relativ rar.

În România este prezent mai ales în Delta Dunării și pe bălțile mari din interiorul țării, foarte rar în Transilvania, având populații clocitoare în declin ca urmare a restrângerii zonelor umede pe măsura asanării.

Biotopul preferat sunt bălțile și lacurile cu stufăriș des și porțiuni de apă liberă, puțin adâncă, uneori zăvoaiele inundate, cu vegetație emersă inundată (*Munteanu, în Botnariuc și Tatole*, 2005). Efectivele pe țară sunt estimate, de *Munteanu și colab.* (2002), la 800-1200 perechi.

În NV-ul României este o specie cu răspândire restrânsă și cu efectivele în declin, fiind citată de *Andrássy* (1923b și c, 1925), *Poliș* (1968), *Béczy* (1971), *Kováts și colab.* (1970, 1999), *Hamvas și Karácsonyi* (1980), *Babuția* (1985), *Ardelean și Karácsonyi* (2002), iar în Maramureș este o specie rară de pasaj, citată de *Szilágyi* (1876), *Béres* (1972, 1977), *Ardelean și Béres* (2000).

Ardelean (2001, 2001a) o menționează pentru Depresiunea Baia Mare,

din lacurile de la Ariniș (18.10.2000).

În colecția faunistică a Universității de Nord Baia Mare se află exemplare recoltate de pe Someș, la podul de la Ardușat, și din balta de la Lăpușel, precum și din brațul mort al Lăpușului asanat (*Ardelean*, 2001). *Botnariuc și Tatole* (2005), de asemenea, menționează prezența acestui stârc în zona cercetată.

Stârcul roșu, este deci, o specie foarte rară în Depresiunea Baia Mare. Probabil că o cercetare mai sistematică a stufărișurilor bălților și lacurilor din sudul zonei studiate ar putea etala o prezență mai consistentă a acestei specii în zonă.

1740. *Ardeola ralloides* (*Scopoli*) - stârc galben

Specie de origine etiopiană, carnivoră, oaspete de vară, clocitoare în habitate mlăștinoase cu vegetație acvatică, mai ales cu rogozuri și stufărișuri, având statutul ecologic de specie vulnerabilă (*Munteanu*, în *Botnariuc și Tatole*, 2005).

Are areal insular în sudul Europei, sud-vestul Asiei, Africa nordică și tropicală, fiind în declin accentuat în Europa.

În România, a fost identificat în Delta Dunării și în câteva puncte izolate din interiorul țării. *Munteanu* (în *Botnariuc și Tatole*, 2005) pune sub semnul incertitudinii prezența sa în zona cercetată.

Biotopul preferat sunt zonele umede cu vegetație bogată și ape puțin adânci. Cuibărește fie în stufăriș, fie în sălcii, împreună cu alți stârci. Se hrănește în terenuri deschise mlăștinoase. Cuibărește în colonii mixte, adesea cu sute de cuiburi în Delta Dunării.

Pentru NV-ul României a fost menționat de *Vasváry* (1931), *Poliș și colab.* (1968, 1969), *Béczy* (1971), *Papadopol* (1972), *Babuția* (1985), *Ardelean* (1998), *Ardelean și Karácsonyi* (2002), ca specie cu răspândire restrânsă și cu efective în scădere drastică în urma asanărilor, iar pentru Maramureș numai de *Ardelean și Béres* (2000), ca specie rară, în pasaj.

În Depresiunea Baia Mare este citată doar de *Ardelean* (2000, 2001, 2001a) de pe lacurile piscicole de la Ariniș, iar în colecția faunistică a Universității de Nord Baia Mare se află un exemplar colectat dintr-o baltă aferentă Someșului de la Ardușat (*Ardelean*, 2000).

Noi n-am găsit-o în deplasările pe teren de-a lungul mai multor ani în zona cercetată.

Prin urmare, socotim stârcul galben un oaspete de vară cu apariție doar ocazională în Depresiunea Baia Mare.

CICONIIDAE

1741. *Ciconia ciconia* (Linnaeus) - barză albă

Specie paleartică – reprezentată la noi prin forma nominată *C.c. ciconia* (L.) – carnivoră, oaspete de vară și clocitoare, întâlnită în mai multe habitate – rogozuri și stufuri, spații deschise și ape temporare, fânețe și pășuni, terenuri agricole cultivate, precum și așezări umane – vulnerabilă sub aspect ecologic (Munteanu, în *Botnariuc și Tatole*, 2005).

Arealul principal se întinde peste Europa, iar populații mai restrânse cuibăresc până în Asia centrală. O populație izolată se află și în Africa de Sud (**fig. nr. 91**).

Fig. nr. 91 - *Ciconia ciconia* pe fânețele mezofile de la Hideaga

Prezentă în cea mai mare parte a țării, observându-se o înaintare spre zonele montane. Are efectivele în declin. Odată cu asanarea unor întinse zone umede de câmpie, s-au orientat spre ținuturile pericarpatice, relativ umede. Este larg răspândită în sate și la periferia unor orașe, în ținuturile joase. Condiția prezenței sale într-o zonă este existența unor habitate care dispun de resurse convenabile de hrană, ca pajiștile umede, smârcurile, mlaștinile etc. Efectivele sale pe țară sunt apreciate, de *Munteanu și colab.* (2002), la 400-6000 perechi.

Pentru NV-ul României este menționată de *Andrássy* (1923a, 1925), *Poliş și colab.* (1969), *Béczy* (1970), *Kováts* (1970, 1977, 1999), *Ardelean* (1998, 1999, 2000), *Ardelean și Karácsonyi* (2002), ca specie larg răspândită, chiar comună, având efective importante (cele mai mari din țară), dar în ușor regres datorită presiunii antropice, mai ales a asanărilor. Pentru Maramureș este citată de *Szilágyi* (1876), *Béres* (1961, 1972), *Ardelean și Béres* (2000), ca specie clocitoare regulată cu efectivele în creștere.

Este menționată în Depresiunea Baia Mare de mai mulți autori. *Ardelean* (2000, 2001, 2001a) o citează ca specie frecventă în zona lacurilor piscicole de la Ariniș, sesizând cuiburi și la Mireșu Mare, Lucăcești, Mogoșești, Fărcașa, Gârdani, Sălsig, precum și în Pădurea Bavna (Lucăcești). *Láposi* (2004, 2006) o întâlnește pe pășunea din zona satului Săsar și a turnului parașutiștilor dintre Baia Mare, precum și a localității Recea, constatând cuibărirea sa, în număr destul de mare, în toate satele din lunca Someșului, precum și prezența ei pe terenurile agricole și zonele înierbate din apropierea râului, dar și pe pășuni. Zona cercetată mai este menționată ca stațiune certă confirmată pentru barza albă și de *Munteanu* (2002), dar și de *Munteanu*, în *Botnariuc și Tatole* (2005).

Noi am constatat prezența cuiburilor de barză (1-2 cuiburi cel puțin) în toate localitățile de pe Valea Someșului și mai puțin a Lăpușului, cum sunt: Hideaga, Mireșu Mare, Lucăcești, Mogoșești, Fărcașa, Gârdani, Rodina, Sălsig, Lăpușel, Sârbii Fărcașei. De asemenea, pe toate fânețele umede, mlaștinile și bălțile din zonă, unde erau preocupate de colectarea hranei. Cele mai multe cuiburi le-am întâlnit la Sălsig (19 cuiburi, cu 44 pui, în anul 2000).

Literatura de specialitate precizează că în anii secetoși barza reține doar 1-2 pui pe cuib, pe care îi poate hrăni, ori noi am constatat în zona cercetată, în anul 2000 – un an secetos – foarte multe cuiburi, cu 3-4 sau chiar 5 pui, ceea ce este surprinzător.

Prin urmare, barza este o specie frecventă în localitățile de pe Valea Someșului, mai puțin pe Valea Lăpușului și foarte rar în restul depresiunii, cu efectivele în ușor declin (multe cuiburi părăsite). Ar fi necesar însă un inventar sistematic al berzei pentru a cunoaște situația exactă a acesteia în zona cercetată.

1742. *Ciconia nigra* (Linnaeus) - barză neagră

Specie paleartică, carnivoră, oaspete de vară, clocitoare, rară, solitară, întâlnită în regiunile împădurite, de obicei, în apropierea unor

lacuri, râuri sau a terenurilor mlăștinoase (**fig. nr. 92**).

Rară în fauna clocitoare a țării noastre. Cuibărește regulat, însă în perechi reduse, mai ales în Transilvania, până la 1300 m altitudine. Pentru cuibărit, preferă pădurile din vecinătatea apelor, cu arbori înalți și bătrâni, unde își face cuibul. Este însă mai numeroasă în pasajul de toamnă. Arealul s-a restrâns în ultimul timp, la fel și efectivul, fiind estimată la 60-120 perechi pe întreaga țară (*Munteanu și colab.*, 2002), având statutul de specie vulnerabilă pentru România (*Munteanu*, în *Botnariuc și Tatole*, 2005).

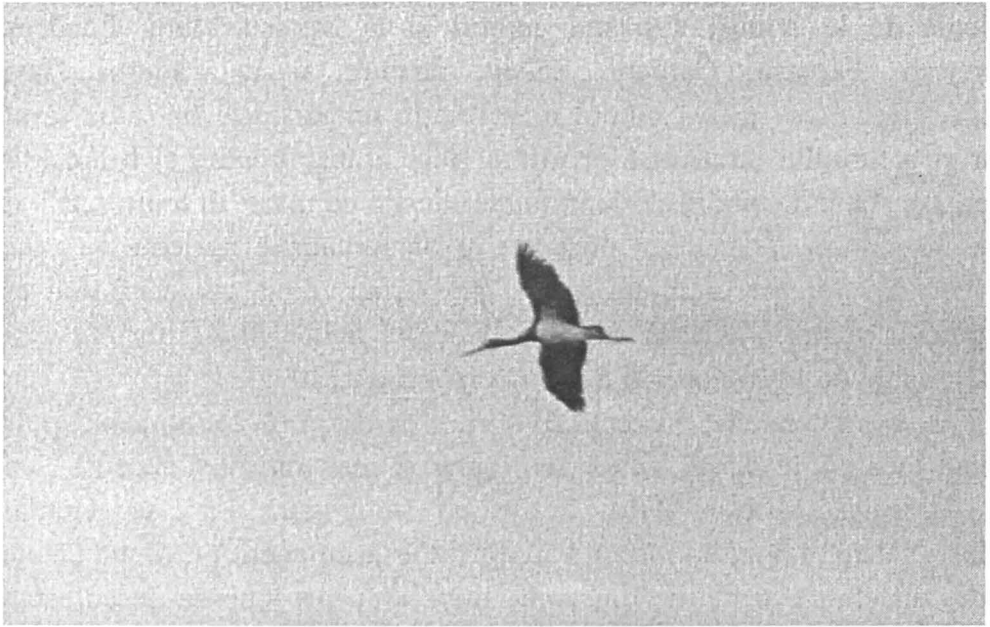

Fig. nr. 92 - *Ciconia nigra*, zburând deasupra localității Lucăcești

Pentru NV-ul României a fost semnalată de *Andrássy* (1957), *Polisz și colab.* (1969), *Papadopol* (1972), *Hamvas și Karácsonyi* (1980), *Ardelean* (1998, 2000), *Kováts* (1999), *Ardelean și Karácsonyi* (2002) ca specie rară, cu exemplare puține, pe cale de dispariție, iar pentru Maramureș de *Szilágyi* (1876), *Béres* (1972), *Ardelean și Béres* (2000), care menționează trecerea sa prin zonă, în grupuri mici sau ca exemplare izolate, în timpul pasajului.

Din Depresiunea Baia Mare este menționată doar de *Láposi* (2006), care o consideră pasăre migratoare, oaspete de vară, foarte rar, dar cu prezență constantă. Cele mai multe observații ale sale o dau, în general rară, fiind întâlnită pe malul apelor. Acesta citează două zone de pe Someș - de la

Dănești, Lucăcești și Roșiori, Valea Vinului - unde apare constant, dar în exemplare izolate: Dănești (24.06.2005), Lucăcești (3.07.2005), Buzești (09.09.2005), Roșiori (21.07.2003, 27.07.2004), Someșeni (21.09.2003) și Valea Vinului (18.08.2003).

Noi n-am sesizat-o în deplasările multianuale din zona cercetată, decât în defileul Lăpușului (vara 2007).

Prin urmare, barza neagră este o specie clocitoare, foarte rară, dar cu prezență constantă în Depresiunea Baia Mare, în principal pe Someș.

ANSERIFORMES

ANATIDAE

1743. *Cygnus olor* (Gmelin) - lebădă de vară; lebădă cucuiată

Paleartică, monotipică, omnivoră, parțial sedentară și parțial migratoare, necuibăritoare în zonă, întâlnită pe luciul apelor deschise. Frecventă în Europa centrală și de vest (**fig. nr. 93**).

Fig. nr. 93 – *Cygnus olor* pe Someș, la Ardușat

În țara noastră, majoritatea populației clocitoare este concentrată în Delta Dunării și complexul lagunar Razelm-Sinoe. În timpul verii, se observă și păsări imature neclocitoare. Este cea mai numeroasă și răspândită specie dintre lebedele de la noi. Cuibărește în stufărișuri, pe lacuri, râuri lente și canale, deseori aproape de prezența omului. Efectivele sale pe țară sunt estimate (*Munteanu și colab., 2002*) la numai 400-1000 perechi.

Pentru NV-ul României este citată de *Hamvas* (1969), *Hamvas și Karácsonyi* (1980), *Ardelean* (2000), *Ardelean și Karácsonyi* (2002), ca specie cu apariție accidentală, doar în timpul pasajului, iar pentru Maramureș de *Szilágyi* (1876), *Béres* (1972, 1977, 1990, 1997 și 1997a), *Ardelean și Béres* (2000), ca specie cu apariție rară în pasaj, dar mai ales iarna, când Tisa nu este înghețată, spre deosebire de lacurile și iazurile învecinate.

Necitată până acum din Depresiunea Baia Mare.

Noi am identificat-o totuși în două locuri din zona cercetată: pe apele lacurilor piscicole de la Ariniș (câte 1 pereche – 17.03.2004, respectiv 26.04.2006) și surprinzător pe iazul de decantare a nămolului de flotație de la Bozânta Mare (1 exemplar – 22.03.2003). În marginea zonei cercetate (*Láposi*, 2006) a fost găsită pe râul Lăpuș, la Coruia (vara 2007) și pe lacul balastierei Apa (3 exemplare – 17.03.2007; 1 exemplar – 25.03.2007).

Putem concluziona deci că lebăda cucuiată apare în Depresiunea Baia Mare foarte rar, aproape accidental.

1744. *Cygnus cygnus Linnaeus* – lebădă de iarnă

Apartine faunei palearctice, fiind o specie monotipică ce cuibărește în nordul Europei. În România, este oaspete de iarnă, mai mult în zona litoralului și a Deltei.

În NV-ul României apare sporadic, pe luciul apelor deschise (*Andrássy*, 1957; *Poliș*, 1969; *Papadopol*, 1972; *Kováts*, 1999), iar în Maramureș este consemnată în literatura veche (*Szilágyi*, 1876; reluat de *Paszlavszyk*, 1918), fără a fi confirmată în lucrările mai recente sau observațiile localnicilor.

Totuși, noi am identificat în Depresiunea Baia Mare prezența sa (2 exemplare – 15.01.2005), anume pe locurile de la Ariniș.

Rezultă, prin urmare, că lebăda de iarnă este o apariție sporadică pe apele neînghețate ale Depresiunii Baia Mare, întotdeauna în cursul iernii.

1745. *Anser fabalis (Latham)* - gâscă de semănătură

Element paleartic, politipic – reprezentat în România, după *Munteanu* (1998), prin două subspecii: *A.f. fabalis Lath.* și *A.f. brachyrhynchus Baill.* - vegetarian, oaspete de iarnă, întâlnit în rogozurile și stufărișurile mlaștinilor și pe terenurile agricole cultivate. Cuibărește pe lângă mlaștinile de taiga din nordul Europei.

Din NV-ul României este citată de *Andrássy* (1957), *Poliș și colab.* (1969), *Papadopol* (1972), *Ardelean* (1998), *Ardelean și Karácsonyi* (2002), ca specie destul de rară în timpul pasajului și în efective mici, iar din Maramureș de *Szilágyi* (1876), *Béres* (1972, 1990, 1995, 1997a, 1997b),

Ardelean și Béres (2000), ca specie de pasaj, care trece în stoluri mari peste zonă, împreună cu gâsca de vară și gărlia mare.

Necitată până la această dată pentru Depresiunea Baia Mare.

Noi am identificat (9.12.2001) 30 de exemplare de gâscă de semănătură - unele în zbor, altele pe apă - pe Someș, la podul de la Ardușat.

Considerăm deci gâsca de semănătură o apariție foarte rară în Depresiunea Baia Mare, în anotimpul rece.

1746. *Anser albifrons (Scopoli)* - gărlia mare

Specie arctică, vegetariană, oaspete de iarnă, frecventă și în pasaj, prezentă în bălți, lacuri și mlaștini, pe fânețe și pășuni, precum și pe terenurile agricole. Cuibărește în tundra arctică.

În țara noastră apare și subspecia *Anser a. albifrons (Sc.)*, care migrează aici din nordul Europei. Trece și poposește, mai ales în pasajul de toamnă, în cârduri uriașe, amestecându-se, de multe ori, cu alte specii de găște, în primul rând cu gâsca de semănătură. Dacă zăpada nu este mare, rămâne și peste iarnă la noi, dar în cârduri mici.

Pentru NV-ul României este menționată de *Andrássy* (1923 a, 1957), *Poliș și colab.* (1969), *Papadopol* (1972), *Hamvas și Karácsonyi* (1980), *Babuția* (1985), *Ardelean* (1998), *Ardelean și Karácsonyi* (2002) în pasajul de toamnă, cu efective mari, iar pentru Maramureș de *Filipașcu* (1971), *Béres* (1990, 1997a, 1997b), *Ardelean și Béres* (2000), care o consideră frecventă, în special primăvara, migrând în lungul văilor.

Este citată de *Ardelean* (2001) pentru Depresiunea Baia Mare, de pe Someș. *Ardelean* (2000) o menționează și din colecția faunistică a Universității de Nord Baia Mare, provenind de pe Someș, de la Fărcașa.

Noi am identificat-o în două locuri în Depresiunea Baia Mare, pe Someș la Ardușat (3 exemplare – 16.03.2003) și pe lacurile de la Ariniș (25 exemplare – 4.12.2003).

Putem considera, prin urmare gărlia mare o specie cu apariție rară în Depresiunea Baia Mare, numai în pasaj.

1747. *Anser anser (Linnaeus)* – gâscă de vară

Specie paleartică, politipică – reprezentată în România prin subspecia *A.a. rubrirostris* Swinhoe – oaspete de vară și de pasaj, vegetariană, întâlnită în vegetația acvatică, culturi agricole, pășuni și fânețe. Comună în toate bălțile de la noi și în cele din Delta Dunării. Cuibărește regulat în Delta și în unele lacuri și bălți mari interioare. Dar, arealul său de răspândire s-a redus foarte mult, datorită distrugerii habitatelor favorabile. Efectivul

clocitor pe țară este estimat la 2800-4000 exemplare (*Munteanu și colab.*, 2002).

Pentru NV-ul țării este citată de *Andrássy* (1923a), *Poliș și colab.* (1969), *Kovács și colab.* (1970), *Hamvas și Karácsonyi* (1980), *Ardelean* (1998), *Kovács* (1999), *Ardelean și Karácsonyi* (2002), ca specie cu areal de răspândire restrâns, dar cu efective mari, în declin, datorită distrugerii habitatelor favorabile în urma asanării. Din Maramureș este citată de *Szilágy* (1976), *Filipașcu* (1971), *Béres* (1990, 1997a, 1997b), care o consideră o specie de pasaj foarte frecventă, mai ales toamna, când trec în stoluri numeroase peste Tisa, în direcția V, SV.

Despre prezența sa în Depresiunea Baia Mare nu avem date bibliografice. Noi am sesizat-o însă în vara 2007 pe valea Lăpușului și pe lacul balastierei Apa, de pe Someș (câte 3 exemplare – 17.03.2007, 25.03.2007), deci în marginea zonei cercetate.

Pentru aceste considerente, apreciem ca posibilă prezența sa și în zona cercetată de noi, mai ales pe Someș și lacurile aferente.

1748. *Anas penelope Linnaeus* - rață fluierătoare

Specie paleartică, vegetariană, de pasaj și oaspete de iarnă, întâlnită pe suprafețe de ape deschise. Cuibărește în nordul continentului, în taiga, pe ape dulci, puțin adânci. În migrație și iarna apare în cârduri mari, pe lacuri, coaste marine și pajiști inundate.

La noi este prezentă mai ales în pasaj, fiind puțin numeroasă.

În NV-ul României apare rar, în pasaj, în ariile umede din zonele de câmpie, fiind menționată de *Andrássy* (1957), *Papadopol* (1972), *Hamvas și Karácsonyi* (1980), *Ardelean* (1998, 2000), *Ardelean și Karácsonyi* (2002), iar în Maramureș este o specie rară ce trece, în pasaj, prin zonă, într-un număr redus, fiind semnalată aici de *Ardelean și Béres* (2000).

Citările din zonă sunt puține. *Ardelean* (2001) o menționează în Depresiunea Baia Mare ca specie de rațe rară, pe Lăpuș și pe lacurile piscicole de la Ariniș. *Láposi* (2004, 2006) o găsește pe apa lacului Firiza-Strâmtori (câte 4 exemplare – 9.04.2002 și 4.04.2004), iar pe Someș sporadic și în grupuri mai mici, la Dănești și Roșiori (câte 4-5 exemplare – 20.10.2003, respectiv 01.11.2005).

Noi am sesizat-o de câteva ori, pe Someș, la podul de la Ardușat (1 exemplar – 20.12.2004), și mai ales pe lacurile de la Ariniș (14 perechi – 22.03.2003; 10 exemplare – 4.12.2003; 7 perechi – 17.03.2004; 36 exemplare – 20.12.2004), la balastiera de la Apa (10 exemplare – 25.03.2007).

Prin urmare, rața fluierătoare este o prezentă relativ rară în Depresiunea Baia Mare, numai în pasaj și în sezonul rece, dar în efective semnificative.

1749. *Anas strepera* Linnaeus - rața pestriță

Specie paleartică, vegetariană, oaspete de vară, pe ape deschise, larg răspândită în Europa centrală, dar puțin cunoscută.

În România este sporadică în regiunea de câmpie, mai frecventă în Delta Dunării. Iernează foarte rar în țară (Munteanu, 2002). Cuibărește în principal pe lacuri și bălți cu apă dulce, puțin adânci, cu plante palustre. Iarna apare și pe lacurile de acumulare și terenurile inundate, evitând apa sărată. Efectivele pe țară sunt estimate la 2000-3000 perechi (Munteanu și colab., 2002).

Deocamdată, nu a fost semnalată pentru NV-ul României, iar din Maramureș a fost menționată numai de *Frivaldszky* (1871), aspect susținut și de *Ardelean și Béres* (2000).

Citată pentru Depresiunea Baia Mare din lacurile de la Ariniș și pe Lăpuș doar de *Ardelean* (2001, 2001a).

Noi am sesizat-o o singură dată în zona cercetată, la Ariniș (10 exemplare – 16.11.2005).

Deci, rața pestriță este o apariție sporadică în Depresiunea Baia Mare.

1750. *Anas crecca* Linnaeus - rața mică

Specie holarctică, de pasaj, oaspete de iarnă și chiar oaspete de vară, pe lângă ape deschise neînghețate sau în vegetația acvatică, unde se adună în grupuri mici. Frecventă în nordul și centrul Europei, unde este larg răspândită. Cuibărește pe ape mai mici, din regiunile montane, depresionare și de coastă. Iarna, apare în estuare puțin adânci, bălți, lacuri și bazine de acumulare. Se adună în stoluri mari.

În România, este rar oaspete de vară, mai frecvent însă în pasaj sau ca oaspete de iarnă. Cuibăritul raței mici la noi este nesemnificativ. A fost recent dovedit și reconfirmat, dar nu este constant. *Munteanu* (2002) estimează efectivele sale pe țară la 5-10 perechi.

Este prezentă în NV-ul României ca specie de pasaj, rară și cu efective mici, citată de *Andrássy* (1957), *Poliș și colab.* (1969), *Kováts*, (1970, 1999), *Papadopol* (1972), *Ardelean* (1998, 1999), *Ardelean și Karácsonyi* (2002), la fel și în Maramureș, ca specie de pasaj obișnuită, semnalată de *Ardelean și Béres* (2005).

În Depresiunea Baia Mare este menționată de *Ardelean* (2000, 2001, 2001a) pe Someș și lacul Firiza-Strâmtori, dar mai ales pe lacurile de la Ariniș, unde se găsește în pasaj până la 43 exemplare pe zi. *Munteanu* (2002) o menționează în "*Atlasul păsărilor clocitoare din România*" ca o specie cu nidificare probabilă în zonă. *Láposi* (2006) reușește o singură observație a acestei specii pe Someș, la Someșeni (6 exemplare, pe apă – 8.11.2003).

În colecția faunistică a Universității de Nord Baia Mare se află exemplare colectate de pe Someș, de la Merișor și din lacul Firiza-Strâmtori (*Ardelean*, 2000).

Noi am depistat-o în zona cercetată de câteva ori, la Ariniș (7 exemplare – 20.09.2000; 25 perechi – 21.03.2001; 51 exemplare – 9.12.2004), pe lacul de decantare de la Bozânta Mare (11 exemplare – 17.11.2005) și pe Someș la Ardușat (4 exemplare – 16.03.2003; 2 exemplare – 13.01.2005), mai recent pe Lăpuș, la Coruia (vara 2007).

Rața mică este deci o prezență relativ frecventă în Depresiunea Baia Mare, dar aproape numai în perioada de pasaj.

1751. *Anas platyrhynchos* Linnaeus - rața mare

Specie holarctică, omnivoră, parțial sedentară și parțial migratoare, mai rar oaspete de iarnă. Este clocitoare în zonă, comună aproape în toate ariile umede: suprafețe de ape deschise sau temporare, cu vegetație acvatică, mlaștini, rogozuri și stufuri, terenuri agricole cultivate.

Întâlnită în toată Europa - mai puțin în cea răsăriteană - în tot timpul anului.

Este cea mai frecventă rață de la noi, dar rară în Carpați, fiind sedentar-migratoare și oaspete de iarnă. Efectivele sale pe țară sunt estimate de *Munteanu și colab.* (2002) la circa 100.000-200.000 perechi.

În NV-ul României, rața mare este o specie cuibăritoare, de pasaj și chiar oaspete de iarnă, fiind una din cele mai frecvente rațe și cu efectivele cele mai numeroase, cuibărind regulat, fără a fi afectată de asanări. Este semnalată mai ales din zonele umede de *Andrássy* (1923 a), *Poliș și colab.* (1969), *Kováts și colab.* (1970), *Béczy* (1971), *Papadopol* (1972), *Ciochia* (1992), *Ardelean* (1998, 2000), *Ardelean și Karácsonyi* (2002). Și în Maramureș există o populație viabilă și chiar cu valoare cinegetică, citată de *Szilágyi* (1876), *Béres* (1972), *Ardelean și Béres* (2000) (**fig. nr. 94**).

Este o specie comună în Depresiunea Baia Mare, fiind menționată de mai mulți autori. *Ardelean* (2000, 2001, 2001a) o consideră specie comună

în Depresiunea Baia Mare, pe Someș și Lăpuș, pe Lacul Firiza-Strâmtori, inclusiv pe lacurile de la Ariniș, unde găsește până la 224 exemplare pe zi, iar *Láposi* (2004, 2006) o găsește, în repetate rânduri, în luna aprilie, mai ales pe lacul Firiza-Strâmtori, unde apare cu regularitate numai în pasaj, inclusiv pe Săsar, în municipiul Baia Mare, între 2 și 10 exemplare, iar pe Someș există perechi care cuibăresc, dar destul de puține. Și *Munteanu* (2002) o consideră comună în Depresiunea Baia Mare. În colecția faunistică a Universității de Nord Baia Mare se află două exemplare, unul de la Lăpușel și altul de la Bârgău, ambele de pe Lăpuș (*Ardelean*, 2000).

Fig. nr. 94 – *Anas platyrhynchos* pe Someș la Fărcașa

Noi am găsit-o în Depresiunea Baia Mare în mai multe locuri, de foarte multe ori și în efective foarte mari, după cum urmează: pe Someș la Sălsig (40 exemplare – 5.01.2005), Fărcașa (14 exemplare – 17.03.2004), în cotul din amonte de podul de la Ardușat (70 exemplare – 9.12.2004; 200 exemplare – 23.02.2002; 230 exemplare – 5.01.2005; 130 exemplare – 16.11.2005), la podul de la Ardușat (2 exemplare – 27.08.2000; 59 exemplare – 20.09.2000; 25 exemplare – 18.10.2000; 8 exemplare – 17.03.2004; 60 exemplare – 7.11.2005; 40 exemplare – 6.10.2005; 1 exemplar – 26.04.2006), pe platoul de la Ardușat de pe malul stâng al Someșului (40 exemplare – 16.03.2003), la Bârgău (10 exemplare –

2.09.2005), precum și pe lacurile de la Ariniș (2 exemplare – 3.10.2000, sute de exemplare, în perechi – 21.03.2001; peste 150 exemplare, din care circa 30 % rață mare – 22.03.2001; 50 exemplare – 13.03.2003; circa 300 exemplare, în perechi – 4.12.2003; 60 perechi – 17.03.2003; peste 300 exemplare, în grupuri – 13.01.2005) și în vecinătatea acestora, inclusiv în lacul de la Moara Blenchi (165 exemplare – 18.10.2000; 25 perechi – 22.03.2001; 30 exemplare – 13.03.2003; 16 perechi – 22.03.2003; 160 exemplare – 9.12.2004); pe Valea Sălajului, inundată la Ariniș (1 pereche – 13.03.2001; 2 perechi – 22.03.2001) și pe lacul de decantare a mълului de flotație de la Bozânta Mare (18 exemplare – 22.03.2003; 300 exemplare – 17.11.2005). Mai recent, am găsit-o pe Lăpuș, în zeci de exemplare (Coruia – vara 2007) și mai ales pe lacul de la balastiera Apa, pe Someș (12 exemplare – 24.11.2006; 150-170 exemplare – 26.11.2006; câte 650-700 exemplare – 3.12.2006, 10.12.2006; câte 300-350 – 17.12.2006; 6 exemplare – 7.01.2007; 12 exemplare – 12.01.2007; 5 exemplare – 21.01.2007; câte 28-30 exemplare – 4.02.2007, 18.02.2007; 50-55 exemplare – 25.02.2007; 6 exemplare – 5.03.2007; câte 20-22 exemplare – 17.03.2007, 25.03.2007; câte 18-20 exemplare – 31.03.2007, 6.04.2007, 13.04.2007, 15.04.2007).

În concluzie, rața mare este o specie comună în Depresiunea Baia Mare, în zonele umede cu altitudine redusă, având efective deosebit de mari, fiind rața cea mai frecventă și răspândită din zona cercetată.

1752. *Anas acuta* Linnaeus - rața sulițar

Specie paleartică, monotipică, omnivoră, de pasaj sau oaspete de iarnă, uneori oaspete de vară, preferând zonele mlăștinoase (rogoz, stuf etc.) și apele temporare. În principal, întâlnită în nordul Europei.

După Vasiliu și Șova (1968), la noi are o apariție regulată, dar în efective puțin numeroase, fapt confirmat și de Linția (1954, 1955). Weber și colab. apreciază efectivul cuibăritor de rața sulițar doar la 0-3 perechi pe țară.

În NV-ul României, ca și în Maramureș, apare rar și numai în perioadele de pasaj, fiind citată de aici de Béczy (1975), Kováts și colab. (1970), Papadopol (1972), Hamvas și Karácsonyi (1975), Babuția (1985) și Ardelean (1998), Ardelean și Karácsonyi (2002) respectiv de Béres (1990, 1995, 1997b), Ardelean și Béres (2000). Prin lunile octombrie și noiembrie, respectiv martie, trec prin această zonă, poposind rar și în stoluri mici pe apele eleșteelor.

Prezența sa în Depresiunea Baia Mare a fost menționată în literatură până în prezent numai de Ardelean (1998, 2000, 2000a, 2001, 2001a) pe

Someș și Lăpuș. Astfel, el citează 20 exemplare la data de 25.03.1989, pe lacul balastierei de la Apa, din vecinătatea zonei cercetate. De asemenea, o găsește în perioada 18.10.2000-30.09.2001, pe lacurile piscicole de la Ariniș. Același autor, amintește despre prezența sa (2 exemplare) în colecția faunistică a Universității de Nord Baia Mare, unul de pe Lăpuș amonte de chei și altul de pe Someș la Ardușat.

Și noi am găsit rața sulițar pe Someș la Gârdani (1 exemplar – 18.03.2003) și într-un braț mort al Someșului de la Ardușat (1 exemplar – 18.03.2003), precum și la Ariniș (46 prechi – 17.03.2004).

Concluzionăm că rața sulițar este o specie de pasaj în Depresiunea Baia Mare, care trece cu regularitate prin zonă, mai ales primăvara, când efectivele sunt uneori semnificative.

1753. *Anas querquedula* Linnaeus - rața cârâitoare

Specie paleartică, oaspete de vară și de pasaj, cuibăritoare, omnivoră, întâlnită în Europa centrală și vestică.

La noi, apare în număr mare mai ales în perioada de pasaj, uneori împreună cu alte specii de rațe, formând cârduri destul de numeroase. Mai frecvent în câmpia din vestul țării, cu precădere în Delta Dunării. Cuibărește în mod obișnuit și în Câmpia Transilvaniei. Comună, dar cu arealul în restrângere, pe ape deschise, în vegetație acvatică, între rogozuri și stufuri sau pe culturi agricole. Efectivele sale pe țară sunt estimate la 4000-8000 perechi (Munteanu și colab., 2002).

Citată în repetate rânduri din NV-ul țării de Papadopol (1972), Ciochia (1999), Kováts (1999), Ardelean (1998, 2000), Ardelean și Karácsonyi (2002, 2006), Munteanu și colab. (2002), ca specie cuibăritoare cu arealul în restrângere și cu efectivele în declin, iar din Maramureș de Szilágyi (1876), Béres (1990, 1995, 1999), Ciochia (1992), Ardelean și Béres (2000), ca specie cuibăritoare într-un număr redus de exemplare sau în perechi izolate și foarte frecventă în pasajul de primăvară (III-IV).

În Depresiunea Baia Mare apare regulat, în special în perioada pasajului. A fost menționată de Ardelean (2000, 2001, 2001a) pe lacurile piscicole de la Ariniș, chiar până la 300 exemplare pe zi, și pe lacul Firiza-Strâmtori. În colecția faunistică a Universității de Nord Baia Mare se află un exemplar de rață cârâitoare capturat de pe lacul de baraj Firiza-Strâmtori. De asemenea, este citată, în repetate rânduri, și de Láposi (2004 și 2006), atât pe apa lacului de baraj Firiza-Strâmtori (câte 4-6 exemplare – 9 și 20.04.2002, 27.04.2003, 4.04.2004), cât și pe cursul inferior al Someșului,

la Lucăcești (câte 20-25 perechi – 29.03.2003; 5.04.2003; 10 perechi – 20.04.2005), Dănești (2 exemplare – 13.10.2005), dar și în vecinătatea zonei cercetate, la Roșiori (5 exemplare – 21.09.2003), Someșeni (2 exemplare – 10.11.2004) și Lunca Potăului (4 exemplare – 23.10.2005).

Noi am găsit rața cârâitoare frecvent și în exemplare relativ numeroase, îndeosebi pe lacurile piscicole de la Ariniș (4 exemplare – 20.09.2000; circa 160 exemplare – 21.03.2001; 90 exemplare în cârduri mixte, perechi, dar cu predominanța masculilor – 22.03.2001; 7 exemplare – 13.03.2003; 18 exemplare – 17.03.2003; 10 exemplare, majoritatea masculi – 18.03.2003; 3 perechi – 26.04.2006) sau în vecinătatea acestora (70 perechi – 19.03.2004), inclusiv pe Valea Sălajului inundată (50 exemplare – 22.03.2001; 1 exemplar – 13.03.2003). De asemenea, am găsit-o atât pe Lăpuș, cât și pe lacul balastierei Apa, în efective mari (30 exemplare – 17.03.2007; 50-60 exemplare – 25.03.2007; câte 6 exemplare – 31.03.2007, 6.04.2007, 13.04.2007, 15.04.2007).

În concluzie, rața cârâitoare este o specie foarte frecventă, chiar comună și în efective mari în Depresiunea Baia Mare, pe toată întinderea sa, observată îndeosebi în perioada de pasaj. Deci, cercetările recente infirmă considerația că această specie ar fi rară în zona cercetată, formulată pe baza unei insuficiente cercetări.

1754. *Anas clypeata* Linnaeus - rața lingurar

Specie holarctică, de pasaj și oaspete de iarnă (rar sedentară sau oaspete de iarnă), omnivoră, întâlnită în vegetația acvatică și în mlaștini. Arealul său cuprinde partea centrală și de nord a Europei.

După *Munteanu și colab.* (2002) este un oaspete de vară, relativ rar, frecvent însă ca specie de pasaj și oaspete de iarnă în România. Cuibărește în număr redus în Delta Dunării și în complexul Razelm-Sinoe, precum și pe unele bălți de câmpie. Efectivele sale pe țară sunt estimate, de *Munteanu și colab.* (2002), la 120-300 perechi.

În NV-ul României este o specie rară, prezentă mai ales în pasaj, citată pentru aproape întreaga zonă de *Papadopol* (1972), *Ardelean* (1998, 2000), *Ardelean și Karácsonyi* (2002). Clocitul nu este însă dovedit în zona respectivă. Pasajul de primăvară a fost menționat de *Hamvas și Karácsonyi* (1980) la Carei (Bobald), dar și de *Ardelean* (1998) pe Crasna și la Foieni. Din Maramureș este semnalată doar de *Ardelean și Béres* (2000), ca specie foarte rară.

În Depresiunea Baia Mare este o specie rară și cu efective mici. A

fost observată de *Ardelean* (2001) pe Someș, lacul Firiza-Strâmători, lacurile piscicole de la Ariniș (1 exemplar – 10.04.2001), dar și de *Láposi* (2004), pe lacul de baraj de la Ferneziu (4 exemplare – 20.04.2002). În colecția faunistică a Universității de Nord Baia Mare se află un exemplar colectat de pe o baltă din preajma Someșului de la Seini.

Noi am observat-o, de două ori, pe lacurile piscicole de la Ariniș (1 exemplar – 22.03.2001; 2 perechi – 25.04.2006).

Prin urmare, rața lingurar este o prezență rară și numai în pasaj în Depresiunea Baia Mare cu efective mici, în declin, ca peste tot.

1755. *Aythya ferina* (Linnaeus) - rața cu cap castaniu

Specie paleartică, omnivoră, clocitoare, întâlnită pe oglinzi de ape deschise și în vegetația acvatică.

Prezentă în Europa centrală și vestică, iar în România răspândită mai ales în câmpie. Iernează în mod obișnuit în Dobrogea și pe apele litorale ale mării. Prin cele 20-40 mii perechi (*Munteanu și colab.*, 2002), țara noastră ocupă locul secund în Europa în privința efectivelor, după Polonia. La noi, este parțial sedentară, cuibăritoare și parțial migratoare.

Prezența sa în NV-ul României este semnalată de *Andrássy* (1957) și *Papadopol* (1972), ca specie rară de pasaj, iar în Maramureș de *Béres* (1981, 1990, 1995, 1997, 1997a), *Ardelean și Béres* (2000), care sesizează o migrație intensă a sa în zonă.

În Depresiunea Baia Mare apare, ca și celelalte rațe, mai ales în pasaj. A fost semnalată de *Ardelean* (2000, 2001, 2001a), ca specie rară, mai ales pe lacurile piscicole de la Ariniș, dar și de *Láposi* (2004, 2006), din lacul de baraj Firiza-Strâmători (6 exemplare – 9.04.2002; 4 exemplare într-un stol mixt – 14.10.2003) și de pe Someș, de la Țicău (6 exemplare – 14.10.2001), Someșeni (8 exemplare în stol mixt – 3.11.2002) și Roșiori (4 exemplare în stol mixt – 26.10.2003). Se află și în colecția faunistică a Universității de Nord Baia Mare, provenind de la Arduș de pe Someș, în timpul pasajului.

Noi am observat-o în zona cercetată, de mai multe ori, numai în pasaj dar și pe lacurile piscicole de la Ariniș, după cum urmează: pe eleșteele de peste Ariniș (2 exemplare, într-un cârd cu rațe mari – 22.03.2001; 4 exemplare pe apa neînghețată – 13.03.2003; 12 exemplare – 22.03.2003; circa 50 exemplare – 4.12.2003; 2 exemplare – 5.12.2003; circa 60 exemplare – 17.03.2004) și în lunca învecinată, inundată a Văii Sălajului (6 exemplare – 13.03.2003; 2 perechi – 29.03.2004).

Prin urmare, rața cu cap castaniu este o specie rară în Depresiunea Baia Mare, dar devine numeroasă în locuri cu habitate acvatice corespunzătoare, precum iazurile de la Ariniș în timpul pasajului.

1756. *Aythya nyroca* (Güldenstädt) (sin. *Nyroca nyroca*) - rața roșie

Element turkestan-mediteranean, omnivor, oaspete de vară, clocitor, rar iarna, vulnerabil sub aspect ecologic (Munteanu, în *Botnariuc și Tatole*, 2005), întâlnit pe suprafața apelor deschise, în vegetație acvatică și în zone mlăștinoase, acolo unde sunt dezvoltate stufărișuri, cu răspândire largă, comună. Are areal vast, dar discontinuu, din SV-ul Europei până în Asia centrală. În Europa, efectivele sunt în declin atât teritorial cât și numeric (au scăzut cu 70 % din 1970).

Prin efectivele sale, circa 2000-6000 perechi (Munteanu și colab., 2002), România are cele mai mari efective de rața roșie din Europa, unde este oaspete de vară, mai ales în Delta Dunării și în bălțile din câmpie. Cu toate acestea, este o specie în declin teritorial și numeric la noi.

Este considerată o specie frecventă în NV-ul României, fiind menționată de Papadopol (1972), Ardelean (1998), Ardelean și Karácsonyi (2002), Munteanu și colab. (2002), iar în Maramureș este o specie de pasaj mai puțin frecventă, citată de Béres (1972, 1990, 1995, 1997a, 1997b), Ardelean și Béres (2000).

În Depresiunea Baia Mare este găsită doar de Ardelean (2000, 2000a, 2001, 2001a), care menționează prezența sa pe lacurile de la Ariniș și pe Someș, în mod frecvent și într-un număr important de exemplare. În colecția faunistică a Universității de Nord Baia Mare, se află un exemplar de rața roșie provenit de pe Someș, de la Borlești (Ardelean, 2000a).

Noi am găsit rața roșie, în multe rânduri în Depresiunea Baia Mare, în exemplare relativ numeroase, aproape numai iarna, în principal pe lacurile piscicole de la Ariniș (5 perechi – 22.03.2001; 4 exemplare – 22.03.2003; circa 50 exemplare – 4.12.2003), pe lunca inundată a Văii Sălajului din vecinătate (7 exemplare – 13.03.2001; 11 perechi – 29.03.2001), dar și pe Someș la Ardușat (6 perechi – 1.03.2004). Mai recent, Láposi (2006) a găsit-o pe Valea Lăpușului (Coruia, vara 2007) și pe lacul balastierei Apa, pe Someș (1 exemplar – 12.01.2007; 2 exemplare – 6.04.2007; 6 exemplare – 15.04.2007).

Prin urmare, rața roșie este o specie relativ frecventă în ariile umede ale Depresiunii Baia Mare, unde s-au observat efective importante.

1757. *Aythya fuligula* (Linnaeus) (sin. *Nyroca fuligula*) - rață moțată

Este o specie paleartică, omnivoră, de pasaj, frecventă, oaspete de iarnă, rar oaspete de vară, pe suprafețe de ape deschise. Prezentă în nordul și centrul Europei.

În România, cuibărește rar și neregulat în puține puncte. Efectivele pe țară sunt estimate la 5-10 perechi (Munteanu și colab., 2002).

NV-ul României este vizitat foarte rar de un număr redus de exemplare de rață moțată (Papadopol, 1972; Ardelean, 1998, 2000), îndeosebi în timpul pasajului sau iarna pe apele neînghețate.

Nu se cunosc citări ale acestei specii din Depresiunea Baia Mare până la această dată.

Noi am observat-o, totuși, în zona cercetată de patru ori, iarna: la Ariniș (1 pereche – 17.03.2004; 10 exemplare – 9.12.2004), pe Someș la Cicârlău (1 exemplar – 20.12.2004) și la balastiera Apa (3 exemplare – 15.04.2007).

Prin urmare, rața moțată este o apariție rară în Depresiunea Baia Mare, iarna și în general într-un număr modest de exemplare.

1758. *Bucephala clangula* (Linnaeus) - rață sunătoare

Specie holartctică, monotipică, carnivoră, cunoscută mai ales ca oaspete de iarnă, dar și de pasaj, întâlnită pe suprafața apelor deschise, fiind specie cu statut ecologic vulnerabil (Munteanu, în Botnariuc și Tatole, 2005).

Răspândită pe vaste întinderi din nordul Eurasiei și Americii de Nord. În Europa cuibărește la nord de paralela de 50°, dar există și câteva micropopulații locale mai sudice.

În România este cunoscută mai ales ca oaspete de iarnă, semnalată sporadic în sezonul rece. A cuibărit în Delta Dunării până la începutul secolului XX și a reînceput să cuibărească după 1995. Efectivele maxime posibile pe țară sunt estimate la 10-20 perechi clocitoare tot în Delta (Munteanu și colab., 2002).

În NV-ul țării apare foarte rar, mai mult în pasaj, fiind citată de Papadopol (1972) și Ardelean (1998, 2000), dar și în Maramureș este tot o pasare de pasaj legată de mediul acvatic, semnalată mai recent de Béres (1972, 1982, 1990), Ardelean și Béres (2000).

În Depresiunea Baia Mare este menționată sporadic doar de Ardelean (2001, 2001a), pe lacurile de la Ariniș, în iarna 2000-2001 (4 exemplare) și de Láposi (2004) în iarna 2004-2005, pe apa Someșului, la Dănești (câte 2 exemplare – 16.12.2004 și 5.02.2005).

Noi am reușit mai multe observații a raței sunătoare în Depresiunea Baia Mare, ca oaspete de iarnă, atât pe Someș (2 perechi pe o insulă – 21.03.2001; 6 exemplare – 22.03.2001; 7 exemplare – 23.03.2001; 4 exemplare – 20.12.2004; 6 exemplare – 5.01.2005; peste 60 exemplare, în mai multe grupuri – 24.01.2006), cât și pe lacurile piscicole neînghețate de la Ariniș (4 exemplare – 13.03.2001; 2 perechi – 22.03.2003; circa 35 exemplare – 4.12.2003; circa 45 exemplare – 5.12.2003; 5 perechi – 9.12.2004), inclusiv pe Valea Sălajului (4 exemplare – 9.12.2004).

Prin urmare, rața sunătoare este iarna o prezență frecventă, în Depresiunea Baia Mare, în habitatele acvatice, precum Someșul și lacurile de la Ariniș, având efective importante.

1759. *Mergus serrator* Linnaeus - ferestraș moțat

Specie holarctică, omnivoră, oaspete de iarnă, cuibăritoare, cu areal în nordul Europei, sporadică și în Transilvania, dar cu apariție regulată și în număr restrâns.

În NV-ul țării noastre și în Maramureș apare foarte rar, aproape accidental, fiind semnalată doar de Papadopol (1972), Ardelean și Karácsonyi (2002), respectiv de Béres (1990), Ardelean și Béres (2000).

Până la această dată, nu avem nici o mențiune despre prezența acestei rațe în Depresiunea Baia Mare.

Noi am întâlnit ferestrașul moțat în Depresiunea Baia Mare de două ori, pe Someș, iarna, în exemplare puține, în zona podului de la Ardușat (câte 2 exemplare – 17.03.2003 și 24.01.2006) și o dată la balastiera de la Apa (1 exemplar – 15.04.2007).

Prin urmare, ferestrașul moțat este o specie cu apariție rară în Depresiunea Baia Mare, ca oaspete de iarnă, având exemplare puține.

1760. *Mergus merganser* Linnaeus - ferestraș mare

Element holarctic, omnivor, oaspete de iarnă și de pasaj, prezent în nordul Europei.

Apare sporadic în NV-ul României, fiind citat de aici de Papadopol (1972) și de Ardelean (1998, 2001). În Maramureș, este o specie de pasaj și oaspete de iarnă, foarte rar, citată de Szilágyi (1876), Ardelean și Béres (2000). Ardelean (1998) îl citează pe Fazekas, care o observă în efective însemnate în vecinătatea zonei cercetate (25 exemplare – 9.11.1988, la Bercu, lângă Satu Mare), dar, de asemenea, menționează prezența sa pe lacurile de la Ariniș, într-un număr apreciabil (10 exemplare – 10.12.2000) (fig. nr. 95).

În colecția faunistică a Universității de Nord Baia Mare se află un exemplar colectat de pe Someș, la podul de la Ardușat (*Ardelean, 2000*).

Fig. nr. 95 - *Mergus merganser* pe Someș, la podul de la Ardușat

Noi l-am observat frecvent și în efective însemnate în Depresiunea Baia Mare, iarna, dar mai ales în pasaj, pe Someș, în zona podului de la Ardușat (1 mascul – 21.03.2001; 8 exemplare din care 6 masculi și 2 femele – 9.12.2001; 3 exemplare – 5.01.2005; 10 exemplare – 16.11.2005; 8 exemplare – 24.01.2006; 11 exemplare – 24.01.2006) și pe lacurile piscicole de la Ariniș (10 perechi – 21.03.2001; 30 exemplare – 22.03.2003; 17 perechi – 17.03.2004; peste 30 exemplare – 9.12.2004; 46 exemplare, în mai multe stoluri, cel mai numeros 25 exemplare – 13.01.2005).

În concluzie, fereștrășul mare este o specie frecventă și cu efective importante în Depresiunea Baia Mare, acolo unde întâlnește habitate acvatice corespunzătoare, ca Someșul și iazurile de la Ariniș.

FALCONIFORMES

ACCIPITRIDAE

1761. *Pernis apivorus* (Linnaeus) - viespar

Specie europeană, monotipică, carnivoră, oaspete de vară, clocitoare, prezentă în toată Europa, mai puțin în cea răsăriteană.

Răspândit sporadic în România, ca oaspete de vară, cu precădere în zona colinară, fiind considerat specie vulnerabilă (*Munteanu, în Botnariuc și Tatole, 2005*). Majoritatea consemnărilor din sezonul de cuibărit provin din Ardeal, Crișana, Banat și Maramureș, având ca biotop preferat pădurile de foioase, intercalate cu rariști, tăieturi, poieni, pajiști și alte terenuri deschise, cu condiția existenței apidelor și a altor insecte de sol. *Munteanu și colab. (2002)* apreciază efectivele de viespar, în al lor atlas ornitologic, la circa 300-700 perechi, apărând în număr mare doar în migrație.

În general, literatura de specialitate prezintă viesparul ca un element avifaunistic rar, cu variații numerice anuale. *Weber și colab. (1994)* îl menționează în mai multe zone din țară, inclusiv în Maramureș (*Ardelean și Béres, 2000*), unde *Ciochia (1992)* îl consideră clocitor. *Vasilii și Șova (1968)* susține că viesparul “cuibărește regulat, în număr restrâns în Transilvania, Banat, Muntenia și mai rar în Dobrogea”.

Din Depresiunea Baia Mare este citat de *Ardelean (2000, 2001)*, ca o raritate pentru zona cercetată, din Pădurea Lăpușel și Pădurea Bavna (1 exemplar – 26.07.2000), dar și de *Láposi (2006)*, care observă un grup de 4 exemplare (o pereche adultă cu juvenili) la Țicău, de mai multe ori în timpul zilei (31.07.2005), deasupra pădurii de lângă Someș. În colecția ornitologică a Universității de Nord Baia Mare se află 1 exemplar colectat din Pădurea Bavna (*Ardelean, 2000*).

Și noi avem două observații privind prezența viesparului în Depresiunea Baia Mare: câte 1 exemplar în Pădurea Bavna (26.07.2000) și în zona lacurilor piscicole de la Ariniș (22.03.2003, sosit surprinzător de timpuriu). L-am mai sesizat în Defileul Lăpușului (vara 2007).

În concluzie, viesparul este un oaspete de vară, în general în exemplare izolate în Depresiunea Baia Mare.

1762. *Haliaeetus albicilla (Linnaeus)* - codalb

Element paleartic, monotipic, carnivor, parțial sedentar, parțial migrator, întâlnit pe suprafețe de ape deschise, în vegetație acvatică sau în păduri.

Are un areal vast, dar discontinuu, în regiunea centrală și nordică a Europei. După un declin dramatic pe parcursul secolului XX, unele populații scandinave cunosc o creștere spectaculoasă.

Biotopul specific sunt pădurile de șes, și cele de luncă, zăvoaie cu copaci mari și bătrâni, în apropiere de ape. Se hrănește cu animale prinse din râuri lent curgătoare sau lacuri, ocazional, apare pe câmpurile agricole, mai ales iarna.

În România, codalbul este o specie rară, cuibărind doar în lungul Dunării și în Delta acesteia. Efectivul și arealul speciei s-a redus mult în ultimele decenii, fiind estimat doar la 12-18 perechi pe țară (*Munteanu și colab.*, 2002), fiind o specie critic periclitată (*Munteanu*, în *Botnariuc și Tatole*, 2006).

În NV-ul României, codalbul este socotit o specie care apare foarte rar, fiind observată doar de *Kováts* (1970, 1999) la Săcueni și Tarcea pe Valea Ierului, precum și de *Béres* (1990, 1997, 1997a) în Depresiunea Maramureșului.

Prezența sa în Depresiunea Baia Mare a fost semnalată doar de *Láposi* (2006), care îl observă în vecinătatea sa, pe Someș, la Lunca Potăului, în zbor (1 exemplar juvenil – 11.12.2005). Autorul consideră însă exemplarul observat ca fiind un individ rătăcit al populației de pe Tisa, din Ungaria, unde există o populație stabilă de codalb.

Deci, prezența codalbului în zonă poate fi socotit un eveniment excepțional, acesta având doar o apariție accidentală în Depresiunea Baia Mare. 1763. *Circus aeruginosus* (Linnaeus) - erete de stuf

Specie politipică, paleartică, carnivoră, clocitoare, cea mai comună pasăre de pradă din zonele umede (*Ciochia*, 1992), întâlnindu-se pe suprafețe de ape deschise, în vegetație acvatică, pe mlaștini, precum și în păduri. Are un areal de răspândire larg, cuprinzând toată Europa, mai puțin nordul și răsăritul extrem.

În România, este oaspete de vară, răspândit mai ales în regiunile de câmpie, în stufărișuri întinse, dar abundența maximă este întâlnită în Delta Dunării. Efectivul pe țară este apreciat de *Munteanu și colab.* (2002) la circa 700-1500 perechi.

În NV-ul României este frecvent, fiind citat de mai mulți autori, precum *Papadopol* (1972), *Ardelean* (1998), *Hamvas și Karácsonyi* (1980), inclusiv pe Valea Ierului (*Ardelean și Karácsonyi*, 2002), iar în Maramureș apare în mod accidental, în pasaj, prin zăvoiul Tisei, de unde este citat de *Ardelean și Béres* (2000).

În zona studiată nu avem decât observații neregulate, majoritatea din perioada de pasaj, efectuate de *Ardelean* (2001 și 2001a), care îl menționează în zona lacurilor piscicole de la Ariniș (4 exemplare – 18.10.2000) și de *Láposi* (2006), pe Someș, la Dănești (1 exemplar – 17.07.2004), Fărcașa (1 exemplar – 9.10.2005), Apa (1 exemplar – 7.08.2005) și Someșeni (1 exemplar – 9.10.2005). În colecția ornitologică a Universității de Nord Baia Mare se află 1 exemplar colectat de pe Someș la Ardușat, în timpul pasajului

(Ardelean, 2000a).

Și noi am reușit câteva observații de erete de stuf în Depresiunea Baia Mare, la Ariniș (1 mascul – 21.03.2001; 1 pereche – 22.03.2002; 2 perechi – 29.03.2001), precum și pe halda de steril de mină de la Bozânta Mare (1 exemplar – 27.04.2006), dar și în marginea acesteia, în exemplare izolate, pe lacul balastierei de la Apa (3.12.2006, 7.01.2007, 14.01.2007, 4.01.2007, 4.02.2007, 18.02.2007, 5.03.2007, 17.03.2007, 31.03.2007, 6.04.2007).

Deci, eretele de stuf este o specie cu mare rezistență biologică și cu răspândire generală în locurile cu habitate umede din Depresiunea Baia Mare, dar cu efective reduse, în declin.

1764. *Circus cyaneus* (Linnaeus) - erete vânăt

Specie holarctică, carnivoră, pasăre de pasaj, dar destul de frecventă și ca oaspete de iarnă, cu cuibărirea nedovedită în România, întâlnită în vegetația acvatică și de mlaștină. Are un areal vast și discontinuu, ocupând întreaga Europă, mai puțin sudul acesteia.

Papadopol (1972), *Hamvas și Karácsonyi* (1980), *Ardelean* (1998), *Kováts* (1999), *Ardelean și Karácsonyi* (2002) îl consemnează pe lista avifaunistică a părții de NV a României, inclusiv a Maramureșului (*Ardelean și Béres*, 2000).

În Depresiunea Baia Mare este menționat de *Ardelean* (2000, 2000a, 2001, 2001a) și de *Láposi* (2006). Primul îl găsește pe Someș și pe lacurile piscicole de la Ariniș, rar și în exemplare izolate, iar al doilea pe Someș, în mai multe locuri și de mai multe ori, după cum urmează: Mogoșești (1 exemplar – 19.03.2004), Dănești (1 exemplar – 21.10.2004), Ardușat (1 exemplar – 5.03.2006), Someșeni (2 exemplare – 17.10.2004), Roșiori (câte 1 exemplar – 23.02.2005, 28.12.2005), Lunca Potăului (5 exemplare – 11.12.2005; 3 exemplare – 6.01.2006) și Odoreu (2 exemplare – 27.11.2005; 5 exemplare – 26.03.2006). În colecția ornitologică a Universității de Nord Baia Mare (*Ardelean*, 2000a) se află un exemplar de erete vânăt colectat la Borlești de pe Someș, în timpul pasajului.

Noi l-am observat o singură dată (2 exemplare – 18.05.2000) pe iazurile de la Ariniș.

Concluzionăm că eretele vânăt este o specie cu frecvență relativ redusă și mai ales, în exemplare puține, în Depresiunea Baia Mare, fiind prezent doar în habitatele mlaștinoase sau cu vegetație acvatică, cum sunt ariile limitrofe ale Someșului sau iazurile de la Ariniș.

1765. *Accipiter gentilis* (Linnaeus) - uliu porumbar

Specie holarctică, carnivoră, sedentară, clocitoare, politipică, întâlnită pe fânețe și pășuni sau în păduri.

Prezent aproape în toată Europa, ca specie sedentară. În România, cuibărește mai ales în zona colinară, îndeosebi în nordul țării (*Filipașcu*, 1971; *Béres*, 1983). În sezonul rece apar și exemplare venite din nordul Europei. Datorită campaniilor de combatere a răpitoarelor, și-a redus drastic efectivele, astfel că în anumite părți ale țării lipsește. În ultimul timp, efectivele sale sunt în creștere, fiind estimate la circa 1000-2500 perechi pe țară (*Munteanu și colab.*, 2002).

Datorită observațiilor lui *Papadopol* (1972), *Ardelean* (1998), *Ardelean și Béres* (2000), *Ardelean și Karácsonyi* (2002), *Munteanu și colab.* (2002) a fost inclus pe lista ornitologică din NV-ul României, inclusiv a Maramureșului, de unde este citat de *Filipașcu* (1970), *Béres* (1983), *Ardelean* (1993), *Ardelean și Béres* (2000), dar efectivele și frecvența sa au fost foarte diferit apreciate de la o zonă la alta. Totuși, este una din păsările răpitoare mai des întâlnite, fiind răspândită aproape peste tot în zona cercetată.

În Depresiunea Baia Mare este menționat de *Munteanu și colab.* (2002), ca pasăre frecventă și cu cuibărit sigur, de *Ardelean* (2000, 2000a, 2001, 2001a), îndeosebi pe iazurile de la Ariniș, și mai ales de *Láposi* (2004, 2006), care consideră uliul porumbar un răpitor polyvalent, care își caută prada peste tot, chiar și în interiorul localităților. Observațiile sale acoperă toate perioadele anului, mai puțin vara, cu o creștere semnificativă în sezonul rece, când poate fi văzut aproape zilnic. Este una din păsările răpitoare mai des întâlnite în zonă, iar frecvența observațiilor a crescut în ultimul timp. Constanța observațiilor din perioada de vară conduce la concluzia că această specie cuibărește în apropierea sau interiorul municipiului Baia Mare. *Láposi* (2004) semnaleză următoarele observații de exemplare izolate a uliului porumbar în municipiul Baia Mare: străzile Iuliu Maniu (19.02.2003), Moldovei (18.03.2003 și 24.03.2004), Unirii (14.04.2003 și 9.02.2004), Transilvaniei (27.04.2003; 12, 16, 17, 18, 26, 29.05.2003; 24.06.2003; 22.01.2004), București (10.07.2003), Victoriei (4.08.2003 și 17.01.2004), Șincai (15.10.2003), Parcul Municipal (13.12.2003). În colecția ornitologică a Universității de Nord Baia Mare se află două exemplare, unul colectat de pe Someș la Ardușat și altul de pe Lăpuș la Lăpușel (*Ardelean*, 2000a).

Și noi am observat exemplare izolate în diferite locuri ale Depresiunii Baia Mare: în Pădurea Bavna (4.01.2000), Pădurea Usturoi – Baia Mare (12.04.2001), Parcul Municipal Baia Mare (20.12.2004), pe platoul de la Ardușat (pădure și pășune) din stânga Someșului (16.03.2003), pe iazurile de la Ariniș (29.03.2001) și pe lacurile de decantare a mълului de flotație de la Bozânta Mare (17.11.2005), dar și pe lacurile piscicole de la Ariniș (1 exemplar care ataca un porumbel de casă – 5.01.2005). Recent l-am observat, în repetate rânduri, și în exemplare izolate, mai ales la balastiera de la Apa (19.11.2006, 21.11.2006, 26.11.2006, 10.12.2006, 17.12.2006, 7.01.2007, 12.01.2007, 4.02.2007, 18.02.2007, 25.02.2007, 6.03.2007, 13.04.2007).

În concluzie, uliul porumbar este un răpitor frecvent peste tot în Depresiunea Baia Mare, fiind observat însă doar ca exemplare izolate.

1766. *Accipiter nisus* (Linnaeus) - uliul păsărar

Element palcarctic, carnivor, sedentar, clocitor, rar oaspete de iarnă, prezent prin fânețe și pășuni, dar mai ales prin păduri.

Are arealul în toată Europa, mai puțin în partea de răsărit. La noi, cuibărește în zona colinară mai înaltă, mai ales în Transilvania. Evident mai numeros în sezonul rece, datorită exemplarelor venite din nord (**fig. nr. 96**).

Fig. nr. 96 – *Accipiter nisus* în parcul din municipiul Baia Mare

Papadopol (1972), *Ardelean* (1998), *Munteanu și colab.* (2002) îl include pe lista avifaunistică din NV-ul României, fiind considerat frecvent în această parte a țării, iar *Szilágyi* (1876), *Filipașcu* (1970), *Ardelean* (1993), *Ardelean și Béres* (2000) îl găsesc, de asemenea, frecvent în Maramureș.

Din Depresiunea Baia Mare este citat de *Ardelean* (2000, 2001, 2001a) de pe iazurile de la Ariniș ca fiind frecventă, și de *Láposi* (2004, 2006), care îl consideră, alături de uliul porumbar și șoimul rândunelelor, una dintre răpitoarele cele mai des observate pe malurile Someșului și pe raza municipiului Baia Mare. În ultima locație îl menționează, ca exemplare izolate, în zbor sau pe arbori, în următoarele locuri: bulevardele București (27.12.2002) și Culturii (12.01.2003), străzile Transilvania (8.03.2003, 10.05.2003, 6.07.2003, 03.11.2003, 14.02.2004), Victoriei (25.09.2003), Olteniei (22.12.2003), Bilașcu (20.03.2004), Parcul Municipal (02.07.2003, 5.01.2005). În colecția faunistică a Universității de Nord se află exemplare provenite de pe Someș de la Bușag (*Ardelean*, 2001a). Noi l-am mai găsit, în exemplare izolate pe lacul balastierei Apa (24.11.2006, 26.11.2006, 30.12.2006, 7.01.2007, 14.01.2007, 17.03.2007, 25.03.2007, 31.07.2007).

Și noi l-am observat de câteva ori în principal pe Someș, la Ardușat, în livezi și grădini (câte 1 exemplare – 25.07.2000, 16.11.2005, 6.10.2005), dar și pe lacul de decantare a mălului de flotație de la Bozânta Mare (3 exemplare – 17.11.2005).

Prin urmare, uliul păsărar este o pasăre frecventă peste tot în Depresiunea Baia Mare, unde este observată în general în exemplare izolate. 1767. ***Buteo buteo* (Linnaeus)** - șorecar comun

Specie holarctică, carnivoră, parțial-sedentară, întâlnită în fânețe și pășuni, pe terenuri agricole cultivate și păduri, fiind cea mai frecventă pasăre răpitoare de zi de la noi.

Arealul său se întinde peste toată Europa, mai puțin în partea de răsărit. La noi, este larg răspândită în ținuturile împădurite, ca pasăre sedentară și parțial migratoare. Efectivele sale sunt estimate la 4000-8000 perechi pe țară (*Munteanu*, 2002).

Papadopol (1972), *Ardelean* (1998), *Munteanu* (2002), *Ardelean și Béres* (2000) o include pe lista avifaunistică a NV-ului României, inclusiv a Maramureșului.

Pentru Depresiunea Baia Mare, este citată de *Ardelean* (2000, 2000a, 2001, 2001a) din mai multe puncte, ca specie frecventă, precum Munceii Băii Mari, iazurile de la Ariniș, pădurea Lăpușel, pădurea Ardușat,

localitatea Bucium (14 exemplare în 30 de minute, care se deplasau spre Valea Chioarului – 7.10.2000), pădurea Bavna; de *Pop* (2005) în pădurea Lăpușel, în zbor, ca exemplare izolate (3 și 30.04.2003, 8.05.2004, 31.06.2004, 20 și 25.07.2004, 6 și 25.08.2004, 2.09.2004, 11.10.2004) și de *Láposi* (2004, 2006), care îl observă mai ales în timpul verii (noiembrie – martie), în jurul municipiului Baia Mare, mai ales în exemplare izolate, în zbor și pe copaci: zona Italsofa (8.12.2002), centrul orașului (3.01.2003), lacul de baraj Firiza-Strâmtori (22.04.2003, 12.05.2003, 4.04.2004, 9.04.2004) și Valea Borcutului (20.11.2003). În colecția ornitologică a Universității de Nord Baia Mare se află exemplare colectate de pe Dealul Murgăul Mare (Baia Mare) (**fig. nr. 97**).

Fig. nr. 97 – *Buteo buteo* pe arbori izolați, la Bucium

Noi avem consemnate observații de peste tot din Depresiunea Baia Mare, în general în zbor, mai ales în sezonul rece, cuibărind în zonele păduroase, după cum urmează: pădurea Bavna (21 exemplare – 26.07.2000, 1 exemplar – 4.11.2000), iazurile piscicole de la Ariniș (4 exemplare – 18.10.2000; peste 15 exemplare deoarece datorită ultimelor ninsori a fost împiedicat să urce în munți – 29.03.2001; 6 exemplare – 22.03.2003; 3 exemplare – 4.12.2003; 10 exemplare – 4.12.2003, 14 exemplare – 9.12.2004; 4 exemplare – 10.12.2004, 10 exemplare – 13.01.2005; 6 exemplare –

16.11.2005; 1 exemplar – 26.04.2006), pe câmpurile din vecinătatea acestora (spre Lucăceni, 14 exemplare – 13.03.2003; peste 20 exemplare – 22.03.2003), pe lacul de la Moara Blenchii (1 exemplar – 18.10.2000), pe Valea Sălajului în zona Ariniș (1 exemplar pe câmp – 4.12.2003); pe Someș la Ardușat (1 exemplar în gorunet – 17.03.2004; 1 exemplar – 6.10.2005, 7 exemplare – 24.01.2006; 10 exemplare – 16.11.2005; 1 exemplar – 26.04.2006), Cicârlău (1 exemplar – 18.03.2004; 2 exemplare – 10.12.2004); și în pădurile de la Lăpușel (3 exemplare – 21.03.2001; 2 exemplare – 9.09.2001; 1 exemplar – 7.07.2004; 1 exemplar – 27.04.2006), Borlești (1 exemplar – 13.09.2000), Finteuș (1 exemplar – 16.11.2005) și Ardușat (peste 30 exemplare spre Hideaga – oprite din pasaj de zăpadă la locurile de cuibărit din Ucraina – 22.03.2003); în pădurea de la Bucium: (14 exemplare – 30.01.2001); pe lacul de decantare de la Bozânta Mare (3 exemplare – 17.11.2005); în pădurea de la Apa Sărată – Tăuții Măgherauș (2 exemplare – 10.04.2001) și din Valea Usturoi – Baia Mare (3 exemplare – 12.04.2001); Parcul Municipal Baia Mare (1 exemplar – 24.01.2006); Platoul vulcanic (1 exemplar – 1.07.2004). Recent, noi l-am mai identificat la balastiera de la Apa, în exemplare izolate (31.12.2006, 7.01.2007, 21.01.2007, 4.02.2007, 18.02.2007, 25.03.2007, 31.03.2007, 13.04.2007, 15.04.2007).

În concluzie, șorecarul comun este un răpitor foarte frecvent, aproape comun în Depresiunea Baia Mare, având exemplare numeroase în tot cursul anului, mai ales în iernile fără zăpadă.

1768. *Buteo lagopus* (Pontoppidan) - șorecar încălțat

Specie arctică, monotipică, carnivoră, oaspete de iarnă, pe terenuri agricole cultivate, în aceleași locuri și împreună cu șorecarul comun, destul de frecvent în iernile aspre, dar cu apariție neuniformă (fie în invazie, fie în trecere neobservat).

În Europa, cuibărește doar în nordul Peninsulei Scandinavia, iar la noi apare relativ rar, iarna, inclusiv în NV-ul României, de unde este citat de Papadopol (1972), Ardelean (1998), Hamvas și Karácsonyi (1975, 1980), care îl sesizează destul de frecvent în hotarul orașului Carei, dar și de Ardelean și Karácsonyi (2002) pe Valea Ierului, Ardelean și Béres (2000) în Maramureș.

Din Depresiunea Baia Mare este menționat de Ardelean (2001), care îl consideră iarna frecvent în zonă, îndeosebi în Munceii Băii Mari, și de Láposi (2006), care îl consideră ca specie destul de rară, întâlnită în sezonul rece, pe Valea Someșului, la Țicău (10 exemplare în zbor – 13.10.2002),

Mogoșești (2 exemplare, pe tufele de la marginea drumului – 9.03.2003), Fărcașa (1 exemplar – 15.12.2005) și Lunca Potăului (1 exemplar – 6.01.2006). În colecția faunistică a Universității de Nord din Baia Mare se află două exemplare, unul colectat de pe Dealul Murgăul Mare – Baia Mare și altul de la Recea (*Ardelean*, 2001a).

Noi am observat șorecarul încălțat în câteva locuri din zona cercetată, anume: în pădurea și pășunea de la Sârbii Fărcașei (7 exemplare – 16.03.2003) și Ardușat (1 exemplar – 16.03.2003), pe lacurile piscicole de la Ariniș (2 exemplare – 22.03.2003, apariție foarte târzie) și pe Someș, la podul de la Ardușat (2 exemplare – 22.03.2003).

Considerăm șorecarul încălțat o pasăre răpitoare cu apariție relativ rară, prezentă numai iarna și în exemplare puține în Depresiunea Baia Mare. 1769. *Aquila pomarina* C.L. Brehm - acvilă țipătoare mică

Specie europeană, politipică, carnivoră, migratoare (oaspete de vară și de pasaj), întâlnită în preajma apelor și zonelor umede din păduri mai mici de câmpie și de dealuri, mai rar la munte. Sub aspect ecologic, este o specie vulnerabilă (*Munteanu*, în *Botnariuc și Tatole*, 2005). Efectivele cresc în timpul pasajului cu populațiile nordice ce survolează țara noastră.

În Europa, are un areal restrâns la zona centrală și sud-estică, inclusiv România, unde efectivele s-au redus mult în ultimele decenii, dispărând complet din unele zone ale țării (*Ciochia*, 1992). Cuibărește regulat de la câmpie până la altitudinile joase din Carpați, maximum 800-1000 m, inclusiv în Transilvania (*Vasilii și Șova*, 1968). Dar, în privința zonelor geografice de cuibărire părerile sunt împărțite. *Munteanu și colab.* (2002) o estimează la 500-1000 perechi cuibăritoare pe țară.

Este menționată pentru NV-ul țării, inclusiv pentru Maramureș, de *Ciochia* (1992), *Weber și colab.* (1994), *Munteanu și colab.* (2002), *Béres* (1972), *Ardelean* (1998), ca pasăre cuibăritoare rară, ceva mai frecventă în pasajul de toamnă (*Ardelean și Béres*, 2000), în păduri mari de foioase sau conifere.

Pentru Depresiunea Baia Mare este citată de *Ardelean* (2001), iar în colecția ornitologică a Universității de Nord din Baia Mare se află 1 exemplar colectat la Ardușat, pe Someș (*Ardelean*, 2000a).

Noi am observat-o în zona cercetată, în exemplare izolate, la Lăpușel, pe Lăpuș (25.07.2000), în Pădurea Bavna (26.07.2000), pe fâneață la Cicârlău, sub dealuri (21.03.2001, 30.06.2004), în pasaj.

Fără îndoială, acvila țipătoare mică este un răpitor cu apariție foarte rară în Depresiunea Baia Mare și în exemplare izolate.

1770. *Aquila heliaca Savigni* - acvilă de câmp

Specie paleartică, carnivoră, parțial migratoare, întâlnită în Europa centrală și de sud-est (*Munteanu, în Botnariuc și Tatole, 2005*). Totalul populației europene este de circa 300-500 perechi clocitoare. După 1970, se constată o restrângere și diminuare a populațiilor până la dispariția lor din unele țări. România ocupă locul secund în Europa ca număr de specii de acvilă de câmp.

În România, este o specie rară, critic periclitată (*Munteanu, în Botnariuc și Tatole, 2005*), observată mai des în jumătatea sudică a Transilvaniei, efectivul ei fiind estimat la cel mult 30-50 perechi pe țară (*Munteanu și colab., 2002*).

Biotopul preferat este reprezentat de terenuri joase, mai ales în silvostepă, local și în zona forestieră, chiar până la ținuturile subcarpatice, dar numai pe liziere, de asemenea, în păduri de luncă. Prezența sa depinde în mare măsură de existența popândăului, hrana sa preferată, fiind mai frecventă în estul Europei.

Lipsesc mențiunile despre prezența acvilei de câmp în NV-ul țării, în Maramureș și Depresiunea Baia Mare.

Doar *Láposi* (2006) o observă o singură dată, la Dănești pe Someș (1 exemplar, pe un stâlp – 11.09.2005).

Putem considera deci acvila de câmp doar o apariție accidentală în Depresiunea Baia Mare.

PANDIONIDAE

1771. *Pandion haliaëtus* (*Linnaeus*) - uligan pescar

Specie cosmopolită, carnivoră, răspândită pe mari suprafețe în regiunea holarctică, specifică mediului acvatic, vulnerabilă sub spect ecologic (*Munteanu, în Botnariuc și Tatole, 2005*).

În Europa cuibărește în țările nordice, iar în România mai rar, în lungul țărmului, în arbori înalți, în apropierea unor ape bogate în pește, rămânând în fapt pentru noi o pasăre rară de pasaj. În pasaj, trece prin țara noastră, probabil câteva sute de exemplare, pe un front larg, în lunile IV-V și VIII-XI. Exemplare solitare, îndeosebi imature, au fost observate în lunile de vară, cel puțin în Transilvania.

În NV-ul României, observarea acestei specii este un eveniment foarte rar, dar prezența sa în pasaj este certă (*Ardelean și Karácsonyi, 2002*;

Munteanu, în *Botnariuc și Tatole*, 2005), la fel ca în Maramureș (*Béres*, 1990, 1995, 1997; *Ardelean și Béres*, 2000).

Prezența sa în Depresiunea Baia Mare a fost menționată doar de *Láposi* (2004, 2006), care, în perioada 2002-2005, reușește să facă două observații a uliganului pescar: una pe lacul de baraj de la Firiza-Strâmtori (1 exemplar, observat câteva ore, zburând deasupra apei, pescuind), în 20.04.2002, și alta pe Someș, la Dănești (1 exemplar deasupra apei – 18.09.2005).

Noi l-am găsit în vecinătatea zonei cercetate, pe lacul balastierei Apa (câte 1 exemplar – 19.11.2006, 17.03.2007, 6.04.2007).

Prin urmare, uligan-pescarul apare rar în Depresiunea Baia Mare, în exemplare izolate.

FALCONIDAE

1772. *Falco tinunculus* Linnaeus - vânturel roșu

Element aparținător Lumii Vechi, carnivor, clocitor, sedentar, în parte migrator, relativ numeros.

Răspândit în Europa, mai puțin în răsăritul acesteia. Vânturelul roșu este cea mai numeroasă și mai larg răspândită specie de șoim din România. Deseori, ierneză în țară. Efectivele pe țară sunt estimate la 3500-7000 perechi (*Munteanu și colab.*, 2002). Este prezent în toată țara, în fânețe și pășuni, pe terenuri agricole cultivate, precum și în păduri, fiind comun și cu efective constante.

De asemenea, este cel mai frecvent dintre răpitoarele de zi din NV-ul țării, inclusiv în Maramureș, de unde este menționat de *Papadopol* (1972), *Hamvas* (1980), *Ciochia* (1992), *Ardelean* (1998), *Ardelean și Béres* (2000), *Ardelean și Karácsonyi* (2002).

În Depresiunea Baia Mare este menționat de *Ardelean* (2001a) în Munceii Băii Mari, Pădurea Lăpușel, Pădurea Stejar – Satulung, și care precizează prezența a 2 exemplare în colecția ornitologică a Universității de Nord Baia Mare (unul de pe Dealul Murgăul Mare și altul tot pe teritoriul municipiului Baia Mare), dar mai ales de *Láposi* (2004, 2006), care îl observă, destul de des, în jurul și în interiorul orașului Baia Mare, în exemplare izolate, în zbor sau pe acoperișuri, anume pe bulevardele București (12.07.2002) și Republicii (18.07.2003), pe străzile Petőfi (13.09.2002), Victoriei (10.05.2003), Transilvaniei (9.07.2003), la Hotelul Mara (6.06.2003) și în zona Italsofa (1.09.2003), fiind frecvent și de-a lungul Someșului, cuibărind în vegetația arboricolă din apropierea apei (de

exemplu, un cuib a fost localizat pe Someș la Someșeni, într-un plop, la aproximativ 5 m înălțime și 8 m distanță față de mal).

Și noi am efectuat patru observații de indivizi izolați de vânturel roșu în zona cercetată: pe iazurile de la Ariniș (29.03.2001), în zăvoaiele de pe Someș de la Bârgău (30.06.2004), în pădurea de la Ardușat, de deasupra Someșului (2.09.2005), pe lacul balastierei Apa (3.09.2005) în exemplare izolate.

Prin urmare, vânturelul roșu este un oaspete de vară, frecventă peste tot în Depresiunea Baia Mare, dar în efective izolate și în declin.

1773. *Falco subbuteo Linnaeus* – șoim al rândunelelor

Specie paleartică, carnivoră, oaspete de vară, rar de pasaj, frecvent clocitoare la noi, în locuri liniștite și cu presiune antropică redusă, în vegetație de zăvoaie și în păduri.

Frecvent în Europa, mai puțin în partea răsăriteană, iar în România mai larg răspândit în zonele împădurite, având efectivele estimate la 800-1500 perechi pe țară, fiind mai numeros în Delta Dunării (*Munteanu și colab.*, 2002).

Papadopol (1972), *Ardelean* (1998), *Ardelean și Béres* (2000) îl include pe lista avifaunistică a NV-ului României și Maramureșului, având populații viabile.

Din Depresiunea Baia Mare este menționat de *Ardelean* (2001a), care consemnează prezența unui exemplar în colecția ornitologică a Universității de Nord Baia Mare, colectat din Pădurea Lăpușel, și de *Láposi* (2004, 2006), care îl observă atât pe Someș, cât și în jurul și în interiorul municipiului Baia Mare. Astfel, este specia de răpitoare care poate fi văzută cel mai des în oraș, în perioada caldă a anului, în exemplare izolate, anume pe bulevardele București (17.06.2002), Unirii (14.04.2003, 11.08.2003), Republicii (14.07.2003), Traian (14.06.2002), pe străzile Victoriei (27.08.2002; 17.06.2003), Hortensiei (17.05.2003), Transilvaniei (18 și 25, 28.05.2003, 13.06.2003), Moldovei (9.06.2003), în Parcul Municipal (27.04.2003), lângă stadion (7.09.2003).

Aparițiile în oraș sunt cel mai adesea adevărate “raiduri”, mult mai frecvente decât în anii trecuți. Ele dovedesc existența unor cuiburi în pădurile din imediata vecinătate a orașului. Pe Someș (*Láposi*, 2006), îl găsește neuniform repartizat, dar apare zilnic, în raiduri repetate, în urmărirea prăzii. Același autor ne dă o listă lungă a observațiilor sale de pe Someș, toate în exemplare izolate, în zbor, după cum urmează: Lucăcești

(30.05.2004), Dănești (2.07.2004; 9.06.2005; 7.09.2005; 6.10.2005), Ilba (31.07.2005), Someșeni (19.08.2004; 25.04.2005), Valea Vinului (14.02.2004).

Noi l-am observat, în câteva rânduri, în exemplare izolate, în zona cercetată, anume în zăvoiul Someșului la Bârgău (30.06.2004), în iazurile de la Ariniș (13.01.2005) și pe lacul de baraj de la Firiza-Strâmtori, între spini și tufărișuri (30.06.2004).

Pentru aceste considerente, șoimul rândunelelor este considerat o specie frecventă și larg răspândită în Depresiunea Baia Mare, mai ales în habitatele acvatice, în general în exemplare izolate, tot cursul verii.

1774. *Falco peregrinus Tunstal* - șoim călător

Specie cosmopolită, carnivoră, sedentară și oaspete de iarnă, având un areal uriaș și un efectiv într-un drastic declin, cuibărind mai ales pe versanții stâncoși. Iarna și în zone umede. Specie periclitată la noi (Munteanu, în *Botnariuc și Tatole*, 2005).

În România este sedentar-eratic, foarte rar, exclusiv în Carpați, uneori oaspete de iarnă pe câmpii. Rar clocitor, având efectivele pe țară doar de circa 20 perechi (Munteanu și colab., 2002).

Din NV-ul României este menționat doar de *Andrássy* (1957), *Poliș și colab.* (1969), *Kováts* (1999), *Papadopol* (1972), *Ardelean și Karácsonyi* (2002), dar azi este practic dispărut din zonă, iar din Maramureș de *Filipașcu* (1971), *Béres* (1997), *Ardelean și Béres* (2000), ca pasăre de pasaj, foarte rară.

Din Depresiunea Baia Mare este menționat numai de *Ardelean* (2001) ca specie prezentă în Pădurea Lăpușel.

Noi l-am găsit o singură dată în zona Izvoarele din Munții Gutâi-Igriș (16.06.2004).

Pe baza celor de mai sus, considerăm șoimul călător o specie rară în Depresiunea Baia Mare.

1775. *Falco columbarius Linnaeus* - șoim de iarnă

Element holarctic, politipic – prezent în România prin subspecia *F.c. aesalon* Tunstall. - carnivor, oaspete de iarnă, întâlnit în spații deschise, precum și pe pășuni și fânețe.

Andrássy (1957), *Poliș și colab.* (1969), *Papadopol* (1972), *Ardelean* (1998), *Ardelean și Karácsonyi* (2002) îl includ pe lista faunistică a avifaunei din NV-ul României, ca specie rară, iar *Ardelean și Béres* (2000) constată apariția sa cu regularitate în Maramureș, urmând stolurile de cintează și scatii.

Din Depresiunea Baia Mare este menționat numai de *Ardelean* (1991) din Pădurea Lăpușel, unde apare rar, aspect constatat și de noi în același loc (1 exemplar – 3.02.2004).

Considerăm șoimul de iarnă un oaspete foarte rar în Depresiunea Baia Mare.

1776. *Falco vespertinus* Linnaeus - vânturel de seară

Specie paleartică, politipică – reprezentată în țara noastră prin subspecia *F.v. vespertinus* L. – carnivoră, oaspete de vară, clocitoare, comună, întâlnită îndeosebi la șes, pe terenuri agricole și în păduri.

La noi este oaspete de vară, comună în toată țara, îndeosebi la șes, având o densitate maximă în Deltă, unde cuibărește în colonii de 10-20 cuiburi. În timpul pasajului este prezent mai ales în SE României. În ultimul timp, abundența sa a scăzut drastic datorită presiunii antropice deosebite. Efectivul pe țară este estimat (*Munteanu și colab.*, 2002) la 600-1200 perechi, fiind socotit o specie vulnerabilă (*Munteanu*, în *Botnariuc și Tatole*, 2005).

În NV-ul României este rar, fiind citat de *Andrássy* (1923), *Poliș și colab.* (1969), *Papadopol* (1972), *Hamvas și Karácsonyi* (1980), *Ardelean* (1998), *Kováts* (1999), *Ardelean și Karácsonyi* (2002), iar în Maramureș este o specie de pasaj, care apare de multe ori și într-un număr mare de exemplare, într-o perioadă scurtă, fiind semnalat de *Ardelean și Béres* (2000).

Din Depresiunea Baia Mare este citată numai de *Ardelean* (2001) din Pădurea Lăpușel.

Neavând alte observații, considerăm prezența vânturelului de seară în Depresiunea Baia Mare foarte rară.

GALLIFORMES

TETRAONIDAE

1777. *Bonasa bonasia* (Linnaeus) - ieruncă

Specie politipică, de origine siberiană, sedentară, întâlnită în Europa centrală și nordică. La noi, răspândită în pădurile de fag și de amestec cu molid din Carpați, mai puțin prin molidișuri, având efectivele pe țară estimate la 9000-12000 perechi (*Munteanu*, în *Botnariuc și Tatole*, 2005).

Pentru NV-ul României este menționată în atlasul elaborat de *Munteanu și colab.* (2002), iar pentru Maramureș de *Ardelean și Béres* (2000), care constată aici o populație viabilă, prezentă într-o densitate modestă, dar constantă în habitatele preferate.

Pentru Depresiunea Baia Mare a fost citată de *Ardelean* (2001, 2001a) ca specie rară, iar în colecția ornitofaunistică a Universității de Nord Baia Mare se află un exemplar provenit din pădurea Cicârlău (*Ardelean*, 2000a).

Prin urmare, ierunca este o apariție rară în nordul Depresiunii Baia Mare, în pădurile de fag din Munții Oaş-Gutâi-Țibleș.

PHASIANIDAE

1778. *Perdix perdix* (Linnaeus) - potârniche

Specie europeo-turkestanică, politipică – reprezentată la noi de subspecia *P.p. perdix* (L.) - sedentară, omnivoră, întâlnită în regiuni deschise, pe terenuri arabile cu tufișuri joase.

Prezentă în Europa, cu excepția părții de nord și de răsărit. Larg răspândită în România, cu efectivele estimate la 40.000-60.000 perechi într-o ușoară refacere, după o lungă perioadă de declin (*Munteanu și colab.*, 2002).

Este frecventă, dar cu efectivele în declin, în NV-ul României, fapt atestat și de *Papadopol* (1972), *Ardelean* (1998), *Ardelean și Karácsonyi* (2002), *Ardelean și Béres* (2000). *Munteanu și colab.* (2002), inclusiv în Maramureș.

De asemenea, este menționată în Depresiunea Baia Mare de *Ardelean* (2000a, 2001), care o găsește frecventă peste tot, inclusiv pe terenurile agricole din zonă, și de *Láposi* (2004, 2006), care o consideră o apariție accidentală pe raza municipiului Baia Mare (5 exemplare la marginea unei pădurici din Satu Nou de Sus – 29.09.1997), dar și pe malurile Someșului, unde poate fi văzută de obicei în sezonul rece, când apare în cânduri, deși nu este caracteristică zonelor umede. Își caută de multe ori adăpost în vegetația bogată de pe maluri. Autorul menționează următoarele observații de pe Someș pe sol și în zbor: la Dănești (10 exemplare – 24.10.2004), Fărcașa (8 exemplare – 9.09.2005), Someșeni (circa 15 exemplare – 17.11.2004), Lunca Potăului (peste 20 exemplare, pe malul apei – 11.12.2005), Valea Vinului (16 exemplare, în porumb, lângă apă – 12.08.2003) și Odoreu (circa 30 exemplare – 27.11.2005). În colecția ornitofaunistică a Universității de Nord Baia Mare se află exemplare colectate de pe terenurile agricole de la Recea, Satu Nou de Sus și Lăpușel (*Ardelean*, 2000a).

Și noi am găsit-o de mai multe ori în zona cercetată, uneori în număr mare de exemplare: pe șoseaua Bușag – Cicârlău (6 exemplare, în mărcinișurile

aferente – 13.01.2002), în lunca Someșului (multe exemplare, prin tufișuri – 16.06.2001), pe haldele de steril de la Bozânta Mare (1 pereche – 27.04.2006), la Cicârlău, pe o fâneată cultivată (12 exemplare – 20.06.2006), între mărăcinișuri la Ardușat (10 exemplare – 10.02.2001) și la Hideaga (2 perechi – 28.06.2001), pe culturile agricole de la Lăpușel de pe Lăpuș (1 pereche – 25.05.2001; 5 perechi – 9.06.2001).

Prin urmare, potârnichea este o specie frecventă și cu efective mari în Depresiunea Baia Mare, mai ales pe terenurile agricole din sudul acesteia.

1779. *Coturnix coturnix* (Linnaeus) - prepeliță

Specie aparținătoare Lumii Vechi, monotipică, omnivoră, oaspete de vară, clocitoare, prezentă pe pășuni și fânețe, precum și pe terenurile agricole cultivate. Frecventă în Europa, mai puțin în nordul și estul continentului.

Cuibărește în întreaga țară, exceptând munții împăduriți. Efectivele actuale sunt reduse – circa 30.000-50.000 perechi – mult sub cele ce au existat acum câteva decenii (Munteanu și colab., 2002). Nu este legată de zonele umede, ci mai mult de lunca râurilor. Este aproape imposibil de văzut, dar își face simțită prezența prin cântecul ei caracteristic.

Aprecierile privind răspândirea și efectivele de prepeliță din NV-ul României sunt contradictorii. Toți cercetătorii consideră însă specia frecventă în zonă și efectivele semnificative (Ardelean, 1998; Munteanu și colab., 2002).

Din Depresiunea Baia Mare este menționată de Ardelean (2000), ca specie frecventă peste tot, mai ales pe terenurile agricole, dar și de Láposi (2006), care constată că efectivele din zona cercetată sunt mult diminuate. În colecția faunistică a Universității de Nord Baia Mare se află exemplare colectate de pe terenurile agricole de la Pribilești (Ardelean, 2000a).

Noi am întâlnit-o pe fânețe, vara, când, la zgmotul nostru, încercă să ne evite, zburând, precum pe fânețele de la Satulung (4 exemplare – 13.07.2001), Cicârlău (6 exemplare – 10.06.2002) și Seini (3 exemplare – 11.06.2002).

Prin urmare, prepelița este o specie frecventă în zonă și în efective apreciabile, insuficient estimată datorită discreției și a preferinței pentru habitate cu vegetație bogată, în care se ascunde.

1780. *Phasianus colchicus* (Linnaeus) - fazan

Specie politipică, sedentară, vegetariană, de origine chineză, colonizată în România, prezentă în partea centrală și vestică a Europei.

Colonizată și răspândită în toată țara, cu excepția molidișurilor, prin mai multe subspecii. Efectivele sunt estimate la 100-200 mii exemplare, organizate în perechi (*Munteanu și colab.*, 2002). Acestea sunt menținute mai ales datorită repopulărilor care se fac anual pentru realizarea fondului cinegetic. În prezent, are loc o diminuare numerică din cauza desființării multor fazanării după 1990. Este un locuitor permanent al desișurilor de pe malul apelor. De asemenea, este comun în regiunile împădurite deschise și pe terenurile agricole cu crânguri, parcele de pădure tânără, mărăcișiș, tufăriș etc. Introducerea fazanului la noi s-a produs în detrimentul populațiilor de potârnică, deoarece își dispută aceeași nișă ecologică (*Ciochia*, 1992).

Având habitate favorabile, NV-ul României constituie un loc excelent pentru fazan, parțial naturalizat aici (*Papadopol*, 1972; *Ardelean*, 1998; *Munteanu și colab.*, 2002), iar în Maramureș a intrat spontan din avalul Tisei. Actualmente, este prezent aici de-a lungul apelor curgătoare, fiind menționat de *Béres* (1997), *Béres și Petrescu* (1997), *Ardelean și Béres* (2000).

Pentru Depresiunea Baia Mare este citat de *Ardelean* (2000), ca prezent peste tot și în efective apreciabile, cât și de *Láposi* (2004, 2006), care îl menționează la marginea unei păduri din Satu Nou de Jos (5 exemplare – 29.09.1997) în primul studiu și în numeroase locuri în cel de-al doilea studiu. În colecția Universității de Nord Baia Mare se află mai multe exemplare de rase diferite de fazan din zona cercetată (*Ardelean*, 2000a).

Și noi l-am găsit repetat în mai multe habitate și locații din Depresiunea Baia Mare, mai ales pe șesul din vecinătatea Someșului, precum la Arduș, și pe Lăpuș în pădure sau la Apa Sărată (Tăuții Măgherauș) ori pe lacul balastierei Apa, în general în exemplare izolate.

În concluzie, este o specie comună în Depresiunea Baia Mare, dar care are efectivele dependente de amploarea repopulărilor și a vânătorii.

GRUIFORMES

RALLIDAE

1781. *Rallus aquaticus* Linnaeus - cârstel de baltă

Specie paleartică, politipică – în Europa, inclusiv în România este răspândită forma nominată *R.a. aquaticus* L. – carnivoră, parțial sedentară, parțial migratoare (pasajul de toamnă este cel mai evident), frecvent clocitoare, în zone umede, cu vegetație acvatică bogată și cu mături (*Ciochia*, 1992), unde trăiește retras în stuful bogat.

În România, este oaspete de vară, dar anual ierneză în exemplare izolate. Frecvent mai ales la câmpie, în tote mlaștinile. Efectivul este greu de precizat datorită modului de viață ascuns. Este totuși estimat la 8.000-12.000 perechi pe țară (*Munteanu și colab.*, 2002).

Papadopol (1972), *Ciochia* (1992), *Ardelean* (1998) îl includ pe lista avifaunistică a părții de NV a României, unde găsește multe mlaștini, bălți, lacuri de acumulare naturalizate.

Din Depresiunea Baia Mare este menționat doar de *Ardelean* (2001, 2001a), care îl consideră frecvent în zonă, iar în colecția faunistică a Universității de Nord Baia Mare se află exemplare provenite din lunca Someșului de la Cicârlău și din iazurile piscicole de la Ariniș (*Ardelean*, 2001a). Din Maramureș este citat de *Szilágyi* (1876), *Ardelean și Béres* (2000), ca specie ce cuibărește în primul rând în lunca Tisei și în bălțile cu nămol aferente, dar și pe lângă suprafețe de apă mai mici și cu vegetație bogată, unde trăiește retras.

Noi l-am găsit pe bălțile din Pădurea Lăpușel (1 exemplar – 27.07.2000) și pe lacurile piscicole de la Ariniș (peste 30 exemplare, în grupuri de 3-4 exemplare – 21.03.2001).

Având în vedere observațiile noastre și permanenta retragere din calea omului, socotim cârstelul de baltă o pasăre frecventă în Depresiunea Baia Mare, dar cu efective mici și cu evidentă tendință de diminuare.

1782. *Crex crex* (*Linnaeus*) - cristel de câmp

Element european, monotipic, aflat în regres pe toată suprafața arealului, omnivor, oaspete de vară, clocitor, mai ales în fânețe hidrofile.

Nu există un inventar al acestei specii pentru România. Ca urmare, presupunem o largă răspândire în întreaga țară pe terenuri deschise cu vegetație ierboasă. Efectivele sunt totuși estimate la circa 20000 perechi pe țară (*Munteanu și colab.*, 2002), fiind inclusă în cartea roșie a vertebratelor din România, ca specie vulnerabilă (*Munteanu*, în *Botnariuc și Tatole*, 2005). Glasul lui caracteristic se aude din ce în ce mai rar.

Biotopul specific sunt pajiștile bogate, mai ales lunci și culturi agricole (trifoi, lucernă, păioase), iar după recoltarea acestora se retrage în porumbiști (pârloage, ierburi cu tufe), cu abundență maximă în ținuturile de dealuri joase, pe văi.

În NV-ul țării, efectivele sunt în regres, datorită desecării terenurilor mlăștinoase, fiind citat de *Ardelean* (1998), *Kováts* (1999), *Munteanu și colab.*, (2005), iar în Maramureș este o specie puțin numeroasă, prezentă

mai ales în luncile râurilor mari, așa cum menționează *Filipașcu* (1971), *Ardelean și Béres* (2000).

Din Depresiunea Baia Mare este citat de *Ardelean* (2001), care îl consideră o specie frecventă peste tot, pe lângă bălți, și de *Láposi* (2006), care îl identifică, în exemplare izolate, după cântec, pe Someș, la Dănești (22.04.2004), Lucăcești (24.06.2005), Someșeni (22.05.2005) și Roșiori (24.06.2005). În colecția faunistică a Universității de Nord Baia Mare se află un exemplar de cristel de câmp colectat de pe o baltă de la Lăpușel (*Ardelean*, 2000a).

Prin urmare, cristelul de baltă este o pasăre frecventă și cu efective importante în Depresiunea Baia Mare, dar, fiind retras, nu poate fi văzut decât parțial sau identificat mai ales după cântecul lui caracteristic.

1783. *Gallinula chloropus* (Linnaeus) - găinușă de baltă

Specie cosmopolită, politipică – reprezentată în Europa de subspecia nominată *G.ch. chloropus* (L.) - omnivoră, oaspete de vară, clocitoare, pe iazuri cu vegetație de suprafață, bogată și cu stufăriș des pe maluri.

Este larg răspândită în România, fiind prezentă pe toate apele stătătoare, precum și pe unele ape lent curgătoare. Efectivul este estimat la 18000-30000 perechi pe țară (*Munteanu și colab.*, 2002).

Este introdusă de *Papadopol* (1972) pe lista avifaunistică a NV-ului României, și de *Szilágyi* (1876) pe cea a Maramureșului, fapt confirmat și de *Ardelean* (1998), respectiv *Ardelean și Béres* (2000), *Munteanu și colab.* (2002).

Prezența sa în Depresiunea Baia Mare este menționată de *Ardelean* (2000, 2000a, 2001, 2001a), ca specie frecventă peste tot în zonă, mai ales pe iazurile de la Ariniș, dar și de *Láposi* (2004, 2006), care o consideră relativ rară în zonă. Astfel, în nordul depresiunii, unde condițiile de cuibărit lipsesc, o găsește doar o singură dată, accidental, pe lacul de baraj Firiza-Strâmtori (10.04.2000), pe când în sudul zonei cercetate, unde condițiile de biotop sunt mai bune, o întâlnește în mai multe locuri, pe ape de-a lungul Someșului, dar în exemplare izolate, la Dănești (2.07.2004; 7.09.2005), Tămaia (27.08.2005) și Someșeni (19.08.2004). În colecția faunistică a Universității de Nord Baia Mare se află un exemplar ce provine dintr-o baltă de la Lăpușel de pe Lăpuș.

Noi am găsit-o în preajma lacului de la Lăpușel (4 exemplare – 27.07.2000) și pe lacurile de la Ariniș (1 exemplar – 20.09.2000), precum și pe lacul Polder - Săcălășeni (vara 2007) și lacul balastierei Apa (1 exemplar

Considerăm găinușa de baltă o specie cu frecvență și efective modeste în Depresiunea Baia Mare, ceva mai importante în sudul acesteia.

1784. *Fulica atra* Linnaeus – lișiță

Specie paleartică, politipică – larg răspândită în cea mai mare parte a Europei, inclusiv în România, prin subspecia nominată *F.a. atra* L. – carnivoră, oaspete de vară, dar în iernile blânde rămâne la noi, regulat clocitoare, întâlnită pe suprafețe de ape deschise și în vegetația acvatică.

În România, vara este răspândită pe toate apele stătătoare întinse cu vegetație abundentă. Anual, ierneză în lungul țărmului Mării Negre, rar în interiorul țării. Efectivele pe țară sunt estimate la 60.000-100.000 perechi (*Munteanu și colab.*, 2002).

Este o specie comună și cu efective mari, chiar și în NV-ul României, de unde este menționată de *Papadopol* (1972), *Ardelean* (1998), *Ardelean și Karácsonyi* (2002), inclusiv din Maramureș de *Szilágyi* (1876), *Ardelean și Béres* (2000), ca specie cu mare densitate, cuibărind pe orice luciu de apă, cu vegetație abundentă pe maluri.

Din Depresiunea Baia Mare este menționată mai ales în pasaj și în sezonul rece de *Ardelean* (2000, 2000a, 2001, 2001a), ca specie comună cu efective mari pe bălți și lacuri, mai ales pe lacurile piscicole de la Ariniș, unde maximumul de observații pe zi a fost de 91 exemplare, dar și de *Láposi* (2004, 2006), care o găsește pe apa lacului de baraj de la Firiza-Strâmtori, în efective mari (4 exemplare – 17.11.2002; 16 exemplare – 28.04.2003; 7 exemplare – 13.11.2003), dar mai ales pe lacurile aferente Someșului de la Dănești (2 exemplare – 24.10.2004), Someșeni (4 exemplare – 17.11.2004), Potău (10 exemplare – 10.11.2005) și Lunca Potăului (câte 10-15 exemplare – 1.12.; 11.12.2005). În colecția faunistică a Universității de Nord Baia Mare se află un exemplar de lișiță provenit dintr-o baltă de la Lăpușel (*Ardelean*, 2000a).

Noi am găsit lișiță în efective mari pe lacul de la Lăpușel (4 exemplare – 28.07.2000), dar mai ales pe lacurile piscicole de la Ariniș (5 exemplare – 27.07.2000; 20 exemplare – 22.03.2001; peste 40 exemplare – 22.03.2001; 22 perechi – 17.03.2004; 15 exemplare – 13.01.2005; peste 100 exemplare – 6.10.2005), precum și pe lacul Polder (vara 2007) și lacul balastierei de la Apa, în exemplare însemnate (12 exemplare – 21.11.2006; câte 6 exemplare – 10 și 17.12.2006, 4.02.2007; 8-10 exemplare – 30.12.2006; câte 35-40 exemplare – 7, 12, 14, 21.01.2007; 6 exemplare –

4.02.2007; 4 exemplare – 18.02.2007; câte 3 exemplare – 25.02.2007, 5.03.2007).

Prin urmare, lișița este o specie comună în Depresiunea Baia Mare și cu efective mari mai ales în sudul acesteia, unde întâlnește habitate adecvate, ca și cele de pe lacurile de la Ariniș.

1785. *Grus grus* (Linnaeus) – cocor mare

Specie palearctică, politipică, răspândită în Europa, prin forma nominată *G.g. grus* (L.).

În România este oaspete de vară și de pasaj, poposind câteva zile prin fânețe și pășuni, precum și pe terenuri agricole cultivate.

NV-ul României a oferit și mai oferă habitate favorabile pentru cocori, motiv pentru care este încă numeros în pasaj (*Andrássy*, 1957; *Poliș și colab.*, 1969; *Papadopol*, 1972; *Béczy și Poliș*, 1970; *Kováts*, 1970, 1999; *Ardelean*, 1998; *Ardelean și Karácsonyi*, 2002). În Maramureș, este o specie de pasaj ce trece rar, poposind pe valea Tisei.

Nu deținem date bibliografice privind prezența cocorului mare în zona cercetată, nici măcar în pasaj.

Noi l-am observat în pasaj la Dănești pe Someș (10 exemplare – 10.10.2006), ceea ce arată că, totuși, este prezent în zonă.

CHARADRIIFORMES

HAEMATOPODIDAE

1786. *Haematopus ostralegus* (Linnaeus) - scoicar

Specie cosmopolită, răspândită pe toate continentele, cu excepția celui arctic, cuibărind în general în lungul țărmurilor marine, iar local pe lângă ape continentale, în Europa și mai ales în Asia. În Europa, are un areal disjunctiv, cu o concentrație mai mare în Peninsula Scandinavică și insulele britanice. Este o specie vulnerabilă sub aspect ecologic (*Botnariuc și Tatole*, 2005).

În România, se întâlnește, în principal, pe litoralul Mării Negre, în dreptul Deltei Dunării și foarte rar în interiorul țării, îndeosebi ca oaspete de vară (mai rar în pasaj). Cuibărește în mod obișnuit pe plajele de nisip litorale, acolo unde abundă gasteropodele, și pe insule ale râurilor și lacurilor. Efectivul pe țară este probabil de 50-150 perechi (*Munteanu și colab.*, 2005).

Nu este menționat în literatura de specialitate pentru NV-ul României și Maramureș.

Se cunoaște doar o singură observație din Depresiunea Baia Mare

(Láposi, 2006), pe Someș, în perioada pasajului de primăvară, la Ardușat (4 exemplare, pe mal – 11.05.2000), care poate fi considerată doar o prezență accidentală în zonă.

CHARADRIIDAE

1787. *Charadrius dubius* Scopoli - prundăraș gulerat mic

Este o specie paleartică, politipică – prezentă în România prin subspecia *Ch.d. curonicus* Gmelin – oaspete de vară, prezentă pe lângă orice apă curgătoare care au prundiș, pe care preferă să-l clocească. Prezent în toată Europa, mai puțin în nordul extrem și estul acesteia (**fig. nr. 98**).

În țara noastră este oaspete de vară, care cuibărește pe bancurile de prundiș din lungul tuturor râurilor mai importante din țară. Efectivul său este estimat la circa 2500-4000 perechi (Munteanu, 2002).

În NV-ul României apare rar, fiind inclus de Kováts (1970), Papadopol (1972), Ardelean (1998), Ardelean și Karácsonyi (2002) pe lista faunistică a acestei părți a țării. Considerat specie constantă și frecventă în Maramureș de Ardelean și Béres (2000).

Fig. nr. 98 - *Charadrius dubius*, pe malul Someșului la Ardușat

Din Depresiunea Baia Mare este citat de Ardelean (2000), din lunca Someșului, la podul de la Ardușat (2 exemplare – 25.07.2000), și de Láposi

(2006), care îl consideră specia cea mai numeroasă dintre toate păsările de apă care se găsesc pe Someș în perioada verii. Același autor apreciază că acest prundăraș este una dintre speciile cu cea mai spectaculoasă evoluție numerică pe care a putut-o constata în zona studiată. În acest moment, poate fi văzut pe Someș, peste tot în număr mare, de-a lungul malurilor joase cu nisip și pietriș sau pe insule joase pe care cuibărește cu predilecție.

Noi l-am găsit mai ales pe Someș, la Ardușat (3 exemplare – 1.07.2004; 1 exemplar, pe prundiș – 17.03.2004; 2 exemplare – 26.04.2006), Bârgău (1 pereche pe pietriș – 30.06.2004; 1 exemplar – 30.06.2004) și Cicârlău (3 perechi pe o lungime de 3 km de râu – 29.04.2004), dar și pe lacurile piscicole de la Ariniș (2 exemplare – 20.09.2000), lacul de la balastiera Apa (3 exemplare – 13.04.2007; 2 exemplare – 15.04.2007) și pe Lăpuș la Coruia, în exemplare izolate (vara 2007).

Prin urmare, prundărașul gulerat mic este o specie frecventă în Depresiunea Baia Mare, dar cu efectivele relativ modeste, fiind mai prezent în sudul zonei, aferentă Someșului.

1788. *Charadrius hiaticula* Linnaeus - prundăraș gulerat mare

Specie arctică, de pasaj, rară, carnivoră, preferând zonele umede cu vegetație bogată. Prezentă în NV-ul Europei, inclusiv în România.

Nu este citat pentru NV-ul României și zona cercetată decât de Láposi (2006), care îl menționează, în perioada pasajului, împreună cu specia precedentă, dar mult mai rar; pe Someș, în localitățile Lucăcești (1 exemplar, în zbor – 17.07.2003), Dănești (3 exemplare, pe mal și în zbor – 3.08.2005), Roșiori (1 exemplar – 5.05.2005) și Someșeni (câte 2 exemplare în zbor – 19.08.2004 și 29.08.2005), și pe lacul balastierei de la Apa (2 exemplare – 6.04.2007; 10 exemplare – 13.04.2007).

Prin urmare, prundărașul gulerat mare este o pasăre de pasaj cu apariție mai rară și cu efective modeste în Depresiunea Baia Mare.

1789. *Pluvialis apricaria* (Linnaeus) - ploier auriu

Specie arctică, omnivoră, de pasaj (mai numeros toamna), pe câmpii, mlaștini, pășuni și fânețe. Ocupă Peninsula Scandinavică și insulele britanice.

În NV-ul României este rar întâlnit (*Papadopol*, 1972; *Kováts*, 1970, 1988; *Ardelean*, 1998; *Ardelean și Karácsonyi*, 2002), întotdeauna în stoluri mici, iar în Maramureș este considerat frecvent pe lângă Tisa (*Béres*, 1972, 1995; *Ardelean și Béres*, 2000).

Din Depresiunea Baia Mare nu a fost citat până la această dată. Noi l-am observat, însă, de câteva ori, și în efective importante; pe lacurile

piscicole de la Ariniș (peste 150 exemplare pe lac neînghețat – 22.03.2003; circa 50 exemplare – 23.03.2003; 5 exemplare – 4.12.2003).

Deci, ploierul auriu este o pasăre cu frecvență mică în Depresiunea Baia Mare, dar la fiecare apariție se înregistrează efective mari.

1790. *Vanellus vanellus* (Linnaeus) - nagâț

Specie paleartică, monotipică, carnivoră, oaspete de vară, regulat cuibăritoare, prezentă pe mlaștini, în spații deschise, pe fânețe și pășuni umede. Ocupă Europa, mai puțin răsăritul și sudul acesteia.

Specie larg răspândită în România, rar clocitoare în Transilvania. Cuibărește nu numai în mlaștini, ci și pe câmpiile agricole. Efectivul pe țară este estimat la 6.000-12.000 perechi (*Munteanu și colab.*, 2002).

Fig. nr. 99 – Aglomerare de *Vanellus vanellus* în vecinătatea Someșului, la Sârbii Fărcașei

În NV-ul României este frecvent întâlnit și în efective mari, inclusiv în Depresiunea Baia Mare (*Papadopol*, 1972; *Kováts*, 1970, 1999; *Ardelean*, 1998; *Ardelean și Karácsonyi*, 2002) în zonele joase înierbate din apropierea apelor, iar în Maramureș este o specie de pasaj ce cuibărește izolat (*Ardelean și Béres*, 2000) (**fig. nr. 99**).

Din Depresiunea Baia Mare este citat atât de *Ardelean* (2000, 2000a, 2001, 2001a), cât și de *Láposi* (2004, 2006), ca specie comună și cu efective

foarte mari. Primul îl menționează pe lacurile de la Ariniș (100 exemplare pe arătură moale unde scormonea după hrană – 25.07.2000; 18 exemplare – 18.10.2000), unde s-au înregistrat și maximumul de 137 exemplare pe zi. Al doilea îl observă mai ales pe malul Someșului, îndeosebi în pasajul de toamnă, prezent în grupuri de zeci de exemplare, pe când în sezonul cald apare mult mai rar în apropierea apei, deși este întâlnit în lunca râului. Pe Someș, face următoarele observații: Dănești (35-40 exemplare, pe o insulă – 2.01.2004; circa 30 exemplare, pe o insulă – 24.10.2004; 20 exemplare, în zbor – 20.04.2005; 15 exemplare, pe mal, în zbor – 29.09.2005), Coltirea (30 exemplare, pe mal – 7.07.2003; 25 exemplare, pe mal, în zbor – 11.10.2005), Ardușat (12 exemplare, pe mal – 20.03.2004), Lunca Potăului (15 exemplare – 23.10.2005), Roșiori (33 exemplare, pe mal – 17.08.2003; 40 exemplare, pe mal – 23.07.2005) și Someșeni (38 exemplare – 14.09.2004). Același autor menționează și o prezență a nagățului chiar în municipiul Baia Mare, în zona Italsofa (14 exemplare, pe câmp – 21.04.2001). În colecția faunistică a Universității de Nord Baia Mare se află mai multe exemplare de nagăț provenite din diferite locuri de pe Someș (Ariniș, Gârdani, Ardușat, Sârbi).

Noi l-am găsit peste tot în Depresiunea Baia Mare, în biotopurile umede și în zonele limicole, în repetate rânduri și în efective deosebit de mari, după cum urmează: pe lacurile piscicole de la Ariniș (circa 100 exemplare – 20.09.2000; 18 exemplare – 18.10.2000; 12 exemplare – 21.03.2001; peste 300 exemplare, în ziua de 22.03.2003; circa 50 exemplare izolate sau în grupuri mici – 17.03.2003), pe Valea Sălajului, în zona Ariniș (circa 50 exemplare, în grupe de 2-5 exemplare – 13.03.2003), pe Someș la Lucăceni (peste 100 exemplare, pe arătură proaspătă – 29.07.2001), în luncă, la Mireșu Mare (peste 120 exemplare, pe arătură proaspătă – 29.03.2001), la Hideaga (peste 80 exemplare, pe câmp – 22.03.2003), Ardușat (peste 150 exemplare, în grupe de 3-5 exemplare – 13.03.2003; circa 200 exemplare – 16.03.2003) și în Pădurea Lăpușel, inundată (6 perechi – 22.03.2001), în lacul balastierii Apa (câte 23-25 exemplare – 25 și 31.03.2007).

În concluzie, nagățul este o specie comună, larg răspândită în Depresiunea Baia Mare, mai ales în sudul ei, având populații viguroase cu efective foarte mari, la care se adaugă și unele exemplare aflate în pasaj.

SCOLOPACIDAE

1791. *Calidris minuta* (Leisler) - fugaci mic

Specie arctică, omnivoră, de pasaj, cuibăritoare în tundra siberiană.

Rar în migrație spre nord, prin vestul Europei, destul de comun în migrația de toamnă, pe terenuri mlăștinoase și plaje nisipoase, de obicei printre fugacii de țärm.

Nemenționată în literatură pentru NV-ul României și Depresiunea Baia Mare, iar *Ardelean și Béres* (2000) îl consideră mai mult decât o prezență accidentală în Maramureș.

Din Depresiunea Baia Mare este menționat numai de *Ardelean* (2000, 2001a), care observă două exemplare de fugaci mic în zona lacurilor piscicole de la Ariniș, în pasaj (20.09.2000).

Noi l-am găsit, de asemenea, la Ariniș, în pasaj (3 exemplare – 16.09.2002).

Fugaciul mic este, deci, o apariție foarte rară în Depresiunea Baia Mare și în efective mici.

1792. *Calidris alpina* (Linnaeus) - fugaci de țärm

Specie arctică, omnivoră, de pasaj, frecventă pe marginea lacurilor interioare, împreună cu alte limicole.

Prezent în partea NV-că a Europei, unde cuibărește rar, și local, pe terenurile mlăștinoase. Stolurile mari și compacte migratoare vin din tundra siberiană, de-a lungul țärmurilor joase, dar și pe bălțile interioare.

Apare rar sau ocazional, în pasaj, în NV-ul României și în zona cercetată de noi, fiind menționat de *Kováts și colab.* (1970), *Papadopol* (1972), *Hamvas și Karácsonyi* (1980), *Ardelean și Karácsonyi* (2002). Din Maramureș, nu se cunosc semnalări în literatura de specialitate.

Din Depresiunea Baia Mare este menționat numai de *Ardelean* (2001), care îl observă la Ariniș (15 exemplare – 18.10.2000), iar noi l-am găsit tot la Ariniș (12 exemplare – 4.12.2003) și pe Someș la Roșiori (1 exemplar – 19.10.2006).

În concluzie, fugaciul de țärm este o pasăre ce apare foarte rar, în pasaj și în exemplare puține în Depresiunea Baia Mare.

1793. *Philomachus pugnax* (Linnaeus) - bătauș

Specie paleartică, monotipică, omnivoră, de pasaj (mai frecvent primăvara), prezentă pe mlaștini, în rogozuri și stuf, dar și pe terenuri deschise cu ape temporare. Cuibărește în bălțile și mlaștinile cu vegetație scundă, în număr mai mare în tundra nordică. În migrație, destul de comun pe țärmuri, pajiști mlăștinoase, de asemenea pe terenuri arabile deschise cu iarbă. Adesea, în stoluri compacte, destul de mari, care execută manevre prin aer.

Bătăușul este o pasăre migratoare rar observată în NV-ul României, inclusiv în Depresiunea Baia Mare, unde este menționat de *Ardelean* (2000, 2000a, 2001, 2001a), ca pasăre foarte rară în pasaj (5 exemplare – 18.10.2000). În colecția faunistică a Universității de Nord Baia Mare se află 1 exemplar colectat de la Ardușat, în vecinătatea Someșului.

Prin urmare, bătaușul apare în zonă foarte rar și în efective mici, întotdeauna numai în pasaj.

1794. *Lymnocyptes minimus* (*Brünnich*) - becațină mică

Specie siberiană, carnivoră, de pasaj, întâlnită pe mlaștini, pășuni și fânețe umede în vestul țării. Este destul de comună în mlaștinile din nord. În pasaj și iarna este întâlnit pe mlaștinile cu smocuri de iarbă, adesea pe un sol uscat (iarna).

Papadopol (1972), *Kováts* (1999) și *Ardelean* (1998) o includ pe lista avifaunistică a părții de NV a României. Nementionat din Maramureș.

Nu există însă nici o mențiune în literatură despre prezența becaținei mici în Depresiunea Baia Mare.

Noi am găsit-o, o singură dată, iarna, pe Someș, la Ardușat (2 exemplare – 16.02.2003).

Prin urmare, considerăm becațina mică o pasăre care apare foarte rar în Depresiunea Baia Mare, în pasaj.

1795. *Gallinago gallinago* (*sin. Capella gallinago*) (*Linnaeus*) - becațină comună

Specie holarctică, politipică – răspândită în Europa prin subspecia nominată *G.g. gallinago* (L.) – carnivoră, frecventă în pasaj în toată țara, dar ca specie clocitoare este rară, prezentă mai ales în Crișana și Transilvania. Efectivul clocitor este estimat de *Muntean și colab.* (2002) la circa 15-40 perechi. Comună prin luncile umede și în zonele mlăștinoase și pe bălți. Se ascunde în vegetație, adesea mai multe împreună.

În NV-ul României este frecventă, în efective mici (*Papadopol*, 1972; *Ciochia*, 1992; *Weber și colab.*, 1994), iar în Maramureș este o specie obișnuită de pasaj (*Ardelean și Béres*, 2000; *Szilágyi*, 1876; *Béres*, 1990, 1997a, 1999).

Din Depresiunea Baia Mare este citată numai de *Ardelean* (2000, 2001, 2001a), ca specie frecventă pe Someș, dar mai ales pe iazurile de la Ariniș (9 exemplare – 20.09.2000, în pasaj).

Și noi am observat becațina comună pe iazurile de la Ariniș, în pasaj (10 exemplare – 23.09.2001; 8 exemplare – 25.09.2001; 6 exemplare –

4.12.2003), iar *Láposi* (2006) pe lacul Polder de la Săcălășeni, în vara anului 2007.

Prin urmare, becațina comună este o specie rară în Depresiunea Baia Mare, care apare numai în pasaj.

1796. *Gallinago media* (Latham) - becațină mare

Paleartică, monotipică (areal disjunctiv, mai ales în NV-ul Europei), carnivoră, de pasaj (frecventă regulat în ambele pasaje, dar nu numeroasă), prin pajiști mlăștinoase. În pasaj, poposesc pe terenuri mai uscate decât becațina comună.

Andrássy (1957), *Poliş și colab.*, (1969), *Papadopol* (1972) o includ pe lista avifaunistică a NV-ului României, ca specie rară și cu efective mici. Nu s-a dovedit prezența sa în Maramureș.

În colecția Universității de Nord Baia Mare se află un exemplar de becațină mare colectată în timpul pasajului de la Tăuții Măgherauș (*Ardelean*, 2000a).

Deci, becațina mare este o specie foarte rară și puțin numeroasă în Depresiunea Baia Mare, prezentă numai în pasaj.

1797. *Scolopax rusticola* Linnaeus - sitar de pădure

Element paleartic, carnivor, oaspete de vară, frecvent în pasaj. Cuibărește în pădurile umede cu rariști din Carpați, rar la altitudini mai joase. Efectivele de la noi sunt estimate de *Munteanu și colab.* (2002) la cel puțin 600-1000 perechi pe țară. În migrații, trece peste țara noastră, într-un număr destul de mare.

Sitarul de pădure este o specie puțin sesizată în NV-ul României, având un areal de răspândire restrâns și efectivele mici, în declin (*Andrássy*, 1925; *Poliş și colab.*, 1969; *Hamvas și Karácsonyi*, 1980; *Ardelean și Karácsonyi*, 2002), iar în Maramureș este o specie cuibăritoare în etajul boreal al munților ce îl înconjoară, fiind și pasăre de pasaj (*Szilágyi*, 1876; *Filipașcu*, 1971; *Ardelean și Béres*, 2000).

Noi am observat sitarul de mai de câteva ori în Depresiunea Baia Mare, în pasaj, atât în Pădurea Lăpușel (1 exemplar – 9.04.2001; 20 exemplare – 17.03.2003), cât și pe Someș, la podul de la Ardușat, pe o pășune din apropierea unei păduri (2 exemplare – 16.03.2003).

Deci, sitarul de pădure este o pasăre rară în zonă, prezentă numai în pasaj în Depresiunea Baia Mare.

1798. *Limosa limosa* (Linnaeus) - sitar de mal

Specie paleartică, carnivoră, foarte frecventă ca specie de pasaj -

prezența sa ca oaspete de vară este incertă - probabil rar cuibăritor (pe pajiști întinse mlăștinoase). Întâlnit în rogozurile și stufurile mlaștinilor. În migrație și iarna întâlnit de-a lungul coastelor marine și în estuare, în număr mai mic pe continent.

La noi, cuibărește doar în Câmpia de Vest, dar în prezent își extinde aria de răspândire în România. Efectivul său este estimat pentru întreaga țară la 30-40 perechi clocitoare (*Munteanu și colab.*, 2002).

Papadopol (1972), *Munteanu și colab.* (2002) îl includ pe lista avifaunistică a NV-ului României, ca pasăre de pasaj, când, în stoluri mici, traversează zona, poposind mai ales în mlaștinile de la Carei (*Hamvas*, 1969; *Poliș și colab.*, 1969; *Kováts și colab.*, 1970, 1999; *Hamvas și Karácsonyi*, 1980; *Ardelean*, 1998; *Ardelean și Béres*, 1999a). Din Depresiunea Maramureș nu a fost semnalat.

În Depresiunea Baia Mare este citat numai de *Ardelean* (2001, 2001a), în vecinătatea lacurilor piscicole de la Ariniș, ca specie rară (o singură observație 5 exemplare în data de 18.10.2000), dar și pe Someș ca specie rară. În colecția faunistică a Universității de Nord Baia Mare se află un exemplar provenit din vecinătatea Lăpușului de la Lăpușel (*Ardelean*, 2000).

Deci, sitarul de mal este o apariție rară și numai în pasaj, în exemplare puține, în Depresiunea Baia Mare.

1799. *Numenius arquata* (*Linnaeus*) - culic mare

Specie paleartică, omnivoră, oaspete de vară mai frecventă în pasaj, întâlnită în fânețe și pășuni. Cuibărește destul de des pe dune, câmpii și pajiști, mlaștini și bălți. În migrație și iarna prezent pe țărmuri mlăștinoase și câmpii. La noi, cuibărește în număr redus, mai ales pe grindurile înierbate din jurul lacurilor Razelm – Sinoe.

În NV-ul României este o apariție sporadică, fiind prezent numai în pasaj. Din Maramureș nu avem semnalări.

Din Depresiunea Baia Mare este citată doar de *Láposi* (2006), pe Someș la Dănești, în exemplare izolate (15.05.2005 și 3.07.2005).

Deci, culicul mare este o pasăre ce apare rar și în exemplare puține, în pasaj în Depresiunea Baia Mare.

1800. *Tringa totanus* (*Linnaeus*) - fluierar cu picioare roșii

Specie paleartică, politipică – în Europa cuibărește subspecia nominată *T.t. totanus* (L.) – carnivoră, oaspete de vară (mult mai numeros ca în pasaj), întâlnită în zone mlăștinoase și pe ape temporare. Cuibărește în mlaștini, lunci umede, estuare etc. În pasaj și iarna, adesea, în zonele de

coastă marină, uneori în stoluri mari.

În România, are un areal disjunctiv cu populații mai viguroase pe Dunăre și în Deltă și cu populații locale modeste, cu cuibărit probabil. Efectivul clocitor este estimat la 100-300 perechi (*Munteanu și colab.*, 2002).

Este una dintre păsările cele mai frecvente în perioada de pasaj în NV-ul României (*Papadopol*, 1972; *Kováts*, 1970; *Ciochia*, 1992; iar în Maramureș este tot de pasaj, dar rară, iar cuibăritul nu este dovedit (*Béres*, 1972, 1995; *Ardelean și Béres*, 2000).

Din Depresiunea Baia Mare este menționat numai de *Ardelean* (1990, 1990a, 1991, 1991a), ca frecvent pe Someș, dar mai ales din zona lacurilor piscicole de la Ariniș (circa 50 exemplare – 20.IX.2000), menționând că în pasaj au putut fi observate până la 71 exemplare pe zi.

În colecția faunistică a Universității de Nord Baia Mare se află exemplare colectate în pasaj la Ardușat pe Someș (*Ardelean*, 2000a).

Și noi am realizat trei observații ale acestei specii din zona cercetată: la Ariniș (2 exemplare – 20.09.2000; circa 80 exemplare – 4.12.2003), în lunca Someșului la Ardușat (1 exemplar – 25.09.2001), dar și în vecinătatea ei, pe Someș la Lunca Potăului (14 exemplare – 18.03.2007) și Potău (7 exemplare – 29.04.2007), precum și pe lacul balastierei Apa (câte 2 exemplare – 31.03.2007, 6.04.2007).

Prin urmare, fluierarul cu picioare roșii este relativ frecvent în Depresiunea Baia Mare având efective mari, în pasaj.

1801. *Tringa nebularia* (*Gunnerus*) - fluierar cu picioare verzi

Specie siberiană, monotipică, carnivoră, de pasaj, prezentă în spații deschise și în ape temporare. Cuibărește în nordul Europei, pe terenuri mlăștinoase cu vegetație arbustivă mărunță și în păduri rare din munți. În migrație, este oaspete regulat pe lacurile continentale, bazine de acumulare și mlaștini, de obicei în grupuri mici.

Este una dintre păsările cele mai frecvente în pasaj (apare neregulat, mai ales în pasajul de toamnă, de obicei în număr mare) în habitatele umede din NV-ul României (*Andrássy*, 1957; *Papadopol*, 1972; *Kováts*, 1970; *Ciochia*, 1992; *Ardelean și Karácsonyi*, 2002). În Maramureș este o specie de pasaj rară (*Ardelean și Béres*, 2000).

În Depresiunea Baia Mare este citat de *Ardelean* (2000, 2000a, 2001, 2001a) ca specie rară pe Someș, dar îndeosebi din vecinătatea lacurilor piscicole de la Ariniș (4 exemplare – 20.09.2000), care menționează un număr maxim de 25 exemplare, observate în pasaj, dar și de *Láposi* (2006),

care îl observă mai mult pe Someș, pe mal, în localitățile Dănești (4, 10 exemplare – 17.04.2003; 8 exemplare – 7.09.2003; 5 exemplare – 22.08.2004), Fărcașa (4 exemplare – 7.08.2003; 2 exemplare – 7.09.2005), Lucăcești (8 exemplare – 21.08.2003), Colțirea (1 exemplar – 18.04.2003), Someșeni (2 exemplare – 14.09.2003; 5 exemplare – 19.08.2004; 4 exemplare – 21.09.2004) și Valea Vinului (2 exemplare – 17.08.2003; 10 exemplare – 14.09.2004). Același autor menționează un “val” remarcabil de fluierar cu picioare verzi în anul 2004, când în lunile august și septembrie s-a remarcat un număr mare de exemplare, cu mult peste perioada anterioară și posterioară a acestuia.

În colecția avifaunistică a Universității de Nord Baia Mare se află 1 exemplar colectat de pe Someș la Ardușat (*Ardelean*, 2000a).

Noi l-am găsit în zona cercetată doar în trei locuri, pe Someș la Ardușat (1 exemplar – 27.03.2000; 3 exemplare – 17.03.2004) și pe lacurile piscicole de la Ariniș (2 exemplare – 20.09.2000; peste 50 exemplare – 25.09.2000; un grup de 15 exemplare – 4.12.2003) și pe lacul balastierei de la Apa (câte 1 exemplar – 6, 13, 15.04.2007).

1802. *Tringa ochropus Linnaeus* - fluierar de zăvoi

Specie paleartică, monitipică, carnivoră, de pasaj, larg răspândită, dar nu și foarte numeroasă, în păduri izolate cu mici bălți și mlaștini și pe terenuri deschise și ape temporare.

În România este o specie de pasaj, dar cu care ne putem întâlni aproape în toate anotimpurile, rămânând la noi și vara, din aprilie până în octombrie, și chiar mai târziu, pe marginea râurilor, lacurilor, bălților și apelor de prin păduri (*Ionescu*, 1968). Se întâlnește până în zona alpină a Carpaților (*Vasiliu și Șova*, 1968). Sporadic, iernează în număr restrâns, în apropierea cursurilor de apă neînghețate și lângă izvoare calde. Nu se cunosc cazuri de cuibărit la noi (*Ardelean și Béres*, 2000).

Din NV-ul României este citat de *Papadopol* (1972), *Kováts* (1999), *Ardelean și Karácsonyi* (2002), ca specie de pasaj cu efective mici, iar din Maramureș de *Ardelean și Béres* (2000), ca specie foarte frecventă pe lângă apele străjuite de arbori, mai ales în zăvoiuil Tisei.

Din Depresiunea Baia Mare este menționat doar de *Láposi* (2004, 2006). În prima sa lucrare relatează existența a 2 exemplare care au staționat câteva zile pe malul lacului Firiza-Strâmtori, în timpul pasajului de primăvară (21.04.2003), pe când cea de a doua menționează apariția sa destul de rară, în perioada pasajului, în număr mic de exemplare.

Observațiile sale pe Someș (pe mal sau în zbor) sunt următoarele: Dănești – 2 exemplare (23.04.2003); Lucăcești – 4 exemplare (30.05.2004); Someșeni – 2 exemplare (19.08.2005).

Nici observațiile autorilor acestei cărți nu sunt numeroase. Ele se limitează doar la trei observații, toate pe Someș, la Pod Ardușat (câte 1 exemplar – 17.03.2004, 18.03.2004) și la Bârgău (1 pereche – 30.06.2004).

Prin urmare, fluierarul de zăvoi este o apariție rară în zonă, deocamdată găsită de noi doar pe Valea Someșului.

1803. *Tringa glareola* Linnaeus - fluierar de mlaștină

Element paleartic, monotipic, carvinor, de pasaj, găsit pe terenuri deschise și pe ape temporare.

În România este specie de pasaj (martie – mai, iulie – noiembrie), frecventă în stoluri, pe lângă bălțile mlăștinoase, zone inundabile și prin livezi umede (Ionescu, 1968). Izolat și sporadic rămâne și peste iarnă la noi. Toiul pasajului de primăvară este luna aprilie, iar cel autunal în septembrie.

Este inclus pe lista ornitologică a NV-ului României de Andrassy (1923a), Kováts (1970, 1999), Papadopol (1972, 1968), Ardelean (1998) Ardelean și Karácsonyi (2002, 2005), ca specie de pasaj cu apariție rară, inclusiv pe cea a Maramureșului, de Ardelean și Béres (2000), unde migrația sa se poate urmări îndeosebi zăvoitul Tisei.

Din Depresiunea Baia Mare este citat doar de Ardelean și Béres (2001), pe lacurile de la Ariniș. Cea mai remarcabilă observație este de 15 exemplare într-o zi, în monitorizarea din perioada 18.10.2000-5.04.2001.

Noi, de asemenea, l-am identificat, tot o singură dată, pe lacurile de la Ariniș (1 exemplar – 16.09.2005).

Prin urmare, apariția sa în pasaj prin Depresiunea Baia Mare este foarte rară și în exemplare, de obicei, izolate.

1804. *Tringa hipoleucos* (Linnaeus) - fluierar de munte

Specie paleartică, monotipică, carnivoră, oaspete de vară, pe țărmurile sărace în vegetație, cuibărând, în general, pe lângă lacuri, râuri și pâraie.

În România, este oaspete de vară și de pasaj pe lângă pâraiele de munte, până în etajul coniferelor, rar pe țărmurile lacurilor (Papadopol și Petrescu, 1992). Efectivul pe țară este apreciat la peste 2000-3000 perechi, fiind mai frecvent și abundent în Transilvania (Munteanu și colab., 2002).

În NV-ul României este menționat de Andrassy (1957), Poliș și colab. (1969), Papadopol (1968), Ardelean (1998), Kováts (1999), Ardelean și Karácsonyi (2002, 2005), ca specie de pasaj, cu apariție rară (eratică), iar

în Maramureș, de *Paszlavszi* (1918c), *Filipașcu* (1970), *Petrescu și Béres* (1997), *Ardelean și Béres* (2000), ca specie cuibăritoare, prezentă în majoritatea cursurilor de apă din zonă.

Din Depresiunea Baia Mare este citat doar de *Ardelean* (2000, 2001) și de *Láposi* (2006). Primul îl menționează în lunca Someșului, lângă podul de la Ardușat și respectiv pe Someș, la Borlești, iar al doilea constată apariția sa neregulată în zonă, în timpul pasajului de toamnă (mai rar primăvara sau chiar vara), tot pe Someș (pe mal sau în zbor), la Dănești (2 exemplare – 16.06.2004; 4 exemplare – 11.09.2005), Lucăcești (2 exemplare – 17.08.2004), Roșiori (2 exemplare – 12.08.2003) și Valea Vinului (5 exemplare – 17.08.2003).

Noi l-am observat în Depresiunea Baia Mare pe Someș, pe limbi de nisip, la Ardușat (1 exemplar – 10.04.2003; 2 perechi – 09.04.2004; 1 pereche – 1.07.2004; 1 cuib pe pietrișul unei mici insule – 30.06.2004) și la Bârgău (1 exemplar – 2.09.2005), dar și în vecinătatea ei, pe lacul balastierei Apa (câte 1 exemplar 6 și 13.04.2007) și pe lacul Polder, de la Săcălășeni, de pe Lăpuș (vara 2007).

În concluzie, fluierarul de munte apare relativ frecvent și în pasaj, pe Valea Someșului, dar în efective modeste.

LARIDAE

1805. *Larus minutus* Pallas - pescăruș mic

Palaearctic, carnivor, de pasaj, prezent pe suprafețe deschise de ape.

În România este atât pasăre de pasaj, frecventă primăvara în lagunele mării, în Deltă și Dunăre, cât și oaspete de vară, tot pe lagunele mării, unde mai rar clocește. Apare mai frecvent în Transilvania și Banat, iar în restul țării mai rar (*Ionescu*, 1968).

Pentru NV-ul României este citat de *Hamvas* (1969), *Hamvas și Karácsonyi* (1975), *Kováts* (1975, 1999), *Papadopol* (1968), *Ardelean și Karácsonyi* (2002, 2005), ca specie de pasaj, cu apariție foarte rară. În Maramureș nu a fost încă sesizat.

Din Depresiunea Baia Mare este menționat numai de *Ardelean* (2000), *Ardelean și Béres* (2000), care observă 4 respectiv 15 exemplare pe luciul de apă al lacurilor piscicole de la Ariniș (27.07.2000, 18.10.2000).

În colecția Universității de Nord Baia Mare se află un exemplar recoltat dintr-o baltă aferentă Lăpușului la Lăpușel (*Ardelean*, 2000).

În consecință, considerăm pescărușul mic încă o prezență rară în Depresiunea Baia Mare, numai în timpul pasajului, care are dimensiuni modeste.

1806. *Larus ridibundus* Linnaeus - pescăruș râzător

Specie paleartică, carnivoră, clocitoare, parțial migratoare și de pasaj sau chiar oaspete de iarnă la noi. Apare pe ape interioare stagnante, eutrofe, cu suprafețe acoperite de vegetație palustră bogată, cuibărând pe țărmuri, insule și plauri. Adesea, apare și în vegetația ierboasă higrofilă din terenurile umede. În căutarea hranei, se deplasează frecvent pe arături proaspete și terenuri cultivate. În migrație, coboară pe ape permanente și temporare, pe culturi agricole și izlazuri (**fig. nr. 100**).

Este o specie comună în țara noastră, fiind cel mai frecvent pescăruș din fauna noastră (Munteanu, 1977, 1979). Specia își lărgeste arealul spre interiorul țării. De asemenea, crește numărul exemplarelor ce iermează în țară. Dar, după o puternică expansiune, acum asistăm la o ușoară diminuare a frecvenței și efectivelor. Pot fi depistate colonii de cuibărit cu zeci și sute de cuiburi, mai ales în Delta. Efectivul actual al speciei în țara noastră este estimat de Munteanu și colab. (2002) la 3500-8000 perechi.

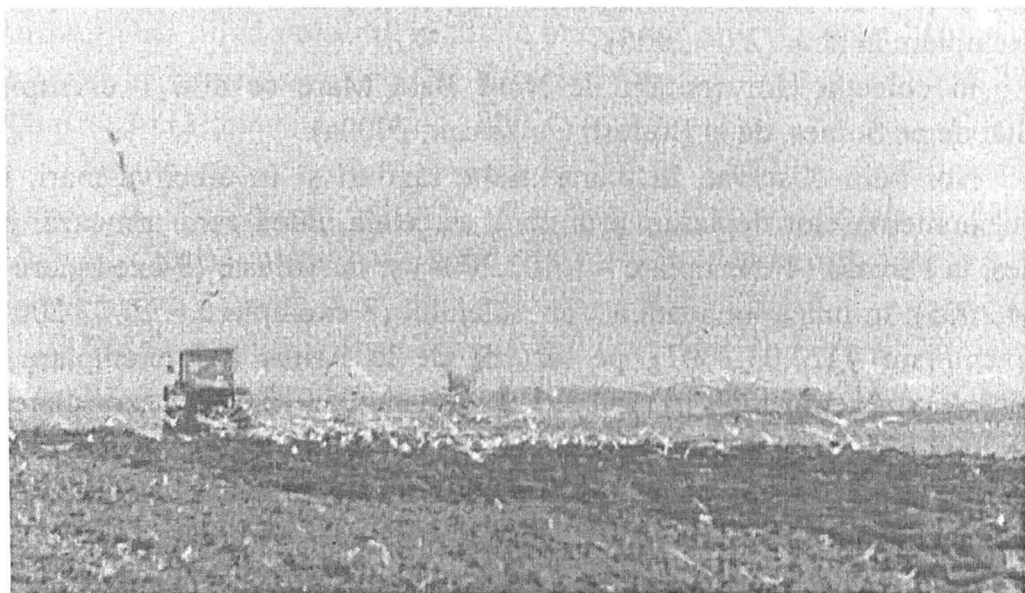

Fig. nr. 100 – *Larus ridibundus* pe arătură proaspătă la Ariniș, căutând viermișori

Datorită abundenței habitatelor umede din NV-ul țării, pescărușul râzător are aici populații viguroase, fiind frecvent citat în literatura de specialitate de Andrásy (1957), Papadopol (1968, 1972), Poliș și colab. (1969), Kováts (1970, 1999), Ciochia (1992), Hamvas și Karácsonyi (1980), Ardelean (1998), Ardelean și Karácsonyi (2002, 2005), ca specie frecventă

și în efective mari, aflată în expansiune. În Maramureș, este o specie de pasaj, pe lângă apele mari, îndeosebi în zăvoiușii Tisei (*Ardelean și Béres, 2000*).

Din Depresiunea Baia Mare este citat de *Ardelean* (2000, 2001) și de *Lăposi* (2004, 2006). Primul îl găsește pe lacurile de la Ariniș, cu o frecvență deosebită și cu observația maximă de 260 exemplare pe zi, în perioada 18.10.2000-5.04.2001. Într-un alt articol, acesta îl mai menționează în lunca Someșului la Ardușat, pe luciul apei (1 exemplar – 25.07.2000); pe lacurile de la Ariniș (în exemplare numeroase, adulți și juvenili – 27.07.2000; peste 100 de exemplare – 20.09.2000); pe lacul de la Moara Blenchi (cca. 70 exemplare – 18.10.2000); pe balta de la Lăpușel de pe Lăpuș (foarte frecvent și numeros – 10.09.2007). Al doilea, îl menționează în zona lacului Firiza, ca apariție foarte rară, numai în zbor (3 exemplare – 2.02.2002; 1 exemplar – 18.07.2003), dar și pe Someș, ca specie frecventă, dar cu efective, în general, mici, câte 1 exemplar, la Lucăcești (21.08.2003), Dănești (2.10.2003, 22.08.2004, 10.09.2004, 9.09.2005), Cicârlău (10.07.2005), Someșeni (26.07.2004), cu excepția localității Apa, unde s-au numărat peste 40 exemplare în zbor (2.04.2006).

În colecția Universității de Nord Baia Mare se află 1 exemplar recoltat de pe Someș, de la Borlești (*Ardelean, 2000a*).

Noi l-am observat, în foarte multe rânduri și în efective mari, în timpul numeroaselor deplasări prin zona cercetată, după cum urmează: pe Someș, la Fărcașa (4 exemplare – 17.03.2004) și la Ardușat (3 exemplare – 11.04.2005); în lunca inundată a Văii Sălajului (8 exemplare – 29.03.2001; 10 exemplare – 27.03.2007), pe lacurile de la Ariniș (25 exemplare – 22.03.2003; 5 exemplare – 4.12.2003; 1 exemplar – 25.01.2007; 8 exemplare – 27.03.2007; 25 exemplare – 28.03.2007); pe lacul de decantare de la Bozânta Mare (17 exemplare – 27.03.2007). Este frecvent întâlnit și în vecinătatea Depresiunii Baia Mare, pe lacul balastierei Apa (câte 1 exemplar – 3.12.2006; 7, 12, 14, 21.01.2007; 2 exemplare – 18.02.2007; 6 exemplare – 25.02.2007; 8-10 exemplare – 17.03.2007; 45-50 exemplare – 25.03.2007; 30-32 exemplare – 31.05.2007; 7 exemplare – 6.04.2007; câte 8 exemplare – 13, 18.04.2007) și Lăpuș, pe lacul Polder de la Săcălășeni (vara 2007).

Fără îndoială, pescărușul răzător este o specie clocitoare foarte frecventă și în expansiune în zonă, având efective mari.

1807. *Larus fuscus** *Linnaeus* - pescăruș negricios

Element european, carnivor, de pasaj, uneori oaspete de iarnă, întâlnit pe suprafețe de ape deschise. Cuibărește destul de des în regiunile de

coastă, iar local și pe ape continentale.

Nesesizat din NV-ul României, iar din Depresiunea Baia Mare este citat doar de *Schenk* (1917) în „*Fauna Regni Hungariae*” la Pribilești și Șomcuta Mare, preluat și de *Munteanu* (1982).

Având în vedere penuria de date și lipsa de informații clare de foarte multă vreme, considerăm că pescărușul negricios lipsește din zonă, fiind posibile doar apariții accidentale.

1808. *Larus cachinnans Pallas* - pescăruș caspic

Specie holarctică, politipică, sedentar-migratoare, în același timp eratică, mai ales exemplarele tinere sau imature, care ajung în interiorul țării, inclusiv și iarna. Preferă bălțile și lacurile mari cu vegetație palustră. Are o mare capacitate de adaptare și multiple valențe ecologice. Într-o mică măsură, este și oaspete de iarnă, dar apariția la noi a unor păsări din nordul Mării Negre nu se datorează migrației, ci eratismului caracteristic acestei specii (*Munteanu*, 1997-1999). Este comun în lungul zonei litorale a Dobrogei. Este mai rar în interiorul țării. Totuși, specia își extinde arealul în interiorul țării, fiind prezentă în multe orașe, inclusiv București. Cuibărește ocazional în Transilvania, pe Olt. Efectivele pe țară sunt estimate la 2000-4000 perechi (*Munteanu și colab.*, 2002).

Este o specie rară și eratică în NV-ul României, menționată de *Hamvas* și *Karácsonyi* (1980), *Papadopol* (1968), *Ardelean* (1998), *Ardelean și Karácsonyi* (2002, 2005), inclusiv în Maramureș, fiind o pasăre de pasaj legată de mediul acvatic (*Ardelean și Béres*, 2000).

Din Depresiunea Baia Mare a fost citat doar de *Láposi* (2006), care l-a identificat, în exemplare izolate, în zbor, pe Valea Someșului, la Dănești (22.04.2204; 22.09.2204), Fărcașa (15.11.2005) și Someșeni (18.08.2003).

Noi l-am găsit, de câteva ori, pe lacurile piscicole de la Ariniș (4 exemplare – 25.01.2007; peste 30 exemplare – 27.03.2007).

Deci, pescărușul caspic este o specie ce apare rar, dar cu efective importante în zona umedă a Depresiunii Baia Mare, fiind, de asemenea, o specie în expansiune.

1809. *Larus canus (Linnaeus)* - pescăruș sur

Specie palearctică, oaspete de iarnă și de pasaj, carnivor, în număr mic în interiorul țării.

În NV-ul țării a fost identificat pe Valea Ierului (Tarcea), de *Papadopol* (1972), ca specie cu apariție accidentală. Necitată din Maramureș, dar nici din Depresiunea Baia Mare.

Noi l-am găsit pe lacul balastierei Apa, pe Someș, o singură dată (4 exemplare – 17.02.2006).

Prin urmare, pescărușul sur poate fi socotit o apariție foarte rară în Depresiunea Baia Mare.

1810. *Chlidonias hybrida* (Pallas) - chirighiță cu obraz alb

Specie aparținătoare Lumii Vechi, carnivoră, oaspete de vară și de pasaj, cuibăritoare, întâlnită pe suprafața apelor deschise, precum și în mlaștini și pe ape temporare.

În NV-ul României este o specie rară, cu efectivul în declin (Papadopol, 1972; Ardelean și Karácsonyi, 2002), iar din Maramureș lipsește.

Pentru Depresiunea Baia Mare nu avem semnalări în literatura de specialitate.

Noi l-am întâlnit însă pe lacul de baraj Firiza (2 exemplare – 3.06.2007), dar și pe Someș, la Someșeni (4 exemplare – 24.06.2007).

Prin urmare, chirighița cu obraz alb este o specie ce se întâlnește rar pe apele (Someș) din Depresiunea Baia Mare.

STERNIDAE

1811. *Sterna hirundo* Linnaeus - chiră de baltă

Element holarctic, politipic, cu trei subspecii, carnivor, întâlnit pe luciul de ape și în mlaștini, fiind oaspete de vară și de pasaj.

În Europa este prezentă forma nominată: *S.h. hirundo* L. În țara noastră este oaspete de vară, din aprilie până în septembrie, și specie de pasaj. Este prezentă în toată țara, cu excepția Carpaților, mai rar în Dobrogea și Câmpia Tisei. Cuibărește regulat, în mici colonii, pe lângă ape curgătoare și țărmul mării, mai ales în Deltă, unde este comună. Efectivul pe țară este estimat la 4000-8000 perechi de Munteanu și colab. (2002).

Din NV-ul României este citată de Andrassy (1957), Poliș și colab. (1969), Papadopol (1972), Ardelean (1998, 2001), Ardelean și Karácsonyi (2002, 2005), ca apariție rară, iar din Maramureș de Szilágyi (1876), Ardelean și Béres (2000), cuibărând pe lângă Tisa.

Din Depresiunea Baia Mare este citată de Ardelean (1998, 2000a și b) pe Someș la Someșeni (19.05.1990), pe lacurile de la Ariniș (27.07.2000), și de Láposi (2004, 2006), care o găsește pe lacul de baraj Firiza-Strâmtori, în zbor (câte 2 exemplare – 13.05.2002, 18.07.2003; 1 exemplar – 18.07.2003) și pe Someș, ca specie omniprezentă, vara, cu efectivele în creștere spectaculoasă, în ultimii ani, devenind o specie obișnuită pe Someș, cuibărind constant pe insule mai mari ale acestuia.

Noi am întâlnit-o aproape obișnuit pe Someș în descinderile din ultimii ani, năpustându-se de la înălțimi asupra apelor pentru a-și colecta hrana (pești), după cum urmează: pod Someș la Ardușat (5 exemplare – 7.06.2003; 4 exemplare patrulau pentru a prinde peștișori – 29.04.2004; 8 exemplare – 1.07.2004; 10 exemplare – 7.07.2004), dar și la Cicârlău (6 exemplare la cuib – 2.07.2005), precum și pe lacurile de la Ariniș (5 perechi pe cuib – 2.07.2005; cel puțin 10 perechi – 27.04.2006). Mai recent, a fost identificată și pe lacul Polder de la Săcălășeni (vara 2007), dar și pe lacul balastierei Apa (câte 3 exemplare – 13 și 15.04.2007) (**fig. nr. 101**).

Fig. nr. 101 – *Sterna hirundo*, în vecinătatea Someșului, la Cicârlău

Prin urmare, chiră de baltă este o prezentă permanentă pe Someș și în număr apreciabil de exemplare.

1812. *Sterna albifrons* Pallas - chiră mică

Specie cosmopolită, carnivoră, oaspete de vară, dar și de pasaj, întâlnită pe luciul apelor deschise și a apelor cu vegetație bogată.

La noi este observată mai mult în timpul pasajului, ca majoritatea caradriidelor. Cuibărește în colonii mici, mai ales în lungul tărmlui mării. Foarte rară în interiorul țării.

Din NV-ul țării a fost citată, din timpul migrației, de *Andrássy* (1957), *Poliș și colab.* (1969), *Papadopol* (1972), *Ardelean și Karácsonyi* (2002), ca specie rară de pasaj. Din Maramureș nu cunoaștem semnalări.

Pentru Depresiunea Baia Mare este citată de *Láposi* (2006), ca oaspete de vară, prezentă toată vara pe Someș, la Dănești și Someșeni.

Apărută ca specie cuibăritoare în zonă în vara anului 2005.

Deci, chira mică este un oaspete de vară, care vizitează zona, mai ales Someșul, deocamdată în efective modeste.

COLUMBIFORMES

COLUMBIDAE

1813. *Columba oenas* Linnaeus - porumbel de scorbură

Specie politipică europeo-turkestanică, răspândită în Europa, prin forma nominată *C.oe. oenas* L. – vegetariană, cuibăritoare, observată în pâlcuri de păduri.

În România este oaspete de vară (februarie – noiembrie), mai puțin de pasaj, fiind larg răspândit în toată țara, având ca habitat favorabil pădurile de foioase, de la câmpie până la munte, cu arborii scorburoși. Efectivele pe țară sunt estimate la 20.000-40.000 perechi (*Munteanu și colab.*, 2002).

În NV-ul României este mai rar, fiind pe cale de dispariție. Este menționat de aici de *Andrássy* (1925, 1957), *Poliş și colab.* (1969), *Papadopol* (1972), *Kováts* (1999), *Hamvas și Karácsonyi* (1980), *Ciochia* (1992), *Ardelean* (1998, 1999), *Ardelean și Karácsonyi* (2002, 2005). Din Maramureș este citat de *Szilágyi* (1878), *Ardelean* (1993), *Ardelean și Béres* (2000).

În Depresiunea Baia Mare este identificat doar de doi ornitologi ai zonei. Bunăoară, *Béres* (1980) și *Béres și Cherecheș* (1997) îl includ pe lista ornitologică a făgetelor maramureșene, deci și din Munții Gutin, dar și în subetajul gorunului. *Ardelean* (2000, 2000a, 2001), *Ardelean și colab.* (2003) îl menționează ca frecvent pe Munceii Băii Mari, pe terenurile agricole ale depresiunii, unde găsesc o bază trofică bogată (26.07.2000), dar și pe malul Lăpușului, în zăvoi (1 stol de 15 exemplare - 19.09.2000), precum și în Pădurea Bavna (4 exemplare – 26.07.2000). În colecția Universității de Nord Baia Mare se află un exemplar, capturat la Apa Sărată (*Ardelean*, 2000).

Noi l-am depistat în deplasările efectuate în următoarele locuri din zona cercetată: Pădurea Bavna (1 exemplar – 26.07.2000), Pădurea Lăpușel (1 stol de 22 exemplare – 19.09.2000), pădurea din jurul stațiunii Izvoarele (1 pereche – 19.10.2000), în lunca Someșului la Cicârlău (4 perechi – 29.04.2004), pe terasa Someșului la Colțirea, pe tufărișuri (10 exemplare – 17.02.2002), pe valea Sălajului, la Ariniș, pe un arbore (1 exemplar – 27.03.2007).

Din cele prezentate, reiese că porumbelul de scorbură este un oaspete de vară frecvent și cu efective modeste în zonă, clocind regulat.

1814. *Columba palumbus* Linnaeus - porumbel gulerat

Specie europeană-turkestaniană, vegetariană, cuibăritoare, întâlnită în Europa, prin forma nominată *C.p. palumbus* L.

În România este în general răspândit ca oaspete de vară, mult mai numeros ca în pasaj și rar ca oaspete de iarnă. Toamna, efectivele cresc prin aportul populațiilor nordice, aflate în trecere spre ținuturile calde. În literatură, sunt citate câteva cazuri izolate de iernare la noi, mai ales în sudul țării. Este răspândit aproape în toată zona forestieră. Se află în expansiune. Se întâlnește în Dobrogea, unde cuibărește regulat, atât în arbori bătrâni, cât și în arborete tinere. Pentru hrană, zboară, în afara perioadelor de cuibărire, pe terenurile deschise afectate de presiunea antropică, cum sunt culturile agricole și miriștile. După *Atlasul Păsărilor clocitoare din România (Munteanu și colab., 2002)*, efectivele pe țară sunt estimate la circa 10.000-20.000 perechi.

În NV-ul României este citat de mai mulți autori, în principal de *Andrássy* (1923, 1924), *Poliș și colab.* (1968), *Béczy* (1971), *Kováts* (1999), *Papadopol* (1972), *Ciochia* (1992), *Ardelean* (1998), *Ardelean și Karácsonyi* (2002, 2005), ca specie rară, în declin, datorită distrugerii pâlcurilor de pădure din zonă, fiind, în consecință, pe cale de dispariție. Este inclus și în lista faunistică a Maramureșului, întocmită de *Kardos* (în *Szilágy*, 1878), fiind citat și de *Ardelean* (1993), *Ardelean și Béres* (2000), ca pasăre cuibăritoare răspândită în zăvoiuil Tisei, dar în gorunetele și făgetele zonei.

Literatura de specialitate înregistrează mai multe relatări despre prezența porumbelului gulerat din Depresiunea Baia Mare. *Béres* (1978, 1983, 1999) îl găsește în făgetele din Munții Gutâi (circa 10 perechi/100 ha), ca specie cu cuibăritul dovedit. Același autor îl găsește și în păduri tinere de fag – molid, tot ca specie cuibăritoare. *Ardelean* (2000 și 2001) îl întâlnește pe culturile agricole din jurul Pădurii Bavna, unde găsește hrană din belșug (3 exemplare – 26.07.2000), dar mai ales pe Munceii Băii Mari, foarte frecvent, îndeosebi în zona Ilba – Seini (*Láposi*, 2006). În sfârșit, ultimul relatează prezența sa, vara, mai ales în exemplare izolate sau perechi pe malul Someșului, în zone mai ferite, după cum urmează: Dănești (1 exemplar, pe o sârmă de curent electric – 10.09.2004, 2 exemplare, tot pe conductori electrici – 3.07.2005), Lucăcești (1 exemplar, pe mal – 17.08.2004), Fărcașa (4 exemplare, pe mal – 7.08.2003), Ardușat (2 exemplare, pe mal – 1.07.2003), Roșiori (2 exemplare, pe mal – 23.07.2005) și Someșeni (1 exemplar – 21.09.2005).

Noi am găsit porumbelul gulerat doar în câteva locuri din zona cercetată, în Pădurea Bavna (2 exemplare – 26.07.2000) și pe Someș, la Ardușat, în luncă (1 pereche – 26.04.2006; 1 exemplar – 2.09.2005).

Reiese că porumbelul gulerat este un oaspete de vară frecvent în Depresiunea Baia Mare, având însă efective modeste, dar în creștere.

1815. *Columba livia** *Linnaeus* - porumbel de stâncă

Specie europeană-turkestaniană, comună local în vestul și sudul Europei, ce cuibărește în regiuni montane și adesea pe stâncăriile de la malul mării, făcându-și cuibul în peșteri sau scorburi. Din el provin rasele de porumbel domestic.

La noi în țară încă n-a fost semnalat.

Totuși, în colecția Universității de Nord Baia Mare se află un exponat, provenind de la Apa Sărată, considerat porumbel de stâncă. Și noi am identificat exemplare, asemănătoare cu această specie de porumbel, la Ardușat pe Someș, Lăpușel pe Lăpuș, lacurile de la Ariniș, dar pe care le considerăm mai degrabă porumbei de casă semisălbătăciți.

Deci, porumbelul de stâncă lipsește cu desăvârșire din zonă, iar stolurile de porumbei considerate de unii „de stâncă” constituie determinări greșite.

1816. *Streptopelia decaocto* (*Friwaldszky*) – guguștiuc

Specie indo-africană, vegetariană, sedentară, întâlnită pe terenuri agricole cultivate și în așezări umane, având comportament antropofil.

Răspândit în partea de sud a Europei. În România, și-a extins mult și rapid arealul din anul 1933, când a fost semnalat prima dată (*Radu*, 1957). Drept urmare, în prezent, se află aproape în întreaga țară, excepție face doar lanțul Carpatic de la 800 m altitudine în sus. A devenit comun în orașele și satele noastre, trăind în apropierea așezărilor umane, cuibărind în copaci, pe clădiri și pe diferite instalații, în gospodării, cimitire, parcuri, de preferință în conifere, de asemenea pe liziera unor păduri, dumbrăvi sau plantații din imediata apropiere a localităților. S-a dezvoltat expansiv, fiind în acest moment una din speciile cele mai numeroase din țară. Multe zone ale localităților sunt „invadate” de aglomerările acestor păsări. A devenit deosebit de prolifică. Populațiile sale de pe teritoriul țării noastre au o abundență atât de mare încât nu pot fi bine apreciate (*Ciochia*, 1992). Totuși, efectivele pe țară sunt estimate la peste 1 milion de perechi (*Munteanu și colab.*, 2002). Se presupune că în zona extracarpatică sunt peste 30 perechi pe 10 kmp. Este mai abundent în zona colinară și de podiș, local în Carpați pe văi, depresiuni, cum este cazul Maramureșului.

Este citat din NV-ul României de foarte mulți autori – *Andrássy* (1957), *Poliș și colab.* (1969), *Kováts* (1970, 1999), *Hamvas și Karácsonyi* (1980), *Ardelean* (1998), *Ardelean și Karácsonyi* (2002, 2005) – ca specie comună, cu populații foarte mari și foarte viguroase, luând locul altor specii mai puțin rezistente și abundente, precum turturica, și având o răspândire generală. Citat și din Maramureș din anul 1949 de *Béres* (1951), *Ardelean și Béres* (2000). Actualmente, prezintă în efective apreciabile în toate localitățile acestuia.

De asemenea, este foarte citat din Depresiunea Baia Mare. *Munteanu și colab.* (2002), îl menționează ca specie sigur cuibăritoare în zonă, comună și foarte abundentă. *Ardelean* (2000, 2000a, 2001, 2001a) o dă ca specie comună în zonă, pe Someș la Seini, foarte frecventă în localitățile rurale și orașe. În colecția Universității de Nord Baia Mare se află mai multe exemplare. *Láposi* (2004, 2006) o consideră, de asemenea, comună în zonă, prezentă în toate localitățile, inclusiv în municipiului Baia Mare, chiar dacă nu într-un număr atât de mare ca în alte localități.

Și noi l-am găsit în toate localitățile și gospodăriile populației din zona cercetată, în efective foarte mari, chiar și pe înălțimile ce înconjoară depresiunea, cu excepția Munților Gutâi și Igriș.

În concluzie, guguștiucul este o specie cu răspândire generală, fiind comun în Depresiunea Baia Mare, foarte abundent și cu efectivele în continuare în creștere, mai ales în municipiul Baia Mare și zonele învecinate.

1817. *Streptopelia turtur* (Linnaeus) – turturică

Specie europeo-turkestaniană, vegetariană, cuibăritoare, pe fânețe și pășuni, în pâlcuri de copaci și pe lângă așezări umane.

În Europa, inclusiv la noi, cuibărește forma nominată *S.t. turtur* L.

În România, are o largă răspândire în păduri de foioase, iar efectivul este apreciat la 10-40 mii perechi, înregistrând o accentuată scădere în ultimele decenii, fiind concurată de guguștiuc (*Munteanu și colab.*, 2002), având statutul de specie vulnerabilă (*Munteanu*, în *Botnariuc și Tatole*, 2005).

Este oaspete de vară (aprilie – octombrie) și specie de pasaj, cu densitate remarcabilă, iernând accidental în țara noastră. Lipsește din munții înalți și din pădurile de rășinoase. Este răspândit mai ales în zona colinară și de podiș, iar sporadic apare până în depresiunile și văile intramontane (*Munteanu*, 1977-1979). Habitatele preferate sunt pâlcurile de pădure, liziera cu subarboret dezvoltat, tufișuri extinse, zăvoaie, plantații dese și livezi, unde cuibărește regulat.

Mai multe lucrări apărute în ultima sută de ani atestă prezența sa în NV-ul României - *Andrássy* (1923a, 1923c, 1924b), *Poliș și colab.* (1969), *Kováts* (1970, 1999), *Kováts și colab.* (1970), *Papadopol* (1972), *Hamvasi și Karácsonyi* (1980), *Ardelean* (1998), *Munteanu și colab.* (2002), *Ardelean și Karácsonyi* (2002, 2005) - ca oaspete de vară, cu arie largă de răspândire, frecvent, dar în populații puțin numeroase, fiind socotită, totuși, o specie rezistentă în zonă.

Din Maramureș este menționată de *Weber și colab.* (1994), *Ardelean și Béres* (2000), *Munteanu și colab.* (2002), ca specie obișnuită din zăvoiul râurilor până la altitudini de 800–900 m, aflată în regres.

Și din Depresiunea Baia Mare este citată de mai mulți cercetători. *Béres* (1983) o găsește în pădurile de gorun din zonă, mai ales în pădurile tinere, considerând-o specie caracteristică acestui habitat. *Ardelean și Béres* (2002), *Ardelean* (2000, 2000a, 2001a) o găsesc frecvent peste tot, în localitățile zonei, inclusiv în culturile agricole, ca foarte frecventă, unde găsește o bază trofică bogată (etajul columbidelor). Același autor, o menționează în colecția Universității de Nord Baia Mare, provenită de pe Dealul Florilor (Baia Mare). *Láposi* (2006) o consideră destul de rară pe Someș: Dănești, pe sârma de curent electric (1 exemplar – 10.09.2004; 2 exemplare – 3.07.2005); Lucăcești, pe mal (1 exemplar – 17.08.2004); Fărcașa, lângă apă (4 exemplare – 7.08.2003); Ardușat, pe mal (2 exemplare – 1.07.2003); Roșiori, pe mal (2 exemplare – 23.07.2005); Someșeni, pe mal (1 exemplar – 21.09.2005). Același autor nu menționează prezența sa în municipiul Baia Mare.

Și noi am găsit-o în mai multe locuri în zona cercetată: în pădurile Iedera și Bavna (câte 1 exemplar – 26.07.2000), dealurile de la Ardușat de pe Someș (5 exemplare – 27.07.2000), zăvoiul Someșului în zona podului de la Ardușat (1 exemplar – 1.07.2004), în arbori din jurul lacurilor de la Ariniș (2 exemplare – 13.10.2005), în zăvoiul Someșului de la Cicârlău (3 exemplare – 13.10.2005).

Prin urmare, turturica este un oaspete de vară, cuibăritor în Depresiunea Baia Mare, cu largă răspândire peste tot, dar cu efective mai modeste, în declin, lipsind din zonele înalte și din municipiul Baia Mare.

CUCULIFORMES

CUCULIDAE

1818. *Cuculus canorus* Linnaeus – cuc

Este un element paleartic, cuibăritor, întâlnit în vegetația acvatică și

în pălcurile de păduri, având mai multe subspecii. În Europa este răspândită subspecia *C.c. canorus* L. (fig. nr. 102).

În România, este oaspete de vară și pasăre de pasaj (aprilie – septembrie), al cărui frecvență este trădată de cântecul său caracteristic, fiind larg răspândit în întreaga țară, din Deltă până în etajul subalpin, adică până unde găsește specii gazdă pentru depunerea ouălor, de la lăcari până la pitulice. Efectivele pe țară sunt estimate la 100-200 mii perechi (Weber și colab., 1994; Munteanu și colab., 2002).

Fig. nr. 102 – *Cuculus canorus* în zăvoiful Someșului, la Bârgău

Cucul este o specie comună în NV-ul României, fiind citată de Andrásy (1923, 1923c), Poliș și colab. (1969), Béczy (1971), Kováts (1970, 1999), Papadopol (1972), Hamvas și Karácsonyi (1980), Ciochia (1992), Ardelean (1998, 1999a), Ardelean și Karácsonyi (2002, 2003, 2005), ca specie frecventă, dar cu efective în declin, datorită îndepărtării vegetației palustre, a tufișurilor și arborilor, drept consecință a acțiunii de canalizare și asanare. Este citat și din Maramureș de Frivaldszky (1871), Szilágyi (1876), Filipașcu (1971), Ardelean (1993), Béres și Petrescu (1997), Ardelean și Béres (2000), ca specie foarte răspândită și constantă în zăvoiful Tisei, până în etajul subalpin, unde cuibăresc speciile gazdă.

Din Depresiunea Baia Mare este citat de toți cercetătorii ce l-ău cercetat. *Béres* (1983), *Béres și Cherecheș* (1999) îl găsesc în gorunetele și făgetele din zonă (Munții Gutin). *Ardelean* (2000, 2000a, 2001, 2003) constată că această specie ubicvistă este foarte frecventă în zona cercetată, fiind pretutindeni prezent în lunca Someșului. Același autor, menționează exemplare de cuc în colecția didactică a Universității de Nord Baia Mare, provenite din pădurea de la Tăuții de Sus. *Pop* (2005) îl identifică, de mai multe ori, în pădurea Lăpușel, în exemplare izolate, în copaci (30.04.2004, 8.05.2004, 26.06.2004, 27.07.2004). *Láposi* (2004, 2006) îl întâlnește, zilnic, în zbor, deasupra apei, pe Valea Someșului, trecând de pe un mal pe altul sau în vegetația de pe maluri. De asemenea, în găsește în toate pădurile de foioase din vecinătatea municipiului Baia Mare, fără a intra însă în oraș.

A fost identificat și de noi, mai ales după cântec, în mai multe locuri din Depresiunea Baia Mare, precum: Pădurea Bavna (4.07.2000); zăvoiuil Someșului de la Bârgău (30.06.2004); Dealul Florilor, Baia Mare (30.06.2004); mărăcinișurile din fosta livadă de meri de la Bușag (30.06.2004); pădurea din jurul carierei de piatră de la Cicârlău (în mai multe locuri, 29.04.2004); lacul Firiza-Strâmtori (cântece frecvente, 30.04.2004); Pasul Gutin, în făget (30.04.2004); în vegetația forestieră din jurul lacurilor piscicole de la Ariniș (frecvent, 26.04.2006); în parcul din municipiul Baia Mare (6 exemplare – 27.04.2006); în pădurea Lăpușel (7 exemplare – 27.04.2006; 3 exemplare – 21.05.2007).

În concluzie, cucul este un oaspete de vară frecvent în Depresiunea Baia Mare, mai ales în zonele cu vegetație forestieră, fără a intra în localități, prezent în exemplare izolate sau efective mici.

STRIGIFORMES

TYTONIDAE

1819. *Tyto alba* (*Scopoli*) – strigă

Element cosmopolit, politipic - reprezentat în Europa, inclusiv în țara noastră, prin subspecia *T.a. guttata* (C. L. Brehm) - ca specie sedentară, cu eratism foarte dezvoltat, carnivoră. Întâlnită și în așezări umane, însă mai rar, fiind pe cale de dispariție.

Relativ rară în România (*Ionescu*, 1968; *Weber și colab.*, 1994; *Munteanu și colab.*, 2002). Răspândită în efectiv mai mari în Câmpia de Vest. În urma iernilor grele, efectivul poate scădea foarte mult. Efectivul pe țară este estimat la 300-600 perechi (*Munteanu și colab.*, 2002), având statutul de specie vulnerabilă (*Munteanu*, în *Botnariuc și Tatole*, 2005). În

localități, își instalează cuibul în podul caselor și a anexelor gospodărești, fiind o specie oarecum antopofilă (*Ciochia*, 1992).

Din NV-ul României este menționată de *Andrássy* (1957), *Poliș și colab.* (1969), *Kováts* (1970, 1999), *Kováts și colab.* (1967, 1986), *Papadopol* (1980), *Hamvas și Karácsonyi* (1980), *Ciochia* (1992), *Ardelean* (1998), *Ardelean și Karácsonyi* (2002, 2003, 2005), ca specie rară, vulnerabilă, cu efective în declin periculos, fiind pe cale de dispariție. În Maramureș, se cunosc date certe numai din localitățile de pe Valea Tisei, inclusiv în municipiul Sighetul Marmăției, unde se comportă ca o specie sinantropă, complet urbanizată (*Béres*, 1980).

Din Depresiunea Baia Mare este citată doar de *Ardelean* (2000, 2001), care o identifică în Baia Mare, ca specie rară. Și în colecția Universității de Nord Baia Mare se află un exemplar capturat din parcul municipal Baia Mare.

Concluzionăm că striga este o specie sedentară foarte rară în Depresiunea Baia Mare și cu efective mici.

STRIGIDAE

1820. *Otus scops* (*Linnoeus*) – ciuș

Specie mediteraneană, politipică - reprezentată în Europa de Sud prin forma nominată: *O.sc. scops* (L.) - carnivoră, clocitoare, aproape dispărută.

În România este oaspete de vară, frecvent prin grădini și vii, poieni și lunci, unde cuibărește regulat (*Ionescu*, 1968), dar și prin păduri colinare sau de șes. Preferă pădurile rare, luminoase ale ținuturilor joase, precum și luncile, parcurile și livezile bătrâne, unde cuibărește în scorburi sau în cuiburile altor păsări. Efectivul pe țară este estimat la 1000-3000 perechi, dar din estimare lipsesc date asupra cuibătirului din multe păduri de câmpie (*Munteanu și colab.*, 2002).

Pentru NV-ul României este citat de *Frivaldszki* (1891), *Ciochia* (1992), *Kováts* (1999), *Ardelean* (1998), *Ardelean și Karácsonyi* (2002, 2005), ca răpitoare de noapte, dispărută din zonă, dar care apare totuși accidental. În Maramureș este răspândit prin livezi bătrâne cu pomi fructiferi scorburoși din zonele colinare, cuibărind insular, acolo unde găsește habitate corespunzătoare, nefiind însă o raritate în zonă. Este semnalată de *Béres* (1990, 1997), inclusiv în municipiul Sighetul Marmăției, de *Weber și colab.* (1994), *Ardelean și Béres* (2000), *Munteanu și colab.* (2002) în diferite puncte din Maramureș.

Din Depresiunea Baia Mare este menționat de *Ardelean* (2000, 2000a, 2001) și *Láposi* (2004, 2006). Primul îl găsește frecvent în lunca Someșului, în vegetație specifică, mai rar în pădurile din Muncei Băii Mari (de la Cicârlău se află un exponat în colecția Universității de Nord Baia Mare) și în pădurile de la Apa Sărată, Ardușat, Lăpușel, Recea etc. Al doilea îl identifică, mai mult auditiv, în parcul din municipiul Baia Mare, în exemplare izolate (19.06.2002, 13.07.2002, 21.07.2003), dar accidental și pe Someș, în arbori de pe mal, la Someșeni (1 exemplar – 22.07.2002).

Prin urmare, ciușul este un oaspete de vară ce apare foarte rar în zonă, având efective mici.

1821. *Bubo bubo* (*Linnaeus*) - buhă, bufniță

Specie paleartică, politipică, foarte larg răspândită în Europa - unde este prezentată prin subspecia *B.b. bubo* (L) - sedentară și carnivoră.

La noi este cea mai mare dintre strige, fiind sedentară în pădurile bătrâne din Carpați (*Ionescu*, 1968). *Weber și colab.* (1994) au apreciat efectivul de buhe din România la 200-600 perechi, pe când *Munteanu și colab.* (2002) la 500-1000 perechi, fiind mai frecvent în Transilvania (*Ciochia*, 1992). Datorită presiunii antropice, s-a retras în zonele montane, unde își găsește liniștea pentru reproducere (*Ciochia*, 1992). Are statutul ecologic de specie vulnerabilă (*Munteanu, în Botnariuc și Tatole*, 2005).

Lipsește din NV-ul României sau este deosebit de rar prezentă. În Maramureș, are, în prezent, un efectiv redus, și cuibărește cu regularitate în zonă, fiind citată de *Szilágyi* (1876), *Ardelean* (1993), *Béres* (1996), *Ardelean și Béres* (2000).

Din Depresiunea Baia Mare este menționată numai de *Ardelean* (2000, 2000a, 2001), în păduri, fiind colectată pentru colecția Muzeului Universității de Nord din Baia Mare, din pădurile de la Lăpușel, Murgăul Mare și Apa Sărată.

Prin urmare, bufnița este o răpitoare de noapte sedentară foarte rară în Depresiunea Baia Mare, având efective reduse.

1822. *Athene noctua* (*Scopoli*) – cucuvea

Element turkestaniano-meditereean, politipic - prezent în România prin subspeciile *A.n. nuctua* (*Scopoli*) în NV-ul țării; *A.n. daciae* Keve și Kohl în Transilvania și *A.n. indigena* Brehm în sudul și estul țării - carnivor, sedentar, întâlnit pe terenuri agricole și în așezări umane.

În România este cea mai frecventă specie de bufniță de la noi, prezentă de obicei în interiorul sau în apropierea localităților sau la periferia

lor, în scorburi și maluri surpate, în poduri de casa, precum și în arbori bătrâni. Efectivele pe țară sunt estimate la 10.000-40.000 perechi (*Munteanu și colab.*, 2002). Arealul ei este continuu, din câmpie până în munți, la peste 1300 m altitudine (*Ciochia*, 1992) (**fig. nr. 103**).

Fig. nr. 103 – *Athene noctua*, în municipiul Baia Mare

În NV-ul României este menționată de *Andrássy* (1923b), *Poliș și colab.* (1969), *Kováts* (1970, 1999), *Papadopol* (1972), *Hamvas și Karácsonyi* (1980), *Ciochia* (1992), *Ardelean* (1998), *Ardelean și Karácsonyi* (2002, 2005), ca specie cu areal în restrângere datorită reducerii habitatelor naturale și a clădirilor accesibile din zonă, a utilizării pesticidelor și a împușcării lor datorită superstițiilor. În Maramureș se întâlnește în majoritatea localităților, unde cuibărește cu regularitate, având efectivele în regres, fiind citată de aici de *Filipașcu* (1971), *Ciochia* (1992), *Weber și colab.* (1994), *Ardelean* (1993), *Ardelean și Béres* (2000).

Din Depresiunea Baia Mare este menționată de *Ardelean* (2000, 2001), care o găsește frecvent în Munceii Băii Mari, inclusiv în pădurea de pe Valea Roșie (Baia Mare), de unde s-a colectat exemplare pentru colecția Universității de Nord Baia Mare, dar și de *Láposi* (2004, 2006), care constată că cuibărește în partea veche a orașului și la periferie, în clădiri părăsite, în număr destul de mic. Astfel, o găsește în municipiul Baia Mare,

în exemplare izolate, în parcul oraşului (în zbor, pe copac – 19.06.2002), la cinematograful „Minerul” (pe acoperiş – 3.08.2002), magazinul „Maramureşul” (pe clădire – 27.09.2003), pe Bulevardul Traian (cântece – 21.03.2004), dar și în preajma construcțiilor din apropierea Someşului, tot în exemplare izolate, la Dăneşti (balastieră – 8.07.2005), Lucăceşti (balastieră – 19.10.2004), Arduşat (pod – 14.05.2002) și Ilba (pod – 11.08.2005). A mai fost semnalată în exemplare izolate în preajma lacului balastierei Apa (19, 24, 26.11.2006; 3, 10, 17.12.2006; 25.02.2007; 13 și 15.04.2007).

Deci, cucuveaua este prezentă în efective mici în Depresiunea Baia Mare, fiind întâlnită numai în habitatele specifice.

1823. *Strix uralensis Pallas* - huhurez mare

Element siberian politipic - reprezentat în România prin subspecia *S.u. macroura* Walf - carnivor, trăind în păduri bătrâne, fiind sedentar (*Vasilii și Șova*, 1968) și oaspete de iarnă, fără să fie însă frecvent. Iarna se întâlnește în zonele colinare, depresionare, unde coboară în iernile grele.

După *Munteanu și colab.* (2002), este o specie sedentară rară, care cuibărește în pădurile de munte, de fag sau de molid, bătrâne și întinse, preferând nordul Carpaților Orientali (*Ciochia*, 1992). Efectivele pe țară sunt estimate (*Munteanu și colab.*, 2002) la 200-800 perchi, pe care îl apreciem ca mult sub nivelul real.

Din NV-ul României este citat de *Papadopol* (1972), *Kováts* (1999), *Ardelean* (1998), *Ardelean și Karácsonyi* (2002), ca specie rară și numai în timpul pasajului, iar din Maramureş de *Szilágyi* (1876), *Paszlavszyk* (1918), *Filipaşcu* (1971), *Béres* (1980), *Ardelean* (1993), *Béres și Cherecheş* (1999), *Ardelean și Béres* (2000), care o consideră specie cuibăritoare peste altitudinea de 800-900 m, în păduri mari, unde au fost depistate cuiburi și juvenili. Coboară în iernile grele în depresiune, în localități, inclusiv în municipiul Sighetul Marmăției, ca specie sinantropă.

Din Depresiunea Baia Mare a fost citat de *Béres* (1997a), în păduri seculare de fag, unde cuibărește în arbori scorburoși; de *Ardelean* (2000, 2001) la Cicârlău și pe Murgăul Mare, de unde s-au colectat exemplare pentru colecția Universității de Nord Baia Mare, și de *Láposi* (2004), în municipiul Baia Mare, în exemplare izolate (în copac, pe str. Victoriei – 29.11.1996; în copaci în parcul din fața Școlii Nicolae Iorga – 22.11.1999-17.03.2000, 3.12.2000, 16.01.2001). Același autor, mai menționează că huhurezul mare nu este o specie frecventă, însă exemplarele care sosesc iarna se pare că se simt în largul lor în interiorul localităților din depresiune,

iar unele exemplare au rămas în zonă, fără a fi deranjat de intensa circulație rutieră și pietonală din zonă.

Prin urmare, huhurezul mare este o specie sedentară rară în Depresiunea Baia Mare, dar cu efective mai mari iarna, datorită populațiilor nordice ce poposesc aici.

1824. *Asio otus* (Linnaeus) -
ciuf de pădure

Specie monotipică, holarctică, carnivoră, prezentă pe terenuri agricole cultivate cu pâlcuri de arbori (fig. nr. 104).

În România este specie comună, cu efective sporite, datorate aportului unor populații nordice la cele locale, fiind o specie sedentară, în parte oaspete de iarnă și de pasaj. Trăiește și cuibărește regulat, împreună cu ciorile de semănătură, în pâlcuri de păduri din zonele de șes și prin livezi și parcuri mari. În păduri, se întâlnește de la munte la șes, chiar și în zona subalpină. Efectivele pe țară sunt estimate la 3000-8000 perechi (Munteanu și colab., 2002).

Este mai frecvent în NV-ul țării, fiind menționat de multe lucrări faunistice: *Andrássy* (1957), *Poliş și colab.* (1969), *Kováts* (1970, 1999), *Kováts și colab.* (1970), *Béczy* (1971), *Papadopol* (1972), *Hamvas și Karácsonyi* (1980), *Ciochia* (1992), *Ardelean* (1998), *Ardelean și Béres* (2002, 2005), ca specie relativ frecventă, cu efective modeste. În Maramureș, este o specie obișnuită ce cuibărește în lunci și în localitățile din zonele forestiere, până la limita superioară a acestora, fiind citat de *Szilágyi* (1876), *Filipașcu* (1971), *Ardelean* (1993), *Béres* (1996), *Ardelean și Béres* (2000). A mai fost întâlnit de noi, de mai multe ori, pe magazinul „Maramureș” din Baia Mare (10 exemplare – 6.04.2006), dar și în preajma lacului balastierei Apa (1 exemplar – 15.04.2007).

Din Depresiunea Baia Mare este menționat de *Ardelean* (2000a, 2000b), ca rar în localități, iar din sălciile de sub Recea se află un exemplar în colecția Universității de Nord Baia Mare. *Láposi* (2006) menționează o

Fig. nr. 104 – *Asio otus* în lunca Someșului, la Ilba

singură observație pe Someș la Țicău (1 exemplar, în plop, pe mal – 14.10.2001).

Având în vedere că noi nu l-am depistat deloc, dar și penuria de date bibliografice, considerăm ciuful de pădure o prezență rară în Depresiunea Baia Mare, legată mai ales de pâlcurile de păduri din zonă.

1825. *Asio flammeus* (Pontoppidan) – ciuf

Specie holarctică, obișnuit oaspete de iarnă, uneori și oaspete de vară, monotipică, carnivoră, invazivă și cuibăritoare, având statut de specie vulnerabilă (Munteanu, în *Botnariuc și Tatole*, 2005).

În România, a cuibărit sporadic, cel puțin până la mijlocul secolului XX, după care dată nu mai avem informații certe. Actualmente, cuibărește ocazional și în număr foarte mic de exemplare în România, probabil nu în fiecare an. Efectivul estimat este incert, probabil câteva (10 ?) perechi clocitoare (Munteanu și colab., 2002), fapt pentru care este socotit o specie vulnerabilă în țara noastră (*Botnariuc și Tatole*, 2005).

Biotopul specific sunt: ținuturile de câmpie, vegetația de mlaștini (stuf, rogoz, pipirig etc.), pajiști cu vegetație ierboasă abundentă, lanuri de grâu și pârlodge, de unde aproape că a dispărut.

În NV-ul țării este rar întâlnit, fiind citat de *Poliș și colab.*, (1969), *Papadopol* (1972), *Haraszthy* (1984), *Keve* (1984), *Ardelean și Karácsonyi* (2002), iar în Maramureș este considerat o specie de pasaj rară, care rămâne în zonă în iernile blânde, fiind semnalat de *Szilágyi* (1876), *Béres* (1996), *Ardelean și Béres* (2000).

Din Depresiunea Baia Mare nu a fost menționat până la această dată. În deplasările noastre din mai mulți ani noi l-am identificat doar o singură dată, pe malul Someșului la Ardușat (16.01.2003).

De aceea, considerăm ciuful de câmp doar o apariție accidentală în Depresiunea Baia Mare.

CAPRIMULGIFORMES

CAPRIMULGIDAE

1826. *Caprimulgus europaeus* Linnaeus – caprimulg

Element paleartic, politipic - la noi cuibărește forma tipică *C.e. europaeus* L. - carnivor, întâlnit în pâlcuri de copaci, dar și în așezări umane.

După *Ionescu* (1968), la noi este oaspete de vară și de pasaj, întâlnit din lunca Dunării până în zonele muntoase ale Carpaților (*Weber și colab.*, 1994). Efectivele pe țară sunt estimate la 2000-6000 perechi (*Munteanu și*

colab., 2002). Habitatele preferate sunt: poienile, pădurile mari și rare, cu arbori seculari, stând ascuns în tufișuri, lipit de ramuri sau de pământ.

În NV-ul României este o prezentă rară, cu efective modeste și în declin în ultimul timp, datorită defrișării ultimelor trunchiuri de pădure și a zonelor de tufișuri, fiind citat de: *Poliș și colab.*, (1969), *Kováts* (1970), *Kováts și colab.* (1970), *Béczy* (1971), *Papadopol* (1972), *Hamvas și Karácsonyi* (1980), *Ardelean* (1998), *Ardelean și Karácsonyi* (2002, 2005). Din Maramureș, este menționat de *Szilágyi* (1876), *Filipașcu* (1971), *Ardelean* (1993), *Ciochia* (1992), *Weber și colab.* (1994), *Béres* (1996), *Ardelean și Béres* (2000), ca oaspete de vară cu efective viabile și constante, urcând până la 1100 m altitudine, în pășunile împădurite.

Din Depresiunea Baia Mare este citat doar de *Ardelean* (2000a, 2001) din Munceii Băii Mari, ca specie frecventă, inclusiv la Apa Sărată (Tăuții Măgherauș), în pădure de gorun, de unde s-a recoltat un exemplar pentru colecția Universității de Nord Baia Mare, și de *Láposi* (2004), care constată numai apariția sa accidentală în municipiul Baia Mare (1 exemplar, pe un copac, în Valea Borcutului – 29.09.1983).

Noi l-am găsit doar de două ori, în pădurea Lăpușel (1 exemplar, pe un gorun – 5.07.2005) și în pădurea de la Șuior (1 exemplar – 17.06.2006).

Considerăm, caprimulgu un oaspete de vară, cu frecvență și efective reduse, în Depresiunea Baia Mare după observațiile de până acum, dar în realitate mult mai numeros, având o viață ascunsă.

APODIFORMES

APODIDAE

1827. *Apus apus* (Linnaeus) - drapnea neagră

Specie paleartică, politipică - prezentă în Europa prin subspecia *A.a. apus* (L.) - carnivoră, oaspete de vară, dar și de pasaj, trăind prin clădiri și ruine, ocupând cuiburile părăsite ale lăstunului, fiind ocrotit.

Are o largă răspândire în România, fiind frecvent de la șes la munte. Arealul de cuibărire este discontinuu, cuibărind mai regulat la munte și în orașe. Este legat mai mult de habitatul specific și mai puțin de altitudine, cuibărind în crăpăturile falezelor, în râpe argiloase, chei și stâncării, în pereții crăpați ai caselor, în scorburi, poduri și turnuri de biserici. Răspândit cu precădere în jumătatea estică a țării. Efectivul pe țară este estimat la 5000-15.000 perechi (*Munteanu și colab.*, 2002).

În NV-ul României este o specie cu apariție rară și numai în timpul pasajului, fiind citată de *Poliș și colab.* (1969), *Papadopol* (1972), *Béczy*

(1975), *Hamvas și Karácsonyi* (1980), *Ardelean* (1998), *Ardelean și Karácsonyi* (2002). În Maramureș, cuibărește numai în anumite locuri și localități, fiind menționat de *Szilágyi* (1876), *Filipașcu* (1972), *Ardelean și Béres* (2000).

În Depresiunea Baia Mare este identificat de *Ardelean* (2000, 2001), care îl găsește frecvent în localitățile din zonă, inclusiv în municipiul Baia Mare, la Biserica Reformată de lângă Podul Viilor, de unde s-a capturat un exemplar pentru colecția Universității de Nord Baia Mare, și de *Láposi* (2004), în municipiul Baia Mare, în fiecare vară, dar care constată că nu cuibărește regulat. Ultimul îl observă, în zbor, în următoarele locuri din Baia Mare: la Consiliul Județean (5 exemplare – 25.04.2004-30.09.2004, când a și cuibărit; câte 6 exemplare – 27.04.2003-19.06.2003, respectiv 12.04.2004), la Magazinul Maramureșul (5-6 exemplare în zbor – 14.08.2002) și la Hotelul Mara (4 exemplare în zbor – 11.05.2003).

A fost sesizat de noi în câteva rânduri în zona cercetată la Baia Mare: 30 cuiburi la Prefectură și circa 20 cuiburi la Biserica Reformată de la Podul Viilor – 7.10.2000; 20 cuiburi la Consiliul Județean Maramureș – 22.06.2004; colonii mici pe strada Coșbuc și la Filatură – 16.03.2003; 6 exemplare pe un mal surpat al Someșului de inundații la Cicârlău – 13.01.2005.

Prin urmare, drapnea neagră este un oaspete de vară, relativ frecvent, cu cuiburile organizate în colonii, unde, uneori, clocesc, mai ales în municipiul Baia Mare.

CORACIIFORMES

ALCEDINIDAE

1828. *Alcedo atthis* Linnaeus - pescăraș albastru

Element al Lumii Vechi, politipic - în Europa, inclusiv în România, cuibărește subspecie *A. atthis ispida* L. - carnivor, sedentar, de pasaj, clocitor. Pe ape deschise și în vegetație acvatică, precum și la marginea pâraielor, râurilor, în locuri cu copaci și în tufișuri. Apare singuratic pe malul apelor, în vecinătatea pâlcurilor de arbori și de tufișuri. După clocit, practică un eratism intens (*Ciochia*, 1992).

La noi în țară este larg răspândit în lungul râurilor bogate în pește din întreaga țară. Se întinde din Delta Dunării până în zonele colinare și chiar montane, fiind una dintre cele mai frumoase păsări sedentare de la noi. Efectivele clocitoare pe țară sunt estimate la 2000-4000 perechi (*Weber și colab.*, 1994, *Munteanu și colab.*, 2002). Aceste efective se reduc drastic în iernile grele, de asemenea, datorită poluării și presiunii antropice, a

regularizării cursurilor de ape și a taluzării malurilor. Din această cauză, răspândirea sa este dispersată. În același timp, este o specie interzonală (Radu, 1973), fiind legată de văile de apă cu curs domol și cu maluri propice, unde sapă tuneluri adânci, în care își amenajează cuibul (Ciochia, 1972).

Apare numai în vestul țării, fiind o specie rară, legată de apa mai adâncă, de unde este citat de *Andrássy* (1957), *Poliș și colab.* (1969), *Papadopol* (1972), *Ciochia* (1992), *Ardelean* (1998), *Ardelean și Karácsonyi* (2002, 2005). În Maramureș, cuibărește ca pasăre mai rară, pe lângă principalele ape ale zonei, dar pentru procurarea hranei pătrunde și în apele de munte. Iarna rămâne pe lângă apele neînghețate. De aici este menționat de *Szilágyi* (1876), *Ardelean* (1993), *Ardelean și Béres* (2000).

Din Depresiunea Baia Mare este citat de *Béres* (1989), care îl consideră specie caracteristică pentru cursurile mai însemnate de ape, însoțite de zăvoaie cu vegetație abundentă; de *Ardelean* (2000), care găsește 6 cuiburi de pescăraș albastru în malul Someșului, la podul de la Ardușat; de *Láposi* (2004 și 2006), care îl întâlnește rar, doar în trecere, neavând condiții de cuibărit, singuratic, pe malurile lacului Firiza (în zbor – 20.05.2002; pe un copac – 5.05.2003) și a râului Firiza (în zbor, deasupra apei – 4.09.2002), dar și pe lacul balastierei Apa, în exemplare izolate, (3, 10, 17.12.2006; 7, 12, 14, 21.01.2007; 18 și 25.02.2007; 5.03.2007).

Noi l-am găsit, în exemplare izolate, în lunca Someșului, la Bârgău (30.06.2004), Cicârlău (10.12.2004) și Ardușat (4.12.2003).

Prin urmare, pescărașul albastru apare constant, fără a fi numeros, în Depresiunea Baia Mare, mai ales singuratic, pe marginea râurilor și lacurilor, cu maluri înalte de loess, în vecinătatea unor locuri acoperite de copaci și de tufișuri.

MEROPIDAE

1829. *Merops apiaster* *Linnaeus* – prigorie, albinărel

Specie turkestaniano-mediteraneană, carnivoră, oaspete de vară, clocitoare, în colonii cu zeci de cuiburi, pe maluri și pe diguri înalte, cu areal de răspândire redus și cu efective în scădere, fiind ocrotit. Coloniile sunt situate în regiunile deschise, joase, cu maluri înalte și abrupte ale râurilor, unde își sapă galerii pentru cuiburi. Efectivele clocitoare pe țară sunt estimate la 10.000-20.000 perechi (*Munteanu și colab.*, 2002).

Este frecvent în regiunea de câmpie, cuibărint mai ales în S și SE-ul țării. Totuși, este prezent și în NV, având populații viabile în zonă, însă cu areal de răspândire redus, frecvență și abundență modeste, în declin, fiind

citad de Béczy (1971), Poliș și colab. (1969), Kováts și colab. (1970), Papadopol (1970, 1972), Hamvas și Karácsonyi (1980), Ciochia (1992), Ardelean (1998), Kováts (1999), Ardelean și Karácsonyi (2002, 2005). Lipsește din Maramureș (**fig. nr. 105**).

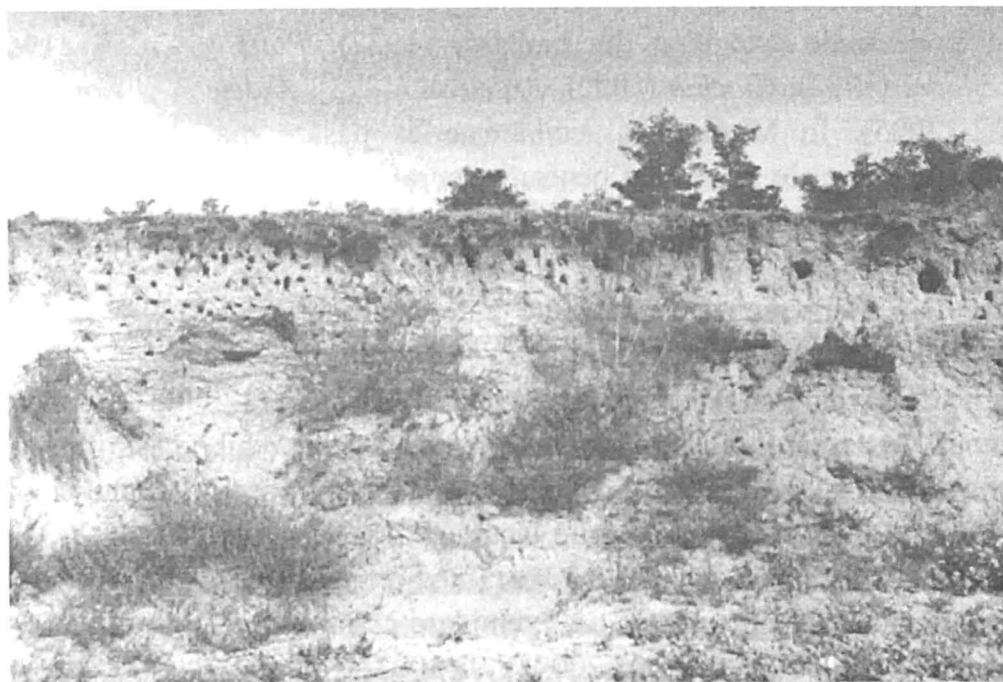

Fig. nr. 105 – Colonie de prigrorie pe malul stâng al Someșului, aval de Ardușat

Este menționat numai de Ardelean (2001) pe Someș și în zona Munceilor Băii Mari și de Láposi (2006), care îl găsește constant la Roșiori și Apa, mai nou și la Lunca Potăului, pe Someș, unde s-a localizat o nouă colonie, mixtă (împreună cu *Riparia riparia*), numărând circa 30-35 cuiburi.

Și noi l-am găsit în zona cercetată în mai multe locuri, la Fărcașa, Ardușat și Bârgău. Astfel, în ultimul loc, am descoperit o mare colonie mixtă de albinărel (circa 30 exemplare care zburau în luncă), cu lăstun de mal, de peste 120 de cuiburi, pe stânga Someșului, pe un mal înalt, lutos, râpos, pe data de 30.06.2004, care s-a redus la 5- 6 cuiburi în anul următor, după ce viiturile au prăbușit malul (20.05.2005) după viiturile ce au urmat (20.05.2005).

Prin urmare, albinărelul apare constant în zonă, în habitate specifice (care prin surpare se distrug sau reapar pe alte maluri), ca și colonii mari, de obicei mixte (cu *Riparia riparia*), având un areal restrâns în jurul apelor

mari din Depresiunea Baia Mare, îndeosebi pe malurile Someșului și Lăpușului.

CORACIIDAE

1830. *Coracias garrulus* Linnaeus – dumbrăveancă

Element europeo-turkestanian, politipic - prezent în Europa, inclusiv în România, prin subspecia tipică *C.g. garrulus* L. - carnivor, oaspete de vară (mai – septembrie), clocitor, întâlnit prin fânețe și pășuni sau pâlcuri de păduri.

În țara noastră este răspândită în Delta Dunării, dar și în câmpie, îndeosebi în Dobrogea și Câmpia de Vest, cuibărind în scorburile copacilor bătrâni. Nu cuibărește în Transilvania. Deseori, se află pe firele electrice și de telefonie din lungul șoselelor. Efectivul clocitor pe țară este estimat la 2000-3500 perechi (*Weber și colab.*, 1994; *Munteanu și colab.*, 2002), dar în ultima vreme s-a redus simțitor. Abundența populațiilor a fost diminuată până la pragul critic, datorită folosirii pesticidelor.

Este o pasăre rar întâlnită și cu areal de răspândire restrâns în NV-ul României, unde are populații viabile dar cu efective în declin, fiind citat de *Poliș și colab.* (1969), *Béczy* (1971), *Kováts* (1970, 1999), *Papadopol* (1972), *Hamvas și Karácsonyi* (1980), *Ciochia* (1992), *Ardelean* (1998), *Ardelean și Karácsonyi* (2002, 2005). În Maramureș este o specie de pasaj, care apare foarte rar, primăvara și toamna, fiind menționată de *Szilágyi* (1876), *Filipașcu* (1971), *Ardelean și Béres* (2000).

Din Depresiunea Baia Mare avem o singură mențiune. *Ardelean* (2001) o citează ca specie rară prin localitățile zonei, ca și la Tăuții de Sus.

Prin urmare, dumbrăveanca este o apariție rară în Depresiunea Baia Mare având efective deosebit de reduse.

UPUPIDAE

1831. *Upupa epops* Linnaeus – pupăză

Specie aparținătoare Lumii Vechi, politipică - prezentă în Europa, inclusiv în România, prin forma nominală *U.ep. epops* L. - carnivoră, oaspete de vară, clocitoare, întâlnită în zona mlaștinilor, pâlcurilor de pădure și așezărilor umane.

În România, este o specie larg răspândită fiind pe alocuri frecventă. Este estimată la 10.000-25.000 perechi clocitoare pe țară (*Munteanu și colab.*, 2002), având statutul de specie vulnerabilă (*Botnariuc și Tatole*, 2005). Lipsește doar din zonele montane cu păduri compacte. După *Ionescu* (1968), este oaspete de vară (aprilie – noiembrie) prin livezi, lunci, câmpii,

în sate și orașe, la marginea pădurilor cu mult teren liber în față. Cuibărește regulat în scorburi, uneori în găuri, în pământ.

Din NV-ul României este citată de *Andrássy* (1923a), *Kováts* (1970, 1999), *Papadopol* (1972), *Ciochia* (1992), *Ardelean* (1998), *Ardelean și Karácsonyi* (2002), ca specie cu areal de răspândire larg și cu populații viabile, dar cu frecvență modestă, legată de împuținarea arborilor din habitate. În Maramureș este menționată de *Filipașcu* (1971) și de *Ardelean și Béres* (2000), ca specie migratoare, larg răspândită în partea sa colinară, unde întâlnește terenuri înierbate, care alternează cu pâlcuri de arbori și cu livezi bătrâne, având efective constante.

Din Depresiunea Baia Mare este menționată de *Béres* (1983), care o găsește în gorunetele seculare și bătrâne din zona montană (Munții Gutâi); de *Ardelean* (2000a, 2001), care o identifică în localități, destul de frecvent, inclusiv în livezile de la Groși și Recea, de unde s-au recoltat exemplare pentru colecția Universității de Nord Baia Mare; de *Láposi* (2004, 2006), care o găsește însă destul de rar pe malurile deschise ale Someșului, mai ales în preajma terenurilor cultivate învecinate, în exemplare izolate (Dănești, pe mal, lângă apă – 16.06.2003; Ilba, pe sol – 11.08.2005; Roșiori, în zbor, peste apă – 27.07.2004), dar și în municipiul Baia Mare, găsită izolat, mai rar în zonele de periferie cu livezi, cum este Valea Borcutului (pe copaci – 21.06.2000; 23.08.2002).

Noi am găsit-o în mai multe locuri, izolat sau în perechi: în livadă, în Satul Nou de Sus (21.08.2003) și Seini (16.10.2004), în zăvoi, pe Lăpuș la Lăpușel (16.07.2005), tufișurile de pe dealurile de la Ardușat (5.06.2007).

Rezultă că pupăza este o prezență constantă și relativ frecventă în Depresiunea Baia Mare, îndeosebi în livezi și păduri bătrâne, dar cu efective modeste.

PICIFORMES

PICIDAE

1832. *Jynx torquilla* Linnaeus – capîntortură

Specie paleartică, politipică - în România este prezentă forma nominată *J.t. torquilla* L. - carnivoră, oaspete de vară, clocitoare, în pâlcuri de arbori bătrâni, rară și ocrotită.

Fără a fi foarte frecventă, cuibărește pe întregul teritoriu al țării, în biotopurile convenabile, având efective în regres. Efectivul clocitor pe țară este estimat la 6.000-10.000 perechi (*Munteanu și colab.*, 2002), având statut de specie periclitată (*Botnariuc și Totole*, 2007). Cuibărește regulat

aproape în toată țara în pădurile de foioase, în care se află multe luminișuri și poieni. Preferă arborii bătrâni din marginea poienilor și a pădurilor de foioase, arborii seculari din parcuri, unde cuibărește în scorburi, fiind identificată după strigătele caracteristice din perioada de împerechere (Ciochia, 1992).

În NV-ul României este o pasăre rară, care cuibărește mai ales în zonele joase, având efective ce au suferit un declin drastic, datorită defrișării arborilor și tufelor din zonă, fiind citată de *Andrássy* (1957), *Poliş și colab.* (1969), *Papadopol* (1972), *Ciochia* (1992), *Ardelean* (1998), *Ardelean și Karácsonyi* (2002, 2005). În Maramureș, este prezentă în zăvoaiele râurilor până la limita superioară a pădurilor de foioase, într-o densitate multumitoare, fiind menționată de aici de *Szilágyi* (1876), *Filipașcu* (1971), *Ciochia* (1992), *Ardelean și Béres* (2000).

Din Depresiunea Baia Mare este citată de *Béres* (1983) din pădurile seculare sau bătrâne din Munții Gutin, de *Ardelean* (2000a, 2001), ca specie rară în gorunetele din Muncei Băii Mari, inclusiv din pădurea de la Usturoi și Valea Borcutului (Baia Mare) - de unde s-a capturat un exemplar pentru colecția Universității de Nord Baia Mare; de *Láposi* (2004), care o menționează, pe Valea Borcutului (într-un gard viu – 14.09.2000).

Noi am observat-o, în general izolat în zona cercetată, în câteva puncte: zăvoitul Someșului la Ardușat (1 pereche – 7.07.2004), parcul Facultății de Științe din Baia Mare (6.07.2005), precum și parcul municipal Baia Mare (25.05.2001), în pădurea Lăpușel și livezile adiacente (26.05.2001; 9.06.2001), dar și pe Valea Lăpușului, la Coruia, în livezi, arătând o frecvență mare (vara 2007).

În concluzie, capîntortura este un oaspete de vară rar în Depresiunea Baia Mare, prezent în exemplare izolate, cuibărind în zonele joase ale zonei, în pâlcuri de arbori bătrâni scorburoși.

1833. ***Picus canus Gmelin*** - ghionoaie sură

Element paleartic, politipic - răspândit în România prin forma nominată *P.c. canus Gmelin* - carnivor, sedentar sau oaspete de iarnă, întâlnit în pâlcuri de pădure, mai ales în asociații de sălcii și de plopi, iar iarna pătrunde în localități, în căutarea hranei, fiind ocrotit.

Specie sedentară, frecventă și larg răspândită în România, în păduri de foioase, având efectivele clocitoare pe țară estimate la 20.000-50.000 perechi (*Munteanu și colab.*, 2002), frecventă în pădurile mari de foioase din regiunea subcarpatică și de câmpie, în pădurile de munte la peste 900 m

altitudine. Spre toamnă, se deplasează în regiunile pomicole și viticole, precum și în parcuri.

Pentru NV-ul țării este citată de *Andrássy* (1957), *Poliş și colab.* (1969), *Kováts și colab* (1970), *Papadopol* (1972), *Ardelean și Karácsonyi* (2002, 2005), *Munteanu și colab.* (2002), ca specie foarte rară, deoarece pâlcurile de păduri au fost aproape în totalitate distruse. Din Maramureș este citată de *Szilágyi* (1876), *Béres* (1969), *Filipașcu* (1971), *Ardelean și Béres* (2000), ca specie rară, cu efective mici, ce urcă prin fâgete și chiar prin pădurile de amestec, la altitudini mari.

Din Depresiunea Baia Mare este menționată în literatura de specialitate de *Béres* (1983, 1999), care o găsește cuibărind în gorunetele și fâgetele din Munții Gutin; de *Ardelean* (2000a, 2001), care o identifică în gorunetele de pe Munceii Băii Mari, ca frecventă, inclusiv în pădurea de foioase de la Usturoi (Baia Mare), de unde s-au recoltat exemplare pentru colecția didactică a Universității de Nord Baia Mare; de *Láposi* (2004, 2006), care o găsește rar și izolat pe malul Someșului, la Colțirea (în răchitiș – 11.10.2005), dar și în municipiul Baia Mare, ca specie relativ frecventă, dar în exemplare izolate, pe copaci, în parcul municipal (21.05.2003, 16.06.2003, 23.03.2004, 14.04.2004) și într-un pâlc de arbori la Ferneziu (11.07.2003); de *Pop* (2005), în gorunetul pădurii de la Lăpușel și în livezile alăturate, tot în exemplare izolate (25.08.2003, 23.03.2004, 14.04.2004, 4.09.2004).

În concluzie, ghionoaia sură este o specie relativ frecventă în Depresiunea Baia Mare, dar cu efective mici sau exemplare izolate în zonele cu păduri de foioase sau livezi bătrâne cu pomi scorburoși.

1834. *Picus viridis* Linnaeus - ghionoaie verde

Element european, politipic - prezent în România prin forma nominată *P.v. viridis* L. - carnivor, întâlnit în pâlcuri de arbori, mai ales bătrâni.

Specie sedentară, frecventă în toată țara, cu excepția zonelor înalte (*Ciochia*, 1992), cum sunt molidișurile montane, dar și în livezi, parcuri, cuibărind pretutindeni. Preferă pădurile mari și liniștite de foioase din zonele de șes, dealuri, coline și Subcarpați, îndeosebi pădurile de stejar, pădurile deschise, pâlcurile de păduri. În iernile grele, pătrunde în localități, în căutare de hrană. Cuibărește în întreaga țară. Efectivul cloctor pe țară este estimat la 20.000-40.000 perechi (*Munteanu și colab.*, 2002).

Din NV-ul României este citată de *Poliş și colab.* (1969), *Kováts* (1970, 1999), *Kováts și colab.* (1970), *Béczy* (1971), *Hamvas și Karácsonyi*

(1980), *Ciochia* (1992), *Ardelean* (1998), *Ardelean și Karácsonyi* (2002, 2005) ca pasăre frecventă, dar cu abundență modestă și cu areal de răspândire redus, iar din Maramureș de *Szilágyi* (1876), *Filipașcu* (1971), *Ardelean și Béres* (2000), ca specie sedentară, frecventă și cu efectiv constant în partea depresionară.

Din Depresiunea Baia Mare este menționată în lucrări științifice de specialitate semnate de: *Béres* (1983, 1999), care o identifică în gorunetele și făgetele din zonele montane ale zonei; *Ardelean* (2000a, 2000b, 2001), în pădurile de cvercinee de pe Muncei Băii Mari, inclusiv pe căstănișul de pe Murgăul Mare, de unde s-a achiziționat un exemplar pentru colecția Universității de Nord Baia Mare, dar și în pădurea Lăpușel (mai multe – 26.07.2000); *Láposi* (2004, 2006), care a văzut-o, ocazional și izolat, pe sălciile bătrâne de pe malul Someșului, la Dănești (10.09.2004) și Roșiori (26.10.2003), dar mai ales în municipiul Baia Mare, pe copaci, în livezile și pădurile din jurul acestuia, îndeosebi în parcul municipal, de unde intră destul de des și în grădinile oamenilor (parcul municipal – 21.05.2003, 16.06.2003, 13.11.2003, 23.03.2004; Valea Borcutului – 20.07.2003; Firiza – 17.08.2003; B-dul Victoriei, lângă Universitate – 11.02.2004).

Și noi l-am observat în câteva rânduri: în municipiul Baia Mare (parcul municipal, 4 exemplare – 10.12.2004; parcul Mara, 1 exemplar – 8.04.2001), pe Valea Someșului (pod Ardușat, 1 exemplar – 17.03.2004) și în pădurea de gorun de la Apa Sărată (1 exemplar – 10.04.2001).

Prin urmare, ghionoaia verde este o specie frecventă, dar cu efective mici în Depresiunea Baia Mare, preferând zonele sale joase, pădurile, livezile și parcurile.

1835. *Dryocopus martius* (Linnaeus) - ciocănitoare neagră

Element paleartic, politipic - răspândit în România prin forma nominată *D.m. martius* L. - carnivor, sedentar, întâlnit iarna și în ținuturile joase, unde rătăcește pe câmpii.

În România, prezent mai ales în pădurile montane, masive și compacte de molid și de amestec din Carpați (de la 100 m la 1600 m altitudine), precum și în zăvoaiele râurilor mai mari, unde formează micropopulații. Toamna, coboară până la limita superioară a pădurilor de colină și de câmpie. Se află în expansiune spre ținuturile de șes până în Delta Dunării. Efectivul clocitor pe țară este estimat la 4.000-8.000 perechi (*Munteanu și colab.*, 2002), dar, din cauza defrișărilor de pădure și a pătrunderii omului în habitatele favorabile pentru clocit, efectivul este într-un continuu regres.

Este sesizată în NV-ul României de *Papadopol* (1972), *Ardelean* (1998), *Ardelean și Karácsonyi* (2002, 2005), ca specie extrem de rară. De aceea, prezența sa în zonă este pusă sub semnul îndoielii. În Maramureș este menționată de *Filipașcu* (1971), *Ardelean* (1993), *Ardelean și Béres* (2000), ca specie obișnuită, dar cu densitate redusă în pădurile montane.

Din Depresiunea Baia Mare este citată de: *Béres* (1999) din pădurile de anestec din Munții Gutin; *Ardelean* (2000a, 2001), din gorunetele de pe Munceii Băii Mari, ca frecventă, (inclusiv de pe Dealul Murgăul Mare) și de la Chiuzbaia pe Igriș; *Láposi* (2006), de pe Someș, la Someșeni (1 exemplar, în zbor, deasupra apei – 19.09.2004).

Prin urmare, ciocănitoarea neagră este o pasăre rară în Depresiunea Baia Mare, prezentă în pădurile montane, dar insuficient investigată deocamdată.

1836. *Dendrocopos major* (Linnaeus) - ciocănitoare pestriță mare

Specie paleartică, politipică - prezentă în România mai ales prin subspecia *D.m pinetorum*. (C. L. Brehm) - carnivoră, sedentară, prin pâlcuri de copaci sau în zăvoaiele râurilor mai mari, unde formează anumite micro-populații.

În țara noastră este sedentară, larg răspândită în toată țara, fiind probabil cea mai frecventă ciocănitoare, inclusiv în livezi și în intravilanul localităților, în pădurile de câmpie. Efectivul ei clocitor pe țară este estimat la circa 120.000-200.000 de perechi (*Munteanu și colab.*, 2002). Datorită poluării și distrugerii habitatelor în zona de cuibărit, efectivul este în scădere.

Din NV-ul României este citată în mai multe lucrări științifice ale lui *Poliș și colab.* (1969), *Béczy* (1971), *Kováts* (1970, 1999), *Kováts și colab.* (1970), *Papadopol* (1972), *Hamvas și Karácsonyi* (1980), *Ciochia* (1992), *Ardelean* (1998), *Ardelean și Béres* (2002, 2005), ca specie relativ frecventă, dar cu arealul de răspândire larg cu efective constante. În Maramureș este o pasăre obișnuită, ce cuibărește până în pădurile de amestec, fiind citată de *Szilágyi* (1876), *Filipașcu* (1971), *Munteanu* (1974), *Ardelean și Béres* (2000) (**fig. nr. 106**).

Din Depresiunea Baia Mare este menționată de mai multe ori. *Béres* (1983, 1999) o găsește în stejăretele și fâgetele de pe Gutin, ca specie abundentă. *Ardelean* (2000a, 2001) o întâlnește ca specie foarte frecventă în gorunetele de pe Munceii Băii Mari, inclusiv în pădurile de pe Dealul Crucii (Baia Mare) și în căstănișul de pe Murgăul Mare, tot ca foarte frecventă – de

unde s-au colectat exemplare și pentru colecția Univerității de Nord Baia Mare - dar și în pădurea Lăpușel (26.07.2000). *Pop* (2005) o identifică frecvent în pădurile și livezile din jurul localității Lăpușel (3 exemplare, pe arbori – 21.05.2003; 2 exemplare, pe arbori – 25.08.2003; 1 exemplar, în zbor – 13.03.2004; 2 exemplare, pe arbori – 30.04.2004; 1 exemplar, în zbor – 31.06.2004; 3 exemplare, pe arbori – 24.07.2004; 1 exemplar pe arbor – 25.08.2004; 2 exemplare – 4.09.2004; 1 exemplar, pe arbore – 19.05.2004; 1 exemplar, pe arbore – 5.04.2005). *Láposi* (2004, 2006) o sesizează izolat, pe vegetația arboreală bogată de pe malul Someșului, la Dănești (pe salcii – 14.06.2003), Țicău (pe plop – 27.09.2004), Someșeni (pe salcii – 29.08.2005) și Lunca Potăului (pe salcii – 23.10.2005), dar și în municipiul Baia Mare, în orice anotimp, inclusiv iarna, pe arbori, (parc municipal – 21.05.2003, 16.06.2003, 26.03.2004; Firiza – 22.07.2003; B-dul Victoriei – 10.09.2003, 19.10.2004).

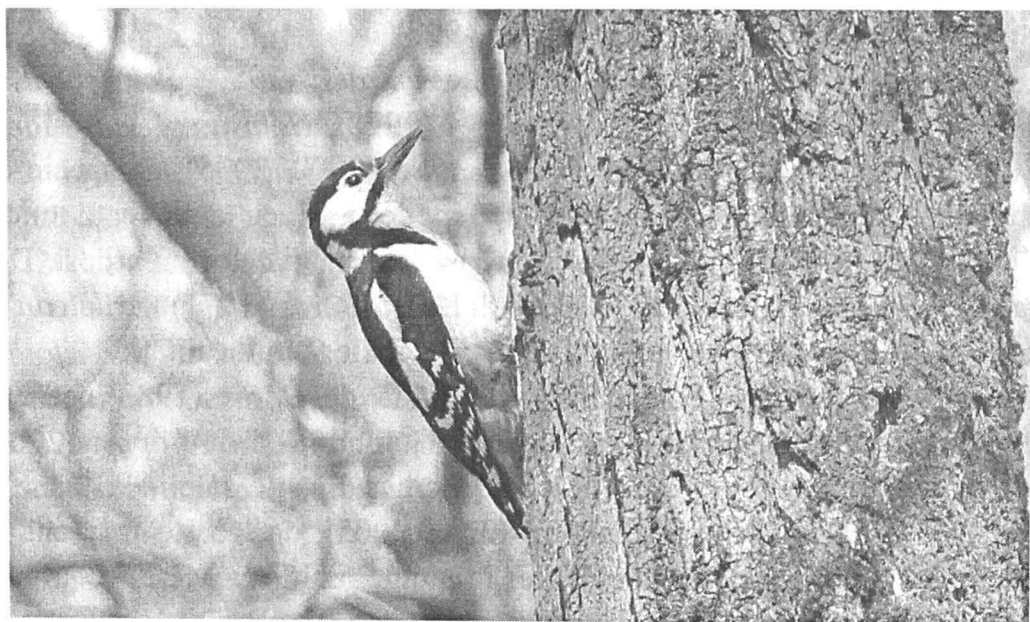

Fig. nr. 106 - *Dendrocopos major* în pădurea de pe Dealul Crucii Baia Mare

Noi am identificat-o în zona cercetată, în repetate rânduri și în diverse puncte: pădurea Bavna (1 exemplar – 26.07.2000), pădurea din jurul lacului Firiza (1 exemplar, pe plop – 19.09.2000) sau din localitatea Borlești, pe Someș (1 exemplar – 13.10.2000), în pădurea Lăpușel (1 pereche – 7.07.2004; 2 exemplare – 9.04.2001) și în cea de gorun de la Cicârlău (2 perechi – 30.06.2004), ori de la Finteluș (4 exemplare – 2.05.2005) și Apa

Sărată (1 exemplar – 10.04.2001), inclusiv în pădurea ce aparține parcului municipal Baia Mare (6 exemplare – 10.12.2004).

Rezultă că ciocănitorea pestriță mare este o specie frecventă în Depresiunea Baia Mare, dar nu cu efective mici, fiind legată de asociațiile arboricole din zonă, inclusiv de localități.

1837. *Dendrocopos syriacus* (Hemprich et Ehrenberg) - ciocănitore de grădină

Specie mediteraneană, politipică, carnivoră, reprezentată în Europa de Sud – Est, inclusiv în România, prin subspecia *D.s. balcanicus* Gengler și Stresemann.

Sedentară, larg răspândită în interiorul țării și în împrejurimile localităților, în pâlcuri de arbori. Și-a continuat expansiunea în Carpați, preferând pădurile rare, luminoase, livezile, viile, parcurile și grădinile, unde este comună și cuibărește. Efectivul clocitor pe țară este estimat la 20.000-40.000 perechi (Munteanu și colab., 2002), fiind cele mai însemnate efective din Europa (Hagemeyer și Blair, 1997).

Pentru NV-ul României este citată de Andrassy (1957), Poliș și colab. (1969), Kováts și colab. (1970), Papadopol (1972), Hamvas și Karácsonyi (1980), Kováts (1988), Ardelean și Karácsonyi (2002, 2005), ca specie cu areal de răspândire strâns, cu frecvență modestă și cu abundență mică. Declinul efectivului este determinat de reducerea habitatelor cu arbori. Din Maramureș este menționată de Filipașcu (1959), Béres (1971), Ardelean și Béres (2000), ca specie obișnuită pe văile principale și în localități.

Din Depresiunea Baia Mare este citată de Béres (1983), care o găsește în pădurile de gorun de la poalele Gutinului, și de Láposi (2004, 2006), care o întâlnește, izolat, pe valea Someșului, pe sălcii, la Dănești (25.06.2004, 15.05.2006) și Someșeni (21.09.2005), dar foarte frecvent în localități, în parcuri și în livezi, mai ales în municipiul Baia Mare, pe arbori, izolați (parcul municipal – 16.06.2003; 20.07.2003; B-dul Victoriei, la universitate – 10.09.2003; str. Progresului – 19.01.2004; B-dul Lenin – 10.04.2004, Valea Usturoiului – 9.03.2004).

Noi am găsit-o în zona cercetată în pădurile Lăpușel (1 exemplar – 21.05.2001) și Finteuș (1 exemplar – 2.09.2005), precum și în parcul municipal Baia Mare (1 mascul – 10.12.2004).

Considerăm ciocănitorea de grădină o specie sedentară relativ rară în Depresiunea Baia Mare, cu efective mici și deosebit de legată de localitățile zonei

1838. *Dendrocopos medius* (Linnaeus) - ciocănitoare de stejar

Specie europeană, politipică - prezentă în România prin forma tipică *D.m. medius* (L) - carnivoră, sedentară, întâlnită în pâlcuri de arbori.

Larg răspândită în România, în pădurile regiunii de câmpie, mai ales în cele de stejar, dar puțin numeroasă. Toamna, apare și prin livezi. Efectivul clocitor pe țară este estimat (Munteanu și colab., 2002) la 3.000-10.000 perechi.

Pentru NV-ul României este menționată de Béczy (1971), Poliș și colab. (1969), Papadopol (1972), Ciochia (1992), Ardelean (1998), Ardelean și Karácsonyi (2002), ca pasăre foarte rară, cu efectivele în declin, odată cu distrugerea habitatelor arboricole. Din Maramureș este citată de Béres (1978), Ardelean și Béres (2000), ca pasăre cuibăritoare în zăvoiuil Tisei și în pădurile de gorun, precum și în parcurile și grădinile din localități.

În Depresiunea Baia Mare este găsită de: Béres (1983), în gorunetele de la poalele Gutinului; Ardelean (2000a și 2001), ca frecventă pe Munceii Băii Mari, dar și în pădurea de la Bavna; Láposi (2004, 2006), pe Someș, la Potău (1 exemplar, pe plop – 10.11.2005), în căutarea hranei, pentru care considerente intră și în municipiul Baia Mare, în exemplare izolate, așezându-se pe arbori (parcul municipal – 28.09.2005; str. Parcului – 16.12.2002; parcul Liceului nr. 6. – 10.09.2003; Valea Borcutului – 14.10.2004). Pop (2005) o găsește în pădurea Lăpușel (17.08.2004, 29.08.2004, 19.10.2004).

Și noi am identificat-o în câteva locuri: pădurea Lăpușel (câte 1 exemplar – 17.03.2002, 21.03.2003, 20.05.2006), pădurea Finteuș (2 exemplare – 2.09.2005), pe arbori în culturile agricole la Hideaga (1 exemplar – 12.06.2001) și în municipiul Baia Mare (parc municipal – 10.12.2004, zona stadionului municipal – 18.03.2004).

Prin urmare, ciocănitoarea de stejar este o specie larg răspândită în zonele joase ale Depresiunii Baia Mare, în asociații vegetale arboricole, dar în efective modeste.

1839. *Dendrocopos leucotos* (Bechstein) - ciocănitoare cu spate alb

Specie paleartică, politipică - prezentă în România prin subspecie nominată *D.l. leucotos* Brechst - carnivoră, sedentară, prezentă în pădurile întinse de fag și de amestec din Carpați, de unde coboară în zonele colinare numai iarna.

Cuibărește în pădurile de foioase din munți sau de la poalele lor, precum și în Dobrogea. Efectivul clocitor pe țară este estimat la 10.000-

20.000 perechi (*Munteanu și colab., 2002*), având efectivele cele mai importante din Europa (*Hagemeijer și Blair, 1997*).

Lipsește din NV-ul țării, fiind prezentă doar în Maramureș, în ținuturi, unde are o densitate mică, în regres (*Filipașcu, 1970; Béres, 1978; Ardelean 1993, Ardelean și Béres, 2000*).

Prezența sa în Depresiunea Baia Mare este extrem de rară și numai în ținuturile montane. De aici este citată de *Béres (1999)*, care o găsește cuibărind în ținuturile din munți.

1840. *Dendrocopos minor (Linnaeus)* - ciocănitoare pestriță mică

Specie paleartică, politipică - prezentă în România prin subspecia *D.m. buturlini Hart* - carnivoră, sedentară, în păduri de pădure.

În România, este relativ rară și puțin numeroasă, fiind răspândită în ținuturile joase de câmpie, în păduri de șes și de dealuri, cu mulți arbori de esență moale, în zăvoaiele râurilor, livezi, parcuri, perdele de protecție, fiind sedentară și cu un eratism foarte accentuat după cloșire. *Munteanu și colab. (2002)* estimează efectivul cloșitor pe țară la 3.000-6.000 perechi.

Din NV-ul României lipsește, iar în Maramureș este foarte rară, fiind sesizată de *Béres (1978), Ardelean și Béres (2000)*.

Din Depresiunea Baia Mare este citată de *Béres (1983)*, în pădurile de cvercinee de la poalele Gutinului; de *Ardelean (2001)*, în gorunetele de pe Munceii Băii Mari. *Lăposi (2004, 2006)* a observat-o, datorită eratismului accentuat, mai ales în sezonul rece, pe Someș, pe arbori izolați în municipiul Baia Mare (parcul municipal – 28.10.2000; str. Gh. Bilașcu – 16.12.2002), dar și pe Someș, la Dănești (20.09.2004); *Pop (2005)*, o întâlnește în pădurea Lăpușel (17.08.2004, 29.08.2004, 19.10.2004).

Noi am găsit-o doar o singură dată, în pădurea Bavna (1 exemplar – 26.07.2000).

În concluzie, ciocănitoarea pestriță mică este o prezență rară în pădurile și parcurile Depresiunii Baia Mare, având efective mici.

PASSERIFORMES

ALAUDIDAE

1841. *Galerida cristata (Linnaeus)* – ciocârlan

Element paleartic, politipic - răspândit în Europa centrală prin subspecia nominată *G.c. cristata L.* - omnivor, pe fânețe și pășuni, terenuri agricole cultivate și în așezări umane, unde este comun.

Este o specie sedentară, frecventă și larg răspândită la altitudini joase, având efectivele cloșitoare pe țară estimate la 100.000-200.000

perechi (*Munteanu și colab.*, 2002). Lipsește din zonele montane înalte, precum și din pădurile compacte. Preferă culturile agricole. Iarna intră adesea în interiorul localităților (*Matthews și colab.*, 1994).

Din NV-ul României este menționat de *Poliş și colab.* (1969), *Kováts* (1970, 1999), *Papadopol* (1972), *Hamvas și Karácsonyi* (1980), *Ciochia* (1992), *Ardelean* (1998), *Ardelean și Karácsonyi* (2002, 2005), ca specie viabilă, cu răspândire generală, frecventă și cu abundență mare, chiar și după asanarea zonelor umede. Din Maramureș este sesizată de *Szilágyi* (1876), *Filipașcu* (1971), *Ardelean și Béres* (2000), ca specie cuibăritoare în partea depresionară, pe terasele râurilor, pe dealurile și piemonturile înierbate, parțial cultivate.

Pentru Depresiunea Baia Mare este citată de *Béres* (1983, 1999), pe gorunetele și fâgetele de pe munții vulcanici; *Ardelean* (2000, 2000a, 2001), ca specie frecventă pe Munceii Băii Mari, dar și în pădurea de la Usturoi (Baia Mare), de unde s-a preluat un exemplar pentru colecția Universității de Nord Baia Mare; de *Láposi* (2004, 2006), care îl consideră prezent și constant pe tot parcursul anului în zona cercetată, pe terenurile agricole, marginea drumurilor și periferia localităților, inclusiv în municipiul Baia Mare (str. Eminescu, 2 exemplare – 12.06.2003; str. Barajului, 1 exemplar – 16.06.2003; Firiza, 1 exemplar – 9.07.2003; Valea Borcutului, 1 exemplar – 14.09.2003; B-dul Republicii, 2 exemplare – 22.11.2003; str. Moldova, teren viran, 1 exemplar – 17.12.2003; zona Italsofa, 2 exemplare – 24.03.2004).

Noi l-am observat în zonă, în mai multe locuri, în preajma podului de pe Someș de la Ardușat, inclusiv pe pășunea învecinată (6 exemplare – 18.10.2000; exemplare singuratice, semn că începea cuibăritul – 21.03.2001; multe exemplare în amestec cu ciocârlia de câmp, ocupând locurile de cuibărit – 16.03.2004; 2 exemplare – 21.04.2005).

Din cele prezentate, rezultă că ciocârlanul este o specie sedentară, frecventă și larg răspândită în Depresiunea Baia Mare, preferând pășunile, terenurile agricole și localitățile, având însă efective modeste.

1842. *Lullula arborea* (*Linnaeus*) - ciocârlie de pădure

Specie paleartică, politipică - cuibărește în Europa Centrală prin forma nominată *L.a. arborea* L. - oaspete de vară, omnivoră, prin culturi agricole și adesea în interiorul localităților, mai ales iarna.

Cuibărește pe podișuri și dealuri împădurite, mai rar la munte, preferând locurile deschise, parcurile largi, presărate cu arbori înalți

(*Ciochia*, 1992). Efectivele clocitoare pe țară sunt apreciate la 20.000-40.000 perechi (*Munteanu și colab.*, 2002).

În NV-ul României este o specie rară, citată numai de *Papadopol* (1972) și *Ardelean* (1998), *Ardelean și Karácsonyi* (2002), iar în Maramureș este o pasăre ce cuibărește cu regularitate în tufișuri, lizieră de pădure, fânețe, pășuni împădurite, având efective constante, fiind menționată de *Szilágyi* (1876), *Filipașcu* (1971), *Ardelean și Béres* (2000).

Din Depresiunea Baia Mare este citată de *Béres* (1983, 1999), în stejărete și fâgete, mai ales bătrâne, de pe Munții Gutin-Igriș și de *Láposi* (2004), care o găsește destul de rar în municipiul Baia Mare și zonele limitrofe, în exemplare izolate, pe arbori și arbuști (parcul municipal – 30.08.2003; Firiza – 9.07.2003; vecinătatea lacului Firiza – 16.06.2002).

Ciocârlia de pădure este, deci, un oaspete de vară rar în Depresiunea Baia Mare, strâns legată de asociațiile arboricole, având efective mici.

1843. *Alauda arvensis* Linnaeus - ciocârlia de câmp

Specie paleartică, omnivoră, oaspete de vară, întâlnită pe terenurile agricole cultivate.

La noi, este răspândită în ținuturile de câmpie și de deal din întreaga țară, dar ajunge și pe pășunile alpine. În România, cuibărește subspecie *A.a. cantarella* Bp. Efectivul cloctor pe țară este estimat la 600.000-1.000.000 perechi (*Munteanu și colab.*, 2002). Datorată chimizării agriculturii și a supraexploatării pajiștilor montane, efectivele acestei specii s-au redus simțitor. Preferă culturile agricole, unde se hrănește cu semințe și insecte.

În NV-ul României are un areal larg de răspândire, fiind foarte frecventă și cu efective numeroase. Este citată de *Poliș și colab.* (1969), *Kováts* (1970, 1999), *Béczy* (1971), *Papadopol* (1972), *Ciochia* (1992), *Hamvas și Karácsonyi* (1980), *Ardelean* (1998), *Ardelean și Karácsonyi* (2002). În Maramureș, de asemenea, este o specie comună și foarte frecventă pe terenurile înierbate de pe terasele râurilor până în etajul alpin, fiind menționată de *Szilágyi* (1876), *Filipașcu* (1971), *Ardelean și Béres* (2000).

Pentru Depresiunea Baia Mare este citată de *Ardelean* (2000a, 2001), ca specie frecventă în cvercineele din Munceii Băii Mari, inclusiv pe Murgăul Mare (Baia Mare), de unde s-au colectat exemplare pentru colecția Universității de Nord Baia Mare, și de *Láposi* (2004, 2006), care o menționează ca frecventă în luncile râurilor, mai ales a Someșului, în sezonul cald, chiar și la periferia municipiului Baia Mare, rar, izolată și în

zbor (pășunea sat Săsar – 4.04.2002; zona municipală Italsofa – 11.06.2003).

Noi am observat-o în numeroase locuri și în repetate rânduri în zona cercetată: pe Someș la Cicârlău (1 exemplar – 27.07.2001) și Bârgău (1 exemplar – 23.07.2001), în vecinătatea lacurilor de la Ariniș (exemplare izolate – 26.04.2001), pe terenuri agricole cultivate la Hideaga (3 exemplare – 12.06.2001), Rodina (1 exemplar – 26.04.2001) și Sârbi (cânta în perechi, și-au ocupat terenul de cuibărit – 29.03.2001), pe pășunea de la Sârbi (1 stol de 30 exemplare în iarba mare uscată – 3.03.2002), pe platoul deluros de pe malul stâng al Someșului de la Ardușat (multe – 16.03.2003).

Rezultă că ciocârliia de câmp este o specie larg răspândită în Depresiunea Baia Mare, unde este frecventă și abundentă, mai ales pe pășunile și terenurile cultivate de pe colinele și șesul zonei.

HIRUNDINIDAE

1844. *Riparia riparia* (Linnaeus) - lăstun de mal

Element holarctic, politipic - răspândit în Europa prin forma nominată

R.r. riparia (L.) - carnivor, clocitor, prezent pe diguri și maluri de ape.

În România, cuibărește numai în colonii de-a lungul apelor, unde își sapă galerii pentru cuiburi în malurile abrupte lutoase, nisipoase și de loess, sau carierele de nisip. Cuibărește în colonii din zeci sau chiar de sute de cuiburi în malurile mai abrupte din întreaga țară, îndeosebi pe câmpie. Efectivul clocitor din țară este estimat la 30.000-50.000 perechi (*Munteanu și colab.*, 2002), mai frecvent la câmpie. Acesta este în declin, datorită distrugerii pereților abrupti ai malurilor prin regularizarea râurilor și înființarea de balastiere.

În NV-ul României este o specie frecventă și cu efective apreciabile, în habitatele specifice, dar în declin, fiind citat de *Andrássy* (1957), *Poliș și colab.* (1969), *Papadopol* (1972), *Ciochia* (1997), *Ardelean* (1998), *Kováts* (1999), *Ardelean și Karácsonyi* (2002, 2005). Din Maramureș este menționat de *Szilágyi* (1876), *Filipașcu* (1971), *Béres* (1990, 1999a), *Ardelean și Béres* (2000), care amintesc de existența câtorva colonii modeste pe Tisa și Iza (**fig. nr. 107**).

Din Depresiunea Baia Mare este menționat de *Ardelean* (2000a, 2001), ca frecvent pe Someș și Lăpuș, inclusiv pe malul Someșului, la Aciua, și a Lăpușului la Cătălina, de unde s-au colectat exemplare și pentru colecția Universității de Nord Baia Mare, dar și de *Láposi* (2006), ca pasăre frecventă pe Someș, mai ales în porțiunile cu maluri abrupte, neconsolidate din tot sectorul depresionar.

Noi l-am observat în câteva rânduri în zona cercetată, în principal, pe Someș, la Sârbi (30 – 40 exemplare, pe un banc de nisip, provenind dintr-o colonie din apropiere – 2.06.2005), Ardușat (10 exemplare, deasupra apei – 1.07.2004) și Bârgău (o colonie de peste 100 cuiburi – 30.06.2004).

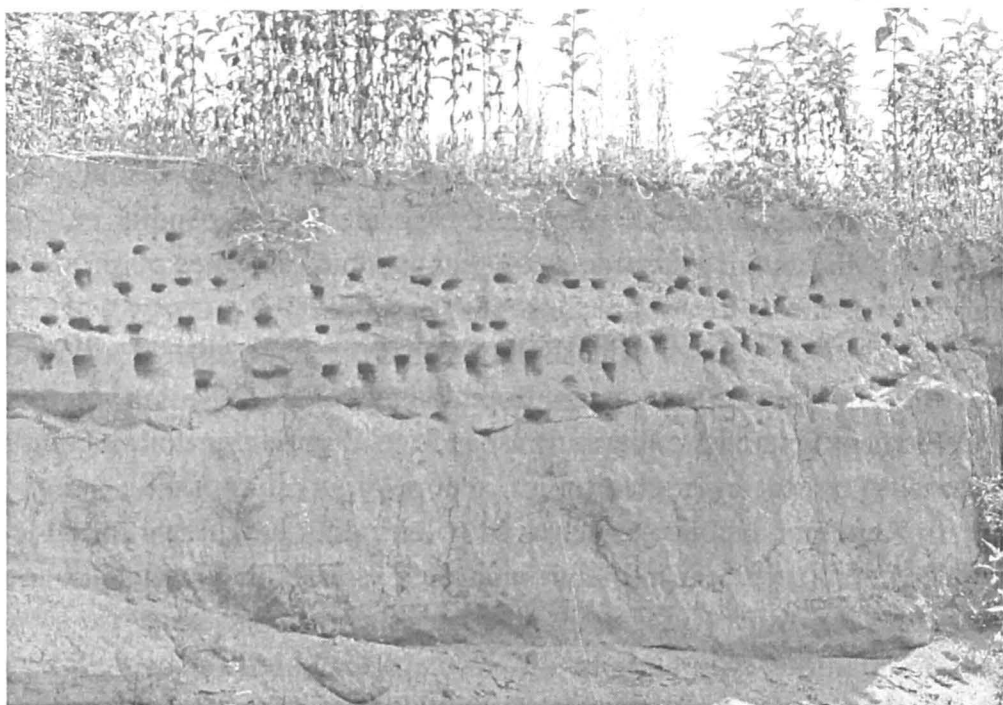

Fig. nr. 107 – Colonie *Riparia riparia* pe malul Someșului, la Aciua

Lăstunul de mal este, deci, un oaspete de vară relativ frecvent și cu efective apreciabile în Depresiunea Baia Mare, având un areal discontinuu, legat de pereții abrupti și friabili, în general, de pe Someș, unde se găsesc mai multe colonii mari.

1845. *Hirundo rustica* Linnaeus – rândunică

Specie holarctică, politipică - cuibărind în Europa subspecia *H.r. rustica* L. - carnivoră, oaspete de vară, frecventă în așezările umane, dar vizitând, adesea, și suprafețele de ape deschise.

În România, este o specie omniprezentă, mai ales la sate (sinantropă), unde cuibărește. După *Ciochia* (1992), efectivele sunt în declin simțitor, datorită diminuării locurilor prielnice de clocit. *Munteanu și colab.* (2002) îi estimează efectivul clocitor pe țară la 300.000-500.000 perechi.

Din NV-ul României, este menționată de *Andrássy* (1923a), *Poliș și colab.* (1969), *Béczy* (1971), *Papadopol* (1972), *Kováts* (1970, 1999),

Hamvas și Karácsony (1980) *Ciochia* (1992), *Ardelean* (1998), *Ardelean și Karácsonyi* (2002, 2005), ca specie viabilă, comună, cu frecvență și abundență remarcabile, iar din Maramureș este citat de *Szilágyi* (1876), *Filipașcu* (1971), *Ardelean și Béres* (2000), ca specie larg răspândită, prezentă în toate localitățile, chiar și în gospodării izolate.

Din Depresiunea Baia Mare este menționată de: *Ardelean* (2000, 2000a, 2001), ca specie foarte frecventă în pădurea Lăpușel, Finteuș, Iedera, în zone deschise de pe Valea Sălajului; *Láposi* (2004, 2006) o găsește în munăr mare, mai ales în a doua parte a verii, când zboară deasupra apelor, îndeosebi a Someșului și a Lăpușului, în căutarea insectelor, dar și în municipiul Baia Mare, însă în zonele periferice și în localitățile suburbane, fiind complet urbanizată de mult timp, preferând mai mult condițiile specifice mediului rural.

Noi am observat-o, de multe ori și în multe locuri, în zona cercetată: pe Someș, la Ardușat (stoluri – 27.07.2000; multe vânează deasupra apei – 1.07.2004), la Bârgău (câteva exemplare – 30.06.2004; multe se pregătesc de migrație – 21.09.2005), în fiecare localitate de pe Valea Someșului (multe – 13.01.2005), pe dealurile de la Ardușat (foarte multe – 25.05.2000) și Borlești (multe – 1.07.2004), în pădurea Lăpușel (un stol de 30-40 exemplare – 12.09.2000), în vegetația arboreală din jurul lacurilor de la Ariniș (multe – 10.04.2003; 5 perechi – 2.06.2005), în pădurile de la Izvoare (multe – 30.04.2004), în localitățile Cicârlău, Ilba, Seini, în locuri ruderales (30.06.2004, 22.04.2006).

Concluzionăm că rândunica este o specie prezentă în toate localitățile Depresiunii Baia Mare, având efective mari, îndeosebi la altitudini mici. 1846. ***Delichon urbicum*** (*Linnaeus*) - lăstun de casă

Specie paleartică, politipică - populând toată Europa prin forma nominată *D.u. urbica* (L.) - carnivoră, oaspete de vară, prezentă în mlaștini și așezări umane.

În România, este oaspete de vară, omniprezent în biotopurile favorabile (clădiri și abrupturi stâncoase), adesea în colonii cu exemplare numeroase, fiind o specie antropofilă foarte frecventă. Efectivul clocitor din România, este estimat la peste 100.000-200.000 perechi (*Munteanu și colab.*, 2002).

Din NV-ul României este menționat de *Poliș și colab.* (1969), *Kováts* (1970, 1999), *Papadopol* (1972), *Ciochia* (1992), *Ardelean* (1998), *Ardelean și Karácsonyi* (2002), ca specie viabilă, cu răspândire generală și

cu efectivele în declin, iar din Maramureș de *Szilágyi* (1876), *Filipașcu* (1971), *Ardelean* (1993, 1998), *Ardelean și Béres* (2000), ca specie frecventă, inclusiv în municipiul Sighetul Marmăției.

Din Depresiunea Baia Mare este menționată de *Ardelean* (2000a, 2000b, 2001), ca foarte frecvent în localitățile zonei, inclusiv din satul Săsar, de unde s-a colectat un exemplar pentru colecția Universității de Nord Baia Mare și de *Láposi* (2004, 2006), care îl observă zburând deasupra apei Someșului și chiar în centrul municipiului Baia Mare, cuibărând în mod frecvent în balcoanele blocurilor din inima orașului, având tendința de creștere în zona centrală datorită scăderii substanțiale a poluării din ultimele două decenii.

Noi l-am găsit în zona cercetată în municipiul Baia Mare (parc municipal, 8 exemplare – 30.06.2004), la Izvoare (5 perechi – 30.04.2004), pe ruta Ilba – Seini (sute de exemplare în pasaj – 12.09.2000).

Reiese că lăstunul de casă este un oaspete de vară peste tot prezent în Depresiunea Baia Mare, în efective apreciabile, mai ales în localități.

MOTACILLIDAE

1847. *Anthus campestris* (Linnaeus) - fâsă de câmp

Specie europeană, carnivoră, clocitoare, oaspete de vară, întâlnită în ținuturile joase, pe terenuri agricole cultivate, nisipoase și pe terenuri de pășuni defrișate.

La noi, este răspândită numai în regiunea de câmpie, preferând terenurile aride. Efectivele clocitoare pe țară sunt estimate la 10.000-20.000 perechi (*Munteanu și colab.*, 2002).

Pentru NV-ul României, este citată de *Andrássy* (1957), *Poliș și colab.* (1969), *Kováts* (1970, 1999), *Papadopol* (1972), *Hamvas și Karácsonyi* (1980), *Ciochia* (1992), *Ardelean și Karácsonyi* (2002), ca specie cu areal de răspândire redus și cu efective modeste, în declin, apărând mai ales în timpul pasajului, când migrează spre cartierele de iernat. Din Maramureș lipsește.

Noi am observat-o de două ori: pe nisipul din albia Someșului, la Fărcașa (6.07.2005) și pe un teren cultivat la Satulung (18.06.2006).

Prin urmare, fâsa de câmp este un oaspete de vară rar în Depresiunea Baia Mare, având efective modeste.

1848. *Anthus trivialis* (Linnaeus) - fâsă de pădure

Specie europeo-turkestaniană, politipică - la noi este prezentă subspecia *A.t. trivialis* (L.) - carnivoră, întâlnită în pâlcuri de arbori.

În România este oaspete de vară comun, larg răspândit în pădurile de foioase, de la șes până la munte, din Deltă până la 1500 m altitudine, dar mai ales la deal și munte. Efectivele clocitoare pe țară sunt estimate la 50.000-100.000 perechi (*Munteanu și colab.*, 2002), având frecvența cea mai mare în Transilvania și Moldova.

Pentru NV-ul României este citată de *Poliș și colab.* (1969), *Béczy* (1971), *Papadopol* (1972), *Kováts* (1999), *Ardelean* (2002), ca specie rară, cu efectivele în scădere, iar pentru Maramureș de *Filipașcu* (1971), *Ardelean și Béres* (2000), ca specie larg răspândită și frecventă în habitatele potrivite.

Pentru Depresiunea Baia Mare este menționată de *Ardelean* (2000), pe Munceii Băii Mari, și de *Béres* (1999), chiar și în liziera făgetelor din zona înaltă a depresiunii.

Noi am găsit-o pe Someș la Roșiori, în exemplare numeroase, în perioada august – octombrie 2006.

În concluzie, fâsa de pădure este o prezență foarte rară și cu efective neînsemnate în Depresiunea Baia Mare.

1849. *Anthus spinoletta* (Linnaeus) - fâsă de munte

Element paleartic - prezent în Carpați prin subspecia nominată *A.s. spinoletta* (L.) - carnivoră, sedentară, întâlnită în vegetația zonelor mlăștinoase.

În România, este prezentă în golurile de munte, la altitudini de peste 1100 m, și în pajiști alpine, unde cuibărește în număr însemnat, fiind tipică pentru acest habitat. Efectivul clocitor pe țară este estimat la 20.000-50.000 perechi (*Munteanu și colab.*, 2002).

În NV-ul României este o apariție accidentală, fiind citată de *Papadopol* (1972) și *Ardelean și Karácsonyi* (2002), iar în Maramureș de *Filipașcu* (1971), *Ardelean și Béres* (2000), ca fiind prezentă în habitatele specifice, atingând densitatea maximă pe pășunile din etajul subalpin, care alternează cu tufe de ienupăr, jneapăn și smirdar.

Pentru Depresiunea Baia Mare este citată doar de *Ardelean* (2000) de pe Munceii Băii Mari.

Noi o considerăm un oaspete de iarnă sau de pasaj, rar și cu efective mici în Depresiunea Baia Mare.

1850. *Motacilla f. flava* Linnaeus - codobatură galbenă

Specie paleartică, politipică - prezentă în România prin subspecia *M. fl. flava* L. și *M. fl. feldegg Michah* - carnivoră, oaspete de vară, întâlnită în vegetație mlăștinoasă, pe ape temporare, în fânețe și pășuni.

În România are o largă răspândire în zonele de câmpie și în Delta Dunării, mai ales în sudul țării. Efectivul clocitor pe țară este estimat la 600.000-1.000.000 perechi (Munteanu și colab., 2002), fiind cel mai însemnat din Europa (Hagemeyer și Blair, 1997).

Din NV-ul României este menționată de Andrassy (1957), Kováts (1970, 1999), Kováts și colab. (1970), Béczy (1971), Papadopol (1972), Hamvas și Karácsony (1980), Ciochia (1992), Ardelean (1998), Ardelean și Karácsonyi (2002, 2005), ca specie cu areal larg de răspândire și cu efective modeste, în declin. În Maramureș este o pasăre de pasaj, mai ales primăvara, când apare frecvent prin zăvoaiele râurilor (Ardelean și Béres, 2000).

Din Depresiunea Baia Mare este citată de Ardelean (2001), Ardelean și Béres (2000), ca specie caracteristică în terenurile înierbate cu plante higrofile, inclusiv pe lângă lacurile piscicole de la Ariniș (5.04.2001), ca specie nu tocmai rară, și de Láposi (2004, 2006), fiind văzută, zilnic, începând din a doua jumătate a verii, pe Valea Firizei, Valea Neagră, Valea Usturoiului, iar în timpul pasajului, îndeosebi de toamnă, este prezentă destul de frecvent în municipiul Baia Mare, în efective mici, chiar izolată (1 exemplar pe Valea Usturoiului pe firul apei – 17.07.2003; 1 exemplar în parcul municipal, pe firul apei – 18.07.2001; 2 exemplare pe malul Săsarului, sector B-dul Unirii – 14.09.2003; 1 exemplar, pe sol, B-dul Unirii, lângă BCR – 17.09.2003; 2 exemplare în iarbă, parcul Mara – 20.03.2004; 2 exemplare, pe bloc, str. Transilvaniei – 29.03.2004).

Noi am găsit-o, în exemplare izolate, în cariera Limpedeș (1.05.2001), pe lacurile piscicole de la Ariniș (29.03.2001, semn că a sosit deja), pe Valea Sălajului (2 exemplare – 30.03.2002), pe Someș, la Arduș (2 exemplare – 10.04.2003).

Reiese că în Depresiunea Baia Mare codobatura galbenă este un oaspete de vară și pasăre de pasaj, rar și cu efective mici, în declin.

1851. *Motacilla cinerea Tunstal* - codobatură de munte

Element paleartic, politipic - răspândit în Europa prin forma nominată *M.c. cinerea Tunstal* – carnivor și oaspete de vară.

În România, are o largă răspândire în zonele montane, pe lângă pâraiele și râurile din zonele montane, unde cuibărește în număr mare, mai rar și în cele submontane. Efectivul clocitor pe țară este estimat la 200.000-300.000 perechi (Munteanu și colab., 2002), fiind cel mai mare efectiv de codobatură de munte din Europa (Hagemeyer și Blair, 1998).

Din NV-ul României lipsește, dar în Maramureș are o răspândire

largă, fiind prezentă pe majoritatea cursurilor de ape de munte, de unde este citată de *Szilágyi* (1876), *Filipașcu* (1971), *Ardelean* (1993, 1998), *Ardelean și Béres* (2000).

Din Depresiunea Baia Mare este menționată de *Béres* (1999a) în făgetele montane ale zonei, fiind citată și de *Ardelean* (2001) ca foarte frecventă în localități, dar și de *Láposi* (2004, 2006), care o observă rar în zona studiată, realizând doar câteva observații pe Someș (1 exemplar, pe sârmă de telefon, la Dănești – 22.08.2004; 2 exemplare, pe tufele de pe mal, la Roșiori – 30.07.2002) și în municipiul Baia Mare (4 exemplare pe firul văii Firiza – 22.08.2002; 4 exemplare, pe acoperișul unei vile din zona stadionului municipal – 17.04.2004).

Și noi am observat-o, dar rar, pe Valea Firizei (sub baraj – 1.05.2001; coada lacului Firiza – 30.04.2004); localitatea Firiza (1.07.2004) și pe platoul vulcanic Oaș-Maramureș (10.07.2004).

Codobatura de munte este deci un oaspete de vară cuibăritor pe lângă pâraiele de munte care apare relativ rar în Depresiunea Baia Mare în timpul pasajului.

1852. *Motacilla alba* Linnaeus - codobatură albă

Specie paleartică, politipică - prezentă în Europa prin forma tipică *M.a. alba* L. - carnivoră, cuibăritoare, întâlnită în mlaștini, pe ape temporare, în fânețe și pășuni, pe terenuri agricole cultivate.

În România este omniprezentă de la șes la munte, pe lângă ape și sălașuri izolate. Efectivul clocitor pe țară este estimat la 1.000.000-2.000.000 perechi (*Munteanu și colab.*, 2002), fiind cel mai mare efectiv de codobatură albă din Europa (*Hagemeijer și Blair*, 1997). Adesea, își construiește cuiburi în localități, pe lângă luciuri de apă (**fig. nr. 108**).

Pentru NV-ul României este citată de *Andrássy* (1923a, 1925), *Polis și colab.* (1969), *Kováts* (1970, 1999), *Papadopol* (1972), *Hamvas și Karácsonyi* (1980), *Babuția* (1985), *Ciochia* (1992), *Ardelean* (1998), *Ardelean și Karácsonyi* (2002, 2005), ca specie larg răspândită, fiind ecologic foarte rezistentă. În Maramureș, este o specie foarte frecventă, indiferent de altitudine, parțial legată de zonele umede, îndeosebi de Tisa, fiind citată de *Szilágyi* (1876), *Filipașcu* (1971), *Ardelean* (1993), *Ardelean și Béres* (2000).

Din Depresiunea Baia Mare este menționată de *Béres* (1983, 1999a), în cvercineele și făgetele submontane și montane; de *Ardelean* (2000a, 2001), ca specie frecventă în preajma lacurilor de la Ariniș și în pădurile de

la Firiza; de Láposi (2004, 2006), care o găsește ca specie comună în preajma Someșului, unde poate fi văzută zilnic și peste tot, mai ales pe malurile joase de nisip și pietriș și în locuri deschise cu mai puțină vegetație, chiar și în municipiul Baia Mare. Aici îl sesizează aproape zilnic, îndeosebi pe terenuri virane și spații verzi mai deschise (parcul Mara, 1 exemplar, în iarbă – 25.06.2003; platoul hotelului București, 1 exemplar, pe sol – 17.07.2003; parcul Consiliului Județean, 1 exemplar, pe trotuar – 22.07.2003; B-dul Unirii, zona bazinului de înot, 2 exemplare, pe marginea trotuarului – 16. 08. 2003; str. Culturii, pe malul Săsarului, 1 exemplar – 13.09.2004; str. Moldovei, pe teren viran, 2 exemplare – 26.03.2004; str. Gh. Bilașcu, pe sol, între blocuri, 1 exemplar – 4.04.2004; str. Transilvania, pe trotuar, câte 2 exemplare – 7.04.2004, 8.04.2004).

Fig. nr. 108 – *Motacilla alba*, în vecinătatea Someșului, la Ardușat

Și noi am observat-o de nenumerate ori și în multe locuri: pe Someș, la podul de la Ardușat (8 exemplare – 27.07.2000) și în lunca sa de la Bârgău (16 exemplare, adulți și pui – 30.06.2004; 4 exemplare – 2.09.2005; multe – 20.09.2006); în vecinătatea lacurilor piscicole de la Ariniș (9 exemplare – 27.07.2000; 4 exemplare – 20.09.2000; foarte multe, cu zecile, oprite din înaintea spre munte – 29.03.2001; 1 pereche – 11.04.2003); în pădurea Lăpușel (3 exemplare – 9.04.2001; 7 exemplare – 9.04.2001; 2

exemplare – 9.06.2001; 3 exemplare – 27.04.2006); la Cicârlău, într-o carieră de piatră (4 exemplare – 30.06.2001; multe – 29.04.2004), în localitate (5 exemplare – 13.05.2005; 15 exemplare – 30.05.2004), și pe muncei (multe și cu pui – 30.06.2004), în livadă, pe pârâu (3 exemplare – 2.09.2005) și între mărăcinișuri (1 exemplar – 27.08.2005); la Borlești (2 exemplare – 1.07.2004), pe terenuri agricole; la Bozânta Mare (3 exemplare – 27.04.2006); pe râul Firiza, sub baraj (2 exemplare – 1.05.2001), dar și pe maluri (multe perechi – 30.04.2004), în coada lacului Firiza (multe – 30.04.2004); pe platoul vulcanic Oaș-Maramureș (2 exemplare – 1.07.2004); în Pasul Gutin (2 exemplare – 30.04.2004); pe Valea Neagră (2 exemplare – 30.04.2004); la Apa Sărată (1 exemplar – 10.04.2001); în fagetele de la Usturoi (2 exemplare – 30.06.2004), în municipiul Baia Mare, la Muzeul Satului (6 perechi – 29.04.2004) și pe malul Săsarului, zona Spitalului Județean (1 pereche – 29.04.2004).

Prin urmare, codobatura albă este un oaspete de vară foarte răspândit în Depresiunea Baia Mare, frecvent peste tot, îndeosebi pe lângă ape, pâraie, râuri și lacuri.

BOMBYCILLIDAE

1853. *Bombycilla garrulus* (Linnaeus) – mătăsar

Specie siberiano-canadiană, politipică - prezentă în Europa și vestul Siberiei prin subspecia nominată *B. g. garrulus* (L.), care și cuibărește aici - omnivoră, oaspete de iarnă, întâlnită în pâlcuri de arbori.

În România, apare foarte neregulat, sub formă de invazii în anumiți ani, când baza trofică (ienupărul) este compromisă în nord, hrănindu-se cu felurite fructe de pădure. Rătăcește în stoluri mari în parcurile localităților și în pădurile de șes.

Din NV-ul României este citat de *Andrássy* (1957), *Poliș și colab.* (1969), *Papadopol* (1972), *Hamvas și Karácsonyi* (1980), *Kováts* (1999), *Ardelean și Karácsonyi* (2002), ca oaspete de iarnă cu invazii neregulate, fiind mai abundent în iernile mai grele, iar în Maramureș de *Szilágyi* (1876), *Filipașcu* (1971), *Ardelean și Béres* (2000), ca oaspete ce apare iarna în fiecare an, într-un număr mai mare sau mai mic de exemplare, hrănindu-se cu fructe de afine, ienupăr, scoruș etc.

În Depresiunea Baia Mare este găsit de *Ardelean* (2000, 2001), ca frecvent pe Munceii Depresiunii Baia Mare, inclusiv în livezile de la Seini, Săbișa și Ardușat, de unde s-a colectat și un exemplar pentru colecția Universității de Nord Baia Mare, și de *Láposi* (2004), care menționează

patrularea sa în municipiul Baia Mare, în parcul municipal (20 exemplare în coroana arborilor – 10.04.2002), strada Culturii (15 exemplare, pe plop – 19.04.1999) și strada Olteniței (18-20 exemplare, pe vița de vie – 4.02.2003).

Noi l-am observat de mai multe ori în zona cercetată, în principal pe malul Someșului, la Fărcașa (circa 20 exemplare – 20.01.2002), pătrunzând pe Lăpuș și chiar pe Săsar până la Spitalul Municipal Baia Mare (un stol – 20.02.2002 și 16.03.2003), pe plopii de la Spitalul Județean, de pe malul stâng al Săsarului (circa 50 exemplare, la mijlocul lunii ianuarie și începutul lunii februarie 2002).

Prin urmare, mătăsarul invadează neregulat Depresiunea Baia Mare, în stoluri de zeci sau chiar sute de exemplare, ca oaspete de iarnă.

CINCLIDAE

1854. *Cinclus cinclus* (Linnaeus) - pescărel negru

Specie paleomontană, politipică - prezentă în România prin mai multe subspecii, dintre care subspecia *C.c. aquaticus* Bechstein se întâlnește în nordul țării - carnivoră, sedentară, legată de apele de munte. Foarte comun pe lângă apele de munte din Carpați până în zona alpină a acestora, unde și cuibărește. Iarna, coboară pe apele din zonele colinare neînghețate. Efectivul clocitor pe țară este estimat de *Munteanu și colab.* (2002) la 20.000-50.000 perechi, fiind cel mai mare din Europa (*Hagemeyer și Blair*, 1997).

Din NV-ul României lipsește, cuibărind cu regularitate în zonele montane ale Maramureșului, urcând pe pâraie până la izvoarele acestora (1700 m altitudine), de unde este menționat de *Szilágyi* (1876), *Filipașcu* (1971), *Ardelean* (1993), *Ardelean și Béres* (2000).

Din Depresiunea Baia Mare este citat de *Béres* (1999) din făgetele montane; de *Ardelean* (2000, 2001) de pe Muncenii Băii Mari ca, frecvent, fiind depistat inclusiv pe valea Băița, Blidar și Firiza, de unde s-au colectat exemplare pentru colecția Universității de Nord Baia Mare; de *Láposi* (2004), care îl vede pe Firiza și afluenții săi, pe Valea Usturoiului, ca exemplare izolate, iar în sezonul rece coboară până în municipiul Baia Mare, urmărind firul apei (valea Usturoiului, pe firul apei – 12.08.2003; str. Petőfi, lângă apă – 19.01.2004).

Și noi l-am observat, izolat, aproximativ în aceleași locuri (Firiza, areal de baraj – 1.05.2001; parcul municipal – 19.04.2001) din zona cercetată.

Prin urmare, pescărelul negru este o specie rară și cu efective reduse în zonă, întâlnit pe pâraiele de munte.

TROGLODYTIDAE

1855. *Troglodytes troglodytes* (Linnaeus) – ochiuboului

Specie holarctică, politipică - răspândită în Europa centrală prin forma nominată *T.t. troglodytes* (L.) - carnivoră, sedentară, prin pâlcuri de copaci.

În România este o specie frecventă și larg răspândită în pădurile colinare și montane, fiind rară la câmpie. Efectivul clocitor pe țară este estimat de *Munteanu și colab.* (2002) la 50.000-100.000 perechi. Are un eratism dezvoltat (*Ciochia*, 1997). Iarna, coboară în câmpie, refugiindu-se, adesea, în parcurile și grădinile localităților.

Pentru NV-ul României este citat de *Andrássy* (1957), *Poliș și colab.* (1969), *Kováts* (1970, 1999), *Papadopol* (1972), *Hamvas și Karácsonyi* (1980), *Ardelean* (1998), *Ardelean și Karácsonyi* (2002), ca specie rar întâlnită, în exemplare izolate, și cu efectivele în declin. În Maramureș, este o pasăre sedentară obișnuită și o repartiție foarte uniformă în habitatele corespunzătoare, fiind citat de *Ardelean și Béres* (2000).

Din Depresiunea Baia Mare este menționat de *Béres* (1999), ca specie frecventă în făgetele montane; de *Ardelean* (2000a, 2001), tot ca frecvent în zona lacurilor de la Ariniș, inclusiv în tufărișurile de pe Valea Sălajului din apropiere, de unde s-au colectat exemplare pentru colecția Universității de Nord Baia Mare; de *Láposi* (2004, 2006), care îl găsește aproape peste tot, pe malurile Someșului, unde este o prezență constantă tot timpul anului; o găsește și în municipiul Baia Mare, unde poate fi găsită în exemplare izolate în parcul municipal și în toate zonele periferice cu habitate corespunzătoare (parcul municipal, în arbuști sau în gard viu – 14.05.2003, 15.03.2004; lacul Firiza, în desișul din vecinătate – 13.06.2003; Valea Borcutului, în arbuști – 11.02.2004; str. Horea, în cimitir – 19.01.2004).

Noi l-am găsit de câteva ori în mai multe locuri, în exemplare izolate: pe Someș, la Ardușat (10.05.2004); pe lacurile de la Ariniș (20.09.2000); în pădurea Lăpușel (9.04.2001, 9.04.2004); la Apa Sărată (10.04.2001); în municipiul Baia Mare, parcul municipal (8.04.2003), Valea Usturoiului (12.04.2001), în desiș, pe malul de la coada lacului Firiza (1.07.2004).

În concluzie, ochiuboului este o specie sedentară, întâlnită în tufărișurile din Depresiunea Baia Mare, având efectivele în declin, fiind adesea sesizat ca exemplare izolate.

PRUNELLIDAE

1856. *Prunella modularis* (Linnaeus) - brumăriță de pădure

Element european, politipic - în Europa centrală se află forma nominată *P.m. modularis* (L.) - carnivor, oaspete de vară, găsit prin păduri.

În România, cuibărește în pădurile din regiunile montane și colinare înalte, ce aparțin arealului Carpatic, îndeosebi în jnepenișurile subalpine. Este oaspete de vară comun, în pădurile de conifere și de fag, preferându-le pe cele cu subarboret bogat. Efectivul clocitor pe țară este estimat la 50.000-100.000 perechi (*Munteanu și colab.*, 2002).

Din NV-ul țării lipsește, dar în Maramureș este prezentă ca specie cuibăritoare, din zăvoaiele râurilor până la etajul subalpin, unde găsește tufișuri dese, fiind citată doar de *Ardelean și Béres* (2000).

Din Depresiunea Baia Mare este menționată doar de *Béres* (1999), din făgetele montane ale zonei. Noi l-am sesizat o singură dată în Pasul Gutin (6.07.2006).

Pentru aceste considerente, socotim brumărița de pădure o apariție rară în Depresiunea Baia Mare, ocupând zonele mai izolate ale acesteia.

TURDIDAE

1857. *Erithacus rubecula* (Linnaeus) – măcăleandru

Element european, politipic - la noi este prezentă subspecia nominată *E.r. rubecula* (L.) - omnivor, oaspete de vară, întâlnit vara în pâlcuri de copaci, mai ales în păduri de munte.

În România este o specie comună, larg răspândită în ecosistemele forestiere de diferite tipuri. Este mai numeroasă în ținuturile înalte din zonă, în pădurile de conifere. *Munteanu și colab.* (2002) estimează efectivul clocitor pe țară la 400.000-1.000.000 perechi. Clocește în pădurile de zăvoaie, în parcuri mari și grădini cu tufe (**fig. nr. 109**).

Din NV-ul României este menționat de *Andrássy* (1957), *Poliș și colab.* (1969), *Kováts* (1970, 1999), *Hamvas și Karácsonyi* (1980), *Ardelean* (1998), *Ardelean și Karácsonyi* (2002), ca specie de pasaj. În Maramureș este frecvent, începând din zăvoaiul Tisei până la limita superioară a pădurilor, de unde este menționat de *Filipașcu* (1971), *Ardelean și Béres* (2000).

Din Depresiunea Baia Mare este citat de *Béres* (1999), în făgetele montane, și de *Láposi* (2004, 2006), ca specie comună în zona Someșului, care poate fi observat zilnic în vegetația bogată a malurilor, inclusiv în Baia Mare, în zăvoaie, livezi, parcuri, unde poate fi văzut, aproape peste tot în zonele mai liniștite, cu vegetație bogată.

Noi l-am întâlnit în mai multe locuri din zona cercetată, în exemplare izolate: Ardușat, în pădurea Corboi (18.10.2000); pădurea Lăpușel (21.03.2001, 27.04.2006); în preajma lacurilor de la Ariniș (21.03.2001); în pădurea de la Apa Sărată (10.04.2001); în municipiul Baia Mare, parcul municipal (18.04.2001, 29.04.2004), parcul Mara (19.04.2001), zona stadionului (19.04.2001, 17.03.2004).

Fig. nr. 109 – *Erithacus rubecula*, în pădurea de la Apa Sărată

Măcăleandru este, deci, o specie frecventă și clocitoare în Depresiunea Baia Mare, în habitatele forestiere, având însă efective mici.

1858. *Luscinia luscinia* (Linnaeus) - privighetoare de zăvoi

Specie paleartică, monotipică, omnivoră, clocitoare, întâlnită în pâlcuri de copaci.

În România este oaspete de vară, mai răspândit în jumătatea estică a țării. Clocește în păduri cu subarboret și multă vegetație perenă, în lunci, parcuri mari, livezi și grădini, urcând până la 800 m altitudine în zonele montane (Ciochia, 1992). Își instalează cuibul îndeosebi pe cursuri de apă cu vegetație bogată. Efectivul cloctor pe țară este estimat la 30.000-70.000 perechi, majoritatea prezente în zăvoaiele râurilor (Munteanu și colab., 2002).

În NV-ul țării este o apariție rară, cu populații în curs de dispariție, fiind citată de Béczy (1971), Ardelean și Karácsonyi (2002). De asemenea, este prezentă în Maramureș, având o densitate mai mare în zăvoaiul Tisei și a

altor râuri, fiind menționată doar de *Szilágyi* (1876), *Ardelean și Béres* (2000).

Din Depresiunea Baia Mare este citată numai de *Láposi* (2004, 2006), ca specie rară pe malurile Someșului și în lunca acestuia și cu efective reduse (chiar exemplare izolate) și în municipiul Baia Mare, la periferia acestuia (parcul municipal, marginea pădurii – 16.06.2002, 12.06.2003) sau pe Valea Usturoiului, pe tufe, lângă apă (22.06.2002).

Noi am găsit-o o singură dată, în pădurea Lăpușel (28.07.2000).

În concluzie, privighetoarea de zăvoi este un oaspete de vară relativ rar în Depresiunea Baia Mare.

1859. *Luscinia megarhynchos* (C.L. Brehm) - privighetoare roșiatică

Specie europeană, carnivoră, clocitoare, întâlnită în pâlcuri de arbori, având efective modeste.

Larg răspândită, mai ales în Transilvania și în sudul țării, în desișul pădurilor de deal și de câmpie, ca oaspete de vară, dar și prin parcuri și grădini.

Din NV-ul României este citată de *Andrássy* (1957), *Poliș și colab.* (1969), *Papadopol* (1972), *Kováts* (1998), *Hamvas și Karácsonyi* (1980), *Ciochia* (1992), *Ardelean* (1998), *Ardelean și Karácsonyi* (2002), ca specie rară, cu populațiile pe cale de dispariție în zonă. Din Maramureș lipsește.

Din Depresiunea Baia Mare este menționată de *Ardelean* (2000, 2000a, 2001), ca specie frecventă în Munceii Băii Mari și pe terenurile agricole din perimetrul localității Lăpușel, de unde s-a colectat un exemplar prezent în colecția Universității de Nord Baia Mare: de *Pop* (2005) în pădurea Lăpușel, în arbori și în general izolat (13.03.2004, 30.04.2004, 20.07.2004, 25.07.2004, 6.08.2004); de *Láposi* (2004, 2006), în vecinătatea Someșului în număr redus de exemplare, - mai numeroasă decât precedenta – și în municipiul Baia Mare, de asemenea slab reprezentată, chiar în exemplare izolate (marginea pădurii din vecinătatea lacului Firiza-Strâmtori – 15.03.2002; răchitișul de pe Valea Borcutului – 4.06.2003).

Noi am identificat-o de două ori, în vegetația arboricolă din jurul lacurilor de la Ariniș (28.07.2000, 27.07.2000).

Prin urmare, privighetoarea roșiatică este slab reprezentată în Depresiunea Baia Mare, doar prin exemplare singuratece, clocitoare.

1860. *Phoenicurus ochruros* (Gmelin) - codroș de munte

Specie paleoxeromontană, politipică - răspândită în Europa prin subspecia *Ph.o. gibraltariensis* Gmel - carnivoră, oaspete de vară, întâlnită în așezările umane.

În România, este oaspete de vară, răspândit în regiunea montană și colinară, deseori cuibărind în interiorul localităților și în clădiri izolate. Se extinde treptat spre câmpie, ajungând chiar până în Delta. Efectivul clocitor pe țară este estimat la 20.000-50.000 perechi (*Munteanu și colab.*, 2002).

Pentru NV-ul României este menționat de *Andrássy* (1957), *Papadopol* (1972), *Kováts* (1998, 1999), *Hamvas și Karácsonyi* (1980), *Ardelean* (1998), *Ardelean și Karácsonyi* (2002), ca apariție rară, numai în pasaj, având efective mici. În Maramureș este o specie obișnuită, constantă în ornitocenoze, prezentă și în municipiul Sighetul Marmăției, fiind citată de *Filipașcu* (1971), *Béres* (1980), *Ardelean* (1993), *Ardelean și Béres* (2000).

Din Depresiunea Baia Mare este menționată de *Béres* (1999), în făgetele montane ale zonei, pe stâncării și construcții, ca specie cuibăritoare; de *Ardelean* (2000, 2001), ca specie frecventă peste tot în zonă; de *Láposi* (2004, 2006), ca una dintre speciile care înregistrează în ultimii ani o creștere numerică evidentă în zonă, putând fi întâlnită în cele mai diverse locuri, fiind frecventă pe malurile Someșului, în ecosisteme cu vegetație bogată, inclusiv în localități, îndeosebi în municipiul Baia Mare (în expansiune), pe clădiri și acoperișurile acestora.

Și noi l-am întâlnit în zonă, în mai multe locuri, dar în exemplare izolate, îndeosebi în sectorul montan nordic: lacul Firiza (cabana turistică – 19.10.2000, aval de baraj - 10.05.2002, pădurea limitrofă – 30.04.2004), carierele de bazalt Limpedea (1.05.2001) și Sfântul Ion (2 familii și juvenile – 30.06.2004), Valea Usturoi (cabană – 12.04.2001), municipiul Baia Mare (parcul din jurul Casei Pictorilor – 8.04.2001).

În concluzie, codroșul de munte este prezent pretutindeni în Depresiunea Baia Mare, dar mai ales în zonele colinare și montane în habitatele corespunzătoare (stâncării și construcții).

1861. *Phoenicurus phoenicurus* (*Linnaeus*) - codroș de pădure

Specie europeană, politipică - prezentă în Europa, mai puțin în tundră, prin subspecia nominată *Ph.ph. phoenicurus* (L.) - carnivoră, clocitoare, în pâlcuri de păduri și așezări umane.

În România este specie larg răspândită în regiunea colinară și de câmpie, fiind mai puțin numeroasă în Transilvania și Munții Apuseni. Efectivele clocitoare pe țară sunt estimate la 60.000-150.000 perechi (*Munteanu și colab.*, 2002), fiind în declin datorită presiunii antropice. După *Ciochia* (1992), este frecvent în toate pădurile de foioase și mixte din zonă, ajungând până la limita inferioară a coniferelor, precum și în parcuri, livezi

și grădini, preferând habitatele cu mai multă umezeală, unde resursele trofice sunt mai mari (**fig. nr. 110**).

Fig. nr. 110 – *Phoenicurus phoenicurus*, pe Lăpuș, la Tg. Lăpuș

În NV-ul României este o specie rară, cu efectivele în declin, fiind o specie în curs de dispariție. Este citată de aici de *Andrássy* (1957), *Poliș și colab.* (1969), *Papadopol* (1972), *Hamvas și Karácsonyi* (1980), *Ciochia* (1992), *Ardelean* (1998), *Ardelean și Karácsonyi* (2002). În Maramureș este foarte rar, cuibărind în zăvoiiul Tisei, în păduri de foioase și tufișuri, pe pășuni și fânețe împădurite (*Szilágyi*, 1876; *Filipașcu*, 1971; *Ardelean și Béres*, 2000).

Din Depresiunea Baia Mare este raportat de *Béres* (1999), ca specie clocitoare în făgetele montane din zonă; de *Pop* (2005), în pădurea Lăpușel, ca specie deosebit de rară, pe marginea pădurii (2 exemplare – 24.04.2004; 3 exemplare – 6.08.2004; 1 exemplar – 17.08.2004); de *Láposi* (2004), ca oaspete de vară, mai ales prin fânețe, cu pâlcuri de arbori, păduri și parcuri din vecinătatea municipiului Baia Mare, în exemplare izolate, la Firiza (marginea pădurii – 22.07.2002; în lizieră – 15.08.2003) și pe Valea Usturoiului (în grădini – 20.05.2002).

Prin urmare, codroșul de pădure este un oaspete de vară rar în Depresiunea Baia Mare, cu efective mici, chiar ca exemplare izolate.

1862. *Monticola saxatilis* (Linnaeus) – mierlă de piatră

Specie monotipică ce aparține tipului de faună paleoxeromontan. Foarte rară în România, fiind oaspete de vară al regiunilor calcaroase din Carpați, acoperite îndeosebi cu conifere (*Ciochia*, 1992), ajungând, uneori, chiar și la 2100 m altitudine în Munții Călimani. Ca urmare, are un areal de răspândire discontinuu, punctiform în regiunea piemontană și montană. După *Munteanu și colab.* (2002), efectivul probabil de mierlă de piatră este de numai 250-400 perechi pe țară.

Din NV-ul României nu este citat, iar în Maramureș este prezent în efective extrem de reduse, cuibărind izolat (*Ardelean și Béres*, 2000).

Nu a fost sesizată nici în Depresiunea Baia Mare, dar a fost găsită de *Ardelean și Béres* (2000) în zona limitrofă, pe Valea Marei, la barajul în construcție de la Runcu (inclusiv juvenili – 16.07.1994).

Acest fapt ne întărește convingerea că mierla de piatră este prezentă în părțile montane ale Depresiunii Baia Mare, dar în efective mici.

1863. *Saxicola rubetra* (Linnaeus) - mărăcinar mare

Specie europeană, monotipică, carnivoră, clocitoare, pe terenuri agricole.

Este larg răspândit în România, fiind frecvent în regiunea colinară și de câmpie, mai rar în SE țării, având o densitate moderată. Efectivul clocitor pe țară este estimat la 50.000-150.000 perechi (*Munteanu și colab.*, 2002). Trăiește și cuibărește pe terenurile înierbate și hidrofile – lunci umede, terenuri agricole presărate cu tufe, livezi umede cu buruieni mari, liziere de pădure.

Pentru NV-ul României este o pasăre obișnuită, dar cu areal restrâns și efectivele mici, în declin, datorită reducerii habitatelor favorabile prin taluzarea malurilor, fiind citat de *Andrássy* (1923a), *Poliș și colab.* (1969), *Kováts* (1970, 1999), *Béczy* (1971), *Hamvas și Karácsonyi* (1980), *Ciochia* (1992), *Ardelean și Karácsonyi* (2002). Din Maramureș este menționat de *Szilágyi* (1876), *Filipașcu* (1971), *Ardelean și Béres* (2000), ca specie cu o densitate redusă, fiind depistată de pe terasa aluvionară a Tisei până în fânețele de la altitudinea de 1100 m.

Din Depresiunea Baia Mare este citat de *Béres* (1999), ca specie clocitoare în etajul fâgetelor montane al zonei de *Ardelean* (2000a, 2001), ca frecventă în Munceii Băii Mari; de *Láposi* (2006), care îl găsește, pe Someș, în efective modeste, la Dănești (câte 4-5 exemplare, pe sârme și pe tufe – 7.09.2005, 11.09.2005).

Noi l-am găsit pe Someș la Ardusat (10.04.2003), și în preajma

lacurilor piscicole de la Ariniș în stufărișuri (11.04.2003; 4 exemplare – 26.04.2006), în pădurea Lăpușel (19.09.2000), pe pășuni cu tufișuri la Cicârlău (6 perechi – 2.09.2005) și Finteuș (27.04.2000), chiar și în municipiul Baia Mare (10 exemplare, în repetate rânduri, în luna mai 2005, în zona terenului de atletism de lângă Sala Sporturilor).

Rezultă că mărăcinarul mare apare relativ rar în Depresiunea Baia Mare, fiind legat mai ales de relieful colinar și cel de șes, presărat cu diverse tufe și mărăcinișuri.

1864. *Saxicola torquatus* (Linnaeus) - mărăcinar negru

Element paleartic, monotipică, prezent în Europa centrală și la noi, ca specie carnivoră și clocitoare, prin fânețe și pășuni.

În România este oaspete de vară, mai răspândit în jumătatea de nord a țării. După *Ciochia* (1992), populează toate zonele din țară, unde sunt poieni mari, lunci sau zone deschise de-a lungul văilor bogate în tufe și mărăcinișuri, precum și în unele zone agricole. Efectivul clocitor pe țară este estimat la 40.000-60.000 perechi (*Munteanu și colab.*, 2002).

Pentru NV-ul României este o specie rară, având doar o prezență ocazională și un areal restrâns, cu efectivele în declin, fiind citat de *Poliș și colab.* (1969), *Kováts* (1970, 1999), *Béczy* (1971), *Ardelean și Karácsonyi* (2002). În Maramureș, este oaspete de vară, remarcabil în zona de dealuri, fiind menționat de *Filipașcu* (1971), *Béres* (1978), *Ardelean și Béres* (2000).

Din Depresiunea Baia Mare este menționat de *Ardelean* (2000, 2001), ca specie frecventă în Munceii Băii Mari și de *Láposi* (2004, 2006), ca specie frecventă de-a lungul Someșului, dar poate fi văzut zilnic în exemplare singuratice și la periferia orașelor, inclusiv a municipiului Baia Mare, fără a intra în perimetrul construit al acestuia: Satul Nou de Jos (pe tufișuri - 20.03.2002), Ferneziu (grădini – 16.06.2003), Valea Borcutului (grădini – 17.05.2002), în vecinătatea supermarketului Metro (pe arbuști – 24.03.2003).

Noi l-am găsit în zonă în mai multe locuri și dați: în vecinătatea lacurilor piscicole de la Ariniș (5 exemplare – 17.03.2004; în mărăciniș 3 perechi – 27.03.2002), în pădurea Lăpușel (2 perechi – 22.03.2001; 1 pereche – 26.05.2001), pe sârme de telefon și în mărăciniș la Sălsig (1 mascul – 28.07.2000) și Fărcașa (3 exemplare – 12.06.2001), pe fânețe la Hideaga (4 exemplare – 12.06.2001) și Cicârlău (1 pereche – 30.06.2004).

Reiese că mărăcinișul negru este o specia relativ frecventă în Depresiunea Baia Mare, dar cu efectivul mic, în declin.

1865. *Oenanthe oenanthe* (Linnaeus) - pietrar sur

Specie paleartică, politipică - răspândită în România prin forma nominată *Oe. oe. oenanthe* L. - carnivoră, clocitoare, pe fânețe și pășuni.

În România, este larg răspândit, până în golurile alpine, dar niciunde în număr mare. Efectivul clocitor pe țară este estimat la 80.000-150.000 perechi (Munteanu și colab., 2002). Habitatul preferat este pășunea uscată cu bolovănișuri.

Pentru NV-ul României este menționat de *Andrássy* (1923a), *Béczy* (1971), *Papadopol* (1972), *Kováts* (1999), *Béczy* (1971), *Ardelean și Karácsonyi* (2002), ca oaspete de vară rar, probabil chiar dispărut din zonă. În Maramureș, are un areal discontinuu, pe pășunile uscate până în zona alpină, fiind citat de *Filipașcu* (1971), *Ardelean și Béres* (2000).

Din Depresiunea Baia Mare avem doar o singură observație, la Bozânta Mare pe pășune (1 exemplar – 22.04.2003). Noi l-am găsit cuibărind în anii 2004, 2005, 2006 și în Baia Mare, în zona Sălii Sporturilor.

Pietrarul sur este, deci, o prezență rară în Depresiunea Baia Mare, având un areal discontinuu.

1866. *Turdus torquatus* Linnaeus - mierlă gulerată

Specie paleomontană, politipică - în Europa Centrală și de Sud este răspândită subspecia *T. t. alpestris* C. L. Brehm - carnivoră, oaspete de vară, caracteristică regiunii montane, cuibărind în lanțul carpatic, în etajul pădurilor de conifere și până la limita superioară a pădurilor și chiar în jnepenișul din etajul subalpin. Efectivul clocitor pe țară este estimat la 30.000-70.000 perechi (Munteanu și colab., 2002), iar datorită pătrunderii omului în zonele de cuibărit, efectivul s-a redus tot mai mult.

Din NV-ul României lipsește. Este însă oaspete de vară în Maramureș, unde cuibărește în habitatele menționate, fiind citată de *Szilágyi* (1876), *Filipașcu* (1971), *Ardelean* (1993), *Ardelean și Béres* (2000).

Din Depresiunea Baia Mare este menționată doar de *Béres și Cherecheș* (1999), ca specia cuibăritoare în făgetele montane, fiind o specie foarte rară și cu efective izolate, numai la limita de nord a zonei.

1867. *Turdus merula* Linnaeus – mierlă

Specie europeană, politipică – prezentă în Europa centrală prin subspecia nominată *T. m. merula* L. - omnivoră, sedentară, parțial migratoare, întâlnită în pâlcuri de pădure.

În România, arealul acoperă întreaga țară, de la șes la munte, devenind în ultimul timp parțial antropofilă, fiind prezentă și în localități,

unde clocește în grădini. Efectivul cloctor pe țară al mierlei este apreciat la 1.300.000-2.000.000 perechi (Munteanu și colab., 2002).

În NV-ul României este comună și cu efective foarte mari, fiind citată de *Bécyz* (1971), *Papadopol* (1972), *Kováts* (1970, 1999), *Kováts și colab.* (1970), *Ciochia* (1992), *Ardelean* (1998), *Ardelean și Karácsonyi* (2002). În Maramureș este, de asemenea, o specie comună, cuibărind din zăvoaiele râurilor, până în zonele montane, în localități, parcuri și livezi, fiind menționată de *Szilágyi* (1876), *Filipașcu* (1971), *Ardelean* (1993), *Ardelean și Béres* (2000) (**fig. nr. 111-112**).

Fig. nr. 111 – *Turdus merula* (mascul), omniprezentă în NV-ul României

Din Depresiunea Baia Mare, este menționată, în repetate rânduri și locuri, de *Béres* (1983), *Béres și Cherecheș* (1999) din gorunetele și făgetele montane; de *Ardelean* (2000, 2000a, 2001) din Munceii Băii Mari, ca foarte frecventă, la Ardușat în livezi de meri, în pădurea Lăpușel; de *Pop* (2005) ca frecventă în pădurea Lăpușel, uneori și iarna, în exemplare numeroase, de 3-50 exemplare, pe arbori sau tufișuri (20.11.2003, 13.03.2004, 3.04.2004, 8.05.2004, 27.07.2004, 17.08.2004, 18.09.2004, 5.04.2005); de *Láposi* (2004, 2006), ca specie comună, frecventă în vegetația malurilor râurilor, inclusiv a Someșului, sau în municipiul Baia Mare, unde are, în ultimii ani, o evoluție deosebită, devenind o prezență permanentă.

Și noi am găsit-o în nenumerate rânduri și locuri și în efective însemnate în zona cercetată: pe Someș la Ardușat, în luncă și pe dealurile învecinate (2 perechi – 25.07.2000; 4 perechi – 17.03.2001; 2 exemplare – 7.07.2004; multe pe pășune – 26.04.2006); în pădurea Lăpușel (1 exemplar – 26.07.2000; 6 exemplare – 17.03.2004), pădurea Bavna (5 exemplare – 26.07.2000); în jurul lacului Firiza (multe – 19.10.2000; foarte multe – 30.08.2004); pe pășune la Firiza (multe – 26.07.2000) și Cicârlău (6 exemplare – 30.07.2004); în interiorul municipiului Baia Mare (foarte multe în parcul municipal, cimitirul reformat și Muzeul Satului – 18.03.2001; 4 perechi, cuibărind, la Muzeul Satului și cimitir – 29.04.2004; zeci de perechi în parcul municipal, predominând masculii, femelele cloceau – 30.04.2006; foarte multe perechi care poartă material pentru cuiburi – 27.04.2006; dominantă pe Dealul Florilor – 17.03.2004).

Fig. nr. 112 – *Turdus merula* (femelă), specie comună în zonă

Prin urmare, mierla este o specie comună în Depresiunea Baia Mare, având efective mari, îndeosebi în vecinătatea localităților, unde unele populații rămân și peste iarnă sau vin din nord.

1868. *Turdus pilaris* Linnaeus – cocoșor

Specie siberiană monotipică, vegetariană, sedentară și oaspete de iarnă, prin fânețe, pășuni sau în pâlcuri de pădure.

La noi este specie sedentară, eratică și oaspete de iarnă, ce cuibărește

în mici colonii. Specia a pătruns în Bucovina prin anii 1960 și și-a extins arealul spre vest și sud. Efectivul cloctor pe țară este estimat de *Munteanu și colab.* (2002) la 5.000-10.000 perechi. Efectivele cresc substanțial în timpul iernii prin aportul populațiilor nordice, devenind o specie comună în întreaga țară.

Din NV-ul României, este menționat de *Andrássy* (1957), *Poliș și colab.* (1969), *Kováts* (1970, 1999), *Kováts și colab.* (1970), *Hamvas și Karácsonyi* (1978), *Ardelean* (2000, 2005). Apare sistematic și frecvent odată cu instalarea frigului, hoinărind în stoluri mari până primăvara, ascunzându-se în tufișurile de câmpie, arbori și arbuști fructiferi. În Maramureș este o specie cuibăritoare foarte frecventă în zăvoaiele râurilor și în localități, înlăturând mierla din localitățile maramureșene, fiind evidențiat de *Korodi și Bereș* (1979), *Pop* (1980), *Ardelean* (1993), *Ardelean și Béres* (2000).

În Depresiunea Baia Mare nu a fost găsit cuibărind. *Ardelean* (2000, 2001) l-a găsit însă frecvent în văile din Munceii Băii Mari și în pădurile din zona Fărcașa-Ardusat. De asemenea, *Láposi* (2004, 2006) îl găsește frecvent pe Someș, dar mai ales în exemplare izolate, dar în sezonul rece, de multe ori în stoluri de zeci de exemplare. Tot el îl citează și din municipiul Baia Mare, îndeosebi din parcul municipal, în coroana arborilor (parcul municipal, 2 exemplare – 9.04.2003; câte 1 exemplar – 12.06.2003, 29.07.2003; 10 – 12 exemplare în coroanele înalte – 7.12.2003; 2 exemplare – 3.04.2004; str. Victoriei, lângă Universitate, 2 exemplare în iarbă – 11.09.2003; str. Transilvaniei, 5 exemplare, pe sol – 19.01.2004; str. Moldovei, 12-15 exemplare în zbor – 12.02.2004; curtea Liceului nr. 6, în grădină, 1 exemplar – 27.10.2003).

Și noi l-am găsit de câteva ori la Firiza (în data de 22.03.2001) și în vecinătatea lacurilor de la Ariniș, pe Valea Sălajului (50 exemplare – 4.12.2003). Un aspect interesant este marea fluctuație a efectivelor sale. Astfel, în anii 1999 și 2000 a fost extrem de numeros pe Lăpuș, la Coruia, fiind specia cea mai des observată după graur (*Sturnus vulgaris*), ca după anul 2000 numărul său să scadă brusc, situație ce se menține și în prezent în toată zona.

Prin urmare, cocoșarul apare frecvent, în afara perioadei de cuibărit, mai ales iarna, în efective mari în Depresiunea Baia Mare.

1869. *Turdus philomelos* C. L. Brehm - sturz cântător

Specie europeană, politipică - răspândită în Europa centrală prin subspecia nominată *T. ph. philomelos* L. - omnivoră, cloctitoare, întâlnită în

pâlcuri de arbori.

În România este larg răspândită, cu precădere în pădurile de foioase de deal și munte. Efectivul clocitor este estimat la 200.000-400.000 perechi (*Munteanu și colab.*, 2002), având tendința de scădere. Lipsește în general din pădurile de câmpie. În schimb, în pădurile de munte este o specie comună. La munte, urcă până la limita superioară a pădurilor. Dar, habitatele preferate sunt pădurile de foioase cu subarboret bogat, precum și parcurile, marginile apelor cuprinse de arbori.

Din NV-ul României este citat de *Andrássy* (1957), *Poliș și colab.* (1969), *Kováts* (1970, 1999), *Kováts și colab.* (1970), *Béczy* (1972), *Papadopol* (1972), *Hamvas și Karácsonyi* (1980), *Ardelean* (1998, 2000), *Ardelean și Karácsonyi* (2002, 2005), ca specie frecventă, dar cu efective puțin numeroase. În Maramureș, are o largă răspândire în pădurile cu subarborete sau tufișuri cu arbori izolați, fiind citat de *Filipașcu* (1971), *Ardelean* (1993), *Ardelean și Béres* (2000).

Din Depresiunea Baia Mare este menționat de *Béres* (1983), *Béres și Cherecheș* (1999), ca specie cuibăritoare în pădurile de cvercinee și de fâgete din zonele montane; de *Ardelean* (2000, 2001), ca foarte frecventă în pădurile din Munceii Băii Mari; de *Pop* (2002), care îl observă însă destul de rar în pădurea Lăpușel, dar în efective importante (5 exemplare, în zbor – 27.07.2004; 3 exemplare, pe arbori – 6.08.2004; 2 exemplare, pe arbori – 17.08.2004); de *Láposi* (2004, 2006), care îl consideră o specie accidentală pe Someș (1 exemplar, în salcii, la Ardușat – 14.05.2002), iar în municipiul Baia Mare rară, în exemplare izolate, prin arbori (parcul municipal – 14.04.2002, 12.06.2003; *Firiza* (27.05.2003).

Noi l-am găsit, în mai multe locuri și dați, în zona cercetată: în pădurea Lăpușel (2 exemplare – 26.07.2000; 1 exemplar – 12.03.2001), pădurea Ardușat (2 exemplare – 17.03.2004); în lunca Someșului – 3 perechi - 7.07.2004; un stol de circa 80 exemplare ce zbura peste pădure – 17.03.2004; multe cântece – 26.04.2006), în cotul Someșului de la Ardușat (stoluri mici de 10-12 exmplare – 22.03.2003), în vecinătatea lacului Ariniș (mulți – 25.01.2007), în pădurile de la Cicârlău (mai multe perechi, pe cuib, în arbori – 27.04.2006), în preajma lacului Ferneziu (3 perechi – 30.04.2004; 2 exemplare – 10.10.2004), în parcul municipal Baia Mare (multe perechi – 27.04.2006).

Din cele prezentate, rezultă că sturzul cântător este un oaspete de vară frecvent și cu efective apreciabile în Depresiunea Baia Mare.

1870. *Turdus iliacus* Linnaeus - sturzul viilor

Specie siberiană, politipică - răspândită în Europa prin subspecia nominată *T.i. iliacus* L. - carnivoră, sedentară sau de pasaj, întâlnită prin pâlcuri de pădure sau prin vii, fiind mai numeros în timpul pasajului.

Din NV-ul României este citat de *Andrássy* (1923a), *Papadopol* (1972), *Ardelean* (1998, 2000), *Ardelean și Karácsonyi* (2002), ca apariție extrem de rară, numai accidentală în zonă. În Maramureș, este o pasăre de pasaj cu efective modeste, fiind menționată numai de *Ardelean și Béres* (2000).

Din Depresiunea Baia Mare este citat doar de *Láposi* (2006), care îl găsește rar în zonă (Colțirea, 8-10 exemplare, pe o cultură de floarea soarelui – 20.10.2002).

Noi l-am observat o singură dată, în pădurea Lăpușel, în căutarea hranei, într-un popas din desfășurarea migrației (22.03.2001).

Rezultă că sturzul viilor apare în Depresiunea Baia Mare foarte rar și numai în pasaj.

1871. *Turdus viscivorus* Linnaeus - sturzul de vâsc

Specie euro-turkestaniană, monotipică, omnivoră, oaspete de iarnă, întâlnită în pâlcuri de arbori.

În România este o specie sedentară ce practică un eratism intens, hoinărind în cursul iernii, fiind răspândită în pădurile de deal și de munte (pasaj pe verticală). Toamna și iarna apare la șes exemplare de munte, cât și populații nordice. Cuibărește în pădurile de foioase și molid din regiunile colinare și montane. Efectivul cloctor pe țară este estimat la circa 50.000-100.000 perechi (*Munteanu și colab.*, 2002).

Din NV-ul țării este citat de *Andrássy* (1924, 1957), *Kováts* (1970, 1999), *Kováts și colab.* (1970), *Papadopol* (1972), *Hamvas și Karácsonyi* (1980), *Ardelean* (1998), *Ardelean și Karácsonyi* (2002), ca specie rar întâlnită, legată de prezența arborilor cu vâsc. În Maramureș, cuibărește de la altitudinea de 600-700 m până la limita pădurilor, iar iarna coboară în pădurile de cvercinee, unde se găsește vâsc din abundență, fiind o specie importantă în fauna zonei.

Din Depresiunea Baia Mare este citat de *Béres și Cherecheș* (1999), ca specie cloctoare în fâgetele montane ale zonei; de *Ardelean* (2000b), pe Dealul Murgău și pe Valea Borcutului, de unde s-a colectat un exemplar și pentru colecția Universității de Nord Baia Mare; de *Pop* (2005), care îl găsește în pădurea Lăpușel (3 exemplare, în zbor – 27.07.2004; 2 exemplare

în arbori – 6.08.2004; 1 exemplar, după cântec – 17.08.2004; 2 exemplare, în zbor – 2.09.2004); de *Láposi* (2004, 2006), care îl identifică pe Valea Someșului, la Roșiori (2 exemplare, pe tufe de pe mal – 21.09.2003) și Someșeni (6 exemplare, pe salcii – 6.12.2004), dar și în municipiul Baia Mare (parcul municipal, 5-6 exemplare, pe arbori – 9.09.2002; str. Victoriei, 2 exemplare, pe vârful unor platani – 22.08.2003).

Noi l-am găsit doar în pădurile de la Firiza (1 pereche – 30.04.2004) și pe platoul vulcanic Oaș – Maramureș (3 exemplare – 1.07.2004).

Prin urmare, sturzul de vâsc este o specie cuibăritoare în făgetele din nordul Depresiunii Baia Mare, în timpul iernii având efective mici.

SYLVIIDAE

1872. *Locustella fluviatilis* (Wolf) - grelușel de zăvoi

Specie paleartică, monotipică, carnivoră, deosebit de termofilă, oaspete de vară, preferând vegetația de zăvoaie.

În România este oaspete de vară ce cuibărește îndeosebi în zăvoaiele din lungul apelor curgătoare. Efectivul clocitor pe țară este estimat la 600-1200 perechi (*Munteanu și colab.*, 2002), fiind în regres, ca urmare a regularizării cursurilor de apă. Pentru cuibărit preferă zăvoaiele cu multă vegetație și pădurile de pe văile apelor mari cu tufe și vegetație sub-arborescentă bogată.

Din NV-ul României lipsește, iar în Maramureș a fost observat doar o singură dată, fiind citat de *Ardelean și Béres* (2000). *Weber și colab.* (1999) îl consideră pasăre cu cuibărit probabil în zonă.

Din Depresiunea Baia Mare este citat de *Láposi* (2006), care îl depistează doar după cânt, în perioada pasajului, fiind foarte greu de văzut, din care cauză prezența sa rămâne incertă. Îl găsește pe Someș, la Roșiori (1 exemplar - 19.06.2003) și Someșeni (3 exemplare - 22.05.2005).

Deci, grelușelul de zăvoi este un oaspete de vară ce apare rar în Depresiunea Baia Mare și în efective modeste.

1873. *Acrocephalus palustris* (Bechstein) - lăcar de mlaștină

Specie europeană, monotipică, carnivoră, clocitoare, întâlnită în mlaștini și pe terenuri agricole cultivate, având arealul restrâns și efectivele în declin, datorită chimicalelor și a reducerii habitatelor preferate (*Ciochia*, 1992).

Este oaspete de vară, larg răspândit în România, comun în regiunile colinare, unde duce o viață ascunsă, printre buruieni și răchitișuri, cuibărind regulat în desișul umed de pe lângă ape și în buruienile înalte din terenurile agricole. Efectivul clocitor pe țară este estimat la 100.000-200.000 perechi

(Munteanu și colab., 2002).

Din NV-ul României este citat de Kováts (1970, 1999), Kováts și colab. (1970), Béczy (1970), Papadopol (1972), Hamvas și Karácsonyi (1988), Ardelean (1998), Ardelean și Karácsonyi (2002), ca pasăre cu răspândire restrânsă și cu efective modeste. În Maramureș, este întâlnit în habitate formate din sălcii și vegetație hidrofilă, pe lângă apele mari, fiind menționat de Béres (1978, 1990), Ardelean și Béres (2000).

Din Depresiunea Baia Mare a fost citat de Ardelean (2000b, 2001), ca specie frecventă peste tot, și de Láposi (2006), care constată prezența sa constantă în zonele cu vegetație deasă, pe suprafețe întinse, fără a avea o repartiție uniformă de-a lungul Someșului.

Noi l-am întâlnit în vegetația lacurilor piscicole de la Ariniș (2 exemplare - 27.03.2000).

Prin urmare, lăcarul de mlaștină este o specie relativ frecventă în Depresiunea Baia Mare, dar cu efective modeste.

1874. *Acrocephalus scirpaceus* (Hermann) - lăcar de stuf

Specie euro-turkestaniană, politipică - prezentă în Europa prin forma nominată *A.sc. scirpaceus* (Herm) - carnivoră, clocitoare, oaspete de vară, întâlnită în vegetația acvatică, fiind larg răspândită și având statutul de specie ecologic rezistentă.

Este cea mai numeroasă și răspândită specie de lăcar din România, fiind prezentă în toate stufărișurile din interiorul țării și din Deltă. Efectivul cloctor pe țară este estimat la 1.000.000-2.000.000 perechi (Munteanu și colab., 2002), fiind cel mai mic din Europa (Hagemeyer și Blair, 1997). Clocește în zonele umede, acoperite cu vegetație palustră, bogată, preferând stuful și pășunea.

Pentru NV-ul țării este menționat de Andrásy (1957), Poliș și colab. (1969), Kováts (1970, 1999), Papadopol (1972), Hamvas și Karácsonyi (1980), Ardelean (1998), Ardelean și Karácsonyi (2002), ca specie larg răspândită, dar cu abundență redusă și populații restrânse. În Maramureș, a fost semnalat doar de Béres (1973, 1990), Ardelean și Béres (2000), ca specie prezentă, dar puțin cercetată.

Din Depresiunea Baia Mare este citat de Ardelean (2001), ca foarte frecvent peste tot în zona cercetată.

Noi l-am găsit în vegetația lacului de la Ariniș, în efective mari (27.03.2000).

Considerăm lăcarul de stuf un oaspete de vară frecvent în stufărișurile

și păpușișurile din Depresiunea Baia Mare, unde au populații însemnate, dar observațiile de până la această dată sunt insuficiente pentru a realiza aprecieri cantitative precise.

1875. *Acrocephalus arundinaceus* (Linnaeus) - lăcar mare

Element europeo-turkestanian, politipic - în Europa este prezentă forma nominată *A.a. arundinaceus* (L.) - carnivor, clocitor, întâlnit în vegetația acvatică.

La noi este oaspete de vară, cuibărind în toate stufărișurile mai întinse, îndeosebi în regiunea de câmpie, având efectivul clocitor pe țară estimat la 1.000.000-4.000.000 perechi (*Munteanu și colab.*, (2002), reprezentând efectivele cele mai mari din Europa (*Hagemeijer și Blair*, 1997). Habitatele preferate sunt câmpiile (la munte lipsește, iar spre nord este tot mai rar), marginea iazurilor și râurile din interiorul țării.

Pentru NV-ul României este citat de *Poliș și colab.* (1969), *Kováts* (1970, 1999), *Kováts și colab.* (1970), *Béczy* (1971), *Papadopol* (1972), *Hamvas și Karácsonyi* (1980), *Ciochia* (1992), *Ardelean* (1998), *Ardelean și Karácsonyi* (2002), ca specie obișnuită, cu răspândire generală, dar cu efective reduse, la fel ca și în Maramureș (*Ardelean și Béres*, 2000).

Din Depresiunea Baia Mare nu se cunosc citări. Totuși, noi l-am sesizat o singură dată, la Hideaga, într-o zonă mlăștinoasă (1 exemplar - 12.06.2001).

Ca urmare, considerăm lăcarul mare o apariție foarte rară în Depresiunea Baia Mare și cu efective foarte mici.

1876. *Hippollais pallida* (Hemprich et Ehrenberg) - frunzăriță cenușie

Specie mediteraneană, monotipică, carnivoră, întâlnită în vegetație arboricolă.

În țara noastră este oaspete de vară, răspândită în stufărișuri, arborete și parcuri, mai ales în Muntenia. Efectivul clocitor pe țară este estimat la 2500-4000 perechi (*Munteanu și colab.*, 2002).

În NV-ul României apare rar (*Ardelean și Karácsonyi*, 2005), iar din Maramureș lipsește.

Din Depresiunea Baia Mare este menționată doar de *Ardelean* (2001), ca specie frecventă în Munceii Băii Mari.

Frunzăriță cenușie este, deci un oaspete de vară în Depresiunea Baia Mare, cu frecvență redusă și efective mici.

1877. *Hippollais icterina* (Viellot) - frunzăriță galbenă

Specie europeană, monotipică, clocitoare, cu răspândire redusă și

efective mici, preferând pentru cuibărit pădurile de foioase rare, grădini, livezi, parcuri și mărăcinișuri.

Cuibărește mai frecvent în pădurile de câmpie din Muntenia și Dobrogea. Efectivul clocitor pe țară este estimat de *Munteanu și colab.* (2002) la 10.000-20.000 perechi, având tendința de diminuare ca urmare a deranjării locurilor de cuibărit.

Pentru NV-ul României este citată de *Papadopol* (1972), *Ardelean și Karácsonyi* (2002, 2005), ca o specie cu apariție sporadică și în exemplare izolate. În Maramureș este mai răspândită, mai ales în zăvoiul Tisei, ca specie cuibăritoare rară, fiind semnalată de *Béres* (1978, 1997), *Ardelean și Béres* (2000).

Pentru Depresiunea Baia Mare este menționată doar de *Ardelean* (2001), ca frecventă în Munceii Băii Mari. Și noi am găsit-o o singură dată, pe Someș, la Bârgău (1 exemplar - 7.09.2005).

Considerăm frunzărița galbenă un oaspete de vară ce apare foarte rar și cu efective foarte mici în Depresiunea Baia Mare.

1878. *Sylvia nisoria* (Bechstein) - silvie porumbacă

Element europeanoturkestanian, politipic - în România este prezentă subspecia *S.n. nisoria* (Bechst) - carnivor, clocitor, în pâlcuri de pădure.

În România nu are un areal continuu, fiind oaspete de vară, mai răspândit în regiunea colinară, în tufe, fiind sporadică în Moldova și Muntenia. Efectivul clocitor pe țară se ridică la 20.000-35.000 perechi (*Munteanu și colab.*, 2002), având efectivele cele mai mari din Europa (*Hagemeijer și Blair*, 1998). Ca zone de clocit preferă tufărișurile dese și cu vegetație bogată, pădurile rare cu subarboret și covor ierbaceu abundent.

Pentru NV-ul României este menționată de *Poliș și colab.* (1969), *Béczy* (1971), *Papadopol* (1972), *Ciochia* (1992), *Ardelean* (1998), *Ardelean și Karácsonyi* (2002) ca o apariție accidentală în zonă, având efectivele foarte reduse. La fel, în Maramureș, este o specie rară, citată doar de *Ardelean și Béres* (2000).

Pentru Depresiunea Baia Mare nu cunoaștem citări în literatura de specialitate.

Noi l-am găsit doar o singură dată, în tufișurile de pe dealurile Ardusatului (1 exemplar, mărăcinișuri - 6.06.2003).

Putem, deci, concluziona că silvia porumbacă este o specie care apare foarte rar și în exemplare izolate în Depresiunea Baia Mare.

1879. *Sylvia curruca* (Linnaeus) - silvie mică

Specie europeo-turkestanică, politipică - în Europa reprezentată prin subspecia nominată *S. c. curruca* (L.) - carnivoră, cuibăritoare, întâlnită în pâlcuri de pădure.

În România este oaspete de vară, cuibărind în toată țara, din Deltă până în cei mai înalți munți. Preferă văile, zăvoaiele de pe principalele cursuri de apă, cuibărind în hățișuri și tufișuri, unde își ascunde cuibul, făcând-o neobservabilă, dar și în păduri cu mult subarboret. Efectivul clocitor pe țară este estimat de *Munteanu și colab.* (2002) la 200.000-400.000 perechi, fiind efectivele cele mai mari din Europa (*Hagemeyer și Blair*, 1997).

Din NV-ul României este citată de *Poliș și colab.* (1969), *Kovács* (1970), *Papadopol* (1972), *Hamvas și Karácsonyi* (1980), *Ardelean* (1998), *Ardelean și Karácsonyi* (2002), ca specie rară cu efective mici și în declin. În Maramureș este specie comună ce cuibărește în zăvoaiele râurilor și tufișurile de pe dealuri, precum și în localități, de unde este menționată de *Béres* (1978, 1999), *Ardelean și Béres* (2000).

Din Depresiunea Baia Mare este menționată de *Béres* (1983), *Béres și Cherecheș* (1999) din pădurile de cvercinee și fâgetele din zonele montane; de *Ardelean* (2000, 2001), ca foarte frecventă pe Lăpuș și lacurile piscicole de la Ariniș, precum și în tufișurile de pe Valea Sălajului (27.07.2000); de *Láposi* (2004, 2006), care o găsește frecventă pe Valea Someșului. Tot el o găsește și în municipiul Baia Mare, dar mult mai rar și în exemplare izolate (parcul municipal, prin tufiș - 29.05.2002; str. Moldovei, în arbuști - 14.08.2003).

Și noi am observat-o în câteva locuri din zona cercetată: pe Someș la Ardușat (multe - 27.07.2000) și Bârgău (3 exemplare - 30.06.2004); între sălcii din jurul lacurilor piscicole de la Ariniș (multe - 27.02.2001); în pădurea Finteuș (foarte multe - 27.04.2006).

Prin urmare, silvia mică este o specie frecventă în Depresiunea Baia Mare, dar cu efective modeste.

1880. *Sylvia communis* Latham - silvie de câmp

Specie europeo-turkestaniană, politipică - în Europa reprezentată prin forma nominată *S. c. communis* Lath - carnivoră, clocitoare, întâlnită prin pâlcuri de copaci.

În România este omniprezentă, fiind larg răspândită, mai ales pe câmpie și deal, în ținuturi deschise cu tufe joase și mărăcinișuri, unde își face

cuibul. Poate ajunge și până la altitudini de 1000 m. Preferă mai ales platourile însoțite de pe zonele colinare, iar ca habitat vegetația joasă cu tufe pentru cuibărit. Efectivul clocitor pe țară este estimat la 100.000-300.000 perechi (*Munteanu și colab.*, 2002) (**fig. nr. 113**).

Pentru NV-ul României este citată de *Poliș și colab.* (1969), *Béczy* (1971), *Papadopol* (1972), *Hamvas și Karácsonyi* (1980), *Ciochia* (1992), *Ardelean* (1998), *Kováts* (1999), *Ardelean și Karácsonyi* (2002), ca pasăre rară, cu efective modeste, în declin, din cauza reducerii habitatului favorabil din zonă. În Maramureș este o specie comună în habitatele favorabile de pe văile râurilor, plantațiile întinse de munte și chiar în tufărișurile subalpine, fiind menționată de *Filipașcu* (1971), *Ardelean și Béres* (2000).

Fig. nr. 113 – *Sylvia communis*, în pădure la Groșii Lăpușului

Din Depresiunea Baia Mare este citată de *Béres* (1983), *Ardelean și Béres* (1999) din pădurile de cvercinee și făgetele montane ale zonei; de *Ardelean* (2000a, 2001), ca foarte frecventă pe Lăpuș și în zona lacurilor piscicole de la Ariniș; de *Láposi* (2006), care o găsește peste tot de-a lungul Someșului, fiind foarte numeroasă în zonele cu vegetație deasă de pe mal.

Noi am găsit-o în zona cercetată de la Ardușat (pe Someș, 2 exemplare - 13.05.2005), lacurile piscicole de la Ariniș (1 exemplar -

13.01.2006), Bârgău (pe Someș, 2 exemplare - 30.06.2004), Rodina (vegetație higrofilă, 3 exemplare - 27.04.2006) și Finteuș (pășune-fâneată, multe - 16.05.2007).

Considerăm, deci, silvia de câmp o specie frecventă în Depresiunea Baia Mare, în habitatele favorabile având efective însemnate.

1881. *Sylvia borin* (Boddaest) – silvie de zăvoi

Specie europeană, politipică - prezentă în țara noastră prin subspecia *S. b. borin* (Bodd) - carnivoră, clocitoare, întâlnită în pâlcuri de păduri.

În țara noastră este destul de larg răspândită, fără să fie însă frecventă. Habitatele preferate sunt zăvoaiele principalelor râuri, regiunile mlăștinoase cu vegetație bogată, luncile, parcurile, livezile și grădinile întinse, unde se ascunde, ducând o viață discretă, fiind greu de observat. Efectivele clocitoare pe țară sunt estimate la 20.000-40.000 perechi (Munteanu și colab., 2002).

Pentru NV-ul țării este citată de Béczy (1971), Papadopol (1972), Hamvas și Karácsonyi (1980), Ciochia (1992), Ardelean (1998), Kováts (1999), Ardelean și Karácsonyi (2002), ca specie rară, pe cale de dispariție, la fel ca în Maramureș, unde este prezentă doar prin zăvoaiele râurilor și în partea colinară, fiind citată de Béres (1983), Ardelean și Béres (1999a).

La limita Depresiunii Baia Mare este menționată de Béres și Cherecheș (1999), ca și specie clocitoare în făgetele montane din zonă; de Ardelean (2001), ca specie frecventă în zona lacurilor piscicole de la Ariniș; de Láposi (2004, 2006), ca și cea mai frecventă specie de silvii din zonă, observată zilnic în vegetația deasă de pe mal, devenind o prezență constatată în ultimii ani și în municipiul Baia Mare și împrejurimi, dar în exemplare izolate, pe arbori, arbuști și în grădini (parcul municipal - 19.04.2003; 29.07.2003; lacul Firiza - 25.05.2003; 11.09.2003; str. I.L. Caragiale - 12.06.2003; Aleea Aurora - 17.09.2003; B-dul Victoriei - 28.03.2004; str. Gh. Bilașcu - 10.04.2004).

Autorii au întâlnit-o în mai multe rânduri în zona cercetată: pe Someș la Ardușat (multe, venite din nord - 25.07.2000) și Bârgău (multe pe sălcii - 30.06.2004), pe malul lacurilor de la Ariniș (foarte multe, pe sălcii - 29.04.2004), pe fâneța de la Finteuș (3 exemplare - 27.04.2006), în municipiul Baia Mare, la Muzeul Satului (2 exemplare - 29.04.2004).

Din cele prezentate, rezultă că silvia de zăvoi este o specie cu areal larg și frecventă în Depresiunea Baia Mare, având efective însemnate.

1882. *Sylvia atricapilla* (Linnaeus) - silvie cu cap negru

Specie europeană, politipică - în Europa răspândită prin subspecia

nominată *S. a. atricapilla* (L.) - carnivoră, clocitoare, întâlnită în păduri și pâlcuri de copaci (**fig. nr. 114**).

În România este larg răspândită și numeroasă în păduri cu subarboret bogat și tufișuri. Efectivul clocitor pe țară este apreciat la 400.000-800.000 perechi (*Munteanu și colab.*, 2002). Sunt preferate pădurile și tufișurile de la șes până în etajul subalpin. Pentru cuibărit, preferă pădurile cu subarboret dezvoltat, dar și locuri deschise și mărăcinișuri, concentrându-se în zonele unde toamna se găsesc fructe de *Sambucus nebulosus*, hrana lor preferată.

Pentru NV-ul României este citată de *Andrássy* (1923a), *Poliș și colab.* (1969), *Béczy* (1971), *Papadopol* (1972), *Hamvas și Karácsonyi* (1980), *Ciochia* (1992), *Ardelean* (1998), *Ardelean și Karácsonyi* (2002), ca oaspete de vară cu apariție relativ rară și în număr modest de exemplare, cu populații pe cale de dispariție. În Maramureș este o specie frecventă din zăvoaiele râurilor până la limita dintre pădurile de molid și jnepeniș, fiind citată de *Szilágyi* (1876), *Ardelean și Béres* (2000).

Fig. nr. 114 - *Sylvia atricapilla*, în pădure pe Valea Borcutului (Baia Mare)

La limita Depresiunii Baia Mare este menționată de *Béres* (1983), *Béres și Cherecheș* (1999), ca specie cuibăritoare în pădurile de cvercinee și făgete montane ale zonei; de *Ardelean* (1991), ca foarte frecventă pe Lăpuș și în zona lacurilor piscicole de la Ariniș; de *Láposi* (2004, 2006), ca specie

frecvent întâlnită în vegetația bogată de pe malul Someșului și destul de frecventă în parcurile și spațiile verzi cu vegetație mai bogată din municipiul Baia Mare (parcul municipal, prin tufăriș - 19.04.2003; 18.09.2003; lacul Firiza, în pădure - 27.08.2003; Valea Borcutului, într-un gard viu - 10.09.2003; B-dul București, în arbori și arbuști - 4.04.2004, 25.04.2004; str. Gh. Bilașcu, pe arbuști - 15.04.2004).

Și noi am găsit-o în câteva locuri din zonă: pe malul Someșului, la Cicârlău (1 mascul - 29.04.2004) și Bârgău (1 pereche - 30.06.2004), pe Valea Neagră (5 exemplare - 30.04.2006) și în parcul municipal din Baia Mare (multe - 26.03.2003).

Prin urmare, silvia cu cap negru este o specie frecventă în Depresiunea Baia Mare, dar cu efective relativ modeste, preferând tufărișurile din zonă.

1883. *Phylloscopus sibilatrix* (Bechstein) - pitulice sfârâitoare

Specie europeo-turkestaniană, monotipică, carnivoră, clocitoare, sedentară, întâlnită în pălcuri de pădure.

În România este tipică etajului nemoral, cuibărind în pădurile de deal și de munte, dar nu depășește etajul fagului. Lipsește din pădurile de câmpie. Se întâlnește frecvent în pădurile mari de foioase cu subarboret și vegetație perenă (Ciochia, 1992).

La noi, apare mai frecvent în timpul migrației. Efectivul clocitor pe țară este apreciat la 30.000-80.000 perechi (Munteanu și colab., 2002).

Pentru NV-ul României este citată de Andrassy (1957), Poliș și colab. (1969), Papadopol (1972), Hamvas și Karácsonyi (1980), Karácsonyi (1980), Ardelean (1998), Ardelean și Karácsonyi (2002), ca apariție rară în zonă, insuficient cercetată încă. În Maramureș este o specie comună în pădurile de foioase, semnalată de Filipașcu (1971), Ciochia (1992), Ardelean (1993) și Ardelean și Béres (2000).

La limita Depresiunii Baia Mare este citată de Béres (1983), Béres și Cherecheș (1999), în păduri de cvercinee și de fag din masivele montane, și de Láposi (2004), ca specie rar observată în zona studiată, numai în municipiul Baia Mare, în exemplare izolate, în parcul municipal, în coroanele înalte ale arborilor (27.08.2002, 18.09.2003).

Noi am sesizat-o o singură dată, în preajma lacului Firiza (1 pereche - 30.04.2004).

În consecință, considerăm pitulicea sfârâitoare drept o apariție rară și în efecte mici în Depresiunea Baia Mare.

1884. *Phylloscopus collybita* (Vieillot) - pitulice mică

Specie paleartică, politipică - în Europa prezentă prin subspecia nominată *Ph.c. collybita* (Vieill) - carnivoră, oaspete de vară, clocitoare, întâlnită în pâlcuri de păduri.

În România are o largă răspândire de la deal la munte, în jnepenișuri subalpine, unde este o specie clocitoare, comună și cu efective apreciabile. În pădurile de câmpie este mai rară sau chiar lipsește. Efectivul clocitor pe țară este estimat la 200.000-400.000 perechi (*Munteanu și colab.*, 2002).

Pentru NV-ul României este citată de *Poliș și colab.* (1969), *Béczy* (1971), *Papadopol* (1972), *Hamvas și Karácsonyi* (1980), *Kováts* (1999), *Ardelean și Karácsonyi* (2002), ca specie relativ rară, cu efective modeste și în declin, având populațiile în curs de dispariție. În Maramureș, cuibărește în zăvoaiele râurilor și desigurile din preajma localităților, până în etajul subalpin, înregistrând o densitate remarcabilă, evidențiată de *Filipașcu* (1971), *Ardelean* (1993), *Ardelean și Béres* (2000).

Din Depresiunea Baia Mare este menționată de *Béres* (1983), *Béres și Cherecheș* (1999), ca specie cuibăritoare în cvercineele și fâgetele montane din zonă; de *Ardelean* (2001), ca frecventă în preajma lacurilor piscicole de la Ariniș; de *Láposi* (2004, 2006), care o consideră o prezentă obișnuită în perioada sezonului cald în vegetația deasă de pe malul Someșului, inclusiv în municipiul Baia Mare, unde a devenit în ultimii ani o specie comună ce poate fi văzută zilnic în toate cartierele orașului cu vegetație arboricolă.

Noi am identificat-o în multe locuri și de multe ori în zona cercetată: pe malul Someșului la Ardușat (2 exemplare - 30.06.2004), Cicârlău (3 perechi, cântă - 29.04.2004) și Bușag (multe - 30.06.2004); în vecinătatea lacurilor piscicole de la Ariniș (multe - 19.10.2000; 3 perechi - 18.10.2001; 4 exemplare izolate - 10.04.2003); în pădurile de la Finteuș (câteva - 27.04.2004) și Lăpușel (multe, toamna la *Sambucus nigra* - 19.10.2000; 6 exemplare, izolate - 21.05.2001; multe - 9.04.2001; 7 exemplare, izolate - 27.04.2006; 4 exemplare - 2.09.2005), unde este specia dominantă; pe Valea Neagră (3 exemplare, izolate - 30.04.2004); în pădurile de la Apa Sărată (foarte multe exemplare - 10.04.2001; 3 exemplare, izolate - 3.05.2004) și Usturoi (5 exemplare, izolate - 12.04.2001); în parcul orașului Baia Mare (5 exemplare, izolate - 8.04.2001).

În consecință, pitulicea mică este un oaspete de vară foarte frecvent și abundent în Depresiunea Baia Mare

1885. *Phylloscopus trochilus* (Linnaeus) – pitulice fluierătoare

Specie paleartică, politipică - în Europa sunt prezente două subspecii, cea nominată *Ph. t. trochilus* (L.), care cuibărește și la noi, și *Ph. t. acredula*, sesizată numai în pasaj (Munteanu, 1966) - carnivoră, sedentară, întâlnită în pâlcuri de copaci.

În România este oaspete de vară, dar mai numeroasă în Carpații Orientali, în general în nordul țării. Efectivul clocitor pe țară însumează 6.000-10.000 perechi după Munteanu și colab. (2002). Preferă locurile însorite după defrișarea pădurii, dar unde se află mult arboret și vegetație perenă spontană, precum și plantațiile și pădurile foarte tinere de rășinoase.

Pentru NV-ul României este citată de Andrassy (1957), Poliș și colab. (1969), Papadopol (1972), Hamvas și Karácsonyi (1980), Karácsonyi (1980), Ardelean (1998), Ardelean și Karácsonyi (2002), ca specie obișnuită, dar cu efective mici. Este foarte bine reprezentată în Maramureș, ca specie clocitoare frecventă și abundentă în pădurile de foioase și de conifere, până în jnepenișurile subalpine, fiind menționată de Ciochia (1992), Ardelean și Béres (2000).

În limita Depresiunii Baia Mare este identificată de Béres (1983), Béres și Cherecheș (1999), în pădurile de cvercinee și de fag din masivele montane; de Ardelean (2001), în preajma lacurilor piscicole de la Ariniș, ca specie foarte frecventă; de Laposi (2004, 2006), care o consideră o prezență obișnuită în sezonul cald, mai ales în cea de-a doua lui parte, în vegetația deasă de pe malul Someșului, dar și în municipiul Baia Mare, în număr mare de exemplare sau exemplare izolate, în coroanele înalte (parcul municipal - 9.07.2003, 2.09.2003; lacul Firiza, în pădure - 22.08.2003; la Liceul Nr. 6. - 19.09.2003).

În concluzie, pitulicea fluierătoare este un oaspete de vară rar sau în exemplare singuratică în Depresiunea Baia Mare, în habitate reprezentate de păduri tinere cu subarboret și vegetație bogată din nordul zonei.

1886. *Regulus regulus* (Linnaeus) - aușel cu cap galben

Specie paleartică, politipică - cuibăritoare în Europa prin forma tipică *R.r. regulus* (L.) - carnivoră, cuibăritoare, întâlnită în pâlcuri de pădure.

În România este specie sedentară sau parțial migratoare, frecventă în pădurile de conifere ale Carpaților. Efectivul clocitor pe țară este estimat de Munteanu și colab. (2002) la 100.000-300.000 perechi. Toamna, apare târziu în regiunile joase, în pădurile de foioase, îndeosebi prin populațiile nordice, iernând în parte aici. Mai apare și în parcurile și curțile populației,

unde preferă gardul viu și tuia.

Pentru NV-ul României este citat de *Andrássy* (1957), *Poliș și colab.* (1969), *Bécsy* (1971), *Kováts* (1970, 1999), *Papadopol* (1972), *Hamvas și Karácsonyi* (1980), *Ciochia* (1992), *Ardelean* (1998), *Ardelean și Karácsonyi* (2002), ca specie destul de rară, dar cu efective relativ numeroase. În Maramureș este o specie comună în pădurile de rășinoase, fiind menționată de *Szilágyi* (1876), *Ciochia* (1992), *Ardelean și Béres* (2000).

Din Depresiunea Baia Mare este identificată de *Béres și Cherecheș* (1999), ca specie clocitoare în făgetele montane din zonă, iar noi l-am sesizat o singură dată în parcul municipal Baia Mare (1 exemplar - 16.03.2003).

În concluzie, aușelul cu cap galben este o apariție rară și în exemplare izolate în Depresiunea Baia Mare.

1887. ***Regulus ignicapilla* (Temminck)** - aușel sprâncenat

Specie holarctică, politipică - prezentă în Europa prin subspecia nominată *R.i. ignicapilla* (Temm) - carnivoră, sedentară, parțial migratoare, frecventă în Carpați, în pădurile mixte și în cele de conifere. Iarna, practică un eratism dependent de factorii climatici și trofici oferți de habitatele naturale vizitate. Efectivul clocitor pe țară este estimat la 100.000-200.000 perechi (*Munteanu și colab.*, 2002).

În NV-ul României apare doar ocazional, fiind evidențiat de *Ardelean și Karácsonyi* (2005), iar în Maramureș este o specie cuibăritoare frecventă în zona montană, citată de *Szilágyi* (1876), *Filipașcu* (1971), *Ardelean* (1993), *Ardelean și Béres* (2000).

Din zona nordică montană a Depresiunii Baia Mare este citat de *Béres și Cherecheș* (1999), ca specie cuibăritoare în făgetele montane.

Noi îl considerăm o apariție extrem de rară în zona cercetată.

MUSCICAPIDAE

1888. ***Muscicapa striata* (Pallas)** - muscar sur

Specie europeo-turkestaniană, politipică - prezentă în Europa prin forma tipică *M.s. striata* (Pall.) - carnivoră, clocitoare, întâlnită în pâlcuri de arbori și în așezări umane.

La noi este oaspete de vară răspândit în întreaga țară, dar în densități relativ reduse, cuibărind în toate pădurile, îndeosebi în cele joase, străbătute de ape, dar și în parcuri sau grădini mari. Toamna, apar și populații de pasaj. Efectivul clocitor pe țară este estimat la 10.000-30.000 perechi (*Munteanu și colab.*, 2002).

Pentru NV-ul României este menționat de *Andrássy* (1957), *Poliș și*

colab. (1969), Kováts (1970, 1999), Papadopol (1972), Ciochia (1992), Ardelean (1998), Ardelean și Karácsonyi (2002), ca apariție rară, semnalată în timpul pasajului, având efectivele în declin. În Maramureș este specia cea mai frecventă de muscari, fiind răspândită în zăvoiul râurilor, în mod special al Tisei, în păduri de stejar și chiar în fâgete, precum și în unele localități, unde găsesc habitate potrivite pentru cuibărit, fiind semnalată de Béres (1978, 1983), Ardelean și Béres (2000).

Din Depresiunea Baia Mare este citat de Béres (1983), Béres și Cherecheș (1999), care îl găsesc ca specie cuibăritoare în pădurile de cvercinee și fâgetele montane din zonă și de Láposi (2004, 2006), care îl întâlnește pe Valea Someșului, mai ales spre toamnă, când devine numeros și poate fi observat destul de des. Fără a fi o specie caracteristică zonei, s-au sesizat mai multe în exemplare izolate (Dănești, 3 exemplare pe o porumbiște - 22.08.2004; Fărcașa, 1 exemplar, pe mal - 9.03.2005; Roșiori, 1 exemplar, pe sălcii - 27.11.2003; Apa, 1 exemplar, pe tufele de pe mal - 7.08.2005), dar cuibărește și în municipiul Baia Mare și zonele limitrofe, fiind prezent toamna peste tot, prin grădini, spații verzi, chiar și în centrul orașului, în exemplare izolate (parcul municipal - 22.05.2003; 12.08.2003; Valea Usturoiului - 17.07.2003; str. Ferenczy Károly - 19.08.2003; parcul Mara - 20.08.2003, 19.09.2003; B-dul Victoriei, Universitate - 2.09.2003; str. Alecu Russo - 11.09.2003).

Deci, muscarul sur este un oaspete de vară frecvent în Depresiunea Baia Mare, mai evident toamna, dar cu efective relativ modeste.

1889. *Ficedula parva* (Bechsten) - muscar mic

Specie paleartică, politipică - în Europa este prezentă forma tipică *F.p. parva* (Bechst) - carnivoră, sedentară, dar și oaspete de vară ori de pasaj, întâlnită în pâlcuri de păduri.

În România este o specie caracteristică fâgetelor, iar pentru cuibărit preferă îndeosebi pădurile întinse de foioase din văile zonei montane, dar în primul rând fâgetele carpatine. Fiind ascuns, scapă des observatorului nevizat, care nu îi cunoaște cântecul. Efectivul clocitor pe țară este estimat aproximativ la 20.000-40.000 perechi (Munteanu și colab., 2002).

Din NV-ul României este citat de Andrásy (1957), Papadopol (1972), Ardelean și Karácsonyi (2002), ca apariție accidentală în zonă, cu efective foarte mici. În Maramureș este prezent mai ales în fâgetele montane, fiind menționat de Filipașcu (1971), Ardelean și Béres (2000).

La limita Depresiunii Baia Mare este menționat de Béres (1983),

Béres și Cherecheș (1999), din pădurile de cvercinee și fâgetele montane. De asemenea, are o frecvență mare în Defileul Lăpușului, unde a fost văzut de noi, în exemplare izolate, de mai multe ori (vara 2007).

În concluzie, muscarul mic este o specie cu apariție rară în Depresiunea Baia Mare și cu efective mici.

1890. *Ficedula albicollis* (Temminck) - muscar gulerat

Specie europeană, politipică - în Europa este răspândită subspecia nominată *F.a. albicollis* (Temm.) - carnivore, clocitoare, întâlnită în pâlcurile de pădure.

În țara noastră cuibărește probabil în toate pădurile de foioase din regiunea colinară înaltă și montană. În ultimul timp, este în ușoară expansiune spre altitudini mai joase. Efectivele clocitoare pe țară sunt estimate de *Munteanu și colab.* (2002) la 50.000-100.000 perechi, reprezentând efectivele cele mai mari din Europa (*Hagemeijer și Blair*, 2005). Cuibărește în păduri de foioase, în vecinătatea râurilor, atât în Delta Dunării, cât și în Câmpia de Vest (*Ciochia*, 1992). Apare mai ales în timpul pasajului.

Pentru NV-ul României este menționat de *Poliș și colab.* (1969), *Papadopol* (1972), *Ardelean și Karácsonyi* (2002), ca apariție accidentală în zonă, reflectând retragerea populațiilor de aici. În Maramureș este o specie caracteristică, din zăvoiul Tisei până în fâgetele montane (unde este o specie caracteristică), menționată de *Filipașcu* (1971), *Ciochia* (1992), *Ardelean și Béres* (2000), *Munteanu și colab.* (2002).

Din Depresiunea Baia Mare este citat de *Béres și Cherecheș* (1999), cuibărind în fâgetele montane ale zonei și de *Láposi* (2004), care îl observă, cu regularitate, în municipiul Baia Mare, primăvara, prin grădini și parcuri, în parcul municipal, în general în exemplare izolate, pe arbori. În unii ani cuibărește, putând fi văzut pe toată durata verii, alteori dispare pur și simplu. A cuibărit cu siguranță în verile anilor 1985 și 1986, iar în 1987 abia a putut fi observată o pereche (parcul municipal - 19.04.2003, 27.04.2003, 15.05.2003, 21.08.2003).

În consecință, muscarul gulerat este o prezență constantă în anumite locuri din Depresiunea Baia Mare, precum spațiile verzi din municipiul Baia Mare, putând dispărea aproape complet în unii ani.

1891. *Ficedula hypoleuca* (Pallas) - muscar negru

Specie europeană - răspândită în Europa prin forma tipică *F.h. hypoleuca* (Pall) - carnivoră, sedentară, întâlnită în pâlcuri de pădure.

În România este o specie clocitoare rară, cu răspândire insulară, mai

frecventă în Transilvania. Pentru cuibărit, preferă pădurile bătrâne de foioase cu arbori scorburoși, parcurile mari, livezile bătrâne, dar acceptă cu ușurință și cuiburile artificiale.

Pentru NV-ul României este menționat de *Kováts* (1970, 1999), *Kováts și colab.* (1970), *Papadopol* (1972), *Hamvas și Karácsonyi* (1980), *Ardelean și Karácsonyi* (2002), ca apariție accidentală în zonă, fiind semnalat numai în pasaj. În Maramureș, cuibărește sporadic în făgetele de munte, fiind citat de *Filipașcu* (1971), *Ardelean și Béres* (2000).

La limita nordică a Depresiunii Baia Mare este menționat de *Béres și Cherecheș* (1999), din făgetele montane, ca specie cuibăritoare.

Prin urmare, este considerat de noi doar o apariție sporadică în zona cercetată, în special în pasaj.

PARIDAE

1892. *Aegithalos caudatus* (Linnaeus) - pițigoi codat

Specie paleartică, politipică - răspândită în România prin subspecia nominată *Ae.c. caudatus* (L.) - carnivoră, sedentară, rar întâlnită în pălcuri de pădure, cu efective mici și în declin.

Fără să fie frecventă, cuibărește probabil în întreaga țară, cu excepția molidișurilor compacte. Efectivul clocitor pe țară este estimat de *Munteanu și colab.* (2002) la 50.000-100.000 perechi. Iarna hoinărește în cârduri, împreună cu alte specii de pițigoi, coborând în văi și zăvoaie, chiar și în localități.

Din NV-ul României este citat de *Andrássy* (1957), *Kováts* (1970, 1999), *Papadopol* (1972), *Hamvas și Karácsonyi* (1970), *Ciochia* (1992), *Ardelean* (1998), *Ardelean și Karácsonyi* (2002), ca specie ce apare rar în zonă, după clocire, în căutarea hranei, având un areal restrâns în zonă. În schimb, în Maramureș are o răspândire largă, fiind menționat de *Szilágyi* (1876), *Filipașcu* (1971), *Ardelean și Béres* (2000).

La limita Depresiunii Baia Mare este citat de *Béres* (1983), *Béres și Cherecheș* (1999), din cvercineele și făgetele montane, ca specie cuibăritoare în zonă; de *Ardelean* (2000, 2001), ca specie foarte frecventă în Munceii Băii Mari; de *Pop* (2005), în pădurea Lăpușel, unde apare destul de frecvent și în număr mare, în arbori (2 exemplare - 17.07.2004; 4 exemplare - 1.09.2004; câte 5 exemplare - 13.03.2004, 4.09.2004; 6 exemplare - 17.03.2004; 7 exemplare - 25.05.2004; 9 exemplare - 28.05.2004; 10 exemplare - 8.04.2004); de *Láposi* (2004, 2006), ca specie obișnuită pe Someș în tot timpul anului, dar apare destul de des și în municipiul Baia

Mare, mai ales în parcuri și grădini, unde în arbori și garduri vii este destul de numeros (parcul municipal, 2 exemplare - 15.05.2003; str. Victor Babeș, 2 exemplare - 19.04.2003; str. Progresului, 4-5 exemplare - 22.07.2003; B-dul București, 4-5 exemplare - 30.10.2003; str. Transilvaniei, 5-6 exemplare - 7.01.2004; str. Gh. Bilașcu, 2 exemplare - 12.03.2004, 15.04.2004).

Și noi l-am găsit în câteva locuri din zonă: în pădurea Lăpușel (1 pereche ce purta material pentru construcția cuibului - 22.03.2001) și Ardușat (12 exemplare - 17.03.2004; 1 stol de 14 exemplare - 17.03.2005), în municipiul Baia Mare, parcul Mara (6 exemplare - 30.04.2001; Muzeul Satului (1 pereche, pe sol - 29.04.2004); pe platoul acoperit cu fânețe, la Ardușat (multe - 16.03.2003).

Rezultă că pițigoii codat este o pasăre sedentară, clocitoare, frecventă și cu efective importante în Depresiunea Baia Mare.

1893. *Parus palustris* Linnaeus - pițigoi sur

Specie paleartică, politipică - în Europa centrală fiind prezentă forma nominată *P.p. palustris* L. - omnivoră, sedentară, întâlnită în pâlcuri de arbori, având statutul de specie rezistentă, care practică un eratism larg, asociindu-se cu alte specii de pițigoi.

La noi, este specie sedentară, larg răspândită în pădurile de foioase din întreaga țară, mai ales din ținuturile deluroase. Efectivul clocitor pe țară este estimat la 100.000-400.000 perechi (*Munteanu și colab.*, 2002). Se întâlnește în păduri mici, grădini, livezi bătrâne, parcuri și spații verzi. Iarna, coboară spre șes, unde intră în componența stolurilor de pițigoi.

Pentru NV-ul României este semnalat de *Kováts* (1970, 1999), *Papadopol* (1972), *Ciochia* (1992), *Ardelean* (1998), *Ardelean și Karácsonyi* (2002), ca o prezență rară în zonă, cu populațiile în restrângere, datorită dispariției habitatelor forestiere de aici. În Maramureș, este o specie sedentară, cuibăritoare obișnuită, foarte frecventă în zăvoaie, localități, dealuri și păduri de foioase, fiind citată de *Filipașcu* (1971), *Béres* (1983), *Ardelean și Béres* (2000).

La limita Depresiunii Baia Mare a fost citat de *Béres* (1983), *Béres și Cherecheș* (1999), ca specie cuibăritoare, frecventă în pădurile de foioase montane din zonă; de *Ardelean* (2000a, 2001), ca specie foarte frecventă în pădurile de pe Munceii Băii Mari; de *Pop* (2005), în pădurea Lăpușel, unde este numeros (câte 3 exemplare - 3.04.2004, 19.09.2004; 4 exemplare - 1.09.2004; câte 5 exemplare - 8.05.2004, 28.08.2004; câte 6 exemplare - 20.07.2004; 4.09.2004; 8 exemplare - 6.08.2004; câte 10 exemplare -

27.07.2004, 25.08.2004); de *Láposi* (2004, 2006) pe Someș, dar rar, mai mult iarna, și foarte frecvent în municipiul Baia Mare, asociat cu alte specii de pițigoi, hoinărind în căutarea hranei, observat în copaci (parcul municipal, 1 exemplar - 24.04.2003; 5 exemplare - 3.09.2003; str. V. Babeș, 1 exemplar - 16.05.2003; B-dul Victoriei, Universitate, câte 2 exemplare - 3.12.2003; str. Progresului, 1 exemplar - 27.02.2004; str. Gh. Bilașcu, 2 exemplare - 14.04.2004, cartierul Ferneziu, 2 exemplare - 24.03.2004).

Și noi l-am întâlnit în zona cercetată în multe locuri și de mai multe ori: pădurile Bavna (o familie cu 12 exemplare - 26.07.2001), Ardușat (2 exemplare - 17.03.2004), Lăpușel (6 exemplare - 1.07.2004; 1 pereche - 7.07.2005), Firiza (6 exemplare - 18.03.2003), jurul lacului Firiza-Strâmtori (8 exemplare - 18.03.2005), în municipiul Baia Mare (cariera Limpedia, un stol amestecat de circa 20 exemplare - 7.10.2000; parcul municipal, 4 exemplare - 10.12.2004; 4 exemplare - 18.03.2004; 4 exemplare - 18.04.2004; Muzeul Satului, 3 perechi - 29.04.2004; spre stadion, multe - 19.04.2001; parcul Mara, 7 exemplare - 19.04.2001; malul Săsarului, zona Hotelului Carpați, 2 perechi - 29.04.2004).

Din cele prezentate, rezultă că pițigoiul sur este o pasăre sedentară frecventă și cu efective mari în tot cursul anului în Depresiunea Baia Mare, fiind o specie dominantă în zonă.

1894. *Parus montanus Boldenstein* - pițigoi de munte

Specie paleartică, politipică - în nordul țării este prezentă subspecia *P.m. transsylvanicus Klenschm* - omnivoră, sedentară în molidișuri. După nidificație, practică un eratism larg, asociindu-se cu alte specii de pițigoi.

Cuibărește în pădurile montane de molid, având efectivul cloctor pe țară estimat la 30.000-60.000 perechi (*Munteanu și colab.*, 2002).

Din NV-ul țării lipsește, fiind însă prezent în pădurile de fag și rășinoase din zonele montane ale Maramureșului, de unde este citat de *Filipașcu* (1971), *Ardelean și Béres* (2000).

La limita Depresiunii Baia Mare este citat de *Béres și Cherecheș* (1999), ca specie cuibăritoare în făgetele montane din zonă.

Prin urmare, pițigoiul de munte este o specie sedentară rară, prezentă doar în zonele înalte ale Depresiunii Baia Mare.

1895. *Parus cristatus Linnaeus* - pițigoi moțat

Specie europeană - reprezentată în Europa Centrală și România de subspecia *P.c. mitratus C.L. Brehm* - omnivoră, sedentară, întâlnită în pădurile de conifere.

În România, arealul său se rezumă la pădurile de conifere și de amestec din Carpați. În iernile grele, coboară în etajele inferioare. Efectivul clocitor pe țară este estimat la aproximativ 100.000-200.000 perechi (*Munteanu și colab.*, 2002).

Din NV-ul țării lipsește, fiind caracteristic etajului boreal al Maramureșului, cuibărind până la limita superioară a pădurilor montane, fiind semnalat de *Szilágyi* (1876), *Filipașcu* (1971), *Ardelean* (1993), *Ardelean și Béres* (2000).

La limita Depresiunii Baia Mare este citat de *Béres și Cherecheș* (1999), în pădurile montane și de amestec ca specie cuibăritoare și de *Láposi* (2004), care îl observă surprinzător, în municipiul Baia Mare, dar în efective reduse, de 1-2 exemplare, pe copaci (parcul municipal - 19.04.2003; B-dul București - 20.03.2004; str. Progresului - 17.01.2004; Liceul nr. 6. - 22.03.2003).

Prin urmare, pițigoiul moțat este o specie sedentară în Depresiunea Baia Mare, rară și cu efective modeste, concentrată în pădurile montane și în localitățile submontane.

1896. *Parus ater* Linnaeus - pițigoi de brădet

Specie paleartică, politipică - răspândită în Europa Centrală prin subspecia nominată *P.a. ater* L. – sedentară, frecventă în pădurile de conifere, iar iarna foarte numeros în regiunile colinare și de șes.

Este cea mai răspândită și frecventă specie de pițigoi din pădurile regiunii montane, iar local este prezent și în ținuturile deluroase, în făgete amestecate cu conifere. Efectivul clocitor pe țară este estimat de *Munteanu și colab.* (2002) la 500.000-1.500.000 perechi. Nu este însă fidelă pădurilor de rășinoase pure, putându-se instala și în pâlcuri de rășinoase plantate la altitudini mai mici. Toamna și iarna vagabondează, putând ajunge până în câmpie, unde devine foarte numeros.

În NV-ul țării apare rar și numai în iernile grele, de unde este citat de *Papadopol* (1972), *Ardelean* (1998), *Ardelean și Karácsonyi* (2002), iar în Maramureș este o specie obișnuită, frecventă în pădurile și plantațiile de conifere ale zonei, fiind citat de *Filipașcu* (1966, 1971), *Ardelean* (1994), *Ardelean și Béres* (2000).

La limita Depresiunii Baia Mare este citat de *Béres și Cherecheș* (1999), ca specie cuibăritoare în făgetele montane ale zonei; de *Ardelean* (2001), ca specie foarte frecventă în Munceii Băii Mari; de *Pop* (2005), în pâlcul de conifere de la marginea pădurii Lăpușel, pătrunzând și în vestul

pădurii, unde identifică exemplare numeroase, în arbori (5 exemplare - 15.04.2003; 6 exemplare - 13.03.2004; 4 exemplare - 6.04.2004; 7 exemplare - 27.05.2004); de *Láposi* (2004), care îl vede rar, dar mai ales în sezonul rece, când coboară din pădurile de conifere în căutarea hranei și în municipiul Baia Mare (parcul municipal, 4-5 exemplare - 22.10.2004; 2 exemplare - 4.04.2004; parcul Consiliului Județean, 1 exemplar - 3.12.2003; B-dul Victoriei, Universitate, 2 exemplare - 14.02.2003).

Noi l-am identificat în pădurea de pe platoul deluros de la Ardușat (3 exemplare - 16.03.2003).

Considerăm pițigoii de brădet o specie frecventă în Depresiunea Baia Mare, în pădurile din regiunile montane, având efective mari.

1897. *Parus caeruleus* Linnaeus - pițigoi albastru

Specie europeană, politipică - răspândită în Europa Centrală prin forma nominată *P. c. caeruleus* L. – omnivoră, sedentară, întâlnită în pâlcuri de pădure, omniprezentă în păduri de foioase, zăvoaie, parcuri, livezii etc.

Efectivul clocitor pe țară este estimat la 200.000-400.000 perechi (*Munteanu și colab.*, 2002). Se întâlnește în păduri și livezi bătrâne, în grădini sau aliniamente cu arbori. După clocit, practică un eratism accentuat, iar iarna este omniprezent în pădurile de foioase, având densitate mai mare în luncile râurilor mari.

Pentru NV-ul României este citat de *Poliș și colab.* (1969), *Béczy* (1971), *Papadopol* (1972), *Kováts* (1970, 1988, 1999), *Ciochia* (1999), *Hamvas și Karácsonyi* (1980), *Ardelean* (1998), *Ardelean și Karácsonyi* (2002), ca specie obișnuită cu areal de răspândire restrâns, frecvență mai redusă, având însă o abundență apreciabilă, chiar și o ușoară tendință de creștere în ultimul timp. În Maramureș, este o specie frecventă, începând din zăvoiiul Tisei și până la 1100 m altitudine, prin fânețe și pășuni cu pâlcuri de fagi, având o populație viguroasă în zonă, fiind citat de *Szilágyi* (1876), *Filipașcu* (1971), *Ardelean și Béres* (2000).

La limita Depresiunii Baia Mare este semnalat de *Béres și Cherecheș* (1999), ca specie cuibăritoare în făgetele montane; de *Ardelean* (2001), ca foarte frecvent în Munceii Băii Mari; de *Pop* (2005), care îl găsește ca frecvent și destul de abundent în pădurea Lăpușel, în arbori (8 exemplare - 13.03.2003; 10 exemplare - 6.05.2003; 5 exemplare - 20.08.2003; 7 exemplare - 3.03.2004; 10 exemplare - 21.04.2004; 12 exemplare - 8.05.2004; 7 exemplare - 25.07.2004; 10 exemplare - 8.08.2004; 15 exemplare - 19.09.2004); de *Láposi* (2004, 2006), care îl consideră

frecvent în vegetația de pe malul Someșului, dar și în municipiul Baia Mare unde este ceva mai rar, în grădinile și parcurile mari, fiind sesizat ca exemplare izolate (parcul municipal - 10.11.2002; B-dul București - 25.11.2003; B-dul Victoriei, Universitate - 14.02.2003; str. Alecu Russo - 04.04.2004).

Și noi l-am găsit, în repetate rânduri și locuri, în zona cercetată: pe Someș la Ardușat (5 exemplare - 18.10.2000), în pădurile de la Ardușat (câte 4 exemplare - 17.03.2004 și 21.04.2005), în fânețele de pe platoul deluros de la Ardușat (1 stol de 10-12 exemplare - 1.03.2003); la Lăpușel (2 exemplare - 17.03.2004; 8 exemplare - 1.07.2004; 8 exemplare - 10.04.2005); în vegetația arboreală din jurul lacurilor piscicole de la Ariniș (10 exemplare - 16.11.2005; 3 exemplare - 13.01.2005); în municipiul Baia Mare, pădurea Usturoi (3 exemplare - 18.04.2001; 5 exemplare - 12.04.2002), în parcul orașului și zonele învecinate (8 exemplare - 16.11.2005; 3 exemplare - 10.12.2004; 2 exemplare - 18.03.2004, 1 exemplar - 18.04.2005); în pădurile din zona Căvnic (1 stol de pițigoi mixt, inclusiv din specia analizată - 9.10.2000).

Prin urmare, pițigoiul albastru este larg răspândit în Depresiunea Baia Mare, în zonele cu altitudine mai redusă, având frecvență și efective mari.

1898. *Parus major Linnaeus* - pițigoi mare

Specie paleartică, politipică - în Europa, inclusiv în România, cuibărește forma nominată *P.m. major L.* - omnivoră, sedentară, prezentă în pâlcuri de pădure.

În România este o specie omniprezentă, fiind pițigoiul cel mai frecvent din zăvoaiele râurilor până în pădurile de molid. Efectivul cloctor pe țară este estimat la circa 500.000-3.000.000 perechi (*Munteanu și colab.*, 2002). Populează mai ales pădurile cu arbori bătrâni și scorburi, precum și grădini, liziere de pădure, care sunt locuri preferate pentru cuibărit.

Pentru NV-ul României este semnalat de *Poliș și colab.* (1969), *Kováts* (1970, 1999), *Béczy* (1971), *Papadopol* (1972), *Hamvas și Karácsonyi* (1980), *Ciochia* (1992), *Ardelean* (1998), *Ardelean și Karácsonyi* (2002), ca specie cu răspândire generală și cu populații viabile, rezistente, dar cu efective mai modeste, intrând în compoziția unor stoluri mixte de pițigoi, la fel ca în Maramureș, de unde este citat de *Szilágyi* (1876), *Filipașcu* (1971), *Béres* (1983, 1997a), *Ardelean* (1993), *Ardelean și Béres* (2000).

Din Depresiunea Baia Mare este semnalat de *Béres* (1983), *Béres și Cherecheș* (1999), ca specie cloctitoare în cvercinee și fâgetele montane; de

Ardelean (2000a, 2000b, 2001), ca specie foarte frecventă în pădurile de pe Munceii Băii Mari, inclusiv din pădurea de pe Murgăul Mare, de unde s-au colectat exemplare pentru colecția Universității de Nord Baia Mare; de *Pop* (2005), îl observă în tot timpul anului în pădurea Lăpușului, în efective mari; *Láposi* (2004, 2006), care îl consideră cea mai frecventă specie de păsărele de pe valea Someșului și din municipiul Baia Mare, unde efectivele au crescut în ultimul timp, putând fi observat zilnic în tot orașul, mai ales în zonele cu vegetație arboricolă, chiar dacă acestea sunt situate în centrul orașului.

Noi l-am găsit în zona cercetată de foarte multe ori și în foarte multe locuri, având efective apreciabile, fiind specia dominantă din zonă: pe Someș, la Ardușat (3 exemplare - 18.10.2003); în pădurea Bavna (12 exemplare - 26.07.2000); pădurea de la Ardușat (mulți, peste tot - 27.07.2004; 7 exemplare - 17.03.2004; 16 exemplare - 17.05.2005); pe platoul deluros, cu tufișuri, de la Ardușat (8 exemplare - 16.03.2003); pădurea de la Lăpușel (mulți - 19.10.2004; mulți, dominant - 10.12.2004; 4 exemplare - 17.03.2004; mai multe stoluri până la 15 exemplare - 7.07.2004; 16 exemplare - 17.03.2004, 14 exemplare - 9.04.2006, 28 exemplare - 18.09.2001; mulți, dominant - 7.04.2001); pădurea de la Finteuș (foarte frecvent, zeci de exemplare - 10.12.2004; foarte mulți, dominant - 7.07.2004), Cicârlău (mulți, pe sălcii - 30.06.2004), Apă Sărată (6 exemplare - 10.04.2001), Firiza (4 exemplare - 18.03.2004), din zona Căvnic (stol de 30-40 exemplare, amestecat, dominat de această specie - 7.10.2000); cariera Cicârlău (2 exemplare - 29.04.2004); în jurul lacului Ferneziu (6 exemplare - 18.03.2001); Pasul Gutin (1 exemplar - 24.04.2005); pădurea Usturoi (3 exemplare - 10.04.2001; 2 exemplare - 7.04.2005); municipiul Baia Mare, parcul orașului, zonele învecinate - stadion, Muzeul Satului (foarte mulți, dominant - 17.03.2004; 29.04.2004; 18.03.2004; 26.05.2005), parcul Mara (mulți - 8.04.2002, 19.04.2005), Casa Pictorilor (mulți - 9.03.2004; 7.04.2005) etc.

Din cele prezentate, rezultă că pițigoiul mare este o specie sedentară dominantă în Depresiunea Baia Mare, având un areal larg, frecvența deosebit de mare și efectivele remarcabile în zonele altitudinal mai coborâte.

SITTIDAE

1899. *Sitta europaea Linnaeus* – țiclean

Specie paleartică, politipică - în România răspândită subspecia *S.e. caesia Wolf* - omnivoră, sedentară, întâlnită în pălcuri de copaci, dar rar,

având efectivele în declin.

În România cuibărește în toate pădurile de foioase, în arborete mature și înalte. Efectivul cloctor pe țară este estimat la 100.000-300.000 perechi sau chiar mai numeros (*Munteanu și colab.*, 2002).

Preferă pădurile de stejar și gorun, dar și locurile cu arbori bătrâni. Iarna, hoinărește în stoluri comune cu specii de pițigoii, intrând și în livezi bătrâne, parcuri, grădini, cimitire (fig. nr. 115).

Pentru NV-ul României este citat de *Andrássy* (1957), *Poliș și colab.* (1969), *Kováts* (1970, 1988, 1999), *Papadopol* (1972), *Hamvas și Karácsonyi* (1980), *Ciochia* (1992), *Ardelean* (1998), *Ardelean și Karácsonyi* (2002), ca specie cuibăritoare rară și cu efective mici, având arealul de răspândire restrâns.

În Maramureș, este o specie comună, cuibărind din depresiune până în pădurile de amestec, fiind semnalată de *Filipașcu* (1971), *Ardelean și Béres* (2000).

Fig. nr. 115 – *Sitta europaea* în pădurea de pe Murgăul Mare (Munceii Băii Mari)

Din Depresiunea Baia Mare este citat de *Béres* (1983), *Béres și Cherecheș* (1999) în pădurile de cvercinee și făgetele montane, ca specie cuibăritoare; de *Ardelean* (2000a, 2001), ca frecventă în Munceii Băii Mari, inclusiv pe Valea Borcutului și dealul Murgăul Mare, de unde s-au colectat exemplare și pentru colecția Universității de Nord Baia Mare; de *Pop*

(2005), ca foarte numeros în pădurea Lăpușel, unde poate fi cu ușurință observat, căutând hrană pe coaja arborilor (5 exemplare - 3.04.2004; 8 exemplare - 8.05.2004; 10 exemplare - 20.07.2004; 17 exemplare - 29.09.2004; 3 exemplare - 15.10.2004; 2 exemplare - 5.04.2005); de *Láposi* (2004, 2006), ca apariție accidentală pe Someș, în exemplare izolate, pe plop și sălcii (Țicău - 13.10.2003, Ardușat - 14.02.2004, Someșeni - 6.12.2004), dar și în municipiul Baia Mare, unde poate fi văzut zilnic în număr mai însemnat prin spațiile verzi, cu copaci bătrâni (parcuri, alee).

Noi l-am observat de foarte multe ori și în multe locuri ale zonei cercetate: pădurea Bavna (3 exemplare - 26.07.2000), pădurea Lăpușel (mai multe cuiburi, în trunchi - 19.10.2000; 8 exemplare - 2.07.2004; 6 exemplare - 18.04.2005, foarte multe - 9.05.2006), Ardușat, pe Someș (7 exemplare - 18.10.2002), pădurile de la Firiza (6 exemplare - 4.11.2000), arboretele din jurul lacurilor piscicole de la Ariniș (6 exemplare - 27.05.2001), pădurea de la Finteuș (4 exemplare - 2.09.2005; 3 exemplare - 27.04.2006), pădurea de la Usturoi (6 exemplare - 16.11.2005; multe - 7.04.2004), municipiul Baia Mare, pe Dealul Florilor (3 exemplare - 30.06.2004), parcul orașului (foarte frecvent - 10.12.2004; 20.10.2004; 20 exemplare - 18.03.2004), zona Muzeului Satului, stadionului și cimitirului învecinat (mulți - 23.04.2001; 8.04.2005), parcul Mara (6 exemplare - 8.04.2005).

Rezultă, deci, că țicleanul este o specie sedentară cu răspândire largă în Depresiunea Baia Mare, frecventă și abundentă în păduri, grădini și parcuri.

CERTHIIDAE

1900. *Certhia familiaris* Linnaeus - cojoaică de pădure

Specie holarctică - răspândită în centrul și estul Europei prin subspecia nominată *C.f. familiaris* L. - omnivoră, sedentară, întâlnită în pâlcuri de pădure.

În România este larg răspândită în păduri, preferând arborii bătrâni. În cursul iernii are un eratism apreciabil în zonele învecinate în vederea căutării hranei și a adăpostului, coborând în pădurile de șes, unde se atașează stolurilor locale de pițigoii. Este răspândită mai ales în zonele muntoase și în păduri, îndeosebi în cele de amestec, până la 1000 m altitudine. Efectivul clocitor pe țară este estimat la aproximativ 50.000-120.000 perechi (*Munteanu și colab.*, 2002).

Pentru NV-ul României este o specie rară, apărând numai iarna, fiind citată de aici de *Andrássy* (1957), *Poliș și colab.* (1969), *Kováts* (1970), *Papadopol* (1972), *Karácsonyi* (1980), *Ardelean* (1998), *Ardelean și*

Karácsonyi (2002), iar în Maramureș este prezentă din zăvoaiele Tisei până în pădurile de rășinoase, fiind citată de *Szilágyi* (1876), *Filipașcu* (1971), *Ardelean și Béres* (2000).

La limita Depresiunii Baia Mare este semnalată de *Béres* (1983), *Béres și Cherecheș* (1999), ca specie clocitoare în pădurile montane de cvercinee și mai ales de fâgete; de *Ardelean* (2000a, 2001), ca specie frecventă în gorunetele de pe Munceii Băii Mari, inclusiv pe dealul Murgăul Mare, de unde s-au colectat exemplare pentru colecția Universității de Nord Baia Mare; de *Pop* (2005), care l-a găsit în număr mic de exemplare în pădurea Lăpușel, pe copaci (câte 1 exemplar - 17.08.2004; 2.04.2005; câte 2 exemplare - 24.07.2004, 29.09.2004; 3 exemplare - 29.09.2004; 4 exemplare - 6.08.2004); de *Láposi* (2004), care îl găsește cuibărind în municipiul Baia Mare, unde poate fi văzut în tot cursul anului, dar în număr relativ mic, mai ales exemplare izolate, iarna apare în număr mare și pătrunde în parcurile cu copaci mari de pe raza orașului (parcul municipal - 14.05.2003, 2.08.2003, 11.02.2004; B-dul Victoriei, Universitate - 31.10.2003; Școala generală N. Iorga - 19.11.2003; lacul Firiza - 04.04.2004).

Și noi am găsit-o în câteva locuri în zona cercetată: pe Someș la Ardușat (2 exemplare - 18.10.2002), în vecinătatea lacului Firiza (4 exemplare - 18.08.2004, 3 exemplare - 6.10.2005), în municipiul Baia Mare, parcul orașului (câte 4 exemplare - 10.12.2004; 1 exemplar - 7.04.2005).

Prin urmare, cojoaica de pădure este o specie sedentară, relativ rară și în efective mici în Depresiunea Baia Mare.

ORIOLIDAE

1901. *Oriolus oriolus* (Linnaeus) – grangur

Specie europeană, politipică - în Europa cuibărește forma tipică *O. o. oriolus* (L.) - omnivoră, clocitoare, prezentă în pâlcuri de păduri și așezări umane (**fig. nr. 116**).

În România este oaspete de vară, larg răspândit în întreaga țară, cu excepția regiunilor montane. Preferă pădurile colinare și de șes, precum și zăvoaiele, unde cuibărește regulat. Efectivul clocitor pe țară este estimat de *Munteanu și colab.* (2002) la 40.000-80.000 perechi.

Din NV-ul României este citat de *Andrássy* (1923b), *Poliș și colab.* (1969), *Kováts* (1970), *Kováts și colab.* (1970, 1999), *Papadopol* (1972), *Hamvas și Karácsonyi* (1980), *Ardelean* (1998), *Ardelean și Karácsonyi* (2002), ca specie rezistentă, larg răspândită în zonă, cu efective modeste.

În Maramureș, este o pasăre obișnuită, ce cuibărește în pădurile de

gorun și stejar, precum și în zăvoaiele principalelor râuri, fiind citat de Filipașcu (1971), *Ardelean și Béres* (2000).

La limita Depresiunii Baia Mare este menționat de Béres (1983), în stejăretele și gorunetele zonei; de *Ardelean* (2001), ca frecvent în gorunetele de pe Munceii Băii Mari; de *Láposi* (2004, 2006), care îl consideră frecvent dar cu efective mici de-a lungul Someșului, unde apare mai ales în sectoarele cu sălcii mari, pe copaci înalți cu frunziș bogat, dar și în municipiul Baia Mare, în exemplare izolate (parcul municipal - 4.06.2003, 20.07.2003; lac Ferneziu - 11.08.2003).

Fig. nr. 116 – *Oriolus oriolus* în incinta Pădurii Bavna

Și noi l-am găsit în câteva locuri din zona cercetată: în pădurea Bavna (6 exemplare - 26.06.2000), pădurea de la Lăpușel (foarte mulți - 26.07.2000; 8 exemplare - 7.07.2004) și Ardușat (8 exemplare - 7.06.2003), în zăvoiuul Someșului la Ardușat (2 exemplare - 7.06.2005), în municipiul Baia Mare, pe Dealul Florilor (3 exemplare - 7.06.2003) și în parcul Mara (2 exemplare - 8.04.2001).

În concluzie, grangurul este un oaspete de vară larg răspândit în Depresiunea Baia Mare în părțile joase ale zonei, dar cu efective modeste.

LANIIDAE

1902. *Lanius collurio* Linnaeus - sfrâncioc roșiatic

Specie paleartică, politipică - în Europa este prezentă forma tipică *L.c. collurio* - carnivoră, clocitoare, întâlnită în făgete și pășuni, precum în pâlcuri de pădure, pe terenuri deschise, presărate cu tufe spinoase.

În România este un oaspete de vară, omniprezent, larg răspândit, întâlnit de la șes la munte. Preferă pădurile cu poieni și cu mult subarboret, precum și cu vegetație bogată de-a lungul văilor. Abundența maximă se înregistrează la deal și câmpie. Efectivul cloctor pe țară este apreciat la 400.000-800.000 perechi (*Munteanu și colab.*, 2002).

Pentru NV-ul României este citat de *Poliş și colab.* (1969), *Kováts* (1970), *Kováts și colab.* (1970, 1999), *Béczy* (1971), *Papadopol* (1972), *Hamvas și Karácsonyi* (1980), *Ciochia* (1992), *Ardelean* (1998), *Ardelean și Karácsonyi* (2002), ca pasăre comună, cu populații rezistente în zonă, la fel ca în Maramureș, de unde este citată de *Filipașcu* (1971), *Ardelean și Béres* (2000).

Din Depresiunea Baia Mare este semnalat de *Béres* (1983), *Béres și Cherecheș* (1999) ca specie clocitoare în pădurile de foioase din zonă; de *Ardelean* (2000a, 2001), ca specie frecventă în pădurile de pe dealurile

Fig. nr. 117 – *Lanius collurio* în tufăriș la Bușag

malurilor acoperite cu vegetație, dar chiar și în municipiul Baia Mare, în grădini și livezi periferice (*Firiza* - 9.07.2003; *Ferneziu* - 11.07.2003; *Valea Borcutului* - 20.07.2003; *Dealul Florilor* - 18.08.2004; *parcul municipal* - 27.07.2003) (**fig. nr. 117**).

Noi l-am întâlnit în zona cercetată: pe dealurile *Ardusatului* (foarte frecvent pe suprafață mică, 3 perechi - 25.07.2000); *Pădurea Lăpușel* (3 exemplare - 25.07.2000; foarte multe - 12.05.2002), pe terenuri agricole și pășunea de la *Hideaga* (3 perechi - 28.06.2001) și *Cicârlău* (8 exemplare - 30.07.2003), pe pășunea de la *Borlești* (2 exemplare - 1.07.2004), în livezile abandonate de la *Cicârlău* (2 perechi - 30.06.2004) și de la *Bușag* (mulți, 30-40 exemplare izolate pe tufe de *Crataegus monogyna* - 30.06.2004, 6.07.2005, 15.06.2006).

Din prezentarea de față rezultă că sfrânciocul roșiatic este o specie

Ardusatului, de unde s-au colectat exemplare pentru colecția Universității de Nord Baia Mare; de *Pop* (2005), care îl întâlnește frecvent la marginea pădurii *Lăpușel* și pe terenurile agricole învecinate, în efective importante (8 exemplare, pe câmp - 20.07.2004; 3 exemplare, în pădure - 24.07.2004; 4 exemplare, în pădure - 27.07.2004; 10 exemplare, pe câmp - 8.08.2004); de *Láposi* (2004, 2006), care îl găsește frecvent pe *Someș*, de-a lungul

răspândită peste tot în Depresiunea Baia Mare, cu excepția zonelor montane, în habitate specifice, aride, cu tufe spinoase, livezi abandonate, terenuri deschise, având efective însemnate.

1903. *Lanius minor Gmelin* - sfrâncioc cu frunte neagră

Specie europeo-turkestaniană, politipică - răspândită în Europa prin forma nominată *L.m. minor Gmel.* - carnivoră, clocitoare, oaspete de vară, întâlnită în fânețe și pășuni, pe terenuri agricole cultivate, în pâlcuri de pădure.

În România este o specie larg răspândită și relativ numeroasă în zona de câmpie și coline. Efectivul clocitor pe țară este estimat de *Munteanu și colab.* (2002) la 60.000-100.000 perechi, fiind efectivele cele mai mari din Europa (*Hagemeijer și Blair*, 1997). Habitatele favorabile sunt terenurile deschise cu arbori izolați, în special salcâmi și plopi din locuri joase, unde cuibărește, dar se întâlnește și prin vii, livezi cu pomi rari, grădini, alei și copaci singuratici.

Pentru NV-ul României este menționat de *Andrássy* (1923b), *Poliș și colab.* (1969), *Kováts* (1970), *Kováts și colab.* (1970, 1999), *Hamvas și Karácsonyi* (1980), *Ardelean și Karácsonyi* (2002), ca specie larg răspândită în cursul verii, cu efective în declin. În Maramureș este prezent în partea depresionară, având populații viabile, dar cu efectivul în scădere, fiind semnalat de *Szilágyi* (1876), *Filipașcu* (1971), *Ardelean și Béres* (2000).

Din Depresiunea Baia Mare este citat de *Ardelean* (2000, 2000a, 2001), ca specie rară în pădurile de pe Munceii Băii Mari, inclusiv de la Apa Sărată, de unde s-a recoltat un exemplar pentru colecția Universității de Nord Baia Mare, și de *Láposi* (2004, 2006), care îl observă rar pe Someș, unde cuibărește sporadic (de ex. în vara anilor 2003 și 2004 o pereche a cuibărit chiar pe malul stâng între localitățile Roșiori și Valea Vinului), iar în municipiul Baia Mare apare accidental (în păduricea de la Satu Nou de Jos, 1 exemplar, în liziera - 2.05.2003).

Noi l-am sesizat în zona cercetată doar de două ori: pe fâneață la Firiza (2 exemplare - 26.07.2002) și în lunca Someșului la Bârgău (1 exemplar - 30.07.2004).

În concluzie, sfrânciocul cu frunte neagră este un oaspete de vară ce apare rar și în efective modeste în Depresiunea Baia Mare și numai în zonele altitudinal mai coborâte.

1904. *Lanius excubitor Linnaeus* - sfrâncioc mare

Specie holarctică, politipică - prezentă în centrul Europei și în

România prin forma nominată *L.e. excubitor* L. - carnivoră, sedentară sau oaspete de iarnă, întâlnită în fânețe și pășuni, precum și în pâlcuri de pădure.

Cuibărește local în regiunea colinară înaltă și la poalele munților din jumătatea nordică a țării, dispărând din punctele unde cuibărea în urmă cu cinci decenii. Efectivul clocitor pe țară este estimat la 1.000-3.000 perechi (*Munteanu și colab.*, 2002). Pentru cuibărit, preferă pășunile cu arbori rari, copaci, pe aliniamente, livezile, culturile agricole presărate cu arbori, lizierele pădurilor (**fig. nr. 118**).

Pentru NV-ul României este citat de *Andrássy* (1957), *Poliș și colab.* (1969), *Kováts* (1970, 1999), *Hamvas și Karácsonyi* (1980), *Ciochia* (1992), *Ardelean* (1998), *Ardelean și Karácsonyi* (2002), ca specie puțin numeroasă, mai frecventă iarna. În Maramureș, cuibărirea este sporadică și discontinuă, fiind semnalat de *Szilágyi* (1876), *Ardelean și Béres* (2000).

Pentru Depresiunea Baia Mare a fost menționat de *Ardelean* (2000a, 2001), care îl consideră drept o apariție rară în zonă, inclusiv în pădurile rare de la poalele Munceilor Băii Mari și în municipiul Baia Mare, pe Valea Borcutului, de unde se află un exemplar în colecția Universității de Nord Baia Mare, și de *Láposi* (2004, 2006), care îl găsește mai frecvent în perioada verii, pe arbori, maluri și sârme de electricitate de pe Valea Someșului, în general în exemplare izolate. Astfel, ultimul autor, observă o pereche care a cuibărit în vara anului 2004 chiar în tufele de pe malul stâng al Someșului, în dreptul localității Fărcașa, iar o altă pereche într-un grup de sălcii lângă balastiera din Lucăcești (vara anului 2005). Situația mai completă a observațiilor sale este următoarea: Dănești - 21.11. 2004, 3.07.2005; Lucăcești, 4 exemplare - 8. 07.2005; Pribilești - 14.09.2004; Mogoșești - 20.09.2004; Ardușat - 14.04.2006; Lunca Potăului - 10.11.2005, 20.11.2005.

Și noi l-am găsit în mai multe locuri și de mai multe ori în zona cercetată: în liziera pădurii Bavna (1 exemplar - 20.07.2000); pădurea

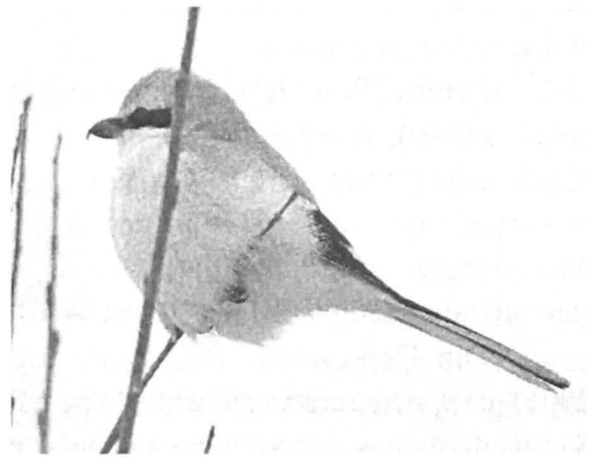

Fig. nr. 118 – *Lanius excubitor* pe tufișuri, la Fărcașa

Lăpușel (2 exemplare - 25.07.2000; 1 exemplar - 2.09.2002); în jurul lacurilor de la Ariniș (1 exemplar - 20.09.2000; 2 exemplare - 13.03.2003; 1 exemplar - 10.04.2003; 2 exemplare - 14.10.2004); pe Someș, la Ardușat (1 exemplar - 18.03.2004) și la Bârgău (1 exemplar, în sălcii - 30.06.2004), Ilba (2 exemplare - 9.11.2004); în pădurea de la Ardușat, lizieră cu mărăcinișuri (4 exemplare - 21.03.2001); pe terenurile agricole cu mărăcinișuri, la Rodina (4 exemplare - 27.03.2002), și Hideaga (2 exemplare - 12.06.2001).

Sfrânciocul mare este, deci o specie cuibăritoare rară, mai frecventă iarna, întâlnită în zonele de șes și colinare ale Depresiunii Baia Mare.

CORVIDAE

1905. *Garrulus glandarius* (Linnaeus) – gaiță

Specie paleartică, politipică - răspândită în Europa centrală, inclusiv în România prin forma nominată *G.g. glandarius* L. - carnivoră, sedentară, întâlnită prin pâlcuri de arbori.

Este specie sedentară, cuibărind frecvent în toate pădurile de foioase. Efectivul cloctor este estimat (*Munteanu și colab.*, 2002) la 150.000-300.000 perechi, fiind una dintre cele mai comune specii clocitoare de la noi, frecventă începând din pădurile de câmpie până în cele de conifere, unde cuibărește. Preferă pădurile de foioase cu vegetație arborescentă, mărăcinișurile și adesea interiorul localităților (**fig. nr. 119**).

Fig. nr. 119 – *Garrulus glandarius* pe Lăpuș, la Lăpușel

Pentru NV-ul României este menționată de *Kleiner* (1942), *Poliş și colab.* (1969), *Kováts* (1970, 1999), *Kováts și colab.* (1970), *Béczy* (1971), *Papadopol* (1972), *Hamvas și Karácsonyi* (1980), *Ciocia* (1992), *Ardelean* (1998), *Ardelean și Karácsonyi* (2002), ca specie viabilă, cu frecvență și abundență mare, dar cu areal de răspândire redus. În Maramureș este o

specie obișnuită, cuibăritoare în pădurile de stejar și gorun, precum și în zăvoaiele râurilor, așa cum semnalează *Filipașcu* (1972), *Ardelean și Béres* (2000).

Pentru Depresiunea Baia Mare este citat de *Béres* (1983), *Béres și Cherecheș* (1997), ca specie clocitoare abundentă în pădurile de cvercinee și de fâgete; de *Ardelean* (2000a, 2001), ca foarte frecventă în pădurile de pe Munceii Băii Mari și în pădurile de la Lăpușel, unde este frecventă peste tot, și de unde s-au colectat exemplare pentru colecția Universității de Nord Baia Mare; de *Pop* (2005), care o găsește în exemplare numeroase în pădurea Lăpușel, pe arbori sau în zbor (1 exemplar - 5.04.2005; câte 2 exemplare - 13.10.2003, 28.09.2004, 28.03.2005; câte 3 exemplare - 14.03.2004, 10.10.2004; 4 exemplare - 25.09.2003; câte 5 exemplare - 8.08.2004, 1.10.2004; 6 exemplare - 17.08.2004); de *Láposi* (2004, 2006), care o identifică pe Someș, aproape zilnic, tot timpul anului, dar efectivele îi cresc doar în a doua jumătate a verii, precum și în municipiul Baia Mare, unde este prezentă neîntrerupt, chiar și în zonele centrale, însă în exemplare izolate (str. Transilvaniei - 11.02.2003, 26.03.2004; parcul municipal - 22.03.2003; B-dul Victoriei, Universitate - 11.11.2003, 20.02.2004; B-dul București - 17.08.2003, 15.04.2004; str. Gh. Bilașcu - 18.08.2003; Liceul Nr. 6. - 17.12.2003).

Noi am găsit-o în multe locuri și de multe ori în zonă: în pădurea Corboi de la Ardușat (1 pereche - 25.07.2000; 1 exemplar - 10.10.2000; 3 exemplare - 26.08.2004); pădurea Lăpușel (frecvent, 6-7 exemplare - 25.07.2000; 3 exemplare - 5.09.2005; 4 exemplare - 7.08.2006; 6 exemplare - 7.07.2004); în pădurile de pe râul Firiza (izolat, de multe ori - 19.10.2000), în jurul lacului Firiza (3 exemplare - 30.04.2004); pădurile de la Cicârlău (2 exemplare - 29.04.2004); în pădurea de la Apa Sărată (29.05.2005); în municipiul Baia Mare, în parcuri (parcul municipal, 4 exemplare - 8.04.2004; 3 exemplare - 1.07.2004; parcul Mara, câte 1 exemplar - 27.04.2006; 21.05.2007; malul Săsarului - spital, 4 exemplare - 30.04.2004; Casa Pictorilor, 2 perechi - 27.04.2006).

În concluzie, gaița este o specie cu areal întins în Depresiunea Baia Mare, în interiorul căruia este frecventă și abundentă.

1906. *Pica pica* (*Linnaeus*) – coțofană

Specie paleartică, politipică - răspândită în Europa centrală și în România prin forma tipică *P.p. pica* (L.) - omnivoră, sedentară, întâlnită în vegetația acvatică, fânețe și pășuni, pe terenuri agricole cultivate, în pâlcuri de păduri și în așezări umane.

Este o specie foarte larg răspândită în țară, îndeosebi la deal și câmpie, rar la munte. Preferă văile râurilor, fiind cea mai comună pasăre

clocitoare de la munte (*Ciochia*, 1992). Clocește și în interiorul localităților, în incinta gospodăriilor. Iarna, formează stoluri, iar vara este mai izolată, refugiindu-se la margini de păduri. Efectivele clocitoare pe țară sunt estimate de *Munteanu și colab.* (2002) la circa 100.000-200.000 perechi, dar noi credem că acestea sunt cu mult mai mari.

Pentru NV-ul României este o specie comună, cu efective remarcabile și cu răspândire generală, fiind citată de toți autorii care au studiat ornitofauna acestei zone: *Poliș și colab.* (1969), *Kováts* (1970, 1999), *Kováts și colab.* (1970), *Béczy* (1971), *Papadopol* (1972), *Ardelean* (1998), *Ardelean și Karácsonyi* (2002, 2005). În Maramureș, este o specie foarte frecventă, cu tendința de extindere a arealului și de creștere a efectivului, fiind semnalată de *Filipașcu* (1972), *Ardelean și Béres* (2000).

Din Depresiunea Baia Mare este citată de toți cei care au studiat pășunile zonei: *Béres* (1983), *Béres și Cherecheș* (1997), *Ardelean* (2000, 2000a, 2001), *Pop* (2005), *Láposi* (2004, 2006), considerând-o foarte frecventă și numeroasă peste tot în zona cercetată, mai puțin în vârful munților, din Valea Someșului până în făgetele montane, precum și în sate și orașe, unde clocește, mai izolată vara și în stoluri mari, concentrate, iarna.

Și noi am găsit-o pretutindeni, ca frecventă și abundentă, uneori în stoluri de zeci de exemplare.

În consecință, socotim coțofana o specie sedentară, larg răspândită în Depresiunea Baia Mare, cu frecvență și abundență deosebite, mai ales în vecinătatea localităților, îndeosebi în sezonul rece.

1907. *Nucifraga caryocatactes* (*Linnaeus*) – alunar

Specie paleartică și politipică, omnivoră, sedentară, prezentă în pădurile montane. În munții și pădurile de rășinoase ale Europei cuibărește forma nominată *N.c. caryocatactes* (L.), iar în pădurile de rășinoase din taigaua siberiană subspecia *N.c. macrorhynchos* C.L. Brehm, care apare însă în Europa sub forma unor invazii periodice.

La noi, cuibărește în toate pădurile de amestec (fag și conifere) și de conifere din Carpați. Efectivul clocitor pe țară este estimat de *Munteanu și colab.* (2002) la 30.000-70.000 perechi, reprezentând efectivele cele mai mari din Europa (*Hagemeijer și Blair*, 1997).

Pentru NV-ul României, alunarul este o prezență extrem de rară și atunci cu ocazia unor mari invazii, fiind menționat de *Andrássy* (1957), *Poliș și colab.* (1969), *Papadopol* (1972), *Hamvas și Karácsonyi* (1980), *Ardelean* (1998), *Ardelean și Karácsonyi* (2002). În Maramureș, este o

specie comună în zonele montane acoperite cu păduri de amestec sau cu molidișuri pure, fiind semnalată de Szilágyi (1876), Filipașcu (1971), Ardelean (1993), Ardelean și Béres (2000).

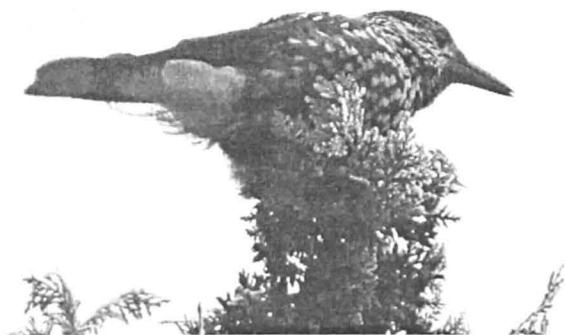

Fig. nr. 118 - *Nucifraga caryocatactes* în pădure, la Cavnic

Pentru Depresiunea Baia Mare este menționat numai de Béres și Cherecheș (1997), din făgetele montane și pădurile de amestec (fig. nr. 118).

Noi l-am sesizat în exemplare izolate în pădurile de la Cavnic (7.10.2000) și, surprinzător, în pădurile de cvercinee de la Apa Sărată (19.04.2001) și Usturoi (10.04.2001).

Alunarul este, deci, o specie sedentară rară și limitată la

nordul muntos al zonei. În iernile grele coboară și în partea depresionară a zonei

1908. *Corvus monedula* Linneus – stăncuță

Specie paleartică, politipică - în România este prezentă subspecia *C.m. monedula* (L.) - omnivoră, sedentară, întâlnită pe fânețe și pășuni, pe terenuri agricole cultivate, dar și în așezările umane.

La noi, cuibărește mai ales în localități, local și în biotopuri naturale, cum sunt abrupturile stâncoase, în tovărășia ciorii de semănătură. Cuibărește în scorburi și pe pereți de stâncă, în construcții, ornamentații, crăpături de ziduri și clopotnițe. Efectivul cloctor pe țară este estimat (Munteanu și colab., 2002) la 40.000-60.000 perechi.

Pentru NV-ul României a fost citată de Poliș și colab. (1969), Kováts (1970, 1999), Béczy (1971), Papadopol (1972), Ciochia (1992), Ardelean (1998), Ardelean și Karácsonyi (2002), ca specie viguroasă, cu areal de răspândire apreciabil și efective foarte mari, dar în declin. Din Maramureș este citată de Filipașcu (1972), Béres (1971, 1980, 1983), Ciochia (1992), Ardelean și Béres (2000), ca specie foarte răspândită în localități, fiind complet urbanizată.

Din Depresiunea Baia Mare este menționată de Béres (1983), Béres și Cherecheș (1999), în pădurile de foioase; de Ardelean (2000, 2001), din pădurile de gorun și stejar de pe Munceii Băii Mari, și din pădurea Lăpușel;

de *Láposi* (2004, 2006), de pe Someș, de la Tămâia, Fărcașa, Ilba, Seini și chiar din municipiul Baia Mare, în toate cazurile fiind frecventă și cu efective însemnate. Și noi am găsit-o pretutindeni în sudul zonei.

Deci, stâncuța este o specie comună în zona cercetată.

1909. ***Corvus frugilegus* Linnaeus** - cioară de semănătură

Specie paleartică, monotipică, omnivoră, sedentară, dar și de pasaj, prezentă prin pășuni și fânețe, precum și pe terenuri agricole.

Este comună și numeroasă în câmpie și în silvostepă, având densitate mare și cuibărit regulat, în colonii mari, chiar de sute de cuiburi. Efectivul clocitor pe țară este estimat la 50.000-100.000 perechi, dar credem că cifrele pot fi cel puțin dublate. Cu toate acestea, efectivul este în declin, datorită chimizării agriculturii.

Pentru NV-ul României, este o specie permanentă, foarte frecventă și cu populații deosebit de mari (cu sute sau chiar mii de cuiburi) – cele mai mari dintre corvidele locale - depășind cu mult optimul ecologic al speciei, fiind atrasă de semințele culturilor agricole, aspecte semnalate de *Frivaldszky* (1891), *Andrássy* (1923b), *Poliș și colab.* (1969), *Kováts* (1970, 1999), *Kováts și colab.* (1970), *Papadopol* (1972), *Hamvas și Karácsonyi* (1980), *Ciochia* (1992), *Ardelean* (1998), *Ardelean și Karácsonyi* (2002). În Maramureș, are, în prezent, sute de cuiburi în localități, devenind o specie antropofilă, semnalată de *Szilágyi* (1876), *Filipașcu* (1971), *Béres* (1971), *Ardelean și Béres* (2000).

Din Depresiunea Baia Mare este consemnată de *Ardelean* (2000, 2001), îndeosebi în pădurile Munceilor Băii Mari și de *Láposi* (2004, 2006), pe malurile Someșului și chiar în municipiul Baia Mare, fiind frecventă și în exemplare numeroase.

Și noi am găsit-o, în mai multe puncte și locuri, ca frecventă și în stoluri de sute de exemplare, mai ales în partea depresionară a zonei.

În concluzie, cioara de semănătură este o specie comună, sedentară în Depresiunea Baia Mare, cu răspândire aproape generală (mai puțin zona montană înaltă), fiind adaptată zonei și având tendința de expansiune și de creștere a efectivelor.

1910. ***Corvus corone cornix* Linnaeus** - cioară grivă

Specie paleartică, politipică - forma nominată este întâlnită în centrul, nordul și estul Europei - omnivoră, sedentară, prezentă în fânețe și pășuni, pe terenuri agricole cultivate, în pâlcuri de păduri, fiind o specie viabilă.

În România este o subspecie sedentară omniprezentă, de la nivelul mării până la munte (1600 m altitudine), în efective peste nivelul normal. Cuibărește în toată țara, în arbori, uneori chiar în localități, fiind ușor adaptabilă la condițiile urbanizate. În general, cuibărește izolat, neformând colonii. Specia are tendința de urbanizare pe teritoriul României, ca multe alte specii de păsări de la noi. Este, o specie cu mult mai rară decât cioara de semănătură. Efectivul cloctor pe țară este estimat de *Munteanu și colab.* (2002) la aproximativ 10.000-20.000 perechi.

Pentru NV-ul României este citată de *Poliș și colab.* (1969), *Kováts* (1970, 1999), *Béczy* (1971), *Papadopol* (1972), *Hamvas și Karácsonyi* (1980), *Ardelean* (1998), *Ardelean și Karácsonyi* (2002), ca specie cu răspândire generală și cu populații viabile, numeroase, cu tendință de expansiune și de creștere numerică. Și în Maramureș este o specie foarte frecventă, cuibărind în localități, zăvoaie, pâlcuri de păduri, fiind menționată de *Szilágyi* (1876), *Filipașcu* (1971), *Ardelean și Béres* (2000).

Pentru zona cercetată este semnalată de *Béres* (1983), *Béres și Cherecheș* (1997), *Ardelean* (2000, 2001), *Láposi* (2004, 2006), ca specie sedentară, foarte frecventă și numeroasă în zonă, în acord și cu observațiile noastre din toată depresiunea, observând-o zilnic.

Prin urmare, cioara grivă este o subspecie sedentară foarte frecventă în Depresiunea Baia Mare, cu efective remarcabile.

1911. *Corvus corax* Linnaeus – corb

Specie holarctică, politipică - în Europa este răspândită, prin forma nominată *C.c. corax* L. - omnivoră, sedentară, întâlnită prin pâlcuri de arbori, fiind rară și pe cale de dispariție.

În România este sedentar, răspândit aproape în întreaga țară, în păduri mari. Efectivul pe țară a înregistrat o creștere însemnată în ultimele decenii, fiind estimat la 2.000-4.000 perechi (*Munteanu și colab.*, 2002). Este mai frecvent în zonele deluroase și montane, mai puțin în zonele de câmpie, datorită presiunii antropice. Are statutul ecologic de specie periclitată (*Munteanu, în Botnariuc și Tatole*, 2005)).

În număr mic, cuibărește și în NV-ul României, de unde este citat de *Andrássy* (1957), *Poliș și colab.* (1969), *Kováts* (1970, 1999), *Papadopol* (1972), *Hamvas și Karácsonyi* (1980), *Ciochia* (1992), *Ardelean* (1998), *Ardelean și Karácsonyi* (2002). În Maramureș, este o specie cloctoare obișnuită, din zăvoiul Tisei până în pădurile de fag și conifere. În căutarea hranei urcă la tufișurile subalpine în golurile alpine. Aici are efectivele în

creștere, fiind citat de *Frivaldszky* (1871), *Szilágyi* (1876), *Filipașcu* (1971), *Ardelean și Béres* (2000a, 2000b).

La limita Depresiunii Baia Mare este semnalat de *Béres* (1983), *Béres și Cherecheș* (1997), ca specie clocitoare în pădurile de cvercinee și fâgete, mai ales montane; de *Ardelean* (2000, 2001), ca specie frecventă în pădurile de gorun de pe Munceii Băii Mari, dar și în pădurea Iedera sau în fâgetele din apropierea lacului Firiza; de *Pop* (2005), în Pădurea Lăpușel, unde cuibărește în vecinătatea așezărilor umane (2 exemplare - 20.03.2003; 3 exemplare - 11.05.2003; 1 exemplar - 31.06.2004); de *Láposi* (2004, 2006), ca specie obișnuită pe Valea Someșului, chiar dacă nu în număr mare, cu observații mai ales spre sezonul rece (singura observație a unui grup mai numeros este cea din 11.10.2005, la Colțirea, unde un stol de 17-18 corbi a survolat obsedant malurile Someșului), dar și în zona municipiului Baia Mare, și chiar în interiorul acestuia, unde poate fi văzut destul de des, în exemplare izolate, în arbori de pădure sau în zbor (parcul municipal - 14.02.2002; B-dul București - 20.03.2003; str. Transilvaniei - 26.08.2004; lacul Firiza - 11.05.2003, 21.05.2003, 13.06.2003, 4.06.2004).

Și noi l-am sesizat de mai multe ori: pe Valea Someșului la Cicârlău (4 perechi - 8.04.2004), Sârbii Fărcașei (3 exemplare - 4.12.2003), Ardușat (2 exemplare - 10.04.2003), Bârgău (3 exemplare - 2.09.2005), Borlești (1 exemplar - 1.07.2004), Fărcașa (foarte multe - 26.04.2006), în precajma lacurilor de la Ariniș (exemplare izolate - 11.03.2003; 1 exemplar - 13.01.2005), pe Valea Sălajului, la Ariniș (2 exemplare - 4.12.2003), pe terenurile agricole de la Rodina (3 exemplare - 27.03.2002) și Hideaga (2 exemplare - 28.06.2001), în pădurea Lăpușel (4 exemplare - 9.04.2001) și Apa Sărată (6 exemplare - 10.04.2001), în fâgetele de la Izvoare (3 exemplare - 30.04.2004).

Prin urmare, corbul este o specie sedentară cu efective însemnate și în creștere în Depresiunea Baia Mare, fiind relativ frecvent.

STURNIDAE

1912. *Sturnus vulgaris* Linnaeus – graur

Specie holarctică, politipică - prezentă în Europa prin rasa nominată *S.v. vulgaris* - omnivoră, clocitoare, întâlnită în vegetația acvatică, fânețe și pășuni, pâlcuri de pădure și așezări umane.

În România este oaspete de vară, parțial sedentar, prezent în toată țara, de la șes la munte, unde găsește locuri de cuibărit. Cuibul și-l face în locuri foarte diverse, dar întotdeauna ascuns, într-o scorbură sau într-o

crăpătură. Efectivul pe țară este estimat de *Munteanu și colab.* (2002) la 200.000-600.000 perechi, dar în realitate este cu mult mai mare.

În NV-ul României este citat de *Andrássy* (1924a, 1925), *Poliș și colab.* (1969), *Kováts* (1970, 1999), *Kováts și colab.* (1970), *Papadopol* (1972), *Béczy* (1971), *Hamvas* (1972), *Ciochia* (1992), *Ardelean* (1998), *Ardelean și Karácsonyi* (2002, 2005), ca o specie viabilă, comună, cu populații rezistente și extrem de numeroase, depășind cu mult efectivul optim, fiind între cele mai frecvente și abundente specii din zona cercetată, înregistrându-se observații de mii de exemplare spre toamnă, când se pregătește de migrație și bântuie culturile agricole după hrană. În Maramureș este o specie migratoare, cu efective considerabile și cu tendință de expansiune în zonă, fiind menționat de *Szilágyi* (1876), *Filipașcu* (1971), *Ardelean și Béres* (2000).

Din Depresiunea Baia Mare este des citat de *Béres* (1983), *Béres și Cherecheș* (1997), ca specie cuibăritoare în cvercinee și fâgete, cu frecvență și abundență la altitudini mai mici; de *Ardelean* (2000, 2000a, 2001), ca specie foarte frecventă în toate localitățile zonei, cu efective deosebit de mari; de *Pop* (2005), ca numeros în pădurea Lăpușel, retrăgându-se spre toamnă prin livezile din zonă; de *Láposi* (2004, 2006), care-i observă creșterea numerică semnificativă în zonă, pe terenurile agricole din vecinătatea Someșului (toamna mii de exemplare), dar și în municipiul Baia Mare, unde poate fi observat, zilnic, prin parcuri și grădini.

Noi l-am găsit în zona cercetată de fiecare dată frecvent și în efective deosebite, iar spre toamnă în stoluri de multe mii de exemplare, impresionând prin dimensiunea acestora, dijmuid în mod îngrijorător culturile agricole.

În concluzie, graurul este o specie migratoare comună, extrem de frecventă și de abundență în zonă, depășind cu mult optimul ecologic. Efectivele sale cresc toamna substanțial și cu populațiile nordice ce poposesc parțial la noi, după care migrează în masă rămânând, totuși, multe exemplare și peste iarnă, când aceasta este blândă.

1913. *Sturnus roseus* (Linnaeus) – lăcustar

Specie turkestaniană, monotipică, ce cuibărește și în Europa de Sud-Est, carnivoră, cu invazii semnificative.

În România, cuibărește sporadic, la intervale neregulate de timp, mai ales în SE-ul țării. Efectivul este variabil, până la 500 perechi (*Munteanu și colab.*, 2002), fiind o specie vulnerabilă (*Botnariuc și Tatole*, 2005).

Pentru NV-ul României este o specie cu populații dispărute în

secolul XX, dar cu apariții recente accidentale, fiind citat de *Saregi* (1942), *Kováts* (1984), *Ardelean și Karácsonyi* (2002). Din Maramureș lipsește.

Chiș (2002) îl găsește (250 exemplare – 27.05.2001) la Târgu Lăpuș, la marginea unui depozit de piatră. Și noi l-am găsit (7.04.2001) în făgetul de la Usturoi, ceea ce înseamnă că este sigur prezent în zonă.

PASSERIDAE

1914. *Passer domesticus* (Linnaeus) - vrabie de casă

Specie paleartică, politipică - în Europa, inclusiv în România, este prezentă forma nominată *P.d. domesticus* (L.) - omnivoră, sedentară, întâlnită pe terenuri agricole culturale, diguri și așezări umane.

În România este omniprezentă, fiind cea mai comună pasăre de la noi, cuibărind în întreaga țară, în localități, chiar și în gospodării izolate. Este o specie antropofilă, de aceea cuibărește în localități și pe lângă case, făcându-și cuibul sub strașini sau în crăpături de ziduri și sol. Efectivul pe țară este estimat (*Munteanu și colab.*, 2002) la 3.000.000-4.000.000 perechi, fiind probabil chiar mai mare.

Pentru NV-ul României este citată de *Poliș și colab.* (1969), *Kováts* (1970, 1999), *Papadopol* (1972), *Hamvas* (1972), *Ciochia* (1992), ca specie comună, cu efective deosebit de mari, chiar în creștere. Și în Maramureș este răspândită în toate localitățile, inclusiv în cătune izolate din zonele de dealuri, deplasându-se spre toamnă pe terenurile agricole după hrană, fiind menționată de *Szilágyi* (1876), *Filipașcu* (1971), *Ardelean și Béres* (2000).

Din Depresiunea Baia Mare este citată de *Ardelean* (2000, 2000a, 2001), ca foarte frecventă peste tot în localități, cu excepția zonelor montane; de *Láposi* (2004, 2006), ca specie antropofilă, întâlnită mai rar în afara localităților, dar prezentă în toate localitățile zonei, inclusiv pe Valea Someșului. Aceași situație am găsit-o și noi.

Prin urmare, vrabia de casă este prezentă în toate localitățile cercetate, cu excepția zonelor montane, fiind frecventă și abundentă, fapt pentru care este specia dominantă din aceste habitate.

1915. *Passer montanus* (Linnaeus) - vrabie de câmp

Specie paleartică, politipică - prezentă în Europa prin forma tipică *P.m. montanus* (L.) - sedentară, întâlnită în zăvoaie, în fânețe și pășuni, pe terenuri agricole cu tufărișuri și în așezări umane.

Este omniprezentă în România, având o arie de cuibărire care include și localități, dar nu este atât de mult legată de acestea ca specia precedentă, fiind mai frecventă în regiunile joase de câmpie și puțin numeroasă pe văile

munților. Efectivul pe țară este estimat de *Munteanu și colab.* (2002) la cel puțin 1.000.000-2.000.000 perechi.

Pentru NV-ul României este o specie comună, având populații cu efective deosebit de mari, chiar și în creștere, de unde este citată de *Poliș și colab.* (1969), *Kováts* (1970, 1999), *Béczy* (1971), *Papadopol* (1972), *Hamvas* (1972), *Ciochia* (1992), *Ardelean* (2000), *Ardelean și Karácsonyi* (2002, 2005). De asemenea, în Maramureș este o specie foarte răspândită, comună, cuibărind în localități, dar și departe de acestea, fiind citată de *Filipașcu* (1971), *Béres* (1983), *Ardelean și Béres* (2000).

La limita Depresiunii Baia Mare a fost semnalată de *Béres* (1983), *Béres și Cherecheș* (1997), ca specie clocitoare în pădurile de cvercinee și făgetele montane; de *Ardelean* (2000, 2001), ca foarte frecventă în pădurile de pe Munceii Băii Mari; de *Láposi* (2004, 2006), ca specie comună, larg răspândită și numeroasă, dar mai puțin legată de localități și mai larg răspândită în afara acestora pe Valea Someșului.

Noi am întâlnit-o de nenumerate ori, fiind extrem de abundentă peste tot, în câmpie și pe dealuri, formând stoluri de 30-50 exemplare sau chiar mai mari, fiind întâlnită prin tufărișuri, boscheți, pe terenuri agricole și pajiști, inclusiv în localități și în municipiul Baia Mare.

În concluzie, vrabia de câmp este o specie comună și extrem de abundentă în Depresiunea Baia Mare, în zonele joase de câmpie, prin tufărișuri, mai puțin prin localități.

FRINGILLIDAE

1916. *Fringilla coelebs* (Linnaeus) – cintează

Specie europeană, politipică - răspândită în Europa centrală, prin subspecia nominată *F.c. coelebs* (L.) - omnivoră, sedentară, migratoare, întâlnită în pâlcuri de arbori, fiind cea mai numeroasă pasăre de pădure.

În țara noastră este o specie parțial migratoare, comună și numeroasă în păduri, din Dobrogea până în Carpați. Efectivul pe țară este estimat la cel puțin 2.000.000-4.000.000 perechi (*Munteanu și colab.*, 2002). Are o răspândire largă, fiind prezentă în păduri, de la zăvoaiele râurilor până la limita superioară a pădurilor. Cuibărește în toate tipurile de pădure, în localități și parcuri. Masculii rămân în parte și peste iarnă la noi, coborând și hoinărind în regiunile de șes, în sate și la marginea orașelor, pe tarlalele de cereale, în jurul depozitelor de cereale și a fermelor zootehnice.

Pentru NV-ul României este semnalată în habitatele arboricole de *Poliș și colab.* (1969), *Kováts* (1970, 1999), *Kováts și colab.* (1970), *Béczy*

(1971), *Hamvas și Karácsonyi* (1980), *Ardelean* (1998), *Ardelean și Karácsonyi* (2002), ca specie cu areal restrâns în zonă, cu efectivele în declin și cu o frecvență modestă. În Maramureș, este o specie foarte frecventă, începând din zăvoiul Tisei și până în golurile de munte, fiind menționată de *Szilágyi* (1876), *Filipașcu* (1971), *Béres* (1983), *Ardelean* (1993), *Béres și Cherecheș* (1997), *Ardelean și Béres* (2000).

Pentru Depresiunea Baia Mare este semnalată de *Béres* (1983), *Béres și Cherecheș* (1997), ca specie frecventă și numeroasă în toate pădurile zonei; de *Ardelean* (2000, 2000a, 2001), ca foarte frecventă în părțile de șes și de deal ale zonei cercetate; de *Pop* (2005), ca numeroasă și abundentă în pădurea Lăpușel; de *Láposi* (2004, 2006), ca specie frecventă, dar nu foarte numeroasă pe Someș, devenind foarte numeroasă însă în sezonul rece, fiind menționată de acesta ca frecventă și numeroasă și în municipiul Baia Mare, în toate spațiile verzi cu arbori mari.

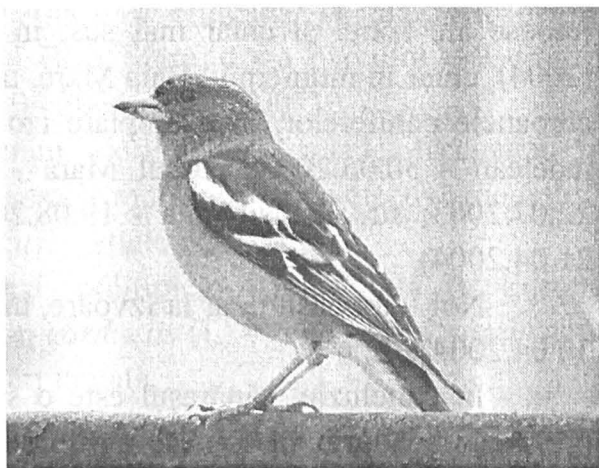

Fig. nr. 121 – *Fringilla coelebs*, specie dominantă în toate habitatele arboricole ale zonei

Noi am observat-o pretutindeni ca specie frecventă și numeroasă, dominantă în pădurile zonei și în pâlcurile de arbori, spații verzi și grădinile din localități, în exemplare izolate sau adesea în perechi, ori chiar mai numeros, 15-25 exemplare (**fig. nr. 121**).

În concluzie, cinteza este o specie comună în habitatele forestiere din Depresiunea Baia Mare, unde este specia dominantă a ornitocenozelor arboricole, dar și în localități, având populații numeroase.

1917. *Serinus serinus* (Linnaeus) – cânăraș

Specie mediteraneană, monotipică, oaspete de vară (uneori rămâne și peste iarnă), fiind un element recent instalat în România, venind din SV Europei, mărindu-și arealul. Preferă pădurile rare, tufișurile, livezile, grădinile și parcurile.

Cuibărește în regiunile colinare și la poalele munților, având efectivele pe țară estimate, de *Munteanu și colab.* (2002), la 5.000-10.000 perechi.

Pentru NV-ul României este o apariție sporadică, probabil cu

tendința de expansiune în zonă, de unde este citat de *Hamvas și Karácsonyi* (1980), *Ciochia* (1992), *Ardelean și Karácsonyi* (2002). În Maramureș, este răspândit pretutindeni, în apropierea așezărilor umane, la altitudinile joase din zăvoiuul Tisei, dar și în făgetele de la 1.000 m altitudine, de unde este semnalat de *Filipașcu* (1971), *Béres* (1971, 1980, 1990), *Petrescu și Béres* (1997b), *Ardelean și Béres* (2000).

Pentru Depresiunea Baia Mare este citat de *Béres* (1983), *Béres și Cherecheș* (1999), ca specie clocitoare puțin numeroasă în pădurile de foioase ale zonei și chiar mai sus, în apropierea localităților; de *Láposi* (2004), chiar în municipiul Baia Mare, unde cuibărește prin spațiile verzi, în coroanele coniferelor, în exemplare izolate sau perechi (parcul Consiliului județean - 30.06.2003; parcul Mara - 11.07.2003; str. 22 Decembrie - 22.07.2003; str. Transilvania - 19.08.2003; b-dul Victoriei, universitate - 21.04.2004).

Noi l-am găsit doar la Izvoare, în exemplare singuratice (19.11.2001; 30.04.2004).

În concluzie, cânărașul este o specie mai puțin frecventă în zonă, prezentă în pădurile de foioase și rășinoase din apropierea localităților.

1918. *Carduelis chloris* (Linnaeus) – florinte

Specie europeană-turkestaniană, politipică - în România prezentă prin subspecia nominată *C.ch. chloris* (L.) - omnivoră, cuibăritoare, întâlnită prin pâlcuri de pădure și în așezări umane.

În România este sedentară, prezentă în toată țara, de la câmpie la munte, având efectivele estimate (*Munteanu și colab.*, 2002) la 100.000-200.000 perechi. Este specifică și mediului antropic, unde adesea cuibărește în arborii străzilor, în parcuri și grădini.

Din NV-ul României este citat de *Andrássy* (1957), *Poliș și colab.* (1969), *Papadopol* (1972), *Hamvas și Karácsonyi* (1980), *Ciochia* (1992), *Ardelean* (1998), *Ardelean și Karácsonyi* (2002), ca specie rară, cu efectivele în declin. În Maramureș, este o specie comună, cuibărind din zăvoaiele Tisei până în zonele montane, în păduri care alternează cu terenuri deschise, în zone cu arbori izolați, fiind citat de *Filipașcu* (1971), *Ardelean și Béres* (2002).

Din Depresiunea Baia Mare este semnalat de *Béres* (1983), *Béres și Cherecheș* (1999), ca specie cuibăritoare în pădurile de foioase montane; de *Ardelean* (2000, 2001), ca foarte frecvent în pădurile de pe Munceii Băii Mari, inclusiv în cele de la Tăuții Magherăuș, de unde se află exemplare în

colecția Universității de Nord Baia Mare; de *Láposi* (2002, 2006), ca prezent peste tot, în parcuri, livezi, grădini, păduri, inclusiv pe malurile Someșului, unde cuibărește constant fără a fi numeros, dar și în municipiul Baia Mare, în aproape toate spațiile verzi care au pâlcuri de conifere (parcuri, alei, cimitire), pe care le preferă.

Și noi l-am găsit în câteva locuri în zona cercetată, în exemplare izolate: pe Someș la Ardușat (7.07.2004) și pe dealurile Ardușatului, în vecinătatea Someșului (25.07.2000), în Pădurea Bavna (27.06.2000), Pădurea Lăpușel, pe sălcii (19.09.2000), la Hideaga, în tufișurile de pe pășune (28.06.2001), în municipiul Baia Mare, zona parcului orașului, a stadionului și Muzeului Satului (29.04.2006, 27.06.2007).

Prin urmare, noi considerăm florintele o specie frecventă în Depresiunea Baia Mare, mai puțin în zonele montane, dar cu efective modeste.

1919. *Carduelis carduelis* (Linnaeus) – sticlete

Specie europeo-turkestaniană, politipică - răspândită în Europa centrală prin subspecia nominată *C.c. carduelis* (L) - vegetariană, permanent întâlnită pe terenuri agricole și așezări umane.

În România poate fi și oaspete de iarnă, omniprezent și clocitor aproape în toată țara. Apare foarte frecvent în grădini, parcuri, pâlcuri de tufe sau de copaci. În timpul iernii, efectivele se îmbogățesc cu populații nordice. Efectivul clocitor pe țară este estimat (*Munteanu și colab.*, 2002) la 200.000-300.000 perechi.

În NV-ul României este considerat comun în tot cursul anului și cuibăritor, cu efective populaționale mari, foarte rezistente, fiind citat de *Poliș și colab.* (1969), *Béczy* (1971), *Papadopol* (1972), *Hamvas și Karácsonyi* (1980), *Ciochia* (1992), *Ardelean* (1998), *Kováts* (1999), *Ardelean și Karácsonyi* (2002). În Maramureș este frecvent, cuibărind în zăvoaiele râurilor, în parcurile și livezile din localități, în păduri de foioase, liziere, pâlcuri de pădure, până în etajul boreal. Adesea, hoinărește în căutare de hrană. Iarna, stoluri mari vizitează zonele cultivate ale depresiunii, fiind citat de aici de *Szilágyi* (1876), *Filipașcu* (1971), *Béres* (1969, 1983), *Ardelean și Béres* (2000).

Din zona cercetată este semnalat de *Béres* (1983), *Béres și Cherecheș* (1999), ca specie cuibăritoare în pădurile de foioase ale zonci; de *Ardelean* (2000, 2001), ca specie foarte frecventă pe cvercineele ce acoperă Munceii Băii Mari, dar și în cele de la lacul de baraj Firiza-Strâmtori, de unde s-a colectat un exemplar pentru colecția Universității de Nord Baia

Mare; de *Láposi* (2004, 2006), ca specie cuibăritoare constantă în sălciile de pe malul Someșului, fără să fie numeroasă în timpul verii, dar semnificativ mai numeroasă iarna, când pot fi observate în mod obișnuit stoluri de zeci de exemplare; la fel și în municipiul Baia Mare, în perechi, pe arbori (str. Moldovei, 2 exemplare - 25.07.2003, str. Gh. Bilașcu, 1, respectiv 2 exemplare - 21.08.2003, 14.02.2004; parcul Mara, 2 exemplare - 14.09.2003; str. Progresului, 2 exemplare - 28.12.2003; str. Republicii, 10-15 exemplare - 21.10.2004; str. Transilvania, 4-5 exemplare - 22.03.2004; b-dul Victoriei, universitate, 2 exemplare - 5.04.2004; b-dul Traian, 2 exemplare - 6.04.2004).

Și noi l-am găsit în zona cercetată, în mai multe locuri și de mai multe ori: la Ardușat, prin livezi și grădini (mai multe stoluri de 5-6 exemplare fiecare, 25.07.2000, 18.10.2002); pe Someș în aceeași localitate (10 exemplare - 7.02.2007; 5 exemplare - 24.02.2006), dar și pe dealurile din jur (peste 130 exemplare - 20.01.2002); la Fărcașa (6 exemplare - 20.01.2003) și Cicârlău, pe Someș (15 exemplare - 10.12.2004), la Colțirea, pe culturi agricole (sute de exemplare - 20.12.2004), în pădurile din zona Căvnic (12 exemplare - 7.10.2000) și de la Apa Sărată (6 exemplare - 10.04.2001), în fine în municipiul Baia Mare, în parcul orașului și zona învecinată (3 perechi - 17.04.2004; 6 perechi - 18.03.2004).

Din cele prezentate, rezultă că sticletele este prezent în Depresiunea Baia Mare în tot timpul anului, având efectivele mai mari iarna. Este frecvent și cu efective mari pe pâlcuri de arbori și tufe, precum și în localități.

1920. *Carduelis spinus* (Linnaeus) – scatiu

Specie paleartică, monotipică, sedentară sau parțial migratoare ori chiar oaspete de iarnă, ce cuibărește în număr redus în Carpați.

La noi, se instalează în pâlcuri de copaci, în special în pasaj. Iarna, apar, în ținuturile joase, populații nordice, în căutarea hranei, unde rămân tot sezonul rece. Efectivul clocitor pe țară este estimat (*Munteanu și colab.*, 2002) la aproximativ 1.500-4.000 perechi.

Pentru NV-ul României este menționat doar de *Papadopol* (1972), *Hamvas* (1972), *Ardelean* (1998), *Kováts* (1999) *Ardelean și Karácsonyi* (2002), ca specie cu apariție sporadică. De asemenea, este semnalat în Maramureș, în pădurile de rășinoase, unde și cuibărește, fiind citat de *Szilágyi* (1876), *Béres* (1969), *Filipașcu* (1971), *Ardelean și Béres* (2000).

Din Depresiunea Baia Mare este menționat de *Ardelean* (2001) în pădurile de gorun de pe Munceii Băii Mari, ca frecvent în pasaj, dar și de

Láposi (2004, 2006), ca specie rară pe malurile Someșului, în trecere, dar mai ales în sezonul rece, în număr apreciabil (Mogosești, pe arbori, 8-10 exemplare - 9.03.2003; Dănești, 10-12 exemplare - 5.02.2005; Someșeni, 5 exemplare - 5.02.2005), inclusiv în municipiul Baia Mare, unde apare în sezonul rece și în mod haotic (parcul municipal, 10-15 exemplare, respectiv 6-8 exemplare - 18.08.2003, 15.10.2003; parcul Mara, 10-15 exemplare - 14.02.2004; str. Progresului, 4-5 exemplare - 25.03.2004).

Noi l-am găsit doar la Ardușat în pădure (2 exemplare - 24.01.2006) și în zăvoitul Someșului (1 exemplar - 10.03.2003), dar și în municipiul Baia Mare (casa Pictorilor, 3 exemplare - 9.03.2003).

În concluzie, scatiul este o specie frecventă și cu exemplare numeroase în ținuturile joase ale Depresiunii Baia Mare, în pasaj sau iarna.

1921. *Carduelis cannabina* (Linnaeus) – cânepar

Specie europeo-turkestaniană, politipică - prezentă în Europa prin forma tipică *C.c. cannabina* (L.) - vegetariană, sedentară, întâlnită în fânețe și pășuni.

Specie comună, clocitoare, parțial migratoare, larg răspândită în țară, având efectivul estimat (Munteanu și colab., 2002) la 100.000-200.000 perechi. Iarna, apare în stoluri mari. Cuibărește în tufișuri, îndeosebi în ținuturile joase sau deluroase, câteodată și în localități.

În NV-ul României este o specie rezistentă, frecventă, dar cu areal de răspândire restrâns, fiind citat de *Andrássy* (1957), *Kováts și colab.* (1970), *Hamvas și Karácsonyi* (1980), *Ardelean* (1998), *Kováts* (1999), *Ardelean și Karácsonyi* (2002). În Maramureș este o specie cuibăritoare, în partea sa depresionară, având ca habitate favorabile fânețele și terenurile deschise, cu tufe și pâlcuri de arbori, fiind semnalată de *Ardelean și Béres* (2000).

Din Depresiunea Baia Mare este citat de *Béres* (1983), *Béres și Cherecheș* (1997), ca specie cuibăritoare în pădurile de foioase; de *Ardelean* (2000, 2001), ca specie frecventă în Munceii Băii Mari.

Noi l-am găsit în zona cercetată: în pădurea Lăpușel (mulți, pe *Sambucus nigra* - 19.04.2000 și 26.05.2001), pe Someș, la Ardușat (5 exemplare - 1.07.2003) și pe pășunea de aici (1 exemplar - 16.03.2003), în vecinătatea lacurilor piscicole de la Ariniș (8 exemplare - 15.01.2003), pe Valea Sălajului, la Ariniș (mulți - 26.02.2000).

În concluzie, câneparul este o specie relativ frecventă și cu efective semnificative în Depresiunea Baia Mare.

1922. *Pyrrhula pyrrhula* (Linnaeus) – mugurar

Specie paleartică, politipică - prezentă în Europa centrală prin subspecia nominată *Py.py. pyrrhula* (L.) - vegetariană, sedentară sau oaspete de iarnă, trăind în pâlcuri de păduri.

La noi, cuibărește în toate pădurile regiunii montane. Efectivul clocitor pe țară este estimat de *Munteanu și colab.* (2002) la 40.000-70.000 perechi, eventual chiar mai numeros. Preferă pădurile rare, luminoase, dar apare și în spațiile verzi ale orașelor. De asemenea, toamna apar pe câmpie, unde ajung și unele populații din nordul arealului de cuibărire. Iarna, coboară în mod regulat în câmpii și depresiuni (pasaj vertical).

Pentru NV-ul României este o specie rară, observată numai iarna, fiind citată de *Andrássy* (1957), *Poliș și colab.* (1969), *Papadopol* (1972), *Hamvas și Karácsonyi* (1980), *Kováts* (1999), *Ardelean* (1998), *Ardelean și Karácsonyi* (2002). În Maramureș, este o specie cuibăritoare în pădurile de molid și chiar în pâlcuri și eclave de molid plantate în etajul nemoral, fiind semnalată de *Filipașcu* (1971), *Ardelean și Béres* (2000).

Din Depresiunea Baia Mare este citat de *Béres și Cherecheș* (1997), ca specie clocitoare în fâgetele montane ale zonei și de *Láposi* (2004, 2006), ca specie comună pe malurile Someșului în sezonul rece, când poate fi văzut în grupuri mici în vegetația de pe mal, iar la Baia Mare apare sporadic și evită zonele centrale ale orașului (parcul municipal, 2 respectiv 4-5 exemplare pe coroanele arborilor înalți - 18.08.2003, 9.10.2003; str. I. L. Caragiale, 4-5 exemplare, pe arbori - 12.01.2004).

Noi l-am găsit dispersat peste tot în Valea Someșului, în păduri și grădini (8 exemplare - 12.02.2003) și chiar în pădurea de deasupra parcului municipal Baia Mare (2 exemplare pe rășinoase - 20.12.2004).

În consecință, mugurarul este o specie relativ rară, cuibăritoare în pădurile de molid și chiar în fâgetele din nordul Depresiunii Baia Mare, având efective modeste.

1923. *Coccothraustes coccothraustes* (Linnaeus) – botgros

Specie paleartică, politipică - în Europa centrală cuibărește forma tipică *C.c. coccothraustes* (L.) - vegetariană, sedentară, întâlnită în pâlcuri de pădure.

În România este specie sedentară, larg răspândită în pădurile de foioase, fără a fi numeroasă. Efectivul pe țară este estimat la 50.000-100.000 perechi (*Munteanu și colab.*, 2002). Preferă pădurile luminoase, unde cuibărește în arborii și arbuștii din regiunile deluroase și de șes.

Este prezent în NV-ul României, ca specie cu areal restrâns, fiind totuși relativ frecvent, dar în efective modeste, aflate în declin, de unde este semnalat de *Poliș și colab.* (1969), *Kováts* (1970, 1999), *Béczy* (1971), *Papadopol* (1972), *Hamvas și Karácsonyi* (1980), *Ardelean* (1998), *Ardelean și Karácsonyi* (2002). În Maramureș, este prezent și cuibărește în pădurile de foioase, unde este larg răspândit, fiind citat de *Filipașcu* (1971), *Béres* (1983), *Ardelean* (1993), *Ardelean și Béres* (2000).

Pentru Depresiunea Baia Mare este menționat de *Béres* (1983), *Béres și Cherecheș* (1997), ca specie clocitoare în pădurile de foioase; de *Ardelean* (2000) în căștănișul de pe Dealul Murgăul Mare – Baia Mare, de unde se află exemplare în colecția Universității de Nord Baia Mare; de *Láposi* (2004, 2006), care consideră că apare rar pe Valea Someșului, ca specie necaracteristică zonelor umede, mai ales în sezonul rece în trecere, hoinărind după hrană. Îl sesizează la Țicău (2 exemplare pe arbuști - 18.17.2004), Dănești (2 exemplare, pe arbuști - 1.11.2005); Roșiori (2 exemplare, pe arbuști - 26.11.2003); Someșeni (6-8 exemplare, în zbor - 21.09.2004); Lunca Someșului (4 exemplare - 15.12.2004), dar și în municipiul Baia Mare, în parcul orașului, în sezonul rece, fără a fi însă o prezență constantă. (b-dul Victoriei, Universitate, 2 exemplare, pe arbori - 12.06.2003; str. 22 Decembrie, în grădini, 2 exemplare - 5.07.2003; b-dul București, 7-8 exemplare, în zbor - 22.12.2003; str. Gh. Bilașcu, 4 exemplare, în arbori - 24.03.2004; parcul municipal, 6 exemplare; în coroanele înalte ale arborilor - 2.04.2004).

Și noi l-am găsit, în mai multe rânduri și locuri din zona cercetată: în Lunca Someșului, la Ardușat (2 exemplare - 16.03.2003), în pădurile de la Cavnic (multe în migrație - 8.10.2000) sau din jurul lacului Firiza (3 perechi - 30.04.2004) ori de la Apa Sărată (3 exemplare - 10.04.2001) și Finteuș (2 exemplare - 22.04.2006), precum și prin parcurile din municipiul Baia Mare, îndeosebi parcul municipal și zonele învecinate (3 exemplare - 19.04.2001; multe - 6.04.2002; 2 exemplare - 16.11.2005; 3 exemplare - 20.12.2006).

Reiese că botgrosul este o specie sedentară frecventă în Depresiunea Baia Mare, dar cu efective modeste, fiind prezent mai ales în partea nordică a acesteia.

EMBERIZIDAE

1924. *Emberiza citrinella* Linnaeus - presură galbenă

Specie paleartică, politipică - răspândită în România prin forma tipică *E.c. citrinella* L. - omnivoră, sedentară, întâlnită în pâlcuri de pădure.

Este comună în toată țara, dar în densități diferite. *Munteanu și colab. (2002)* estimează efectivele sale clocitoare pe țară la 450.000-600.000 perechi.

Cuibărește în tufărișuri sau în ierburi, în arbori mici. Iarna, coboară în ținuturile joase, descoperite, unde apar și exemplare nordice, care toamna umblă în cârduri, împreună cu populațiile autohtone.

Este prezentă și în NV-ul României, ca specie cu areal de răspândire redus, cu efectivele în declin, semnalată de *Poliș și colab. (1969)*, *Kováts (1970, 1999)*, *Kováts și colab. (1970)*, *Papadopol (1972)*, *Hamvas și Karácsonyi (1980)*, *Ciochia (1992)*, *Ardelean (1998)*, *Ardelean și Karácsonyi (2002)*. În Maramureș, este o specie comună pe terenurile cu tufe, pâlcuri de arbori, păduri izolate, fiind citată de *Szilágyi (1876)*, *Ardelean și Béres (2000)*.

Din Depresiunea Baia Mare este semnalată de *Béres (1983)*, *Béres și Cherecheș (1997)*, ca specie cuibăritoare în pădurile de foioase montane; de

Fig. nr. 122 – *Emberiza citrinella*, pe arbori la Cicârlău

Ardelean (2001), ca specie frecventă pe Săsar și Lăpuș; de *Láposi (2004, 2006)*, ca specie comună pe Valea Someșului, dar și în municipiul Baia Mare, la periferia orașului, în exemplare izolate (Valea Borcutului, pe arbuști - 24.08.2002; parcul Consiliului Județean, pe arbuști - 25.06.2001; b-dul Republicii, pe teren urban - 18.09.2003; b-dul Unirii, zona Italsofa, 3 exemplare, la marginea drumului - 15.02.2004; Ferneziu, pe marginea drumului - 11.07.2003).

Și noi am găsit-o în zona cercetată în mai multe locuri: localitatea Ariniș, pe sârme de electricitate (25 exemplare - 20.09.2000), în pădurea Lăpușel (multe - 21.05.2001), pe platoul păduros de la Ardușat (4 exemplare - 16.04.2003), pe malul Someșului, la Cicârlău (7 exemplare - 18.03.2004), în vecinătatea lacurilor de la Ariniș (30 exemplare - 3.01.2005), în tufișurile și fânețele de la Finteuș (3 exemplare - 27.06.2006) (fig. nr. 122).

În concluzie, socotim presura galbenă o specie sedentară relativ frecventă în Depresiunea Baia Mare, dar cu efective modeste.

1925. *Emberiza schoeniclus* (Linnaeus) - presură de stuf

Specie paleartică, politipică - în Europa centrală este răspândită prin subspecia nominată *E.s. schoeniclus* L. - omnivoră, sedentară și parțial migratoare, prezentă în vegetația acvatică și de mlaștină.

În România, cuibărește în toate stufărișurile întinse, îndeosebi în regiunea de câmpie și în Delta Dunării. Efectivul cloctor pe țară este estimat (Munteanu și colab., 2002) la 100.000-200.000 perechi.

Este citată pentru NV-ul României de *Poliș și colab.* (1969), *Kováts* (1970, 1999), *Kováts și colab.* (1970), *Béczy* (1971), *Papadopol* (1972), *Hamvas și Karácsonyi* (1980), *Ciochia* (1992), *Ardelean* (1998), *Ardelean și Karácsonyi* (2002), ca specie cu populații rezistente și larg răspândite în zonă. În Maramureș, este o specie de pasaj legată de mediul umed, de unde este citată de *Béres* (1973), *Ardelean și Béres* (2000).

Din Depresiunea Baia Mare este menționată de *Láposi* (2006), care o găsește în septembrie - octombrie 2004, permanent, pe terenurile cultivate și pe arborii din vecinătatea Someșului, în exemplare numeroase.

Și noi am găsit-o de câteva ori în zona cercetată: la Ardușat, pe Someș (exemplare izolate pe sălcii - 27.07.2000) și pe platoul păduros învecinat (3 exemplare - 16.03.2003), pe lacurile de la Ariniș, în stuf (exemplare izolate, mai multe - 18.10.2000; 21.04.2004; 10.04.2003).

Rezultă că presura de stuf este o specie cuibăritoare, frecventă în Depresiunea Baia Mare, prin stufărișuri, având efective modeste.

1926. *Emberiza calandra** (Linnaeus) – presură

Specie europeo-turkestaniană, monotipică, omnivoră, sedentară, parțial migratoare, întâlnită pe fânețe și pășuni umede, presărate cu mărăcinișuri, tufe și arbori în zonele de deal și câmpie.

Răspândită în întreaga țară, mai ales în ținuturile cultivate. Efectivele clocitoare pe țară sunt estimate la 30.000-60.000 perechi (Munteanu și colab., 2002).

Pentru NV-ul României este menționată de *Andrássy* (1957), *Poliș și colab.* (1969), *Béczy* (1971), *Papadopol* (1972), *Hamvas și Karácsonyi* (1980), *Kováts* (1999), *Ardelean și Karácsonyi* (2002), ca specie obișnuită, cu areal de răspândire restrâns și cu efective populaționale modeste și în declin. În Maramureș, este doar o apariție sporadică, fiind menționată de *Béres* (1978), *Ardelean și Béres* (2000).

Pentru Depresiunea Baia Mare este citată de *Ardelean* (2001), ca specie frecventă în gorunetele de pe Munceii Băii Mari și de *Láposi* (2004,

2006), ca specie ce a devenit, în ultima vreme, comună, pe Someș, vara. Tot el arată că apare rar și în municipiul Baia Mare (b-dul Independenței, 4 exemplare, pe cablul electric - 22.10.2002).

Noi am găsit-o frecvent în zona cercetată: în jurul podului, de la Ardușat, de pe Someș (stol 40-50 exemplare - 18.10.2000; grupuri de 5-6 exemplare, aflate încă în pasaj - 21.03.2001; 5 exemplare - 6.10.2005), pe platoul păduros de la Ardușat (exemplare izolate - 16.03.2003), pe Someș, la Fărcașa (foarte multe - 26.04.2006), Bușag, între spini (1 exemplar - 30.06.2004), în vecinătatea lacurilor piscicole de la Ariniș (multe pe sârme - 22.03.2001; în stuf, multe stoluri mici, totalizând peste 100 exemplare - 7.02.2006; pe sârme, la șosea, exemplare izolate însemnând peste 70 exemplare - 25.01.2001; în arbori - 10.12.2004; izolate, însemnate, peste 80 exemplare - 13.01.2005).

În concluzie, presura este o specie, larg răspândită în ținuturile joase și sudice ale Depresiunii Baia Mare, având însă efective modeste.

MAMMALIA

Originea zoogeografică a speciilor este consemnată după *Vasilii și Șova* (1968).

INSECTIVORA

ERINACEIDAE

1927. *Erinaceus concolor* Martin - arici răsăritean

Specie central-europeană și vest-siberiană, înlocuită în vestul Europei de specia *E. europaeus*, neclusiv insectivoră, întâlnită în NV-ul României, dar cu număr variabil de indivizi de la o populație la alta, mai mare în zonele de șes și de deal, unde se găsesc biotopuri optime de hrană și adăpost, cum sunt cele de pădure.

Din NV-ul țării este menționat de *Murariu* (1997, 2000), *Ardelean și Karácsonyi* (2002, 2005), ca specie rară, cu populații firave, iar din Maramureș de *Szilágyi* (1876), *Ardelean și Béres* (2000), ca mamifer comun în zona sa depresionară.

Din Depresiunea Baia Mare este citat numai de *Ardelean* (1998) din Munții Gutâi.

În consecință, socotim ariciul răsăritean un mamifer destul de rar în Depresiunea Baia Mare, imigrând pe culuarul Someșului din câmpia cu același nume.

1928. *Erinaceus europaeus* Linnaeus – arici

Specie central-europeană, întâlnită prin livezi cu pomi fructiferi, în

păduri și sub tufișuri sau sub grămezi de lemne, ori de frunze uscate, hrănindu-se, în principal, insectivor, dar și cu viermi, moluște sau chiar rozătoare mici (**fig. nr. 123**).

În România este rar întâlnit, numai în partea de vest, din Banat și până în nordul Transilvaniei.

Pentru NV-ul țării este citat de *Ardelean* (1997), *Ardelean și Béres* (2002), ca specie rar întâlnită, iar din Maramureș lipsește.

Fig. nr. 123 – *Erinaceus europaeus*, pe Valea Seinelului, la Seini

Pentru Depresiunea Baia Mare și vecinătatea sa este menționat de la Crucișor și Orașu Nou de *Ardelean* (1998) și din lunca Someșului și zonele riverane de *Ardelean* (2000).

Noi l-am sesizat la Seini, pe Valea Seinelului (1 exemplar – 21.06.2006) și la Hideaga (1 exemplar – 2.07.2005).

Prin urmare, ariciul răsăritean este o specie relativ rară în Depresiunea Baia Mare și cu efective mici.

1929. *Erinaceus roumanicus* Barrett-Hamilton - arici dunărean

Element central-european și vest-siberian, comun în toată țara, de la câmpie la munte, prin grădini, livezi, mărăcinișuri, fiind insectivor, dar nu exclusiv.

Pentru NV-ul României a fost menționat de *Ardelean* (1998) pe Dealurile Tășnadului și Hododului, iar pentru Maramureș nu cunoaștem nici o citare.

Pentru Depresiunea Baia Mare este menționat de *Ardelean* (1998), ca specie comună în șesul someșean și Depresiunea Oașului.

Putem socoti ariciul dunărean o specie relativ rară și cu efective mici în partea depresionară a zonei cercetate.

TALPIDAE

1930. *Talpa europaea* Linnaeus – cârțiță

Specie central-europeană și circum-mediteraneană, comună în toată țara, de la șes la munte, pe arii insulare, subteran, în galerii complicate ce se recunosc în afară prin mușuroaiele de pământ, preferând solurile destinate legumiculturii și pășunatului, iar ca hrană viermii, coleopterele, gasteropodele, miriapodele, arancele, șoarecii.

Este una dintre speciile cele mai reprezentative în NV-ul României (*Murariu*, 1987, 2000, 2001; *Ardelean* 1998), îl include în zonele mlăștinoase sau pe nisipurile de la Carei, Valea lui Mihai.

Pentru Maramureș este o specie foarte frecventă, din fundul depresiunii până la etajul subalpin, pe terenuri înierbate (*Szilágyi*, 1876; *Murariu și Răduleț*, 1998; *Ardelean și Béres*, 2000).

Pentru Depresiunea Baia Mare este menționată doar de *Murariu și Răduleț* (1998) din zonele limitrofe, Huta Certeze și Brustani de pe Platoul Vulcanic Oaș-Maramureș.

Noi am găsit-o frecvent (recunoscută după mușuroaie) și numeros pe șesul Someșului, de la Fărcașa până la Seini.

Deci, cârțița este o specie frecventă și numeroasă în partea depresionară a Depresiunii Baia Mare.

SORICIDAE

1931. *Sorex minutus** Linnaeus - chițcan mic

Specie paleartică, politipică, răspândită în toată Europa, iar la noi prin forma nominată *S.m. minutus* L.

Este răspândit de la șes până la munte (cel mult 1300 m altitudine), căutând terenurile uscate, de obicei acoperite cu tufișuri, dar și pajiștile și grădinile sau pădurile de foioase ori de amestec. Este cunoscut mai mult din Transilvania.

În NV-ul României este rar, fiind citat de *Ardelean* (1998), *Ardelean și Karácsonyi* (2002), pe când în Maramureș este prezent în zona sa

montană, în număr de exemplare destul de însemnat, de unde este semnalat de Wagner (1974), *Murariu și Răduleț* (1998), *Ardelean și Béres* (2000).

Tot *Murariu și Răduleț* (1998) îl sesizează din partea nordică montană zonei cercetate și din vecinătatea acesteia (cursurile superioare ale râurilor Săpânța și Mara), ca o specie rară.

Din zona cercetată de noi nu avem mențiuni, fiind considerată doar o prezență accidentală în zonă.

1932. *Sorex araneus** Linnaeus - chițcan de pădure

Specie paleartică, larg întâlnită în centrul și nordul Europei. În România este răspândită subspecia *S.a. tetragonurus* Hermann, având un areal vast, fiind o specie comună în habitatele preferate – vecinătatea apelor, terenurile umede cu vegetație bogată, tufișurile și mușchii din pădure – de la șes până în etajul subalpin, în toate regiunile țării. Se hrănește cu diferite insecte, viermi și chiar cu proprii pui.

Pentru NV-ul României este citat de *Murariu* (2000, 2001), *Ardelean* (1998), *Ardelean și Karácsonyi* (2002, 2005), ca specie rar întâlnită. Din Maramureș este menționat de *Szilágyi* (1876), *Wagner* (1974), *Murariu și Răduleț* (1998), *Ardelean și Béres* (2000), ca specie frecventă în zonele înalte. Pentru Depresiunea Baia Mare este citat numai din regiunile înalte de *Murariu și Răduleț* (1998), de pe Valea Săpânței (Colibi), dar ca specie rară.

Prezența sa în zonă este incertă.

1933. *Neomys fodiens* (Schranck) - chițcan de apă

Specie paleartică, central-europeană și vest-siberiană, comună în toată țara, de la câmpie până la munte (2000 m altitudine), hrănindu-se cu nevertebrate și vertebrate mici. Preferă malurile cu porțiuni de apă mai liniștită, de care nu se îndepărtează prea mult, fiind cel mai comun șoricid. La noi, trăiește subspecia *N.f. fodiens* Schranck, declarată drept periclitată de *Murariu*, în *Botnariuc și Tatole* (2005)

Pentru NV-ul României este citat de *Ardelean* (1998) și *Murariu* (2000, 2001), ca specie frecventă, iar din Maramureș de *Szilágyi* (1876), *Wagner* (1974), *Murariu și Răduleț* (1998), *Ardelean și Béres* (2000), ca specie larg răspândită, dar cu densitate redusă.

Din Depresiunea Baia Mare este citat numai de *Ardelean* (2001-2002), ca șoricid comun în apropierea apelor Someșului și afluenților săi.

Având în vedere prezența sa în toate zonele limitrofe Depresiunii Baia Mare, îl socotim prezent și aici, iar lipsa de date se datorește mai ales necercetării sistematice a zonei.

1934. *Neomys anomalus* Cabrera - chițcan de mlaștină

Specie paleartică cu caractere biologice și ecologice asemănătoare speciei precedente. În țara noastră este răspândită subspecia *N.a. milieri* Motasz, cu un areal discontinuu, din vestul Europei până în Asia Mică, fiind o specie mai mult montană și mai puțin acvatică decât precedentă, mai frecventă în Munții Apuseni și Carpații Meridionali (până la 2000 altitudine). Își sapă galerii subterane superficiale, situate lângă ape mai mari. Specie periclitată, care necesită măsuri de păstrare a habitatelor naturale (Murariu, în *Botnariuc și Tatole*, 2005).

În NV-ul României este citat ca specie foarte rară de Murariu (2001), *Ardelean și Karácsonyi* (2002), iar din Maramureș de Wagner (1974), *Murariu și Răduleț* (1998), *Ardelean și Béres* (2000), ca specie cu arie mare de răspândire, dar cu densitate mică.

Murariu și Răduleț (1998) îl menționează în zonele montane limitrofe Depresiunii Baia Mare, fapt pentru care îl includem și pe lista mamiferelor zonei.

CHIROPTERA

RHINOLOPHIDAE

1935. *Rhinolophus*

ferrumequinum (Schreber) -
liliac mare cu nas potcoavă

Specie paleartică răspândită din Anglia până în Japonia. În România este destul de frecvent în peșteri, mine, pivnițe și ruine, hrănindu-se cu fluturi de noapte, răspândit inclusiv în Transilvania, fiind o specie vulnerabilă (Murariu, în *Botnariuc și Tatole*, 2005).

Pentru NV-ul României este menționat de *Ardelean* (1998) și *Murariu* (2000, 2001), ca specie rară, iar din Maramureș de *Murariu și Răduleț* (1998), *Ardelean și Béres* (2000), de asemenea, ca specie rară.

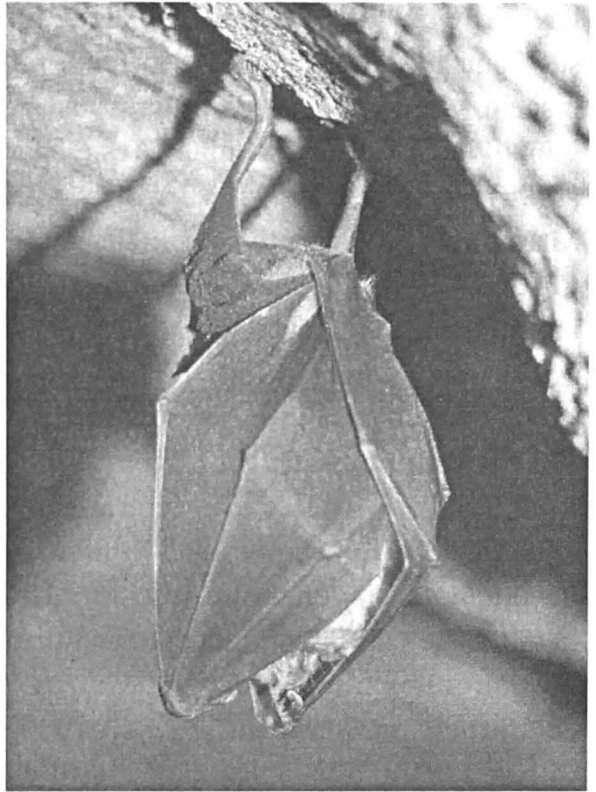

Fig. nr. 124 – Un liliac în Peștera de la Boiu Mare

Din Depresiunea Baia Mare este citat de *Ștefănescu* (1998) în peștera Măgurici din Podișul Someșan, precum și în peșterile de la Vima Mică și Suciu de Jos din zona Lăpușului, de *Murariu* (2000) de la Mesteacăn pe Someș, fapt pentru care îl includem pe lista mamalofaunei zonei, ca specie relativ rară, deoarece are în zonă puține habitate favorabile.

1936. *Rhinolophus hipposideros* *Bechstein* - liliac mic

Specie central-europeană și vest-asiatică, cu areal în centrul și sudul Europei, prezentă și la noi.

În România este larg răspândit, fiind reprezentat prin subspecia nominată, comună în toate peșterile, de la șes la munte. Este cel mai mic reprezentant al familiei, fiind destul de răspândit în grotle din zona de deal și coline, lipsind din cea de munții înalți, dar s-au adaptat bine și la viața din apropierea așezărilor omenești. Trăiește în colonii numeroase sau indivizi izolați, hrănindu-se cu diferite insecte. Cu toate acestea, este o specie vulnerabilă (*Botnariuc și Tatole*, 2005).

Pentru NV-ul României este citat de *Ardelean* (1998), *Murariu* (2001), *Ardelean și Karácsonyi* (2002, 2005), ca specie rară, iar din Maramureș de *Murariu și Răduleț* (1998), *Ardelean și Béres* (2000), tot ca specie rară.

Din Depresiunea Baia Mare este menționat de *Ștefănescu* (1998), *Ardelean* (2001) din Peștera Măgurici (Podișul Someșan) și peșterile de la Vima Mică și Suciu de Jos (Țara Lăpușului).

Îl considerăm, deci, prezent în zona cercetată ca specie rară.

VESPERTILIONIDAE

1937. *Myotis myotis* (*Borkhausen*) - liliac mare cu bot ascuțit

Specie europeană, politipică, răspândită în cea mai mare parte a Europei, lipsind doar din nordul continentului. Acest areal acoperă toată România, unde este semnalată forma tipică *M.m. myotis* *Borkhausen*. Comun în Transilvania și nordul Moldovei, prin păduri, peșteri și clopotnițe. Trăiește în colonii mari și se hrănește cu nevertebrate și vertebrate mici. Este specie periclitată pentru țara noastră (*Botnariuc și Tatole*, 2005).

În NV-ul României este întâlnit rar (*Ardelean*, 1998; *Murariu*, 2001), la fel ca în Maramureș (*Szilágyi*, 1876; *Paszlavszyk*, 1918d; *Ștefănescu*, 1998).

Din Depresiunea Baia Mare nu este semnalat decât din zonele limitrofe. *Ștefănescu* (1998) îl găsește în Peștera Măgurici (Podișul Someșan) și în peșterile de la Vima Mică și Suciu de Jos (Țara Lăpușului).

Deoarece prezența sa nu a fost studiată în zona cercetată, presupunem doar existența sa aici.

1938. *Myotis blythii* (Tomes) - liliac mic cu urechi de șoarece

Specie circum-mediteraneană și sud-vest asiatică, monotipică, răspândită în peșterile din sudul Europei. În România este o specie rară de liliaci, periclitată (Murariu, în *Botnariuc și Tatole*, 2005), întâlnită mai ales în Transilvania, în păduri, livezi și păduri.

Pentru NV-ul României este menționat doar de *Murariu și Răduleț* (1998), care îl găsește în mai multe localități, în exemplare numeroase.

Din Depresiunea Baia Mare nu avem citări a acestei specii de liliac, dar existând în zonele învecinate, este de presupus prezența sa și aici.

1939. *Myotis brandti** Eversmann - liliac mare mustăcios

Specie europeană, rară și periclitată (Murariu, în *Botnariuc și Tatole*, 2005) în țara noastră.

Citat din NV-ul României de *Murariu* (2001), *Ardelean și Karácsonyi* (2002), iar din Maramureș de *Murariu și Răduleț* (1998), *Ardelean și Béres* (2000), ca specie foarte rară.

Referitor la zona cercetată, avem referiri doar din vecinătățile mai îndepărtate, precum Colibi pe Valea Săpânței, ceea ce ne face să punem sub semnul incertitudinii prezența sa în Depresiunea Baia Mare, de vreme ce lipsesc cercetările sistematice din zonă.

1940. *Vespertilio murinus* Linnaeus - liliac bălțat

Specie paleartică, cu arie de răspândire în Europa centrală și de est. În România, este răspândită mai mult în zona subcarpatică, în păduri de foioase, unde este comun. Se adăpostește prin scorburi, poduri de case, clopotnițe, crăpăturile zidurilor, între ferestre, fiind o specie periclitată (Murariu, în *Botnariuc și Tatole*, 2005).

În NV-ul țării este rar, fiind colectat doar de *Murariu* (2001), iar din Maramureș avem doar o semnalare mai veche (*Paszlavszyk*, 1918d) și alta mai recentă (*Murariu*, 2000).

Din Depresiunea Baia Mare nu este semnalată, însă este menționată din vecinătatea sa de *Ștefănescu* (1998), de pe Valea Lăpușului (Vîma Mică și Suci de Jos), fapt pentru care îl considerăm prezent în zona cercetată, ca specie rară, datorită lipsei habitatelor optime.

1941. *Pipistrellus pipistrellus* Schreber - liliac pitic

Specie central-europeană și sud-vest asiatică, prezentă în toată țara, fără a fi numeros, fiind întâlnit prin locuințe, pivnițe, poduri sau clădiri părăsite, unde vânează insecte, viermi, mici vertebrate. În țara noastră este prezentă forma nominată *P.p. pipistrellus* Schreber.

Este comun în NV-ul țării, unde este identificat de *Murariu* (2000, 2001), fiind prezent și în Maramureș (*Murariu și Răduleț*, 1998; *Ștefănescu*, 1998) ca specie rară.

Este semnalat (*Ștefănescu*, 1998) în peșterile Măgurici (Podișul Someșan), precum și la Vima Mică și Suciul de Jos (pe Valea Lăpușului), situate în vecinătatea Depresiunii Baia Mare, fapt pentru care îl considerăm prezent și în zona cercetată, dar ca specie foarte rară.

LAGOMORPHA

LEPORIDAE

1942. *Lepus europaeus* Pallas - iepure de câmp

Specie central-europeană, politipică, răspândită în toată Europa, comună în toată țara, de la câmpie până în regiunea montană, pătrunzând izolat și în golurile alpine (2300 m altitudine), trăind în diverse habitate.

Este prezent în tot NV-ul României, ca specie comună și cu efective numeroase (*Ardelean*, 1998; *Murariu*, 2002; *Ardelean și Karácsonyi*, 2002, 2005), iar în Maramureș lipsește din pădurile de rășinoase de la altitudini mari (*Szilágyi*, 1876; *Béres*, 1989; *Ardelean*, 1993; *Ardelean și Béres*, 2000).

Noi l-am observat de nenumărate ori ca specie comună cu efective mari în toată Depresiunea Baia Mare, fiind mai puțin numeros în zona sa montană. Este o specie cu importanță cinegetică în partea depresionară a zonei, depășind în șesul Someșului efectivul optim.

RODENTIA

SCIURIDAE

1943. *Sciurus vulgaris* Linnaeus – veveriță

Specie europeană, politipică, cu areal în cea mai mare parte a Europei, inclusiv în țara noastră.

În România este prezentă în tot lanțul carpatic, până la limita superioară a pădurii, în special în cele de rășinoase sau amestec cu fagul și chiar în gorunete și stejărete, având caracter de migrație, fiind foarte activă ziua.

După culoare, în țara noastră, se disting două varietăți de veveriță: veverița roșiatică (*S.v. fuscoater* Altum), prezentă mai mult prin pădurile de fag și stejar din Carpații Meridionali, și veverița comună (*S.v. carpathicus* Călin), întâlnită mai mult în zona montană, în pădurile de molid și în special în partea de nord a Carpaților Răsăriteni și Maramureșeni, la care aparține și zona cercetată de noi (**fig. nr. 125**).

În NV-ul României este prezentă în pădurile de pe dealurile zonei, în efective relativ mari (*Ardelean*, 1998; *Murariu*, 2000, 2001; *Ardelean și*

Karácsonyi, 2002, 2005), iar în Maramureș este o specie comună și abundentă (Szilágyi, 1876; Ardelean, 1993; Murariu și Răduleț, 1998; Ardelean și Béres, 2000).

Fig. nr. 125 – *Sciurus vulgaris* în pădure la Baia Mare

Este frecventă și cu efective însemnate în zonă, fiind observată de noi mai rar în pădurile din depresiune, dar frecventă în pădurile de pe Munceii Băii Mari și din zona montană.

Deci, veverița este o specie frecventă în pădurile zonei.

1944. *Spermatophilus citellus* (Linnaeus) – popândău

Specie endemică europeană, întâlnită mai ales în Câmpia Tisei, iar în NV-ul României în zonele de șes și de deal, cu locuri deschise, înierbate și cu soluri afânate (Murariu, 2000), unde se hrănește numai cu resturi de plante spontane (Miller, 1912; Călinescu, 1956; Dănilă, 1984; Ardelean, 1998; Murariu, 2001). Este o specie vulnerabilă pentru România (Murariu, în Botnariuc și Tatole, 2005).

Pentru zona cercetată este citat de Ardelean (2001-2002), ca specie comună în Câmpia Someșului, inclusiv la Seini, dar și de Murariu (2000) în tot nordul Câmpiei Tisei și pe culuarul Someșului spre Ardușat.

Prin urmare, popândăul este o specie rară și limitată la culuarul Someșului din Depresiunea Baia Mare.

CRICETIDAE

1945. *Cricetus cricetus* (Linnaeus) – hârciog

Specie paleartică, prezentă în toate regiunile agricole din zona de stepă, ajungând până la 400-500 m altitudine, unde sapă galerii, fiind foarte dăunător pentru culturile de cereale. Este o specie vulnerabilă în țara noastră (Murariu, în *Botnariuc și Tatole*, 2005).

Efectivele sale se află în declin în toată țara, inclusiv în NV-ul României, devenind tot mai rar în perioada 1969-1990, datorită prelucrării intensive a solului, decimării lor de păsările răpitoare și capturării unor exemplare pentru blană. În prezent, are loc refacerea populațiilor de hârciog datorită fărâmițării întinselor tarlale în loturi individuale, multe din ele rămase pârloage (Murariu, 2000; *Ardelean și Karácsonyi*, 2000). Lipsește din Maramureș.

Pentru Depresiunea Baia Mare, mai precis pentru vecinătatea sa, este citat de *Ardelean* (1998), *Ardelean și Karácsonyi* (2002), din culturile agricole de la Cicârlău, Seini și Someșeni de pe Someș.

Noi îl considerăm specie relativ rară în Depresiunea Baia Mare, prezentă numai pe Valea Someșului.

ARVICOLIDAE

1946. *Arvicola terrestris* Linnaeus - șobolan roșu de apă

Specie central-europeană, politipică, răspândită în toată regiunea paleartică, unde construiește galerii la marginea apelor. Consumă cartofi, rădăcinoase, rădăcini de arbori, iar iarna icrele peștilor și chiar pești mici.

La noi este prezent aproape în toată țara, de la șes la munte (1000-1200 m altitudine), pe lângă râuri liniștite și ape stătătoare. După *Ionescu* (1968), în România este prezent prin trei subspecii: a) *A.t. terrestris* (L.), la șes până la 300 m altitudine; b) *A.t. amphibius* (L.), mai răspândită decât subspecia precedentă; c) *A.t. scherman* Shaw, la altitudini cuprinse între 400-1200 m. Este o specie vulnerabilă la noi (Murariu, în *Botnariuc și Tatole*, 2005).

Pentru NV-ul României este citat de *Ionescu* (1968), *Ardelean* (1998), *Murariu* (2000, 2001), *Ardelean și Karácsonyi* (2002), pe malurile Turului, Someșului și pe Valea Ierului, cu efective reduse, fiind concurat în locurile preferate de șobolanul cenușiu (*Rattus norvegicus*), care s-a adaptat și la înot, instalându-se cu succes pe malurile râurilor. Este prezent și în Maramureș ca specie relativ frecventă, îndeosebi în zonele montane (*Wagner*, 1974; *Murariu și colab.*, 1997; *Murariu și Răduleț*, 1998; *Ardelean și*

Béres, 2000).

Pentru Depresiunea Baia Mare nu este citat decât din zonele limitrofe montane (Podișul Vulcanic Oaș-Maramureș) și Munții Gutâi-Igniș de *Murariu și Răduleț* (1998).

Prin urmare, șobolanul roșu de apă este o specie rară în Depresiunea Baia Mare, prezentă numai în zona montană.

1947. *Ondatra zibethica* Linnaeus – bizam

Specie nord-americană colonizată în Europa din crescătoriile furnizoare de blănuri. Prezent de-a lungul apelor curgătoare sau stătătoare, ducând o viață nocturnă. Își sapă galerii în malul apelor, a digurilor sau sub terasamentul de cale ferată. Se hrănește cu plante acvatice, moluște, crustacei, insecte de apă, pești, pui de pasăre.

A ajuns în vestul țării în cursul anilor 1938-1939, prin migrație din Ungaria, de unde a pătruns pe Dunăre, inclusiv în Deltă. Astăzi, este răspândit de-a lungul râurilor și heleșteelor din toată țara.

Pentru NV-ul României este menționat de *Velcea* (1964), *Bogdan și Călinescu* (1976), *Ardelean* (1998), *Murariu* (2000, 2001), ca specie frecventă și abundentă, iar în Maramureș de *Béres* (1968, 1989), *Ardelean și Béres* (2000), începând cu anul 1966, după care dată a înaintat pe toate râurile zonei, unde a avut populații viguroase, actualmente reduse numai la cele din bălțile din zăvoiul Tisei.

Pentru Depresiunea Baia Mare este semnalat de *Ardelean* (2001-2002) pe Someș, inventariindu-se prin anul 1995; la Apa – 40 exemplare, Borlești – 30 exemplare; de *Teodoreanu* (1971) pe Someș la Cicârlău, Recea, Mireșu Mare, Sâlsig; de *Murariu* (2000) pe Someș, Tur și Ier.

Noi l-am sesizat pe Someș, Lăpuș, Valea Sălajului, bălțile piscicole de la Ariniș.

Prin urmare, bizamul este o specie frecventă și abundentă în Depresiunea Baia Mare pe Someș, Lăpuș și lacurile piscicole aferente.

1948. *Microtus arvalis* (Pallas) - șoarece de câmp

Specie endemic-europeană, de la Atlantic până în centrul Rusiei, fiind cel mai răspândit rozător de la noi (comun), trăind în grupuri sau izolat, prin terenuri cultivate, adesea prin pătule, șire de paie ori stoguri de fân. Consumă cu lăcomie grăunțe, legume, ierburi proaspete. Își sapă galerii simple la rădăcina ierburilor. În unii ani, are caracter de invazie, distrugând imense suprafețe însămânțate cu cereale. La noi este prezentă subspecia *M.a. laevis* Miller, care se distinge prin talia sa mare și blana mai întunecată.

Pentru NV-ul României este citat de *Ardelean* (1998), *Murariu* (2000, 2001), *Ardelean și Karácsonyi* (2002), care îl găsesc comun în culturi și fânețe, deci în zone cu oarecare umiditate, dar ultimii nu atestă aici clasicele invazii ciclice, motiv pentru care nu sunt necesare măsuri speciale de combatere. Din Maramureș este semnalat de *Szilagy* (1876), *Wagner* (1974), *Murariu și Răduleț* (1998), *Ardelean și Karácsonyi* (2000), ca specie foarte frecventă din zăvoaiele râurilor până în vârfurile Munților Rodnei.

Noi l-am întâlnit în zona cercetată peste tot în partea depresionară și montană joasă, ca specie frecventă și abundentă.

1949. *Microtus agrestis** (*Linnaeus*) - șoarece de pământ

Specie paleartică din vestul Europei și până la lacul Baikal, higrofilă, preferând biotopurile umede și reci, locurile umbrite cu mocirle, hrănindu-se cu plante spontane. Toamna își sapă galerii.

La noi, este prezentă subspecia *M.a. gregarius* L., semnalată numai în NV-ul Transilvaniei, unde, după *Ardelean* (1998), *Murariu* (2000, 2001) și *Ardelean și Karácsonyi* (2002), se găsește în populații mici și izolate, fiind o specie vulnerabilă (*Murariu*, în *Botnariuc și Tatole*, 2005). Este prezent și în Maramureș, având o densitate redusă, fiind semnalat de *Wagner* (1974), *Murariu și Răduleț* (1998) și *Ardelean și Béres* (2000).

Prezența șoarecelui de pământ în Depresiunea Baia Mare este însă incertă. Noi nu l-am întâlnit în deplasările pe teren.

1950. *Microtus tatricus Kratochvil* - șoarece de Tatra

Endemit carpatic cu distribuție geografică în Polonia, Slovacia, Ucraina și România, având ca biotop pădurile montane de peste 800 m altitudine. Este o specie vulnerabilă (*Murariu*, în *Botnariuc și Tatole*, 2005).

În România a fost semnalat de *Flousek și colab.* (1984) în Munții Rodnei și de *Murariu și Răduleț* (1998), *Murariu* (2000) în Pietrosul Rodnei, Valea Runcu, Pod Cireș – din bazinul Mara, ceea ce ne face să credem că șoarecele de Tatra este probabil prezent și în zona montană a Depresiunii Baia Mare.

MURIDAE

1951. *Mycromis minutus Pallas* - șoarece pitic

Specie paleartică, întâlnită din vestul Europei până în Japonia. La noi, este prezentă subspecia *M.m. pratensis* (Ockskay), răspândită în toată țara, pe ogoare, în grădini, livezi, poieni, pajiști, la marginea pădurilor și apelor, prin tufișuri. Se hrănește cu rădăcini, dar și cu insecte și viermi. Este

o specie vulnerabilă (*Murariu*, în *Botnariuc și Tatole*, 2005).

După *Szabó* (1960), *Murariu* (2000, 2001), *Ardelean* (1998), *Ardelean și Karácsonyi* (2002), în NV-ul României există populații mici, în locuri umede, cu vegetație înaltă, dar și pe terenuri cultivate cu cereale pe lângă ape. Nu este o raritate nici în Maramureș, mai ales în partea sa depresionară, fapt atestat de *Murariu și Răduleț* (1998), *Ardelean și Béres* (2000).

Noi l-am găsit în liziera unei păduri din hotarul localității Cicârlău (1 exemplar – 21.06.2004).

Șoarecele pitic este considerat în prezent o apariție rară în Depresiunea Baia Mare și în exemplare modeste în partea sa joasă.

1952. *Apodemus flavicollis** *Linnaeus* - șoarece gulerat

Specie europeană, politipică, răspândită în partea centrală a Europei. În România se găsește forma nominată *A.f. flavicollis* Hamar, comună în pădurile de fag și de stejar, până la 800 m altitudine, în exemplare puține, ajungând chiar în pădurile de rășinoase și în zona subalpină și alpină.

Din NV-ul României este citat de *Szabó* (1960), iar semnalarea sa în Maramureș ca specie frecventă între altitudinile de 300-1400 m se datorește lui *Wagner* (1974), *Ardelean* (1993), *Murariu și Răduleț* (1998), *Ardelean și Béres* (2000).

Prezența șoarecelui gulerat în Depresiunea Baia Mare este posibilă, dar nu atestată.

1953. *Apodemus sylvaticus* (*Linnaeus*) – șoarece de pădure

Este un element european, întâlnit în Europa, Asia Mică și Africa, fiind unul dintre cele mai răspândite rozătoare de la noi, chiar dominant, pentru că este adaptat la habitate foarte diferite (orice fel de pădure, mai ales stejărete, locuri deschise, culturi agricole, terasamente de cale ferată, așezări umane, mai umede sau mai aride). Se hrănește cu semințe, fructe sălbatice și mai rar cu boabe de cereale. Sapă galerii adânci sub rădăcinile arborilor.

Szabó (1960), *Ardelean* (1998) și *Murariu* (2000) îl include pe lista speciilor faunistice din NV-ul României ca specie frecventă, iar *Szilágyi* (1876), *Wagner* (1974), *Ardelean* (1993), *Murariu și Răduleț* (1998), *Ardelean și Béres* (2000), îl consideră răspândit din fundul Depresiunii Maramureș până în munții din jur în etajul subalpin, iarna intrând în cabane, case izolate, refugii etc.

Având în vedere prezența sa în zonele învecinate presupunem posibilă prezența sa și în Depresiunea Baia Mare, în zonele înalte ale acesteia.

1954. *Apodemus agrarius* (Pallas) - șobolan de câmp

Este o specie central și est-europeană, comună în toată țara. Vara se află pe ogoare, la marginea pădurilor, prin tufișuri, iar iarna prin hambare, magazii, grajduri. Se hrănește omnivor și își sapă galerii la rădăcinile arborilor.

În România are o răspândire neobișnuit de sporadică și de discontinuă, fiind reprezentat prin subspeciile: *A.a. agrarius* Pallas, care are o distribuție generală, și *A.a. kahmanni*, prezentă numai în Deltă. Prima subspecie este răspândită vara în zonele agricole și silvice, iar iarna în vecinătatea locuințelor (**fig. nr. 126**).

Szabó (1960), Murariu (2001), Ardelean și Karácsonyi (2002) îl include pe lista faunistică a NV-ului României, ca specie rară, iar Simionescu (1971), Wagner (1974), Murariu și Răduleț (1998), Ardelean și Béres (2000) pe cea a Maramureșului, cu răspândire redusă în zăvoaiele râurilor până la altitudinea de 1100 m. Simionescu (1971) o menționează din Munții Gutin, iar Murariu și Răduleț (1998) de pe Igniș și Platoul Vulcanic Oaș – Maramureș, la altitudini de 700-1000 m (Poiana Brazilor și Valea Mara).

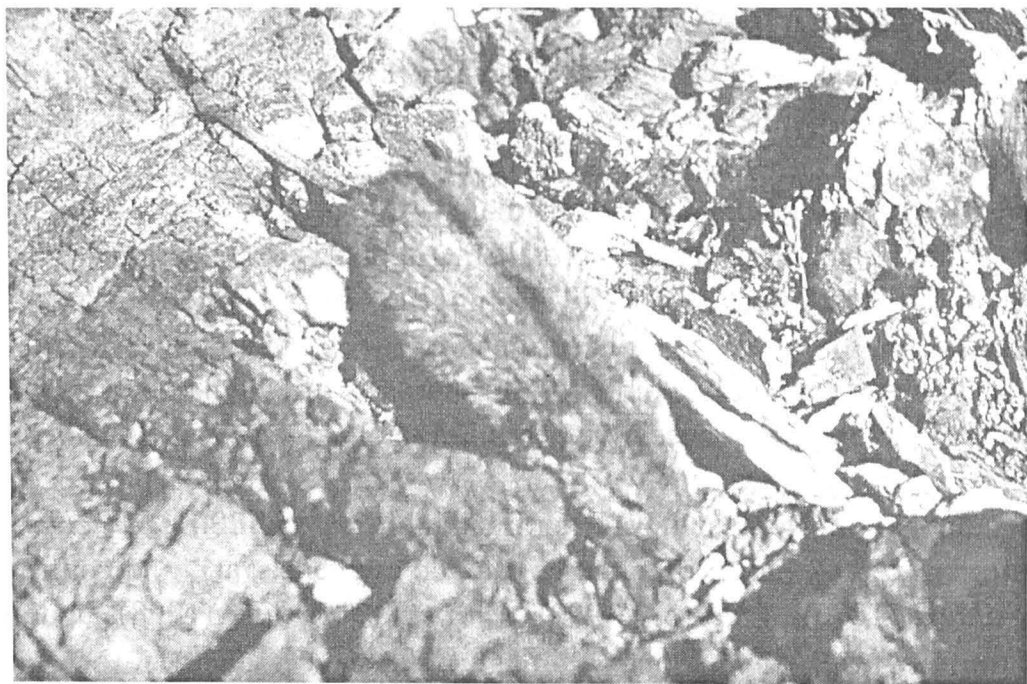

Fig. nr. 126 – *Apodemus agrarius* în Poiana Brazilor, Munții Gutâi

În concluzie, șobolanul de câmp este o specie relativ frecventă în Depresiunea Baia Mare, fiind prezent în zona montană a acesteia.

1955. *Rattus norvegicus* (Berkenhant) - șobolan cenușiu

Specie cosmopolită, răspândită în toată Europa, comună în toată țara, pe lângă depozite de cereale, mori, grajduri, pivnițe, gropi de gunoaie, pe malul apelor, înotând bine, având o mare capacitate de adaptare.

Este prezent și în NV-ul țării, atât în ecosistemele naturale, cât și în cele antropizate, cultivate sau în localități (Szabó, 1960; Murariu, 2001; Ardelean și Karácsonyi, 2001), dar și în Maramureș, ca o specie care s-a răspândit exagerat în zonă, provocând pagube însemnate (Szilágyi, 1876; Murariu și Răduleț, 1998; Ardelean și Béres, 2000).

Noi l-am găsit pretutindeni în Depresiunea Baia Mare, ca specie comună și abundentă, mai ales în zona depresionară, în localități.

1956. *Mus musculus* Linnaeus - șoarece de casă

Specie ubicvistă, sinantropă, comună în toată țara. Are însă populații care se hrănesc omnivor, în afara localităților, de obicei în culturile de cereale din NV-ul României (Ardelean, 1998; Ardelean și Karácsonyi, 2002). Și în Maramureș este o specie frecventă, care, datorită înmulțirii exagerate, a devenit un dăunător periculos (Szilágyi, 1876; Wagner, 1974; Murariu și Răduleț, 1998).

Noi l-am găsit comun și abundent în toată Depresiunea Baia Mare, mai ales în localități.

GLIRIDAE

1957. *Myoxus glis* (Linnaeus) - pârș mare

Este răspândit în Europa centrală meridională și de est, în pădurile de foioase din toată țara (excepție Dobrogea), în arborete de amestec, lăstărișuri, parcuri și livezi, de la șes până în zonele subalpine, îndeosebi la șes și în zonele colinare, ca omnivor, legându-se trofic de prezența ghindei, jirului și nucilor. Este o specie vulnerabilă la noi (Murariu, în Botnariuc și Tatole, 2005).

În NV-ul României este rar întâlnit (Murariu, 2001; Ardelean și Karácsonyi, 2002), iar în Maramureș este, de asemenea rar, fiind confirmat de Szilágyi (1876), Ardelean (1993), Murariu și Răduleț (1998), unde nu este rar.

Noi l-am întâlnit pe Someș la Gârdani, dar și în căștănișul de pe Dealul Murgăul Mare (Baia Mare).

Având în vedere că este prezent peste tot în zonă îl considerăm răspândit, mai ales în păduri, dar fără a avea efective mari.

1958. *Muscardinius avellanarius* (Linnaeus) - pârșul de alun

Element central și est-european, prezent în Europa și nordul Anatoliei, fiind cea mai larg răspândită specie de pârși de la noi, mai frecvent în tufișurile de alun din silvostepă și până în molidișuri (altitudine 2000 m), rar în câmpie, hrănindu-se cu nuci, ghindă și muguri de arbori. În România, este o specie vulnerabilă (Murariu, în *Botnariuc și Tatole*, 2005).

În NV-ul țării noastre trăiește în toate tipurile de pădure, fiind găsit aici de Ardelean (1998) și Murariu (2000). În Maramureș, este o specie montană obișnuită, dar, având o viață nocturnă, este mai greu observat.

Deoarece este prezent în toate zonele limitrofe Depresiunii Baia Mare și mai ales în Oaș și Maramureș (Murariu, 2000), îl includem pe lista faunistică a zonei cercetate, anume în pădurile montane.

CARNIVORA

CANIDAE

1959. *Canis lupus* Linnaeus – lup

Specie central și est-europeană, răspândită mai mult în partea răsăriteană a Europei.

În România, are o arie largă de răspândire, începând cu stufărișurile Dunării și a Deltei și până în regiunile lipsite de vegetație ale Carpaților, cu frecvență mai mare în pădurile de foioase carpatice, fără a fi comun, hrănindu-se cu capre, oi, porci, iepuri și la nevoie chiar hoituri. Grație unei mari amplitudini ecologice este întâlnit și în unele zone de șes. La noi, este o specie vulnerabilă (Murariu, în *Botnariuc și Tatole*, 2005).

În NV-ul României există încă efective optime pentru menținerea speciei, cu toată campania de stârpire de acum patru-cinci decenii (Ardelean, 1998; Murariu, 2000, 2001). În Maramureș, deși există un efectiv puternic, densitatea sa este redusă, având tendința diminuării în ultima perioadă (Szilagyi, 1876; Ardelean și Béres, 2000).

În Depresiunea Baia Mare este reprezentat prin exemplare izolate în pădurile de pe Dealurile Codrului, Munceii Băii Mari și a altor zone colinare și chiar montane, așa cum rezultă din evidențele ocoalelor silvice.

1960. *Vulpes vulpes* Linnaeus – vulpe

Specie central-europeană și nord-mediteraneană, politipică, răspândită în toată Europa.

În România este prezentă subspecia *V.v. crucigera* Bechstein (vulpea roșcată), comună în toată țara, începând din Delta Dunării și până în golul alpin, cu densitatea cea mai mare în regiunea colinară, acoperită de păduri,

dar și prin câmp deschis și bălți. Se hrănește cu șoareci, iepuri, păsări, insecte, melci, fructe și semințe.

În NV-ul României este comună în pădurile de foioase colinare, fiind repartizată aproape uniform, inclusiv în cotloanele din malul canalelor de hidroameliorații, neexistând localitate din zonă fără 4-5 exemplare de vulpi (*Vasiliu și Almășan*, 1969; *Ardelean*, 1998; *Murariu*, 2001; *Ardelean și Karácsonyi*, 2002, 2005). În Maramureș, există o populație viguroasă de vulpi, dar cu o fluctuație periodică. Fiind comună, este un important vânat, răspândit din zăvoiul Tisei și până în golurile de munte (*Szilágyi*, 1876; *Béres*, 1989; *Ardelean și Béres*, 2000).

Din Depresiunea Baia Mare este citată de *Ardelean* (2001-2002), de pe malurile canalelor de hidroameliorații, cât și din culturile agricole din zona inundabilă a Someșului.

Noi am identificat-o de multe ori în fiecare localitate din zona cercetată.

În consecință, considerăm vulpea o specie frecventă și cu populații însemnate în toată Depresiunea Baia Mare.

URSIDAE

1961. *Ursus arctos* Linnaeus – urs

Specie paleartică, monotipică, răspândită în ținuturile păduroase, mai ales în munții înalți ai Europei.

În România este prezent de-a lungul lanțului Carpatic (mai rar în Carpații Meridionali), prin păduri mari și dese, puțin umblate, liniștite, cu stânci și arbori căzuți (*Ionescu*, 1968). Se întâlnește și în subzonele pădurilor de rășinoase, de fag și de amestec, coborând și în cele de gorun până la altitudinea de 500-600 m. Efectuează deplasări sezoniere pe verticală, toamna coboară prin livezi, pe lângă localități, provocând pagube prin distrugerea pomilor fructiferi. Este o specie vulnerabilă în țara noastră (*Murariu*, în *Botnariuc și Tatole*, 2005) (**fig. nr. 127**).

Ursul lipsește din NV-ul României, dar este un mamifer stabil în fauna Maramureșului, având o populație viguroasă, începând cu fundul depresiunii până în golul de munte, nu cu mult sub cel optim pentru zonă (*Szilágyi*, 1876; *Paszlavszyk*, 1918; *Béres*, 1989; *Ardelean și Béres*, 2000).

Conform statisticilor silvice, este prezent și în Depresiunea Baia Mare, în zona montană superioară, dar în efective modeste (Munții Gutâi, Igriș, Țibleș).

Fig. nr. 127 – *Ursus arctos* în Munții Gutâi

MUSTELIDAE

1962. *Mustela erminea* Linnaeus – hermelină

Specie holarctică, cu răspândire mai ales circumpolară, iar în Europa ocupă centrul și răsăritul acesteia, fiind un carnivor ce se hrănește cu șoareci, reptile, păsări, ouă etc.

În România este comună, de la șes la munte, prin subspecia *M.e. aestiva* Kerr, pe pajiști, în liziera pădurii, având vara culcușul în găuri de hârciog, crăpături ale stâncilor, sub grămezi de piatră, iar iarna pe lângă locuințe, în păduri, cotețe și grajduri. Este totuși socotită specie vulnerabilă pentru țara noastră (Murariu, în *Botnariuc și Tatole*, 2005).

În NV-ul României este prezentă în mai multe locuri și în exemplare izolate (Vasiliu și Almășan, 1969; Ardelean, 1998; Murariu, 2000, 2001; Ardelean și Karácsonyi, 2002, 2005). În Maramureș este o specie aproape comună, frecventă mai ales pe lângă râuri (Béres, 1989; Ardelean, 1993; Murariu și Răduleț, 1998).

Deși în Depresiunea Baia Mare nu a fost citată, datele oferite de evaluările silvice ne conduc spre concluzia că este prezentă în exemplare însemnate în sudul zonei cercetate, pe Valea Someșului.

1963. *Mustela nivalis* (Linnaeus) – nevăstuică

Specie holarctică, cu răspândire circumpolară, prezentă în toată Europa. La noi este întâlnită subspecia *M.n. nivalis* L., destul de comună,

vara prin pajiști, poieni, iarna pe lângă așezări umane.

În NV-ul României este mai numeroasă decât hermina, trăind în păduri, dar și în locuri deschise, cultivate (*Ardelean*, 1998; *Murariu*, 2000-2001; *Ardelean și Karácsonyi*, 2002), iar în Maramureș este o specie frecventă, cu populații însemnate în zăvoaiele Tisei și ale afluenților săi până în zona subalpină a munților (*Szilágyi*, 1876; *Béres*, 1989; *Ardelean*, 1993; *Murariu și Răduleț*, 1998; *Ardelean și Béres*, 2000).

Din Depresiunea Baia Mare este citată de *Ardelean* (1998) de pe Valea Someșului.

Noi am întâlnit-o în pădurile de pe Valea Borcutului (Baia Mare).

O considerăm prezentă în Depresiunea Baia Mare în efective mici în sectorul sudic al acesteia.

1964. *Mustela putorius Linnaeus* - dihor comun

Element european, politipic - răspândit în țara noastră prin subspecia nominată *P.p. putorius* L. - comun, de la șes la munte, în localități, pe lângă cursuri de ape, prin clăi de grâu, grămezi de lemne, ruine, magazii de cereale, urcând până la 1200 m altitudine. În general, urmărește omul, trăind pe lângă localități, cătune, case izolate, cabane. Se hrănește cu găini, porumbei, ouă, șopârle, șerpi, broaște, pești.

În NV-ul României este frecvent, fiind prezent aproape în fiecare localitate, atât în zona colinară, cât și în cele de șes (*Ardelean*, 1998; *Murariu*, 2001; *Ardelean și Karácsonyi*, 2002, 2005). Este larg răspândit și în Maramureș, fiind comun și frecvent (*Szilágyi*, 1876; *Ardelean și Béres*, 2000).

Din Depresiunea Baia Mare este citat de *Ardelean* (1998, 2001-2002), din Câmpia Someșului și de pe dealurile Codrului.

Noi am consemnat prezența sa în zona cercetată, în toată partea depresionară și colinară, ca frecvent, mai ales pe Munceii Băii Mari (ex. Apa Sărată).

În concluzie, dihorul comun este un mamifer frecvent în toată Depresiunea Baia Mare, cu excepția zonei montane.

1965. *Martes martes (Linnaeus)* - jder de copac

Specie paleartică, central și est-europeană, comună în pădurile din emisfera nordică. La noi este răspândită subspecia *M.m. martes* (L.), în pădurile de foioase din lanțul carpatic, trăind prin scorburile și crăpăturile stâncilor, ca omnivor, hrănindu-se cu fructe, miere, insecte mari, cocoș de munte etc.

În NV-ul României acest jder populează pădurile compacte de foioase din zona de șes și colinară, fiind însă rar și cu efective mici (*Ardelean*, 1998; *Murariu*, 2000; *Ardelean și Karácsonyi*, 2002). În Maramureș, este destul de frecvent în ținuturile păduroase, de pe dealuri până la limita zonei forestiere (*Szilágyi*, 1876; *Béres*, 1989; *Ardelean*, 1993; *Murariu și Răduleț*, 1998; *Ardelean și Béres*, 2000).

Noi l-am găsit în zonă în pădurile de la Buzești și Rodina.

Pentru Depresiunea Baia Mare, *Ardelean* (1998) îl menționează în pădurile de fag din Munții Oaș și Gutin, rar și în exemplare modeste.

Îl considerăm un mamifer rar în pădurile de foioase din zonele colinare și montane ale Depresiunii Baia Mare.

1966. *Martes foina* *Erxleben* - jder de piatră

Specie paleartică, răspândită în partea centrală și estică a Europei. La noi este o specie comună în zonele colinare și chiar la câmpie, preferând locurile stâncoase și vecinătatea locuințelor, fiind omnivor, dar atacând cu sălbăticie găinile din cotețe.

În NV-ul României apare accidental, pe Culmea Codrului, în foarte puține exemplare (*Ardelean*, 1998; *Ardelean și Karácsonyi*, 2002), iar în Maramureș a devenit mai rar, fără a fi o specie periclitată (*Szilágyi*, 1876; *Béres*, 1993; *Ardelean*, 1993; *Ardelean și Béres*, 2000).

Pentru Depresiunea Baia Mare este citat doar de *Ardelean* (1998) din Munții Gutinului ca specie rară.

Noi l-am găsit pe Dealul Murgăul Mare (Munceii Băii Mari) și la Gârdani pe Someș, fiind deci o specie rară în zonă.

1967. *Meles meles* *Linnaeus* – viezure

Specie europeană, monotipică, răspândită în cea mai mare parte a Europei. În România, are o largă răspândire, fiind comun, de la șes la munte, mai numeros în zona colinară. Se întâlnește în aceleași locuri cu vulpea, la marginea pădurilor subcarpatice și în apropierea terenurilor de cultură, săpându-și vizuină.

Este prezent și în NV-ul României, în zonele deluroase, cu păduri înconjurată de terenuri agricole, ca specie relativ frecventă (*Ardelean*, 1998; *Murariu*, 2000; *Ardelean și Karácsonyi*, 2002, 2005). Totodată, este un element stabil în zona Maramureșului, având efective importante, mai mult în partea depresionară a acestuia (*Szilágyi*, 1876; *Béres*, 1989; *Ardelean și Béres*, 2000).

Pentru Depresiunea Baia Mare este citat de *Ardelean* (1998, 2001-

2002) de pe Culmea Codrului și Câmpia Someșului ca fiind destul de frecvent.

Noi l-am identificat în zonă pe Valea Sălajului la Ariniș și pe Someș la Gărdani, Cicârlău, Seini.

Îl considerăm destul de frecvent în partea depresionară și colinară a Depresiunii Baia Mare, în apropierea localităților.

1968. *Lutra lutra Linnaeus* – vidra

Specie paleartică, monotipică, răspândită în Europa. În România este comună în zona apelor curgătoare, mai frecventă pe câmpie și coline și mai rară în zona montană. După *Ionescu* (1968), este mai frecventă pe lângă pâraiele de munte bogate în păstrăvi, trăind în apă și pe uscat. Este carnivoră, hrănindu-se cu pești, broaște, raci, mamifere mici, fiind o specie vulnerabilă în țara noastră (*Murariu, în Botnariuc și Tatole, 2005*).

Prezența sa în apele din NV-ul României este sigură, efectivele fiind în creștere (*Ardelean, 1997, 1998; Ardelean și Karácsonyi, 2002*). În Maramureș, este prezentă în zăvoitul Tisei și până în pâraiele de munte cu mult păstrăv, având efective însemnate, mult ameliorate, deoarece au scăzut cererile de blănuri prețioase (*Szilágyi, 1876; Béres, 1989; Ardelean, 1993; Murariu și Răduleț, 1998; Ardelean și Béres, 2000*).

Din Depresiunea Baia Mare este citată de *Ardelean* (1998, 2001-2002), care o menționează de pe Someș la Apa și Someșeni și pe afluenții acestuia.

A fost observată de pescari, tot pe Someș, în zona Ardușat – Borlești, iar în vara și toamna 2006 am putut-o observa și noi, apărând seara, de câteva ori, pe Lăpuș, la Coruia, hrănindu-se intens pe lângă maluri, la fel ca pe Someș, la Ilba și Săbișa.

Considerăm vidra o specie frecventă în Depresiunea Baia Mare, pe Someș și afluenții săi, îndeosebi în cursul inferior.

FELIDAE

1969. *Felis silvestris Schreber* - pisica sălbatică

Specie paleartică, prezentă în centrul și sudul Europei, reprezentată în România prin subspecia *F.s. silvestris* Schreber, destul de comună, de la șes până în pădurile de rășinoase din Carpați (altitudine 900-1200 m), preferând pădurile întinse, liniștite, cu scorburi, hrănindu-se carnivor. În România, este o specie vulnerabilă (*Murariu, în Botnariuc și Tatole, 2005*).

În NV-ul țării apare mai ales în pădurile de foioase, preferându-le pe cele de stejar, nelipsind nici din luncile râurilor (*Ardelean și Karácsonyi, 2002*). Este prezentă și în Maramureș, în pădurile din zona depresionară și

mai puțin în zonele înalte, unde este înlocuită de râs (*Szilágyi*, 1876; *Ardelean*, 1993; *Murariu și Răduleț*, 1998; *Ardelean și Béres*, 2000).

Pentru Depresiunea Baia Mare este menționată de *Ardelean* (1998), de pe Culmea Codrului, iar noi am semnalat-o în pădurile de la Seini, Ilba, Cicârlău, zona Căvnic.

În perioada 2001-2005 au fost împușcate la Coruia și împrejurimi 2 exemplare de pisică sălbatică, fiind însă deseori sesizată și în pădurile de la Lăpușel și Sârbi.

În consecință, pisica sălbatică este prezentă în exemplare izolate aproape în toate pădurile din zonele colinare și montane de altitudine medie din Depresiunea Baia Mare.

1970. *Lynx lynx* (*Linnaeus*) – râs

Specie paleartică, politipică, răspândită în nordul Europei și în Carpați, reprezentată în toată țara prin forma nominată *L.l. lynx* (L.).

În România, arealul râsului se rezumă la arcul carpatic, fiind mai frecvent în Carpații Orientali. Totuși, este o specie vulnerabilă pentru România (*Murariu*, în *Botnariuc și Tatole*, 2005).

Se întâlnește în Maramureș, ca specie rară, dar cu o populație viabilă, mai mult în etajul boreal, dar și până în cel subalpin, fiind citat de *Szilágyi* (1876), *Béres* (1998), *Ardelean* (1993), *Murariu și Răduleț* (1998), *Ardelean și Béres* (2000).

Pentru Depresiunea Baia Mare este menționat de *Béres* (1989), apreciind că datorită ușoarei creșteri de efectiv, în ultimii ani, a fost depistat și în zona vulcanică Gutâi-Igriș, în văile Mara și Săpânța din etajul nemoral.

Deci, râsul este un carnivor rar în Depresiunea Baia Mare, prezent doar în pădurile din zonele montane înalte, în exemplare izolate.

ARTIODACTYLA

SUIDAE

1971. *Sus scrofa* *Linnaeus* – mistreț

Specie paleartică, răspândită în estul Europei și în vestul Asiei. La noi este prezentă subspecia *S.s. attila* Thomas (*Vasilii și Șova*, 1968), comună în toată țara, începând din Delta Dunării până în pădurile Carpaților.

Trăiește prin desigurii, în apropierea locurilor mlăștinoase, ca specie omnivoră. Noaptea, iese după hrană pe culturile agricole de la marginea pădurilor (cartofi, porumb, trifoi de semință etc.), provocând mari pagube.

În NV-ul României este numeros în pădurile de câmpie și de deal, fiind o importantă specie de vânat de aici (*Murariu*, 2000, 2001-2002,

Ardelean și Karácsonyi, 2002, 2005), ajungând la 10-30 exemplare pe localitate. În Maramureș, are o populație viguroasă, care se apropie de efectivul optim, fiind răspândit din zăvoiul Tisei până în golul de munte din zona subalpină (*Szilágyi*, 1876; *Béres*, 1989; *Ardelean și Béres*, 2000).

În Depresiunea Baia Mare l-am sesizat în efective mari, mai ales în zona depresionară și colinară, îndeosebi pe Valea Someșului, unde efectivele pot ajunge chiar la 10 exemplare pe localitate. De asemenea, pretutindeni în zonă am sesizat urme și scurmături proaspete. dovedind frecvența și abundența sa.

CERVIDAE

1972. *Cervus elaphus* Linnaeus - cerb european

Specie holarctică, răspândită în Europa centrală, reprezentată la noi prin subspecia *C.e. transsylvanicus* Matschie (*Cotta*, 1969, nu distinge mai multe subspecii), întâlnită în păduri, de la șes la munte.

În România, cerbul european este răspândit în tot arcul carpatic, având o arie mai extinsă și o densitate mai mare în Carpații Orientali. Este specie vulnerabilă în țara noastră (*Murariu*, în *Botnariuc și Tatole*, 2005).

În NV-ul României trăiește în zonele împădurite colinare înalte (*Ardelean*, 1998; *Ardelean și Karácsonyi*, 2002), iar în Maramureș există un nucleu cu o populație viabilă, capabilă să refacă efectivul, mai ales în Munții Rodnei și Maramureșului (*Szilágyi*, 1876; *Ardelean și Béres*, 2000).

Pentru Depresiunea Baia Mare este citat de *Ardelean* (1998), *Ardelean și Béres* (2000), care îl menționează în efective mici în Munții Igniș și pe dealurile Codrului.

Din documentele silvice, rezultă prezența sa în pădurile de pe Munții Igniș – Gutâi, și de pe Culmea Codrului.

În concluzie, cerbul european este o specie rară în Depresiunea Baia Mare, fiind întâlnit numai în pădurile montane și colinare din zonă, având efective mici.

1973. *Capreolus capreolus* (Linnaeus) – căprior

Specie paleartică, politipică, răspândită în Europa. În România este prezentă subspecia *C.c. transsylvanicus* Matschic (nerecunoscută de *Cotta*, 1969).

Arealul căpriorului în România este foarte mare, de la șes până în etajul subalpin. Habitatele preferate sunt plantațiile forestiere și marginile pădurilor. Lipsesc doar din plantațiile de plop din lunca Dunării și din câteva păduri din Argeș și Oltenia. Este, totuși, socotit o specie vulnerabilă

pentru țara noastră (Murariu, în *Botnariuc și Tatole*, 2005) (fig. nr. 128).

Fig. nr. 128 – *Capreolus capreolus*, specie comună în toate habitatele zonei

În NV-ul României, ocupă practic toate habitatele, de la păduri și lunci sau tufișuri până în locurile deschise, inclusiv în culturile agricole, ajungând la 40-60 exemplare pe fond de vânătoare (Ardelean, 1998; Murariu, 2000; Ardelean și Karácsonyi, 2002, 2005).

Maramureșul are un efectiv viguros de căpriori, dar cu o densitate medie, fiind mai numeroasă în zonele colinare, unde ating efectivul optim (Szilágyi, 1876; Béres, 1989; Ardelean și Béres, 2000).

După datele silvice și observațiile noastre, căpriorul este o specie frecventă și cu efective medii în toată Depresiunea Baia Mare, de la Someș până în munții Gutâi și Igniș, fiind observat în fiecare localitate din zonă.

3.3. SITUAȚIA TAXONOMICĂ PRIVIND SPECIILE DE ANIMALE MENȚIONATE ÎN DEPRESIUNEA BAI A MARE

În Depresiunea Baia Mare sunt prezentate un număr de 1973 specii cuprinse în 11 încregături și 27 clase de animale.

Mai bine reprezentate sunt încregăturile *Ciliata* (49 specii), *Nemathelminthes* (68 specii), *Arthropoda* (1370 specii) și *Vertebrata* (329 specii). Dar cele mai bine reprezentate în Depresiunea Baia Mare sunt clasele *Insecta* (1177 specii) și *Aves* (200 specii). Între insecte, sunt cu adevărat numeroase în zona cercetată ordinele *Diptera* (329 specii), *Coleoptera* (202 specii), *Lepidoptera* (184 specii) și *Hymenoptera* (121 specii), situație probabil și datorită și mai atente cercetări a acestora.

4. ECOLOGIA FAUNEI DEPRESIUNII BAIA MARE

Aici vom aborda ecologia principalelor grupe de animale, precum și cele mai caracteristice ecosisteme ale Depresiunii Baia Mare.

4.1. ECOLOGIA PROTOZOARELOR DIN ZONĂ

Ecologia acestui grup de animale din zona cercetată a fost puțin studiată, mai ales în privința celor din apele stagnante sau edafice. De aceea, s-au citat doar 90 specii de protozoare (56 din râuri și 33 parazite) – toate găsite în probele de rutină prelevate de autoritatea de gospodărire a apelor Baia Mare din cursurile inferioare ale Săsarului, Lăpușului și Someșului din Depresiunea Baia Mare.

În general, râurile au un zooplancton sărac, deoarece acesta, fiind dus de curent, nu are timp să se înmulțească intens. Dar, cursul depresionar al râurilor înainte menționate au fundul mâlos, o viteză relativ mică de curgere a apei și o încărcătură mai mare de substanțe organice biodegradabile, ceea ce explică o densitate mai mare a protozoarelor, în special a ciliatelor (*Sarcomastigophora* – 2 specii; *Rizopoda* – 7 specii; *Ciliata* – 49 specii). Totodată, constatăm dependența numărului de specii de protozoare din zooplancton de viteza de curgere a apei: Săsar – 4 specii; Lăpuș – 16 specii; Someș – 45 specii.

Oprindu-ne la ciliate, care sunt mai bine reprezentate, constatăm că majoritatea speciilor dulcicole suportă limite relativ largi privind variația temperaturii, pH-ului, oxigenului dizolvat și bioxidului de carbon. Dintre speciile cu optim de temperatură mai ridicată se numără: *Halteria grandinella*, *Coleps hirtus*, *Loxodes rostrum* etc., iar dintre cele care preferă temperatura scăzută speciile: *Chilodonella cucullulus*, *Tacysoma pellionella*, *Vorticella campanula*. Însă, pH-ul pare să nu aibă o influență simțitoare asupra componenței obișnuite a faunei de infuzori. Dintre speciile de ciliate care au fost găsite trăind liber în apă cu peste 80 % O₂ din saturație fac parte speciile *Paramecium bursaria*, *Amphileptus claperedei*, *Coleps histus*, *Tachysoma pellionella* etc., pe când la saturații ale oxigenului mici, sub 45 %,

se înmulțesc nestingherite specii ca *Loxodes rostrum* sau *Glaucoma scintilans*. Faptul că ciliatele menționate trăiesc în ape cu oxigen puțin se explică prin consumul rapid al acestuia de către organismele care le servesc drept hrană. Am menționat deja mai multe specii eurioxibionte, ca *Strombilidiu*, *gyrans* sau *Coleps hirtus*. În fine, bioxidul de carbon liber s-a găsit în biotopurile naturale unde erau prezente mai multe ciliate, ca *Loxodes rostrum*, *Glaucoma scintilans*, *Colpidium colpoda* sau *Amphileptus claperedei*.

Speciile menționate se hrănesc în special cu bacterii, unele cu protozoare bacterivore. Puține dintre ele consumă alge, cea mai mare parte a hranei constând din microorganisme fără clorofilă, producătoare de CO₂. Astfel, hrana ciliatelor dulcicole libere care consumă numai protozoare o găsim la mai multe specii ca *Amphileptus claperedei*, *Lotonatus fasciola*, *Lacrymaria olor*, forme prezente în ecosistemele acvatice reprezentate de Someș și afluenții lui.

Multe dintre speciile de protozoare menționate de noi sunt forme bioindicatoare, cu ajutorul cărora se poate stabili gradul de saprobitate a apelor dulci. Un nou sistem de clasificare a gradelor de saprobitate a apelor dulci a fost elaborat de *Sramek-Husek*, 1956 (cit. *Ardelean*, 1998). În tabelele lor sunt evidențiate 125 de indicatori animalii, aleși de preferință dintre formele relativ ușor de determinat, precum protozoarele (ciliatele).

Conform acestui sistem, speciile citate de noi, sunt: *alfapolisaprobe*, indică ape reziduale cu mase imense de bacterii și flagelate incolore, iar ciliatele sunt sporadice – precum câteva specii de ciliate polisaprobe ca *Aspidisca sp.*, *Colpidium colpoda*, *C. campylum*, *Glaucoma scintilans*; *betapolisaprobe*, ape cu mase însemnate de ciliate polisaprobe și încărcătură mare de substanțe organice biodegradabile – ca *Aspidisca sp.*, *Colpidium colpoda*, *C. campylum*, *Glaucoma scintilans*, *Paramecium caudatum*, *Vorticella microstoma*; *alfamezosaprobe*, ape bogate în flagelate, diatomee și infuzori caracteristici – ca și *Companella umbellaria*, *Chilodonella cucullulus*, *Paramecium bursaria*, *P. putrinum*; *beta-mezosaprobe*, ape cu ciliate, cosmopolite, găsite sporadic sau rar – *Aspidisca*, *Campanella umbellaria*, *Coleps hirtus*, *Euplotes patella*, *Hemiophrys bivacuolata*, *Dileptus anser*, *Litonatus fasciola*, *Paramecium bursaria*, *P. putrinum*, *Vorticella sp.*; *oligosaprobe*, cu câteva specii de ciliate – *Coleps hirtus*, *Dileptus anser*, *Euplotes patella*, *Hemiophrys pleurosigma*.

Abundența speciilor fiind excepțional de mică în zona oligosaprobă,

încă nu s-a putut stabili cu certitudine infuzorii caracteristici numai acestei zone. Speciile cosmopolite sunt puse în evidență în toate cursurile de apă ale zonei.

În concluzie, cu ajutorul acestor specii s-a stabilit că apele Someșului și Săsarului (cursul depresionar) sunt betapolisaprobe, iar apele Lăpușului și Someșul (curs montan) sunt oligosaprobe.

În fine, au fost citate câteva specii parazite la animale și om. Numărul lor este însă mult mai mare, deoarece toate clasele de protozoare, cu excepția suctorilor, cuprind specii ce trăiesc în organismul uman, aspect studiat mai ales de medicina veterinară.

Referitor la prezența protozoarelor în zooplanctonul principalelor cursuri de apă din Depresiunea Baia Mare se pot constata următoarele. La strâmtorile Țicăului, la Ulmeni și Cicârlău apa Someșului este poluată (β -mezosaprobă), având un fitoplacton sărac, dar un zooplancton cu un număr relativ mare de indivizi (41/l), total sau aproape total lipsit de protozoare, spre deosebire de zooplanctonul Someșului de la Satu Mare, care este dominat de protozoare, în principal de ciliate. Și râul Lăpuș are o apă mezosaprobă mediu poluată cu substanțe organice, cu zooplanctonul lipsit de protozoare. Săsarul, sever poluat cu materii organice, are zooplanctonul format dintr-un număr redus de specii, dar care aparțin în totalitate ciliate (*Sárkány-Kiss*, 1999).

4.2. ECOLOGIA SPONGIERILOR DIN ZONĂ

S-au menționat doar 2 specii oligotrofe, prezente mai ales în bălți și lacuri, dar și în râuri, fără o semnificație ecologică deosebită, intrând în structura unor lanțuri trofice secundare.

4.3. ECOLOGIA CNIDARILOR DIN ZONĂ

Au fost menționate 3 specii de cnidari ce trăiesc în apele oligotrofe, întâlnite în Lăpuș și Someș, în cursul mijlociu, chiar și în ape stagnante. În general, sunt specii cu importanță redusă în ecosistemele dulcicole din zona cercetată.

4.4. ECOLOGIA PLATELMINȚILOR DIN ZONĂ

Sunt menționate 18 specii de viermi lați, toate parazite, majoritatea cosmopolite, care provoacă mari pagube în zootehnie. Se întâlnesc pe terenurile umede din luncile Someșului și Lăpușului, dar și în lacurile din depresiunea propriu-zisă, pe animale, inclusiv la animalele domestice din gospodăriile populațiilor.

Ecologia trematodelor este în principal strâns legată de specificitatea parazitată a acestor viermi, precum și de ecologia și etologia gazdelor. Specificitatea trematodelor este ecologică, deoarece este condiționată de diferiți factori care acționează succesiv în decursul dezvoltării parazitului, mai întâi asupra formelor larvare și apoi asupra viermelui care se maturizează în gazda definitivă. Răspândirea geografică a trematodelor corespunde în general cu distribuția geografică a gazdelor. Sunt parazitare toate clasele de vertebrate, dar mai ales peștii.

Lista speciilor de viermi lați prezentată este incompletă, fiind necesare cercetări științifice viitoare mult mai ample.

4.5. ECOLOGIA NEMATELMINȚILOR DIN ZONĂ

Din cele 68 specii citate de noi, 21 specii sunt parazite, iar majoritatea, 47 specii sunt forme libere și aparțin clasei *Rotatoria*, prezente în cea mai mare parte în cursul inferior al Someșului și Lăpușului, mai puțin în Săsar. Intră mai ales în componența planctonului, fiind, adesea, elementele principale ale acestuia. Constituie o hrană abundentă și căutată de alevini, cladocere, larve de insecte, care reprezintă, la rândul lor, hrană de bază pentru pești.

Deoarece rotiferele consumă materii vegetale ultramicroscopice sau materii vegetale și animale moarte (detritus) – pe care le transformă în substanțe proteice hrănitoare pentru animalele superioare – ele contribuie în cel mai înalt grad la autopurificarea biologică a apelor.

Distribuția rotiferelor în cursul inferior al Someșului și a afluenților săi este foarte inegală și diferită. Astfel, la Ulmeni, zooplanctonul este net dominat de rotifere, prezente printr-un număr mare de specii și de indivizi din genurile *Tetrametrix*, *Keratella*, *Brachionus*, *Filina*, *Plathyas*, *Gastropus*.

La Cicârlău, zooplanctonul scade considerabil ca specii și cantitativ. Sunt prezente, în principal, trei specii de rotifere: *Filina longiseta*, *Keratella testudo*, *K. quadrata*. La Seini, adică la ieșirea Someșului din depresiune, zooplanctonul crește ca număr de specii și de indivizi, dar domină protozoarele, iar ponderea rotiferelor este mult mai modestă. Aici sunt prezente mai ales următoarele specii de rotifere: *Brachionus quadridentatus*, *Asplancha brightwell*, *Filina longiseta*, *Rotatoria neptunia*, *Erignatha* sp. Din Săsar lipsesc aproape complet. Totuși, în amonte de Baia Mare apare *Keratella cohlearis*, *Cephalodella auriculata*, *Natommata pachyura*, *Notolca labis*, *Filina longiseta*, dar în număr mic de indivizi. În Lăpuș, sunt prezente printr-un număr redus de specii: *Plathyas polyacanthus*, *Notommata saccigera*, *Keratella quadrata*.

Tot în apele Someșului din cursul depresionar – ape hiporeice – Coman (1960) găsește trei specii (libere) de mermitide.

4.6. ECOLOGIA ANELIDELOR DIN ZONĂ

S-au colectat 27 specii de anelide, din care 25 oligochete și 2 specii hirudinee.

Oligochetele sunt bine reprezentate atât pe Someș, cât și în Munții Gutin.

Din cele 16 specii de oligochete găsite de-a lungul Someșului, 9 sunt prezente și în sectorul depresionar al râului, fiind citate în principal de către Szitó și Mózes (1999) și confirmate în probele de rutină ale autorității locale a apelor. Speciile citate din acest sector al Someșului au o deosebită semnificație ecologică, deoarece ne arată că comunitatea de zoobentos de pe Someș este aproape în totalitate formată din oligochete, doar la țarm s-au găsit și câteva larve de chironomide (pe Lăpușel).

Înainte de poluarea a apelor Lăpușului și a Someșului (la Ulmeni) de apele din bazinul minier Baia Mare, în bentosul acestora se află specii sensibile la poluare, mai ales de hirudinee (*Herpobdella octaculata* și *Glossosiphonia complanata*).

Efectul poluării antropogene a cursului depresionar al Someșului și Lăpușului este dovedită și de prezența în toate siturile cercetate a unor specii de *Tubifex* și de *Limnodrilus hoffmeisteri*, în densitate mare; acestea fiind specii tolerante la mediul puternic poluant.

În toate locurile cercetate din cursul depresionar al Someșului se mai găsește, în densitate apreciabilă, specia *Tubifex nevaensis*. Această abundență este un semn al acțiunii de purificare a râului în acest sector. Dar mecanismele lui de purificare nu sunt suficiente pentru a elimina în totalitate efectele poluării antropogene, deoarece habitatul este eutrofic și chiar hipertrofic.

Pop (1964) ne prezintă 8 specii de oligochete (*Lumbricidae*) găsite în solul din pădurile de foioase ale Munților Gutin, unde joacă un rol important în prelucrarea substanțelor organice, deci în formarea solului.

4.7. ECOLOGIA BRIOZOARELOR DIN ZONĂ

Abundența singurei specii de briozoare găsită în Someș, *Plumatella emarginata* var. *spongiosa*, are o deosebită importanță, deoarece ea consumă detritusul organic și, la rândul ei, este hrană pentru melci și pești. Frecvența foarte mare pe Someș între Someș-Odorhei și confluența cu Lăpușul explică rolul acestui animal la procesul de purificare biologică a apelor insalubre ale Someșului înaintea defileului Țicăului. În apele rapide și bine oxigenate din acest defileu, substanțele poluante servesc drept hrană pentru coloniile acestor briozoare, prezente pe mușchii pietrelor din apă. Aceasta filtrează și purifică apa, transformând-o într-un mediu adecvat scoicilor. Lăpușul aduce ape poluate, preluate din Săsar, care, pe lângă materialul nutritiv, mai conține și otrăvuri care omoară atât briozoarele, cât și melcii. De aceea, această specie nu mai este găsită în Someș de la confluența cu Lăpușul.

4.8. ECOLOGIA MOLUȘTELOR DIN ZONĂ

Au fost inventariate 54 specii de moluște, reprezentând un număr relativ mare, majoritatea cu areal larg de răspândire, predominând speciile holarctice sau palearctice.

Prosobranchiatele sunt reprezentate printr-un număr mic de specii, dar, având populații numeroase, au o deosebită semnificație ecologică și economică, anume reprezintă o componentă de bază în hrana peștilor, mai ales prin aportul speciilor ce aparțin genurilor *Viviparus* și *Bithynia*.

Mult mai bine reprezentate sunt *pulmonatele*, a căror distribuție este funcție de umiditate. În zona cercetată de noi se disting în principal două categorii de melci: a) *melci de apă*, care trăiesc la suprafața apei sau la marginile lacurilor și ale apelor lin curgătoare, ca *Physa*, *Lymnaea*, *Radix*, *Planorbis* și b) *melci hidrofili sau amfibii*, prezenți în locuri foarte umede, care aparțin mai ales familiei *Succineidae*.

Bivalvele aparținătoare sistemului Someș sunt puține la număr, 6 specii ce fac parte din genurile *Unio*, *Anodonta* și *Sphaerium*, în general cu populații modeste, ceea ce se explică prin procesele de poluare deosebit de agresive ce acționează asupra apelor Someșului și a cursurilor inferioare al Săsarului și Lăpușului.

Toate moluștele acvatice, dar mai ales bivalvele, au un rol important în filtrarea apei. Prin aceasta, valoarea lor ecologică este deosebită, proces atent explicat pentru sistemul Someș de *Sárkány-Kiss* (1999), *Sárkány-Kiss și colab.* (1999).

Ca filtratori ai apelor, moluștele bivalve continuă filtrarea apei care a fost supusă procesului de autopurificare biologică, realizată de oligochete, chironomide și briozoare.

Iată succesiunea moluștelor de-a lungul cursului inferior al Someșului. În aval de Dej, în apa încărcată cu substanțe organice, nu apar deloc specii pretențioase la calitatea apei, ci doar specii rezistente la poluare, cum este *Physa acuta*, iar în locurile umede de pe mal *Succinea elegans* și *Galba truncatula*. La Someș-Odorhei, calitatea apei se ameliorează, iar printre bolovani apar scoici de talie mare ca *Unio crassus* sau *Anodonta woodiana*, sensibile la poluare, precum și gasteropodul *Ancylus fluviatilis*, pretențios la concentrația de oxigen și frecvent în râurile montane. La Țicău și Sălsig, în apă mult ameliorată, sunt prezente și mai multe specii de moluște, precum *Unio crassus*, *U. pictorum*, *Anodonta woodiana*, *A. cygnaea* și pe alocuri, *Ancylus fluviatilis*, *Planorbis planorbis*, *P. corneus*, *Galba truncatula* etc. Numai în acest sector al Someșului apare asociația de scoici mari *Unio crassus* și *Anodonta woodiana* în același biotop. La Cicârlău și Pomi, apele Someșului sunt din nou poluate în urma vărsării Lăpușului. Consecința este că unionidele dispar, iar dintre gasteropode se mențin doar speciile mai puțin pretențioase, ca *Viviparus conectus*, *Valvata piscinalis*, *Bithynia tentaculata*, *Physa acuta*, *Lymnaea stagnalis*, *Stagnicola palustris*, *Radix auricularia*, *Succinea putris* etc. La Păulești, s-a produs o nouă autoepurare a apei, iar unionidele reapar în apele Someșului, ca să dispară imediat în

aval de Satu Mare, unde se constată prezența doar a câtorva exemplare de diferite scoici.

Intervenția moluștelor în ciclul de autoepurare a unui curs oarecare de apă poluată se desfășoară în următoarea ordine: a) în zona polisaprobă, cea mai poluată, intervin unii viermi (*Tubifex*) și larvele de chironomide, dar nu și melci; b) în zona mezosaprobă, intervine scoica *Sphaerium corneum*, care suportă apa cu mare încărcătură organică; c) în zona mezosaprobă, unde mineralizarea se apropie de sfârșit, acționează moluștele din genurile *Physa*, *Bithynia*, *Radix*, cărora plantele superioare le sunt suport și hrană; d) în apele oligosaprobe, în care mineralizarea s-a terminat, activează numai moluștele bivalve din genurile *Unio* și *Anodonta*.

4.9. ECOLOGIA ARAHNIDELOR DIN ZONĂ

Au fost descrise 147 specii de arahnide, aproape toate pe cursul Lăpușului, ceea ce nu este suficient pentru a analiza ecologia acestui grup în Depresiunea Baia Mare. Pentru restul teritoriului zonei sunt necesare alte cercetări științifice

Arahnidele se întâlnesc în toate mediile posibile, dar majoritatea celor citate sunt legate de habitatele umede ce însoțesc cursul inferior al Lăpușului.

Au un rol important în lanțurile trofice. Astfel, arahnidele sunt carnivore care distrug insectele, în cea mai mare parte sunt dăunătoare, iar acarienii sunt dăunători ai animalelor domestice, datorită ectoparazitismului și nutriției lor hematofage.

4.10. ECOLOGIA CRUSTACEELOR DIN ZONĂ

Cladocerele, denumite și purici de baltă, trăiesc în zona studiată, mai ales în apele dulci stătătoare, unde există abundență de hrană sub formă de particule mici. Acestea, inclusiv genul *Daphnia*, înregistrează un ritm rapid de dezvoltare și reproducere, dând mai multe generații pe an, din care cauză se găsesc în cantități foarte mari în bălți, constituind elemente de bază în nutriția peștilor, în productivitatea piscicolă a apelor stătătoare. Concretizând,

au fost găsite 12 specii de cladocere în zooplanctonul apei lacului Firiza-Strâmtori (β -mezosaprobe), unde se găsesc frecvent și în cantități mari.

Copepodele constituie un grup de crustacee mici abundent în planctonul apelor dulci, uneori întâlnite și în malurile sau nisipurile de pe fundul apelor. S-au găsit 14 specii de copepode, abundente în planctonul lacului Firiza-Strâmtori, dar mai ales în Someș, în toate punctele de recoltare, de la strâmtoarele Țicăului până la podul de la Ardușat, inclusiv pe Lăpuș în zona defileului.

Decapodele sunt limitate la reprezentantele din familia *Astacidae*, mai precis la specia *Astacus fluviatilis*, comună în cursul inferior al Someșului. Fiind comestibil, are importanță economică pentru om.

Isopodele sunt ceva mai bine reprezentate (10 specii), adaptate la multiple biotopuri, terestre sau acvatic, de la șes la munte, cum sunt speciile din genurile *Ligidium* și *Hyloniscus*, citate din Munții Gutinului, dar și de pe Culmea Codrului.

Amfipodele sunt de asemenea bine reprezentate între crustaceii din zonă (5 specii), ocupând apele dulcicole curgătoare (g. *Rivulogammarus*), și chiar apele freatice (g. *Niphargus*) din vecinătatea Someșului și Lăpușului.

Majoritatea formelor sunt fitofage sau consumatoare de detritusuri ori microfage, având rol în curățirea apelor.

4.11. ECOLOGIA MIRIAPODELOR DIN ZONĂ

Majoritatea speciilor menționate sunt comune, mai ales în biotopurile forestiere. *Matic* (1966) semnalează și câteva specii din g. *Lithobius*, întâlnite îndeosebi în pădurile de fag din Munții Gutin, unde îl găsește bunăoară pe *L. silvivagus*, un endemit carpatic.

Diplopodele și simfitele preferă locurile umede și umbrite, sub frunze sau pietre. Consumând detritusul vegetal, sunt specii folositoare în economia naturii (contribuie la redarea în circulație a materiilor minerale din substanțele organice și la producerea humusului).

Chilopodele sunt forme terestre, prezente acolo unde există umiditate, ascunzișuri bune și hrană suficientă, așa cum întâlnesc în făgetele din Munții Gutin sau de pe Culmea Codrului.

4.12. ECOLOGIA INSECTELOR DIN ZONĂ

Dipleurele. Speciile prezentate sunt comune, în locuri umbroase sau umede din toate pădurile și în terenurile deschise ale zonei, unde trăiesc în pământ, sub pietre și constituie o microfaună terestră foarte dezvoltată, ajungând până la 1 milion de indivizi/m².

Tizanurele. Sunt slab reprezentate în zonă (desigur și necercetate), fiind menționate doar 5 specii comune, întâlnite în diverse biotopuri (de obicei aride, uscate, cu oarecare umezeală și mult detritus vegetal, sub scoarța arborilor și în frunzar), mai frecvente în locurile calde din locuințe, magazii, depozite, unele fiind specii domestice (g. *Lepisma* și g. *Thermobia*).

Colebolele. Sunt citate specii comune, frecvente în locurile umede sau acvatice din pădurile de foioase ale Gutinului sau de pe cursul inferior al Someșului.

Efemeropterele. Au fost întâlnite mai ales pe Someș, fiind studiate de Găldean (1992, 1994) și Szállassy (1999). Larvele de efemeroptere recoltate din bentos sunt elemente importante ale comunităților acvatice, care pot fi utilizate ca indicatori ai calității apei.

Din cele 28 specii menționate, 13 specii se găsesc în cursul inferior al Someșului, unde nu sunt distribuite uniform. În amonte de strâmtorile Țicăului au fost identificate abia două specii de efemeroptere, iar la Sălsig, se întâlnește cea mai mare diversitate a acestora din tot cursul (8 specii) și cea mai mare abundență privind biomasa lor. Tot aici, s-au identificat larve aparținând familiei *Heptageniidae*, care sunt foarte sensibile la poluare, la fel ca brizoarele. La Pomi, efemeropterele se reduc, găsindu-se numai două specii, ca urmare a poluării Someșului de către Lăpuș, ca la Satu Mare ele să dispară complet, deoarece poluării produse de Lăpuș i se adaugă poluarea municipiului Satu Mare. Prin urmare, Someșul oferă imaginea mozaică de alternanță a unor secțiuni degradate cu secțiuni regenerate în privința calității apei, ceea ce este reflectat și de larvele de efemeroptere. De aceea, în câteva locuri, s-au putut identifica populații viguroase de *Baetidae* și *Caenidae*. Datorită faptului că Someșul este plin de materii organice, speciile sensibile de *Heptagonidae* dispar treptat din albia râului, iar *Heptagenia flava*, *H. cerulans* și *Ecdyomurus fuscogrisea* reapar în secțiunile inferioare, deși apa este încărcată cu substanțe organice, deoarece acestea sesizează un început de proces natural de purificare a apei în anumite porțiuni ale râului.

În general, putem aprecia că Someșul arată, prin efemeroptere, o biodiversitate scăzută, iar Lăpușul aproape absentă, deoarece apele sunt poluate în aval de orașele Dej, Baia Mare și Satu Mare.

Plecopterele. În zona cercetată s-au identificat 55 specii, în marea lor majoritate de origine europeană, ale căror larve trăiesc în apele reci ale izvoarelor, pâraielor și râurilor din zonele deluroase și montane, mai ales din Munții Gutâi și Țibleș. Sunt specii comune și larg răspândite în România. Someșul, în cursul său inferior, este aproape lipsit de plecoptere, confirmând și ele că acest râu are apa poluată. Pentru că cele mai multe plecoptere sunt extrem de sensibile față de impuritatea apelor și de scăderea concentrației de oxigen, acestea sunt indicatori prețioși ai poluării apelor curgătoare. Larvele de plecoptere consumă o mare cantitate de substanțe organice în descompunere, curățând apele.

Este de menționat rolul efemeropterelor, plecopterelor, dar și a trichopterelor în stabilirea gradului de impurificare a apelor. *Roșca și colab.* (2007) stabilesc acest lucru pentru apele bazinului hidrografic Săsar, unde constată că majoritatea afluenților au apă cu grad redus sau moderat de impurificare (apă de foarte bună și bună calitate), doar apa Văii Firiza, Săsarul la Baia Mare este puternic impurificată, având o stare ecologică nesatisfăcătoare sau pur și simplu degradată.

Odontele. Speciile citate în această lucrare se referă numai la cele menționate din Someș de către *Huber* (1999), găsindu-le mai ales în canalul aferent acestuia de la Pomi, în apă stătătoare și în mărul de pe fund. Nimfele de libelule sunt sensibile la poluarea apei. Pentru că Someșul primește o poluare puternică din Lăpuș, nimfele de libelule dispar aproape în totalitate din zona respectivă (și nu sunt găsite nici în Lăpuș), iar în aval, unde calitatea apei s-a mai ameliorat datorită mecanismului de autopurificare naturală, acestea pot fi regăsite treptat.

Ortopterele. Sunt întâlnite 15 specii, în varii biotopuri: fânețe și tufișuri, pajiști umede, soluri pietroase, dar și pajiști uscate, locuri cultivate. Mai bine exprimat este în Depresiunea Baia Mare genul *Chorthippus*, care cuprinde specii higrofile, prezente în biotopuri umede.

Coleopterele. Cele 202 specii prezintă aspecte foarte variate ca biotop preferat (sunt ocupate toate cele existente în zonă) și ca regim alimentar. Majoritatea speciilor menționate, circa 65 %, sunt specii comune, larg răspândite și frecvente în zona cercetată. Peste 80 dintre speciile identificate sunt terestre, existând însă și specii acvatice ce aparțin în

principal familiilor *Dytiscidae*, *Gyrinidae*, *Buprestidae*, *Hydrophilidae*. Formele silvicole sunt bine reprezentate de speciile familiilor *Carabidae*, *Cleridae*, *Mordellidae*, *Scarabaeidae*, *Tenebroidae*, *Lucanidae*, *Cerambycidae*, *Scolytidae* și *Staphylinidae*. Coleopterele biotopurilor din partea depresionară și câmpia aluvionară și din culturile agricole ale zonei cercetate aparțin familiilor *Cicindelidae*, *Elateridae*, *Cocanellidae*, *Meloidae*, *Scarabaeidae*, *Curculionidae*. Au ca biotop lemnul uscat al pădurilor, dar și cel prelucrat, specii din familiile *Temnochilidae*, *Anobiidae*, *Pyrochroidae*, *Lagriide*, *Lucanidae*, *Mordellidae*, *Cerambycidae*, *Scolytidae*. Un alt biotop preferat de multe specii de coleoptere îl constituie baliga, excrementele de om, cadavrele, ciupercile în putrefacție. Acestea aparțin mai ales familiilor *Scarabidae*, *Tenebrionidae*, *Silphidae*. Sunt frecvente în locuințe, bucătării, brutării, depozite de cereale și de făină etc. specii aparținând familiilor *Dermastidae*, *Ptinidae*, *Tenebroidae*, *Curculionidae*, inclusiv *Dermastidae*, ce trăiesc pe covoare, blănuri, țesături din lână.

Tot atât de diversificate sunt coleopterele în privința regimului alimentar. Se întâlnesc toate regimurile alimentare, carnivor (răpitor), vegetarian și omnivor, mai rar însă parazită. Coleopterele carnivore sunt răpitoare deosebit de vorace și aparțin familiilor *Cicindelidae* (adultii), *Carabidae* (larvele), *Gyrinidae* (adultii), *Lampyridae* (adultii), *Cleridae* (adultii), *Coccinellidae* (larvele și adultii), *Pyrocroidae* (adultii). O mare parte dintre coleoptere sunt fitofage, mai ales cele din familiile *Elateridae* (adultii), *Buprestidae* (larvele și adultii), *Nitidulidae* (adultii), *Coccinellidae* (larve), *Anobiidae* (adultii), *Scarabaeidae* (larvele și adultii), *Lucanidae* (adultii), *Cerambycidae* (adultii), *Curculionidae* (adultii), *Scolytidae* (adultii). Numeroase specii sapă galerii în scoarța copacilor, distrugându-le lemnul, precum speciile din familiile *Scolytidae*, *Cerambycidae*, *Lucanidae*, *Bostrychidae*, *Anobiidae*. O mare serie de specii din familiile *Cantharidae*, *Cleridae*, *Elateridae*, *Nitidulidae*, *Dermestidae*, *Oedemeridae*, *Meloidae* etc. trăiesc pe flori ca adulți, uneori ca larve. Mai multe specii de coleoptere au nutriție saprofagă. Cele din familiile *Hydrophilidae*, *Silphidae*, *Scarabaeidae*, *Tenebroidae* se hrănesc cu resturi de origine vegetală și animală, cadavre, dejecții de vite, ciuperci în putrefacție, iar cele din familiile *Dermastidae* atacă lâna, blănurile, penele, colecțiile muzeale. În sfârșit, speciile de *Tenebroidae* și *Ptinidae* se hrănesc cu cereale, făină, alte alimente, unele în descompunere, din depozitele și magaziile alimentare.

Mai mult de jumătate din speciile de coleoptere menționate pentru

Depresiunea Baia Mare sunt *dăunători ai pădurilor și terenurilor agricole*. Cele mai multe aparțin familiilor *Cleridae*, *Buprestidae*, *Dermestidae*, *Themnochilidae*, *Byturidae*, *Bostrychidae*, *Oedemeridae*, *Meloidae*, *Mordellidae*, *Lagriidae*, *Aleculidae*, *Tenebrioidae*, *Scarabaeidae*, *Lucanidae*, *Cerambycidae*, *Chrysomelidae*, *Curculionidae*, *Bruchidae*, *Scolytidae*. Restul sunt indiferente pentru activitatea omului, dar au rol deosebit de important în lanțurile trofice (mai ales fitofagele), fiind hrană pentru alte specii.

Doar puține coleoptere sunt folositoare în sensul că distrug alte insecte dăunătoare. Ele aparțin familiilor *Cleridae*, *Coccinellidae*, *Pyrochoidae*.

Neuropterele. Sunt în majoritatea cazurilor insecte terestre, prădătoare, entomofage. Doar larvele de *Sisyridae* sunt acvaticice și se hrănesc cu alge. Se întâlnesc în biotopuri terestre diferite, dar cele mai multe preferă zona Munților Gutin și Țibleș, în păduri de conifere, și mai ales în fâgete. Pe dealurile dinspre Târgu Lăpuș, ocupate de păduri de foioase (fag și cvercinee), de asemenea se găsesc 8 specii de neuroptere. Un număr de 3 specii însoțesc apele curgătoare, iar 2 specii sunt xerofile. Doar 3 specii trăiesc între ierburile înalte. Grădinile, livezile, parcurile și culturile agricole sunt căutate de 9 specii de neuroptere.

Majoritatea neuropterelor, ca adulți, se hrănesc cu insecte de talie mică, cărora fie că le sug conținutul, fie că le consumă în întregime. Mai rar, adulții consumă și nectar, precum și alte sucuri vegetale. Larvele de *Osmylidae* consumă larve de diptere acvaticice, cele de *Coniopterygidae* preferă exudații ale frunzelor, dar și insecte de talie mică (*Afidae*) sau ouă de araneide. Cele de *Hemerobiidae* și *Chrysopidae* se hrănesc de preferință cu afide, dar și cu insecte de talie mică, mai puțin chitinizate. Uneori, acestea pot fi oofage (*Chrysopa carnea*) sau consumatoare de sucuri vegetale, în special nectar. În sfârșit, larvele de *Myrmeleonidae* sunt exclusiv carnivore-prădătoare (dintre care unele își construiesc capcane).

Mecoptere. Sunt specii insectivore, răpitoare și trăiesc în vegetația de pădure sau din alte biotopuri umede. Au un aport modest în lanțurile trofice, dat fiind numărul redus de indivizi existenți în ecosistem.

Trichopterele. Sunt citate 51 specii întâlnite în preajma apelor, ascunse printre tufișuri sau plante ierboase, fiind hrană pentru alte animale, îndeosebi pentru păstrăvi. Preferă în special apele rece și curate și bogate în oxigen, cum sunt cele ale Lăpușului (unde s-au găsit 6 specii de trichoptere) sau Săsarului, cursul superior nepoluat (5 specii). Dar unele specii, ca *Phryganea grandis* și *Limnophilus flavicornis*, pot fi întâlnite și în

bălți. Trichopterele sunt mai bine cunoscute după larvele lor acvatiche. De altfel, toate speciile de trichoptere menționate de noi au fost identificate după larvele găsite în bentosul apelor. Se recunosc și după manșoanele sau tuburile caracteristice construite din diferite materiale preluate din ape (nisipuri, resturi de scoici, vegetale), unite cu ajutorul secreției produse de glandele sericigene. Larvele sunt fitofage sau prădătoare.

Lepidopterele. Totalizează doar 184 de specii, ceea ce este departe de realitate, lipsind cercetările temeinice de teren. În principal, acestea aparțin faunei palearctice și holarctice, policentrice (132 specii), iar speciile holarctice – nord mediteraneene (19 specii) și siberiene, inclusiv siberiano-boreo-montane (14 specii) au numai o pondere redusă. Fluturii identificați sunt precumpănitor polizonali (96 specii), urmați de forme specifice regiunilor deluroase, submontane și montane (39 specii). Cele mai multe specii de fluturi se găsesc în diverse biotopuri cu vegetație ierboasă (122 specii), în totalitate *Hesperidae*, dar și cele cu vegetație de pădure (51 specii). Pe culturile agricole de varză se întâlnesc 2 specii. În faza larvară sunt dăunători, deoarece omizile hrănindu-se cu plante aduc pagube enorme economiei agricole, pomicole și silvice, pășunilor ori bunurilor din locuințe. Adulții, hrănindu-se numai cu sucuri, sunt în general floricoli și prin aceasta folositori, participând la polenizare.

Fluturii inventariați aparțin, în principal, la 4 familii, fiind mai bine reprezentate familiile: *Nymphalidae* și *Lycaenidae*.

Majoritatea speciilor sunt citate de Szabó (2002) de la Seini de pe un relief deluros (Munceii Baia Mare) și dintr-un biotop ierbos sau de pădure. Câteva specii sunt citate din zona montană a Depresiunii Baia Mare (Munții Gutin), din biotopuri de pădure.

Extinderea cercetărilor va permite să constatăm că stațiuni la fel de bogate ca și cea de la Seini se găsesc și în alte locuri ale Depresiunii Baia Mare.

Dipterele. Cele 329 specii prezintă aspecte felurite privind ecologia, având, în general, un rol negativ în economia naturii și a omului. Sunt larg răspândite, inclusiv în zona cercetată. Numărul lor este însă mult mai mare, fiind necesare cercetări viitoare mai aprofundate.

La diptere, întâlnim toate tipurile de regimuri alimentare, carnivore, vegetariene, hematofage, răpitoare, parazite, saprofite etc. O serie de specii (adulții), ce aparțin familiilor *Empididae* și *Syrophiidae*, participă la polenizare. Multe specii din familiile *Stratyomidae*, *Cecidomyidae*, *Asilidae*,

Syrphidae sunt *carnivore*, iar o parte dintre acestea sunt chiar răpitoare. Adulții și larvele unor specii din familiile *Chironomidae*, *Simuliidae* și *Psilidae* sunt *vegetariene*. Familiile *Culicidae* și *Tabanidae*, în stare adultă, sunt hematofage, înțepând și sugând sângele animalelor și al omului. Larvele și adulții multor specii din familiile *Sciaridae*, *Cecydomyidae*, *Scatopsidae*, *Chironomidae*, *Stratiomyidae*, *Tabanidae*, *Epididae* sunt *saprofite*, având o pondere mare în totalul dipterelor. Ele iau parte la degradarea resturilor organice din natură, la formarea humusului, la sporirea productivității și la menținerea structurii solului. Sunt *parazite* speciile de *Oestridae*, întâlnite și la animalele domestice (ovine, bovine etc.).

Ca biotopuri, unele specii sunt acvatice, iar altele terestre. În principal, formele acvatice cuprind reprezentanți ai familiei *Chironomidae*, întâlnite în Someș și în afluenții săi. Dar, această familie este totuși slab reprezentată în cursul inferior al Someșului, identificându-se numai 15 specii din cele 57 specii citate pentru sistemul Someșului (*Szító și Mózes*, 1999). De altfel, densitatea speciilor de chironomide scade în cursul inferior al Someșului. Dovadă este faptul că cele mai multe specii de chironomide au fost găsite la Strâmtoarele Țicăului (6 specii). Câteva specii de chironomide au fost identificate și pe râurile Lăpuș și Săsar, dar în sectoarele superioare, nepoluate. Există însă și câteva specii care sunt caracteristice sectorului inferior al Someșului, trăind în biotecton, dintre care se detașează *Cricotopus bicinctus* – singura specie cu densitate mare în biotecton în părțile poluate ale râului – prezentă în toate situsurile cercetate, unde este aproape dominant. Urmează *Tripodura scalaenum*, cu o frecvență ceva mai mică. Celelalte specii sunt doar adiționale. Și chironomidele au demonstrat că apele Someșului au suferit o autopurificare, dar insuficientă pentru a anula efectul poluanților prezenți în apă. De reținut, rolul remarcabil al chironomidelor în procesul de purificare a apelor potabile, de canalizare și care desfășoară o activitate uriașă de mineralizare a substanțelor organice. Tot forme acvatice sunt și reprezentanții familiei *Simuliidae*, întâlniți în apele rezezi de munte, afluenți ai Săsarului și Lăpușului din Munții Gutin. Cele mai multe specii de diptere preferă *vegetația de pădure*, cum sunt cele din familia *Sciaridae*, *Anisopodidae*, *Asilidae*, precum și *vegetația de pășune*, cu reprezentanții în familiile *Trypetidae*, *Stratiomyidae*, *Dolichopodidae*. Larvele lor sunt fie *acvatice* (*Tipulidae*, *Psychodidae*, *Stratiomyidae*), fie *tericole* (*Psychodidae*, *Stratiomyidae*, *Asilidae*, *Empididae*, *Dolichopodidae*). Specii din familiile *Psychodidae*, *Anisopodidae*, *Sciaridae*, *Trypetidae*,

Muscidae se adăpostesc în casă, provocând daune și disconfort oamenilor.

Multe diptere provoacă daune în agricultură, distrugând culturile vegetale și chiar pădurea, cum sunt unele specii din familiile *Tipulidae*, *Sciaridae*, *Psilidae*, *Cecidomyide*.

În fine, unele specii din familiile *Culicidae*, *Simuliidae*, *Oestridae* sunt hematofage la om, transmitând, pe această cale, o serie de boli periculoase.

Afanipterele. Sunt, fără excepție, parazite pe animale domestice sau sălbatice, inclusiv pe om, provocând daune importante acestora și chiar moartea. Câteva specii, ca *Saphiopsylla nupera*, parazitează pe rozătoare, reducând efectivele acestora.

Himenopterele. Sunt citate 121 specii, care au o ecologie diversificată, imprimată mai ales de modul de hrănire al adultului și larvei.

Adulții de *Apidae* se hrănesc, de regulă, cu nectarul din flori, vizitând îndeosebi florile de umbelifere. Larvele se hrănesc fie *fitofag* – speciile de *Tenthredinidae* rod frunzele unor plante, producând gale pe frunze, mai ales pe salcâm și plop – fie cu polen adunat de indivizii adulți sau *carnivor*, cu larve puse “în narcoză” și aduse în cuib, ca speciile de *Ammophila* ori, în fine, *parazitar*, ca speciile de *Ichneumonidae*, *Ibaliidae*, *Cynipidae*, *Scolicidae*, care cresc și se hrănesc în corpul larvelor unor insecte dăunătoare (lepidoptere, coleoptere etc.) sau de păianjeni, fiind utile agriculturii. Speciile de *Apidae* *practică un parazitism de cuib*.

Cele mai bine reprezentate sunt familiile de *Tenthredinidae* (12 specii), *Formicidae* (14 specii) și mai ales *Ichneumonidae* (45 specii). Speciile de *Tenthredinidae* au larvele (fitofage) ce trăiesc pe diverse plante, ierboase, arbuști și chiar arbori. Speciile de *Formicidae* au fost colectate atât din păduri, cât și de pe malul și digurile râului Someș. Dintre acestea, sunt caracteristice Someșului speciile de *Lasius niger*, *Formica rufibarbis* și *Formica pratensis* (Markó, 1999). Acestea pot tolera perturbările cauzate de eventualele inundații în siturile cercetate pe acest râu. *Ichneunionidele* reprezintă grupul cel mai numeros de himenoptere. Trăiesc în grădini, pășuni, fânețe, tufișuri, păduri, poieni și pomi fructiferi. Adulții se întâlnesc îndeosebi pe flori, mai ales pe umbelifere, hrănindu-se cu nectarul acestora. Femelele iermează sub mușchi sau sub scoarța arborilor căzuți, în putrezire. În zona cercetată, ihneumonidele au fost găsite în două locații principale, în pădurile din Munții Țibleșului și pe pășunile și pădurile cu covor ierbaceu bogat din partea sudică deluroasă a Depresiunii Baia Mare, anume zona spre Cehu Silvaniei. Alte două locații au o poziție secundară în zonă: pădurea de

cvercinee de la Usturoi (Baia Mare) și Iedera (Mireșul Mare), unde biotopurile sunt dominate de asociații ierboase. În fine, o serie de specii de *Apidae*, *Formicidae*, *Vespidae* sunt întâlnite și în preajma locuințelor, iar primele două au o viață socială, de unde și o serie de particularități biologice.

Psocopterele. Sunt specii prezente în case, biblioteci, colecții biologice.

Malofagele și anoplurile. Speciile citate sunt comune, parazitând pe păsările de casă și pe alte animale domestice.

Homopterele. Speciile menționate sunt comune, terestre, numai fitofage, sugând sucurile vegetale, producând pagube, uneori grave, plantelor cultivate și pomilor fructiferi, ocupând biotopuri foarte variate.

Heteropterele. Sunt insecte foarte comune și mult răspândite, prezente pe flori, frunze și fructe. Foarte puține duc o viață parazitară pe păsări sau pe mamifere. Altele sunt carnivore, ca și unele specii de *Notonecta*.

Se disting numeroase specii de ploșnițe, precum cele de câmp, (*Lygaeidae*), de cereale (*Aelia* și *Eurygaster*), de pat (*Cymex*), acvatice (*Hydrometridae*, *Gersidae*, *Nepidae*, *Naucoridae*). Ultimele sunt menționate din bentosul Șomeșului.

4.13. ECOLOGIA CICLOSTOMILOR DIN ZONĂ

Deoarece prezența lor în zonă este incertă, nu vom face mențiuni privind ecologia lor.

4.14. ECOLOGIA PEȘTILOR DIN ZONĂ

Până în prezent, nu există un studiu temeinic privind ecologia peștilor din Depresiunea Baia Mare și zonele învecinate.

Datorită biotopurilor variate – ape de munte, de dealuri și de depresiune – zona cercetată dispune de o ihtiofaună bogată. În apele Depresiunii Baia Mare au fost identificate 57 de specii de pești deja prezentate, ceea ce reprezintă 69 % din numărul total al speciilor dulcicole existente în apele țării noastre (estimat la 83 specii). Este un procent relativ mare dacă avem în vedere că zona cercetată de noi reprezintă mult sub 1 % din suprafața totală a țării. Situația sinoptică privind ihtiofauna Depresiunii Baia Mare este redată în **tabelul nr. 1**.

Originea zoogeografică a speciilor de pești. Sintetizând sub acest aspect situația din tabelul nr. 1, rezultă preponderența ca origine zoogeografică a speciilor europene (24 specii, 42 %) și a endemitelor dunărene (10 specii, 18 %). Elementele din zone zoogeografice mai îndepărtate sunt neglijabile.

Zonarea ecologică a speciilor de pești. Râurile Depresiunii Baia Mare, cu excepția Someșului, sunt scurte, din care cauză zonele ecologice piscicole sunt perturbate sau chiar suprapuse. Majoritatea pâraielor și cele mai multe râuri de munte a zonei cercetate corespund zonei păstrăvului. Numai Lăpușul are și zona lipanului și moioagei, precum și a scobarului, iar Someșul în zona cercetată se află în cursul inferior, corespunzătoare, în principal zonei scobarului și mai ales a crapului.

Analizând componența ihtiofaunei Depresiunii Baia Mare, potrivit tabelului nr. 1, rezultă că, de departe, Someșul este cel mai mare rezervor de pești din zona cercetată, cuprinzând 41 specii (62 %) din totalul peștilor zonei, urmat de Lăpuș cu 18 specii (31 %) și de Săsar cu 6 specii (10 %). Au mai fost semnalate 5 specii din lacurile zonei. Față de această situație, se cuvin făcute câteva mențiuni: a) Someșul deține aproape întregul fond piscicol al zonei, mai puțin unele specii caracteristice zonelor montane (păstrăv și lipan), care se găsesc în cursul său superior, situat în afara zonei cercetate; b) Lăpușul este un râu viguros, cu un fond piscicol important, dar cu o diversitate ihtiologică mai redusă, deoarece nu se află în zonă cursul său superior, iar cursul inferior lipsește pentru că imediat apele sale sunt preluate de Someș; c) Săsarul are puține specii, toate în cursul superior, pentru că cursul mijlociu este puternic poluat, iar cel inferior lipsește. Fără îndoială, fiecare bazin hidrografic are particularitățile sale ecologice.

Someșul. Pe teritoriul Depresiunii Baia Mare, se întind două zone ecologice piscicole ale acestui râu (zona mreței și zona crapului), care corespund unei porțiuni depresionare și de șes, cu albia nisipoasă. Cele două zone piscicole se întrepătrund și cel puțin zona mreței nu este tipică, deoarece mreana (*Barbus barbus*) nu este dominantă aici. În zona cercetată, Someșul are numeroase brațe moarte și bălți, cu o faună piscicolă aparte. Pe parcursul depresiunii, Someșul are o mare diversitate ihtiologică, specifică cursurilor inferioare, lin curgătoare ale râurilor mari. Poluarea a exterminat o parte din speciile sensibile, ca *Hucho hucho*, *Rutilus pigus* și *Stizostedion volgense*, și a redus mult efectivele celorlalte specii de pești ca la *Aspius aspius*, *Chondrostoma nasus*, *Cyprinus carpio*, *Carassius carassius*.

Tabelul nr. 1 - Situația sinoptică privind ihtiofauna Depresiunii Baia Mare (frecvență – abundență)

Nr. crt.	Specia	Prezența					Statutul speciei	PD/D	Originea geografică
		Someș	Lăpuș	Afluenți Lăpuș	Săsar	Lacuri și bălți			
CYCLOSTOMATA									
1	<i>Eudontomyzon danfordi</i> *				+		critic periclitată	PD	endemit dunărean
ACIPENSERIFORMES									
<i>Acipenseridae</i>									
2	<i>Acipenser r. ruthenus</i>	+					vulnerabilă		euro-siberiană
CLUPEIFORMES									
<i>Salmonidae</i>									
3	<i>Salmo trutta fario</i>			++	++		viabilă		holarctic
4	<i>Hucho hucho</i> *						critic periclitată	D	endemit dunărean
5	<i>Thymallus thymallus</i>				++		periclitată		nord și central-european
<i>Umbridae</i>									
6	<i>Umbra krameri</i> *						vulnerabilă	D	danubio-nistrean
<i>Esocidae</i>									
7	<i>Esox lucius</i>	++				++	viabilă		euro-siberian
ANGUILIFORMES									
<i>Anguillidae</i>									
8	<i>Anguilla anguilla</i>	+					viabilă		atlanto-mediterano-pontic
CYPRINIFORMES									
<i>Cyprinidae</i>									
9	<i>Rutilus r. carpathorossicus</i>	+					viabilă		endemit dunărean
10	<i>Rutilus pigus</i> *						vulnerabilă	PD	endemit dunărean

Nr. crt.	Specia	Prezența					Statutul speciei	PD/D	Originea geografică
		Someș	Lăpuș	Afluenți Lăpuș	Săsar	Lacuri și bălți			
11	<i>Leuciscus leuciscus</i>		+	+			critic periclitată	europeană	
12	<i>Leuciscus c. cephalus</i>	+	++	++			viabilă	central-europeană	
13	<i>Leuciscus i. idus</i>	+					viabilă	euro-siberiană	
14	<i>Phoxinus ph. phoxinus</i>			+++			viabilă	euro-siberian	
15	<i>Tinca tinca</i>	+	+				viabilă	euro-siberian	
16	<i>Scardinius er. erythrophthalmus</i>	+	+	+	+		viabilă	central și est europeană	
17	<i>Aspius a. aspius</i>	+					viabilă	central și est european	
18	<i>Leucaspius d. dilineatus</i>	+	+			+	viabilă	central și est european	
19	<i>Alburnus a. alburnus</i>	++	++				viabilă	central european	
20	<i>Alburnoides b. bipunctatus</i>	+++	+++	+++	+++		viabilă	euro-ponto-caspo-aralic	
21	<i>Blicca b. bjoerkna</i>	+					viabilă	central și est european	
22	<i>Abramis brama</i>	+					viabilă	danubian	
23	<i>Abramis s. sapa</i>	++					viabilă	nord-ponto-caspică	
24	<i>Abramis ballerus*</i>						viabilă	nord-ponto-caspică	
25	<i>Vimba vimba</i>	++					viabilă	central și est european	
26	<i>Pelecus cultratus</i>	+					viabilă	central și est european	
27	<i>Chondrostoma n. nasus</i>	+++	+				viabilă	nord și central-european	
28	<i>Rhodeus sericeus amarus</i>	+++	+++	+++	+++		viabilă	paleartic	
29	<i>Gobio g. obtusirostris</i>	+++	+++	+++	+++		viabilă	endemit dunărean	
30	<i>Gobio uranoscopus</i>		+	++			vulnerabilă	endemit dunărean	
31	<i>Gobio albipinnatus</i>	+++					viabilă	endemit dunărean	
32	<i>Gobio k. kessleri</i>	+++	++				vulnerabilă	sud-est european	
33	<i>Pseudorasbora parva</i>	+	++				viabilă	est-asiatic	
34	<i>Barbus b. barbus</i>	+	++				viabilă	danubian- vest european	

Nr. crt.	Specia	Prezența					Statutul speciei	PD/D	Originea geografică
		Someș	Lăpuș	Afluenți Lăpuș	Săsar	Lacuri și bălți			
35	<i>Barbus meridionalis petenyi</i>	+	+++	+++			viabilă		sud-european, carpatic
36	<i>Cyprinus c. carpio</i>	+					viabilă		european
37	<i>Carassius carassius</i>	+				+	periclitată		euro-siberian
38	<i>Carassius auratus</i>		+			+	viabilă, expansivă		est-asiatică
39	<i>Hypophthalmichthys molitrix</i>	+					viabilă (intrus)		est-asiatică
40	<i>Hypophthalmichthys nobilis</i>	+					viabilă (intrus)		est-asiatică
41	<i>Barbatula b. barbatula</i>	++	++	+++			viabilă		european
42	<i>Misgurnus fossilis</i>	+					viabilă		european-ponto-caspi-aralic
43	<i>Cobitis taenia danubialis</i>	+					viabilă		paleartică
44	<i>Cobitis elongatoides</i>		+	+			viabilă		est-europeană
45	<i>Sabanejewia aurata</i>	+					viabilă		est-european
<i>Siluridae</i>									
46	<i>Silurus glanis</i>	++					viabilă		est european-ponto-caspic-aralic
<i>Ictaluridae</i>									
47	<i>Ictalurus n. nebulosus</i>	+				+	viabilă-intrus		nord-american
GADIFORMES									
<i>Gadidae</i>									
48	<i>Lota lota</i>	+					vulnerabilă		holarctică

Nr. crt.	Specia	Prezența					Statutul speciei	PD/D	Originea geografică
		Someș	Lăpuș	Afluenți Lăpuș	Săsar	Lacuri și bălți			
PERCIFORMES									
<i>Centrarchidae</i>									
49	Lepomis gibbosus	+	++				viabil-intrus în expansiune	-	nord-american
<i>Percidae</i>									
50	Perca fl. fluviatilis	+					viabilă		euro-siberian
51	Gymnocephalus cernuus	+					viabilă		euro-siberian
52	Gymnocephalus schraetser	+					vulnerabilă		endemit dunărean
53	Gymnocephalus baloni	+					vulnerabilă		dunărean
54	Stizostedion lucioperca	++					viabilă		central-european-ponto-caspi-aralic
55	Stizostedion volgense*						critic periclitată	D	nord-ponto-caspic
56	Zingel st. streber	+					periclitată	-	endemit dunărean
57	Zingel zingel	+					vulnerabilă		endemit dunărean
	Total	42	17	10	7	5		5	

Notă: D = dispărută; PD = în prag de dispariție

În aceste zone un prim grup de pești mari sunt cei cu o arie de răspândire mai amplă, prezenți în Someș de la Dej în aval, în cantități mai însemnate, precum babușca (*Rutilus rutilus*), roșioara (*Scardinius erythrophthalmus*), cleanul (*Leuciscus cephalus*), avatul (*Aspius aspius*), plătica (*Abramis brama*), scobarul (*Chondrostoma nasus*), porcușorul de nisip (*Gobio kessleri*) și somnul (*Silurus glanis*). Din ultima specie se prind capturi de pește 20-30 kg. Tot în aval de Dej până la ieșirea din țară, în Someș și bălțile sale limitrofe se întâlnesc frecvent, pe lângă roșioară și știuca (*Esox lucius*) și crapul (*Cyprinus carpio*), iar pe brațele moarte și bălți apare și linul (*Tinca tinca*). În locuri cu apă adâncă cu gropi și fund tare pietros sau argilos se află o populație sedentară de cega (*Acipenser ruthenus*) de la Dej până la confluența cu Tisa. Sunt frecvente în Someș în zona cercetată atât bledița (*Alburnoides bipunctatus*), cât și caracuda (*Carassius carassius*), mai ales în bălțile limitrofe. În sectorul cercetat al Someșului trăiește o formă limnofilă a porcușorului (*Gobio g. obtusirostris*), dar și zvârluga (*Cobitis taenia*), fusarul (*Zingel streber*) și fusarul mare (*Zingel zingel*). La ieșirea din zona depresionară, în bălți, a fost găsit țiparul (*Misgurnus fossilis*) și mai apar: țigănușul bătrân (*Umbra krameri*), văduvița (*Leuciscus idus*), șalăul (*Stizostedion lucioperca*) și ocazional răsparul (*Gymnocephalus schraeberi*). Datorită diminuării poluării Someșului după 1990, consecință a reculului industrial din zonă, se remarcă o revenire a râului la condițiile ecologice mai bune pentru pești.

Lăpușul. Numeroșii afluenți ai săi sunt pâraie de munte (în Munții Gutinului și Țibleșului), cu ape reci, rezezi și bine oxigenate, care ecologic aparțin zonei păstrăvului și lipanului, având debite bogate și constante. Lăpușul în sectorul depresionar se prezintă ca un curs mijlociu cu debit apreciabil ce aparține zonelor lipanului și moioagei.

Pentru a clarifica particularitățile stării ecologice actuale ale acestui bazin hidrografic trebuie avute în vedere principalele aspecte ale intervenției factorului antropic aici: a) regularizarea văii Lăpușului și a principalilor săi afluenți; b) poluarea și c) braconajul.

Regularizarea și îndiguirea Lăpușului în cursul său depresionar, determină rămânerea în afara cursului principal corectat a unor meandre care au devenit brațe moarte, dispărând cotloanele și bulboanele, locuri extrem de favorabile de depunere a icrelor și de ascunzișuri pentru pești. Măsura echivalează cu o catastrofă ecologică, deoarece râul s-a transformat într-un “canal de fugă” pe care apa circulă cu viteză mare, iar peștii n-au

unde se “fixa” pentru a se menține în râu. Creșterea caracterului reofil al râului a condus la reducerea efectivelor de pești din populațiile râului și înlocuirea lor cu specii mai puțin valoroase, dar mai rezistente la curentul de apă, ca obletele (*Alburnus alburnus*) și porcușorul (*Gobio gobio*).

De asemenea, poluarea are mari efecte negative asupra populațiilor de pești din bazinul hidrografic al Lăpușului. Cele mai însemnate efecte poluatoare de aici sunt: a) deversarea de borhot de la “pălincii”; b) deversarea deșeurilor industriale și menajere; c) eliminarea de pesticide și dejecții de la fermele zootehnice; d) deversările “accidentale” de ape uzate de mină și de steril (mai ales pe unii afluenți care devin total lipsiți de pești); e) deversarea rumegușului de lemn din tăierile masive de lemne din amonte. Toate aceste efecte poluante au permis acumularea de metale grele (provenite din Săsar mai ales) și substanțe organice, care fac apa insalubră, improprie pentru pești.

În sfârșit, pe toate râurile, se practică un braconaj sălbatic, care reduce drastic efectivele tuturor speciilor de pești valoroși.

Și în Lăpuș zonele ecologice piscicole sunt comprimate și răvășite. Zona păstrăvului, care cuprinde cursul de munte a Lăpușului și afluenților săi, conține puține specii. Specia caracteristică a zonei este păstrăvul indigen (*Salmo trutta fario*), relativ frecvent și abundent (cu excepția pâraielor cu ape poluate provenite de la mineritul local). Zona moioagei, situată mai în aval, ține până la vărsarea sa în Someș, unde specia indicatoare este moioaga (*Barbus meridionalis petenyi*), care este frecventă și abundentă, la fel ca boarca (*Rhodeus sericeus*), porcușorul (*Gobio gobio*), cleanul (*Leuciscus cephalus*) și oblețul (*Alburnus alburnus*).

În trecut, în această zonă existau mari cantități de lipan (*Thymallus thymallus*), de știucă (*Esox lucius*), avat (*Aspius aspius*), mihalț (*Lota lota*), astăzi complet absente din Lăpuș, din cauze deja menționate.

În prezent, Lăpușul are un important fond piscicol, care constituie o bază însemnată pentru pescuitul sportiv din zonă.

Săsarul. Este un afluent important al Lăpușului și are, la rândul lui, afluenți. Partea superioară a Săsarului și afluenții săi au ape curate și debite însemnate ce izvorăsc din Munții Gutin-Igniș, ce corespunde zonelor ecologice piscicole ale păstrăvului și lipanului. Aici au fost identificate, în exemplare numeroase: păstrăvul (*Salmo trutta fario*), lipanul (*Thymallus thymallus*), beldița (*Alburnoides bipunctatus*), boarca (*Rhodeus sericeus*), porcușorul (*Gobio gobio*), reflectând o biodiversitate redusă.

Cursul inferior al Săsarului și afluenților săi este complet poluat de activitatea de minerit, din care cauză nu are nici o importanță piscicolă.

Construirea digului pe râul Firiza pentru lacul de acumulare de la Strâmtori blochează mișcarea viețuitoarelor de a lungul râului.

În lacurile de acumulare din zonă, inclusiv lacurile piscicole de la Ariniș, se găsesc specii de crap (*Cyprinus carpio*), caracudă (*Carassius carassius*), platică (*Abramis brama*), biban (*Perca fluviatilis*), boarcă (*Rhodeus sericeus*) etc., rezultate ale populării în scop de producție piscicolă intensivă

4.15. ECOLOGIA AMFIBIENILOR DIN ZONĂ

Prezența speciilor de amfibieni este favorizată de bogata rețea hidrografică a Platoului Someșan și a Bazinului Baia Mare, edificată de afluenții Someșului și în primul rând de Lăpuș. Înființarea unor lacuri artificiale în zona montană a avut un efect benefic asupra populațiilor locale de amfibieni, îndeosebi pentru speciile din genurile *Triturus*, *Bufo* și *Rana*.

Din prezentarea speciilor de amfibieni ale Depresiunii Baia Mare, reiese că această zonă are o faună de amfibieni bogată, 15 specii. Ținând seama că în România există numai 18 specii de amfibieni, deducem că zona cercetată, cu o suprafață redusă, de cca. 980 kmp, deține 77 % din fauna de amfibieni a țării. Dacă mai ținem seama și de faptul că herpetofauna României este mai bogată decât cea central-europeană (*Fuhn*, 1960), putem concluziona că habitatele Depresiunii Baia Mare – locuri umede, numeroase cursuri de apă, întinse păduri de foioase cu umiditate ridicată – sunt favorabile amfibienilor (*Deheleanu și Ardelean*, 2000).

După *Fuhn* (1960), amfibienii zonei cercetate pot fi divizați ca origine geografică în două grupe aproape net individualizate. Caudatele sunt aproape în totalitate – excepție *Triturus montandoni* – de origine paleartică, pe când anurele – excepție *Hyla arborea* - sunt euroasiatice.

Distribuția amfibienilor pe bazine hidrografice este inegală: 14 specii se află în bazinul Săsarului, 12 specii în bazinul Lăpușului și numai 6 specii în bazinul Someșului. Bogăția speciilor crește în funcție de diversitatea tot mai mare a habitatelor adecvate. În zona bazinului Baia Mare, speciile *Salamandra salamandra*, *Bufo bufo*, *Rana dalmatina* au o repartiție insulară: a) la cheile Lăpușului și Cavnicului; b) la Fersig și Lăpușel și c) în zonele

învecinate strâmtorilor Someșului de la Țicău. Unele specii s-au adaptat la condițiile impuse de zonele agricole, având ca locuri de reproducere, bălți și canale de drenare de la marginea parcelelor, precum și la condițiile oferite de poluarea municipiului Baia Mare, depunând ponta în lacurile din zonele de agrement ale orașului, cum este cazul speciei *Bufo viridis*. Cele mai comune specii din Depresiunea Baia Mare sunt *Bombina variegata*, *Triturus vulgaris* și *T. cristatus*, *Hyla arborea*. Pe solurile afânate din lunca Someșului este prezentă specia *Pelobates fuscus*, iar *Bufo viridis* se întâlnește pe câmpurile semistepizate, în culturi agricole și în localități. În lacurile mici, temporare sau cu ape poluate se întâlnește specia *Bombina variegata*, iar apele stătătoare mai mari sunt locuite de *Rana esculenta complex*. Poluarea habitatelor a dus la dispariția din zonă a speciei *Rana arvalis* (Török și Béres, 1996, Török, 1997, 1997a).

O remarcă specială se referă la rolul munților Gutâi-Igriș, de barieră în distribuția geografică a celor două subspecii de *Triturus vulgaris*: *Triturus vulgaris ampelensis* la sud și *Triturus vulgaris vulgaris* la nord.

Speciile de amfibieni din zona cercetată mai pot fi cuprinse în alte trei grupe după criteriul gradului de răspândire și efective: a) *specii răspândite*, chiar comune, ce se înmulțesc repede și sunt bine adaptate ecologic, ca și *Bombina variegata* sau *Rana esculenta complex*; b) *specii cu viață nocturnă*, care pot fi reperate ușor numai primăvara, cum sunt cele din genurile: *Salamandra*, *Triturus* și *Bufo*; c) *specii amenințate, vulnerabile*, ca *Salamandra salamandra*, *Triturus alpestris*, *T. montandoni*, *T. cristatus*, *T. vulgaris ampelensis*, *Pelobates fuscus*, *Hyla arborea*, *Rana dalmatina*, *R. temporaria*; d) *specii aproape amenințate*, ca *Triturus v. vulgaris*, *Bombina bombina*, *B. variegata*, *Bufo bufo*, *B. viridis* și periclitate (Botnariuc și Tatole, 2002), ca *Rana arvalis*. Primejdia dispariției unor specii de amfibieni depinde de ecologia lor, fiind mai amenințate speciile de câmpie sau din depresiuni (Fuhn, 1960), ceea ce explică de ce majoritatea speciilor de amfibieni din zona cercetată sunt cel puțin vulnerabile.

Urodelele – salamandre și tritoni - sunt relativ frecvente, dar, deoarece trei sferturi duc o viață terestră, ascunsă, fiind active mai ales noaptea, sunt greu de sesizat. Acest mod de viață este consecința adaptării lor imperfecte la mediul aerian, care nu le permite să suporte lumina soarelui fără riscul morții prin deshidratare (Fuhn, 1964). În toate bălțile, de la șes la munte, se găsesc două specii corelate ecologic: *Triturus cristatus* și *T. vulgaris*, iar în zona montană, între 700-2000 m altitudine, apar alte două

specii de sălămăndre corelate ecologic: *T. alpestris* și *T. montandoni*, ambele forme mici și care trăiesc de obicei împreună în băltoace rezultate în urma topirii zăpezilor, în izvoarele limnogene cu apă rece, acidă, adesea cu frunze putrede pe fund (Fuhn, 1964). Trebuie, de asemenea, să remarcăm larga răspândire a tritonului carpatic (*T. montandoni*) pe Platoul Vulcanic Oaș-Gutâi, la 700-1200 m altitudine, unde este cel mai frecvent triton, dar și la altitudini mai coborâte, de cca. 300 m. De menționat în legătură cu răspândirea acestei specii un fapt paradoxal. Literatura de specialitate o consideră specie endemică în Carpații Orientali, ori noi am constatat o largă răspândire a tritonului carpatic în partea depresionară și de mică altitudine a zonei cercetate. Un comportament mult mai terestru întâlnim la *Salamandra salamandra*, binecunoscută din pădurile de fag și de conifere din Munții Gutin (Fuhn, 1964).

În fauna Depresiunii Baia Mare sunt bine reprezentate toate tipurile ecologice de broaște (Anura), ceva mai puțin cele săpătoare. *Primul grup ecologic* cuprinde *broaștele verzi acvatic*, ca broasca de lac (*Rana esculenta complex*) și buhaiul de baltă (*Bombina variegata*). În legătură cu cele două broaște de lac există o veche dispută, deoarece unii specialiști le socot specii distincte, iar alții rase ale aceleiași specii. Noi am optat pentru a doua variantă, conform lucrării mai recente a lui Ghira și colab. (2002). Aflându-ne într-o zonă montană, izvoarașii (g. *Bombina*) – care au un mod de viață pronunțat acvatic - sunt reprezentați mai ales prin specia cu abdomen galben (*Bombina variegata*). Broaștele verzi de lac, în ciuda colectării lor pentru consum, nu sunt amenințate cu dispariția, fiind locuitori permanenți ai apelor. *Al doilea grup ecologic* este cel al *broaștelor brune terestre* (*Rana dalmatina*, *R. temporaria* și *R. arvalis*). Primele două se găsesc la altitudini mici și mijlocii, iar a treia la altitudini mari. Frecvența și întinderea zonelor corespunzătoare cerințelor ecologice ale speciilor de *Rana dalmatina* și *R. temporaria* asigură menținerea lor fără a mai fi necesare măsuri de ocrotire, spre deosebire de *R. arvalis*, care, având o răspândire discontinuă, o ecologie stenică și puține stațiuni, trebuie să fie ocrotită, în sensul ca una dintre stațiuni să fie inclusă într-o rezervație (Fuhn, 1964). Cel de-al treilea grup ecologic include *broaștele râioase* (*Bufo bufo*, *B. viridis*), care, contrar superstițiilor, sunt cele mai prețioase forme din neamul amfibienilor în lupta contra dăunătorilor din legumicultură. *B. bufo* este mai higrofilă și trăiește în regiunile de deal și de podiș, pe când *B. viridis* se întâlnește la toate altitudinile, predominând la șes, dar ambele specii trebuie ocrotite pentru a

pune capăt stârpirii lor de către om (Fuhn, 1964).

Dintre *broaștele arboricole*, în țara noastră și în zona cercetată se află numai brotăcelul (*Hyla arborea*), o broască frumos colorată și comună până la altitudinea de 1000 m, folositoare în agricultură, deoarece distruge insectele zburătoare, mai ales dipterele. Este protejată chiar și de om, deci nu este amenințat cu dispariția (Fuhn, 1964).

4.16. ECOLOGIA REPTILELOR DIN ZONĂ

În Depresiunea Baia Mare au fost identificate 10 specii de reptile: 1 țestoasă, 4 șopârle și 5 șerpi, din care unul veninos. Și la aceste reptile din zona cercetată se disting variate adaptări ecologice.

Broaștele țestoase sunt slab reprezentate în zonă, numai printr-o singură specie acvatică, *Emys orbicularis*, rară în zonă și un răpitor primejdios pentru pești, din care cauză este ucisă.

În luminișurile și liziera pădurilor apare rar gușterul (*Lacerta viridis*), în zona colinară, probabil pentru că este un element mediteranean, mai termofil, ce nu găsește condiții propice în climatul mai rece de aici.

Deoarece condițiile ecologice sunt cele cerute de specie, șopârla de câmp (*Lacerta agilis*) apare frecvent în biotopurile umede, având populații mari, viguroase, fiind dominantă.

Deoarece șopârla de munte (*Zootoca vivipara*) nu întâlnește condițiile specifice decât în nordul Depresiunii Baia Mare, în Munții Gutâi-Igriș - umiditate și temperaturi coborâte - ea nu este o specie frecventă decât la altitudine. Lipsește din cea mai mare parte a teritoriului zonei cercetate.

Năpârca (*Anguis anguis*) este o specie frecventă, dar cu efective modeste prin pajiștile și pădurile umede ale zonei.

Legat de mediul acvatic, se întâlnesc și unii șerpi neveninoși, dintre care cel mai comun este șarpele de casă (*Natrix natrix*), urmat, la mare distanță, ca frecvență, de șarpele de apă (*Natrix tessellata*). Ambii sunt întâlniți în apă și mai ales pe malurile lacurilor, bălților, mlaștinilor, a apelor lin curgătoare.

În pădurile de foioase pot fi întâlniți mai mulți șerpi, ca șarpele lui Esculap (*Elaphe longissima*), rar, îndeosebi în pădurile de foioase, dar destul de rar și șarpele de alun (*Coronella austriaca*), tot mai rar și pentru că, fiind confundat cu vipera, este exterminat.

Șerpii veninoși sunt reprezentați în zonă printr-o singură specie, vipera de munte (*Vipera berus*), o specie destul de frecventă și abundentă în Munții Gutin-Igriș, dar absentă din vestul Depresiunii Baia Mare.

Sub acțiunea omului, efectivele de reptile, mai ales cele de la șes, suferă o semnificativă diminuare, așa cum vom vedea în capitolul următor.

4.17. ECOLOGIA PĂSĂRILOR DIN ZONĂ

4.17.1. Situația taxonomică a avifaunei din Depresiunea Baia Mare

În **tabelul nr. 2** am redat situația taxonomică a avifaunei Depresiunii Baia Mare.

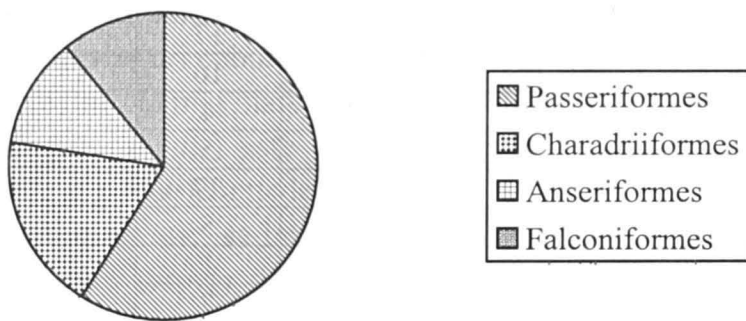
Tabelul nr. 2 - Situația taxonomică a avifaunei Depresiunii Baia Mare

	Ordinele	Familii	Specii	Ponderea (%) ordinului în tabelul avifaunei locale
1.	Gaviiiformes	1	1	0,5
2.	Podicipediformes	1	4	2,0
3.	Pelecaniformes	2	2	1,0
4.	Ciconiiformes	2	9	4,5
5.	Anseriformes	1	17	8,5
6.	Falconiformes	3	16	8,0
7.	Galliformes	2	4	2,0
8.	Gruiformes	2	5	2,5
9.	Charadriiformes	4	27	13,7
10.	Columbiformes	1	5	2,5
11.	Cuculiformes	1	1	0,5
12.	Strigiformes	2	7	3,5
13.	Caprimulgiformes	1	1	0,5
14.	Apodiformes	1	1	0,5
15.	Caraciiiformes	4	4	2,0
16.	Piciformes	1	9	4,5
17.	Passeriformes	19	87	43,3
	TOTAL	48	200	100

Din analiza tabelului nr. 2, reiese că ornitofauna Depresiunii Baia Mare cuprinde 200 specii, reprezentând peste 50 % din totalul păsărilor identificate pe teritoriul României. Acest număr poate fi considerat aproape de situația de fapt din teritoriu. Dar, studii viitoare aprofundate ar mai putea evidenția unele specii, mai ales de păsărele discrete, care au ca habitate tufărișurile, mărăcinișurile și stufăriile. Numărul total al speciilor inventariate de noi poate fi interpretat ca expresia unei ornitofaune nu prea bogate, mai ales dacă scoatem din calcul speciile de păsări ce trăiesc în zona montană a depresiunii. Datorită deosebitei presiuni antropice din zona cercetată, biodiversitatea și efectivele populaționale s-au redus simțitor, așa cum se va vedea mai încolo.

Acest tabel ne dă un indiciu privind diversitatea ornitologică a zonei, dar nu și despre abundența acesteia. Chiar și cea mai sumară examinare a acestui tabel ne arată însă că principalele ordine de păsări din avifauna României sunt bine reprezentate în avifauna Depresiunii Baia Mare, mai puțin ordinele *Gruiformes* și *Caraciiiformes*, probabil datorită reducerii ariilor umede din zona cercetată ca urmare a realizării lucrărilor de desecare mai vechi, în vederea obținerii de suprafețe agricole.

Ponderea cea mai importantă în ornitofauna Depresiunii Baia Mare o dețin ordinele: *Passeriformes* – 87 specii (43,3 %), *Charadriiformes* – 27 specii (13,7 %), *Anseriformes* – 17 specii (8,5 %) și *Falconiformes* – 16 specii (8,0 %), așa cum s-a ilustrat și în **graficul nr. 1**.

Graficul nr. 1 – Ponderea principalelor ordine în avifauna Depresiunii Baia Mare

Predominanța păsărelelor în avifauna zonei corespunde predominanței habitatelor terestre de aici, iar ponderea însemnată a păsărilor acvatice sau cel puțin a celor din habitatele umede corespunde rețelei hidrografice

viguroase tributare Someșului, dar și unor lacuri artificiale, care s-au naturalizat, oferind hrană și adăposturi convenabile.

De regulă, în alte lucrări de analiză a faunei unor zone din NV-ul României am dispus de instrumentele necesare realizării unor comparații cu situația ornitofaunei din perioadele anterioare. Acest fapt nu poate fi însă realizat de noi în cazul Depresiunii Baia Mare, deoarece nu există lucrări mai vechi care să ne permită comparația și nici relevarea principalelor tendințe ale dinamicii speciilor analizate.

Coborând analiza la nivelul familiilor, constatăm că din cele 48 de familii inventariate de noi în zonă, au o pondere deosebită familiile legate de habitatele acvatice (*Anatidae* – 17 specii, *Scolopacidae* – 12 specii, *Ardeidae* – 7 specii), dar și cele forestiere ori de tufișuri (*Sylviidae* – 15 specii, *Turdidae* – 13 specii, *Fringillidae* – 9 specii, *Paridae* – 8 specii, *Picidae* – 7 specii) sau cele specifice zonelor de dealuri și depresionare (*Corvidae* – 8 specii, *Columbidae* – 5 specii).

4.17.2. Tabele sinoptice privind ornitofauna din zonă

Pe baza cercetărilor proprii și a surselor bibliografice de documentare, s-au întocmit două tabele sinoptice privind ornitofauna Depresiunii Baia Mare, **tabelele nr. 3 și 4**.

Tabelul nr. 3 cuprinde speciile de păsări identificate în zonă cu caracteristicile lor zoogeografice, trofice, fenologice și statutul ecologic ale speciilor, pe când **tabelul nr. 4** se referă la habitatele, răspândirea, frecvența și abundența speciilor din zona cercetată, care, în multe cazuri, diferă mult de situația lor la nivelul întregii țări.

4.17.3. Situația zoogeografică a avifaunei din zona cercetată

Un aspect important al ecologiei păsărilor din zonă este originea lor zoogeografică. Toate păsările identificate în Depresiunea Baia Mare au fost încadrate în tipuri de faună, potrivit analizei zoogeografice a avifaunei României, realizată de *Munteanu* (1974). Pe baza acestei operații, s-a putut întocmi situația redată în **tabelul nr. 5**.

Tabelul nr. 3 - Situația sinoptică privind speciile de păsări identificate în Depresiunea Baia Mare, caracteristicile lor zoogeografice, trofice, fenologice și statutul ecologic

Nr. crt.	Specia	Orig. zoogf.	NUTRITIA			FENOLOGIA						STATUTUL SPECIEI				
			C	V	O	S	OV	OI	PJ	CL	INV	REZ	DEC	VUL	PCL	CR PCL
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
	I. GAVIIFORMES 1. Gaviidae															
1.	<i>Gavia arctica</i> (L.)	HA	+					(+)	+			+				
	II. PODICIPEDIFORMES 2. Podicipedidae															
2.	<i>Tachibaptus ruficollis</i> (Pal.)	LV	+				+	[+]		+		+				
3.	<i>Podiceps cristatus</i> (L.)	LV	+				+			+		+				
4.	<i>Podiceps grisegena</i> (Bodd.)	HA	+				+			+		+				
5.	<i>Podiceps nigricollis</i> (C.L. Br.)	LV	+				+	[+]		+		+				
	III. PELECANIFORMES 3. Pelecanidae															
6.	<i>Pelecanus onocrotalus</i> (L.)	SA	+				+		[+]					+		
	4. Phalacrocoracidae															
7.	<i>Phalacrocorax carbo</i> (L.)	LV	+				+	[+]			+	+				
	IV. CICONIIFORMES 5. Ardeidae															
8.	<i>Ixobrychus minutus</i> (L.)	LV	+				+			+		+				
9.	<i>Nycticorax nycticorax</i> (L.)	CO	+				+		+	+				+		
10.	<i>Egretta garzetta</i> (L.)	LV	+				+					+				
11.	<i>Ardea alba</i> (L.)	CO	+					+						+		

Nr. crt.	Specia	Orig. zoogf.	NUTRITIA			FENOLOGIA						STATUTUL SPECIEI				
			C	V	O	S	OV	OI	PJ	CL	INV	REZ	DEC	VUL	PCL	CR PCL
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
12.	<i>Ardea cinerea</i> L.	PA	+				+	[+]	+	+		+				
13.	<i>Ardea purpurea</i> (L.)	ME	+				+		+	+					+	
14.	<i>Ardeola ralloides</i> (Sc.)	ETI	+				+		+					+		
	6. Fam. Ciconiidae															
15.	<i>Ciconia ciconia</i> (L.)	PA	+				+			+				+		
16.	<i>Ciconia nigra</i> (L.)	PA	+				+							+		
	V. ANSERIFORMES															
	7. Anatidae															
17.	<i>Cygnus olor</i> (Gmelin)	PA			+	+			+			+				
18.	<i>Cygnus cygnus</i> L.	PA			+				+				+			
19.	<i>Anser fabalis</i> (Lath.)	PA		+					+	+			+			
20.	<i>Anser albifrons</i> (Sc.)	A		+					+	[+]			+			
21.	<i>Anser anser</i> (L.)	PA		+				+	+				+			
22.	<i>Anas penelope</i> L.	PA		+					+	+			+			
23.	<i>Anas strepera</i> L.	PA		+				+					+			
24.	<i>Anas crecca</i> L.	HA		+			(+)	(+)	+			+				
25.	<i>Anas platyrhynchos</i> L.	HA			+	+	+	(+)	+	+		+				
26.	<i>Anas acuta</i> L.	PA			+				+				+			
27.	<i>Anas querquedula</i> L.	PA			+		(+)		+	+			+			
28.	<i>Anas clypeata</i> L.	HA			+	(+)	(+)	(+)	+	+			+			
29.	<i>Aythya ferina</i> (L.)	PA			+	(+)			+	+		+				
30.	<i>Aythya nyroca</i> (Guld.)	T-M			+		(+)	+		+				+		
31.	<i>Aythya fuligula</i> (L.)	PA			+		(+)	+					+			
32.	<i>Bucephala clangula</i> (L.)	HA	+					+	(+)					+		

Nr. crt.	Specia	Orig. zoogf.	NUTRITIA			FENOLOGIA						STATUTUL SPECIEI				
			C	V	O	S	OV	OI	PJ	CL	INV	REZ	DEC	VUL	PCL	CR PCL
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
33.	<i>Mergus serrator</i> L.	HA	+						+				+			
34.	<i>Mergus merganser</i> L.	HA	+					(+)	+			+				
	VI. FALCONIFORMES															
	8. Accipitridae															
35.	<i>Pernis apivorus</i> (L.)	EU	+				+			+				+		
36.	<i>Haliaeetus albicilla</i> (L.)	PA	+			+	+		+						+	
37.	<i>Circus aeruginosus</i> (L.)	PA	+				+			+		+				
38.	<i>Circus cyaneus</i> (L.)	HA	+				(+)	(+)	+			+				
39.	<i>Accipiter gentilis</i> (L.)	HA	+			+		(+)		+			+			
40.	<i>Accipiter nisus</i> (L.)	PA	+			+		(+)		+		+				
41.	<i>Buteo buteo</i> (L.)	HA	+			+			+	+		+				
42.	<i>Buteo lagopus</i> (Pont.)	A	+					+			+		+			
43.	<i>Aquila pomarina</i> (C.L. Br.)	EU	+				(+)		+	(+)				+		
44.	<i>Aquila heliaca</i> Sav.	PA	+						+							+
	9. Pandionidae															
45.	<i>Pandion haliaëtus</i> (L.)	CO	+						+					+		
	10. Falconidae															
46.	<i>Falco tinnunculus</i> L.	LV	+				+		(+)	+		+				
47.	<i>Falco subbuteo</i> L.	PA	+				+	(+)		+		+				
48.	<i>Falco peregrinus</i> Tunst.	CO	+			+		[+]		(+)					+	
49.	<i>Falco columbarius</i> L.	HA	+					+					+			
50.	<i>Falco vespertinus</i> L.	PA	+				+			+			+			
	VII. GALLIFORMES															
	11. Tetraonidae															

Nr. crt.	Specia	Orig. zoogf.	NUTRITIA			FENOLOGIA						STATUTUL SPECIEI				
			C	V	O	S	OV	OI	PJ	CL	INV	REZ	DEC	VUL	PCL	CR PCL
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
51.	Bonasa bonasia (L.)	SI		+		+				+			+			
	12. Phasianidae															
52.	Perdix perdix (L.)	E-T			+	+				+			+			
53.	Coturnix coturnix (L.)	LV			+		+			+		+				
54.	Phasianus colchicus (L.)	CH			+	+				+		+				
	VIII. GRUIFORMES															
	13. Rallidae															
55.	Rallus aquaticus L.	PA	+			+		[+]	+	+			+			
56.	Crex crex (L.)	EU			+		+			+			+			
57.	Gallinula chloropus (L.)	CO			+		+			+			+			
58.	Fulica atra L.	PA	+				+	[+]		+		+				
59.	Grus grus (L.)	PA	+						+				+			
	IX. CHARADRIIFORMES															
	14. Haematopodidae															
60.	Haematopus ostralegus L.	CO	+						[+]					+		
	15. Charadriidae															
61.	Charadrius dubius Sc.	PA	+				+			+			+			
62.	Charadrius hiaticula L.	A	+						+				+			
63.	Pluvialis apricaria (L.)	A			+				+				+			
64.	Vanellus vanellus (L.)	PA	+				+			+		+				
	16. Scolopacidae															
65.	Calidris minuta (Leis.)	A	+						+				+			
66.	Calidris alpina (L.)	A	+						+				+			
67.	Philomachus pugnax (L.)	PA	+						+				+			

Nr. crt.	Specia	Orig. zoogf.	NUTRITIA			FENOLOGIA						STATUTUL SPECIEI				
			C	V	O	S	OV	OI	PJ	CL	INV	REZ	DEC	VUL	PCL	CR PCL
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
68.	<i>Lymnocyrtes minimus</i> (Br.)	SI	+						+				+			
69.	<i>Gallinago gallinago</i> (L.)	HA	+				(+)		+	[+]			+			
70.	<i>Gallinago media</i> (Lath.)	PA	+						+				+			
71.	<i>Scolopax rusticola</i> L.	PA	+				(+)		+				+			
72.	<i>Limosa limosa</i> (L.)	PA	+				[+]		+	(+)			+			
73.	<i>Numenius arquata</i> (L.)	PA	+					+	(+)				+			
74.	<i>Tringa totanus</i> (L.)	PA	+					+	(+)	(+)			+			
75.	<i>Tringa nebularia</i>	SI	+						+				+			
76.	<i>Tringa ochropus</i> L.	PA	+						+				+			
77.	<i>Tringa glareola</i> L.	PA	+						+				+			
78.	<i>Tringa hypoleucos</i> (L.)	HA	+					+	+				+			
	17. Laridae															
79.	<i>Larus minutus</i> Pall.	PA	+					+		+			+			
80.	<i>Larus ridibundus</i> L.	PA	+			+			(+)	+	+		+			
81.	<i>Larus fuscus</i> L.	EU	+						(+)	+					+	
82.	<i>Larus cachinnans</i> Pall.	HA	+							+			+			
83.	<i>Larus canus</i>	PA	+						+	+			+			
84.	<i>Chlidonias hybridus</i> (Pall.)	LV	+					+		+			+			
	18. Sternidae															
85.	<i>Sterna hirundo</i> L.	HA	+					+		+	+		+			
86.	<i>Sterna albifrons</i> Pall.	CO	+					(+)		+	[+]				+	
	X. COLUMBIFORMES															
	19. Columbidae															
87.	<i>Columba oenas</i> L.	E-T		+				+			+		+			

Nr. crt.	Specia	Orig. zoogf.	NUTRITIA			FENOLOGIA						STATUTUL SPECIEI				
			C	V	O	S	OV	OI	PJ	CL	INV	REZ	DEC	VUL	PCL	CR PCL
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
88.	<i>Columba palumbus</i> L.	E-T		+			+	(+)	(+)	+		+				
89.	<i>Columba livia</i> L.	E-T		+			+			+		+				
90.	<i>Streptopelia decaocto</i> (Friv.)	I-A		+		+				+		+				
91.	<i>Streptopelia turtur</i> (L.)	E-T		+			+			+				+		
	XI. CUCULIFORMES 20. Cuculidae															
92.	<i>Cuculus canorus</i> L.	PA	+				+		(+)	+		+				
	XII. STRIGIFORMES 21. Tytonidae															
93.	<i>Tyto alba</i> (Sc.)	CO	+			+				+				+		
	22. Strigidae															
94.	<i>Otus scops</i> (L.)	ME	+				+			+			+			
95.	<i>Bubo bubo</i> (L.)	PA	+			+				+				+		
96.	<i>Athene noctua</i> (Sc.)	T-M	+			+				+		+				
97.	<i>Strix uralensis</i> Pall.	SI	+			+		(+)		+			+			
98.	<i>Asio otus</i> (L.)	HA	+			+				+			+			
99.	<i>Asio flammeus</i>	HA	+			+				+			+			
	XIII. CAPRIMULGIFORMES 23. Caprimulgidae															
100.	<i>Caprimulgus europaeus</i> L.	PA	+				+						+			
	XIV. APODIFORMES 24. Apodidae															
101.	<i>Apus apus</i> (L.)	PA	+				+			+			+			
	XV. CORACIIFORMES															

Nr. crt.	Specia	Orig. zoogf.	NUTRITIA			FENOLOGIA						STATUTUL SPECIEI				
			C	V	O	S	OV	OI	PJ	CL	INV	REZ	DEC	VUL	PCL	CR PCL
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
	25. Alcedinidae															
102.	Alcedo atthis L.	LV	+			+				+			+			
	26. Meropidae															
103.	Merops apiaster L.	T-M	+				+			+		+				
	27. Coraciidae															
104.	Coracias garrulus L.	E-T	+				+			+		+		+		
	28. Upupidae															
105.	Upupa epops L.	LV	+				+			+				+		
	XVI. PICIFORMES															
	29. Fam. Picidae															
106.	Jynx torquilla L.	PA	+				+			+					+	
107.	Picus canus Gm.	PA	+			+				+		+				
108.	Picus viridis L.	EU	+			+				+		+				
109.	Dryocopus martius (L.)	PA	+			+				+			+			
110.	Dendrocopos major (L.)	PA	+			+				+		+				
111.	Dendrocopos syriacus Hem. et. Ehr.	ME	+			+				+		+				
112.	Dendrocopos medius (L.)	EU	+			+				+		+				
113.	Dendrocopos leucotos (Bech.)	PA	+			+				+		+				
114.	Dendrocopos minor (L.)	PA	+			+				+		+				
	XVII. PASSERIFORMES															
	30. Alaudidae															
115.	Galerida cristata (L.)	PA			+	+				+		+				
116.	Lullula arborea (L.)	PA			+		+			+			+			
117.	Alauda arvensis L.	PA			+		+			+			+			

Nr. crt.	Specia	Orig. zoogf.	NUTRITIA			FENOLOGIA						STATUTUL SPECIEI				
			C	V	O	S	OV	OI	PJ	CL	INV	REZ	DEC	VUL	PCL	CR PCL
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
	31. Hirundinidae															
118.	Riparia riparia L.	HA	+				+			+			+			
119.	Hirundo rustica L.	HA	+				+			+			+			
120.	Delichon urbicum (L.)	PA	+				+			+		+				
	32. Motacilidae															
121.	Anthus campestris (L.)	EU	+				+			+			+			
122.	Anthus trivialis (L.)	E-T	+				+			+			+			
123.	Anthus spinoletta (L.)	PA	+				+			+			+			
124.	Motacilla flava L.	PA	+				+			+		+				
125.	Motacilla cinerea Tunst.	PA	+				+	(+)				+				
126.	Motacilla alba L.	PA	+				+			+		+				
	33. Bombycilidae															
127.	Bombycilla garrulus (L.)	S-C			+			+			+		+			
	34. Cinclidae															
128.	Cinclus cinclus (L.)	HA	+			+				+			+			
	35. Troglodytidae															
129.	Troglodytes troglodytes (L.)	HA			+	(+)	+	(+)		+			+			
	36. Prunellidae															
130.	Prunella modularis (L.)	EU			+		+	(+)		+			+			
	37. Turdidae															
131.	Erithacus rubecula (L.)	EU			+		+	(+)		+			+			
132.	Luscinia luscinia (L.)	PA			+		+			+			+			
133.	Luscinia megarhynchos C.L. Br.	EU	+				+			(+)			+			
134.	Phoenicurus ochruros (Gm.)	PXM	+				+		(+)	+		+				

Nr. crt.	Specia	Orig. zoogf.	NUTRITIA			FENOLOGIA						STATUTUL SPECIEI				
			C	V	O	S	OV	OI	PJ	CL	INV	REZ	DEC	VUL	PCL	CR PCL
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
135.	<i>Phoenicurus phoenicurus</i> (L.)	EU	+				+			+			+			
136.	<i>Mantichora saxatilis</i> (L.)	PXM	+				+			+			+			
137.	<i>Saxicola rubetra</i> (L.)	EU	+				+			+			+			
138.	<i>Saxicola torquatus</i> (L.)	PA	+				+			+			+			
139.	<i>Oenanthe oenanthe</i> (L.)	PA	+				+			+			+			
140.	<i>Turdus torquatus</i> L.	PM	+				+			+			+			
141.	<i>Turdus merula</i> L.	EU			+	+	(+)			+		+				
142.	<i>Turdus pilaris</i> L.	SI			+	(+)		+		+		+				
143.	<i>Turdus philomelos</i> C.L. Br.	EU	+				+			+		+				
144.	<i>Turdus iliacus</i> L.	SI			+				+				+			
145.	<i>Turdus viscivorus</i>	E-T			+	+				+		+				
	38. Sylviidae															
146.	<i>Locustella fluviatilis</i> (Wolf)	PA	+				+			(+)			+			
147.	<i>Acrocephalus palustris</i> (Bech)	EU	+				+			+			+			
148.	<i>Acrocephalus scirpaceus</i> (Herm.)	E-T	+				+			+		+				
149.	<i>Acrocephalus arundinaceus</i> (L.)	E-T	+				+			+			+			
150.	<i>Hippolais icterina</i> (Vil.)	EU	+				+			+			+			
151.	<i>Hippolais pallida</i> (Hem. et. Ehr.)	EU	+				+			+			+			
152.	<i>Sylvia nisoria</i> (Bech)	E-T	+				+			+			+			
153.	<i>Sylvia curruca</i> (L.)	E-T	+				+			+		+				
154.	<i>Sylvia communis</i> (Lath.)	E-T	+				+			+		+				
155.	<i>Sylvia borin</i> (Bodd.)	EU	+				+			+		+				
156.	<i>Sylvia atricapilla</i> (L.)	EU	+				+			+		+				
157.	<i>Phylloscopus sibilatrix</i> (Bech.)	E-T	+				+			+			+			

Nr. crt.	Specia	Orig. zoogf.	NUTRITIA			FENOLOGIA						STATUTUL SPECIEI				
			C	V	O	S	OV	OI	PJ	CL	INV	REZ	DEC	VUL	PCL	CR PCL
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
158.	<i>Phylloscopus collybita</i> (Vil.)	PA	+				+			+		+				
159.	<i>Phylloscopus trochillus</i> (L.)	PA	+				+		(+)	+			+			
160.	<i>Regulus regulus</i> (L.)	PA	+			+		(+)		+			+			
161.	<i>Regulus ignicapilla</i> (Temm.)	HA	+			+				+			+			
	39. Muscicapidae															
162.	<i>Muscicapa striata</i> (Pall.)	E-T	+				+			+			+			
163.	<i>Ficedula parva</i> (Bech.)	PA	+				+			+			+			
164.	<i>Ficedula albicollis</i> (Temm.)	EU	+				+			+			+			
165.	<i>Ficedula hypoleuca</i> (Pall.)	EU	+				+			+			+			
	40. Paridae															
166.	<i>Aegithalos caudatus</i> (L.)	PA	+			+				+			+			
167.	<i>Parus palustris</i> L.	PA	+			+				+		+				
168.	<i>Parus montanus</i> Bold.	PA	+			+				+			+			
169.	<i>Parus cristatus</i> L.	EU	+			+				+			+			
170.	<i>Parus ater</i> L.	PA	+			+						+				
171.	<i>Parus caeruleus</i> L.	EU	+			+				+		+				
172.	<i>Parus major</i> L.	PA	+			+				+		+				
	41. Sittidae															
173.	<i>Sitta europaea</i> L.	PA	+			+				+		+				
	42. Certhiidae															
174.	<i>Certhia familiaris</i> L.	HA	+			+				+			+			
	43. Oriolidae															
175.	<i>Oriolus oriolus</i> (L.)	EU			+		+			+			+			
	44. Laniidae															

Nr. crt.	Specia	Orig. zoogf.	NUTRITIA			FENOLOGIA						STATUTUL SPECIEI				
			C	V	O	S	OV	OI	PJ	CL	INV	REZ	DEC	VUL	PCL	CR PCL
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
176.	Lanius collurio L.	PA	+				+			+		+				
177.	Lanius minor Gm.	E-T	+				+			+				+		
178.	Lanius excubitor L.	HA	+			+		(+)		+			+			
	45. Corvidae															
179.	Garrulus glandarius (L.)	PA			+	+				+		+				
180.	Pica pica (L.)	PA			+	+				+		+				
181.	Nucifraga caryocatactes (L.)	PA			+	+				+		+				
182.	Corvus monedula L.	PA			+	+				+		+				
183.	Corvus frugilegus L.	PA			+	+		(+)	(+)	+		+				
184.	Corvus corone cornix L.	PA			+	+				+		+				
185.	Corvus corax L.	HA			+	+				+					+	
	46. Sturnidae															
186.	Sturnus vulgaris L.	HA			+	(+)	+			+		+				
187.	Sturnus roseus (L.)	TK			+				+					+		
	47. Passeridae															
188.	Passer domesticus (L.)	PA			+	+				+		+				
189.	Passer montanus (L.)	PA			+	+				+		+				
	48. Fringillidae															
190.	Fringilla coelebs L.	EU			+	+	(+)			+		+				
191.	Serinus serinus (L.)	ME		+				+		+			+			
192.	Carduelis chloris (L.)	E-T			+	+				+		+				
193.	Carduelis carduelis (L.)	E-T		+		+				+		+				
194.	Carduelis spinus (L.)	PA		+		+		(+)		+			+			
195.	Carduelis cannabina (L.)	E-T			+	+				+			+			

Nr. crt.	Specia	Orig. zoogf.	NUTRITIA			FENOLOGIA						STATUTUL SPECIEI				
			C	V	O	S	OV	OI	PJ	CL	INV	REZ	DEC	VUL	PCL	CR PCL
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
196.	<i>Pyrrhula pyrrhula</i> (L.)	PA			+	+				+			+			
197.	<i>Coccothraustes coccothraustes</i> L.	PA		+		+				+		+				
	49. Emberizidae															
198.	<i>Emberiza citrinella</i> L.	PA			+	+				+		+				
199.	<i>Emberiza schoeniclus</i> (L.)	PA			+		+		+	+			+			
200.	<i>Emberiza calandra</i> (L.)	E-T		+		+	+		+	+			+			
	TOTAL		139	16	45	67	109	43	66	150	3	79	94	20	6	1

Notă:

- **Tipul faunistic:** PA = palearctic; HA = holarctic; EU = european; E-T = europeo-turkestanian; LV = Lumea Veche; A = arctic; CO = cosmopolit; SI = siberian; T-M = turkestano-mediteranean; TK = turkestanian; ME = mediteranean; SA = sarmațian; S-C = siberiano-canadian; TI = tibetan; PX = paleoxeric; PXM = paleoxeromontan; I-A = indo-african; ETI = etiopian; M-T = mongolo-tibetan; CH = chinez; NC – necunoscut;
- **Tipul trofic:** C – carnivor; V – vegetarian; O – omnivor;
- **Tipul fenologic:** S – sedentar; OV – oaspete de vară; OI – oaspete de iarnă; PJ – de pasaj; CL – clocitor; INV – invaziv; () – apare rar în habitatul respectiv; [] - apare iarna, respectiv vara, dar nu este oaspete de iarnă sau de vară;
- **Statutul speciei:** REZ – populații rezistente; DEC- populații în declin; VUL – populații vulnerabile; PCL – populații periclitare; CR PCL – populații critic periclitare;

Tabelul nr. 4 - Situația sinoptică privind speciile de păsări identificate în Depresiunea Baia Mare și caracteristicile lor privind habitatele, răspândirea, frecvența și abundența

Nr. crt.	SPECIA	HABITATE DIN ZONĂ														RĂSPÂNDIRE ÎN ZONĂ				FRECVENȚA ÎN ZONĂ				ABUNDENȚA ÎN ZONĂ				
		GM	PRS	PF	PR	AD	VA	MRS	AT	FP	TA	DM	GC	AU	UB	G	L	RE	CD	FF	F	R	FR	A	D	M	Mc	Rd
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
	I. GAVIIFORMES																											
	1. Gaviidae																											
1.	<i>Gavia arctica</i> (L.)					+												+						+				+
	II. PODICIPEDIFORMES																											
	2. Podicipedidae																											
2.	<i>Tachibaptus ruficollis</i> (Pal.)					+	+											+			+							+
3.	<i>Podiceps cristatus</i> (L.)					+	+										+			+								+
4.	<i>Podiceps grisegena</i> (Bodd.)					+	+											+				+						+
5.	<i>Podiceps nigricollis</i> (C.L. Br.)					+	+											+				+						+
	III. PELECANIFORMES																											
	3. Pelecanidae																											
6.	<i>Pelecanus onocrotalus</i> (L.)					+	+												+					+				+
	4. Phalacrocoracidae																											
7.	<i>Phalacrocorax carbo</i> (L.)					+												+				+						+
	IV. CICONIIFORMES																											
	5. Ardeidae																											
8.	<i>Ixobrychus minutus</i> (L.)						+											+				+						+
9.	<i>Nycticorax nycticorax</i> (L.)						+	+											+				+					+
10.	<i>Egretta garzetta</i> (L.)						+	+										+					+					+
11.	<i>Ardea alba</i> (L.)					+	+	+										+			+							+
12.	<i>Ardea cinerea</i> L.						+	+								+				+					+			
13.	<i>Ardea purpurea</i> (L.)					+	+												+				+					+
14.	<i>Ardeola ralloides</i> (Sc.)							+											+				+					+
	6. Fam. Ciconiidae																											

Nr. crt.	SPECIA	HABITATE DIN ZONĂ														RĂSPÂNDIRE ÎN ZONĂ				FRECVENȚA ÎN ZONĂ					ABUNDENȚA ÎN ZONĂ			
		GM	PRS	PF	PR	AD	VA	MRS	AT	FP	TA	DM	GC	AU	UB	G	L	RE	CD	FF	F	R	FR	A	D	M	Me	Rd
		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
0	I					+	+	+	+	+				+		+					+						+	
15.	<i>Ciconia ciconia</i> (L.)					+	+	+	+	+				+		+					+						+	
16.	<i>Ciconia nigra</i> (L.)			+	+			+	+								+					+						+
	V. ANSERIFORMES																											
	7. Anatidae																											
17.	<i>Cygnus olor</i> (Gmelin)				+	+		+									+					+						+
18.	<i>Cygnus cygnus</i> L.					+		+									+						+					+
19.	<i>Anser fabalis</i> (Lath.)					+		+			+						+						+					+
20.	<i>Anser albifrons</i> (Sc.)					+		+		+	+						+					+						+
21.	<i>Anser anser</i> (L.)					+											+					+						+
22.	<i>Anas penelope</i> L.					+											+					+						+
23.	<i>Anas strepera</i> L.					+											+					+						+
24.	<i>Anas crecca</i> L.					+	+										+					+						+
25.	<i>Anas platyrhynchos</i> L.				+	+	+	+	+	+	+						+								+			
26.	<i>Anas acuta</i> L.					+		+	+								+					+						+
27.	<i>Anas querquedula</i> L.					+	+	+			+						+					+						+
28.	<i>Anas clypeata</i> L.					+	+	+									+					+						+
29.	<i>Aythya ferina</i> (L.)				+	+	+										+					+						+
30.	<i>Aythya nyroca</i> (Guld.)					+	+	+									+					+						+
31.	<i>Aythya fuligula</i> (L.)					+											+						+					+
32.	<i>Bucephala clangula</i> (L.)					+											+					+						+
33.	<i>Mergus serrator</i> L.				+	+											+						+					+
34.	<i>Mergus merganser</i> L.					+											+					+						+
	VI. FALCONIFORMES																											
	8. Accipitridae																											
35.	<i>Pernis apivorus</i> (L.)			+						+							+					+						+
36.	<i>Haliaeetus albicilla</i> (L.)				+	+	+										+						+					+
37.	<i>Circus aeruginosus</i> (L.)					+	+	+									+					+	+					+
38.	<i>Circus cyaneus</i> (L.)					+	+										+					+						+

Nr. crt.	SPECIA	HABITATE DIN ZONĂ														RĂSPÂNDIRE ÎN ZONĂ				FRECVENȚA ÎN ZONĂ					ABUNDENȚA ÎN ZONĂ			
		GM	PRS	PF	PR	AD	VA	MRS	AT	FP	TA	DM	GC	AU	UB	G	L	RE	CD	FF	F	R	FR	A	D	M	Me	Rd
0	I	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
39.	Accipiter gentilis (L.)		+	+						+	+						+				+							+
40.	Accipiter nisus (L.)		+	+					+	+					+						+							+
41.	Buteo buteo (L.)			+						+	+										+							+
42.	Buteo lagopus (Pont.)			+								+									+							+
43.	Aquila pomarina (C.L. Br.)		+	+											+					+			+					+
44.	Aquila heliaca Sav.			(+)											+					+				+				+
	9. Pandionidae																											
45.	Pandion haliaëtus (L.)					+	+	+													+		+					+
	10. Falconidae																											
46.	Falco tinnunculus L.			+						+	+										+						+	
47.	Falco subbuteo L.			+		+															+						+	
48.	Falco peregrinus Tunst.	+	+	+																	+			+				+
49.	Falco columbarius L.									+					+						+				+			+
50.	Falco vespertinus L.			+						+											+			+				+
	VII. GALLIFORMES																											
	11. Tetraonidae																											
51.	Bonasa bonasia (L.)		(+)	+																	+			+				+
	12. Phasianidae																											
52.	Perdix perdix (L.)										+	+									+						+	
53.	Coturnix coturnix (L.)										+	+									+						+	
54.	Phasianus colchicus (L.)			+				+	+		+	+	+								+						+	
	VIII. GRUIFORMES																											
	13. Rallidae																											
55.	Rallus aquaticus L.							+	+												+						+	
56.	Crex crex (L.)								+		+	+									+						+	
57.	Gallinula chloropus (L.)							+	+												+						+	
58.	Fulica atra L.					+	+														+						+	
59.	Grus grus (L.)					+	+														+						+	

Nr. crt.	SPECIA	HABITATE DIN ZONĂ														RĂSPÂNDIRE ÎN ZONĂ				FRECVENȚA ÎN ZONĂ					ABUNDENȚA ÎN ZONĂ			
		GM	PRS	PF	PR	AD	VA	MRS	AT	FP	TA	DM	GC	AU	UB	G	L	RE	CD	FF	F	R	FR	A	D	M	Me	Rd
0	I	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
	IX. CHARADRIIFORMES																											
	14. Haematopodidae																											
60.	<i>Haematopus ostralegus</i> L.					+	+											+					+					+
	15. Charadriidae																											
61.	<i>Charadrius dubius</i> Sc.						+										+				+					+		
62.	<i>Charadrius hiaticula</i> L.						+			+	+							+					+					+
63.	<i>Pluvialis apricaria</i> (L.)						+			+	+	+						+					+					+
64.	<i>Vanellus vanellus</i> (L.)								+	+	+	+					+			+					+			
	16. Scolopacidae																											
65.	<i>Calidris minuta</i> (Leis.)								+	+								+					+					+
66.	<i>Calidris alpina</i> (L.)								+	+								+					+					+
67.	<i>Philomachus pugnax</i> (L.)								+	+	+	+						+					+					+
68.	<i>Lymnocyptes minimus</i> (Br.)								+		+							+					+					+
69.	<i>Gallinago gallinago</i> (L.)							+	+									+				+						+
70.	<i>Gallinago media</i> (Lath.)								+			+						+					+					+
71.	<i>Scolopax rusticola</i> L.																	+				+					+	
72.	<i>Limosa limosa</i> (L.)								+									+				+						+
73.	<i>Numenius arquata</i> (L.)								+		+							+					+					+
74.	<i>Tringa totanus</i> (L.)								+	+								+				+					+	
75.	<i>Tringa nebularia</i>						+		+	+								+					+				+	
76.	<i>Tringa ochropus</i> L.									+	+	+					+					+					+	
77.	<i>Tringa glareola</i> L.									+	+	+						+					+					+
78.	<i>Tringa hypoleucos</i> (L.)						+		+								+						+				+	
	17. Laridae																											
79.	<i>Larus minutus</i> Pall.						+	+		+								+				+						+
80.	<i>Larus ridibundus</i> L.						+	+				+					+				+				+			
81.	<i>Larus fuscus</i> L.						+											+				+						+
82.	<i>Larus cachinnans</i> Pall.						+											+				+						+

Nr. crt.	SPECIA	HABITATE DIN ZONĂ														RĂSPANDIRE ÎN ZONĂ				FRECVENȚA ÎN ZONĂ					ABUNDENȚA ÎN ZONĂ			
		GM	PRS	PF	PR	AD	VA	MRS	AT	FP	TA	DM	GC	AU	UB	G	L	RE	CD	FF	F	R	FR	A	D	M	Mc	Rd
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
83.	Larus canus					+	+	+										+						+				+
84.	Chlidonias hybridus (Pall.)					+	+	+										+						+				+
	18. Sternidae																											
85.	Sterna hirundo L.					+	+	+								+					+							+
86.	Sterna albifrons Pall.					+	+											+				+						+
	X. COLUMBIFORMES																											
	19. Columbidae																											
87.	Columba oenas L.					+					+		+					+			+						+	
88.	Columba palumbus L.					+					+		+					+			+						+	
89.	Columba livia L.					+							+						+				+					+
90.	Streptopelia decaocto (Friv.)										+		+					+		+						+		
91.	Streptopelia turtur (L.)					+				+	+		+	+					+				+					+
	XI. CUCULIFORMES																											
	20. Cuculidae																											
92.	Cuculus canorus L.			+		+		+					+					+			+							+
	XII. STRIGIFORMES																											
	21. Tytonidae																											
93.	Tyto alba (Sc.)												+	+					+			+						+
	22. Strigidae																											
94.	Otus scops (L.)					+							+					+					+					+
95.	Bubo bubo (L.)					+													+			+						+
96.	Athene noctua (Sc.)					+					+		+	+				+					+					+
97.	Strix uralensis Pall.			+		+												+				+						+
98.	Asio otus (L.)										+		+					+					+					+
99.	Asio flammeus										+		+					+					+					+
	XIII. CAPRIMULGIFORMES																											
	23. Caprimulgidae																											
100.	Caprimulgus europaeus L.					+		+		+			+					+	+				+	+				+

Nr. crt.	SPECIA	HABITATE DIN ZONĂ														RĂSPÂNDIRE ÎN ZONĂ				FRECVENȚA ÎN ZONĂ					ABUNDENȚA ÎN ZONĂ			
		GM	PRS	PF	PR	AD	VA	MRS	AT	FP	TA	DM	GC	AU	UB	G	L	RE	CD	FF	F	R	FR	A	D	M	Mc	Rd
		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
0	I																											
	XIV. APODIFORMES 24. Apodidae																											
101	Apus apus (L.)												+				+				+					+		
	XV. CORACIIFORMES 25. Alcedinidae																											
102	Alcedo atthis L.				+		+					+	+				+				+						+	
	26. Meropidae																											
103	Merops apiaster L.												+				+				+						+	
	27. Coraciidae																											
104	Coracias garrulus L.						+		+								+					+					+	
	28. Upupidae																											
105	Upupa epops L.				+				+	+		+					+				+						+	
	XVI. PICIFORMES 29. Fam. Picidae																											
106	Jynx torquilla L.				+	+						+	+					+			+						+	
107	Picus canus Gm.				+							+	+				+				+						+	
108	Picus viridis L.				+				+	+		+	+				+				+						+	
109	Dryocopus martius (L.)				+	+											+					+					+	
110	Dendrocopos major (L.)				+	+	+					+					+				+					+		
111	Dendrocopos syriacus Hem. et. Ehr.										+	+	+				+				+						+	
112	Dendrocopos medius (L.)				+							+					+				+						+	
113	Dendrocopos leucotos (Bech.)				+							+					+				+						+	
114	Dendrocopos minor (L.)				+							+					+				+						+	
	XVII. PASSERIFORMES 30. Alaudidae																											
115	Galerida cristata (L.)								+	+	+	+	+				+				+					+		
116	Lullula arborea (L.)				+							+					+					+					+	
117	Alauda arvensis L.	+							+	+							+				+					+		

Nr. crt.	SPECIA	HABITATE DIN ZONĂ														RĂSPANDIRE ÎN ZONĂ				FRECVENȚA ÎN ZONĂ					ABUNDENȚA ÎN ZONĂ			
		GM	PRS	PF	PR	AD	VA	MRS	AT	FP	TA	DM	GC	AU	UB	G	L	RE	CD	FF	F	R	FR	A	D	M	Me	Rd
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
	31. Hirundinidae																											
118	Riparia riparia L.											+						+			+						+	
119	Hirundo rustica L.				+	+		+			+			+				+			+						+	
120	Delichon urbicum (L.)							+						+				+			+						+	
	32. Motacilidae																											
121	Anthus campestris (L.)										+	+							+			+						+
122	Anthus trivialis (L.)				+									+					+			+						+
123	Anthus spinoletta (L.)	+					+				+								+			+						+
124	Motacilla flava L.							+	+	+									+			+						+
125	Motacilla cinerea Tunst.				+		+												+			+						+
126	Motacilla alba L.				+	+		+	+	+	+			+		+				+							+	
	33. Bombycillidae																											
127	Bombycilla garrulus (L.)				+									+					+			+						+
	34. Cinclidae																											
128	Cinclus cinclus (L.)				+															+			+					+
	35. Troglodytidae																											
129	Troglodytes troglodytes (L.)				+	+		+						+						+		+						+
	36. Prunellidae																											
130	Prunella modularis (L.)				+	+														+			+					+
	37. Turdidae																											
131	Erithacus rubecula (L.)				+	+								+					+		+						+	
132	Luscinia luscinia (L.)					+								+						+		+						+
133	Luscinia megarhynchos C.L. Br.				+	+								+					+			+						+
134	Phoenicurus ochruros (Gm.)	+	+	+											+					+		+						+
135	Phoenicurus phoenicurus (L.)				+									+	+					+		+						+
136	Mantichora saxatilis				+						+	+								+		+						+
137	Saxicola rubetra (L.)										+	+								+		+						+
138	Saxicola torquatus (L.)										+	+								+		+						+

Nr. crt.	SPECIA	HABITATE DIN ZONĂ														RĂSPÂNDIRE ÎN ZONĂ				FRECVENȚA ÎN ZONĂ					ABUNDENȚA ÎN ZONĂ			
		GM	PRS	PF	PR	AD	VA	MRS	AT	FP	1A	DM	GC	AU	UB	G	L	RE	CD	FF	F	R	FR	A	D	M	Mc	Rd
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
139	<i>Oenanthe oenanthe</i> (L.)	+								+							+					+					+	
140	<i>Turdus torquatus</i> L.	+	+															+				+						+
141	<i>Turdus merula</i> L.			+	+								+	+			+			+						+		
142	<i>Turdus pilaris</i> L.									+	+		+					+			+						+	
143	<i>Turdus philomelos</i> C.L. Br.				+								+				+				+					+		
144	<i>Turdus iliacus</i> L.				+								+					+				+						+
145	<i>Turdus viscivorus</i>		+	+									+					+			+					+		
	38. Sylviidae																											
146	<i>Locustella fluviatilis</i> (Wolf)							+										+					+					+
147	<i>Acrocephalus palustris</i> (Bech)							+	+		+							+			+						+	
148	<i>Acrocephalus scirpaceus</i> (Herm.)							+	+				+					+			+					+		
149	<i>Acrocephalus arundinaceus</i> (L.)							+	+									+				+						+
150	<i>Hippolais icterina</i> (Vil.)				+								+					+				+						+
151	<i>Hippolais pallida</i> (Hem. et. Ehr.)				+														+					+				+
152	<i>Sylvia nisoria</i> (Bech)				+								+					+						+				+
153	<i>Sylvia curruca</i> (L.)				+	+							+	+				+			+					+		
154	<i>Sylvia communis</i> (Lath.)				+								+					+			+						+	
155	<i>Sylvia borin</i> (Bodd.)				+	+							+				+			+							+	
156	<i>Sylvia atricapilla</i> (L.)		+	+	+								+					+			+						+	
157	<i>Phylloscopus sibilatrix</i> (Bech.)				+													+			+						+	
158	<i>Phylloscopus collybita</i> (Vil.)				+	+							+	+			+			+						+		
159	<i>Phylloscopus trochillus</i> (L.)		+	(+)	+												+				+						+	
160	<i>Regulus regulus</i> (L.)		+															+				+						+
161	<i>Regulus ignicapilla</i> (Temm.)		+															+				+						+
	39. Muscipidae																											
162	<i>Muscicapa striata</i> (Pall.)				+								+	+				+			+						+	
163	<i>Ficedula parva</i> (Bech.)				+								+					+				+						+
164	<i>Ficedula albicollis</i> (Temm.)				+								+					+				+						+

Nr. crt.	SPECIA	HABITATE DIN ZONĂ														RĂSPANDIRE ÎN ZONĂ				FRECVENȚA ÎN ZONĂ					ABUNDENȚA ÎN ZONĂ			
		GM	PRS	PF	PR	AD	VA	MRS	AT	FP	TA	DM	GC	AU	U/B	G	L	RE	CD	FF	F	R	FR	A	D	M	Mc	Rd
0	I	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
165	Ficedula hypoleuca (Pall.)			+									+					+				+					+	
	40. Paridae																											
166	Aegithalos caudatus (L.)			+									+	+			+					+					+	
167	Parus palustris L.			+									+				+					+					+	
168	Parus montanus Bold.			+	+													+					+					+
169	Parus cristatus L.			+														+					+					+
170	Parus ater L.			+														+				+						+
171	Parus caeruleus L.			+				(+)					+	+			+					+					+	
172	Parus major L.			+	(+)								+	+			+					+					+	
	41. Sittidae																											
173	Sitta europaea L.			+									+	+				+				+					+	
	42. Certhiidae																											
174	Certhia familiaris L.			+									+				+					+						+
	43. Oriolidae																											
175	Oriolus oriolus (L.)			+			+						+					+										+
	44. Laniidae																											
176	Lanius collurio L.			+	+						+		+					+				+					+	
177	Lanius minor Gm.									+	+		+					+					+					+
178	Lanius excubitor L.									+	+		+					+					+					+
	45. Corvidae																											
179	Garrulus glandarius (L.)			+	+	+		+		+	+		+	+			+					+					+	
180	Pica pica (L.)			+						+	+		+	+		+						+					+	
181	Nucifraga caryocatactes (L.)			+													+						+					+
182	Corvus monedula L.			+									+	+			+					+					+	
183	Corvus frugilegus L.			+						+	+		+	+			+					+					+	
184	Corvus corone cornix L.			+	+					+	+		+	+		+						+					+	
185	Corvus corax L.	+	+	+							+		+	+			+					+						+
	46. Sturnidae																											

Nr. crt.	SPECIA	HABITATE DIN ZONĂ														RĂSPÂNDIRE ÎN ZONĂ				FRECVENȚA ÎN ZONĂ					ABUNDENȚA ÎN ZONĂ			
		GM	PRS	PF	PR	AD	VA	MRS	AT	FP	TA	DM	GC	AU	UB	G	L	RE	CD	FF	F	R	FR	A	D	M	Me	Rd
		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
0	I																											
186	<i>Sturnus vulgaris</i> L.			+					+	+		+	+			+				+				+		+		
187	<i>Sturnus roseus</i> (L.)								+	+							+						+				+	
	47. Paseridae																											
188	<i>Passer domesticus</i> (L.)									+			+			+				+					+			
189	<i>Passer montanus</i> (L.)								+	+			+					+		+					+			
	48. Fringillidae																											
190	<i>Fringilla coelebs</i> L.		+	+						+		+	+					+		+					+			
191	<i>Serinus serinus</i> (L.)											+	+			+				+						+		
192	<i>Carduelis chloris</i> (L.)			+								+	+			+				+						+		
193	<i>Carduelis carduelis</i> (L.)			+					+	+		+	+				+			+						+		
194	<i>Carduelis spinus</i> (L.)		+									+	+				+			+						+		
195	<i>Carduelis cannabina</i> (L.)			+								+	+			+				+					+			
196	<i>Pyrrhula pyrrhula</i> (L.)		+														+				+					+		
197	<i>Coccothraustes coccothraustes</i> L.			+								+					+				+				+			
	49. Emberizidae																											
198	<i>Emberiza citrinella</i> L.			+								+	+				+			+						+		
199	<i>Emberiza schoeniclus</i> (L.)					+	+										+				+					+		
200	<i>Emberiza calandra</i> (L.)									+	+	+					+				+						+	
	TOTAL	7	26	83	34	45	47	48	20	45	55	7	75	41	-	8	64	106	22	23	63	69	29	16	13	32	78	77

Notă:

- **Habitat:** GM – gol de munte; PRS – păduri de rășinoase; PF – păduri de foioase; PR – pâraie și râuri; AD – suprafețe de ape deschise; VA – vegetație acvatică; MRS – mlăștinis, rogozuri, stufării; AT – spații deschise – ape temporare; FP – fânețe și pășuni; TA – terenuri agricole cultivate; DM – diguri, maluri; GC – pâlcuiri de păduri, grădini, cimitire; AU – așezări umane; UB – ubicvist; () – apare rar în habitatul respectiv; [] – apare iarna respectiv vara, dar nu este oaspete de iarnă, respectiv oaspete de vară
- **Răspândire:** G – răspândire generală; L – răspândire largă; Re – răspândire restrânsă; CD – în curs de dispariție
- **Frecvență:** - FF – foarte frecvent; F – frecvent; R – rar; FR – foarte rar; A – accidental
- **Abundență:** - D – deosebită; M – maximă; Me – mediu; Rd - redusă

Tabelul nr. 5 - Originea zoogeografică a speciilor din avifauna Depresiunii Baia Mare

Nr. crt.	Tipul de faună	Număr specii	Ponderea (%) în avifauna Depresiunii Baia Mare
1.	Paleartic (PA)	81	41,0
2.	Holarctic (HA)	27	13,3
3.	European (EU)	25	12,3
4.	Europeo-turkestanic (ET)	20	9,9
5.	Lumea Veche (LV)	11	5,5
6.	Cosmopolit (CO)	8	4,0
7.	Siberian (SI)	6	3,0
8.	Arctic (A)	6	3,0
9.	Turkestanico-mediteranean (TM)	3	1,5
10.	Mediteranean (ME)	4	2,0
11.	Paleoxeromontan (PXM)	2	1,0
12.	Sibiro-canadian (SC)	1	0,5
13.	Paleomontan (PM)	1	0,5
14.	Indo-african (IA)	1	0,5
15.	Sarmatic (SA)	1	0,5
16.	Chinez (CH)	1	0,5
17.	Etiopian (ETI)	1	0,5
18.	Turkestanian (TK)	1	0,5
	TOTAL	200	100

Sub aspect faunistic, Depresiunea Baia Mare aparține *Provinciei Dacice* (Munteanu, 1974), caracterizată prin specii cu originile în ținuturile montane, dintre care multe aparțin tipurilor avifaunistice nordice.

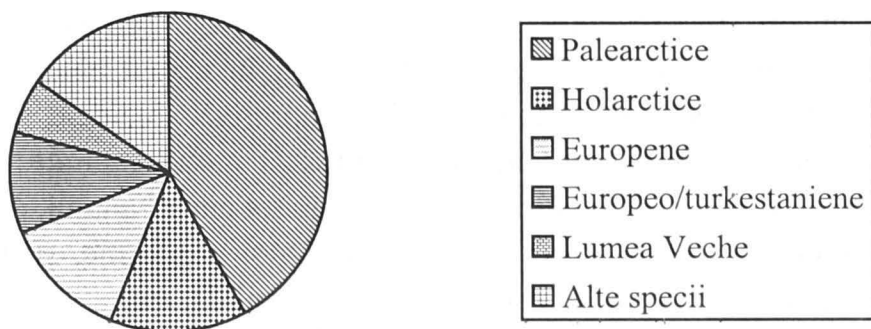
În principal, speciile de păsări identificate în Depresiunea Baia Mare aparțin tipurilor de faună paleartic (41,0 %), holarctic (13,3 %), european (12,3 %), europeo-turkestanic (9,9 %) și Lumii Vechi (5,5 %). Celelalte tipuri faunistice sunt slab reprezentate sau chiar lipsesc.

Este evident că avifauna Depresiunii Baia Mare, ca și cea a României, este net predominantă de speciile de origine paleartică, care sunt adaptate la condiții foarte variate de mediu (fizice – geofizice și floristice). Faptul se explică prin aceea că speciile de tip paleartic sunt răspândite tocmai în zona temperată și rece a Lumii Vechi, iar Depresiunea Baia Mare se aseamănă în mare măsură sub aspect climatic cu acest sector eurasiatic. Totodată, în zona cercetată trăiesc și clocesc un număr de 27 specii de păsări

ce aparțin faunei de tip holarctic, majoritatea fiind specii acvatice, precum podicipedicele, unele anatide și laride.

În această avifaună, se găsesc și 25 de specii europene și 20 specii europeo-turkești, reprezentate de silviidae, turdide și fringilide.

În **graficul nr. 2** este redată diagrama ponderilor diferitelor tipuri de faune dominante în avifauna zonei cercetate.

Graficul nr. 2 – Ponderea diferitelor tipuri de faună dominante în avifauna Depresiunii Baia Mare

4.17.4. Situația tipului trofic al speciilor din avifauna zonei

Păsările din zona cercetată dispun de resurse trofice variate, având moduri de nutriție variate. În general, ele nu se limitează la un singur tip de hrană, ci au: a) o hrană de bază, consumată în mod normal; b) o hrană ocazională, consumată în lipsa hranei de bază și c) o hrană de nevoie, consumată în lipsa celorlalte. În funcție de originea și natura ei, hrana păsărilor poate fi animală, vegetală sau mixtă.

Din totalul speciilor (aduți) aparținătoare avifaunei Depresiunii Baia Mare, 69,5 % consumă hrană animală (139 specii carnivore), 8,5 % consumă hrană vegetală (16 specii ierboase) și 22,5 % consumă hrană mixtă (45 specii omnivore).

Păsările cu regim alimentar de origine animală din zona cercetată se împart, la rândul lor, în mai multe subtipuri trofice: a) carnivore, în principal răpitoarele de zi și de noapte (22 specii); b) ihtiofage, majoritatea păsărilor acvatice (podicipedice, ardeide, ciconiiforme, sternide, laride, în total 23 specii) și c) entomofage sau insectivore, dintre care cele mai importante sunt picidele și paridele (34 specii); alte subtipuri (50 specii).

Păsările cu regim alimentar de origine vegetală din zona cercetată sunt puține la număr. Între acestea, se disting două grupuri principale: unul al păsărilor granivore (10 specii), care în principal include atât unele columbide (5 specii), precum și unele passeriforme și altul al păsărilor care consumă și părți vegetale ale plantei (6 specii), cum sunt fringilidele (4 specii).

Dar, foarte multe păsări consumă atât hrană vegetală cât și animală, iar uneori trec sezonier de la o hrană la alta. Bunăoară, fringilidele și alaudidele, cu regim alimentar vegetarian în cursul anului, trec la hrană animală în perioada reproducerii, dimpotrivă, picidele și paridele, cu pronunțat regim insectivor, iarna consumă multe semințe. Totuși, putem distinge și un grup cu alimentație mixtă în tot cursul anului, 45 specii, dintre care amintim multe specii de anseriforme și gruiforme, și unele specii de passeriforme, corvide, silviide, turdide, motacilide, etc.

Fără îndoială, răspândirea păsărilor reflectă și răspândirea resurselor de hrană din zona cercetată. Să ne gândim, de pildă, la păsările ce vizitează vara și toamna livezile de pomi fructiferi, iar toamna și mai ales iarna, tufărișurile cu fructe comestibile.

4.17.5. Situația fenologică a avifaunei din zonă

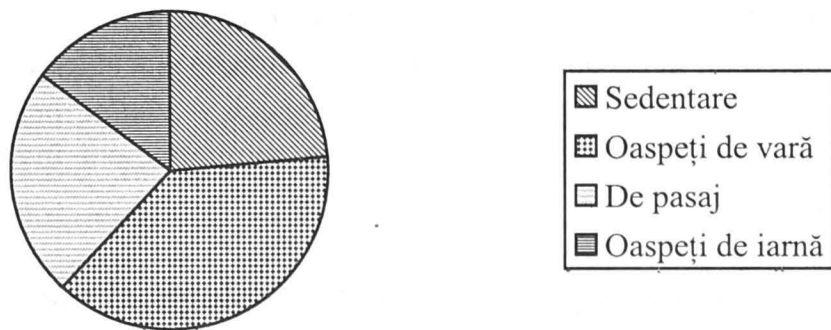
Tot **tabelul nr. 3** ne reprezintă și situația fenologică a speciilor menționate în ornitofauna Depresiunii Baia Mare, de unde reiese și observația că aceeași specie se poate afla în mai multe ipostaze, de exemplu sedentar și parțial migrator sau oaspete de vară și pasăre de pasaj.

Sub aspect fenologic, avifauna depresiunii Baia Mare cuprinde: 67 specii sedentare (33,5 %), 109 specii oaspeți de vară (54,5 %), 66 specii de pasaj (33,0 %) și 43 specii oaspeți de iarnă (21,0 %). Clocesc în zonă circa 150 specii (75,0 %), iar 3 specii sunt invazive. Această situație este redată și în **graficul nr. 3**.

Din totalul speciilor identificate în avifauna Depresiunii Baia Mare sunt prezente: vara 176 specii (88,0 %), primăvara și toamna 133 specii (66,5 %) și iarna doar 110 specii (55,0 %).

Cele 66 specii sedentare nu au un comportament fenologic strict. Doar paridele și regulidele sunt riguros sedentare. Aproape toate galiformele, falconiformele și piciformele, iar dintre passeriforme majoritatea fringilidelor și corvidelor sunt nu numai sedentare, ci și parțial oaspeți de vară sau

păsări de pasaj. Majoritatea păsărilor sedentare din Depresiunea Baia Mare (35 specii) aparțin faunei de tip paleartic, iar ca habitat preferă păduri de tot felul (circa 100 specii), îndeosebi pădurile de foioase (87 specii), dar și fânețele și terenurile agricole (25 specii). O bună parte sunt prezente în mai multe tipuri de habitate, cum sunt corvidele și passeridele.

Graficul nr. 3 – Ponderea stărilor fenologice ale speciilor din avifauna Depresiunii Baia Mare

În avifauna Depresiunii Baia Mare sunt prezente 109 specii oaspeți de vară, care dețin ponderea cea mai importantă în privința stării fenologice. Ca origine zoogeografică, cei mai mulți oaspeți de vară aparțin tipurilor de faună paleartică (43 specii), europeană (20 specii) și europeo-turkestaniană (15 specii). Majoritatea oaspetelor de vară trăiesc în păduri de foioase și pâlcuri de păduri (80 specii), apoi în vegetația acvatică (63 specii), dar și pe fânețe și terenuri agricole (57 specii).

Pasajul păsărilor peste Depresiunea Baia Mare este destul de diversificat (65 specii), dar nu reprezintă o rută principală, fiind reprezentat prin multe anatide, scolopacide, laride și sternide. Adesea, o parte din populațiile păsărilor de pasaj nordice rămân în zonă, ca oaspeți de vară, mai rar ca oaspeți de iarnă. Cele mai multe păsări de pasaj își au originea în zonele paleartice (26 specii) și arctice (15 specii).

Oaspeții de iarnă sunt mai puțin numeroși (43 specii), din care nici 10 specii nu sunt strict oaspeți de iarnă. Cei mai mulți au origine paleartică (25 specii) și holarctică (8 specii). De asemenea, cei mai mulți oaspeți de iarnă sunt păsări de arii umede (29 specii), de păduri de foioase (23 specii) și de fânețe și terenuri agricole (18 specii).

Cele 150 specii clocitoare identificate în Depresiunea Baia Mare cuprind toate speciile sedentare și aproape toți oaspeții de vară, precum și

câteva specii de oaspeți de iarnă din zonă. Aceste specii clocesc în special în pădurile de foioase (75 specii) și în pâlcuri de pădure, grădini și cimitire (49 specii). Apoi, în ordine descrescândă, în mlaștini, rogozuri și stufării (40 specii), în vegetație acvatică (39 specii), dar și pe ape deschise (33 specii). Sunt căutate și pădurile de rășinoase (25 specii), pâraiele și râurile (25 specii), precum și apele temporare (20 specii). O serie de specii caută terenurile agricole (40 specii), fânețele și pășunile. În fine, 29 specii clocesc în localități, în apropierea gospodăriilor umane și a anexelor acestora.

Mai este de menționat că trei specii – *Phalacrocorax carbo*, *Buteo lagopus* și *Bombycilla garrulus* – au comportament invaziv, în principal iarna.

4.17.6. Situația privind statutul ecologic al păsărilor din zonă

Tot în **tabelul nr. 3** putem analiza statutul ecologic al speciilor de păsări din Depresiunea Baia Mare. În sinteză, ornitofauna zonei cercetate cuprinde, ca statut ecologic, 79 specii rezistente/stabile (39,5 %), 94 specii în declin (48 %), 20 specii vulnerabile (10 %), 6 specii periclitate (3,0 %) și 1 specie critic periclitată (0,5 %).

Chiar și cea mai sumară analiză ne arată că doar cu ceva mai mult de 1/3 din păsările citate din zonă sunt ecologic rezistente, reprezentând fondul ornitologic de bază al zonei. Din această categorie fac parte mai ales speciile de podicipedide, accipitridae, laride, columbide, picide, specii din genurile *Motacilla* și *Turdus*. Majoritatea speciilor au un statut ecologic delicat, ridicând mari probleme privind viitorul respectivelor specii. Datorită presiunii antropice, reducerii habitatelor favorabile, mai ales umede, stârpirii unor păsări răpitoare și ihtiofage, peste jumătate din speciile din zonă au efectivele în declin. Declinul este mai evident la speciile din familiile *Anatidae*, *Rallidae*, *Charadriidae*, *Scolopacidae*, *Picidae*, *Alaudidae*, *Hirundinidae*. Sunt vulnerabile, din aceleași cauze unele specii de *Pelecanidae* (*Pelecanus onocrotolus*), *Ardeidae* (*Nycticorax nycticorax*, *Ardea alba*, *Ardeala ralloides*), *Ciconiidae* (*Ciconia ciconia*, *C. nigra*), *Anatidae* (*Aythya nyroca*, *Bucephala clangula*), *Accipitridae* (*Pernis apivorus*, *Aquila pomarina*), *Pandionidae* (*Pandion haliaetus*), *Haematopodidae* (*Haematopus ostralegus*), *Columbidae* (*Streptopelia turtur*), *Titonidae* (*Tyto alba*), *Strigidae* (*Bubo bubo*), *Upupidae* (*Upupa epops*). Câteva specii sunt periclitare (*Ardea purpurea*, *Haliaeetus albicilla*, *Falco peregrinus*, *Sterna*

albifrons, *Jynx torquilla*, *Corvus corone cornix*), sau chiar critic periclitate (*Aquila heliaca*), potrivit Cărții Roșii a Vertebratelor din România (*Botnariuc și Tatole*, 2005).

Se înțelege, speciile vulnerabile și periclitate vor trebui protejate prin încadrarea habitatelor lor în categoria ariilor protejate.

4.17.7. Situația păsărilor privind habitatele ocupate în zonă

Păsările au ocupat habitatele naturale și artificiale din Depresiunea Baia Mare, începând din zăvoiul Someșului și până în vârful munților Gutâi-Igنیș (**tabelul nr. 4**).

În golul de munte din zonă sunt prezente 7 specii caracteristice, toate carnivore, oaspeți de vară, clocitoare, majoritatea de origine paleartică, aparținând la familii diferite.

În pădurile de rășinoase de pe Munții Gutâi-Igنیș s-au găsit 26 specii de păsări de origini geografic diferite, predominând cele paleartice (76 %), cu regim trofic carnivor sau omnivor (88 %), și în aceeași proporție sedentare și oaspeți de vară (88 %), toate clocitoare și cu statut ecologic relativ bun (specii rezistente – 24 %) sau cu efectivele în ușor declin (70,6 %), aparținătoare unor grupuri de păsări, precum falconiformele, strigiformele, picidele, turdidele, silviidele, paridele și fringilidele.

Cele mai multe specii de păsări din Depresiunea Baia Mare le întâlnim în pădurile de foioase (83 specii). Acestea sunt în proporție de 70 % paleartice (33 specii) și europene (24 specii). Majoritatea (80,5 %) sunt carnivore (57 specii) și omnivore (18 specii). În proporție de 96,5 % sunt oaspeți de vară (40 specii) și sedentare (40 specii), dintre care 94 % sunt și clocitoare în zonă. Sub aspect ecologic, 40,9 % (34 specii) sunt rezistente, iar 45,6 % (37 specii) au efectivul în declin. Taxonomic, acestea aparțin mai ales ordinilor falconiforme și strigiforme, piciforme, columbiforme, cuculiforme și paseriforme (turdide, silviide, paride și fringilide).

Sunt legate de apa pâraielor și râurilor 34 specii de ardeide, anatide, coraciide, motacilide, silviide, de origini geografice diferite.

Pe apele deschise au putut fi sesizate 45 de specii (22,5 %), majoritatea paleartice și aparținătoare Lumii vechi, carnivore (ihtiofage), oaspeți de vară, clocitoare, rezistente ecologic, unele cu efectivele în declin.

În vegetația acvatică au ascunziș 47 specii de păsări (23,5 %), majoritatea cu aceleași caracteristici biologice și ecologice ca și grupa

precedentă de păsări.

În mlaștini, rogozuri și stufării se găsesc tot păsări acvatice din familiile *Ardeidae*, *Anatidae*, *Rallidae*, *Charadriidae*, *Scolopacidae*, *Laridae*, *Hirundinidae*, *Motacillidae*, cele mai multe de origine paleartică, carnivore, oaspeți de vară și clocitoare, cu efectivele în declin, datorită reducerii habitatelor favorabile.

Pe apele temporare, s-au depistat 20 specii din neamul *Ciconiidae*, *Anatidae*, *Charadriidae*, *Scolopacidae*, *Hirundinidae*, cu caracteristici asemănătoare tuturor păsărilor acvatice.

Pe fânețe și pășuni își au habitatele favorabile 45 de specii de păsări (22,5 %), din familiile *Anatidae*, *Accipitridae*, *Phasianidae*, *Charadriidae*, *Alaudidae*, *Motacillidae*, *Corvidae*, *Passeridae*, majoritatea paleartice, cu regim trofic variat, mai ales omnivor, sedentare sau oaspeți de vară, cele mai multe clocitoare, unele rezistente ecologic (*Corvidae* și *Passeridae*), altele cu efectivele în declin.

Pe terenurile agricole au fost identificate 55 de specii (27,5 %), precum unele anatide, falconide, fasiante, charadriide, motacilide, laniide și corvide, de asemenea predominant paleartice, cu tipuri de nutriție diferite, oaspeți de vară și majoritatea clocitoare, cu efectivul în declin sau vulnerabile.

Pe diguri și maluri au habitate 7 specii de păsări (3,5 %), dintre care amintim speciile: *Phasianus colchicus*, *Alcedo atthis*, *Merops apiaster*, *Jynx torquilla*, *Galerida cristata*, *Riparia riparia*, din care majoritatea își sapă galerii în maluri, diguri și pereți abrupti.

În pâlcuri de păduri, grădini, spații verzi, cimitire, au fost identificate 75 specii (37,5 %), făcând parte din unități taxonomice diferite (*Columbidae*, *Cuculidae*, unele *Strigiformes*, *Apodidae*, *Upupidae*, *Picidae*, *Turdidae*, *Sylviidae*, *Muscicapidae*, *Paridae*, *Laniidae*, *Passeridae*, *Fringillidae* și *Emberizidae*), carnivore sau vegetariene, majoritatea oaspeți de vară și clocitoare, cu efective în declin sau vulnerabile.

Mai multe multe păsări (45 specii) sunt antropofile, precum *Ciconia ciconia*, *Streptopelia decaocto*, *S. turtur*, *Athene noctua*, *Apus apus*, *Dendrocopos syriacus*, *Galerida cristata*, *Hirundo rustica*, *Motacilla alba*, *Phoenicurus ochruros*, *Ph. phoenicurus*, *Turdus merula*, *Muscicapa striata*, *Aeghitalos caudatus*. Toate speciile citate de noi de *Corvidae*, *Sturnidae*, *Passeridae* dar și *Fringilla coelebs*, *Serinus serinus*, *Carduelis chloris*.

Nici una dintre speciile identificate în Depresiunea Baia Mare nu este ubicvistă.

4.17.8. Situația ornitofaunei în funcție de răspândire, frecvență și abundență în zonă

Acești parametri – răspândirea, frecvența și abundența speciilor – caracterizează situația cantitativă a ornitofaunei unei zone, din care se pot trage importante concluzii de ordin ecologic (tabelul nr. 4).

Răspândirea speciei. Sub acest aspect, lista ornitologică a Depresiunii Baia Mare cuprinde: 8 specii cu răspândire generală (4,0 %), 64 specii cu largă răspândire (32,0 %), 106 specii cu răspândire redusă (53,0 %) și 22 specii în curs de dispariție (11,0 %).

Doar câteva specii – *Ardea cinerea*, *Larus ridibundus*, *Galerida cristata*, *Turdus pilaris*, *Motacilla alba*, *Pica pica*, *Corvus frugilegus*, *Sturnus vulgaris*, *Passer domesticus*, *P. montanus* - sunt prezente peste tot în Depresiunea Baia Mare, având o răspândire generală, fiind, totodată, specii biologic rezistente, sedentare sau oaspeți de vară și clocitoare.

Peste o treime din păsările menționate de noi au o largă răspândire. De aici fac parte unele specii de anatide, accipitride, fasianide, ralide, scolopacide, laride, picide, corvide, fringilide, etc.

Mai mult de jumătate dintre speciile de păsări menționate din Depresiunea Baia Mare au areale de răspândire mici și specializate, cum sunt în principal, păsările cu arie de răspândire restrânsă. Acestea cuprind specii foarte diverse ca grupuri sistematice sau ecologice.

În fine, sunt păsări ce apar rar, chiar accidental în zonă, incluse la categoria "în curs de dispariție", precum speciile: *Nycticorax nycticorax*, *Ardea alba*, *A. purpurea*, *Ardeola ralloides*, (*Ardeidae*), *Anser fabalis*, *Aythya nyroca*, *A ferina* (*Antidae*), *Bucephala clangula* (*Anatidae*), *Pernis apivorus*, *Haliaeetus albicilla*, *Aquila pomarina*, *A. heliaca* (*Accipitridae*), *Pandion haliaetus* (*Pandionidae*), *Falco peregrinus*, *F. columbarius* (*Falconidae*), *Streptopelia turtur* (*Columbidae*), *Tyto alba* (*Tytonidae*), *Bubo bubo* (*Strigidae*), *Jynx torquilla* (*Picidae*), *Sturnus roseus* (*Sturnidae*). Sunt păsări care apar în zonă ocazional, mai ales în exemplare izolate, predominând răpitoarele de zi și de noapte, care au cunoscut de-a lungul timpului măsuri drastice de nimicire.

Frecvența speciilor. Sunt frecvente și foarte frecvente 86 specii (43,0 %), iar rare, foarte rare și accidentale 114 specii (57,0 %), ceea ce ne arată că majoritatea speciilor sunt mai rar sesizate în zonă.

Foarte frecvente sunt următoarele specii: *Podiceps cristatus* (*Podicipedidae*), *Anas platyrhynchos* (*Anatidae*), *Falco tinnunculus* (*Falconidae*), *Vanellus vanellus* (*Charadriidae*), *Larus ridibundus* (*Laridae*), *Streptopelia decaocto* (*Columbidae*), *Alauda arvensis* (*Alaudidae*), *Hirundo rustica* (*Hirundinidae*), *Motacilla alba* (*Motacillidae*), *Erithacus rubecula*, *Turdus merula* (*Turdidae*), *Sylvia borin*, *Phylloscopus collybita* (*Sylviidae*), *Parus palustris* (*Paridae*), *Pica pica*, *Corvus frugilegus* (*Corvidae*), *Sturnus vulgaris* (*Sturnidae*), *Passer domesticus*, *P. montanus* (*Passeridae*), *Fringilla coelebs*, *Carduelis carduelis* (*Fringillidae*). Sunt specii comune, întâlnite la tot pasul, având origini zoogeografice diferite, multe omnivore, sedentare sau oaspeți de vară, toate clocitoare și majoritatea rezistente.

Un număr de 62 specii de păsări sunt frecvente și în principal aparținătoare familiilor: *Accipitridae*, *Phasianidae*, *Rallidae*, *Motacillidae*, *Turdidae*, *Laniidae*, *Fringillidae* și *Emberizidae*.

Faptul că aproape jumătate dintre specii sunt frecvente și foarte frecvente în zonă, având totodată și o abundență mare, explică rolul important al avifaunei zonei în lanțurile trofice ale ecosistemelor Depresiunii Baia Mare. Aceste specii realizează populații viguroase, cu mulți indivizi și cu o biomasă abundentă, care contribuie substanțial la circuitul materialelor organice în biocenoze.

Cele mai numeroase specii sunt însă rar întâlnite în zonă (69 specii), aparținând mai ales familiilor: *Anatidae*, *Charadriidae*, *Strigidae*, *Sylviidae*, socotite astfel, probabil, și pentru că sunt mai greu de observat.

Apar doar accidental în zonă speciile: *Gavia arctica* (*Gaviidae*), *Pelecanus onocrotalus* (*Pelecanidae*), *Cygnus cygnus* (*Anatidae*), *Haliaeetus albicilla*, *Circus aeruginosus*, *Aquila heliaca* (*Accipitridae*), *Falco columbarius* (*Falconidae*), *Haematopus ostralegus* (*Haematopodidae*), *Charadrius hiaticula*, *Pluvialis apricaria* (*Charadriidae*), *Larus canus*, *Chlidonias hybridus* (*Laridae*), *Caprimulgus europaeus* (*Caprimulgidae*), *Hippolais pallida* (*Sylviidae*), *Sturnus roseus* (*Sturnidae*), majoritatea carnivore, păsări de pasaj, cu statut ecologic vulnerabil.

Abundența speciilor. Multe specii au efective mici în zonă (77 specii, 38,5 %), unele fiind prezente chiar în exemplare izolate.

Un număr de 123 de specii (61,5 %) au efective mari și medii, dominând ornitofauna zonei.

Doar 13 specii – *Anas platyrhynchos* (*Anatidae*), *Vanellus vanellus* (*Charadriidae*), *Streptopelia decaocto* (*Columbidae*), *Parus major* (*Paridae*), *Sitta europaea* (*Sittidae*), *Garrulus glandarius*, *Pica Pica*, *Corvus corone*, *C. frugilegus* (*Corvidae*), *Sturnus vulgaris* (*Sturnidae*), *Passer montanus* (*Passeridae*), *Fringilla coelebs* (*Fringillidae*) – sunt deosebit de abundente, uneori depășind chiar și efectivele optime, rezultând suprapopulații, care crează unele dezechilibre ecologice. Ele aparțin diverselor grupe taxonomice, fiind mai ales sedentare, clocitoare și rezistente, constituind baza fondului ornitologic al zonei.

4.17.9. Situația speciilor ca dinamică în avifaună în zonă

Unele aspecte ale dinamicii avifaunei zonei cercetate au fost deja abordate prin analiza răspândirii, frecvenței și abundenței speciei de la titlul 4.17.8.

Această analiză comportă și următorul aspect, anume lista ornitologică a zonei cercetate mai cuprinde 10 specii dispărute, 7 specii recent intrate în zonă, 10 specii cu areal restrâns și 101 specii cu areal diminuat. Diferența reprezintă specii de păsări care își mențin arealul neschimbat. Trebuie menționat că situația speciilor de păsări din zona cercetată nu coincide întotdeauna cu tendințele speciilor pe tot arealul lor în România.

Deoarece nu dispunem de date din literatura veche de specialitate despre avifauna Depresiunii Baia Mare, putem aborda această dinamică numai cu aproximație și prin comparație cu zonele învecinate, mai bine studiate.

Astfel, presupunem că au dispărut complet din zonă sau nu au fost văzute de mai multă vreme specii, ca: *Milvus milvus*, *M. migrans*, *Neophron percnopterus*, *Gypaetus barbatus*, *Aegypius monachus*, *Gyps fulvus*, *Syrrhaptes paradoxus*, *Corvus corone*, *Montifringilla nivalis*.

Dimpotrivă, în ultimele decenii, au intrat în avifauna zonei cercetate 7 specii cuibăritoare: *Phasianus colchicus*, *Streptopelia decaocto*, *Dendrocopos syriacus*, *Corvus frugilegus*, *C. monedula*, *Turdus pilaris*, *Serinus serinus*.

Un număr de 10 specii și-au extins vizibil arealul în ultimele decenii (unele fiind chiar dintre cele mai recent intrate în zonă): *Ciconia ciconia*, *Buteo buteo*, *Columba palumbus*, *Corvus corax*, *C. corone cornix*, *Pica pica*, *Nucifraga caryocatactes*, *Serinus serinus*, *Sturnus vulgaris*, *Turdus*

pilaris. Anumite populații ale acestor specii au înaintat în zonele montane, iar altele, dimpotrivă, au coborât în zonele colinare și depresionare, datorită unor influențe ecologice. În fine, 101 specii, deci majoritatea, au arealele și efectivele în declin sub acțiunea puternicei presiuni antropice. Dimpotrivă, presiunea antropică a avut efecte pozitive în răspândirea unor specii. Astfel, *Pica pica* și *Corvus corone cornix* au devenit specii cuibăritoare la altitudini de peste 1000 m, iar *Sturnus vulgaris* specia cea mai frecventă pe pășunile împădurite de la peste 900 m altitudine. Plantațiile de conifere din etajul pădurilor de foioase (350-700 m altitudine) au devenit habitate corespunzătoare pentru *Nucifraga caryocatactes* sau chiar *Parus ater*.

4.17.10. Avifauna habitatelor din zona cercetată

În Depresiunea Baia Mare se disting atât habitate naturale, cât și habitate antropizate.

Fig. nr. 129 – Aglomerare de păsări pe Someș la Ardușat

4.17.10.1. Păsările din habitatele naturale ale zonei

Literatura de specialitate nu ne oferă date referitoare la studiul cantitativ al populațiilor din ecosistemele naturale din Depresiunea Baia mare. În această zonă se pot diferenția mai multe tipuri de habitate naturale:

acvatice, umede și forestiere. Dintre acestea, mai bine au fost studiate de noi Someșul cu lunca sa, lacurile piscicole de la Ariniș, Pădurea Lăpușel, Pădurea Finteuș, fâgetele din Munții Igniș-Gutâi.

Ornitofauna râului și zăvoiiului Someșului (sectorul depresionar băimărean). Valea Someșului străbate sudul Depresiunii Baia Mare. Sectorul cercetat de noi este de la strâmtorile Țicăului până la Roșiori, respectiv balastiera Apa. Zăvoiiului Someșului este mai impozant însă în aval de podul de la Ardușat. Tot aici, Someșul are unele brațe moarte, meandre părăsite, formând bălți lungi, unde se stabilesc o serie de păsări acvatice din genurile *Podiceps*, *Anas*, *Galinulla* etc. Albia majoră are prundărișuri întinse, unde cuibăresc prundărașul gulerat mic (*Charadrius dubius*) și fluierarul de munte (*Tringa hypoleucos*). Malurile abrupte ale Someșului permit cuibărirea pescărelului albastru (*Alcedo atthis*), dar mai ales a lăstunului de mal (*Riparia riparia*) și albinărelului (*Merops apiaster*) în colonii remarcabile, ca în cele de la Dănești, Bârgău, Lunca Potăului (**fig. nr. 129**).

De-a lungul pâraielor de munte, a afluenților Someșului, precum Lăpușul și Săsarul, apar unele specii de munte ca pescărelul negru (*Cinclus cinclus*) și codobatura de munte (*Motacilla cinerea*) la altitudine joasă, de 200-250 m. Populațiile de păsări cuibăritoare direct legate de mediul umed și de zăvoiiului Someșului sunt redată în **tabelul nr. 6**.

Tabelul nr. 6 – Populații de păsări cuibăritoare direct legate de mediul umed și de zăvoiiului Someșului

Nr. crt.	Denumirea speciei
1.	<i>Tachybaptus ruficollis</i>
2.	<i>Ixobrychus minutus</i>
3.	<i>Ardea cinerea</i>
4.	<i>Ciconia ciconia</i>
5.	<i>Anas platyrhynchos</i>
6.	<i>Anas querquedula</i>
7.	<i>Rallus aquaticus</i>
8.	<i>Crex crex</i>
9.	<i>Galinulla chloropus</i>
10.	<i>Fulica atra</i>
11.	<i>Charadrius dubius</i>
12.	<i>Vanellus vanellus</i>
13.	<i>Tringa hypoleucos</i>

Nr. crt.	Denumirea speciei
14.	<i>Tringa totanus</i>
15.	<i>Larus ridibundus</i>
16.	<i>Larus cachinnans</i>
17.	<i>Sterna hirundo</i>
18.	<i>Sterna albifrons</i>
19.	<i>Merops apiaster</i>
20.	<i>Alcedo atthis</i>
21.	<i>Riparia riparia</i>
22.	<i>Cinclus cinclus</i>
23.	<i>Motacilla cinerea</i>
24.	<i>Motacilla alba</i>
25.	<i>Acrocephalus palustris</i>
26.	<i>Acrocephalus scirpaceus</i>
27.	<i>Acrocephalus arundinaceus</i>

În zăvoiuul dezvoltat al Someșului sunt condiții optime pentru multe specii de păsări de pădure și de tufișuri, începând cu răpitoarele de zi (*Accipiter gentilis*, *Falco subbuteo*, *F. tinnunculus*), răpitoarele de noapte (*Asio otus*), ciocănituri (*Dendrocopos major*, *D. syriacus*) etc. Corvidele găsesc aici un biotop optim de cuibărire, iar lângă zăvoi întinsele terenuri agricole crează condiții bune pentru procurarea hranei sau pentru cuiburile păsărilor clocitoare. Tot aici găsesc hrană abundentă gâțele (*Garrulus glandarius*), coțofenele (*Pica pica*) și ciorile (*Corvus corone cornix*). La fel, sunt prezente și speciile de *Columbidae*. În număr mare, cuibăresc aici turdidele, familie completată mai recent în zonă și de cocoșar (*Turdus pilaris*), precum și populații viguroase de *Paridae*, *Sylviidae*, *Fringillidae*.

În **tabelul nr. 7** redăm populațiile de păsări cuibăritoare din zăvoiuul Someșului, care cuprind 73 specii.

Tabelul nr. 7 – Populații de păsări cuibăritoare din zăvoiuul Someșului

Nr. crt.	Denumirea speciei
1.	<i>Pernis apivorus</i>
2.	<i>Accipiter gentilis</i>
3.	<i>Buteo buteo</i>
4.	<i>Falco tinnunculus</i>
5.	<i>Falco subbuteo</i>

Nr. crt.	Denumirea speciei
7.	Circus aeruginosus
8.	Perdix perdix
9.	Coturnix coturnix
10.	Phasianus colchicus
11.	Charadrius dubius
12.	Tringa ochropus
13.	Columba palumbus
14.	Columba oenas
15.	Streptopelia decaocto
16.	Streptopelia turtur
17.	Cuculus canorus
18.	Asio otus
19.	Athene noctua
20.	Upupa epops
21.	Jynx torquilla
22.	Picus viridis
23.	Dendrocopos major
24.	Dendrocopos syriacus
25.	Dendrocopos medius
26.	Galerida cristata
27.	Alauda arvensis
28.	Hirundo rustica
29.	Delichon urbicum
30.	Oriolus oriolus
31.	Garrulus glandarius
32.	Pica pica
33.	Corvus monedula
34.	Corvus frugilegus
35.	Corvus corone cornix
36.	Corvus corax
37.	Parus palustris
38.	Parus caeruleus
39.	Parus major
40.	Aegithalos caudatus
41.	Sitta europaeus
42.	Certhia fammiliaris
43.	Troglodytes troglodytes
44.	Saxicola rubetra

Nr. crt.	Denumirea speciei
45.	<i>Saxicola torquatus</i>
46.	<i>Phoenicurus ochruros</i>
47.	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>
48.	<i>Luscinia luscinia</i>
49.	<i>Luscinia megarhynchos</i>
50.	<i>Turdus pilaris</i>
51.	<i>Turdus philomelos</i>
52.	<i>Turdus merula</i>
53.	<i>Phylloscopus collybita</i>
54.	<i>Phylloscopus trochillus</i>
55.	<i>Sylvia bovin</i>
56.	<i>Sylvia atricapilla</i>
57.	<i>Sylvia communis</i>
58.	<i>Sylvia curruca</i>
59.	<i>Muscicapa striata</i>
60.	<i>Motacilla flava</i>
61.	<i>Lanius collurio</i>
62.	<i>Lanius minor</i>
63.	<i>Lanius excubitor</i>
64.	<i>Sturnus vulgaris</i>
65.	<i>Passer domesticus</i>
66.	<i>Passer montanus</i>
67.	<i>Carduelis carduelis</i>
68.	<i>Carduelis chloris</i>
69.	<i>Fringilla coelebs</i>
70.	<i>Carduelis cannabina</i>
71.	<i>Serinus serinus</i>
72.	<i>Emberiza citrinella</i>
73.	<i>Emberiza calandra</i>

Pe baza cercetărilor noastre, rezultă că în mediul umed limitrof și în zăvoiuul Someșului se află în prezent populații a circa 100 specii de păsări, care reprezintă peste 50 % din numărul speciilor cubăritoare din Depresiunea Baia Mare. Acest număr ar putea fi și mai mare, dacă s-ar intensifica cercetările ornitologice în zonă, în primul rând a păsărelelor ce se adăpostesc în tufișuri, măcăcișuri și boschete de unde sunt greu de depistat.

La fel de important este zăvoiuul Someșului și pentru pasajul

păsărilor pe aceste meleaguri. Someșul este o cale de scurgere a populațiilor autohtone de păsări din zona cercetată (inclusiv Țara Lăpușului) și munții ce o delimitează spre valea Tisei, care, la rândul ei, le conduce în Câmpia Panonică, pe unde trece un important drum de migrație al păsărilor.

Toamna este deosebit de spectaculoasă migrația pe valea Someșului spre vest a ciorilor de semănătură (*Corvus frugilegus*) și a stâncuțelor (*Corvus monedula*), când pasajul poate cuprinde sute de mii de exemplare. Tot acum trec pe aici stoluri mari de aseriforme, în special de rațe (*Anser sp.*), dar și exemplare de specii mult mai rare, ca *Anas clypeata*, *Aythya ferina*, *Cygnus olor*, *C. cygnus*, *Pandion haliaetus*. Primăvara, direcția de migrare este inversată.

Deoarece panta albiei Someșului pe segmentul depresionar băimărean depășește 2 m/km, există locuri cu ape rezezi unde râul nu îngheață iarna decât rar, creând condiții favorabile pentru iernarea mai multor populații de păsări acvaticе, precum *Podiceps sp.*, *Gavia arctica*, *Ardea cinerea*, *Mergus sp.*, *Bucephala clangula*, *Cygnus sp.* În număr mare iernează pe Someș stoluri impresionante de *Anas platyrhynchos*, împreună cu multe populații de păsări ale genului *Anas*. Un asemenea loc este de pildă Someșul la podul de la Ardușat. Aceste specii de pasaj legate direct de mediul acvatic din preajma Someșului sunt redatăe în **tabelul nr. 8**, ce cuprinde aproape 50 specii de păsări din ordine și familii diferite.

Tabelul nr. 8 – Populații de păsări de pasaj direct legate de mediul umed al Someșului

Nr. crt.	Denumirea speciei
1.	<i>Gavia arctica</i>
2.	<i>Tachibaptus ruficollis</i>
3.	<i>Podiceps cristatus</i>
4.	<i>Nycticorax nycticorax</i>
5.	<i>Ardeola ralloides</i>
6.	<i>Ardea cinerea</i>
7.	<i>Ardea purpurea</i>
8.	<i>Ciconia nigra</i>
9.	<i>Cygnus olor</i>
10.	<i>Cygnus cygnus</i>
11.	<i>Anser fabalis</i>

Nr. crt.	Denumirea speciei
12.	Anser albifrons
13.	Anas crecca
14.	Anas penelope
15.	Anas querquedula
16.	Anas platyrhynchos
17.	Aythya ferina
18.	Aythya nyroca
19.	Bucephala clangula
20.	Mergus serrator
21.	Mergus merganser
22.	Haliaeetus albicilla
23.	Buteo buteo
24.	Circus cyaneus
25.	Pandion haliaetus
26.	Rallus aquaticus
27.	Grus grus
28.	Fulica atra
29.	Charadrius dubius
30.	Charadrius hiaticula
31.	Pluvialis apricaria
32.	Calidris minuta
33.	Philomachus pugnax
34.	Tringa totanus
35.	Tringa nebularia
36.	Tringa ochropus
37.	Tringa glareola
38.	Tringa hypoleucos
39.	Gallinago gallinago
40.	Gallinago media
41.	Larus argentatus
42.	Larus ridibundus
43.	Asio flammeus
44.	Motacilla flava
45.	Emberiza schoeniclus

Deci, zăvoitul Someșului, cu o suprafață mică (10 % din suprafața zonei cercetate), găzduiește aproape 3/4 din populațiile de păsări prezentate în depresiunea Baia Mare, ceea ce arată remarcabila biodiversitate pe care o

oferă avifauna Văii Someșului, care se cere protejată mai eficient pe viitor.

Din analiza datelor avute la dispoziție reiese că ordinele de păsări mai bine reprezentate ca număr de specii în avifauna cursului depresionar și inferior al Someșului sunt: paseriformele (49,20 %), charadriiformele (9,52 %), falconiformele (9,52 %), ciconiiformele (5,55 %), piciformele (5,55 %).

Analizând situația din ultimii ani a avifaunei Someșului, constatăm prezența a 85 specii cu populații constante, 14 pecii în expansiune, ceea ce ne conduce la concluzii optimiste legate de evoluția ornitofaunei din zona studiată (**fig. nr. 130**).

Fig. nr. 130 – *Anas sp.* și *Cygnus olor* pe Someș la Ardușat

Au apărut recent pe Someș: *Phalacrocorax carbo* și *Sterna albifrons*. Se află în expansiune pe Someș speciile: *Ardea cinerea*, *Buteo buteo*, *Falco tinnunculus*, *Charadrius dubius*, *Sterna hirundo*, *Columba palumbus*, *Dendrocopos syriacus*, *Riparia riparia*, *Saxicola torquatus*, *Phoenicurus ochruros*, *Lanius excubitor*, *Sturnus vulgaris*, *Fringilla coelebs*, *Emberiza calaudra*. Dimpotrivă, sunt în regres pe Someș: *Perdix perdix*, *Coturnix coturnix*, *Crex crex*, *Dendrocopos minor*, *Lanius minor*, *Emberiza citrinella*. Peste 53 % din păsările găsite în cursul inferior al Someșului (67 specii)

sunt cuibăritoare, iar ca tip trofic specii consumatoare de hrană animală, în principal ihtiofage sau consumatoare de animale mici din apă sau mâl, reprezentând moduri de hrănire tipice mediului acvatic.

S-au identificat pe Someș 42 specii tipic acvatice ce însoțește râul și care au fost atent urmărite. Cele mai numeroase sunt charadriiformele, care domină atât prin numărul de exemplare, cât și ca număr de specii (12 specii, 28,57 %), urmate de passeriforme, ciconiiforme și anseriforme, iar ca origine geografică speciile palearticte (21 specii, 50 %), fenologic oaspeți de vară (20 specii, 47,61 %), urmate de păsările de pasaj (18 specii, 42,85 %) cu efective mari.

Observațiile efectuate ne permit să relevăm schimbări interesante în structura avifaunei râului Someș, care au dus în ultimii 10 ani la o modificare însemnată a peisajului avifaunistic. Această modificare se datorează evoluției spectaculoase a câtorva specii, care fie că au "apărut" brusc și s-au stabilit aici, fie că au înregistrat creșteri semnificative de efective în ultima vreme, devenind comune sau chiar prea numeroase în zonă, așa cum va rezulta și din cele ce urmează (Láposi, 2006).

Cea mai spectaculoasă evoluție a avut-o, fără îndoială, prundărașul gulerat (*Charadrius dubius*), care, în prezent, este pasărea acvatică cea mai numeroasă ce poate fi văzută vara pe Someș, în sectorul studiat, de-a lungul malurilor joase, nisipoase sau pietroase. Dacă în perioada 1991-1998 observațiile noastre asupra acestei specii erau extrem de puține (accidentale și numai în pasaj), începând cu vara anului 1999 (luna mai) am observat mai multe exemplare, de obicei izolate, cel mult în perechi pe malul Someșului (dar și pe Lăpuș sau la balasitera Apa), găsind aici un habitat ideal, în care specia a evoluat explosiv, așa cum reiese din **tabelul nr. 9**.

Tabelul nr. 9 – Evoluția efectivului de *Charadrius dubius* pe Someș în perioada 1991-2005

Perioada mai-iunie	1991-1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Exemplare observate		13	51	86	149	195	192	205
Deplasări		11	13	12	14	15	14	16
Nr. mediu de exemplare pe deplasare	0,1	1,1	3,9	7,1	10,6	13	13,7	12,8

În zona studiată apare masiv în cursul lunii aprilie, de obicei împreună cu unele exemplare de *Charadrius hiaticula* și alte limicole de pasaj și ocupă toate plajele cu nisip și pietriș, chiar și acolo unde există o oarecare activitate umană (balastiere), fără a fi însă o specie antropotolerantă tipică. În cursul verii, este omniprezentă în locurile favorabile, unde rămâne până pe la începutul lunii august, când întregul efectiv dispare brusc, în câteva zile. Totuși, anumite exemplare izolate, împreună cu alte limicole, sunt observate mai târziu, fiind indivizi ai unor populații care tranzitează Valea Someșului. Cea mai mare densitate a fost observată însă pe o insulă joasă de pietriș, cu suprafața de aproximativ 1 ha, situată între Seini și Someșeni, unde în luna iulie 2004 s-au putut observa 34 exemplare.

O altă specie cu evoluție asemănătoare este chiră de baltă (*Sterna hirundo*), care a devenit frecventă pe Someș în cursul verii, alături de specia precedentă. Totuși, este mai puțin numeroasă decât prundărașul gulerat, și are o răspândire mai puțin uniformă. Specia și-a sporit semnificativ efectivele în perioada 2000-2006 (**tabelul nr. 10**), apărând în luna aprilie și plecând în prima jumătate a lunii septembrie. Poate fi observată în număr mai mare în locurile de cuibărit (insulele și unele plaje mai puțin accesibile), de obicei în zbor, patrulând deasupra apei, de unde plonjează frecvent după peștișori.

Tabelul nr. 10 – Evoluția efectivului de *Sterna hirundo* pe Someș în perioada 1991-2005

Perioada mai-iunie	1991-1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Exemplare observate		18	45	66	103	131	125	141
Deplasări		11	13	12	14	15	14	16
Nr. mediu pe deplasare	1	1,6	3,4	5,5	7,3	8,7	8,9	8,8

În mod asemănător a evoluat și stârcul cenușiu (*Ardea cinerea*), care din specie destul de rară pe Someș, a devenit o specie cu efective constante (**tabelul nr. 11**) și cu o răspândire uniformă pe întregul sector și în tot cursul anului, având efective nu prea numeroase și putând fi întâlnit mai mult în exemplare izolate sau cel mult în grupuri mici.

Tabelul nr. 11 – Evoluția efectivului de *Ardea cinerea* pe Someș în perioada 1991-2005

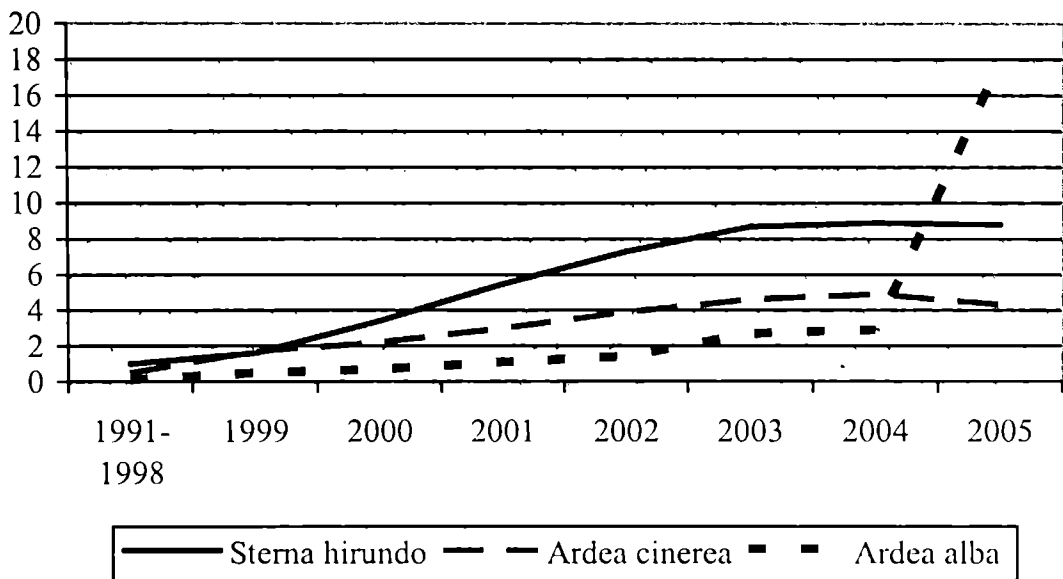
Perioada	1991-1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Exemplare observate		84	104	153	188	249	255	250
Deplasări		49	47	51	48	54	52	58
Nr. mediu de exemplare observate pe deplasare	0,5	1,7	2,2	3,0	3,9	4,6	4,9	4,3

În fine, o altă specie care s-a stabilit și a devenit constantă pe Someș, în sectorul studiat, este egretă mare (*Ardea alba*), care, deși mai puțin frecventă, a evoluat într-un mod asemănător speciilor precedente, desigur păstrând proporțiile. În perioada 1991-1998 era extrem de rară pe Someș, rezumându-se la câteva observații, considerate evenimente de excepție. Treptat, observațiile s-au înmulțit, ajungându-se ca în ultimii ani să fie o prezență constantă pe Someș, chiar dacă încă puțin numeroasă. De obicei, se observă exemplare izolate, mai rar în mici grupuri, uneori împreună cu stârcii cenușii. Cel mai mare grup (15 exemplare) a fost observat la data de 14.12.2003 la Dănești (**tabelul nr. 12**).

Tabelul nr. 12 – Evoluția efectivului de *Ardea alba* pe Someș în perioada 1991-2005

Perioada	1991-1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Nr. exemplare observate		25	33	56	67	142	151	134
Nr. deplasări		49	47	81	48	54	52	58
Nr. mediu observații pe deplasare	0,1	0,5	0,7	1,1	1,4	2,7	2,9	18

Prin suprapunerea diagramelor evoluției efectivului de păsări acvatice de pe Someș, înainte analizate (**graficul nr. 4**), putem formula câteva concluzii.

Graficul nr. 4 – Reprezentarea evoluției efectivelor unor specii acvatice de pe Someș în perioada 1991-2005

Prima concluzie este creșterea numărului de indivizi în ultimii ani, în cazul speciilor analizate, cu un maxim înregistrat în anii 2003 și 2004. Toate cele patru specii sunt constante și caracteristice habitatului acvatic al râului Someș în momentul de față. Creșterea bruscă a efectivelor acestor specii coincide cu o îmbunătățire semnificativă a calității apelor Someșului în ultimii ani, ceea ce oferă condiții de viață din ce în ce mai bune nevertebratelor acvatice și implicit peștilor, iar în final păsărilor ihtiofage, aflate aproape în vârful piramidei trofice a râului.

A doua concluzie este scăderea efectivelor acestor specii de pe Someș în anul 2005 (și chiar 2006), ceea ce se poate explica în mai multe moduri: a) în anul 2005, apele râului se mențin la cote înalte, chiar de inundație, ducând la scăderea suprafețelor plajelor și a insulelor, care reprezintă zonele propice de viață, pentru cuibărit (*Charadrius dubius*, *Sterna hirundo*) și de hrănire (*Ardea cinerea*, *Ardea alba*); b) înmulțirea din perioada de început a ocupării noilor habitate ajunge la un echilibru, iar ușoara scădere a efectivelor din anul 2006 este doar o mică abatere de la valorile medii; c) poluarea accidentală din august 2005, soldată cu o importantă mortalitate piscicolă, a afectat probabil și speciile ihtiofage (*Ardea cinerea*, *A. alba*, *Sterna hirundo*).

Un eveniment ornitologic deosebit de important este invazia de

cormoran mare (*Phalacrocorax carbo*), care a iernat pe Someș, în zona studiată, în număr foarte mare în sezonul rece 2005-2006. Exemplare izolate au fost observate și în anii anteriori (12.10.2003, la Dănești), iar în anul 2004 se observă un stol de aproximativ 30 exemplare tot la Dănești (27.11.2004). În sezonul rece 2005-2006 însă numărul cormoranilor observați pe Someș era foarte mare, depășind cu mult orice altă specie acvatică din acest sezon. Ei sunt observați pe Someș peste tot și în număr mare din octombrie până în martie. Dacă în prima parte a sezonului rece au fost observați numai pe Someș, în a doua parte a sezonului (ianuarie-martie), stoluri semnificative sunt observate și pe Lăpuș sau deasupra orașului Baia Mare (stol de 50 exemplare, zburând pe direcția nord-sud, 5.03.2006).

Numărul cormoranilor prezenți în zona studiată este foarte greu de apreciat. În fiecare deplasare putând fi observați, în această perioadă, 3-4 stoluri pe Someș, având mărimea între 7 și 100 exemplare, dar mai frecvent 30-50 exemplare. Cel mai mare stol observat de noi a fost cel de la Cătălina (300 exemplare, 12.01.2006), zburând în direcția Someșului. Acest număr a fost evident mult mai mare pe Someș în aval, în sectorul de pe teritoriul județului Satu Mare, unde numărul cormoranilor care au iernat a fost de ordinul miilor. Această invazie de cormorani este considerată consecința expansiunii unor populații din vestul Europei, fenomen semnalat și în Ungaria în anii precedenți și care și-a continuat expansiunea pe direcția sud-est, pe teritoriul țării noastre.

Prezența cormoranilor într-un număr atât de mare pe Someș ridică serioase probleme de impact asupra mediului acvatic (pescuiesc aproximativ 1 kg de pește pe zi, iar consumul zilnic al exemplarelor observate se ridică la câteva tone de pește). Faptul că râul Someș a suportat această invazie, demonstrează că el reprezintă încă un ecosistem sănătos cu fond piscicol important, viguros, iar urmările pentru populațiile de pești și eventualele consecințe asupra echilibrului ecologic vor fi vizibile abia în anii următori.

Pentru a susține vigoarea ornitocenozei de pe râul Someș, vom menționa câteva populații semnificative de păsări observate de noi pe râu: *Phalacrocorax carbo* – 300 exemplare (Cătălina, 12.06.2006); *Ardea alba* – 15 exemplare (Dănești, 14.12.2004); *Anser fabalis* – 30 exemplare (Ardusat, 9.12.2001); *Anas platyrhynchos* – frecvent 50-70 exemplare (peste tot pe Someș); *Anas querquedula* – 25 exemplare (Lucăcești, 29.03.2003), *Charadrius dubius* – 34 exemplare (între Seini și Someșeni, iulie 2004); *Fulica atra* – 15 exemplare (Lunca Potăului, 11.12.2005); *Vanellus vanellus*

– 40 exemplare (Someșeni, 14.09.2004; Dănești, 2.10.2004); *Tringa nebularia* – 10 exemplare (Valea Vinului, 14.09.2004); *Tringa hypoleucos* – 4 exemplare (Valea Vinului, 17.08.2003), *Larus ridibundus* – 40 exemplare (Apa, 2.04.2006).

Tot aici ar trebui amintit fenomenul tranzitării zonei studiate de o mulțime de specii de păsări migratoare, aspect ce va fi analizat într-un subcapitol distinct.

Toate aspectele și fenomenele prezentate ne arată faptul că peisajul ornitologic al cursului inferior și depresionar al Someșului trece printr-un proces de remodelare permanentă sub influența factorilor care determină dinamica accentuată a speciilor de păsări din zona cercetată.

Ornitofauna cursului râului Lăpuș. Lăpușul este cel mai mare afluent al Someșului. În Depresiunea Baia Mare se află cursul său inferior (în fapt depresionar), situat în aval de defileu și până la vărsarea în Someș. Are însă o luncă redusă, zăvoiuil practic lipsește, din care cauză habitatele necesare păsărilor acvatice sunt reduse, iar ornitofauna corespunzătoare la fel (**tabelul nr. 13** este întocmit pe baza datelor din capitolul 3), unde sunt menționate specii găsite la Lăpușel și pe lacul Polder, desecat, de la Săcălășeni).

Tabelul nr. 13 – Populații de păsări identificate pe Lăpuș legate de mediul umed

Nr. crt.	Denumirea speciei
1.	<i>Tachiboptus ruficollis</i>
2.	<i>Podiceps cristatus</i>
3.	<i>Phalacrocorax carbo</i>
4.	<i>Ixobrychus minutus</i>
5.	<i>Nycticorax nycticorax</i>
6.	<i>Egretta garzetta</i>
7.	<i>Ardea alba</i>
8.	<i>Ardea cinerea</i>
9.	<i>Ardea purpurea</i>
10.	<i>Ciconia ciconia</i>
11.	<i>Cygnus olor</i>
12.	<i>Anser anser</i>
13.	<i>Anas platyrhynchos</i>
14.	<i>Anas acuta</i>
15.	<i>Aythya nyroca</i>

Nr. crt.	Denumirea speciei
16.	<i>Pernis apivorus</i>
17.	<i>Buteo buteo</i>
18.	<i>Aquila pomarina</i>
19.	<i>Perdix perdix</i>
20.	<i>Phasianus colchicus</i>
21.	<i>Crex crex</i>
22.	<i>Gallinula chloropus</i>
23.	<i>Fulica atra</i>
24.	<i>Charadrius dubius</i>
25.	<i>Vanellus vanellus</i>
26.	<i>Limosa limosa</i>
27.	<i>Larus ridibundus</i>
28.	<i>Larus minutus</i>
29.	<i>Sterna hirundo</i>
30.	<i>Cuculus canorus</i>
31.	<i>Upupa epops</i>
32.	<i>Jynx torquilla</i>
33.	<i>Hirundo rustica</i>
34.	<i>Delichon urbicum</i>
35.	<i>Cinclus cinclus</i>
36.	<i>Corvus corax</i>
37.	<i>Fringilla coelebs</i>

La acestea, se mai adaugă și o seamă de păsări comune ce vin de pe terenurile agricole, livezile și pădurile din imediata vecinătate a Lăpușului, cum sunt: *Streptopelia decaocto*, *Upupa epops*, *Sturnus vulgaris*, *Pica pica*, *Passer domesticus*, *P. montanus*, *Emberiza citrinela* etc.

Ornitofauna râului Săsar și a lacului de acumulare Firiza-Strâmtori. Săsarul este afluentul cel mai mare al Lăpușului. Doar cursul său superior și pâraiele afluate din această zonă prezintă o ornitofaună specifică habitatelor naturale. Deoarece este canalizat pe cea mai mare parte a sa și supus unei presiuni antropice deosebite (minerit, orașe și centre muncitorești), ornitofauna inițială a fost îndepărtată, locul ei fiind luat de specii comune, ecologic rezistente și chiar invazive.

Din sistemul Săsarului, mai atent studiată a fost ornitofauna pârâului Firiza (**tabelul nr. 14**) și a lacului de pe traseul său Firiza-Strâmtori (**tabelul nr. 15**).

Tabelul nr. 14 – Ornitofauna de pe Valea Firiza în prezent

Nr. crt.	Denumirea speciei
1.	Alceo atthis (rar)
2.	Picus canus (rar)
3.	Galerida cristata (rar)
4.	Motacilla flava (rar)
5.	Motacilla cinerea (frecvent)
6.	Motacilla alba (rară)
7.	Cinclus cinclus (frecvent)
8.	Pheonicurus pheonicurus (rar)
9.	Turdus viscivorus (rar)
10.	Phylloscopus collybita (rar)
11.	Parus major (frecvent)
12.	Corvus corax (frecvent)
13.	Fringilla coelebs (foarte frecvent)

După cum se vede, firul apei pârâului Firiza și a zonelor învecinate sunt însoțite de un număr relativ redus de specii, cu efective populaționale mici, majoritatea frecvente, însă, în pădurile ce însoțesc râul.

Pe un afluent al Firizei, Valea Neagră, la 30.04.2004, am consemnat doar următoarele specii *Motacilla alba*, *Erithacus rubecula*, *Phylloscopus collybita*, *Sylvia atricapilla*, relevând, de asemenea o ornitocenoză redusă, în principal, la câteva specii de păsări.

Lacul de acumulare Firiza-Strâmtori de pârâul Firiza are, în schimb, o ornitofaună mai bogată, în care s-au inclus aproape 40 de specii de păsări (**tabelul nr. 15**), din care doar jumătate sunt specii acvatice, restul caracteristice habitatelor de pădure învecinate. Trebuie menționat însă că speciile acvatice sunt prezente, cu excepția câtorva specii, doar în pasaj, iar cele întâlnite dintre acestea au un număr mic de indivizi. Drept urmare, locul pare pustiu în privința păsărilor acvatice în cea mai mare parte a anului. Păsările de pădure, de asemenea, dau doar târcoale asupra lacului, ducându-și viața mai mult în pădurea ce înconjoară lacul. Spre exemplificare, la coada lacului, în ziua de 30.04.2004, am putut consemna doar următoarele specii: *Tringa hypoleucos* (1 pereche), *Motacilla cinerea* (4 exemplare), *M. alba* (2 exemplare), *Turdus viscivorus* (1 pereche), *T. philomelos* (1 exemplar), *Garrulus glandarius* (3 exemplare), *Coccothraustes coccothraustes* (5-6 exemplare, frecvent), *Erithacus rubecula* (2 exemplare), *Cuculus canorus* (6

exemplare, frecvent), *Phylloscopus sibilatrix* (1 pereche). Deși lacul are o suprafață mare este surprinzător că el nu este un punct important în pasajul păsărilor din Depresiunea Baia Mare. Păsările de pasaj sunt prezente aici mai mult accidental și în efective mici, probabil din cauză că Valea Firizei este îngustă fiind mai greu accesibilă păsărilor.

Tabelul nr. 15 – Ornitofauna lacului de acumulare Firiza-Strâmtori

Nr. crt.	Denumirea speciei
1.	<i>Gavia arctica</i> (rară)
2.	<i>Podiceps cristatus</i> (rar)
3.	<i>Podiceps nigricollis</i> (rar)
4.	<i>Podiceps cristatus</i> (frecvent)
5.	<i>Ardea cinerea</i> (constantă, tot cursul anului)
6.	<i>Anas penelope</i> (rară)
7.	<i>Anas platyrhynchos</i> (rară)
8.	<i>Anas querquedula</i> (frecventă)
9.	<i>Anas clypeata</i> (rară, cu efective mici)
10.	<i>Aythya ferina</i> (rară)
11.	<i>Buteo buteo</i> (exemplare izolate)
12.	<i>Pandion haliaetus</i> (exemplare izolate)
13.	<i>Phasianus colchicus</i> (rar)
14.	<i>Gallinula chloropus</i> (exemplare izolate)
15.	<i>Fulica atra</i> (frecventă)
16.	<i>Tringa ochropus</i> (câteva exemplare)
17.	<i>Chlidonias hybridus</i> (foarte rar)
18.	<i>Larus cachinnans</i> (rar)
19.	<i>Larus ridibundus</i> (frecvent)
20.	<i>Chlidonias hybridus</i> (foarte rar)
21.	<i>Sterna hirundo</i> (rară)
22.	<i>Cuculus canorus</i> (frecvent)
23.	<i>Alcedo atthis</i> (rar)
24.	<i>Motacilla cinerea</i> (rară)
25.	<i>Motacilla alba</i> (rară)
26.	<i>Cinclus cinclus</i> (rar)
27.	<i>Troglodytes troglodytes</i> (rar)
28.	<i>Phoenicurus phoenicurus</i> (rar)
29.	<i>Phoenicurus ochruros</i> (rar)

Nr. crt.	Denumirea speciei
30.	Phylloscopus trochilus (rar)
31.	Turdus merula (frecvent)
32.	Turdus philomelos (rar)
33.	Certhia familiaris (rară)
34.	Corvus corax (frecvent)
35.	Sturnus vulgaris (frecvent)
36.	Fringilla coelebs (frecventă)
37.	Sylvia atricapilla (rară)
38.	Sylvia borin (rară)
39.	Luscinia megarhynchos (rară)
40.	Anthus trivialis (rară)

Ornitofauna lacurilor piscicole de la Ariniș și a Văii Sălajului.

Referitor la ornitofauna lacurilor de la Ariniș dispunem de informații din lucrările publicate de noi, cât și din deplasările pe teren desfășurate pe durata unui deceniu.

Am publicat patru lucrări despre ornitofauna lacurilor de la Ariniș: 1. *Ardelean G.*, (2000) – „Date privind răspândirea și fenologia păsărilor în Depresiunea Baia Mare” (St. Univ. „V. Goldiș” Arad, 10, seria B, 13-22); 2. *Ardelean G. și Béres I.* – „Argumente ornitologice pentru înființarea unei rezervații naturale în zona lacurilor piscicole Ariniș (Maramureș)”, (Bul. Sesiunii Științifice a Univ. Babeș-Bolyai Cluj, 4-5); 3. *Ardelean G.*, (2001) – „Considerații taxonomice și ecologice privind fauna de păsări din Depresiunea Baia Mare” (Satu Mare – St. și Com., II – St. Nat, 34-47); 4. *Ardelean G.*, (2001-2002) – „Avifauna lacurilor piscicole de la Ariniș (județul Maramureș)” (Satu Mare – St. și Com., II-III – Șt. Nat., 220-225).

Lacurile piscicole de la Ariniș sunt situate în SV-ul Depresiunii Baia Mare, ocupând un golf prelungit între Dealurile Sălajului, în lunca Văii Sălajului, afluent al Someșului. Aceste lacuri, în număr de 4, însumează peste 100 ha, aflându-se pe teritoriul localității Ariniș. Ele sunt exploatate în regim piscicol de peste trei decenii, cu deversări periodice pentru recoltarea peștelui.

Pe marginea lacurilor, pe canalele de legătură cu Sălajul și în lunca acestuia s-a dezvoltat o vegetație hidrofilă bogată (sălcii, trestie, papură, rogoz), care reprezintă un excelent loc pentru păsările acvatică, găsind aici adăposturi și hrană bogată (pești, alte animale acvatică, fructe de arbuști, semințe de diferite plante etc.).

În toate sezoanele anului se găsește în aceste lacuri un număr mare de specii de păsări, cu populații viguroase, dar în pasajul de toamnă și de primăvară ele sunt excelente locuri de popas pentru mii de păsări ce se odihnesc câteva zile aici. Vara, se hrănesc cu peștii din pescăria de la Ariniș și o colonie de stârci cenușii (*Ardea cinerea*) care își au cuiburile în Pădurea Bavna din vecinătate.

Pe măsura încheierii vegetației de pe malurile lacurilor, zona va deveni o adevărată rezervație naturală, care de pe acum ar trebui să intre în atenția factorilor responsabili de ocrotirea naturii.

Până la această dată, au fost depistate aici 43 specii de păsări acvatice sau specii strâns legate de zonele umede (limicole) ale lacului. La acestea, se adaugă și multe alte specii caracteristice tufișurilor și vegetației de luncă (**tabelul nr. 16**).

Tabelul nr. 16 – Lista păsărilor observate în zona lacurilor piscicole de la Ariniș (18.X.2000 – 30.IX.2001)

Nr. crt.	Denumirea speciei	Orig. zoogeografică	Fenologia	Frecvența	Nr. maxim exemplare/zi
I. Ord. PODICIPEDIFORMES					
1. Fam. Podicipedidae					
1.	<i>Podiceps cristatus</i> (L.)	LV	P	FF	18
2.	<i>Podiceps nigricollis</i> (C.L. Brehm)	LV	OV, C	F	9
3.	<i>Tachybaptus ruficollis</i> (Pallas) sin. <i>Podiceps ruficollis</i>	LV	OV, C	R	6
II. Ord. CICONIIFORMES					
2. Fam. Ardeidae					
4.	<i>Ardea cinerea</i> L	PA	OV, PC	FF	48
5.	<i>Ardea purpurea</i> L.	TM	P	FR	2
6.	<i>Ardea alba</i> (L.)	C	OV	FF	5
7.	<i>Egretta garzetta</i> (L.)	E	OV	FR	2
8.	<i>Ardeola ralloides</i> (L.)	Eu	OV	FR	2
9.	<i>Ixobrychus minutus</i> (L.)	LV	OV, C	FR	3
3. Fam. Ciconiidae					
10.	<i>Ciconia ciconia</i> (L.)	PA	OV, C	F	7
III. Ord. ANSERIFORMES					
4. Fam. Anatidae					

Nr. crt.	Denumirea speciei	Orig. zoogeografică	Fenologia	Frecvența	Nr. maxim exemplare/zi
11.	<i>Anas penelope</i> L.	PA	P	F	2
12.	<i>Anas crecca</i> L.	HA	OI, P	F	43
13.	<i>Anas platyrhynchos</i> L.	HA	S, P, OI, C	FF	224
14.	<i>Anas acuta</i> L.	PA	P	F	4
15.	<i>Anas strepera</i> L.	HA	OV, S	A	1
16.	<i>Anas querquedula</i> L.	PA	OV, P, C	FF	300
17.	<i>Anas clypeata</i> L.	Ha	P, OI	F	5
18.	<i>Aythya ferina</i> (L.)	PA	P	F	8
19.	<i>Aythya nyroca</i> (Güld.)	TM	P	FF	12
20.	<i>Bucephala clangula</i> (L.)	HA	P, OI	F	4
21.	<i>Mergus merganser</i> L.	HA	P, OI	FR	10
IV. ORD. FALCONIFORMES					
5. Fam. Accipiteridae					
22.	<i>Circus aeruginosus</i> (L.)	PA	OV, C	R	4
23.	<i>Circus cyaneus</i> (L.)	HA	P, OI	FR	1
V. Ord. GRUIFORMES					
6. Fam. Rallidae					
24.	<i>Rallus aquaticus</i> L.	PA	OV, C	FR	6
25.	<i>Gallinula chloropus</i> (L.)	Eu	OV, C	FR	4
26.	<i>Fulica atra</i> L.	Pa	OV, C	F	91
VI. Ord. CHARADRIIFORMES					
7. Fam. Charadriidae					
27.	<i>Vanellus vanellus</i> (L.)	PA	OV, P, C	FF	137
28.	<i>Pluvialis apricaria</i> (L.)	A	P	A	4
8. Fam. Scolopacidae					
29.	<i>Gallinago gallinago</i> (L.)	HA	P	FR	5
30.	<i>Limosa limosa</i> (L.)	PA	P	FR	1
31.	<i>Tringa totanus</i> (L.)	PA	OV, P	FR	71
32.	<i>Tringa nebularia</i> (Gunn)	S	P	FR	25
33.	<i>Tringa glareola</i> L.	PA	P	FR	15
34.	<i>Calidris alpina</i> (L.)	A	P	FR	15
35.	<i>Philomachus pugnax</i> (L.)	PA	P	FR	5
9. Fam. Laridae					
36.	<i>Larus ridibundus</i> L.	PA	S	FF	260
37.	<i>Larus minutus</i> Pallas	HA	P	FR	15
10. Fam. Sternidae					

Nr. crt.	Denumirea speciei	Orig. zoogeografică	Fenologia	Frecvența	Nr. maxim exemplare/zi
38.	<i>Chlidonias niger</i> (L.)	HA	OV, P	A	1
39.	<i>Sterna hirundo</i> L.	HA	OV, C	FR	1
VII. Ord. PASSERIFORMES					
11. Fam. Motacillidae					
40.	<i>Motacilla flava</i> L.	PA	OV, P	FR	1
41.	<i>Acrocephalus arundinaceus</i> (L.)	Eu	O	R	2
12. Fam. Remizidae					
42.	<i>Remiz pendulinus</i> (L.)	PA	S, OV	FR	1
13. Fam. Emberizidae					
43.	<i>Emberiza schoeniclus</i> L.	PA	OI	A	4

Multe dintre acestea, sunt deosebit de valoroase și trebuie ocrotite. Astfel, egretă mare (*Ardea alba*), rața lingurar (*Anas clypeata*), rața roșie (*Aythya nyroca*) și altele se află pe lista roșie a păsărilor din țara noastră. Pentru că sunt periclităte cu dispariția, ele sunt ocrotite de lege în mod special. Alte specii, ca ferestrașul mare (*Mergus merganser*), rața sunătoare (*Bucephala clangula*) și chiar rața cu cap castaniu (*Aythya ferina*) etc. sunt specii rar întâlnite pe lângă apele din interiorul țării.

Acest habitat este însă valoros mai ales pentru că reprezintă un excepțional loc de popas (adăpost și hrană) a păsărilor aflate în pasaj, primăvara sau toamna.

Cercetările întreprinse de noi au permis nu numai depistarea speciilor rare, înainte menționate, ci și constatarea unor deosebite concentrări de păsări caracteristice (rațe, pescăruși, limicole, etc.). Astfel, noi am putut observa, la date diferite, în perioada de cercetare: 48 exemplare de stârc cenușiu (*Ardea cinerea*), 43 exemplare de rață mică (*Anas crecca*), 224 exemplare de rață mare (*Anas platyrhynchos*), 300 exemplare de rață cârâitoare (*Anas querquedula*), cca. 200 exemplare de lișiță (*Fulica atra*), 137 exemplare de nagâț (*Vanellus vanellus*), 71 exemplare de fluierar (*Tringa totanus*), 260 exemplare de pescăruș (*Larus ridibundus*) etc. Speciile limicole de *Calidris*, *Gallinago*, *Tringa*, *Vanellus* se hrăneau cu sutele pe mълul apelor de mică adâncime, pe care piscicultura nu le valorifică. În toate ieșirile noastre pe teren am observat între 30-50 exemplare de stârci cenușii (*Ardea cinerea*), care au o colonie viguroasă la 10-11 km depărtare, în rezervația naturală Pădurea Bavna, având ca loc de

hrănire tocmai aceste lacuri, dar și Someșul.

Toate aceste date dovedesc că lacurile de la Ariniș se află pe traiectul unei căi majore de migrație a păsărilor, reprezentată de Valea Someșului. În aceeași perioadă, am cercetat și lacul de baraj Firiza-Strâmtori, unde, surprinzător, nu am găsit decât câteva exemplare de păsări de apă, dovedind că acesta se află în afara căii de migrație someșeană.

Cele 43 de specii aparțin, în principal, doar la patru ordine de păsări specifice zonelor umede: *Podicipediformes* (3 specii), *Ciconiiformes* (6 specii), *Anseriformes* (11 specii) și *Caradriiformes* (13 specii). Majoritatea acestor specii aparțin tipului zoogeografic paleartic (18 specii) și holarctic (11 specii). În avifauna acestor lacuri identificate de noi există 25 de specii de pasaj, 21 specii oaspeți de vară, 7 specii oaspeți de iarnă și 4 specii sedentare. Un număr de 11 specii sunt clocitoare în zonă, având cuiburile în tufișurile ce delimitează lacurile. Ca frecvență și ca efective, în zonă sunt dominante speciile de corcodel (*Podiceps cristatus*), stârc cenușiu (*Ardea cinerea*), rață mare (*Anas platyrhynchos*), rața mică (*Anas crecca*), rața cârâitoare (*Anas querquedula*), nagâț (*Vanellus vanellus*) și pescăruș râzător (*Larus ridibundus*).

Desigur, această listă trebuie completată cu observații mai îndelungate în perioada de cuibărit și în cea de iernat. Probabil că observațiile din iernile viitoare să aducă noi date interesante despre dinamica populațiilor de păsări în primul rand, dacă ele vor fi mai aspre în privința temperaturilor.

Pe lângă argumentele ornitologice, zona ne oferă date interesante privind ihtiofauna, herpetofauna, nevertebratele (mai ales moluștele și atropodele) și îndeosebi flora și vegetația.

Toate aceste argumente conduc spre concluzia că respectivele valori ecologice merită și trebuie protejate, prin înființarea unei rezervații naturale, în concordanță cu Convenția RAMSAR. Rezervația ar cuprinde lacurile piscicole și porțiunea aferentă din valea Sălajului, unde ar trebui să se interzică vânătoarea, arderea și tăierea vegetației, precum și deversarea completă a lacurilor pentru valorificarea peștelui.

Ornitofauna lacurilor de decantare de la Bozânta Mare. Are funcția de lac de decantare a apelor cianurate de flotație din Baia Mare. Ne-a surprins faptul că pe aceste ape otrăvite am întâlnit relativ numeroase specii și chiar populații viguroase de păsări.

Iată în continuare câteva observații punctuale pe aceste lacuri, realizate în condiții dificile de acces din cauza interdicției impuse de

administratorii acestora.

În data de 22.03.2003, am consemnat: *Anas platyrhynchos* – 18 exemplare, *Ardea cinerea* – 7 exemplare, *Cygnus olor* – 1 exemplar, ca peste 2-3 săptămâni (11.04.2003) să fie mult mai numeroase specii de păsări: *Anas platyrhynchos* peste 80 exemplare, *A. crecca* – 10 exemplare, *A. querquedula* – 4 exemplare și *Ardea cinerea* – 1 exemplar.

În data de 17.11.2005, în perioada de pasaj, lacul era vizitat de numeroase păsări: *Anas platyrhynchos* – peste 300 exemplare prin stufăriș, *A. crecca* – 11 exemplare, *Vanellus vanellus* – circa 40 exemplare, *Ardea cinerea* – 16 exemplare. Totodată, au dat târcoale aeriene lacului câteva specii de răpitoare de zi – precum *Accipiter nisus* (3 exemplare), *A. gentilis* (1 exemplar), *Buteo buteo* (6 exemplare) – și *Corvus corax* (4 exemplare).

La data de 27.04.2006, pe lac și în jurul lui s-au văzut: peste 30 exemplare de diverși pescăruși, *Anas platyrhynchos* (6 exemplare), *Sterna hirundo* (2 exemplare), *Motacilla alba* (2 exemplare), *Circus aeruginosus* (1 pereche), *Saxicola torquata* (1 pereche), *Pica pica* (exemplare răzlețe).

Ultimele observații sunt și mai edificatoare în privința vizitării lacului de către păsări. Astfel, în data de 7.02.2007, în plină iarnă, am consemnat: *Anas platyrhynchos* (150-200 exemplare), *A. crecca* (50-60 exemplare), *Bucephala chlangula* (50-55 exemplare), *Ardea cinerea* (28 exemplare) și *Corvus corax* (2 exemplare). În sfârșit, pe data de 27.03.2007 putem vorbi chiar de o biodiversitate ornitologică, consemnându-se *Podiceps ruficollis* (2 exemplare, ce se scufundau permanent), *Anas platyrhynchos* (câteva, 8-10 exemplare), *A. crecca* (puține, 4-5 exemplare), *A. penelope* (circa 50 perechi – fiind prima semnalare în zonă a speciei), *Aythya fuligula* (8-10 perechi), *Phalacrocorax carbo* (60-70 exemplare, între care mulți juvenili), *Ardea cinerea* (5 exemplare), *Vanellus vanellus* (250-300 exemplare), *Larus ridibundus* (1 exemplar), *Tringa stagnatilis* (1 exemplar).

Rezultă că în stufărișul ce înconjoară lacul, naturalizându-l, se găsește o remarcabilă și surprinzătoare ornitocenoză acvatică (nu numai păsări în pasaj), formată dintr-un număr mare de păsări ihtiofage (cormorani, corcodei pitici, rațe scufundătoare, rațe fluierătoare și alte specii acvatice, semn (surprinzător !?) că această baltă otrăvită totuși nu este lipsită total de viețuitoare, mai ales de nevertebrate, ce constituie o anumită bază trofică. De asemenea, rațele scufundătoare se scufundă cu regularitate în această apă extrem de poluată, dar nu am găsit nici un exemplar mort.

Se impune, deci, un studiu special aprofundat al acestui lac, începând cu calitatea apei, viețuitoarele existente și continuând cu condițiile particulare în care s-a statornicit aici o ornitocenoză atât de viguroasă.

Ornitocenoza pădurilor de foioase din Depresiunea Baia Mare.

Au fost investigate atât pădurile de cvercinee, cât și fâgetele existente în zona cercetată. Au fost alese parcele cât mai reprezentative din unitățile forestiere vizitate, care au fost cercetate de mai multe ori, notându-se speciile de păsări observate. S-au alcătuit astfel liste faunistice pentru aceste parcele, în primul rând în perioada de cuibărire, și s-au determinat speciile dominante și caracteristice pentru fiecare tip de pădure.

- **Pădurile de gorun** (*Quercus petraea*). Asemenea păduri se găsesc la poalele munților Igniș-Gutâi, pe Munceii Băii Mari, dar și ca pâlcuri de pădure în depresiune (Lăpușel, Finteuș, Bavna etc.) sau pe stânga Someșului, pe dealurile ce aparțin Culmei Codrului.

Observațiile noastre ne-au condus spre părerea că ornitocenozele din aceste păduri prezintă unele particularități în funcție de vârsta și fitocenologia respectivelor păduri (Béres, 1983).

• *Pădurea de gorun matură*. Este pădurea cu arboret uniform de vârstă, de 60-70 ani, cu diametrul de 28-30 cm și cu puține trunchiuri scorburoase. Domină gorunul (*Quercus petraea*) cu gradul de acoperire 8, însoțit de exemplare dispersate de alte esențe lemnoase, ca cireșul (*Cerasus avium*) sau carpenul (*Carpinus betulus*). Subarboretul este foarte slab în depresiune, dar bine dezvoltat pe Munceii Băii Mari, pe când stratul ierbos este bogat în depresiune și sărac pe dealurile învecinate.

Speciile de păsări observate în perioada de nidificare în pădurea de gorun matură sunt redată în **tabelul nr. 17**.

Din acest tabel rezultă un număr redus de specii în pădurile compacte de gorun, din care lipsesc silviile care au nevoie de un subarboret bogat, dar și ciocănitoarele, neexistând scorburi mai mari. Doar 6 specii cuibăresc aici în scorburele. Numărul redus de specii de păsări din aceste păduri este cauzat de monotonia condițiilor ecologice pe care le oferă. Pe baza cuiburilor găsite și a masculilor cântători identificați, am remarcat, ca specie dominantă, cinteza (*Fringilla coelebs*), iar ca specie caracteristică (cu unele rezerve) muscarul negru (*Muscicapa hypoleuca*), nesemnlat în alte ecosisteme.

Tabelul nr. 17 – Speciile de păsări observate în perioada de nidificare într-o pădure de gorun matură din Depresiunea Baia Mare

1. Fringilla coelebs	11. Motacilla alba
2. Carduelis chloris	12. Anthus trivialis
3. Phylloscopus collybita	13. Aegithalos caudatus
4. Phylloscopus sibilatrix	14. Parus major
5. Erithacus rubecula	15. Parus palustris
6. Turdus merula	16. Sitta europaea
7. Turdus phylomelos	17. Sturnus vulgaris
8. Muscicapa striata	18. Garrulus glandarius
9. Muscicapa hypoleuca	19. Cuculus canorus
10. Troglodytes troglodytes	20. Buteo buteo

În perioada hibernală au fost depistate 9 specii, dintre care *Corvus corax* și *Turdus viscivorus* n-au fost observate în perioada de nidificare.

• *Pădurea de gorun tânără*. Sunt gorunete mai tinere, cu subarboret mai bogat – alun (*Corylus avellana*), păducel (*Crataegus sp.*) – și cu vegetație specifică abundentă (*Asperula* – *Asarum*).

Speciile de păsări depistate în pădurea tânără de gorun, în perioada de nidificare, sunt redată în **tabelul nr. 18**.

Tabelul nr. 18 – Speciile de păsări observate în perioada de nidificare într-o pădure tânără de gorun din Depresiunea Baia Mare

1. Turdus merula	13. Sitta europaea
2. Fringilla coelebs	14. Aegithalos caudatus
3. Erithacus rubecula	15. Parus caeruleus
4. Turdus phylomelos	16. Prunella modularis
5. Sylvia atricapilla	17. Anthus trivialis
6. Sylvia curruca	18. Garrulus glandarius
7. Phylloscopus collybita	19. Cuculus canorus
8. Phylloscopus trochilus	20. Streptopelia turtur
9. Carduelis carduelis	21. Corvus cornix
10. Carduelis chloris	22. Buteo buteo
11. Parus major	23. Scolopax rusticola
12. Parus palustris	

Ca specie dominantă, am remarcat mierla (*Turdus merula*), iar pe locul secund cinteza (*Fringilla coelebs*), care își plasează cuibul pe trunchiurile arborilor tineri. Datorită subarboretului bogat, s-au identificat

două specii de silvii. Pițigoii cuibăreau în trunchiuri vechi, la înălțimi mici (40-50 cm). Cioara grivă (*Corvus cornix*) și șorecarul (*Buteo buteo*) apar numai în trecere, neexistând arbori mari pentru amplasarea cuiburilor, spre deosebire de gaiță (*Garrulus glandarius*), care cuibărește și pe arbori tineri. Totodată, în aceste păduri, sunt locuri umede și cu litieră groasă, care permit prezența sitarului (*Scolopax rusticola*) în perioada pasajului.

În perioada hibernală, au fost depistate stoluri de pițigoii (*Parus major*, *P. caeruleus*, *P. palustris*, *Aegithalos caudatus*) și gaița (*Garrulus glandarius*).

Specia caracteristică pentru acest ecosistem nu am putut-o depista pe baza datelor avute la dispoziție.

• *Pădurea de gorun bătrână*. Are arbori mari de gorun pe care este răspândit vâscul galben (*Loranthus europaeus*), cu rol important în hrana unor oaspeți de iarnă, ca sturzul de vâsc (*Turdus viscivorus*) și mătăsarul (*Bombycilla garrulus*). Stratul subarboretului este foarte bine dezvoltat, format din alun (*Corylus avellana*), carpen (*Carpinus betulus*), fag (*Fagus sylvatica*), păducel (*Crataegus sp.*), sânger (*Cornus sanguinea*), iar în locuri stâncoase (*Cotoneaster interregina*). Aceste specii de arbuști au un rol important în cercetarea populațiilor de păsări (silvii, sturzi etc.), mai ales în perioadele serotinale și autumnale. Litiera este continuă și groasă. Ecotonul acestei păduri este foarte bine dezvoltat, mai ales la contactul cu terenurile agricole (fânețe, livezi, terenuri arabile etc.), unde se găsește o avifaună foarte bogată, peste 30 de specii cuibăritoare cu o densitate mare, între care, și trei specii de răpitoare. Deși pădurea are o situație insulară, între terenurile agricole, numărul de specii și de indivizi de păsări este mai mare.

În **tabelul nr. 19** redăm speciile de păsări la care cuibărirea a fost dovedită în aceste gorunete bătrâne.

În această ornitocenoză, dominanța numerică o are graurul (*Sturnus vulgaris*), iar specia caracteristică este ciocănitoarea mijlocie (*Dendrocopus medius*). Trunchiurile mari de goruni scorburoși permit cuibărirea multor specii în scorburi, precum stâncuța (*Corvus monedula*) sau ciocănitoarea verde (*Picus viridis*) etc. Subarboretul bogat permite cuibărirea multor specii de silviide, turdide etc. Este interesantă și îmbucurătoare cuibărirea a trei specii de răpitoare: vinderelul (*Falco tinnunculus*), șoimul rândunelelor (*Falco subbuteo*) și uliul păsărar (*Accipiter nisus*). Situația acestor păduri în vecinătatea terenurilor agricole, dar și prezența arborilor mari permit cuibărirea aici în număr mare a stâncuței (*Corvus monedula*) și a cioarei

grive (*Corvus cornix*). Tot în scorburile gorunilor bătrâni se întâlnește și lăstunul mare (*Apus apus*), circa 8-10 perechi, în medie, pe o pădure.

Tabelul nr. 19 – Speciile de păsări cuibăritoare în gorunetele bătrâne din Depresiunea Baia Mare

1. <i>Sturnus vulgaris</i>	22. <i>Sylvia atricapilla</i>
2. <i>Dendrocopus medius</i>	23. <i>Sylvia curruca</i>
3. <i>Dendrocopus major</i>	24. <i>Sylvia communis</i>
4. <i>Jynx torquilla</i>	25. <i>Sylvia borin</i>
5. <i>Picus viridis</i>	26. <i>Phylloscopus collybita</i>
6. <i>Picus canus</i>	27. <i>Phylloscopus sibilatrix</i>
7. <i>Sitta europaea</i>	28. <i>Phylloscopus trochilus</i>
8. <i>Parus major</i>	29. <i>Oriolus oriolus</i>
9. <i>Parus palustris</i>	30. <i>Muscicapa striata</i>
10. <i>Parus caeruleus</i>	31. <i>Fringilla coelebs</i>
11. <i>Certhia familiaris</i>	32. <i>Carduelis chloris</i>
12. <i>Corvus monedula</i>	33. <i>Carduelis cannabina</i>
13. <i>Columba oenas</i>	34. <i>Carduelis carduelis</i>
14. <i>Upupa epops</i>	35. <i>Serinus serinus</i>
15. <i>Apus apus</i>	36. <i>Cuculus canorus</i>
16. <i>Corvus cornix</i>	37. <i>Garrulus glandarius</i>
17. <i>Corvus corax</i>	38. <i>Falco tinnunculus</i>
18. <i>Garrulus glandarius</i>	39. <i>Falco subbuteo</i>
19. <i>Turdus merula</i>	40. <i>Accipiter nisus</i>
20. <i>Turdus philomelos</i>	41. <i>Passer montanus</i>
21. <i>Erithacus rubecula</i>	

În timpul iernii, în această pădure apar o serie de specii oaspeți de iarnă, chiar și șorecarul încălțat (*Buteo lagopus*), care se ascunde și înoptează aici.

● *Pădurile de gorun din parcuri*. Este o pădure aflată sub presiunea permanentă a activității umane, așa cum este cazul pădurii din Parcul Municipal Baia Mare și din zonele învecinate. Ea ne permite compararea sa cu alte ecosisteme similare unde presiunea antropică este mai redusă. Anume, aceste păduri au caractere comune cu celelalte păduri similare din punct de vedere silvo-fitocenologică, dar ornitocenoza lor este mult mai săracă în specii (17 specii cuibăritoare) și indivizi.

În **tabelul nr. 20** sunt prezentate speciile cuibăritoare din gorunetele aflate sub o puternică presiune antropică în parcuri.

Tabelul nr. 20 – Speciile de păsări cuibăritoare în gorunetele aflate sub presiune antropică din Depresiunea Baia Mare

1. <i>Parus major</i>	10. <i>Sylvia atricapilla</i>
2. <i>Dendrocopus medius</i>	11. <i>Phylloscopus collybita</i>
3. <i>Parus palustris</i>	12. <i>Sylvia curruca</i>
4. <i>Parus caeruleus</i>	13. <i>Oriolus oriolus</i>
5. <i>Sitta europaea</i>	14. <i>Fringilla coelebs</i>
6. <i>Sturnus vulgaris</i>	15. <i>Carduelis carduelis</i>
7. <i>Turdus merula</i>	16. <i>Cuculus canorus</i>
8. <i>Turdus philomelos</i>	17. <i>Garrulus glandarius</i>
9. <i>Erithacus rubecula</i>	18. <i>Buteo buteo</i>

După datele noastre, specia dominantă în această pădure este pițigoiul mare (*Parus major*), iar specia caracteristică ciocănitorea mijlocie (*Dendrocopus medius*).

În perioada hibernală, pădurea este vizitată de o serie de oaspeți de iarnă, precum căldărașul (*Pyrrhula pyrrhula*), scatiul (*Carduelis spinus*), mătăsarul (*Bombycilla garrulus*), sturzul de vâsc (*Turdus viscivorus*) și uliul (*Accipiter gentilis*).

În continuare, vom prezenta ornitocenoză câtorva păduri cercetate de noi în Depresiunea Baia Mare, cu particularitățile lor.

• **Pădurea Bavna.** Este o pădure cu exemplare maiestose de goruni, cu subarboret sărac, dar cu covor vegetal foarte bogat, specific șleaurilor de pădure.

În plină vară, pădurea adăpostea multe păsări de pădure, dar și de pe terenurile agricole (inclusiv pășune) învecinate. La data de 26.07.2000, am consemnat: *Aquila pomarina* (1 exemplar, în zbor), *Buteo buteo* (2 exemplare, în zbor), *Pernis apivorus* (1 exemplar, în zbor), *Dendrocopus major* (3 exemplare, în arbori scorburoși, destul de numeroasă), *D. minor* (1 exemplar), *Columba oenas* (1 exemplar), *C. palumbus* (1 exemplar), *Streptopelia decaocto* (câțiva, 3-4 exemplare), *S. turtur* (1 exemplar), *Turdus merula* (3-4 exemplare), *Oriolus oriolus* (2 exemplare), *Sitta europaea* (1 exemplar), *Certhia familiaris* (2 exemplare), *Parus palustris* (3 exemplare), *P. minor* (2 exemplare), *Fringilla coelebs* (foarte multe, fiind specia dominantă), *Carduelis chloris* (2 exemplare), *Lanius excubitor* (3 exemplare), *Corvus corax* (2 exemplare). La acestea, mai adăugăm o remarcabilă colonie de stârc cenușiu (*Ardea cinerea*), ce și-au făcut cuiburile în vârful coroanelor arborilor înalți și care își trădează existența după cantitățile mari de găinaț

alb de pe solul de sub arborii cu pricina.

La data de 4.11.2000, pădurea era părăsită de oaspeții de vară. Bunăoară, stârcul cenușiu deja plecase. De aceea, am putut consemna câteva specii sedentare sau exemplare de oaspeți de vară rămase accidental în zonă, precum *Picus viridis*, *Parus major*, *Passer montanus*, *Sitta europaea*, *Carduelis spinus* sau *Buteo buteo* și *Accipiter gentilis*.

- *Pădurea Iedera*. În plină vară (26.07.2000), am depistat doar câteva specii comune: *Sturnus vulgaris*, *Hirundo rustica*, *Pica pica*, *Corvus cornix*, toate venite de pe terenurile agricole învecinate. Probabil că momentul observării noastre a fost nepotrivit (zi caldă la amiază), când păsările erau ascunse în coronamentul arborilor.

- *Pădurea Finteușu Mare*. Este un șleau de pădure puternic înierbată, cu mulți arbori scorburoși. Se întâlnesc aproape toate păsările de pădure (și cele din zonele agricole învecinate), dar densitatea lor era redusă, aproape exemplare izolate sau perechi.

La 15.06.2003, s-au identificat: *Fringilla coelebs* (specie dominantă), *Sitta europaea*, *Parus major*, *P. palustris*, *P. caeruleus*, *Dendrocopos major*, *D. minor*, *Garrulus glandarius*, *Corvus corax*.

Pe data de 27.04.2006, lista întocmită este ușor modificată: *Fringilla coelebs* (dominantă), *Sitta europaea* (multe), *Cuculus canorus* (mulți, cântece), *Turdus merula* (multe), *Sylvia curruca* (2 exemplare), *Phylloscopus collybita* (3 exemplare), *Coccothraustes coccothraustes* (2 exemplare).

La începutul toamnei (2.09.2005), s-au putut menționa doar speciile: *Fringilla coelebs*, *Sitta europaea*, *Columba oenas*, *Phylloscopus collybita*, precum și specii de ciocănitori care și-au găsit scorburile necesare pentru cuib: *Dendrocopos major*, *D. medius* și surprinzător *D. syriacus* (specie legată mai ales de habitatele localităților).

- *Pădurea Lăpușel*. Este pădurea cea mai bine studiată de către noi din zonă (nu a mai fost cercetată decât de *Pop* în anul 2005, într-o lucrare de licență).

Pădurea este un gorunet de șes depresionar, din vecinătatea râului Lăpuș, fiind înconjurată cu multe terenuri agricole. Arborii sunt de vârstă medie, 60-70 ani, dar foarte mulți sunt parțial uscați sau scorburoși, alcătuind o pădure rară ce a permis dezvoltarea unui subarboret diversificat, bogat și de obicei bine fructificat, atrăgând toamna și iarna multe păsări. Covorul vegetal este, de asemenea, bogat. Din loc în loc, în pădure se găsesc multe bălți temporare și un pârâiaș. Presiunea antropică este mare,

extrăgându-se exemplare de arbori și construindu-se chiar o bază turistică (în mijlocul pădurii) și drumul de acces.

Prezentăm, în continuare, în ordine cronologică, câteva, din multele noastre observații efectuate aici de-a lungul a 6-7 ani, care demonstrează că această pădure are o ornitocenoză diversificată și bogată, în principal din păsări de pădure, dar constant invadată și de păsări ce vin de pe terenurile agricole învecinate.

26.06.2000: în exemplare numeroase – *Fringilla coelebs* (dominantă), *Phasianus colchicus* (înmulțit artificial), *Dendrocopos major*, *D. medius*, *Picus viridis* (în scorburi), *Buteo buteo* (pe terenurile deschise învecinate), *Turdus merula* (numeros), *T. philomelos*, *Parus major*, *P. palustris*, *P. caeruleus* (numeroși și în stoluri mixte), *Oriolus oriolus* (specie caracteristică), *Garrulus glandarius*, *Lanius colurio* și *L. minor* (prin spini și mă răcinișuri), *Motacilla alba* (prin zonele umede), *Pica pica* și *Corvus frugilegus* (de terenurile agricole învecinate).

19.09.2000: mulți oaspeți de vară deja au plecat, rămânând doar sedentarele – *Fringilla coelebs*, *Sitta europaea*, *Passer montanus*, *Parus major* (în stoluri mixte cu *Aegithos caudatus*), *Columba oenas*, *Dendrocopos major*, *Phylloscopus sp.*, *Ph. collybita*, *Garrulus glandarius*, *Pica pica*, *Motacilla alba*, *Carduelis chloris*, *C. cannabina*.

22.03.2001: în plin pasaj, permițând multe observații ornitologice – *Turdus pilaris* (foarte numeros, ocupând primul loc), *Ardea cinerea* (la marginea pădurii, pe bălți, 2 exemplare), *Vanellus vanellus* (zeci de exemplare, mai ales pe arătura proaspătă), *Anas platyrhynchos* (câteva perechi la marginea pădurii, pe ochiuri de apă), *Sturnus vulgaris* (grup numeros și compact, încă nefragmentat în perechi), *Fringilla coelebs* (numeroasă, subdominantă), *Streptopelia decaocto* (mai mulți, la marginea pădurii), mulți sturzi aflați în migrație, ca *Turdus philomelos* și *T. iliacus* (staționau pentru căutarea hranei), *Saxicola torquatus* (în perechi), *Erithacus rubecula*, *Sylvia borin*, *Aegithalos caudatus* (construiau cuibul), *Buteo buteo* (în zbor), *Corvus corax* (3 exemplare izolate), *C. monedula* (numeroasă).

9.04.2001: tot în perioadă de pasaj – *Fringilla coelebs* (dominantă), *Sitta europea*, *Turdus merula*, *Parus major*, ca specii cu populații numeroase, caracteristice, *Pica pica*, *Corvus cornix*, *C. monedula*, *C. frugilegus*, *C. corax*, *Garrulus glandarius*, ca specii necaracteristice zonei, cu populații numeroase, *Dendrocopos major*, *Picu viridis*, numeroase, ocupând multe scorburi, și *Turdus viscivorus*, *Troglodytes troglodytes*, *Phylloscopus*

collybita, *Motacilla alba* și *Buteo buteo*, în exemplare izolate, iar *Scolopax rusticola*, ca apariție accidentală.

21.05.2001: sunt sesizate specii tipice de pădure, cu populații mari – *Perdix perdix*, *Jynx torquilla*, *Dendrocopos syriacus*, *D. medius*, *Cuculus canorus*, *Oriolus oriolus*, *Turdus merula*, *Parus major*, *Phylloscopus collybita*, *Lanius collurio*, *Corvus cornix*, *Muscicapa striata*, *Carduelis chloris*, *Emberiza citrinella*.

În aceeași perioadă, la marginea pădurii, spre livezi, am identificat speciile caracteristice acestui ecoton, ca: *Coturnix coturnix*, *Carduelis cannabina*, *Oriolus oriolus*, *Upupa epops*, *Falco subbuteo*, *F. tinnunculus*, *Jynx torquilla*, *Saxicola torquatus*.

7.07.2004: în pădure – *Parus major* (stoluri de câte 10-15 exemplare), *Oriolus oriolus* (5 exemplare), *Fringilla coelebs* (foarte multe, specie dominantă), *Garrulus glandarius* (multe), *Dendrocopos major* (1 pereche), *D. minor*, *Jynx torquilla* (câte 1 pereche), *Phylloscopus collybita* (specie subdominantă), *Certhia familiaris* (2 exemplare), *Turdus merula* (2 exemplare), *T. philomelos* (3 perechi), *Carduelis chloris* (2 exemplare), *Buteo buteo* (1 exemplar), *Lanius collurio*, *Muscicapa striata*, *M. hypoleuca*, *Hirundo rustica* (foarte multe), în rariștile din pădure, *Fringilla coelebs*, *Parus major* și *Phylloscopus collybita*, ca dominante, *Sitta europaea*, *Parus palustris*, *Anthus trivialis*, *Lanius collurio*, *Carduelis chloris*, *Erithacus rubecula*, *Emberiza citrinella*, *Pica pica*.

5.01.2005: pădurea este aproape pustie – doar câteva exemplare de *Sitta europaea*, *Fringilla coelebs*, și stoluri mixte de pițigoii (*Parus major*, *P. caeruleus*, *Aegithalos caudatus*).

27.04.2006: sunt observate: *Buteo buteo*, *Fringilla coelebs* (3 perechi), *Phylloscopus collybita* (2 exemplare), *Motacilla alba* (1 exemplar), *Cuculus canorus* (5 exemplare), *Erithacus rubecula* (2 exemplare), *Dendrocopos medius*, *D. syriacus*, *D. major* (câte 1 exemplar).

● *Pădurea de gorun de la Cicârlău*. Este situată pe Munceii Băii Mari, având un subarboret format din mărăcinișuri dese și vegetație săracă. Predomină păsările de pădure, dar apar și unele păsări de pe pășuni și terenuri agricole.

Iată speciile de păsări identificate aici pe data de 4.05.2001: în exemplare puține – *Fringilla coelebs* (specia dominantă), *Sitta europaea*, *Certhia familiaris*, *Oriolus oriolus*, *Turdus merula*, *T. philomelos*, *Parus major*, *P. palustris*, *Lanius collurio*, *Erithacus rubecula*, *Saxicola torquatus*

(în mărcinișuri), *Picus viridis*, *Phylloscopus collybita*, *Ph. trochilus*, *Picus viridis*, *Dendrocopos major* (în scorburile copacilor), *Garrulus glandarius*, *Troglodytes troglodytes*, *Coccothraustes coccothraustes*, *Motacilla alba*; de asemenea, pătrund aici: *Pica pica*, *Corvus corone*, *C. frugilegus*, *C. corax*, *Sturnus vulgaris*, *Buteo buteo*.

• *Pădurea de la Ardușat*. Este situată pe Culmea Codrului, fiind un *Quercetum-carpinetum*, cu mult subarboret și vegetație bogată, învecinat mai ales de livezi. Aici întâlnim o ornitofaună cu specii comune provenite și din zonele învecinate. Astfel, la 1.07.2004, compoziția acesteia era: *Fringilla coelebs* (dominantă), *Sturnus vulgaris* (foarte mulți indivizi), ca și *Corvus monedula* și *C. frugilegus* – întâlnite pe trenurile agricole învecinate, *Sylvia borin* (multe exemplare, trăgând la *Sambucus nigra*), *Erithacus rubecula*, *Garrulus glandarius* (foarte frecvent), ca și *Turdus merula*, *Lanius collurio* (frecvent, prin mărcinișuri); în fine *Hirundo rustica* și *Passer domesticus* survolează pădurea, pătrunzând din zonele limitrofe.

La aceeași dată, s-a vizitat și Pădurea de la Sârbi, aflată în continuarea celei de la Ardușat, care mai are în plus și plantații tinere, inclusiv de rășinoase. În aceste enclave, apar frecvent: *Turdus merula*, *T. viscivorus*, *T. philomelos*, *Streptopelia decaocto*, iar în restul pădurii se întâlnesc exemplare dispartate de: *Ciconia ciconia* (3 perechi), *Motacilla alba* (2 exemplare), *Carduelis cannabina*, *Streptopelia turtur*, *Corvus corax*. În aceeași pădure, pe data de 17.02.2002, am semnalat prezența căldărașului (*Pyrrhula pyrrhula*) – 2 exemplare, șorecarului comun (*Buteo buteo*) – peste tot, și șorecarului încălțat (*Buteo lagopus*) – 7 exemplare.

O imagine mai cuprinzătoare privind diversitatea, frecvența și densitatea speciilor de pasaj am înregistrat însă pe data de 17.03.2004, chiar în timpul pasajului: *Buteo buteo* (3 exemplare), *Fringilla coelebs* (peste tot), *Garrulus glandarius* (6 exemplare), *Dendrocopos major* (7 exemplare), *Picus viridis* (2 exemplare), *Turdus philomelos* (1 stol cu 7 exemplare), *T. merula* (12 exemplare) și mulți pițigoii, ca *Parus major* (cel mai frecvent, 15 exemplare), *P. caeruleus* (4 exemplare), *P. palustris* (2 exemplare), *Aegithalos caudatus* (12 exemplare).

Pădurile de fag. Se întâlnesc pe masivele muntoase din nordul Depresiunii Baia Mare (Munții Igriș-Gutin) până în vârful acestora, fie ca păduri tinere de fag-molid, fie ca făgete mature (*Béres și Cherecheș, 1997*).

• *Pădurea tânără de fag-molid* (*Fagus silvatica* și *Picea excelsa*). Sunt păduri de amestec, de 35-40 ani, rezultată în urma activității de

înărășinare forțată. Proporția molidului este însă mult sub valoarea fagului, deoarece molidul plantat în zonele inferioare este copleșit de multe ori de fagul autohton din zona respectivă. Sub pâlcurile de molid, stratul ierbos lipsește complet sau este format numai din specii de mușchi și licheni, deoarece coronamentul este foarte închis și pădurea este foarte întunecoasă. Lipsesc aproape complet trunchiurile scorburoase, fapt care se reflectă și în compoziția populațiilor de păsări. Astfel, ciocănitoarele lipsesc din perioada de nidificare, iar pițigoii cuibăresc în locuri neobișnuite și într-un număr redus de exemplare. Sunt utilizate pentru cuibărire crăpăturile din stânci și chiar cele din clădirile satelor. Bunăoară, o pereche de pițigoi de brădet (*Parus ater*), cuibărea la înălțime de 40 cm, într-un trunchi putrezit adâncit în pământ, iar porumbelul *Columba oenas* în ramificațiile unor crengi etc.

Au fost identificate 23 de specii cuibăritoare (**tabelul nr. 21**), între care dominanța numerică o are cinteza (*Fringilla coelebs*) și foarte apropiată de aceasta măcăleandrul (*Erithacus rubecula*).

Tabelul nr. 21 – Speciile de păsări cuibăritoare în pădurea tânără de fag-molid în Depresiunea Baia Mare

1. <i>Fringilla coelebs</i>	14. <i>Parus ater</i>
2. <i>Turdus viscivorus</i>	15. <i>Parus major</i>
3. <i>Turdus philomelos</i>	16. <i>Parus caeruleus</i>
4. <i>Turdus merula</i>	17. <i>Parus palustris</i>
5. <i>Erithacus rubecula</i>	18. <i>Troglodytes troglodytes</i>
6. <i>Sylvia atricapilla</i>	19. <i>Cuculus canorus</i>
7. <i>Phylloscopus collybita</i>	20. <i>Garrulus glandarius</i>
8. <i>Muscicapa striata</i>	21. <i>Nucifraga caryocatactes</i>
9. <i>Prunella modularis</i>	22. <i>Streptopelia turtur</i>
10. <i>Motacilla alba</i>	23. <i>Columba oenas</i>
11. <i>Motacilla cinerea</i>	24. <i>Columba palumbus</i>
12. <i>Certhia familiaris</i>	25. <i>Regulus regulus</i>
13. <i>Sitta europaea</i>	

Este de remarcat că apariția molidului în componența pădurii a făcut să apară în ornitocenoză și specii caracteristice pădurilor de rășinoase, ca *Parus ater*, *Regulus regulus*, *Nucifraga caryocatactes*, iar specia caracteristică pentru această asociație este sturzul de vâsc (*Turdus viscivorus*).

După terminarea nidificării, pădurea este în general părăsită de populațiile de păsări datorită lipsei bazei trofice. Aici apar răpitoarele care

folosesc pădurea ca ascunziș și loc de observație, precum uliul (*Accipiter gentilis*), șorecarul (*Buteo buteo*), viesparul (*Pernis apivorus*) și chiar acvila țipătoare (*Aquila pomarina*). Tot în această perioadă, alunarul (*Nucifraga caryocatactes*) face provizii de alune din plantațiile învecinate. Pâlcurile de molid sunt preferate pentru amplasarea cuiburilor, mai ales de către speciile de păsări la care cuibărirea începe înainte de înfrunzirea fagului, ca *Turdus viscivorus*, *T. merula*, *T. philomelos*, *Fringilla coelebs* etc.

• *Pădurea montană bătrână de fag*. Sunt păduri montane, ca și cele din jurul stațiunii Izvoare, cu arbori mari scorburoși, literă groasă și stratul ierbos bine dezvoltat primăvara (*Asperula – Dentaria*).

Speciile semnalate de noi în aceste făgete sunt redată în **tabelul nr. 22**.

Tabelul nr. 22 – Speciile de păsări dintr-un făget bătrân din Depresiunea Baia Mare

1. <i>Fringilla coelebs</i>	18. <i>Parus montanus</i>
2. <i>Muscicapa albicollis</i>	19. <i>Phoenicurus phoenicurus</i>
3. <i>Ficedula parva</i>	20. <i>Anthus trivialis</i>
4. <i>Turdus viscivorus</i>	21. <i>Lanius collurio</i>
5. <i>Turdus merula</i>	22. <i>Lullula arborea</i>
6. <i>Erithacus rubecula</i>	23. <i>Motacilla alba</i>
7. <i>Phylloscopus collybita</i>	24. <i>Motacilla cinerea</i>
8. <i>Phylloscopus sibilatrix</i>	25. <i>Tringa hypoleucos</i>
9. <i>Phylloscopus trochilus</i>	26. <i>Garrulus glandarius</i>
10. <i>Troglodytes troglodytes</i>	27. <i>Corvus corax</i>
11. <i>Sylvia atricapilla</i>	28. <i>Columba oenas</i>
12. <i>Sylvia communis</i>	29. <i>Columba palumbus</i>
13. <i>Prunella modularis</i>	30. <i>Dendrocopus major</i>
14. <i>Parus major</i>	31. <i>Dryocopus martius</i>
15. <i>Parus ater</i>	32. <i>Buteo buteo</i>
16. <i>Sitta europaea</i>	33. <i>Strix uralensis</i>
17. <i>Certhia familiaris</i>	

Abundența maximă o are cinteza (*Fringilla coelebs*), iar ornitocenoză făgetului bătrân este caracterizată de prezența muscarului gulerat (*Ficedula albicollis*) și a muscarului mic (*Ficedula parva*), ambele specii fiind specifice făgetelor bătrâne.

Prezența în respectiva pădure a unor pâraie permite existența unor specii legate de acest biotop, ca *Tringa hypoleucos*, *Motacilla cinerea*, *M.*

alba, iar dacă pădurea este mărginită de plantații tinere cu zonă de interferență largă apar și specii necaracteristice fâgetelor bătrâne, ca *Lanius collurio*, *Anthus trivialis* și *Lullula arborea*. Dar, în această pădure, cuibărește atât șorecarul (*Buteo buteo*) cât și corbul (*Corvus corax*).

În concluzie, pădurile din același subetaj au caractere fitocenotice asemănătoare, diferențele fiind neglijabile din punct de vedere ornitocenotic. Factorii care influențează în mod substanțial ornitocenoză în cadrul sub-etajului sunt: a) vârsta arboretului; b) componența și acoperirea arboretului și a stratului de subarboret; c) componența și abundența acestuia; d) cadrul natural al pădurii; e) fitocenozele învecinate.

Iată câteva observații ornitologice punctuale realizate în fâgetele zonei în cursul anului 2004.

- *Făgetele de pe Firiza din jurul lacului Firiza-Strâmtori*. În ziua de 30.04.2004, am întocmit următoarea listă ornitologică: *Fringilla coelebs*, *Erithacus rubecula* (foarte multe, dominantă), *Turdus merula* (multe), *T. philomelos* (3 perechi), *T. viscivorus* (1 pereche), *Phoenichurus ochruros* (3 exemplare), *Motacilla alba* (multe perechi), *M. cinerea* (multe), *M. alba* (3 exemplare), *Garrulus glandarius* (5-6 exemplare), *Coccythraustes coccythraustes* (4 exemplare, la coada lacului Firiza-Strâmtori).

- *Făgetele din stațiunea Izvoare*. Sunt fâgete bătrâne, scorburoase, cu subarboret și covor vegetal slab. La data de 2.05.2004, aici am observat însă puține păsări, așa cum este în general în acest tip de pădure: *Hirundo rustica* (multe), *Delichon urbicum* (puține), *Serinus serinus* (rar, 1 exemplar), *Corvus corone cornix* (câteva), care reflectă prezența construcțiilor în zonă.

Aceeași situație săracă în păsări am găsit-o și în fâgetul din pasul Gutâi, la 5.05.2004: *Fringilla coelebs*, *Motacilla alba*, *Cuculus canorus* și *Parus major*, toate în exemplare izolate.

În sfârșit, la 6.05.2004, am identificat în fâgetele de pe Podișul Vulcanic Oaș-Maramureș următoarele specii, în exemplare puține: *Dendrocopos major*, *Turdus viscivorus*, *Motacilla alba*, *M. cinerea*, *Buteo buteo*, cu excepția speciei *Oenanthe oenanthe*, care este frecventă pe pășuni.

4.17.10.2. Păsările din habitatele antropizate ale zonei

Și în această privință am studiat ornitocenoză unor habitate aflate sub o puternică presiune antropică în zona studiată, ca terenurile agricole, pășunile, livezile, spațiile verzi amenajate, carierele de piatră, localitățile, cu

un studiu mai atent asupra municipiului Baia Mare.

• **Culturile agricole.** În culturile agricole se află o serie de specii comune, dar de la un loc la altul se constată unele diferențe, aspect ce-l putem ilustra menționând speciile identificate în diferite părți ale zonei.

Astfel, la Ariniș, pe culturile agricole, s-au găsit la data de 4.03.2000: *Perdix perdix* (6 exemplare), *Phasianus colchicus* (8 exemplare), *Aquila pomarina* (1 exemplar, rar, în pasaj), *Lanius excubitor* (3 exemplare, în mărcinișuri), *Sturnus vulgaris* (mulți, toamna se adună în mii de exemplare pe culturi), *Passer montanus* (foarte multe), *Parus major* (în stoluri de 10-15 exemplare); pe sârmele de telefonie și electricitate și în tufărișurile ce însoțesc marginile drumurilor: *Emberiza citrinella* (8 exemplare), *E. calandra* (5 exemplare), *Pyrrhulla pyrrhulla* (mulți coborând de la munte), *Carduelis carduelis* (3 exemplare) și numeroase exemplare de ciori, ca *Pica pica*, *Corvus monedula*, *C. frugilegus*.

La Hideaga, tot pe culturile agricole, au fost semnalate, în perioada 12-28.06.2001, următoarele specii, în efective modeste: *Phasianus colchicus*, *Dendrocopus medius*, *Jynx torquilla*, *Falco tinnunculus*, *Buteo buteo*, *Accipiter gentilis*, *C. cornix*, *C. corax*, *Pica pica*, *Lanius excubitor*, *L. collurio*, *Saxicola torquatus*, *Alauda arvensis* (numeroasă), *Sylvia atricapilla*, *Carduelis chloris*, *Acrocephalus arundinacea*, *Emberiza calandra*.

În data de 2.09.2005, pe câmpia de la Bârgău, se găseau numai *Passer montanus* și *Hirundo rustica*, în exemplare numeroase.

La data de 23.06.2004, pe șesul de la Cicârlău, am găsit doar: *Pica pica*, *Passer montanus*, *Motacilla alba*, *Saxicola torquatus*, *Lanius collurio* și foarte rar *Aquila pomarina* (1 exemplar).

• **Fânețe.** În general, fânețele din zonă sunt presărate cu tufișuri, excelente ascunzișuri pentru păsări.

În data de 27.04.2006, pe fânețe de la Sârbi, având puține tufe, am identificat, în exemplare modeste, speciile de păsări: *Perdix perdix*, *Alauda arvensis*, *Sylvia communis*, *S. borin*, *Saxicola rubetra*, *Emberiza citrinella*, *Sturnus vulgaris* și *Pica pica*. Mai înainte (3.03.2002), pe aceeași pășune, am mai consemnat 30 exemplare de ciocârlie, 70 exemplare de presuri, iar pe câmpurile de la Colțirea 40 de exemplare de *Columba oenas*.

Speciile caracteristice întâlnite pe fâneța de la Cicârlău, pe data de 2.09.2005, au fost *Saxicola rubetra*, *S. torquatus* și *Oenanthe oenanthe*. În zona acoperită cu mărcinișuri extinse de pe fâneță, am identificat, în data de 27.04.2006, speciile: *Sylvia communis*, *Lanius collurio* și *Perdix perdix*,

pe când într-o altă zonă puternic ruderalizată: *Sturnus vulgaris*, *Serinus serinus*, *Motacilla alba*, *Buteo buteo* și *Hirundo rustica*.

● **Livada abandonată de la Bușag.** Este o livadă abandonată după 1990, invadată de rugi și de tufe deosebit de extinse de păducel (*Crataegus monogina*), plopi, fagi și carpeni piperniciți, fiind traversată de un pâraiaș în care coboară câțiva torenți. Este un habitat specific pentru sfrâncioci, fapt pentru care am depistat, la tot pasul, numeroase exemplare de *Lanius collurio* și *L. excubitor* (zeci de exemplare), la care s-au adăugat, constant, *Saxicola rubetra*, *S. torquatus* (multe) și *Emberiza calandra* (exemplare izolate). În data de 30.06.2004, s-au mai identificat *Falco subbuteo* (izolat), *Turdus merula* (numeros), *Corvus corax* (1 exemplar), iar în 2.09.2005; *Phylloscopus trochilus* (coborât de la munte), *Ph. sibilatrix* (izolat, pe vale), *Motacilla alba* (4 exemplare) și *Hirundo rustica* (multe).

● **Carierele de piatră din zonă.** Sunt locurile de unde s-a exploatat piatră, deja părăsite, unde se înfiripează o faună aparte.

Astfel, la Cariera Limpedea (1.05.2001) am întâlnit doar *Motacilla alba*, *M. flava* și *Delichon urbicum*, iar la cariera de bazalt Sf. Ioan Baia Mare (30.06.2004) o specie caracteristică *Phoenicurus ochruros*.

La Cariera de la Cicârlău, de asemenea, am identificat o specie caracteristică, în exemplare numeroase, *Oenanthe oenanthe*. În jurul acesteia, am mai observat (30.06.2001): *Buteo buteo*, *Motacilla alba*, *Parus major*, respectiv (29.04.2004): *Motacilla alba*, *M. cinerea* (pe pâraiu), *Buteo buteo*, *Turdus merula*, *Fringilla coelebs*, *Parus major*, *Cuculus canorus*, *Garrulus glandarius* în pădure.

● **Spațiile verzi din localități.** Avem în vedere parcurile, cimitirele, aleile, malurile de ape amenajate etc., fiind investigate mai ales cele existente în municipiul Baia Mare. Aici, observațiile au fost făcute în patru zone: a) Parcul municipal + Valea Usturoi + Cimitirul catolic + Muzeul Satului + vecinătatea Stadionului municipal; b) Parcul Mara; c) Parcul din jurul Casei Pictorilor; d) parcul din fața facultăților de litere și științe a Universității de Nord + malul Săsarului.

a) **Parcul Municipal și vecinătățile.** Este un mozaic de habitate diverse, toate având arborete cu grad ridicat de antropizare. Iată principalele observații ornitologice din zonă, în ordine cronologică.

5.01.2001. Parcul este aproape pustiu. Sunt observate doar speciile *Fringilla coelebs*, *Turdus merula*, *Parus major*, în exemplare numeroase, *Accipiter nisus* și *Dendrocopos syriacus*, în exemplare izolate.

12.04.2001. Pe Valea Usturoiului, găsim o avicenoză însemnată, mai ales ca număr de specii de păsări: *Fringilla coelebs* (dominantă), *Phylloscopus collybita*, *Ph. ochruros* (rară), *Turdus merula* (foarte multe) și *T. viscivorus* (câțiva), *Parus major* (mulți) și *P. caeruleus* (50 exemplare), *Troglodytes troglodytes* (2 exemplare), *Motacilla alba* (multe), *M. flava* (puține), *Sylvia atricapilla* (3 exemplare), *Buteo buteo* (1 exemplar), *Accipiter gentilis* (1 exemplar).

19.04.2001. În vecinătatea Stadionului Municipal, în principal, prin sălcii: *Dendrocopos major*, *D. syriacus*, *Picus viridis*, *Fringilla coelebs* (dominantă), *Turdus merula* (multe), *Parus major* (mulți), *P. palustris* (izolat), *Garrulus glandarius* (5-6 exemplare), *Cuculus canorus* (3-4 exemplare, cântă), *Sitta europaea* (multe), *Ficedulla albicollis* (3 exemplare), *Coccothraustes coccothraustes* (2 exemplare), *Sturnus vulgaris* (mulți), *Streptopelia decaocto* (mulți), *Erithacus rubecula* (3 exemplare), *Hirundo rustica* (multe).

25.05.2001. În Parcul Municipal s-a identificat doar *Motacilla alba* (3 exemplare) și *Jynx torquilla* (1 exemplar).

7.04.2002. Tot pe Valea Usturoi, mare diversitate și abundență de păsări: *Buteo buteo* (1 exemplar), *Dendrocopos major* (2 exemplare), *Fringilla coelebs* (multe), *Turdus merula* (multe), *T. viscivorus* (1 exemplar), *Parus major* (mulți), *Aegithalos caudatus* (2 exemplare), *Sitta europaea* (4 exemplare), *Certhia familiaris* (1 exemplar), *Streptopelia decaocto* (mulți), *Sturnus vulgaris* (mulți), *Sylvia atricapilla* (2 exemplare), *Passer montanus* (multe), *Garrulus glandarius* (4-5 exemplare), *Coccothraustes coccothraustes* (1 exemplar), *Erithacus rubecula* (2 exemplare), *Emberiza citrinella* (2 exemplare), *Pica pica* (6 exemplare).

10.04.2002. În Parcul Municipal, o ornitofaună bogată, cuprinzând, în principal, speciile menționate în paragraful anterior, la care se mai adaugă încă câteva: *Phylloscopus collybita*, *Motacilla alba*, *Picus viridis*, *Dendrocopos medius*, *Corvus corone cornix*.

18.03.2004. În Parcul Municipal, un amestec de specii de pădure, de fânețe și antropofile, după cum urmează: *Dendrocopos major* (5 exemplare), *Streptopelia decaocto* (peste tot), *Sturnus vulgaris* (mulți, în scorburi și pe stâlpi înalți de beton), *Fringilla coelebs* (multe, dominantă), *Turdus merula* (foarte multe), *Sitta europaea* (3 exemplare), *Parus major* (foarte mulți, dominantă maximă), *P. palustris* (4 exemplare), *P. caeruleus* (2 exemplare), *Passer montanus* (peste tot, multe cuiburi), *Erithacus rubecula* (1

exemplar), *Carduelis chloris* (3 perechi), *Corvus monedula* (foarte frecventă, în scorburi), *C. frugilegus* (în cârduri mari).

28.04.2004. În zona Muzeului Satului, de asemenea, am sesizat un număr mare de specii și de indivizi de păsări, în special de *Passeriformes*, după cum urmează: *Streptopelia decaocto* (zeci de exemplare), *Fringilla coelebs* (foarte multe, dominantă), *Sturnus vulgaris* (mulți), *Turdus merula* (foarte multe), *Passer domesticus* (foarte multe, sute de cuiburi în acoperișul de paie a caselor din cadrul Muzeului Satului), *P. montanus* (foarte multe), *Carduelis chloris* (mulți), *Parus major* (zeci de perechi), *P. palustris* (5 perechi), *Aegithalos caudatus* (1 pereche), *Garrulus glandarius* (3 exemplare), *Sylvia borin* (1 exemplar), *Saxicola rubetrum* (1 exemplar), *Pica pica* (2 perechi).

10-20.12.2004. În Parcul Municipal, au dispărut oaspeții de vară și practic s-a încheiat pasajul, rămânând doar sedentarele, care sunt caracteristice pădurii de foioase în perioada hibernală. Se constată o concentrare mai mare a păsărilor în parcuri și localități decât în păduri. Lista ornitologică a Parcului Municipal din această perioadă cuprinde următoarele specii de păsări: *Accipiter gentilis* (1 exemplar), *Streptopelia decaocto* (2 exemplare), *Dendrocopos major* (6 exemplare), *D. syriacus* (2 exemplare), *D. medius* (4 exemplare), *Picus viridis* (4 exemplare), *Fringilla coelebs* (multe, a doua ca frecvență, după pițigoii mare), *Turdus merula* (10 exemplare, majoritatea masculi), *T. viscivorus* (5 exemplare, coborât după hrană de *Loranthus*), *Parus major* (zeci de exemplare, cea mai frecventă specie de păsări acum), *P. palustris* (11 exemplare), *P. caeruleus* (6 exemplare), *Aegithalos caudatus* (două stoluri cu câte 15 exemplare, împreună cu specii de *Parus*), *Certhia familiaris* (5 exemplare), *Sitta europaea* (18 exemplare), *Garrulus glandarius* (4 exemplare), *Passer domesticus* (zeci de exemplare), *Pyrrhula pyrrhula* (2 exemplare care au coborât din pădurile de rășinoase), *Coccothraustes coccothraustes* (2 exemplare).

b) *Parcul Mara*. Deși este un parc mic și tânăr, cu arbori în creștere, la data de 19.04.2001, am găsit o ornitofaună neașteptat de bogată: *Fringilla coelebs* (5 exemplare), *Turdus merula* (14 exemplare), *Sturnus vulgaris* (6 exemplare), *Parus major* (11 exemplare), *P. palustris* (2 exemplare), *Aegithalos caudatus* (2 exemplare), *Garrulus glandarius* (1 exemplar), *Streptopelia decaocto* (5 exemplare), *Sitta europaea* (4 exemplare), *Cuculus canorus* (2 exemplare), *Picus viridis* (1 exemplar), *Dendrocopos major* (1 exemplar), *D. syriacus* (1 exemplar), *Troglodytes troglodytes* (1 exemplar),

Ficedula albicollis (3 exemplare), *Erithacus rubecula* (1 exemplar), *Hirundo rustica* (multe).

c) *Parcul din jurul Casei Pictorilor*. Se prezintă ca un arboret matur, dar de dimensiuni mici, împreună cu aleele din jur.

La data de 9.03.2001, am consemnat un număr însemnat de specii, dar în exemplare izolate: *Sturnus vulgaris*, *Passer domesticus*, *Turdus merula*, *Certhia familiaris*, *Parus major*, *Carduelis spinus*, *Motacilla alba*, *M. flava*, *Pica pica*.

În data de 8.04.2002, observațiile sunt asemănătoare, adăugându-se doar câteva specii, neîntâlnite înainte: *Dendrocopos major*, *Fringilla coelebs*, *Streptopelia decaocto*, *Garrulus glandarius*, *Phylloscopus collybita*, *Sylvia atricapilla*, *Phoenicurus ochruros*.

d) *Parcul facultăților de filologie și științe a Universității de Nord Baia Mare și malul amenajat al Săsarului*. S-au depistat mai multe specii, aproape comune, și în număr mare de indivizi: *Passer domesticus*, *Hirundo rustica*, *Carduelis spinus* (la semințe de *Thuia*), *Turdus merula*, *Parus major*, *Bombycilla garrulus* (în invazie, a urcat pe Săsar până la Spitalul Județean – circa 50 exemplare, 5.02.2002), *Streptopelia decaocto*, *Garrulus glandarius*, *Sylvia atricapilla*.

• **Păsările din așezările umane**. Spre exemplificare, am luat în studiu localitatea Cicârlău și municipiul Baia Mare.

Presiunea mediului antropic asupra păsărilor a determinat reacții de adaptare diferită a acestora față de mediul de viață nou apărut, mediul oferit de localitățile urbane sau rurale. După tendința generală de reacție la presiunea antropică, păsările au fost împărțite de specialiști ca *K. Frideriksz*, 1932, *Bojko*, 1971, 1973 (cit. *Béres*, 1980) în trei categorii, care reflectă destul de bine situația actuală a speciilor studiate:

- *Speciile antropofile*. Sunt păsări care caută apropierea de civilizația umană. Cuprinde specii foarte diverse din punct de vedere sistematic, fenologic și trofic. Caracteristica lor comună este reacția pozitivă față de mediul antropic al localităților. Sunt păsări care pot fi văzute zilnic în localități, chiar dacă nu neapărat în număr mare. Speciile din această categorie sunt avantajate clar de adaptarea la viața în apropierea omului, marea lor majoritate fiind întâlnite mult mai des în localități decât în mediile naturale din afara acestora. Unele dintre ele trăiesc numai în localități (*Streptopelia decaocto*, *Delichon urbicum*), lipsind din mediul natural.

- *Speciile antropotolerante*. Suportă apropierea de activitățile umane, fără să o caute în mod activ. Este categoria cea mai dinamică, cuprinzând numeroase specii cu diferențe mari în ceea ce privește gradul de adaptare la viața în localități. Sunt păsări care pot fi întâlnite, de obicei, la marginea localităților, în parcuri, grădini, livezi din apropierea sau interiorul acestora. Prezența lor în localități depinde de existența unor condiții speciale și este de cele mai multe ori rezultatul unei expansiuni teritoriale. Frecvența acestor specii în interiorul localităților este, de regulă, mai redusă sau cel mult apropiată de cea din mediile naturale (*Erithacus rubecula*, *Fringilla coelebs*).

- *Specii antropofobe*. Manifestă o reacție generală de respingere a apropierii de activitatea umană, destul de nuanțată însă, de la caz la caz. Sunt păsări care apar rar în localități, în mod accidental sau cu ocazia deplasărilor sezoniere, pentru un timp scurt.

• *Ornitocenoza localității Cicârlău*. Sunt prezente multe specii comune antropofile, precum (29.04.2004): *Hirundo rustica* (foarte frecventă), *Passer domesticus* (comună), *P. montanus* (multe), *Ciconia ciconia* (2 cuiburi), *Sturnus vulgaris* (foarte mulți, sute de exemplare), *Streptopelia decaocto* (zeci de exemplare), *Falco tinnunculus* (2 exemplare), *Fringilla coelebs* (zeci de exemplare), *Emberiza calandra* (1 exemplar), *Alauda arvensis* (exemplare izolate), *Lanius excubitor* (multe, pe sârmă) precum și numeroase feluri de ciori: *Corvus corone cornix*, *C. corax*, *C. monedula*, *C. frugilegus* (pe terenuri agricole), *Pica pica* (în grupuri mari).

• *Ornitocenoza municipiului Baia Mare*. Cu excepția câtorva specii, încadrarea păsărilor în una sau alta dintre aceste categorii este de multe ori destul de dificilă, datorită modului particular de manifestare a fiecărei specii în parte. Pe de altă parte, condițiile de viață oferite de localități sunt diferite în timp și spațiu, influențând în mod aparte adaptarea populațiilor de păsări. Această adaptare diferită la viața în localități, numită *urbanizare*, face posibilă gruparea păsărilor în următoarele categorii ecologice (Láposi, 2004):

- *Specii complet urbanizate*. Sunt specii antropofile, ale cărei viață este strict legată de activitatea umană. Speciile identificate pentru orașul Baia Mare sunt cuprinse în **tabelul nr. 23**.

- *Specii durabil urbanizate*. Sunt specii antropofile sau antropotolerante, cu grade foarte diferite de adaptare la viața în localități. Unele fiind apropiate de cele din prima categorie, însă cu un grad mai mare de independență față de condițiile antropice decât speciile complet urbanizate.

Tabelul nr. 23 - Situația speciilor complet urbanizate în avifauna Băii Mari

Nr. crt.	Denumirea speciei	Origine zoogeograf	Tip fenologic	Mod de cuibărire
1.	<i>Columba livia</i>	M	S	SC
2.	<i>Streptoptelia decaocto</i>	IA	S	L
3.	<i>Delichon urbicum</i>	PA	OV	L
4.	<i>Hirundo rustica</i>	HA	OV	L
5.	<i>Passer domesticus</i>	PA	S	SC
6.	<i>Athene noctua</i>	TN	S	SC
7.	<i>Corvus monedula</i>	PA	S	SC
8.	<i>Corvus frugilegus</i>	PA	S	L

Sunt prezente constant, din centrul orașului până la periferie, în spațiile verzi, terenuri virane, parcuri, grădini, cimitire, clădiri părăsite etc. Aceste specii identificate în Baia Mare sunt cuprinse în **tabelul nr. 24**.

Tabelul nr. 24 - Situația speciilor durabil urbanizate în avifauna Băii Mari

Nr. crt.	Denumirea speciei	Origine zoogeograf	Tip fenologic	Mod de cuibărire
1.	<i>Apus apus</i>	PA	OV	
2.	<i>Dendrocopos major</i>	PA	S	SC
3.	<i>Dendrocopos syriacus</i>	M	S	SC
4.	<i>Dendrocopos medius</i>	EU	S	SC
5.	<i>Galerida cristata</i>	PA	S	L
6.	<i>Oriolus oriolus</i>	EU	OV	L
7.	<i>Garrulus glandarius</i>	PA	S	L
8.	<i>Turdus merula</i>	EU	SM	L
9.	<i>Phoenicurus ochruros</i>	PXM	OV	SC
10.	<i>Erithacus rubecula</i>	EU	SM	L
11.	<i>Motacilla alba</i>	PA	OV	SC
12.	<i>Sturnus vulgaris</i>	ET	OV	SC
13.	<i>Passer montanus</i>	PA	S	SC
14.	<i>Parus major</i>	PA	S	SC
15.	<i>Parus caeruleus</i>	PA	S	SC
16.	<i>Parus palustris</i>	PA	S	SC
17.	<i>Muscicapa striata</i>	ET	OV	SC

Nr. crt.	Denumirea speciei	Origine zoogeograf	Tip fenologic	Mod de cuibărire
18.	<i>Carduelis carduelis</i>	ET	SM	L
19.	<i>Carduelis chloris</i>	ET	SM	L
20.	<i>Serinus serinus</i>	M	OV	L
21.	<i>Fringilla coelebs</i>	EU	SM	L

- *Specii condiționat urbanizate.* Sunt specii antropofile sau antropotolerante a căror prezență în oraș este condiționată de existența unor factori specifici: mediul acvatic, copacii bătrâni, anumite specii vegetale (conifere) etc. Trebuie menționat că între speciile condiționat urbanizate și cele durabil urbanizate diferențierile sunt relative, ele putând trece de la o categorie la alta în anumite situații. Cel mai bun exemplu pentru orașul Baia Mare îl constituie *Turdus merula*, care, din specie condiționat urbanistă, destul de puțin numeroasă în anii 1980, a devenit o specie durabil urbanistă în ultimii 10 ani, ocupând practic toate zonele verzi, inclusiv cele din centrul orașului, în urma unui proces spectaculos de extindere teritorială.

Am inclus în această categorie păsările care, deși prezente în apropierea orașului (uneori în număr mare), intră rar în oraș și numai în anumite perioade (**tabelul nr. 25**).

Tabelul nr. 25 - Situația speciilor condiționat urbanizate în avifauna municipiului Baia Mare

Nr. crt.	Denumirea speciei	Origine zoogeograf	Tip fenologic	Mod de cuibărire
1.	<i>Otus scops</i>	M	OV	SC
2.	<i>Pica pica</i>	PA	S	L
3.	<i>Turdus pilaris</i>	S	S-OI	L
4.	<i>Picus viridis</i>	EU	S	SC
5.	<i>Motacilla flava</i>	PA	OV	L
6.	<i>Lanius collurio</i>	PA	OV	L
7.	<i>Parus montanus</i>	PA	S	SC
8.	<i>Aegithalos caudatus</i>	PA	S	L
9.	<i>Sitta europaea</i>	PA	S	SC
10.	<i>Certhia familiaris</i>	HA	S	SC
11.	<i>Troglodytes troglodytes</i>	HA	S	L
12.	<i>Phyloscopus collybita</i>	PA	OV	L

Nr. crt.	Denumirea speciei	Origine zoogeograf	Tip fenologic	Mod de cuibărire
13.	<i>Sylvia atricapilla</i>	EU	OV	L
14.	<i>Sylvia borin</i>	ET	OV	L
15.	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	PA	S	L
16.	<i>Emberiza citrinella</i>	PA	S	L

- *Specii potențial urbanizate.* Sunt specii antropofile sau antropotolerante care numai în anumite perioade vizitează orașul, când pot fi observate frecvent și chiar în număr mare. De asemenea, aici intră și specii care momentan trăiesc în habitate naturale cuprinse în interiorul localităților (terenuri agricole, grădini, parcuri mari etc.). Unele specii din această categorie, prin urbanizare, vor trece în categoriile anterior menționate (tabelul nr. 26).

Tabelul nr. 26 - Situația speciilor potențial urbanizate în avifauna Baia Mare

Nr. crt.	Denumirea speciei	Origine zoogeograf	Tip fenologic	Mod de cuibărire
1.	<i>Falco subbuteo</i>	PA	OV	-
2.	<i>Falco tinnunculus</i>	LV	OV	-
3.	<i>Strix uralensis</i>	S	S-OI	-
4.	<i>Picus canus</i>	PA	S	-
5.	<i>Dendrocopos minor</i>	PA	S	-
6.	<i>Turdus viscivorus</i>	ET	S-OI	-
7.	<i>Regullus regullus</i>	PA	S-OI	-
8.	<i>Ficedula albicollis</i>	EU	OV	SC
9.	<i>Bombycilla garrulus</i>	SC	OI	-
10.	<i>Carduelis spinus</i>	PA	S-OI	-
11.	<i>Pyrhulla pyrhulla</i>	PA	S-OI	-
12.	<i>Fringilla montifringilla</i>	S	S-OI	-

Un alt aspect care se cere menționat referitor la procesul de urbanizare este cel de repartiție zonală a speciilor în cadrul localităților. Acest fenomen este mai pregnant în cazul speciilor condiționat urbanizate al căror prezență în orașe este în mod evident legată de zonele care întrunesc condițiile specifice și pe care le părăsesc destul de rar. De exemplu, *Sitta*

europaea, prezență comună în parcurile cu copaci bătrâni, este destul de rar văzută în alte zone.

Fenomenul este însă evident și în cazul speciilor complet sau durabil urbanizate. Cel mai bun exemplu fiind oferit de speciile *Delichon urbicum* și *Hirundo rustica*. În ciuda faptului că ambele sunt specii complet urbanizate de mult timp, prima ocupă centrul localităților, chiar zonele cele mai circulat din inima orașelor mari, pe când cea de-a doua nu se apropie de zonele agitate, rămânând cu consecvență la periferii, în zone mai liniștite, fapt observat chiar și în cazul localităților rurale, unde diferența dintre zonele centrale și periferice este aproape insesizabilă.

Pe baza acestui raționament, am considerat semnificativă împărțirea municipiului Baia Mare în trei zone cu condiții destul de diferite pentru a exista deosebiri între avifauna acestora.

- *Zona I – periferia orașelor și comunele suburbane.* Cuprinde toate străzile mărginașe, unde gospodăriile se învecinează nemijlocit cu zonele naturale (păduri, pajiști, teren agricol), precum cartierele Firiza și Lunca Ferneziu, întreaga zonă întinsă pe dealurile din partea nordică a orașului, Valea Usturoiului, Valea Roșie, Valea Borcutului etc. Tot aici intră și Parcul Municipal, Păduricea Groși, Păduricea Satu Nou de Jos etc. Suprafața construită este mai mică și dominată net de suprafața rămasă liberă (păduri, livezi, grădini).

În ciuda prezenței activităților umane într-un grad destul de accentuat, această zonă se caracterizează prin condiții de multe ori apropiate mediului natural (lacul Firiza) sau al localităților rurale.

Speciile de păsări întâlnite aici sunt redată în **tabelul nr. 27**.

Tabelul nr. 27 - Situația speciilor de păsări care ocupă zona I a municipiului Baia Mare

ZONA I					
Nr. crt.	Denumirea speciei	Nr. crt.	Denumirea speciei	Nr. crt.	Denumirea speciei
1.	Buteo buteo	20.	Corvus frugilegus	39.	Turdus pilaris
2.	Falco subbuteo	21.	Pica pica	40.	Turdus viscivorus
3.	Falco tinnunculus	22.	Garrulus glandarius	41.	Turdus merula
4.	Athene noctua	23.	Parus major	42.	Saxicola torquatus

ZONA I

Nr. crt.	Denumirea speciei	Nr. crt.	Denumirea speciei	Nr. crt.	Denumirea speciei
5.	Strix uralensis	24.	Parus caeruleus	43.	Phoenicurus ochruros
6.	Otus scops	25.	Parus palustris	44.	Phoenicurus phoenicurus
7.	Cuculus canorus	26.	Parus montanus	45.	Erithacus rubecula
8.	Upupa epops	27.	Aegithalos caudatus	46.	Motacilla alba
9.	Picus viridis	28.	Regulus regulus	47.	Motacilla flava
10.	Picus canus	29.	Sitta europaea	48.	Lanius collurio
11.	Dendrocopos major	30.	Certhia familiaris	49.	Sturnus vulgaris
12.	Dendrocopos syriacus	31.	Troglodytes troglodytes	50.	Passer domesticus
13.	Dendrocopos medius	32.	Muscicapa striata	51.	Passer montanus
14.	Dendrocopos minor	33.	Ficedula albicollis	52.	Coccothraustes coccothraustes
15.	Galerida cristata	34.	Phylloscopus collybita	53.	Carduelis carduelis
16.	Hirundo rustica	35.	Phylloscopus trochillus	54.	Carduelis chloris
17.	Oriolus oriolus	36.	Phylloscopus sibilatrix	55.	Pyrhulla pyrhulla
18.	Corvus corax	37.	Sylvia atricapilla	56.	Fringilla coelebs
19.	Corvus monedula	38.	Sylvia borin	57.	Emberiza citrinella

- *Zona II - a cartierelor de case.* Reprezintă zona cea mai întinsă, cuprinzând toate străzile cu case și vile aflate între centrul orașului și periferie. Zona este caracterizată printr-un echilibru între suprafața ocupată de construcții și cea ocupată de curțile și grădinile caselor. De exemplu, zona cuprinsă între Parcul Municipal și Aleea Aurora. Activitatea umană este destul de intensă, dar circulația mai redusă. Prezența grădinilor aproape una lângă alta fac ca această zonă să fie locuită de un număr destul de mare de păsări, așa cum reiese din **tabelul nr. 28.**

Tabelul nr. 28 - Situația speciilor de păsări care ocupă zona II din municipiului Baia Mare

ZONA II					
Nr. crt.	Denumirea speciei	Nr. crt.	Denumirea speciei	Nr. crt.	Denumirea speciei
1.	Athene noctua	13.	Garrulus glandarius	25.	Turdus merula
2.	Dendrocopos major	14.	Bombycilla garrulus	26.	Phoenicurus ochruros
3.	Dendrocopos syriacus	15.	Parus major	27.	Erithacus rubecula
4.	Dendrocopos medius	16.	Parus caeruleus	28.	Motacilla alba
5.	Dendrocopos minor	17.	Parus palustris	29.	Sturnus vulgaris
6.	Delichon urbicum	18.	Muscicapa striata	30.	Passer domesticus
7.	Columba livia	19.	Ficedula albicollis	31.	Carduelis carduelis
8.	Streptoptelia decaocto	20.	Phylloscopus collybita	32.	Carduelis chloris
9.	Oriolus oriolus	21.	Phylloscopus trochillus	33.	Fringilla coelebs
10.	Corvus monedula	22.	Phylloscopus sibilatrix	34.	Serinus serinus
11.	Corvus frugilegus	23.	Sylvia atricapilla		
12.	Pica pica	24.	Sylvia borin		

- *Zona III - centrul orașului.* Cuprinde zona centrală a orașului, cartierele de blocuri, arterele circulat și platformele industriale cu activitate intensă. Caracteristica acestei zone o reprezintă activitatea umană la un nivel ridicat, aproape permanent, circulație intensă, zgomot, și, de cele mai multe ori, un grad ridicat de poluare a aerului. Construcțiile domină net peisajul acestei zone, în defavoarea spațiilor verzi și a parcurilor, care sunt mici și relativ izolate. Este zona cu cel mai mic număr de specii de păsări, complet sau durabil urbanizate, redate în **tabelul nr. 29**.

Această delimitare nu este absolută, păsările, având o mare mobilitate, putând oricând să treacă de la o zonă la alta, iar în cadrul procesului de urbanizare, în oraș pot să apară oricând specii noi, care, pe măsură ce se adaptează condițiilor de aici, să ocupe noi și noi teritorii în interiorul orașului. Pe de altă parte, limitele orașului se extind permanent, înglobând tot mai multe terenuri din mediul natural înconjurător, crescând astfel presiunea antropică asupra speciilor din imediata vecinătate.

Tabelul nr. 29 - Situația speciilor de păsări care ocupă zona III a municipiului Baia Mare

ZONA III					
Nr. crt.	Denumirea speciei	Nr. crt.	Denumirea speciei	Nr. crt.	Denumirea speciei
1.	Athene noctua	7.	Corvus frugilegus	13.	Motacilla alba
2.	Columba livia	8.	Garrulus glandarius	14.	Passer domesticus
3.	Streptoptelia decaocto	9.	Parus major	15.	Carduelis carduelis
4.	Delichon urbicum	10.	Phylloscopus collybita	16.	Carduelis chloris
5.	Apus apus	11.	Turdus merula	17.	Fringilla coelebs
6.	Corvus monedula	12.	Phoenicurus ochruros	18.	Serinus serinus

După cum reiese din tabelul nr. 29, în zona centrală a municipiului se întâlnesc un număr de 18 specii, care sunt prezente constant în centrul orașului, putând fi observate zilnic.

Evoluția populațiilor unora din aceste specii este spectaculoasă. Ritmul alert cu care se răspândesc în oraș depășind și cele mai optimiste previziuni de acum câțiva ani.

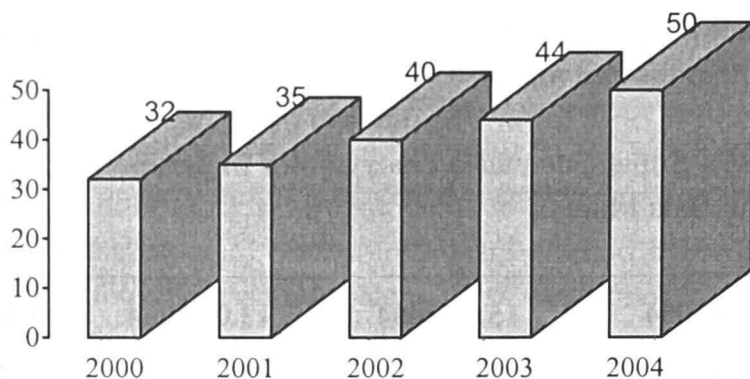
Pentru exemplificare, am luat în studiu un perimetru reprezentativ pentru centrul orașului Baia Mare, delimitat de străzile: V - Republicii, S - Traian, E - Unirii, N - Coșbuc până la intersecția cu Republicii, cu o suprafață de aproximativ 30 ha. Este o parte din centrul orașului, având o densitate mare a clădirilor, cu blocuri de locuințe, instituții de învățământ, unități comerciale importante, artere rutiere cu cea mai mare circulație din oraș și spații verzi relativ mici de-a lungul străzilor sau în spațiul îngust dintre construcții. Speciile care populează în acest moment acest teritoriu sunt prezentate în **tabelul nr. 30**.

Tabelul nr. 30 - Situația actuală a observațiilor în perimetrul central studiat al municipiului Baia Mare

Nr. crt.	04.04.2004	15.04.2004	12.05.2004	20.05.2004
1.	Columba livia	Columba livia	Columba livia	Columba livia
2.	Streptoptelia decaocto	Streptoptelia decaocto	Streptoptelia decaocto	Streptoptelia decaocto

Nr. crt.	04.04.2004	15.04.2004	12.05.2004	20.05.2004
3.	Corvus monedula	Corvus monedula	Corvus monedula	Corvus monedula
4.	Corvus frugilegus	Garrulus glandarius	Garrulus glandarius	-
5.	Dendrocopos medius	Pica pica	Pica pica	Pica pica
6.	Garrulus glandarius	Parus major	Parus major	Parus major
7.	Parus major	Parus palustris	Delichon urbica	Delichon urbicum
8.	Phylloscopus collybita	Phylloscopus collybita	Phylloscopus collybita	Phylloscopus collybita
9.	Turdus merula	Turdus merula	Turdus merula	Turdus merula
10.	Phoenicurus ochruros	Phoenicurus ochruros	Phoenicurus ochruros	Phoenicurus ochruros
11.	Sylvia borin	Sylvia borin	Sylvia borin	Sylvia borin
12.	Sylvia atricapilla	Passer domesticus	Passer domesticus	Passer domesticus
13.	Passer domesticus	Carduelis carduelis	Carduelis carduelis	Motacilla alba
14.	Carduelis carduelis	Carduelis chloris	Carduelis chloris	Carduelis chloris
15.	Carduelis chloris	Fringilla coelebs	Fringilla coelebs	Fringilla coelebs
16.	Fringilla coelebs	Sturnus vulgaris	Sturnus vulgaris	Sturnus vulgaris
17.	Coccothraustes coccothraustes	-	Serinus serinus	Serinus serinus

O estimare a numărului de exemplare de mierlă și evoluția populației acestei specii în ultimii 5 ani din acest perimetru este ilustrată în diagrama din **graficul nr. 5**.

Graficul nr. 5 - Evoluția populației de *Turdus merula* în perimetrul studiat

Comparând efectivul estimat la 23- 25 perechi (46-50 exemplare) în 2004 cu estimările făcute pe același perimetru în anii 1982-1983, la un număr de 3-4 exemplare, în 1994-1995 la 15-20 exemplare, rezultă o creștere a populației, care a înregistrat un salt semnificativ în perioada 1999-2004.

Deosebit de interesant este și faptul că populația de mierlă a crescut an de an pe acest teritoriu, înaintând în valuri succesive dinspre nord spre sudul orașului, cel mai probabil din pădurile de foioase de pe dealurile care mărginesc orașul la nord, situație ilustrată în **graficul nr. 5**.

Cauzele posibile pentru acest progres ar putea fi următoarele:

- creșterea efectivului populației de mierlă în oraș;
- dezvoltarea vegetației dintre blocuri - care a avut nevoie de timp pentru a atinge densitatea și caracteristicile solicitate de această specie pentru cuibărit; construcția unor clădiri în acest teritoriu, finalizată în perioada 1986-1988 – poate fi considerată ca fiind factorul determinant, având în vedere că extinderea speciei s-a făcut ocupând sistematic toate spațiile verzi cu o vegetație arboricolă corespunzător dezvoltată;
- scăderea poluării – care, în ciuda faptului că rămâne în continuare destul de ridicată, a înregistrat o diminuare drastică în perioada de după 1989 - este fără îndoială un factor favorizant pentru toate speciile, dar, în mod special, a celor cu hrănire entomofilă sau parțial entomofilă.

Altă specie care a înregistrat creșteri semnificative este *Carduelis chloris*, care în anul 1983 abia dacă putea fi văzută în oraș (4-5 perechi în toată zona centrală a orașului), față de 2004, când numai în perimetrul studiat efectivul estimat era de cca. 28-30 perechi. Se poate constata la această specie o urbanizare „agresivă”, reținerile față de activitatea umană dispărând pe zi ce trece. Astfel, o pereche cuibărește chiar în părculețul de la McDonald's, una din zonele cele mai agitate ale orașului.

O evoluție asemănătoare a fost observată la *Phoenicurus ochruros*, o altă specie care și-a extins puternic arealul în centrul orașului. Dar, o estimare a numărului de indivizi este mult mai greu de realizat decât în cazul mierlei. Totuși, se poate aprecia, pe baza observațiilor din perioada 2000-2004, că există 18-20 perechi cuibăritoare, în condițiile în care în 1982-1983 acest perimetru era complet lipsit de această specie.

Se poate afirma că o evoluție pozitivă au înregistrat și *Parus major*, *Fringilla coelebs*, ale căror prezență în zona centrală este ceva obișnuit, tot timpul anului. În cazul speciei *Serinus serinus* lucrurile s-au petrecut în sens invers, efectivul speciei înregistrând o scădere sensibilă în ultimii ani,

devenind, dintr-o specie comună, în anii '80 în toată zona centrală a oraşului, o prezență mai rară acum în această zonă. Astfel, în vara anului 2003, nu am reuşit decât localizarea a 4 cupluri cuibăritoare, față de 11 în vara anului 1987. Declinul speciei în centrul oraşului ar putea fi pus pe seama concurenței cu *Carduelis chloris*, ambele specii cuibărind în pâlcurile de conifere (*Pinus*, *Thuja*, *Abies*), unde, în multe locuri, practic a doua specie, a înlocuit-o pe prima. În momentul actual, ambele specii cuibăresc constant în oraş, dar *Carduelis chloris* domină clar din punct de vedere numeric în toate zonele oraşului.

Comparație între avifauna Baia Mare și cea a Sighetului Marmației. Această analiză este valabilă pentru situația actuală a municipiului Baia Mare. Pentru alte orașe, înafara unui nucleu comun, structura avifaunei poate fi mult diferită. Diferența reiese comparând speciile de păsări identificate în municipiul Sighetu Marmației (*Ardelean, Béres, 2000*) cu cele găsite de noi în municipiul Baia Mare. Dacă în cazul speciilor potențial urbanizate și a celor condiționat urbanizate diferențele nu sunt prea mari, pentru speciile complet și durabil urbanizate diferențele sunt semnificative, după cum reiese din **tabelele nr. 31 și 32**.

Tabelul nr. 31 - Speciile de păsări complet urbanizate din municipiile Baia Mare și Sighetu Marmației

Nr. crt.	Denumirea speciei	
	Baia Mare	Sighetu Marmației
1.	<i>Columba livia</i>	<i>Columba livia</i>
2.	<i>Streptoptelia decaocto</i>	<i>Streptoptelia decaocto</i>
3.	<i>Delichon urbicum</i>	<i>Delichon urbicum</i>
4.	<i>Hirundo rustica</i>	<i>Hirundo rustica</i>
5.	<i>Passer domesticus</i>	<i>Passer domesticus</i>
6.	<i>Athene noctua</i>	<i>Athene noctua</i>
7.	<i>Corvus monedula</i>	<i>Corvus monedula</i>
8.	<i>Corvus frugilegus</i>	<i>Corvus frugilegus</i>
9.		<i>Tyto alba guttata</i>
10.		<i>Ciconia ciconia</i>

Comparând datele, se constată prezența în municipiul Sighetu Marmației a două specii complet urbanizate, dintre care în Baia Mare una este rară (*Ciconia ciconia*), iar pentru cea de-a doua (*Tyto alba guttata*) nu

există nici o observație.

Tabelul nr. 32 - Speciile de păsări durabil urbanizate din municipiile Baia Mare și Sighetu Marmăției

Nr. crt.	Denumirea speciei	
	Baia Mare	Sighetu Marmăției
1.	Apus apus	-
2.	Dendrocopos major	Dendrocopos major
3.	Dendrocopos syriacus	Dendrocopos syriacus
4.	Dendrocopos medius	Dendrocopos medius
5.	Galerida cristata	-
6.	Oriolus oriolus	Oriolus oriolus
7.	Garrulus glandarius	-
8.	Turdus merula	-
9.	Phoenicurus ochruros	Phoenicurus ochruros
10.	Erithacus rubecula	Erithacus rubecula
11.	Motacilla alba	Motacilla alba
12.	Sturnus vulgaris	Sturnus vulgaris
13.	Passer montanus	Passer montanus
14.	Parus major	Parus major
15.	Parus caeruleus	Parus caeruleus
16.	Parus palustris	Parus palustris
17.	Muscicapa striata	Muscicapa striata
18.	Carduelis carduelis	Carduelis carduelis
19.	Carduelis chloris	Carduelis chloris
20.	Serinus serinus	Serinus serinus
21.	Fringilla coelebs	Fringilla coelebs
22.	-	Turdus pilaris
23.	-	Coccothraustes coccothraustes
24.	-	Acanthis cannabina
25.	-	Passer montanus
26.	-	Sylvia curruca
27.	-	Certhia familiaris
28.	-	Sitta europaea
29.	-	Pica pica
30.	-	Corvus cornix
31.	-	Jynx torquilla

Din tabel reiese că un număr de 17 specii sunt comune celor două municipii, 4 specii sunt semnalate numai în Baia Mare, iar 10 specii numai în Sighetu Marmăției.

Cauzele diferențelor dintre cele două municipii sunt mai mulți factori, dintre care menționăm următorii:

- diferența de mărime, Sighetu Marmăției fiind mai mic, urbanizarea se face mai ușor și mai rapid;
- diferența de condiții fizico-geografice;
- diferența ponderii vegetației de arbori bătrâni, care avantajează municipiul Sighetu Marmăției;
- diferențe între construcțiile din oraș; în Sighetu Marmăției predomină clădirile mai vechi, care oferă adăpost unui număr mai mare de păsări;
- mai marea poluare în Baia Mare - chiar dacă a scăzut semnificativ în ultimul timp - are efecte ce persistă și se vor resimți mult timp.

4.17.11. Habitate ornitologice în Maramureș și în NV-ul României

• **Considerații bibliografice.** Structura ornitofaunei habitatelor din țara noastră și din regiunile învecinate a fost abordată de mai mulți autori autohtoni și străini. Astfel, *F.I. Strautman* (1954) a elaborat o monumentală lucrare despre păsările din Carpații Păduroși, iar ceva mai târziu *D. Radu* (1967) dezbate aceeași temă referindu-se la Carpații Românești, unde insistă asupra ideii răspândirii riguroase pe verticală a întregii avifaune a țării noastre. Această idee a fost însă amplu dezvoltată de același autor în lucrarea "*Etajele ornitologice ale României*" (*Radu*, 1973). Dar, această strictă clasificare a avifaunei după metode fitogeografice a fost aspru criticată de *Al. Filipașcu* (1979), în studiul "*Principalele domenii ornitofaunistice și ornitocenozele care dețin avifauna clocitoare a României*". Această ultimă lucrare a lui *Radu* (1973) împrumută de la botaniști metodele fitocenologice din studiul covorului vegetal, chiar și denumirea habitatelor și a sinuziilor. După aprecierea noastră, *etajarea strictă a avifaunei de către D. Radu este forțată*, iar formarea ornitocenozelor în raport cu fitocenozele este greu de delimitat. Pentru aceste considerente, noi avem un alt punct de vedere față de această temă.

• **Metode de cercetare.** Pe baza cercetărilor noastre din Maramureș și din NV-ul României în ultima jumătate de secol (1950 - 2003), am ajuns

la anumite concluzii, prezentate la Simpozionul Național de Ornitologie de la Satu Mare (2004), pe care le prezentăm pe scurt (Béres și Ardelean, 2003).

În elaborarea lucrării de față am avut în vedere *trei idei de bază*:

- prima, *păsările sunt animale foarte mobile și de aceea sunt mai puțin dependente de altitudine, temperatură, perioadă favorabilă pentru vegetație, cum se întâmplă la formarea etajelor de vegetație;*
- a doua, *etajele clasice de vegetație - stabilite de fitogeografi - s-au fragmentat și s-au schimbat foarte mult, în ultimul timp, în urma presiunii antropice* (de exemplu, etajul gorunului există numai teoretic, sub aspect fitogeografic, între 300-400 m și 600-700 m altitudine; practic, *au rămas numai crâmpee de păduri sau pâlcuri de arbori, care adăpostesc doar câteva specii caracteristice pentru etajul gorunului, restul teritoriului aparține altor habitate care dispun de alte tipuri de ornitocenoze*);
- a treia, *în stabilirea speciilor de păsări și în formarea ornitocenozei în anumite habitate un rol primordial îl joacă peisajul general al stațiunii cu formațiunea vegetală și vârsta ei, precum și cu factorii ecologici componenți; la anumite habitate putem constata o zonalitate mai pronunțată, dar care se referă mai ales la sinuziile din cadrul habitatului (de exemplu, pentru habitatul înierbat sunt caracteristice speciile *Alauda arvensis*, *Perdix perdix* și *Coturnix coturnix*, pe când în golurile de munte prepelița este înlocuită de fâsa de munte (*Anthus spinoletta*), iar celelalte două specii rămân prezente și în această sinuzie.*

• **Propunere de clasificare a habitatelor.** Drept urmare, vom prezenta o clasificare a habitatelor din zona cercetată de noi, menționând speciile caracteristice acestora. *Sunt considerate specii caracteristice pentru un habitat numai acele păsări care sunt prezente pe toată sau pe majoritatea suprafeței habitatului respectiv (Ardelean și Béres, 2000).*

1. Habitatul înierbat. În acest habitat am inclus întinsele suprafețe acoperite cu vegetație ierboasă din nordul Câmpiei de Vest, inclusiv terenurile cultivate, fânețele și pășunile din zonele de dealuri de pe Someș, din Oaș și Maramureș, de pe piemonturile din depresiunile Maramureș, Oaș și Baia Mare, de pe Platoul Vulcanic Oaș-Maramureș (cu mii de hectare de fânețe), pășunile montane maramureșene. Aici intră și o parte din zona cercetată de noi. Acest habitat este mai restrâns în zonele forestiere ale Munților Maramureșului și Rodnei, extinzându-se din nou deasupra pădurilor din golurile de munte până la stâncăriile alpine.

Speciile caracteristice habitatului înierbat sunt, așa cum deja am menționat, Alauda arvensis, Perdix perdix și Coturnix coturnix. Primele două specii sunt prezente în toate teritoriile înierbate, de la cea mai mică altitudine (115 m în șesul sătmărean și someșan) și până la altitudinile mari ale zonei (1700-1800 m în munții ce înconjoară Depresiunea Maramureș). În schimb, prepelița urcă numai până la 1100-1200 m altitudine, dar unde are o densitate remarcabilă. Peste această altitudine, în golurile de munte, specia caracteristică este fâsa de munte (Anthus spinoletta), care înlocuiește prepelița.

În cadrul acestui habitat, deosebim două subunități specifice.

1.1. Terenuri înierbate cu plante higrofile. Se întâlnește mai ales pe văi și în microdepresiuni. Acesta conține următoarele specii de păsări caracteristice: *Tringa totanus, Vanellus vanellus și Motacilla flava.*

1.2. Terenuri înierbate aride. Sunt prezente mai ales spre golul alpin și spre stâncării. Aici specia caracteristică este *Oenanthe oenanthe.*

2. Habitatul umed. În această unitate includem toate suprafețele cu caracter acvatic sau care au un exces de umiditate, de la bălțile, heleșteele și mlaștinile din Câmpia Tisei, inclusiv cele din zona cercetată de noi, până la tinoavele de pe Platoul Vulcanic Oaș-Maramureș și mai ales la lacurile alpine din Munții Rodnei și a Maramureșului, la care se adaugă pâraiele de munte și de dealuri, precum și cursurile de apă mai mari: Tisa, Turul, Someșul, Crasna, Ierul, Barcăul și afluenții lor.

Speciile caracteristice pentru acest habitat, deosebit de heterogen, sunt: Anas platyrhynchos, Tringa hypoleucos și Motacilla alba, care se întâlnesc în întregul habitat.

Habitatul umed are un rol deosebit în migrația păsărilor acvatice pe toată întinderea lui. Apele repezi care nu îngheață iarna joacă un rol important, chiar și în iernarea păsărilor acvatice în zonă.

Acest habitat are trei subunități.

2.1. Lacurile mari. Acestea sunt mărginite de vegetație hidro-higrofilă și au ca și specii caracteristice: *Podiceps cristatus și Fulica atra.*

2.2. Cursurile mai însemnate de ape. Acestea sunt însoțite de zăvoaie cu vegetație abundentă, ale căror extindere este funcție de mărimea râurilor. Speciile caracteristice acestora sunt: *Charadrius dubius, Gallinula chloropus și Alcedo atthis.*

2.3. Pâraiele de munte și de dealuri. În general, sunt lipsite de zăvoaie. Speciile caracteristice, mai ales la munte, sunt: *Cinclus cinclus și*

3. Habitatul pădurilor de quercinee (gorun și stejar). Așa cum am mai menționat, este un habitat foarte fragmentat. Pădurile de quercinee nu alcătuiesc un etaj compact. Totuși, ele se întâlnesc pe dealurile Maramureșului și Someșului, în depresiunile zonei și ca trupuri izolate de pădure pe câmpiile locale din NV-ul țării. Locul pădurilor de quercinee este ocupat de diferite terenuri agricole, fânețe, pășuni, livezi și vii etc., aparținând habitatului înierbat sau antropogen.

Speciile caracteristice acestui habitat sunt: *Dendrocopus medius*, *Oriolus oriolus*, și *Streptopelia turtur*.

În acest habitat putem deosebi mai multe nișe ecologice, în funcție de vârstă, existența și calitatea subarboretului și alte caractere ale pădurii.

4. Habitatul fâgetelor. Are o suprafață întinsă și este un habitat mai compact în zonele muntoase ale zonei, anume în Munții Oaș, Igniș, Gutâi, Lăpuș, Țibleș, Rodnei și Maramureșului. Și acest habitat a suferit importante transformări antropogene: defrișări masive, transformarea pădurilor compacte în pășuni împădurite, realizarea de enclave de rășinoase etc.

Speciile caracteristice habitatului fâgetelor sunt: *Strix uralensis*, *Dendrocopos leucotos*, *Muscicapa striata*.

În acest habitat se disting și anumite nișe ecologice, diferențiate după vârstă, caracter, densitate, prezența sau lipsa subarboretului etc. În diferite tipuri de fâgete au fost depistate între 20-30 specii cuibăritoare, așa cum am menționat deja.

5. Habitatul pădurilor de rășinoase. Ocupă un brâu mai unitar deasupra fâgetelor, până la limita superioară a pădurilor. Altitudinal, această limită este foarte diferită, de la un masiv la altul, de la 1600-1700 m până la 1200-1300 m, uneori coborâtă artificial prin procesul de rășinizare chiar mai jos (în aval, s-a plantat molid în etajul fagului și chiar al stejarului). Aceste enclave de rășinoase au fost ocupate de specii caracteristice pădurilor de rășinoase, ca *Parus ater*, *Regulus ignicapillus*, *Nucifraga caryocatactes* etc.

În acest habitat sunt mai multe specii fidele caracteristice, care nu părăsesc molidișurile întinse nici chiar iarna, cum sunt; *Tetrao urogallus*, *Glaucidium passerinum*, *Picoides trydactilus*, *Parus cristatus*, *Regulus regulus*, *Loxia curvirostra* etc.

Dar, nișa cea mai bogată în specii este ecotonul între limita superioară a pădurilor de molid și jnepenișul subalpin, unde întâlnim peste 30 de specii de păsări cuibăritoare.

6. Habitatul jnepenişului subalpin. Acest habitat are o întindere mare în Munţii Maramureşului şi ai Rodnei, deşi cu ani în urmă mari suprafeţe de jnepeniş au fost defrişate pentru a da loc păşunilor şi a-l trimite la export, fiind căutat pentru bogăţia extractelor obţinute.

Există doar o singură specie caracteristică jnepenişului subalpin, adică direct legată de acest habitat, şi anume: cocoşul de mesteacăn (*Tetrao tetrix*). În acest habitat există şi specii necaracteristice lui, dar care au o densitate maximă (*Prunella modularis*, *Phylloscopus collybita* etc).

7. Habitate specifice. Aceste habitate apar punctiform în cadrul altor habitate, oferind condiţii ecologice specifice, formând nişe bine individualizate, cu specii foarte specializate la aceste condiţii, cum sunt: stâncăriile, carierele de piatră sau de nisip, abrupturile de mal, care pot fi prezente la altitudini diferite, de la şes până în zonele subalpine. În cadrul lor, se disting două tipuri de habitate specifice.

7.1. *Stâncăriile, carierele de piatră.* Sunt prezente în general în forme de relief de deal şi mai ales de munte. Speciile caracteristice sunt: *Monticola saxatilis* şi *Phoenicurus ochruros*, iar în zona alpină (la peste 1900-200 m) *Prunella collaris*.

7.2. *Rupturile de mal, carierele de argilă şi nisip.* În aceste locuri, apar numeroase găuri ale unor colonii simple sau mixte, fiind mai frecventă specia *Riparia riparia*. Adeseori, în colonie apar şi *Merops apiaster*, precum şi *Passer domesticus*. Nisipurile Nirului sau de pe Valea Tisei şi a Someşului au numeroase astfel de colonii.

8. Habitatul aşezărilor. În acest habitat, am inclus oraşele, satele, cătunele, fermele, casele izolate, cantoanele silvice, stânele de oi, cabanele muncitorilor forestieri, case de vacanţă etc.

Speciile caracteristice de aici sunt: *Streptopelia decaocto*, *Delichon urbicum*, *Hirundo rustica*, *Passer domesticus*.

Aici se pot individualiza mai multe nişe ecologice, ca centrele oraşelor mari, oraşele cu parcuri şi cu livezi, localităţile rurale cu terenuri agricole, pâlcuri de arbori, tufişuri, mărăcinişuri, livezi, unde pătrund specii din habitatele naturale, aspecte deja menţionate pentru zona cercetată de noi.

Îndată ce se instalează o gospodărie izolată, o cabană, un canton etc. imediat apar şi specii antropofile, ca *Hirundo rustica*, *Phoenicurus ochruros*, *Motacilla alba*, *Turdus pilaris*, *Pica pica*. Sălaşurile de animale sunt însoţite mai ales de diverse specii de corvide.

Rezultă că activitatea umană contribuie substanțial la diversificarea faunei unui teritoriu sub aspect calitativ și cantitativ, în care sens pot fi formulate următoarele concluzii.

1. Prezenta clasificare a fost stabilită pe baza cercetărilor personale, care conțin mai ales observații concrete și relativ recente.
2. Caracterizarea de față a habitatelor aviene este foarte sumară, doar în linii mari, ea putând fi mult detaliată în funcție de anumiți factori ecologici dominanți.
3. Ornitofauna Maramureșului și a NV-ului României cuprinde circa 150 specii cuibăritoare și peste 80 de specii de păsări de pasaj și oaspeți de iarnă, răspândite în cele opt tipuri de habitate caracteristice mari și în zeci de ornitocenoze specifice.
4. Habitatele descrise sunt determinate mai puțin altitudinal și mai mult de caracterul general al peisajului, al vegetației, de prezența apei și într-o măsură însemnată de presiunea antropogenă.

4.17.12. Migrația păsărilor în Depresiunea Baia Mare

În deplasarea sezonieră a păsărilor din Depresiunea Baia Mare putem diferenția o deplasare locală și o migrație propriu-zisă, care se integrează în migrația generală a maselor de păsări ce survolează teritoriul țării, continentului și chiar a globului pământesc.

4.17.12.1. Deplasarea sezonieră locală a păsărilor în Depresiunea Baia Mare

Începe imediat după perioada cuibăritului, desfășurându-se atât pe verticală cât și pe orizontală. Cele mai multe păsări după terminarea cuibăritului fac deplasări locale, în general cu scop trofic. Astfel, unele stoluri de păsări coboară chiar în timpul verii în zonele inferioare (depresionare), unde baza trofică este mai abundentă. Așa este cazul columbidelor sau a multor specii de fringilide, întotdeauna urmate de răpitoare, în primul rând de uliul porumbar și uliul păsărar. Respectiva coborâre continuă până la începutul iernii (sfârșitul lunii octombrie), când coboară, de asemenea, căldărașii, iar mai târziu, în decembrie, scatii, aușelii etc. Se poate observa că speciile sedentare fac deplasări remarcabile, de zeci sau chiar sute de kilometri.

Toamna, se constată o deplasare verticală inversă, din aval în amonte, tot în scop trofic, când păsările folosesc (septembrie-octombrie) potențialul trofic al etajului subalpin. Zeci de specii cuibăritoare în zonele inferioare au fost observate la altitudini considerabile (1000-1400 m). Așa este cazul sticleților, mierlelor sau sturzilor.

După terminarea cuibăritului, de-a lungul râurilor se poate constata și un *vagabondaj al păsărilor acvatice*, pe distanțe mari și fără o direcție bine definită. Astfel, vin stoluri sau exemplare izolate din amonte (E-V) sau din aval (V-E). Despre acest fenomen dispunem de observații asupra unor specii de păsări acvatice care nu cuibăresc în zonă, ca *Ardea cinerea*, *A. purpurea*, *Ardeola ralloides*, *Nycticorax nycticorax*, *Vanellus vanellus*, dar și despre speciile acvatice, care cuibăresc în zonă, precum *Anas platyrhynchos*, la care numărul de exemplare este mărit în zonă cu populațiile ce pătrund din regiunile învecinate. Acest vagabondaj este caracteristic și la barză (*Ciconia ciconia*) și anume la exemplarele necuibăritoare din anul respectiv.

4.17.12.2. Migrația propriu-zisă a păsărilor în Depresiunea Baia Mare

Aceasta cuprinde atât o migrație de toamnă, cât și una de primăvară, desfășurate în sensuri diferite și având anumite particularități.

Principala cale de migrație este Someșul, care este valorificat în ambele sensuri. O parte dintre păsări coboară spre Tisa, pe care o urmează în aval, iar alte păsări îl parcurg în amonte, trecând sau venind în/din Depresiunea Transilvaniei și în continuare pe Valea Oltului (**fig. nr. 131**).

Migrația de toamnă a păsărilor în Depresiunea Baia Mare. Începe în a doua parte a lunii august cu pasajul berzelor (*Ciconia ciconia*). După datele noastre, în Depresiunea Baia Mare, plecarea populațiilor de berze autohtone și din teritoriile învecinate are loc între 20-24 august, iar în primele zile ale lunii septembrie trece un alt val de berze, reprezentând, probabil, populațiile nordice, cu locul de cuibărit în afara bazinului carpatic.

În august, ne mai părăsește lăstunul mare (*Apus apus*). Cele mai târzii observații ale sale din zonă sunt pe 10.08.1961 în Munții Gutâi.

Sosirea raței mici (*Anas crecca*) este în perioada 15-30 august.

Dumbrăveanca (*Coracias garrulus*) este o specie rară de pasaj în zonă. Migrația sa de toamnă începe în luna august și se termină în

septembrie. Ultimele observații au fost în data de 24.08.1996 sub Creasta Cocoșului (M-ții Gutâi).

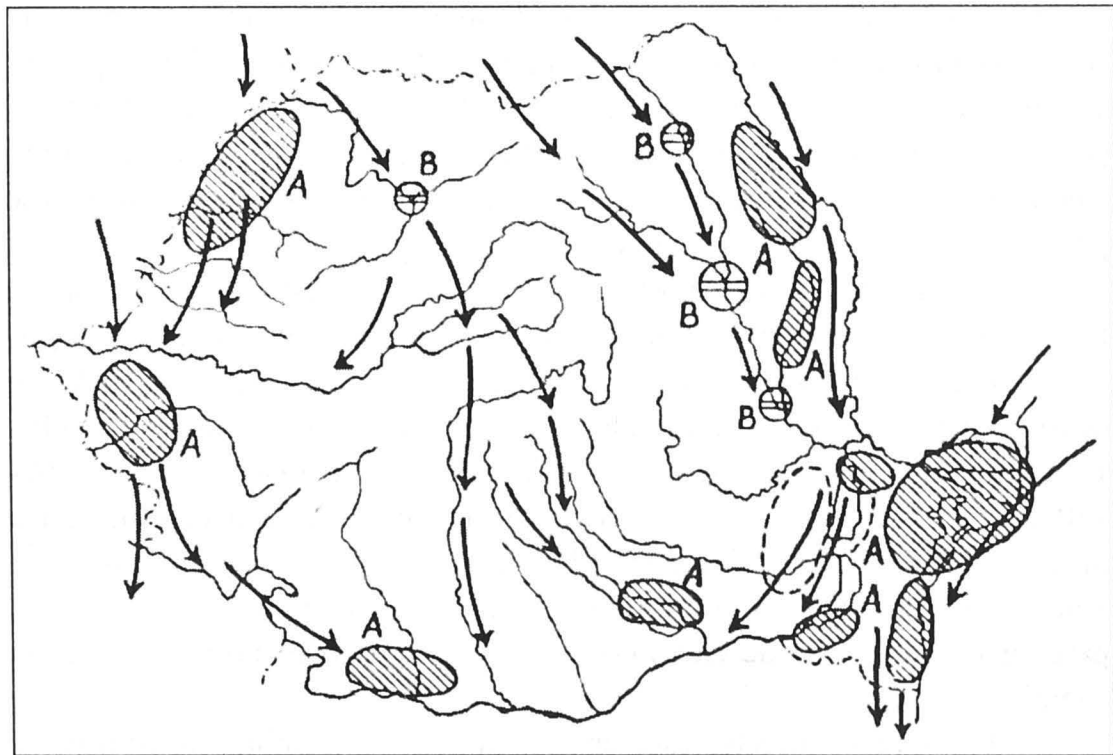

Fig. nr. 131 – Zonele de concentrație a păsărilor acvatice din România în timpul reproducerii și a migrației: A – zone de reproducere migrație; B – zone de concentrare în timpul reproducerii (Papadopol, 1968)

În prima parte a lunii septembrie începe “scurgerea” paseriformelor prin văi în aval. În Depresiunea Baia Mare, direcția generală a acestei migrații este E-V, pe valea și culoarul Someșului și apoi a Tisei spre Câmpia Panonică.

Cu ocazia acestei migrații, multe exemplare din diferite specii nu ocolesc nici municipiul Baia Mare, dar punctul cel mai important în migrație din zona cercetată este confluența Lăpușului cu Someșul (Bușag), unde căile locale de migrație confluează pentru grupuri de păsări aparținând speciilor *Acrocephalus palustris*, *Muscicapa striata*, *Motacilla alba*, *M. cinerea*, *Phylloscopus collybita*, *Ph. trochilus*, *Ph. sibilatrix* etc.

Tot în această lună, trec și berzele negre (*Ciconia nigra*). Bunăoară, la data de 17.09.1967, au fost observate 10 exemplare deasupra Vârfului Pleșca din M-ții Gutâi, la 1291 m altitudine.

La sfârșitul lunii septembrie, începe coborârea sturzilor de vâsc (*Turdus viscivorus*), iar migrația mierlei gulerate (*Turdus torquatus*) s-a petrecut întotdeauna foarte subit, neobservată. Totuși, la 18.09.1981, au fost semnalate cârduri de 50-60 exemplare de mierlă gulerată care migrau spre sud, deasupra Platoului Vulcanic Gutâi (800-900 m altitudine) întrerupându-și temporar pasajul în plantațiile tinere, dar bogate în arbuști fructiferi (zmeur, mure, soc etc.). În luna octombrie, se petrece și pasajul celorlalți sturzi în zăvoaiele râurilor. Ne părăsește *Turdus philomelos* și sosesc primele stoluri din populațiile nordice de *Turdus pilaris*.

În timpul migrației postnupțiale se poate remarca în Depresiunea Baia Mare un pasaj foarte intens de ciori, de 85-90 % de *Corvus frugilegus* și de 10-15 % de *Corvus monedula*. Această migrație are direcția E-V, pe deasupra văilor băimărene, mai ales a Someșului, în stoluri dispersate (10-15 exemplare), adunându-se în bazinul Tisei în cârduri mari (în medie, 100-120 exemplare). Acest pasaj începe în prima parte a lunii octombrie (în medie 10-12 octombrie) și ține până la 5-6 noiembrie, cu mici întreruperi. În zilele când pasajul este în toi, acesta poate ajunge la 7-8 ore pe zi, parcurgând astfel mii de exemplare din zonă spre vest, urmând cursul și câmpia aluvionară a Tisei.

Tot această direcție este urmată în lunile octombrie-noiembrie de gâște (*Anser anser*), fapt constatat de noi și în Maramureș (*Ardelean și Béres*, 2000).

În luna noiembrie, asistăm la sosirea cocoșarilor (*Turdus pilaris*), începând cu data de 17-19 octombrie, pasajul fiind în toi pe 17-18 noiembrie, terminându-se la începutul lui decembrie. Tot acum sosește și mătăsarul (*Bombycilla garrulus*), în anii de invazie.

Direcția E-V este urmărită, și de speciile de gâște (*Anser anser*, *A. fabalis* etc.). Când iernile sunt geroase, stoluri întregi de gâște iermează pe lângă Someș și lacurile de acumulare din zonă.

În luna noiembrie, trec peste Depresiunea Baia Mare multe specii nordice, continuându-și pasajul și în luna decembrie.

În unele cazuri, este greu de stabilit dacă este vorba de o specie de pasaj sau de un oaspete de iarnă. Așa este cazul nagățului (*Vanellus vanellus*), ale cărui stoluri numeroase (80-100 exemplare) trec prin zonă în luna noiembrie. Exemplare izolate au fost văzute și în lunile decembrie și ianuarie. În aceeași situație, se află și lișița (*Fulica atra*) sau becațina comună (*Gallinago gallinago*).

Sitarul (*Scolopax rusticola*) trece prin Depresiunea Baia Mare în lunile septembrie și octombrie.

Un pasaj spectaculos de răpitoare a fost semnalat (*Ardelean și Béres*, 2000) în data de 6.11.1981, la ora 10, în partea nordică a Platoului Vulcanic Oaş-Maramureş, când, în mai puțin de o jumătate de oră, au fost observate 25 exemplare de răpitoare de zi, aparținătoare următoarelor specii: *Buteo lagopus* – 15 exemplare, *B. buteo* – 6 exemplare, *Circus cyaneus* – 2 exemplare, *Aquila clanga* – 2 exemplare.

Pentru clarificarea migrației păsărilor din Depresiunea Baia Mare, ca și în Maramureş, trebuie să menționăm câteva observații mai importante din zonă, după cum urmează: *Gavia arctica*, pe Someş la Mireşul Mare și Tâmaia (19.01.2002); *Cygnus olor*, pe lacurile piscicole de la Ariniş (17.03. și 26.04.2006) și pe lacul de decantare de la Bozânta Mare (22.03.2003); *Bucephala clangula*, pe Someş și pe lacurile de la Ariniş, în mai multe rânduri; *Aythya fuligula*, în aceleași locuri; *Aythya ferina*, pe Someş de la Țicău la Someșeni (stol mixt – 3.11.2002); *Grus grus*, la Dănești pe Someş (10.10.2006); *Aquila pomarina*, pe Lăpuş la Lăpuşel (25.07.2000); *Falco peregrinus*, pe piemontul Gutinului (26.10.1981), *Plectrophenax nivalis*, pe Platoul Vulcanic (29.10.1982). Unele dintre speciile menționate au corespondente naturalizate la Muzeul Maramureşului din Sighetu Marmației sau în colecția faunistică a Universității de Nord Baia Mare.

La datele de mai sus, se adaugă și unele considerații din literatura mai veche – *Frivaldszky*, 1871, *Paszlavszyk*, 1918; *Paşcovschi*, 1958 – care, de asemenea, contribuie la clarificarea migrației din zona cercetată.

Din toate aspectele semnalate până acum putem formula următoarele concluzii despre migrația de toamnă a păsărilor în Depresiunea Baia Mare: a) se desfășoară o migrație de toamnă foarte puternică, ce are loc în lunile august-septembrie, cu mai multe apogee în funcție de fenologia speciei și a grupului care migrează (unul la sfârșitul lunii august și începutul lunii septembrie la speciile din genurile *Ciconia*, *Apus*, *Coracias*, *Motacilla*, *Muscicapa*, *Phylloscopus*, *Acrocephalus* etc.; altul în luna octombrie la *Turdidae* și *Corvidae*, precum și în luna noiembrie, când sosesc în masă oaspeții de iarnă, care aparțin familiilor *Gaviidae*, *Anatidae*, *Bombycillidae* etc.); b) în luna decembrie se prelungește migrația la majoritatea populațiilor de păsări acvatice; c) s-a stabilit foarte precis trecerea prin zonă a speciei *Bucephala clangula* la sfârșitul lunii noiembrie și începutul lunii decembrie (*Béres*, 1982).

La fel ca în Maramureș, și în această zonă, în migrația de toamnă, păsările urmăresc tot trei direcții generale: 1. NE-SV (păsările acvaticе, corvidele și multe paseriforme); 2. NV-SE (berzele și răpitoarele de zi); 3. S-N, neocolind masivele muntoase (multe paseriforme).

Pasajul de primăvară al păsărilor prin Depresiunea Baia Mare. Primăvara, găștele vin din aval pe Tisa și apoi pe Someș (direcția V-E), în lunile martie-aprilie, iar berzele trec prin zonă mult mai neobservate decât toamna.

Primele exemplare de berze au fost observate în prima parte a lunii martie (8-12 martie), iar migrația masivă se petrece la sfârșitul aceleași luni (28-30 martie), când sunt văzute aproape peste tot în zonă. De multe ori, însă, pasajul se prelungește chiar până la sfârșitul lunii aprilie, fapt semnalat și de *Mătieș* (1968). De asemenea, suntem de acord cu afirmația că există deplasări însemnate de berze și în timpul nidificării.

În perioada migrației prenuptiale se mai remarcă un evident și puternic pasaj de nagât (*Vanellus vanellus*), pe direcția NV, iar primele exemplare apar în perioada 10-20 martie. În general, deplasările nagățului sunt foarte vizibile, când temperatura scade brusc în timpul migrației, iar pasajul este frânat sau întrerupt, cum s-a întâmplat în mai mulți ani. Această scădere de temperatură are influență și asupra altor specii, ca *Anas querquedula*, *A. platyrhynchos*, *A. acuta*. Pasajul rațelor cărâitoare se prelungește până la 15 aprilie, perioadă în care se pot întâlni cârduri mai mici sau mai mari (30-40 exemplare), în special pe Someș și Tisa, și chiar pe pâraiele de munte. Dar, multe specii migrează pe cursuri de ape montane, nerespectând punctele cardinale.

În cazul pasajului de primăvară putem formula, de asemenea, unele concluzii cu privire la migrația păsărilor în Depresiunea Baia Mare: a) unele specii vin pe culoarul Someșului, înaintând în direcția V-E și trec în Munții Igriș, Gutâi, Lăpușului și Țibleșului, ca *Anser anser*; b) alte specii oaspeți de vară vin pe culoarul Someșului până în interiorul depresiunii și de acolo urmăresc văile laterale, afluate, în principal a Săsarului, neținând cont de punctele cardinale, ca speciile genurilor *Phylloscopus*, *Sylvia* etc. (*Cătuneanu și colab.*, 1972); c) migrația păsărilor de baltă este foarte vizibilă și prelungită, când în perioada de pasaj (luna martie) trec mase de aer mai reci; d) direcția migrației de primăvară este inversată față de cea de toamnă și decurge mai repede, fiind, în general, mult mai puțin sesizabilă decât cea de toamnă; e) Valea Someșului joacă un rol foarte important în

migrație, în prelungirea Tisei, pe care o putem considera calca principală de migrație pentru Depresiunea Baia Mare, atât toamna cât și primăvara, dar o cale secundară în raport cu Tisa.

Pentru acest considerent, am realizat o atentă analiză a pasajului de primăvară pe cursul inferior al Someșului.

Pasajul de primăvară pe cursul inferior al Someșului. S-a studiat sectorul de la strămtorile Țicăului până la ieșirea din țară a Someșului, în perioada 12 martie – 10 aprilie 2003, cu atenție asupra cursului Someșului și a lacurilor piscicole care îl însoțesc (Ariniș, Bozânta Mare, Balastiera Apa, Adrian, Bercu și Mofin), aspect, de asemenea, prezentat la Simpozionul Național de Ornitologie de la Satu Mare din septembrie 2004.

Rezultatele înregistrate de noi în acest sens sunt redată în **tabelul sinoptic nr. 33** (*Ardelean și Béres, 2003-2004*). Redăm în continuare observațiile și concluziile ce pot fi desprinse din această cercetare.

12.III.2003. a) Heleșteele de la Mofinu Mic sunt acoperite cu pod de gheață. De aceea, păsările acvatice sosite în pasaj s-au concentrat doar pe lângă râul Crasna, pe albia majoră inundată, iar ciorile, graurii și chiar pescărușii râzători se hrăneau pe terenurile agricole învecinate, acoperite cu o peliculă subțire de apă, colectând râme, insecte, larve ieșite la suprafață datorită apei. Șorecarii se hrăneau cu șoareci, de asemenea, ieșiți la suprafață.

b) Din punct de vedere fenologic, erau sosiți nagâții, ratele cârâitoare, stârcii, graurii, iar ratele mari erau în toiul migrației.

c) Potrivit tabelului sinoptic, se desfășura un pasaj apreciabil care este consecința strămutării lui de pe Mlaștina Ecedea, asanată, pe heleșteele naturalizate din sudul ei.

13.III.2003. Someșul este în albie. Valea Sălajului însă inundă terenurile din zonă, care sunt locuri favorabile pentru concentrări de păsări acvatice în pasaj.

a) Pe Someș la podul Ardușat - unde totdeauna s-au observat păsări pe bancuri de nisip și în apă puțin adâncă - am identificat îndeosebi felurite rațe, ca rața mare (50 exemplare) sau rața sunătoare (7 exemplare).

b) Pe câmpiile acoperite parțial de apă spre heleșteele de la Ariniș se aflau sturzi în stoluri mari de (150-200 exemplare) și foarte frecvent șorecarul comun (14 exemplare).

c) În jurul heleșteelor de la Ariniș și pe Valea Sălajului inundată au apărut specii acvatice interesante, pe lângă rața mare (30 exemplare): rața sunătoare (4 exemplare), rața cu cap castaniu (10 exemplare), egreta mare (1 exemplar), stârcul cenușiu (2 exemplare) etc.

Tabelul sinoptic nr. 33 - Date privind pasajul de primăvară pe cursul inferior al Someșului în perioada III-IV.2003

Specii / Localitatea, data	ARINIȘ			SOMEȘ - ARDUSAT				L. BOZANTA		L. APA	L. ADRIAN		L. BERCU	L. MOFTIN
	13.III	22.III	10.IV	12.III	16.III	22.III	10.IV	22.III	10.IV	9.IV	13.III	9.IV	9.IV	12.III
PODICIPEDIFORMES														
1. Podiceps cristatus L.		1	14									2	10	
2. Podiceps griseigena L.			3							3		1		
3. Podiceps nigricollis L.				1	1									
4. Podiceps ruficollis L.										3				
PELECANIFORMES														
5. Phalacrocorax carbo L.													7	
CICONIIFORMES														
6. Egretta garzetta L.					2									
7. Ardea alba L.	1	16				1								
8. Ardea cinerea L.	2	47	4	2	1			7	1			60	20	10
9. Ciconia ciconia L.		1										3		
10. Ciconia nigra L.													1	
ANSERIFORMES														
11. Cygnus olor L.		1	3					1						
12. Cygnus cygnus L.		3												
13. Cygnus bewickii L.					1									
14. Anser anser L.												7		
15. Anser albifrons					3									

Specii / Localitatea, data	ARINIȘ			SOMEȘ - ARDUSAT				L. BOZANTA		L. APA	L. ADRIAN		L. BERCU	L. MOFTIN
	13.III	22.III	10.IV	12.III	16.III	22.III	10.IV	22.III	10.IV	9.IV	13.III	9.IV	9.IV	12.III
16. <i>Anas platyrhynchos</i> L.	37	36	208	50	40	2		18	80	15		60	>200	>500
17. <i>Anas penelope</i> L.		14	22										50	
18. <i>Anas crecca</i> L.			30		8				10				30	
19. <i>Anas acuta</i> L.			4		2									
20. <i>Anas querquedula</i> L.	2	18	112	7	20				4	8			>300	30
21. <i>Anas clypeata</i> L.		1	12										40	
22. <i>Aythya ferina</i> L.	10	12	15							5		1		
23. <i>Aythya nyroca</i> L.	7	4	12										40	
24. <i>Aythya marila</i> L.			1		8									
25. <i>Bucephala clangula</i> L.	4	2		7	13					2				
26. <i>Mergus merganser</i> L.		3												
CHARADRIIFORMES														
27. <i>Vanellus vanellus</i> L.	90	320		60		110	80				1500	1	50	82
28. <i>Scolopax rusticola</i> L.					2									
29. <i>Lymnocyptes minimus</i> L.						1								
30. <i>Tringa ochropus</i> L.												2		
31. <i>Larus canus</i> L.		1								1			50	91
32. <i>Pluvialis apricaria</i> L.		200												
PASSERIFORMES														
33. <i>Sturnus vulgaris</i> L.	500	700	200			80	30				2000			80

16.III.2003. Se continuă observațiile pe Someș, la Pod Ardușat, unde observăm: rața mare (40 exemplare), rața cârâitoare (20 exemplare), rața sunătoare (13 exemplare), nagât (110 exemplare), rața sulițar (2 exemplare), rața mică (8 exemplare), gărlița (3 exemplare), rața cu cap negru (8 exemplare), egreta mică (2 exemplare), corcodelul cu gât negru (1 exemplar). Constatăm, deci, o mare și diversificată concentrare de păsări, ceea ce dovedește că această stațiune este un punct important în pasaj.

22.III.2003. Revenim pe Someș, pe un timp rece (-5°C), când bălțile sezoniere și unele heleștee sunt înghețate, iar vântul este puternic. Aproape că nu mai observăm păsări acvatice.

a) Pasajul pare oprit datorită condițiilor meteorologice (ninge) și a lipsei de hrană. Sunt prezenți doar nagății și sturzii care nu au mai continuat migrația spre nord și spre zonele muntoase, rămânând cu miile prin văile râurilor zonei.

b) Iazurile piscicole din vecinătatea Someșului au parțial pod de gheață, la fel și bălțile sezoniere. De aceea, stârcul cenușiu și egreta mare se hrănesc pe arătura proaspătă din jur.

c) În schimb, pe heleșteele mari neînghețate, constatăm o prezență remarcabilă a unor păsări acvatice foarte rare. Astfel, ferestrașul mare - specie ce iernează pe litoral sau pe fluviile și râurile mari din vestul Europei - este prezent în număr mare (38 exemplare la Ariniș și 4 exemplare pe Someș, la Ardușat), la fel și rața fluierătoare (14 exemplare la Ariniș și 50 exemplare la Bercu), deși nu este o specie frecventă în pasaj.

d) Constatăm un număr mic de exemplare de rața mare, deoarece la această specie pasajul s-a terminat, rămânând doar populația autohtonă împărțită în perechi.

e) Surprinde prezența unor păsări pe lacul de la Bozânta Mare, lac de decantare a nămolului de flotație din Baia Mare, care conțin și cianuri. Singura explicație este că lacul nu este înghețat. Aici am întâlnit: rața mare (80 exemplare), rața cârâitoare (4 exemplare), stârcul cenușiu (8 exemplare), rața mică (10 exemplare), lebăda cucuiată (1 exemplar).

9.IV.2003. Sunt vizitate lacurile și heleșteele din Câmpia Someșului. Temperatura 0°C , iar vântul este puternic.

a) Lacul de la Balastiera Apa este un lac de origine antropogenă (de aici se aprovizionează cu nisip fin o bună parte din județele Satu Mare și Maramureș), cu vegetație acvatică specifică, care și după naturalizare a suferit o presiune antropică intensă. De aceea, în cursul anului, este vizitat de

puține păsări. Totuși, pentru pasaj are o anumită valoare. Astfel, în acesta au fost observați mai mulți și diverși corcodei (corcodele mic - 3 exemplare; corcodele cu gât roșu - 3 exemplare) și rațe (rața mare - 16 exemplare; rața cârâitoare - 8 exemplare; rața cu cap castaniu - 5 exemplare; rața sunătoare - 2 exemplare).

b) Pe lacul de la Adrian, din cauza vântului puternic, păsările s-au retras în vegetație. De aceea, s-au observat puține păsări acvatice, numai rața mare (30 exemplare) și stârcul cenușiu (40 exemplare), existând, fără îndoială, o importantă colonie a ultimei specii și în pădurile învecinate de pe Tur.

c) Heleșteele de la Bercu dovedesc și de această dată că sunt un excepțional loc de pasaj. În această zi, notăm: rața mare - circa 100 perechi, rața cârâitoare - 150 perechi, rața fluierătoare - 20 perechi, rața mică - 15 perechi, rața lingurar - 20 perechi, stârcul cenușiu - 20 exemplare, corcodele mare - 5 perechi; iar ca specii rare: cormoranul mic - 7 exemplare și barza neagră - 1 exemplar.

10.IV.2003. Timp rece (0°C), vânt puternic, vreme nefavorabilă pentru observații.

a) Pe Someș, la Podul Ardușat, nu întâlnim decât 2 exemplare de *Tringa sp.*

b) În lunca Someșului (la Hideaga) erau totuși circa 250-300 exemplare de limicole, pe care nu le-am putut determina, dintre care am capturat 1 exemplar de pasăre de pasaj foarte rară - care cuibărește în extremul nordic al Europei - *Lymnocyptes minimus*, ceea ce dovedește importanța ecologică a acestor zone umede.

c) În sistemul lacustru de la Ariniș a fost observată o mare diversitate de specii acvatice, aflate, de asemenea, într-o mare diversitate și abundență (21 specii). Cele mai numeroase sunt: rața mare - 104 perechi, rața cârâitoare - 56 perechi, rața mică - 15 perechi, rața fluierătoare - 11 perechi, lișița - 77 exemplare, corcodele mare - 7 perechi. A apărut, în mod accidental, și 3 exemplare de lebădă cucuiată.

Pe baza datelor mai vechi și a observațiilor de față, putem formula următoarele concluzii privind pasajul pe Valea Someșului:

1. Pe Valea Someșului are loc *un puternic și diversificat pasaj* (33 specii), dintre care 12 specii cu efective mari (ex. *Anas platyrhynchos*, *A. querquedula*, *Vanellus vanellus*), 10 specii mai rare (ex. *Podiceps nigricollis*, *Egretta garzetta*, *Ciconia nigra*, *Cygnus olor*, *C. cygnus*, *Aythya*

marila, Larus canus), iar 2 specii au apariție accidentală (*Phalacrocorax carbo* și *Lymnocyptes minimus*).

2. Pasajul este dominat de *Anseriformes* (16 specii, 48,6 %), *Charadriiformes* (6 specii, 18,3 %) și *Ciconiiformes* (5 specii, 15,3 %), iar zoogeografic de speciile paleartice (17 specii, 51,5 %).

3. Se menține un vechi drum de migrație pe Someș cu popasuri în toate lacurile aferente acestuia. Fiind o iarnă grea, au fost acceptate pentru popas și arii umede neprielnice (ca lacul de decantare de la Bozânta), doar pentru că majoritatea lacurilor din zonă au apele înghețate (aspect rar întâlnit în această iarnă).

4. Popasurile în pasajul de primăvară de pe Someș se realizează în prezent numai pe lacuri artificiale, mai ales piscicole. Cele mai căutate sunt lacurile cu grad avansat de naturalizare, cum sunt cele la Ariniș, Bercu, Moftin. Ele apar în zonele de asanare a ariilor umede din perioada 1965-1985 (mlaștinile Someșului, Turului, Livezii, Ecedea), suplinindu-le.

Pentru menținerea actualelor habitate aviene de pe Valea Someșului se impun a fi luate următoarele măsuri:

1. *Declararea unor rezervații ornitologice* pentru conservarea pasajului existent (Ariniș, cursul inferior al Turului, lacul Moftin).
2. *Restaurări ecologice* (Ecedea, Mlaștinile Livezii).
3. *Monitorizarea și cercetarea zonei.*
4. *Stimularea mișcării ecologice pentru protejarea acestor importante arii naturale.*

4.18. ECOLOGIA MAMIFERELOR DIN ZONA CERCETATĂ

Diversitatea reliefului și vegetației au favorizat instalarea unei însemnate faune de mamifere, așa cum reiese din **tabelul nr. 34**, dar mai puțin diversificată față de cea din Depresiunea Maramureșului (cu 10 specii mai puțin).

Asemeni celorlalte animale, și mamiferele au beneficiat de condiții de mediu complexe și diversificate, exprimată printr-o multitudine de habitate, precum pădurile de foioase, arborii scorburoși, pajiștile și luminișurile, văile râurilor, bălțile și mlaștinile, stâncăriile, așezările umane, gospodăriile izolate, ruinele, turlele de biserici, turnuri și ruine etc.

Din aceste microhabitate depresionare sau montane, au fost colectate

ori observate (direct sau după urme) exemplare aparținând la 46 specii de mamifere, care însumate reprezintă mamalofauna Depresiunii Baia Mare, față de circa 90 de specii, cât reprezintă întreaga faună de mamifere a României (dacă scădem, bineînțeles, speciile de mamifere marine).

Tabelul nr. 34 - Tabloul sinoptic al mamiferelor din Depresiunea Baia Mare

Nr. crt.	Specia	Originea zoogeogf.	Habitatul					Frecvența		
			GM	PC	PF	TD	A	R	F	FF
1.	<i>Erinaceus concolor</i>	central-european				+		+		
2.	<i>Erinaceus roumanicus</i>	central-european				+		+		
3.	<i>Talpa europaea</i>	central-european	+			+			+	
4.	<i>Neomys fodiens</i>	central-european					+		+	
5.	<i>Neomys anomalus</i>	central-european					+	+		
6.	<i>Sorex araneus</i>	central-european	+	+	+	+		+		
7.	<i>Sorex minutus</i>	palaearctic			+			+		
8.	<i>Rhinolophus ferrum-equinum</i>	mediteranean				+		+		
9.	<i>Rhinolophus hipposideros</i>	central-european				+		+		
10.	<i>Myotis myotis</i>	european			+	+		+		
11.	<i>Myotis blythii</i>	mediteranean				+			+	
12.	<i>Myotis brandti</i>	-			+	+		+		
13.	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	central european				+			+	
14.	<i>Vespertilius murinus</i>	palaearctic			+			+		
15.	<i>Lepus europaeus</i>	central european	+		+	+				+
16.	<i>Sciurus vulgaris</i>	european		+	+				+	
17.	<i>Spermatophilus citellus</i>	european	+							
18.	<i>Cricetus cricetus</i>	palaearctic				+		+		

Nr. crt.	Specia	Originea zoogeogf.	Habitatul					Frecvența		
			GM	PC	PF	TD	A	R	F	FF
19.	<i>Glis glis</i>	central european			+				+	
20.	<i>Muscardinius avellanarius</i>	central european		+	+			+		
21.	<i>Rattus norvegicus</i>	cosmopolit				+				+
22.	<i>Mus musculus</i>	ubicvist				+				+
23.	<i>Mycromis minutus</i>	paleartic				+			+	
24.	<i>Apodemus flavicollis</i>	european		+	+			+		
25.	<i>Apodemus sylvaticus</i>	european		+	+			+		
26.	<i>Apodemus agrarius</i>	central-european			+	+		+		
27.	<i>Ondatra zibethicus</i>	nord-american					+		+	
28.	<i>Microtus arvalis</i>	sud-est european	+			+				+
29.	<i>Microtus agrestis</i>	central-european				+		+		
30.	<i>Microtus taticus</i>	endemit-carpatic		+				+		
31.	<i>Arvicola terrestris</i>	central-european					+	+		
32.	<i>Sus scrofa</i>	est-european		+	+					+
33.	<i>Cervus elaphus</i>	central-european		+	+				+	
34.	<i>Capreolus capreolus</i>	paleartic			+	+				+
35.	<i>Vulpes vulpes</i>	central-european	+	+	+	+				+
36.	<i>Canis lupus</i>	central-european		+	+			+		
37.	<i>Ursus arctos</i>	paleartic		+	+			+		
38.	<i>Lutra lutra</i>	paleartic					+		+	
39.	<i>Meles meles</i>	european		+	+				+	
40.	<i>Mustela nivalis</i>	european				+			+	
41.	<i>Mustea erminea</i>	central-est european				+		+		

Nr. crt.	Specia	Originea zoogeogf.	Habitatul					Frecvența		
			GM	PC	PF	TD	A	R	F	FF
42.	<i>Putorius putorius</i>	european				+	+			+
43.	<i>Martes martes</i>	european		+	+				+	
44.	<i>Martes foina</i>	european		+	+				+	
45.	<i>Felis silvestris</i>	central-european			+				+	
46.	<i>Lynx lynx</i>	paleartic		+	+			+		
	TOTAL		5	15	23	23	6	23	15	8

Notă: GM = gol de munte (etaj subalpin); PC = păduri de conifere; PF = păduri de foioase; TD = terenuri deschise, fânețe, pășuni cu pâlcuri de tufe etc., așezări omenești; A = acvatic și umed; R = rar; F = frecvent; FF = foarte frecvent

Deci, Depresiunea Baia Mare deține aproximativ 51 % din mamalofauna întregii țări, lipsind speciile caracteristice golurilor alpine și etajului subalpin, precum și o mare parte din speciile întâlnite în pădurile de rășinoase.

Avem convingerea însă că studii viitoare aprofundate vor releva prezența în zona cercetată a unor subspecii și chiar specii noi, mai ales din ordinele *Insectivora*, *Chiroptera* și *Rodentia*, deocamdată necercetate sistematic și aprofundat.

Mai trebuie reținut că dor 15 specii au populații frecvente și 8 specii foarte frecvente, ceea ce înseamnă că numai 50 % din mamalofauna locală este formată din specii cu populații viabile, viguroase, fiind mai legate de baza trofică decât păsările.

În fauna de mamifere a Depresiunii Baia Mare sunt predominante, ca număr de specii, rozătoarele (16 specii, 34 %), urmate de carnivore (14 specii, 28 %). Cu ponderi mai modeste mai contribuie ordinele *Chiroptera*, *Insectivora*, *Artiodactyla* și *Lagomorfa*.

Speciile de mamifere din Depresiunea Baia Mare nu oferă o mare diversitate în privința originii zoogeografice, dominând în proporție de 78 % speciile europene, dar mai ales cele central-europene, relevând apartenența geografică la această parte a bătrânului continent. De reținut, necesitatea de a proteja singurul endemit dintre mamifere din zonă, specia *Microtus tatricus*.

Ca habitate, predomină speciile din pădurile de foioase, gorunete și fâgete (23 specii, 50 %) și cele din terenurile deschise, unde sunt incluse și tufișurile, rariștile de pădure, așezările umane și agroecosistemele (20 specii, 43 %).

Totodată, în zona cercetată, există specii de mamifere cu largă răspândire, precum vulpea (*Vulpes vulpes*), căpriorul (*Capreolus capreolus*) sau șoarecele de câmp (*Microtus arvalis*), dar și specii tipice pentru anumite habitate, cum ar fi *Microtus tatricus* în pădurile de conifere.

Pădurile de foioase sunt mai bogate în specii de mamifere, începând cu rozătoarele și terminând cu mamiferele mari (*Ursus arctos* și *Cervus elaphus* etc.), dar specifice pentru aceste păduri sunt pârșul (*Glis glis*) și șoarecele pitic (*Mycomis minutus*).

În habitatele acvatice și umede se întâlnesc doar câteva specii caracteristice, fidele mediului acvatic, ca bizamul (*Ondatra zibethica*) și vidra (*Lutra lutra*).

Majoritatea speciilor (23 specii, 50 %) sunt specii slab reprezentate în zona cercetată, având frecvențe și densități critice, pentru care considerent ar trebui puse sub ocrotirea legii, precum *Erinaceus roumanicus*, *Neomys anomalus*, *Myotis brandti*, *Microtus tatricus*, *Canis lupus*, *Ursus arctos*, *Lynx lynx*.

Mamiferele mari cu valoare cinegetică, precum cerbul (*Cervus elaphus*), vidra (*Lutra lutra*) și ursul (*Ursus arctos*), și-au diminuat simțitor efectivele în principal datorită braconajului deosebit de extins în perioada 1990-2000, făcând ca efectivele acestor specii să scadă alarmant în unele locuri, sub efectivul critic. După ce interesul pentru blănurile prețioase a mai scăzut, se simte o îmbunătățire vizibilă a efectivelor, mai ales la jder și bursuc și chiar vidră.

De asemenea, putem sesiza și diferențe remarcabile între habitate similare. Bunăoară, la habitatele umede, constatăm o diversitate specifică remarcabilă în lunca și zăvoitul Someșului, iar la ecosistemele terestre forestiere în cvercineele din Munceii Băii Mari și în trupurile izolate de păduri din zona depresionară (ca în cele de la Lăpușel și Finteușul Mare), care funcționează practic ca niște ecotone cu interfețele pădure – terenuri agricole. Diferențele dintre acestea le fac modul de exploatare a ecosistemelor și presiunea antropică, diferită ca intensitate.

Se poate constata și o anumită migrație a mamiferelor. Mistrețul (*Sus scrofa*) se deplasează după hrană chiar până în câmpii, iar lupul (*Canis lupus*) ajunge până la marginea localităților. Există, deci, o migrație verticală sezonieră, mai mult din considerente trofice. Bunăoară, cerbul (*Cervus elaphus*) și căpriorul (*Capreolus capreolus*), în perioada de iarnă, coboară după hrană în zonele depresionare și colinare. Ursul (*Ursus arctos*)

ajunge toamna prin livezi și localități, unde, asemeni mistreților, se hrănește cu fructe și cu diferite produse agricole. Când zăpezile sunt mari, copitatele (cerbul, căpriorul etc.) coboară în partea depresionară a zonei.

Migrația propriu-zisă s-a observat numai la unele specii de chiroptere din zonă, dar fenomenul nu este încă suficient studiat.

Asupra mamalofaunei Depresiunii Baia Mare se exercită o puternică presiune antropică, care, la rândul ei, poate fi directă sau indirectă. În primul caz, includem vânătoarea excesivă și abuzivă, precum și braconajul în cele mai neînchipuite forme (capcane, lațuri, gropi de capturare), care afectează mai ales speciile de interes cinegetic, de la iepuri până la urși și cerbi. Cea de-a doua grupă este și mai păgubitoare, deoarece factorii incluși aici (desecări, canalizări, regularizări etc.), pot determina distrugerea unor habitate întregi, așa cum se va putea vedea în capitolul următor.

5. CONSIDERAȚII PRIVIND ZOOGEOGRAFIA DEPRESIUNII BAIA MARE

5.1. DEPRESIUNEA BAIA MARE, PARTE A PROVINCIEI DACICE

Din punct de vedere zoogeografic, zona cercetată aparține *Regiunii Palearctice, Subregiunii Euro-Siberiene, Provinciei Dacice*.

Ca parte a Provinciei Dacice, Depresiunea Baia Mare este o zonă unde majoritatea speciilor de vertebrate sunt elemente central-europene, iar un alt grup numeros aparține faunei de tip euro-siberian. Datorită variației condițiilor naturale oferite de relieful montan al zonei, putem sesiza o etajare a faunei pe altitudine, dar nu foarte riguroasă. Astfel, elementele central-europene domină în etajul nemoral, mai ales în fâgete (*Drugescu, 1994*).

Dintre vertebrate, mai bine reprezentate sunt în această provincie, ca în Maramureș, următoarele specii cu areal central-european: brotăcelul (*Hyla arborea*), năpârca (*Anguis fragilis*), șarpele de alun (*Coronella austriaca*), pițigoiiu moțat (*Parus cristatus*), muscarul gulerat (*Ficedula albicollis*), pârșul de alun (*Muscardinus avellanarius*), pârșul mare (*Glis glis*), șoarecele gulerat (*Apodemus flavicollis*), căpriorul (*Capreolus capreolus*), dihorul (*Putorius putorius*), pisica sălbatică (*Felis silvestris*), iar dintre speciile cu areal eurosiberian: șopârla de munte (*Zootoca vivipara*), vipera (*Vipera berus*), huhurezul mare (*Strix uralensis*), alunarul (*Nucifraga caryocatactes*), mătăsarul (*Bombycilla garrulus*), forfecuța (*Loxia curvirostra*), căldărașul (*Pyrrhula pyrrhula*), veverița (*Sciurus vulgaris*), ursul brun (*Ursus arctos*) și râsul (*Lynx lynx*).

5.2. DIFERENȚE REGIONALE FAUNISTICE ÎN ZONĂ

Pot fi constatate mai multe diferențe regionale în ansamblul faunistic al Depresiunii Baia Mare. Se disting diferențe legate de particularitățile morfologice ale vertebratelor, diferențe în manifestările fenologice și diferențe privind anumite structuri originale.

Datorită condițiilor de mediu oferite de zonă (climat răcoros și umed), apar mai multe particularități morfologice la vertebrate. Spre exemplu, vipera (*Vipera berus*) este reprezentată aici și prin forma de culoare neagră melanică (*V. b. prester*), aspect sesizat și în colorația fluturilor

Cât privesc manifestările fenologice ale unor specii, se constată decalaje mari (de cca. 2-3 săptămâni) între momentul declanșării migrației față de zonele din sudul țării, ca în cazul muscarului gulerat (*Ficedula albicollis*), turturicăi (*Streptopelia turtur*), silviei cu cap negru (*Sylvia atricapilla*) etc. Apare, însă, mai devreme aici decât în centrul Transilvaniei (Munteanu, 1974, 1980), lăstunul mic (*Delichon urbicum*) și prepelița (*Coturnix coturnix*).

O altă particularitate a ornitofaunei zonei este coborârea unor specii montane la altitudini joase, cum este cazul speciilor uliul păsărar (*Accipiter nisus*), huhurezul de iarnă (*Strix uralensis*), pițigoii de munte (*Parus montanus*) și mugurarul (*Pyrrhula pyrrhula*).

În complexele faunistice din habitatele oferite de condițiile speciale din ținuturile montane băimărene apar structuri originale care ocupă anumite arii, bunăoară în condițiile restrictive ale turbăriilor oligotrofe (tinoave), aflate la altitudinea de 800-1200 m. Tinoavele de pe Platoul Vulcanic Oaș-Maramureș oferă însă condiții optime pentru multe specii de amfibieni (*Triturus montandoni*, *Rana arvalis* etc.), fiind, totodată, și loc de hrănire pentru păsările acvatice (*Ardea cinerea*, *Anas querquedula*, *Gallinago gallinago* etc.).

5.3. DINAMISMUL FAUNEI ZONEI

Fauna zonei este într-o continuă schimbare. În ultimii ani, aceasta s-a accentuat tot mai vizibil, în primul rând datorită modificării habitatelor, ca urmare a presiunii antropogene (defrișări, desecări, plantații etc.). Elementele cu cerințe ecologice pretențioase, adaptate numai la anumite condiții (cu spectru ecologic îngust), dispar sau își restrâng arealul. Dimpotrivă, speciile mai adaptabile la condițiile schimbate de mediu, îndeosebi cele antropofile, își măresc arealul și densitatea indivizilor. Asemenea fenomene au putut fi constatate și în cazul evoluției faunei, mai ales de vertebrate din Depresiunea Baia Mare.

Constatările noastre privind dinamica faunei zonei se bazează în mod special pe cercetările proprii de peste un deceniu. Acestea au fost comparate și cu sursele bibliografice existente, care sunt însă relativ sărace, lacunare. Dinamismul faunei zonei este atât de intens încât noi am putut constata schimbări substanțiale în structura faunei de vertebrate chiar și în perioada investigațiilor proprii.

Unele specii au dispărut din zonă, altele și-au restrâns arealul, iar densitatea a ajuns în stare critică. De asemenea, altele au intrat în fauna zonei, și-au extins arealul și au devenit chiar specii dominante în habitatele ocupate.

Datorită unor particularități impuse de habitatele optime, abordăm separat fauna acvatică de cea terestră.

- *Fauna acvatică* (ihtiofauna). Se remarcă fenomenul înaintării speciilor de coline și de șes spre apele din zonele montane, iar speciile caracteristice de aici s-au retras în pâraiele montane sau au dispărut din unele cursuri de apă. Astfel, s-a sesizat înaintarea știucii (*Esox lucius*) și a bibanului (*Perca fluviatilis*), expansiunea scobarului (*Chondrostoma nasus*) în zonă, reducerea efectivului sau chiar dispariția lipanului (*Thymallus thymallus*) din multe cursuri de apă ale zonei. Aceste schimbări se datoresc degradării apelor din zonă, mai ales ale Săsarului, datorită exploatărilor miniere de la Baia Mare, Șuitor, Căvnic.

- *Fauna terestră*. De la sfârșitul secolului XIX încoace au dispărut din fauna zonei mai multe specii de păsări și de mamifere. Alte specii și-au micșorat simțitor arealul și densitatea, ajungând într-o situație critică. Așa este cazul cocoșului de mesteacăn (*Lyrurus tetrix*), acvilei țipătoare (*Aquila pomarina*), stârcului pitic (*Ixobrychus minutus*) dintre păsări, și nurcii (*Mustela lutreola*) dintre mamifere.

În schimb, fauna Maramureșului a fost recompensată sub aspect cantitativ cu pătrunderea în acest district faunistic a unor specii în expansiune, care pot fi împărțite în: specii provenite din alte provincii zoogeografice și specii provenite din zonele învecinate.

- *Specii provenite din alte provincii zoogeografice*. În această categorie pot fi incluse următoarele specii prezente în zonă provenite din sud: guguștiucul (*Streptopelia decaocto*), cânărașul (*Serinus serinus*), ciocănitoarea de grădină (*Dendrocopos syriacus*), precum și sturzul de iarnă (*Turdus pilaris*), provenit din nord (origine siberiană). Dintre mamifere, sunt de menționat: bizamul (*Ondatra zibethicus*), de origine nord-

americană, fazanul (*Phasianus colchicus*), care a intrat spontan în fauna zonei, de-a lungul Tisei, din colonizări efectuate pe teritoriul ucrainian al Depresiunii Maramureșului.

- *Specii provenite din zonele învecinate.* Reprezintă o grupă de specii care au intrat în fauna zonei datorită unor schimbări efectuate în zonele învecinate. În această categorie intră unele specii de ciori (*Corvus frugilegus*, *C. monedula*), care, prin anii 1960, au devenit specii cuibăritoare în zonă, iar barza albă (*Ciconia ciconia*), considerată în secolul trecut de Kardos (în Szilágyi, 1876) o specie de pasaj rară, cuibărea deja prin anii 1950-1960 în zonă.

Aceste specii sunt în general antropofile sau antropotolerante și au un rol important în biocenoza ocupată, iar în unele cazuri devin chiar specii dominante.

Schimbări structurale în cadrul faunei locale. Aceste schimbări s-au petrecut sub influența activităților umane. Pădurile seculare au fost defrișate, iar etajele forestiere au fost fragmentate, deoarece activitățile umane s-au intensificat în zonele montane (pășunat intensiv, construcții de grajduri, cabane etc.).

Speciile cu cerințe ecologice specializate pentru habitate bine delimitate, nederanjate (de exemplu, pădurile seculare cu arbori scorburoși), și-au redus simțitor efectivul. În această categorie intră unele păsări răpitoare, porumbelul de scorbură (*Columba oenas*), bufnițele mari (*Bubo bubo*, *Strix uralensis*) dintre păsări, iar dintre mamifere râsul (*Lynx lynx*) și jderul de copac (*Martes martes*).

În general, speciile antropofile au intrat adânc în zonele muntoase, de unde în trecut lipseau. Așa este cazul unor specii de corvide (*Pica pica*, *Corvus corone cornix*) și graurul (*Sturnus vulgaris*). Ultima a devenit specia cea mai frecventă în pășunile montane la altitudinea de 900-1200 m.

În preajma construcțiilor izolate, au fost identificate o serie de specii antropofile, ca *Delichon urbicum*, *Hirundo rustica*, *Rattus norvegicus*, *Mus musculus* etc.

În desișul pădurilor au urcat multe specii caracteristice zonelor colinare: *Sylvia curruca*, *Lanius collurio*, *Emberiza citrinella*, *Perdix perdix* și *Coturnix coturnix*. Ultimele specii, ca și *Lepus europaeus*, pot fi întâlnite pe fânețele montane, la altitudinea de 1100-1200 m.

În plantațiile de rășinoase efectuate în etajul nemoral la altitudini mai coborâte au pătruns o serie de specii caracteristice pentru acest habitat,

ca *Nucifraga caryocatactes*.

În dinamica vertebratelor, un fenomen foarte important este migrația, dislocările de populații. La pești, migrația se leagă de deplasarea în amonte pentru depunerea icrelor primăvara, urmată de retragerea lentă spre apele mai mari, în zona cercetată spre Someș și Tisa. Toamna (luna octombrie), păstrăvul urcă în zonele de izvoare ale pâraielor de munte pentru a-și depune icrele.

Pasajul cel mai caracteristic și mai impresionant este la păsări. Acest fenomen a fost tratat deja într-un capitol anterior. Se constată un pasaj vertical, toamna, când populațiile de păsări coboară din zonele montane spre zonele depresionare, iar primăvara fenomenul este invers. Aceste dislocări verticale se pot constata și la unele specii de mamifere mari (cerbi, căpriori etc.). Urșii și mistreții coboară, toamna, după hrană, vizitând culturile de porumb și de cartofi, precum și livezile.

Este evidentă și o migrație orizontală, un fenomen caracteristic pentru multe specii de păsări. Este cazul oaspeților de vară care ne părăsesc în sezonul rece și al speciilor de pasaj care venind din nord trec pe deasupra Depresiunii Baia Mare.

În anotimpul rece, sunt prezenți oaspeții de iarnă, pe lângă apele neînghețate, reprezentați prin specii acvaticice, iar potențialul de hrană a părții depresionare a zonei este folosit de speciile consumatoare de bace și de semințe, cum este cazul mătăsarului (*Bombycilla garrulus*).

5.4. ENDEMITELE ȘI RELICTELE ZONEI

În ihtiofauna Depresiunii Baia Mare se întâlnesc mai multe specii endemite dunărene, după cum urmează: babușca (*Rutilus rutilus*), porcușorul (*Gobio gobio*), porcușorul de șes (*Gobio albipinnatus*), porcușorul de nisip (*Gobio kessleri*), fusarul (*Zingel streber*)

Singura specie endemică de amfibieni pentru Carpații Orientali este *Triturus montandoni*, cu o răspândire largă în zonă, de la lacurile montane până în partea depresionară a acesteia.

Dintre păsări, fauna zonei nu cuprinde specii, ci numai subspecii endemice, ca *Strix uralensis macroura*, *Athene noctua dacicae*. Aceste subspecii sunt considerate de fapt endemite pentru toți Carpații sau întreaga Transilvanie.

Dintre mamifere, putem considera specie endemică doar rozătorul *Microtus (Pitymys) tatricus*, descris de *Kratochvil* în anul 1952, din Munții Tatra, găsit și în zona cercetată.

Unii autori, ca *G. Vasiliu* și *C. Șova* (1968), susțin prezența unor subspecii endemice în Carpați la cerb (*Cervus elaphus carpathicus*), căprior (*Capreolus capreolus transsylvanicus*), mistreț (*Sus scrofa attila*) etc, iar alți autori, precum *Cotta și Bodea* (1965), *Almășan* (1967), consideră că acestea sunt doar forme ecologice.

În țara noastră sunt considerate relice glaciare și postglaciare și unele specii, ce trăiesc în zonă, ca: *Vipera berus*, *Zootoca vivipara* sau *Microtus nivalis* etc.

În acord cu *Drugescu* (1994), putem concluziona că Munții Igriș-Gutâi din zona cercetată constituie un remarcabil nucleu speciogen, dovedind vigoarea proceselor de ecosinteză ce au loc în habitatele sale.

6. POLUAREA ȘI OCROTIREA FAUNEI DEPRESIUNII BAIJA MARE

6.1. POLUAREA ZONEI

Se pot lua în discuție atât unele forme de poluare naturală, cât mai ales cele de poluare artificială.

6.1.1. Aspecte ale poluării naturale în zonă

În această categorie putem include în primul rând unele fenomene de pantă, precum torenții și alunecările de teren, care au drept consecință degradarea sau îndepărtarea covorului vegetal, dar și a habitatelor necesare animalelor și omului.

La acestea, se adaugă inundațiile torențiale sau cele provocate de râul Lăpuș și mai ales de Someș, care se revarsă peste o bună parte a sudului Depresiunii Baia Mare, având efecte grave asupra ihtiofaunei, în general asupra faunei acvatice.

Un caz aparte îl reprezintă temperaturile ridicate din luna ianuarie 2007 – cu temperaturi peste 0°C (uneori chiar 14-15°C) și cu solul neacoperit cu zăpadă – care au însemnat influențe meteorologice asupra biologiei și fenologiei păsărilor. Totodată, datorită ploilor abundente, Someșul are un debit mare, acoperind lunca.

În asemenea condiții, o serie de specii de păsări acvatice au rămas în zonă, într-un număr considerabil de indivizi. Într-adevăr, au rămas în Depresiunea Baia Mare multe specii migratoare – cocoșarul (*Turdus pilaris*), în stoluri de sute de exemplare, graurii (*Sturnus vulgaris*), mulți, ciorile grive (*Corvus c. cornix*), 60-70 exemplare pe un singur câmp – deoarece apa freatică ajunsă la suprafață a antrenat o hrană abundentă.

La data de 25.01.2007, parcurgerea unui itinerar ce a cuprins Someșul la Ardușat și lacurile piscicole de la Ariniș ne-a permis observații ornitologice deosebit de prețioase odată cu încălzirea vremii. Pe Someș, pe un sector de 6 km, ce include și podul de la Ardușat, s-au identificat speciile *Anas platyrhynchos* (85 exemplare), *Aythya fuligula* (15 exemplare),

Mergus albellus (1 pereche) – prima observație a speciei în zonă - și *Buteo buteo* (2 exemplare). În drum, înainte de a pătrunde în localitatea Ariniș, pe câmp, am consemnat speciile *Turdus pilaris* (400-500 specii), *Sturnus vulgaris* (circa 100 exemplare, între cocoșari), *Corvus c. cornix* (50-60 exemplare), *C. monedula* (10 exemplare), *Pica pica* (relativ puține, 10 exemplare), toate hrănindu-se cu râme de pe câmp. Lângă șosea și chiar pe sârmele de electricitate și telefonie s-au observat exemplare din speciile: *Emberiza calandra* (60-70 exemplare, în grupuri de 5-11 exemplare), *Lanius excubitor* (7 exemplare), *Buteo buteo* (pe tot parcursul) și *Falco tinnunculus* (1 exemplar). În fine, în zona lacurilor piscicole de la Ariniș au rămas la iernat cel puțin 56 exemplare de stârci cenușii (*Ardea cinerea*), peste 40 de egrete mari (*Ardea alba*), 82 ferestrași mari (*Mergus merganser*), peste 500 rațe mari (*Anas platyrhynchos*), 15-20 exemplare de rață moțată (*Aythya fuligula*), 4 exemplare de pescăruș caspic (*Larus cochinnans*), 1 exemplar de pescăruș râzător (*Larus ridibundus*) și 3 exemplare de lebădă de iarnă (*Cygnus cygnus*).

De aici se pot trage câteva concluzii privind efectul încălzirii climei, și anume: a) pe Someș iernează multe specii de păsări acvatice și în efective foarte mari, ca rațele mari, rațele cu ciuf, ferestrașii și lebedele; b) rămân în zonă unii oaspeți de vară, precum *Sturnus vulgaris*, *Ardea alba*, *A. cinerea*, *Falco tinnunculus*, *Buteo buteo* etc.; c) datorită hranei abundente, cocoșarul (*Turdus pilaris*) și alte păsări iernează în număr mare, chiar în sute de exemplare.

Constatăm, deci, că temperaturile ridicate de iarnă, tot mai frecvent în ultimul timp provoacă perturbări în desfășurarea migrației, dar care sunt reversibile odată cu revenirea la normal.

6.1.2. Aspecte ale poluării artificiale în zonă

Într-un articol despre zonele sensibile din bazinele Someșului și Tisei (*Ardelean și Iosip*, 1998) este redată situația actuală a calității apelor din Depresiunea Baia Mare, pe baza datelor fizico-chimice și biologice furnizate de AGA Baia Mare în urma monitorizării râurilor Săsar, Lăpuș și Someș, precum și a lacului de acumulare Firiza-Strâmtori.

• **Râul Săsar.** Este degradat pe o lungime de 16 km, de la evacuarea E.M. Baia Sprie până la confluența sa cu râul Lăpuș. Se află într-o stare permanentă de degradare datorită deversării metalelor grele în concentrații

mari și a frecvențelor variații ale pH-ului între acid și alcalin. Sursele de impurificare care determinau această situație dramatică din punct de vedere ecologic erau: E.M. Baia Sprie, S.C. Romplumb S.A. Baia Mare, E.M. Herja, S.C. “Phoenix” S.A. Baia Mare, R.A. “Urbis” Baia Mare (evacuare de ape menajere neepurate din cartierul de pe malul drept al râului).

Fig. nr. 132 – Râul Săsar la Baia Mare cu ape deosebit de poluate

Deversarea în permanență de substanțe toxice în râul Săsar de către exploatările miniere amintite și unitățile de prelucrare metalurgică a dus la poluarea cronică a apei, ceea ce a influențat ecosistemul râului prin degradarea calității apei, respectiv prin reducerea treptată și apoi dispariția totală a biocenozei caracteristice. Cum acțiunea poluantă este mai îndelungată și repetată, efectele nocive sunt mai accentuate, afectând grav starea ecologică a râului. Astfel, au dispărut total organismele bentonice pe ultimul sector al râului, iar numărul de specii planctonice s-a redus la câteva forme de bacterii: *Beggiatoa*, *Zoogloea*, *Thiothrix*. Prezența bacteriei *Zoogloea* mai indică și o poluare organică a râului de către R.A. “Urbis” Baia Mare.

La acestea, se adaugă și poluările accidentale de pe Săsar (apoi în aval pe Lăpuș și Someș), cum a fost deversarea accidentală de ape cianurate din lacurile de nămol de flotație ale S.C. “Aurul” Baia Mare.

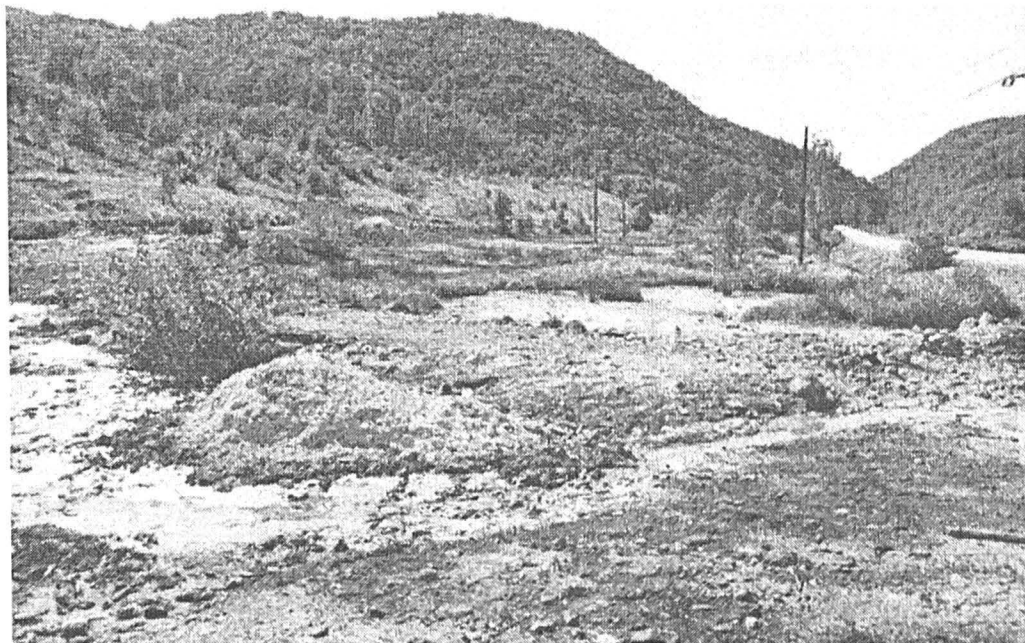

Fig. nr. 133 – Terenuri degradate de activitatea minieră la Strâmbu-Băiut

• **Râul Lăpuș**. Este degradat pe un sector de 7 km, de la confluența cu Săsarul și până la confluența cu Someșul, datorită substanțelor toxice deversate (metale grele și uneori cianuri). Este poluat de apele deversate de râul Săsar, iazul de decantare Bozânta și râul Băița, care colectează ape încărcate cu metale grele provenite de la E.M. Nistru. Consecința acestei poluări este depopularea râului Lăpuș după confluența cu râul Săsar. Din respectivul sector au dispărut organismele bentonice și s-au redus numărul speciilor planctonice. Spre deosebire de Săsar, în asociația planctonică a Lăpușului poluat apar, totuși, alge albastre (*Oscillatoria*) și diatomee (*Navicula*, *Synedra*, *Hantzschia*, *Nitzschia*).

• **Râul Someș**. Sectorul sensibil ecologic al Someșului din Depresiunea Baia Mare are lungimea de 33,5 km, situându-se între posturile hidrologice Ulmeni și Cicârlău.

Acest sector este influențat de surse de impurificare provenind din județele Sălaj și Cluj și ulterior de pe râul Lăpuș.

În perioadele secetoase de vară, datorită debitelor mici, a temperaturilor ridicate și a aportului de substanțe organice provenite din amonte de Ulmeni, aici se produce o dezvoltare excesivă a diatomeelor: *Cyclotella*, *Fragilaria* etc.

Fig. nr. 134 – Groapă de gunoi pe malul Lăpușului, la Strâmbu-Băiut

Fig. nr. 135 – Exploatare de balast din albia Someșului în aval de Ardușat

Iată situația din anul 1996 în cele două puncte extreme ale sectorului băimărean poluat al Someșului (**tabelul nr. 35**).

Tabelul nr. 35 - Numărul de celule și cantitatea de biomasă fitoplanctonică din apa râului Someș, la Ulmeni și Cicârlău

	Ulmeni			Cicârlău		
	VI	VII	VIII	VI	VII	VIII
nr. celule /dmc	4250000	4900000	535000	4100000	4995000	3200000
biomasa fitoplanctonică (mg/dmc)	3,711	3,921	4,101	3,231	3,930	2,932

• **Lacul Firiza-Strâmtori.** Sursele de impurificare ale lacului Firiza-Strâmtori sunt apele de vărsare de pe versanți, resturile vegetale, activitatea șantierului ACH Firiza și aportul natural al solului.

Calitatea inițială a apei din lacul Firiza-Strâmtori s-a degradat de-a lungul timpului, producându-se un început de eutrofizare naturală (îmbogățirea apei cu nutrienți pe cale naturală și mai puțin prin aport extern).

În perioadele secetoase, cu temperaturi ridicate, când scade și nivelul apei în lac, se observă o creștere mai accentuată a concentrației nutrienților și apariția fenomenelor de înflorire, în special în zona “spre baraj”, unde resturile vegetale căzute în apă formează un fel de peliculă verde-maronie, care reduce mult transparența apei. Se produc înfloriri cu *Pyrrophytae*, *Cyanophytae* și *Diatomee*. În anul 1996, apar înfloriri cu *Diatomee* (*Fragilaria*) și *Pyrrophytae* (*Peridinium*), conform **tabelului nr. 36**.

Tabelul nr. 36 - Situația înfloririi apei lacului Firiza-Strâmtori (1995-1996)

1995, luna VIII

- spre baraj

- la suprafață, biomasă fitoplanctonică: 5,2376 mg/dmc; înflorire cu alge albastre: *Coelosphaerium*, *Pyrrophytae* (*Peridinium*), *Diatomee* (*Fragilaria*);
- la 10 m adâncime, biomasă fitoplanctonică 3,9197 mg/dmc; înflorire cu *Pyrrophytae* (*Peridinium*), *Diatomee* (*Fragilaria*); N mineral total 0,397-1,019 mg/dmc; P total între 0,07 și 0,2 mg/dmc;

1996, luna VIII

- spre baraj

- la suprafață, biomasa fitoplanctonică: 9,4402 mg/;
- la 5 m adâncime, biomasa fitoplanctonică 8,569 mg/dmc;
- la 10 m adâncime, biomasa fitoplanctonică 8,6000115;
- la 20 m adâncime, biomasa fitoplanctonică 7,3225 mg/dmc;

- mijloc lac

- la 10 m adâncime, biomasa fitoplanctonică 3,8347 mg/dmc; N mineral total între 0,54 și 1,427 mg/dmc; P total între 0,056 și 0,904 mg/dmc.

În anul 1997, nu mai apar fenomene de înflorire, ci numai deplasări ale concentrației nutrienților. În consecință, din punct de vedere al gradului de troficitate, *lacul Firiza este un lac oligomezotrof cu trecere spre eutrofie.*

Fig. nr. 136 – Spumă celulozică pe Someș deversată la Dej

Totodată, o formă gravă de poluare este și poluarea aerului cu oxizi de sulf și plumb, iar acizii proveniți din substanțele chimice deversate modifică pH-ul în sensul creșterii acidității solului, cu consecințe nefavorabile asupra viabilității ecosistemelor.

6.2. EFECTELE POLUĂRII DIN ZONĂ ASUPRA POPULAȚIILOR DE ANIMALE

6.2.1. Considerații generale

Repercursiunile pe care le are poluarea asupra faunei sălbatice nu au fost studiate în mod sistematic în țara noastră. Se vorbește doar la general că poluarea are efecte profunde asupra florei și faunei și chiar asupra sănătății noastre. De asemenea, că au dispărut numeroase specii de animale, îndeosebi de păsări și mamifere.

Influența poluării zonei asupra animalelor poate fi directă (respirarea aerului poluat, în caz concret cu oxizi de sulf și plumb de la unitățile industriale din zonă) sau indirectă (ingerarea hranei vegetale sau a apei poluate, îndeosebi cu metale grele din apele de flotație).

Reacția animalelor față de diverșii poluanți este diferită (*Nădișan*, 1980). Cele mai multe se îndepărtează de sursa de poluare, iar o mai mică categorie „acceptă” acest mediu poluat, instalându-se cu timpul un anumit „proces de adaptare”.

Datorită poluării industriale din municipiul Baia Mare, multe animale se retrag, eliberând nișele ecologice, care sunt ocupate de alte specii, mai rezistente. O asemenea consecință este reducerea simțitoare a animalelor sălbatice, în primul rând a iepurilor, căprioarelor și cerbilor din pădurile învecinate fabricilor metalurgice baimărene, precum și a avifaunei din livezile și pădurile de pe versanții nordici ai orașului (cu număr de specii și de indivizi extrem de mic). Drept urmare, într-o plimbare de câteva ore prin pădurile din apropierea surselor de poluare industrială, vara, abia vom observa câteva exemplare de insecte sau de păsări. Acțiunea toxică a plumbului afectează mai ales rumegătoarele, care pasc iarba ce a acumulat în ea acest metal greu și nociv.

Dintr-un studiu realizat de *Nădișan* (1980) asupra efectelor poluării păsărilor sinantropice din vecinătatea I.M.M.N. Baia Mare, reies câteva concluzii interesante: a) toate speciile de păsări resimt influența poluării, doar vrăbiile (g. *Passer*) manifestă o surprinzătoare rezistență, probabil datorită nutriției granivore; b) toate populațiile de păsări cu nutriție insectivoră din zona poluată au efectivele în declin, iar unele specii sunt periclitate cu dispariția, datorită diminuării considerabile a numărului de

insecte din aceleași cauze; c) se remarcă un număr redus de pui la păsări și o oarecare întârziere în construirea cuibului; d) rândunicile (g. *Hirundo*) și pițigoi (g. *Parus*) se îndepărtează la circa 2 km de sursa generatoare de noxe, până unde cuibul acestora nu poate fi afectat; e) foarte sensibile la poluare sunt insectele, care își diminuează drastic efectivele, fapt pentru care acestea pot fi veritabili bioindicatori pentru poluare. Bunăoară, albina, practic a dispărut din oraș și din împrejurimile acestuia, pe o rază de 5 km, până în satul Cătălina, având ca efecte reducerea polenizării livezilor de pomi fructiferi și a producției de fructe pe versantul nordic al orașului.

Referiri mai directe a efectului poluării atmosferice asupra populațiilor de păsări face și *Munteanu* (1982) într-un studiu realizat pe platforma industrială de la Zlatna, din care putem trage câteva concluzii utile. Anume, cea mai bogată populație de păsări, ca număr de indivizi, se află în terenul cel mai puțin afectat de noxele industriale și, din contră, cea mai săracă populație aviană – aproape un „vid avifaunistic” – se înregistrează în imediata apropiere a furnalelor sau instalațiilor poluatoare, aspect pe deplin verificabil și la Baia Mare.

Sunt, de asemenea, întru totul valabile și concluziile desprinse de *Babuția* (1985) referitoare la cunoașterea ecologiei speciilor de păsări acvatice din vestul țării. El constată că în secolul XX s-au executat în vestul țării, inclusiv în Depresiunea Baia Mare, un volum mare de lucrări de îndiguire, regularizări de cursuri de apă, desecări, lacuri de acumulare etc., care au transformat ecosistemele naturale în ecosisteme de cultură. Acestea au condus la: a) scăderea numărului de specii și subspecii (cel puțin cu 30 %); b) scăderea în special a numărului de specii clocitoare și a populațiilor de păsări acvatice, îndeosebi a celor migratoare; c) migrația păsărilor din vestul țării se desfășoară destul de neregulat, fiind influențată de poluare și de factorul climatic, la care fiecare specie reacționează diferit.

De asemenea, *Micluță și Micluță* (1980) studiază spectrul taxonomic și ecologic al faunei de artropode dintr-o zonă poluată a bazinului industrial Baia Mare. Autorii observă că tabloul general al artropodelor din această zonă poluată este destul de sărac ca specii și indivizi, fiind dominat de *Diptera*, *Tysanoptera*, *Homoptera*. Dimpotrivă, este de remarcat slaba prezență în zona poluată a speciilor din ordinele *Coleoptera*, *Lepidoptera* și *Orthoptera*. În schimb, sunt prezenți, în mod constant, păianjenii (*Arahnida*). Totodată, proporția de entomofagi de aici este în jur de 10 %, în timp ce insectele vegetariene ajung la 90 %. Prădătorii și paraziții, dintre entomofagi,

sunt în proporții egale numeric, iar între insectele vegetariene domină cele care consumă țesuturi de plante, sucuri și sevă. În concluzie, spectrul sistematic al atropodelor din zona poluată Baia Mare este mult simplificat și prezintă disproporționalități cantitative, fiind compus din câteva grupe caracteristice care au o netă dominație numerică, iar insectele care consumă plante și sucurile lor sunt reprezentate printr-un număr mai mare de indivizi.

Micluță și colab. (1980) analizează entomofauna silvicolă în condițiile de poluare ale bazinului industrial Baia Mare, în anii 1977 și 1978, anume din bazinul hidrografic al râului Firiza. După ce subliniază faptul că intensitatea poluării diferă funcție de distanța față de sursele de poluare și de circulația curenților, se evidențiază efectul poluării asupra vegetației și faunei (entomofauna) zonei. Autorii formulează două importante concluzii referitoare la efectul poluării asupra entomofaunei:

- a) referindu-se la zonele de poluare studiate, constată o mare simplificare a spectrului taxonomic și ecologic al grupelor de artropode în general și o simplificare a numărului de specii spre zona cea mai puternic poluată, fiind dominante afidele (*Homoptera*);
- b) în privința speciilor dăunătoare, constată că atât numărul acestora, cât și suprafețele atacate sunt evident mai mari în zonele puternic poluate, putându-se afirma astfel că poluarea intervine în echilibrare, reducând numeric și calitativ grupele de artropode (dintre care unele se păstrează, totuși, cu implicații însemnate ca dăunători ai pădurii).

Totodată, *Rákosy* (1988), prezentând argumentele pro și contra unei liste roșii pentru lepidopterele din România, afirmă, că, urmare a poluării: „numeroase specii de lepidoptere se află într-un real declin populațional, au dispărut pe mari întinderi, unele dispărând chiar din fauna țării noastre. Alte specii și-au redus în mod simțitor arealul, devenind uneori insular, fără punți de legătură, ceea ce împiedică recolonizarea naturală și reduce diversitatea genetică. Mare parte a acestor efecte se datoresc impactului antropic”.

Cu ceva timp mai înainte, același autor (*Rákosy*, 1982), concluzionează, la studiul lepidopterelor Transilvaniei, astfel: „Din analiza datelor prezentate de noi, reiese clar faptul că numeroase specii sudice se infiltrează progresiv în regiunile mai nordice, reușind să depășească lanțul carpatic, urmând în calea lor, în special văile adânci, cu pereți calcaroși ai unor râuri”, aspect constat și la specii din alte grupe taxonomice.

În fine, *Roșca* (2007), realizând cercetări saprobiologice asupra râului Săsar - afectat de mari cantități de nocivități evacuate de agenții

economici și încărcarea naturală – a încadrat stațiile cercetate de pe respectivul râu în următoarele zone saprobe:

- zona oligosaprobă și zona oligo- β mezosaprobă (cl. I de calitate): amonte Blidari și Valea Măriuții;
- zona β mezosaprobă (cl. II de calitate): pe Valea Limpedeia, Valea Morii și Valea Gârdanului;
- zona β mezo – α mezosaprobă (cl. III de calitate): amonte și aval de Baia Sprie;
- zona α polisaprobă (cl. IV de calitate): aval Baia Sprie, Valea Firiza, amonte și aval de Baia Mare.

În ultimele decenii, asupra Depresiunii Baia Mare a acționat o presiune antropică tot mai agresivă, care a avut ca efect reducerea pe ansamblu a umidității zonei, determinând transformarea unor arii umede într-o câmpie ușor xerofilă (ca în zona Mireșul Mare). Acest fapt are ca și consecință ecologică majoră, fără îndoială, reducerea drastică a biodiversității, concretizată în reducerea numărului de specii (mai ales în ariile umede) și în declinul populațiilor, ca efective, frecvență și abundență, producând multe schimbări în structura faunei locale. Iată, în continuare, principalele modificări ale acesteia.

6.2.2. Degradarea mecanismelor de autopurificare a râurilor de către poluarea din zonă

Analiza probelor recoltate din apele Depresiunii Baia Mare (Săsar, Lăpuș, Someș) arată că, sub aspectul concentrației poluantului, acestea sunt parțial poluate, iar nebeneficiind de un aflux semnificativ provenit din ape stătătoare au planctonul și bentosul sărace (cel mai sărac este zooplanctonul, deoarece este dus de curentul de apă și nu are timp să se înmulțească intens). În consecință, mecanismele de autopurificare ale râurilor au cu siguranță o capacitate de filtrare mică, fiind depășite de nivelul ridicat al poluării.

Analizând capacitatea de autopurificare a apelor din zonă, putem formula câteva puncte de vedere. Capacitatea de autopurificare cea mai mare din Depresiunea Baia Mare o au cursurile pâraielor montane, ale Săsarului și Lăpușului, avantajate de o pantă serioasă a curgerii apei, dispunând de o capacitate suficientă pentru a menține apele curate. Cu cât cursurile de apă intră în zona depresionară și de câmpie, odată cu reducerea pantei de scurgere, se reduce și capacitatea de epurare. Deversarea unor

cantități mari de poluanți de la Cluj, Dej, Baia Mare și Satu Mare pun Someșul și Lăpușul în incapacitatea de a face față acestora prin mecanisme de epurare proprii. Fiind depășită capacitatea de epurare, apele lor rămân parțial poluate sau total poluate.

6.2.3. Degradarea ihtiofaunei zonei

Doar cursurile de munte au habitate curate, nepoluate și, în consecință, dispun de un număr mare de specii de pești cu efective populaționale mari. Celelalte cursuri de ape sunt supuse unei puternice și permanente presiuni antropice.

Astfel, Lăpușul, are un număr relativ mic de specii (*Wilhelm și Ardelean, 2004*) – 22 la număr – datorită poluării apelor sale cu reziduuri miniere și comunale, precum și cu substanțe organice provenite de la distilările de alcool. Dar, poluarea nu este încă severă pe Lăpuș. De aceea, majoritatea speciilor colectate de aici nu sunt periclitate. Numai cleanul mic (*Leuciscus leuciscus*) este pe cale de dispariție; porcușorul de nisip (*Gobio kessleri*) și lipanul (*Thymallus thymallus*) sunt vulnerabile, iar porcușorul de vad (*G. uranoscopus*) este puțin vulnerabil.

Presiunea antropică asupra Someșului – despre care am mai vorbit în alte părți ale cărții – determină numeroase schimbări ale calității apei și structurii biocenozelor acestuia (*Sárkány-Kiss și colab., 1999*). Totuși, parametrii acestora s-a îmbunătățit în urma reculului industriei baimărene din ultimele două decenii. În cursul său inferior, alternează sectoare mai puțin poluate (aval Țicău, Păulești – Satu Mare), cu sectoare mai puternic poluate (după confluența cu Lăpușul și aval de Satu Mare), ceea ce crează diferențe privind evoluția florei și faunei. Dar, în general, de la Țicău în aval, asistăm la o evidentă degradare a apelor râului și la un echilibru ecologic precar. Someșul este, deci, un sistem ecologic complex afectat amenințător de poluare. Ca urmare, ihtiofauna cursului inferior al Someșului a suferit importante modificări în perioada 1960-2000 (*Ardelean, 2001-2002*).

Recentele expediții științifice de pe Someș (1992 și 1996), precum și cercetările unor biologi locali au sesizat mutații semnificative în compoziția ihtiofaunei râului în ultima jumătate a secolului XX, dispărând unele specii valoroase sau împruținându-se efectivele populaționale spre limitele îngrijorătoare ale altor specii.

Un asemenea demers a fost posibil datorită lucrărilor lui *Bănărescu* (1964) și colaboratorii (1960, 1999), precum și ale lui *Ardelean* (1998, 2000), iar pentru sectorul maghiar ale lui *Harka* (1995, 1996, 1997) și colaboratorii (1998).

Situația dinamicii populațiilor speciilor de pești în perioada 1960-2000 din cursul inferior al Someșului este redată în **tabelul nr. 37**.

Tabelul nr. 37 – Dinamica ihtiofaunei cursului inferior al Someșului (1960-2000)

Nr. crt.	Specia	Observații
1.	<i>Acipenser ruthenus</i> (cega)	A dispărut din cursul mediu al Someșului menținându-se în cel inferior, ca populație viabilă (<i>Bănărescu</i> , 1964)
2.	<i>Hucho hucho</i> (lostriță)	De mult dispărută (sec. XVIII). Semnalată de <i>Harka</i> (1995) la confluența Tisei cu Someșul și cu tendința de a urca spre gurile Someșului
3.	<i>Umbra krameri</i> (țigănuș)	Retras numai în bălțile inundabile din sectorul sătmărean, în exemplare puține (<i>Ardelean</i> , 1998)
4.	<i>Esox lucius</i> (știuca)	Retrasă din Someșul Unit, numai în sectorul din aval de Ardușat (<i>Bănărescu și colab.</i> , 1999)
5.	<i>Anguilla anguilla</i> (anghila)	Și în prezent specie accidentală în Someș (<i>Bănărescu și colab.</i> , 1999)
6.	<i>Rutilus rutilus</i> (babușcă)	Se menține constant ca sector și efectiv
7.	<i>Rutilus pigus</i> (babușcă de Tur)	Recent sesizată la gurile Someșului și pe Tur, venind din Tisa
8.	<i>Leuciscus cephalus</i> (clean)	Specie comună în Someșul Unit, care se menține constantă ca efectiv
9.	<i>Chondrostoma nasus</i> (scobar)	Deși este cel mai abundent pește din Someș, efectivele sale se află în declin numeric
10.	<i>Leuciscus idus</i> (văduvița)	Pare a fi dispărută din cursul inferior al Someșului
11.	<i>Alburnus alburnus</i> (oblet)	A devenit mai abundent și și-a extins ariile în amonte. Este frecvent în toate secțiunile sale (<i>Bănărescu și colab.</i> , 1999; <i>Harka</i> , 1995)
12.	<i>Scardinius erythrophthalmus</i> (roșioara)	Nu a fost înregistrată în ultimii ani în cursul inferior (decât în câteva bulboane la vărsare în Ungaria), deși în urmă cu patru decenii era prezentă în tot lungul Someșului (<i>Harka</i> , 1995; <i>Bănărescu</i> , 1964)

Nr. crt.	Specia	Observații
13.	Alburnoides bipunctatus (beldiță)	În general, devine abundentă în cursul inferior, mai ales după scăderea poluării, imediat după strâmtorile Țicăului, datorită declinului industrial. Dispare însă în aval de Păulești din cauza poluării masive cu substanțe organice din municipiul Satu Mare (<i>Bănărescu, 1964; Harka, 1995</i>)
14.	Blicca bjoerkna (batac)	Se menține în Someș tot la Satu Mare, dar în exemplare foarte puține, neformând o populație stabilă (<i>Bănărescu și colab., 1999</i>)
15.	Abramis brama (plătică)	Efectivele sunt în regres, de vreme ce nu a fost găsit în expedițiile din 1992 și 1996 (<i>Bănărescu și colab., 1999</i>)
16.	Abramis sapa (cosac cârn)	Efectivele au fost și sunt mici, dar se mențin mai ales în bulboanele de la vărsare (<i>Bănărescu și colab., 1999; Harka, 1995</i>)
17.	Abramis ballerus (cosac cu bot ascuțit)	Semnalat doar la Satu Mare, dar nu a fost regăsit, fiind practic dispărut (<i>Bănărescu, 1964; Harka, 1995</i>)
18.	Vimba vimba (morunaș)	Se menține ca areal și efective pe cursul inferior al Someșului (<i>Bănărescu, 1964; Harka, 1995</i>)
19.	Pelecus cultratus (săbiță)	Nu a fost prezent în cursul inferior al Someșului (<i>Ardelean, 1998</i>), dar a reapărut
20.	Aspius aspius (avat)	A devenit mai abundent și și-a extins arealul. Prezent peste tot, dar în număr redus de exemplare (<i>Bănărescu și colab., 1999</i>)
21.	Leucaspis delineatus (fufă)	Din Someș, se pare că a dispărut de mult, dar se menține prezent în iazurile și lacurile aferente acestuia
22.	Hypophthalmichthys (s. str.) molitrix (sânger)	Apărut mai recent în Someș, ca exemplare singulare scăpate din pescării (<i>Bănărescu și colab., 1996</i>)
23.	Hypophthalmichthys nobilis (novac)	Aceași situație ca specia precedentă
24.	Rhodeus sericeus amarus (boarța)	A apărut, mai recent, în cursul inferior al Someșului, peste tot, dar în număr mic de exemplare
25.	Pseudorasbora parva (murgoi bălțat)	A apărut mai recent, dar nu a fost găsit în expedițiile din 1992 și 1996 (<i>Bănărescu și colab., 1999</i>)

Nr. crt.	Specia	Observații
26.	Gobio gobio (porcușor)	În Someșul Unit a apărut mai recent, devenind tot mai rar în aval (<i>Bănărescu și colab., 1999</i>)
27.	Gobio albipinnatus (porcușor de șes)	În expansiune, în cursul inferior al Someșului, fiind abundent în aval (<i>Ardelean, 1998</i>)
28.	Gobio kessleri (porcușor de nisip)	În expansiune și cu efective mai bogate decât în 1964 (<i>Bănărescu și colab., 1999</i>)
29.	Tinca tinca (lin)	Nu a mai fost găsit în expedițiile din 1992 și 1996 în cursul inferior, deci este în declin numeric sau chiar a dispărut
30.	Ctenopharyngodon idella (cosaș)	Apare accidental din pescării, dar numai recent (<i>Ardelean, 1998</i>)
31.	Barbus barbus (mreană)	În trecut lipsea din cursul inferior al Someșului, dar a reapărut în exemplare puține (<i>Bănărescu și colab., 1999</i>)
32.	Barbus peloponnensius petenyi (moioagă)	Apare sporadic în Someșul Unit, prin 1964 lipsea cu desăvârșire (<i>Bănărescu și colab., 1999</i>)
33.	Cyprinus carpio (crap)	Se menține constant în Someș, în lacurile și iazurile aferente (<i>Ardelean, 1998</i>)
34.	Carassius carassius (caras)	În declin numeric în cursul inferior al Someșului (<i>Bănărescu și colab., 1996</i>)
35.	Carassius auratus gibelio (caras argintiu)	A apărut mai recent în Someș, înlocuind caracuda (<i>Bănărescu și colab., 1999</i>)
36.	Orthrias barbatulus (molan)	Se menține constant, și în efective mici (<i>Ardelean, 1998</i>)
37.	Misgurnus fossilis (țipar)	Se află în declin numeric (<i>Bănărescu și colab., 1999</i>)
38.	Sabanejewia aurata (câră)	Se menține constant (<i>Bănărescu și colab., 1999</i>)
39.	Cobitis taenia danubialis (vârlugă)	Se menține constant (<i>Ardelean, 1998</i>)
40.	Silurus glanis (sogn)	În declin numeric (<i>Ardelean, 1998</i>)
41.	Ictalurus nebulosus (sogn pitic)	Se menține constant și chiar în ușoară creștere (<i>Ardelean, 1998</i>)
42.	Lota lota (mihalț)	Și-a redus drastic efectivele până la indivizi izolați (<i>Bănărescu și colab., 1999</i>)
43.	Lepomis gibbosus (biban soare)	Abia a apărut, fiind retras (<i>Bănărescu și colab., 1999</i>)
44.	Perca fluviatilis (biban)	A devenit mai abundent și și-a extins arealul (<i>Bănărescu și colab., 1999</i>)

Nr. crt.	Specia	Observații
45.	Gymnocephalus cernuus (ghiborț)	Nu a mai fost colectat în expedițiile ihtiologice din 1992 și 1996
46.	Gymocephalus baloni (ghiborț de râu)	Prezent în exemplare puține, ca întotdeauna (<i>Bănărescu și colab., 1999</i>)
47.	Gymnocephalus schraetser (răspar)	Cu efective în declin, nu a mai fost identificat în 1992
48.	Stizostedion lucioperca (șalău)	Cu efectivele în creștere (<i>Ardelean, 1998</i>)
49.	Stizotiedion valgense (șalău vărgat)	Prezent doar în secțiunea maghiară, de la noi lipsește (<i>Harka, 1995</i>)
50.	Zingel streber (fusar)	În declin numeric, nefiind găsit în expedițiile din 1992 și 1996
51.	Zingel zingel (fusar mare)	Se pare că a dispărut cu desăvârșire (<i>Ardelean, 1998</i>)

În urma acestui studiu, autorul (*Ardelean, 2001-2002*) a formulat câteva concluzii semnificative:

1. Impactul antropogen a modificat puternic fauna de pești din Someșul Unit, astfel că în aval de Dej ea devine tot mai sărăcăcioasă, dar după o distanță de 25 km, în zona Someș-Odorhei, râul se autopurifică și ihtiofauna se reîmbogățește încât la Cheile Țicăului ihtiofauna devine iarăși abundentă, mai ales în specii tipice oxifile, ca *Alburnoides bipunctatus*, *Barbus peloponnensius*, și în special *Gobio kessleri*. După vărsarea Lăpușului (apele uzate de la Baia Mare), și mai ales a apelor de la Satu Mare, ihtiofauna sărăcește din nou în specii, mai ales în zona Vetiș.
2. Din cursul Someșului a dispărut total o singură specie: *Leuciscus leuciscus*. *Hucho hucho* a dispărut în urmă cu peste 100 ani, iar *Acipenser ruthenus* a dispărut numai din cursul mediu al Someșului, menținându-se în cel inferior.
3. În perioada 1960-2000, se remarcă următoarele tendințe ale speciilor de pești identificate în cursul inferior:
 - a. specii în declin numeric, prezente în efective mici: *Umbra krameri*, *Esox lucius*, *Chondrostoma nasus*, *Leuciscus idus*, *Scardinius erythrophthalmus*, *Abramis brama*, *A. ballerus*, *Pelecus cultratus*, *Leucaspius delineatus*, *Barbus barbus*, *Pseudorasbora parva*, *Gobio*

- gobio, Tinca tinca, Misgurnus fossilis, Silurus glanis, Lota lota, Gymnocephalus cernuus, G. schraetser, Stizostedion volgense, Zingel zingel, Z. streber,* și mai ales *Carassius carassius*;
- b. specii reofile și oxifile abundente: *Alburnoides bipunctatus, Barbus peloponnensius, Othrias barbatulus*;
 - c. specii care au devenit mai abundente și și-a extins parțial ariile, în special în amonte: *Rutilus pigus, Alburnus alburnus, Aspius aspius, Hypophthalmichthys molitrix, H. nobilis, Rhodeus sericeus, Gobio albipinnatus, G. kessleri, Ctenopharyngodon idella, Carassius auratus gibelio, Ictalurus nebulosus, Lepomis gibbosus, Perca fluviatilis, Stizostedion lucioperca*;
 - d. specii cu efective și areale constante:
 - unele cu efective și arii restrânse: *Acipenser ruthenus, Rutilus rutilus, Anguilla anguilla, Blicca bjoerkna, Abramis sapa, Sabanejewia aurata, Cobitis taenia danubialis, Gymnocephalus baloni*;
 - altele cu efective mari: *Leuciscus cephalus, Vimba vimba, Cyprinus carpio*.
4. Presiunea antropică a diminuat simțitor fondul piscicol general și a redus speciile de pești mai valoroase și sensibile.

Bănărescu (în *Botnariuc și Tatole*, 2005) ne dă o sinteză a cauzelor care au produs modificări numerice (majoritatea diminuări) a efectivelor populaționale de pești din România, pe deplin valabile și pentru apele Depresiunii Baia Mare (mai ales pentru Săsar, Lăpuș și Someș):

- a. deteriorarea habitatului prin poluarea apei, inclusiv eutrofizare;
- b. construcția de baraje, mai ales pe apele de munte, ca pe Valea Firizei;
- c. reducerea debitului râurilor prin captarea și acumularea în lacuri artificiale (ex. Lacul Firiza-Strâmtori);
- d. braconajul;
- e. asanarea unor lacuri, bălți și mlaștini;
- f. concurența din partea unor specii intruse asupra speciilor autohtone, precum carasul argintiu asupra caracudei.
 - **Modificări ale ihtiofaunei zonei determinate de poluare.** Odinioară, Lăpușul, dar mai ales Someșul, în zona cercetată, era o împărăție a bălților și mlaștinilor aferente cursurilor de râuri. Lucrările de canalizare din perioada 1960-1980 pe principalele râuri și chiar pe tributarii lor au crescut viteza de scurgere a apei și au blocat legătura acestora cu bălțile și mlaștinile aferente. Drept urmare, habitatele acvatice și cele umede din zonă s-au redus

simțitor și implicit ihtiofauna bazinelor hidrografice din zonă a avut de suferit. În primul rând, a scăzut vizibil producția piscicolă, majoritatea speciilor sunt prezente doar prin populații de juvenili (capturile de exemplare adulte sunt o excepție). Datorită canalizării și construcției de poduri, a crescut viteza apei, habitatele și-au accentuat caracterul reofil, iar speciile stagnofile, specifice anterior râurilor, și-au diminuat populațiile, devenind vulnerabile sau amenințate cu dispariția. În schimb, a crescut ponderea speciilor reofile. Prin urmare, în sinteză, principalele modificări suferite de ihtiofauna Someșului și Lăpușului pot fi sistematizate, astfel: a) puternica regresivitate a speciilor de pești stagnofile în urma desecărilor (lin, plătică, caracudă, ghiborț), care aproape că nu mai pot fi semnalate; b) creșterea ponderii speciilor reofile (babușca, cleanul și oblețul); c) răspândirea mai accentuată a unor elemente reofile (briceagul, carasul argintiu, bibanul soare) în detrimentul speciilor autohtone mai sensibile, dar mai valoroase sub aspect economic. Totodată, canalizarea a afectat și baza trofică a fondului piscicol (diminuarea zooplanctonului și bentosului), mai ales pentru peștii cu nutriție carnivoră, care sunt majoritari. Imediat după asanare, au suferit și peștii ierbivori, care n-au mai avut la dispoziție vegetația preferată pe canalele nude, fapt ameliorat ulterior, prin refacerea vegetației acvatice specifice a acestora.

6.2.4. Degradarea faunei de amfibieni a zonei

Principalele aspecte privind poluarea faunei de amfibieni din zonă au fost abordate de *Ardelean și Béres* (1999) dar și de *Deheleanu și Ardelean* (2000). Ei constată că, în ultimul timp, activitatea umană a avut influențe negative asupra habitatelor amfibienilor din Depresiunea Baia Mare, prin desecări și defrișări de masive forestiere, care nu au cruțat nici zăvoaiele râurilor (adesea transformate în terenuri agricole). Au fost astfel afectate în unele locuri, densitatea populațiilor de amfibieni din zonă. Cea mai diminuată specie de defrișările forestiere este *Salamandra salamandra*.

O altă cauză brutală care diminuează populațiile de amfibieni este colectarea broaștelor în scop culinar sau comercial, cu care prilej sunt sacrificate (primăvara) mii de exemplare (îndeosebi de *Rana temporaria*).

Ridicarea unor construcții noi, care blochează căile de acces, afectează negativ și speciile comune din zonă, precum strivirea broaștelor sub roțile autovehiculelor de pe șantierele de construcții.

În fine, asanarea unor habitate naturale umede a dus la dispariția în bună parte a populațiilor de amfibieni, cum a fost cazul speciei *Rana arvalis*.

La aceste cauze de diminuare a efectivelor de amfibieni din zona cercetată, se mai adaugă (*Iftime, în Botnariuc și Tatole, 2005*) și altele la fel de importante ca:

- deteriorarea și poluarea habitatelor de reproducere a speciei (inclusiv cu rumeguș);
- tăierile masive de păduri prin care se distrug populații întregi de amfibieni;
- poluarea chimică cu deșeuri și noxe în zonele miniere și industriale;
- folosirea pesticidelor în agricultură și silvicultură;
- captarea apelor de munte pentru consum industrial și menajer (privează salamandrele de habitatele de reproducere);
- desecarea bălților și mlaștinilor cu efect negativ asupra habitatelor favorabile a amfibienilor în zonele de șes;
- suprapășunatul cu impact negativ asupra locurilor de reproducere a speciilor;
- poluarea bălților și mlaștinilor cu dejecții;
- extinderea facilităților de turism prin poluarea apelor cu deșeuri și distrugerea unor arii umede;
- colectarea comercială ilegală a unor specii de amfibieni (ex. *Triturus alpestris* se vinde în piețe).

6.2.5. Degradarea faunei de reptile din zonă

Populațiile de reptile care trăiesc deasupra limitei superioare a pădurilor (Munții Igniș și Gutâi) – ca și cele de *Zootoca vivipara* – sunt în mică măsură deranjate de turmele de oi sau de turiști. Dar, în văile umede, unde coexistă *Zootoca vivipara*, *Lacerta agilis*, *Natrix natrix* și *Vipera berus*, populațiile de reptile sunt expuse atât la distrugerea habitatelor (exploatarea miniere, baraje etc.), cât și la colectările de către amatorii de teraristică (*Török și Béres, 1996*). Speciile termofile trăiesc în zona montană și depresionară în habitate accesibile – *Lacerta viridis*, lângă Baia Mare, *Coronella austriaca*, pe versantul vestic al Vârfului Creasta Cocoșului, *Elaphe longissima*, lângă Baia Mare – de unde sunt colectate de amatori și adeseori sunt ucise de localnici și turiști.

În general, cauzele care determină modificări numerice ale

efectivelor populaționale sunt cele menționate la amfibieni, însă cu mici particularități:

- deteriorarea și distrugerea habitatului prin îndiguiri, drenări, captări și desecări, lucrări de amenajare a apelor;
- poluarea industrială, agricolă și menajeră a apelor;
- colectarea în scopul comercializării (ex. *Emys* se vinde frecvent pe piață);
- uciderea accidentală sau deliberată de către oameni;
- despădurirea și extinderea suprafețelor agricole;
- perturbarea habitatelor prin pășunat;
- turism iresponsabil și vandalisme;
- folosirea pesticidelor în silvicultură și agricultură;
- colectarea ilegală pentru crescătorii private în vederea exploatării veninului (ex. *Vipera berus*) sau pentru preținse practici magice.

6.2.6. Degradarea avifaunei zonei

Este și mai evidentă și afectează mai multe aspecte ecologice esențiale, după cum urmează:

- *Declinul ornitofaunei acvatică datorită asanării.* Asanarea habitatelor acvatică din zonă – altă dată excelente locuri de cuibărit și de hrană – a afectat avifauna acvatică locală: speciile s-au redus numeric, populațiile s-au diminuat, pasajul este puternic tulburat datorită distrugerii refugiilor pentru păsări. Cele mai sensibile sunt speciile din ordinele *Gaviiformes*, *Podicipediformes*, *Ciconiiformes*, *Anseriformes*, *Gruiformes* și *Charadriiformes*. Practic, au dispărut de pe Someș: corcodelul mic, corcodelul cu gât negru, stârcul galben, fluierarul de mlaștină, lăcarul de stuf, becațina etc. S-a redus numărul de specii clocitoare, ca egreta mare, țigănușul, gâsca de vară, care apar numai accidental, dar și numărul de cuiburi de berze mari. Se află în declin populațiile de stârc cenușiu, stârc roșu și naghâț. În fine, datorită distrugerii multor refugii, s-au redus simțitor populațiile de păsări migratoare care ne vizitează (de găște, rațe și cocori).

- *Digurile și barajele – un nou habitat.* Odată construite, ele au acumulat o faună specifică în bună parte amfibie. Alături de unele specii de tetrapode – *Triturus vulgaris*, *T. cristatus*, *Bufo viridis*, unele specii din g. *Rana*; *Natrix natrix*; *Neomys fodiens*, *Rattus norvegicus*, *Ondatra zibethica* și *Arvicola terrestris* – s-au instalat și câteva specii de păsări, ca prigoria

(*Merops apiaster*), lăstunul de mal (*Riparia riparia*) și vrabia (*Passer domesticus*).

- *Fauna noilor lacuri de acumulare*. Principalele bazine artificiale iau ființă tocmai atunci când bazinele naturale dispar rând pe rând, fie că sunt amenajate în scopuri piscicole, pierzându-și majoritatea trăsăturilor pentru care se constituiseră ca biotopuri ale avifaunei acvatice (*Munteanu și Mătieș*, 1983). Popularea lacurilor de baraj este un fenomen biologic interesant, care cuprinde trei etape, descrise de *Munteanu și Mătieș* (1983). Prima etapă, durează până la 2-3 luni de la formarea noului bazin acvatic (de obicei cu prilejul pasajului). Ea reprezintă *etapa populării ocazionale* sau a descoperirii de către păsări a locului. A doua etapă este aceea a *constituirii avifaunei lacului*, și durează 2-6 ani, fiind o fază de nesiguranță, de tatonări, de acomodări reușite sau nereușite, în care efectivele oscilează la intervale scurte, anumite specii apar, iar altele dispar. Durata acestei etape este minimă în cazul lacurilor de acumulare aflate pe căile importante de migrație. Pe aceste lacuri, în această etapă, nu există specii clocitoare constante. Întotdeauna, pe aceste lacuri abundența maximă se înregistrează în timpul pasajelor, iar pentru unele specii, ca rața mare și rața pitică iarna. Deoarece aceste lacuri în condiții obișnuite ale iernilor noastre, îngheață mai târziu decât cele naturale și rareori complet, reprezintă un excelent loc de refugiu pentru păsările acvatice sedentare sau oaspeții de iarnă, cărora lacurile naturale complet înghețate nu le oferă condiții de adăpost și hrănire. Ultima etapă este denumită *etapa stabilității* avifaunei, caracterizată printr-o constanță a periodicității apariției diferitelor specii și a nivelului efectivelor lor. Păsările încep să poposească pe lac, chiar până la câteva luni în sezonul rece, iar alte specii încep să cuibărească aici, desigur în efective modeste, constituindu-se mici populații clocitoare.

Tot acum, pe malurile lacurilor – inițial oligotrofe și apoi eutrofizate – se instalează un brâu de vegetație palustră, care oferă păsărilor un nivel trofic, dar care este mai modest decât cel al lacurilor naturale de câmpie.

Sub aspectul etapelor de instalare a avifaunei, lacul Firiza-Strâmători este un lac mai tânăr decât majoritatea celor din Depresiunea Baia Mare, din munți și de pe Valea Someșului, iar sub aspectul pasajului este un lac care nu se află pe artera principală de migrație din zonă, ceea ce explică avifauna lui săracă și pasajul aproape inexistent.

Abordând anseriformele din NV-ul României, *Ardelean* (2000) concluzionează că multe populații de păsări din zonă se află în regres –

Branta ruficollis, *Anser anser*, *Anas platyrhynchos*, *A. querquedula*, *A. clypeata*, *Aythya nyroca* – datorită lucrărilor de asanare a ariilor umede ce însoțesc principalele pâraie și râuri ale zonei, îndeosebi în urmă cu 20-30 ani.

Și în cazul avifaunei, *Munteanu* (în *Botnariuc și Tatole*, 2005) distinge următoarele cauze – altele decât cele deja menționate – care au modificat efectivele populaționale (mai ales în sensul reducerii acestora), precum:

- asanarea bălților, restrângerea zonelor umede sau degradarea lor;
- distrugerea cuiburilor de ouă și puilor de către pescari;
- campaniile de combatere a păsărilor ihtiofage și a celor răpitoare;
- împușcarea păsărilor ce se hrănesc în fermele piscicole;
- moartea prin înec a păsărilor care intră întâmplător în vintrele pescarilor localnici;
- intoxicarea cu metale grele și pesticide;
- deranjarea coloniilor sau a cuiburilor care poate determina părăsirea lor de către păsările adulte;
- rețeaua electrică de înaltă tensiune poate fi cauza unor accidente mortale;
- condițiile climatice nefavorabile (gerul, seceta, arșița);
- alungarea păsărilor de către proprietarii culturilor agricole;
- defrișarea pădurilor, tăierea arborilor bătrâni, unde cuibăresc unele specii răpitoare.

La diminuarea efectivelor populaționale de păsări contribuie și anumite cauze biologic-ecologice precum: a) unele păsări sunt probabil mai sensibile și mai greu adaptabile la degradarea condițiilor de mediu (*Ardeola ralloides*, *Ardea alba*, *Aythya nyroca*); b) fragilitatea unor populații situate în afara limitei de areal; c) populațiile majorității speciilor de păsări au ajuns la un nivel critic (*Pernis apivorus*); d) rata reproducerii este foarte scăzută datorită acumulării de pesticide în organismul păsărilor (*Falco peregrinus*); e) nu tolerează prezența omului în apropierea cuibului, părăsindu-l (g. *Aquila*); f) păsările pot pieri de foame din cauza dificultăților de a-și obține hrana (*Tyto alba*).

6.2.7. Degradarea mamalofaunei zonei

Murariu (în *Botnariuc și Tatole*, 2005) menționează o serie de cauze care influențează efectivele populaționale de mamifere: a) deteriorarea

habitatelor, mai ales prin poluarea apelor din care își procură hrana de bază (*Neomys fodiens*); b) distrugerea habitatului prin acțiuni de poluare a solului cu îngrășăminte și pesticide (*Neomys anomalus*); c) defrișările și pășunatul care deranjează animalele; d) poluarea fonică (chiroptere); e) aprinderea focului în peșteri și tunele (lilieci); f) turismul necontrolat; g) omorârea unor animale (lilieci); h) distrugerea coloniilor materne din podurile caselor, turlele de biserici (lilieci); i) perturbări în habitatele preferate și vechimea reprezentanților familiei (*Muscardinus avellanarius*); j) recoltările mecanizate și stropirile cu insecticide (*Micromys minutus*); k) lipsa reglementărilor în vânare și combaterea necontrolată (*Canis lupus*); l) braconajul, care a cunoscut o deosebită recrudescență în ultimii ani (*Ursus arctos*); m) îndepărtarea din preajma heleșteelor de pește de către piscicultori (*Lutra lutra*); n) vânarea pentru blană (*Mustela erminea*, *Martes martes*, *Felis silvestris*); o) concurența unor specii înrudite care utilizează același habitat (*Cervus elaphus*); p) iernile grele cu zăpezi înalte (*Capreolus capreolus*).

6.2.8. Reducerea pădurilor de șes și efectul acțiunii ei asupra faunei zonei

În Depresiunea Baia Mare au avut loc mari reduceri ale trunchiurilor de pădure, rămânând doar modeste pâlcuri de pădure la șes, care se prezintă ca zone de ecoton, unde pătrund specii din pajiștile stepice sau chiar din agroecosisteme. Reducerea pădurilor la câteva hectare de teren nu permite închegarea unor ecosisteme silvice productive, astfel că populațiile sunt puțin viabile (inclusiv la păsări și mamifere), în schimb cresc efectivele de insecte dăunătoare determinând o stare fitosanitară precară pădurilor.

6.2.9. Creșterea și diversificarea elementelor antropofile ca urmare a dezvoltării așezărilor umane

În ultimul timp, presiunea omului asupra naturii a constat și în extinderea unor cartiere de locuit (în toate orașele), dar mai ales a fermelor zootehnice și gospodăriilor izolate amplasate în plin câmp. În raport cu biotopii pe care îi ocupă, se disting trei grupe mari de organisme: a) de locuințe și anexe gospodărești; b) ruderale; c) de parcuri și grădini; toate relativ bine reprezentate în zona cercetată.

- *Fauna locuințelor și a anexelor gospodărești*. În această nișă se concentrează o serie de specii de animale din cele mai diverse unități taxonomice: mamifere (șoarecele de casă, șoarecele de câmp, șoarecele de pădure, pârșii, chițcanul de casă, jderul de piatră, dihorul de casă), multe păsări (barza, guguștiucul, cucuveaua, stâncuța, rândunica, lăstunul de casă, vrabia, codroșul de munte), nenumărate insecte.

6.3. CONSERVAREA ȘI OCROTIREA FAUNEI DEPRESIUNII BAIJA MARE

Potrivit Convenției de la Berna din anul 1972, statele au obligația de a asigura conservarea florei și faunei sălbatice și a habitatelor lor naturale, în special a celor care necesită cooperarea mai multor state. Asemenea aspecte ridică și ocrotirea naturii, în speță a faunei Depresiunii Baia Mare, mai ales că, cercetând arhivele, nu putem vorbi de o tradiție în acest sens în zonă.

Fără îndoială, există toate motivele să protejăm natura (peisajele, plantele și animalele) în zona cercetată de noi. Avem în vedere o serie de valori și curiozități botanice din zonă, precum cea mai nordică stațiune de brândușă de primăvară (*Crocus banaticus*) de pe Munceii Băii Mari; cel mai coborât nardet (*Nardus stricta*) din țară, la 200 m altitudine în apropiere de Baia Mare; prezența lalelei peștițe (*Fritillaria meleagris*) la Fersig; poieni cu narcise la Recea, Lăpușel, Tăuții Măgherauș și Săcălășeni, Gărdani, și Bârsău; căstănișul (*Castanea sativa*) din bazinul Baia Mare; nenumărați arbori multisecolari. De asemenea, există animalele sălbatice rare, ca și cerbul carpatin (*Cervus elaphus*) la Băița, Lăpușel și Ardușat; ursul brun (*Ursus arctos*) în Munții Gutâi; râsul (*Lynx lynx*) la Strâmbu Băiuț, Țibles; acvila de stâncă (*Aquila chrysaetos*) în Munții Gutâi etc. Și, fără îndoială, există numeroase habitate care se cer protejate, cum sunt rezervația geologică Creasta Cocoșului, rezervația de castan comestibil de la Baia Mare, rezervația de stejar pedunculat și colonia de stârci cenușii (*Ardea cinerea*) de la Bavna etc. (Nădișan și colab., 1976).

Cât privește ocrotirea faunei în Depresiunea Baia Mare, se impune a fi abordată cel puțin pe trei coordonate majore: a) stabilirea unor măsuri speciale de protecția a unor grupe de animale; b) protejarea habitatelor naturale și c) ocrotirea speciilor faunistice, îndeosebi a celor aflate în pericol.

6.3.1. Măsurile speciale de protecție a unor grupe de animale din zonă

6.3.1.1. Protecția nevertebratelor din zonă

La inițiativa I.V.C.N., după 1975, în unele țări ale Europei, s-au publicat liste roșii referitoare la flora și fauna locală sau națională. Acestea includ mai ales plante și animale periclitare, mai puțin nevertebrate. Cauza acestei omisiuni este după *Rákosy* (1988) nu lipsa de interes, ci lipsa specialiștilor taxonomiști, dar și complexitatea structurală, funcțională și informațională în care sunt angrenate nevertebratele. Aceasta este cauza reală a aparentei neglijări a nevertebratelor din majoritatea programelor de protecție și conservare.

Personal, opinăm pentru întocmirea unor eventuale liste roșii a nevertebratelor din România, care să stea la baza stabilirii unor măsuri de protecție a acestora. Atât în cazul nevertebratelor, ca și al vertebratelor, măsura principală de conservare a acestora este protejarea biotopilor specifici ai diferitelor specii de nevertebrate amenințate cu dispariția.

Referitor la insectele dăunătoare pădurilor, începând cu anul 1958 s-a introdus un sistem specific silviculturii, care se referă la prevederea atacurilor de lepidoptere ca omizi defoliatoare, la insecte din sol și la gândaci de scoarță și lemn ai rășinoaselor. Pe baza buletinelor de analiză eliberate, se întocmesc documentații de combatere anuale (*Scutăreanu*, 1983). Paralel cu funcționarea acestui sistem, se impune organizarea unor sisteme de monitorizare a nevertebratelor, mai ales a insectelor dăunătoare la nivelul unor arii de producție, dar îndeosebi a celor protejate.

6.3.1.2. Protecția ihtiofaunei zonei

Într-un studiu despre starea actuală a ihtiofaunei de apă dulce a României, prezentat la Primul Congres de Ihtiologie a României de la Arad, *Bănărescu* (2004) menționa ca sarcină a ihtiologilor: „Este necesar în primul rând să se completeze datele privind prezența și răspândirea speciilor de pești în toate apele, acțiunea efectuându-se periodic; trebuie să se intervină pentru măsuri care să asigure starea apelor, luptând contra poluării și intervenind pentru a nu se construi noi lacuri de acumulare în anumite sectoare de râu”.

O altă lucrare importantă susținută la același congres a fost cea a lui *Battes și colab.*, (2004) care a prezentat Programul-cadru privind cercetările ihtiocenozelor din ecosistemele naturale și antropizate din România în vederea restaurării și conservării acestora. Autorii pledează pentru un efort continuu și consecvent făcut de echipe de specialiști avizați și cu o susținere material-financiară corespunzătoare pentru restaurarea (reconstrucția) ecologică a ariilor umede.

Ideea principală a acestui proces este, după părerea autorilor: „Referitor la ihtiocenozele native sau antropizate, managementul în reconstrucție și conservare trebuie să cuprindă un număr de faze de la cercetări și informații preliminare, la cunoașterea stării structural funcționale actuale (prin monitorizarea prospectivă a ihtiocenozelor), la elaborarea unui program operațional și la elaborarea unor măsuri de refacere-reconstrucție concrete și în final la asigurarea heterozisului ecosistemului comparabil cu starea inițială neafectată”.

În fine, tot la același Congres, *Harka și colab.* (2004) prezintă modificările intervenite în ihtiiofauna Bazinului Tisei, concluzionând că „În ciuda modificărilor nefavorabile intervenite, fauna ihtiologică a Tisei reprezintă o valoare naturală enormă, deoarece, cu excepția unor specii de sturionide dispărute și a speciei *Chalcalburnus chalcoides*, care a fost foarte rară și în trecut, s-au menținut toate speciile native”. Concluzia este valabilă și pentru afluentul ei, Someșul.

În scopul protejării acestor specii, sunt necesare măsuri care să atenueze efectul factorilor negativi care au condus la unele modificări în ihtiiofauna locală, precum: a) refacerea luncilor inundabile de odinioară; b) renunțarea la construirea de noi baraje; c) împiedicarea introducerii de noi specii străine; d) reducerea poluării apei; e) micșorarea creșterii temperaturii apelor; e) prevenirea braconajului.

Dar, fără sensibilizarea politicienilor, familiarizarea lor cu imensa răspundere pe care o poartă pentru protecția naturii, nu ne putem aștepta la rezultatele scontate.

Bănărescu și colab. (1999) ne atenționează, în urma efectuării expedițiilor ihtiologice din anii 1992 și 1996 pe Someș că este necesar să se acționeze pe Someș „Până când procesele sunt încă reversibile pentru a se lua măsuri de restaurare ecologică care să asigure atingerea a două obiective: conservarea mecanismelor autoepurării și refacerea malurilor, a luncii râului pentru a restabili fluxurile trofice ce trebuie să parcurgă

nestingherit râul”.

O concluzie asemănătoare formulează și *Ardelean* (2001-2002), după ce urmărește evoluția ihtiofaunei râului Someș, curs inferior, în perioada 1960-2000, menționând următoarele măsuri de ocrotire: a) refacerea vechilor bălți și iazuri din lunca Someșului; b) oprirea braconajului; c) reducerea poluării Someșului de apele uzate provenite de la Cluj, Dej, Baia Mare și Satu Mare; d) refacerea zăvoaielor de luncă; e) interzicerea pescuitului unor specii amenințate.

Dar, cele mai eficiente măsuri de protecție a ihtiofaunei zonei sunt formulate de *Bănărescu* (în *Botnariuc și Tatole*, 2005): a) studierea comportamentului speciilor de pești în scopul stabilizării sensibilității lor la diverși factori de mediu; b) protejarea prin Legea nr. 13/1993 (ratificarea Convenției de la Berna), Directiva Europeană 92/43/EEC, Legea 462/2001 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice; c) măsuri privind protecția specială a unor ape de munte și chiar de șes; d) creșterea numărului de zone rezervate (bunăoară pentru *Carassius carassius*, unde să se împiedice antropizarea apei); e) intensificarea acțiunilor de reproducere artificială și de populare cu puiet a Someșului (*Acipenser ruthenus*, *Leuciscus leuciscus*, *Zingel strebel*); e) acțiuni energice de combatere a braconajului; f) măsuri de atenuare a poluării apelor Someșului, Lăpușului și Săsarului (epurarea eficientă a apelor deversate); g) interzicerea construirii de noi baraje pe râuri; h) elaborarea unui plan de management pentru râuri și lacuri; i) asigurarea regimului hidric adecvat prin interzicerea captării izvoarelor unor râuri de șes în care specia trăiește (ex. *Umbra krameri*); j) păstrarea unor lungi sectoare din Someș (zona de șes) în regim natural (*Gobio kessleri*; *Gymnocephalus baloni*, *G. straetser*, *Zingel zingel*).

6.3.1.3. Protecția herpetofaunei zonei

Din analiza situației actuale și de perspectivă a herpetofaunei Depresiunii Baia Mare (*Ardelean și Béres*, 1999; *Deheleanu și Ardelean*, 2000) reiese că, pe lângă speciile ocrotite în prezent, ar fi necesară încadrarea altor specii – *Triturus vulgaris ampelensis*, *Rana arvalis*, *Bufo bufo*, *B. viridis* – pe lista vertebratelor puse sub protecția legii.

Problema ocrotirii amfibienilor și a reptilelor – spre deosebire de pești, păsări și mamifere – se abordează în coordonate total diferite,

deoarece herpetofauna cuprinde animale care depind aproape direct de tipul biotopului în care trăiesc. Fiind puțin vagile, nu pot migra spre alte locuri corespunzătoare când biotopul se modifică în sens inadecvat, pierind. Iată de ce *integrarea zonei biotopului lor optim într-o rezervație naturală este singura cale eficientă de ocrotire a herpetofaunei locale (Fuhn, 1964).*

Béres (1997) recomandă, în vederea protejării faunei herpetologice, următoarele acțiuni de ocrotire: a) protejarea zonelor umede, periclitată tot mai mult, prevenind ocuparea lor de terenuri agricole prin desecarea bălților, defrișarea arborilor și tufelor, pentru menținerea locurilor prielnice traiului și reproducerii amfibienilor și reptilelor; b) înființarea unor rezervații herpetologice (ex. pe Valea Blidarului); c) interzicerea colectării batracienilor și reptilelor în scop culinar sau comercial (îndeosebi anumite specii de broaște), care a dus la dispariția speciei *Rana arvalis*; d) să fie puse sub protecția legii speciile aflate în pericol; e) o propagandă ecologică eficientă în favoarea protecției herpetofaunei.

Török (2000) analizează herpetofauna Munților Igriș, prilej cu care, abordează și probleme de protecție a acesteia, precizând că aproape toate speciile de amfibieni și de reptile din zonă intră sub incidența Legii nr. 13/1993. Această lege interzice orice formă de capturare, de deținere, de ucidere intenționată sau de comercializare internă a exemplarelor vii sau moarte care aparțin acestor specii. De asemenea, legea interzice degradarea sau distrugerea intenționată a locurilor de reproducere și de hibernare. În cazul speciilor protejate, exploatarea lor se va face numai pe baza unor permise speciale emise de autorităților de stat abilitate prin lege.

Iftime (în *Botnariuc și Tatole, 2005*) mai menționează și alte măsuri de protecție a herpetofaunei, precum: a) crearea mai multor arii protejate; b) stoparea tăierilor extinse și abuzive de păduri (g. *Triturus*); c) introducerea unor măsuri eficiente de împiedicare a degradării mediului; d) încercarea reproducerii în captivitate; e) reducerea poluării apelor interioare (*Triturus cristatus*); f) încercarea restaurării ecologice a habitatelor afectate; g) reducerea folosirii pesticidelor; h) controlul strict al recoltării și comercializării de broaște (*Rana dalmatina*, *R. temporaria*, *Emys orbicularis*); i) înlăturarea presiunii antropice (pășunat, turism neorganizat) în ariile protejate existente (*Coronella austriaca*); j) reducerea folosirii îngrășămintelor în agricultură (g. *Natrix*).

6.3.1.4. Protecția avifaunei zonei

Actualmente, România dispune de o legislație adecvată pentru protecția faunei aviene, reprezentată de: Legea nr. 13/1993 prin care România ratifică Convenția de la Berna, Directiva Europeană 79/409/EEC, Natura 2000, Legea nr. 13/1998, prin care România ratifică Convenția de la Bonn, Legea nr. 462/2001 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, Legea fondului cinegetic „Vânătoarea interzisă” (Munteanu, în *Botnariuc și Tatole*, 2005).

Același autor consideră că pe viitor sunt necesare și alte măsuri de protecție a păsărilor: a) un management eficient al zonelor în care se hrănesc păsările (inclusiv în colonii) în vederea îmbogățirii resurselor trofice, mai ales în fostele eleștee piscicole; b) respectarea cu strictețe a normelor legislative existente; c) construirea de platforme pentru cuibărit (g. *Pelecanus*); d) construirea unor garduri joase pentru a împiedica inundarea cuiburilor de către valuri în timpul furtunilor (pentru păsările care cuibăresc pe țărmuri joase); e) protejarea strictă a coloniilor și a exemplarelor adulte (*Nycticorax nycticorax*); f) ocrotirea cuiburilor (*Ardea alba*, *A. purpurea*); g) menținerea sau chiar extinderea stufărișurilor în care cuibăresc (*Ardea purpurea*); h) conservarea arboretelor în care sunt identificate cuiburi (*Ciconia nigra*); i) îndepărtarea din împrejurimi a eventualelor prezențe umane în perioada de reproducere; j) extinderea montării de suporturi pe stâlpi de beton ai rețelei de joasă tensiune (*Ciconia ciconia*); k) evitarea împușcării păsărilor în timpul pasajului de găște (*Anser erythropus*); l) compensarea pierderilor suferite de agricultori prin consumarea de către gărlite și găștele cu gât roșu a grâului de toamnă; m) menținerea copacilor mari și bătrâni, mai ales la liziera pădurii, care sunt locurile de predilecție pentru cuibăritul tuturor răpitoarelor; n) depistarea cuiburilor și paza lor efectivă în perioada de reproducere la răpitoarele de zi; o) înființarea unor arii speciale de protecție în locuri cu abundență ridicată, în care cositul să se efectueze numai manual (*Crex crex*), precum și menținerea unor suprafețe necosite într-un sistem de rotație anuală, dar și menținerea ca atare a pajiștilor umede din lunci sau din apropierea lacurilor și bălților; p) interzicerea completă a vânătorii unor păsări pe tot parcursul anului (*Streptopelia turtur*); r) campanii educative în scopul protejării păsărilor răpitoare de noapte; s) menținerea mușuroaielor de furnici ca hrană și a arborilor scorburoși ca locuri de cuibărit (*Jynx torquilla*).

6.3.1.5. Protecția faunei de mamifere a zonei

Și în cazul mamiferelor avem o legislație adecvată de protejare, care constă în Legea nr. 13/1993 prin care România ratifică Convenția de la Berna, Legea nr. 462/2001 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice (Murariu, în *Botnariuc și Tatole*, 2005).

Tot același autor recomandă următoarele măsuri de protecție pentru mamifere: a) eşalonarea defrișărilor pe loturi mici pentru a permite rozătoarelor să se refugieze în pădurile compacte; b) interzicerea pășunatului și a accesului câinilor la cel puțin 50 m de lizierele pădurilor; c) evitarea sau reducerea gradului de poluare a apelor cu păstrarea biotopurilor preferați (g. *Neomys*); d) evitarea perturbării coloniilor materne de vară prin protejarea intrărilor în adăposturi cu grilaje adecvate pentru permiterea circulației lilieciilor în afară și înăuntru, precum și stoparea turiștilor; e) păstrarea izlazurilor, cu populații de *Spermophilus citellus* și *Cricetus cricetus*; f) neîndepărtarea sau neomorârea indivizilor care se instalează în podurile locuințelor (*Myoxis glis*, *Muscardinius avellanarius*); g) evitarea pășunatului în păduri și în locurile deschise cu ierburi înalte și mlăștinoase (*Microtus agrestis*); h) combaterea braconajului (*Ursus arctos*); i) păstrarea habitatelor preferate și de scădere a presiunii antropice (*Felis silvestris*); j) respectarea legislației în vigoare; k) respectarea măsurilor speciale de protecție pentru specia respectivă.

6.3.2. Protecția habitatelor naturale pentru ocrotirea faunei locale

În principiu, se impun protejate habitatele speciilor sălbatice de animale care sunt amenințate cu dispariția, precum și acelor afectate de poluare. De asemenea, trebuie acordată o atenție deosebită zonelor din Depresiunea Baia Mare care au importanță pentru speciile migratoare, cum ar fi zonele de iernare, de aglomerare, de hrănire, de reproducere sau de năpârlire.

Într-adevăr, în zona cercetată, se găsesc unele specii rare, de altfel enumerate în capitolul de analiză a faunei. Ocrotirea lor este posibilă numai dacă sunt conservate în ansamblu stațiunile pe care le populează. Trebuie remarcat însă că numai o mică parte din raritățile faunistice se găsesc în

ariile protejate din Depresiunea Baia Mare. Pe bună dreptate, *Convenția Ramsar* stipulează necesitatea protecției zonelor umede, fiind cele mai vulnerabile habitate. Probleme mai ridică și degradarea sau diminuarea îngrijorătoare a pădurilor în ultimii ani. Refacerea unor bălți sau mlaștini, a multor păduri, de la șes la munte, ar fi deosebit de benefică în sensul creșterii biodiversității zonei și a ocrotirii faunei locale.

6.3.2.1. Rezervațiile naturale din zonă

Județul Maramureș ocupă locul 7 pe țară și locul 2 pe Regiunea de Dezvoltare 6 Nord-Vest în privința suprafeței ocupate de ariile naturale protejate. Aceste arii sunt cuprinse în Legea nr. 5/2000 privind aprobarea planului de amenajare a teritoriului național (secțiunea III, zone protejate). În **tabelul nr. 38** redăm lista ariilor protejate din Depresiunea Baia Mare pe categorii și tipuri I.V.C.N.

Tabelul nr. 38 – Tipuri și categorii de arii protejate în Depresiunea Baia Mare

Cod	Denumire	Locali- zare	Supra- fața (ha)	Tipul	Custod/ administrator
1. Rezervații științifice categ. I IVCN					
2565	Rezervația fosiliferă Chiuzbaia	Baia Mare	50	Paleontologică	Dir. Silv. Baia Mare
2. Monumente ale naturii categ. III IVCN					
2564	Lacul Albastru	Baia Sprie	0,5	Hidrogeologică	Dir. Silv. Baia Mare
2566	Peștera Vălenii Șomcutei	Vălenii Șomcutei	5	Speologică	Clubul de Speologie Montană
2571	Mlaștina Vlăschișescu	Mara	3	Botanică, zonă umedă	Soc. Ecolog. Maramureș
2572	Tăul lui Dumitru	Baia Mare	3	Botanică, zonă umedă	Dir. Silv. Baia Mare
2577	Creasta Cocoșului	Mara	50	Mixtă	As. Ecologică
2578	Cheile Tătarului	Mara	15	Hidrogeologică	Dir. Silv. Baia Mare

Cod	Denumire	Localizare	Suprafața (ha)	Tipul	Custod/ administrator
2579	Cheile Babei	Baba	15	Geologică	Dir. Silv. Baia Mare
2587	Peștera Boiu Mare	Boiu Mare	0,5	Speologică	Primăria
2591	Coloanele de la Limpedea	Baia Mare	3	Geologică	Primăria
2593	Rozeta de piatră de la Ilba	Ilba	0,5	Geologică	Primăria
2594	Mlaștina Tăul Negru	Strâmbu Băiuț	1	Botanică, zonă umedă	Primăria
3. Rezervații naturale categ. IV IVCN					
5436	Mlaștina Poiana Brazilor	Giulești	3	Mixtă	Dir. Silv. Baia Mare
2575	Pădurea Bavna	Fersig	26	Forestieră	Dir. Silv. Baia Mare
2580	Arboretul de castan comestibil Baia Mare	Baia Mare	500	Forestieră	O.S. Baia Sprie, Baia Mare și Tăuții Măgherauș
2583	Defileul Lăpușului	Remetea Chioarului	25 km	Hidrologică	Primarii
2584	Pădurea cu pini Comja	Seini	0,5	Forestieră	Dir. Silv. Baia Mare
2585	Arcer – Țibleș	Groșii Țibleșului și Dragomi- rești	50	Mixtă	Dir. Silv. Baia Mare

Totodată, peștera Ponorul Jitelor (Groșii Țibleșului) a fost declarată arie naturală protejată de interes local, prin HCL nr. 32/2005.

Este de menționat că nici una dintre acestea nu este însă rezervație faunistică, dar, deși are alte obiective de ocrotit, ele protejează, desigur, și fauna de aici, motiv pentru care câteva dintre ele sunt prezentate în continuare.

a) *Rezervația mixtă Creasta Cocoșului*. Protejează în Munții Gutâi forme de relief bizare, de o remarcabilă frumusețe (**fig. nr. 10**). Între grămezile

de grohotișuri, s-au instalat pâlcuri de ienupăr (*Juniperus sibirica*), precum și o vegetație specifică golului de munte, săracă în specii.

Cu toate că fauna este destul de slab prezentată, aici se întâlnesc mai ales specii de păsări rare, precum acvila de stâncă (*Aquila chrysaetos*), acvila țipătoare mică (*A. pomarina*) sau corbul (*Corvus corax*), ce trebuie protejate, dar și șopârla de munte (*Zootoca vivipara*).

b) *Rezervația de castan comestibil de la Baia Mare*. Este înființată în anul 1962 și are menirea de a conserva arboretul de castan comestibil (*Castanea sativa*) de pe suprafețele existente și de a le extinde, prin crearea de noi plantații în perimetrul Baia Mare – Baia Sprie. Și în aceste căstănișuri există o avifaună bogată, asemănătoare cu cea a pădurilor de foioase din jur, care, prin excluderea de la pășunat, oferă habitate mai liniștite pentru păsări (fig. nr. 27).

c) *Rezervația de stejar pedunculat de la Bavna*. Se află pe terasa inferioară a Someșului, în porțiunea numită Bavna, fiind o insulă de pădure înconjurată de terenuri agricole. Crearea sa a fost motivată de valoarea excepțională a arboretului de stejar pedunculat (*Quercus robur*), de frumusețea estetică a fiecărui arbor în parte și a pădurii în ansamblul ei (Nădișan și colab., 1976). Fiind exclusă de la pășunat este mai bine protejată și fauna de păsări (deja prezentată) și de mamifere, precum cerbul lopătar (*Dama dama*), cerbul carpatin (*Cervus elaphus*), căpriorul (*Capreolus capreolus*), iepurele (*Lepus europaeus*) și fazanul (*Phasianus colchicus*), având, totodată, și o importantă valoare cinegetică.

Pe plan avifaunistic, rezervația adăpostește o colonie de peste 70 cupluri de stârc cenușiu (*Ardea cinerea*), reprezentând principalul perimetru de reproducere al acestei specii în zona studiată (fig. nr. 90). În primăvara anului 2001, s-au înregistrat un număr de 151 cuiburi (Nădișan și Cherecheș, 2002; Láposi, 2006), construite în partea superioară a coroanelor, în număr de 3-7 cuiburi pe un stejar. Având în vedere deosebita importanță floristică și faunistică a rezervației, păstrarea sa impune adăugarea și a funcției de „rezervație faunistică”, dar și măsuri energice de ocrotire și de monitorizare atentă a speciilor de deosebit interes.

d) *Mlaștina oligotrofă Vlăschișcu*. Este situată pe platoul vulcanic Izvoare, sub liziera pădurii, la 500 m depărtare de complexul turistic. În cuprinsul mlaștinii, vegetează specii tipice tinovului oligotrof, între care unele rarități, ca roua cerului (*Drosera rotundifolia*) și mai ales brădișorul (*Lycopodium inundatum*) și *Scheuchzeria palustris*. Corespunzător acestei

vegetații, s-a instalat și o faună remarcabilă. Se impun însă măsuri mai stricte de protecție a acestei rezervații din calea turiștilor colecționari.

e) *Mlaștina oligotrofă Poiana Brazilor*. Este un unicat în țară, deoarece aici se află stațiunea unde jepii (*Pinus mugo*) vegetează la cea mai joasă altitudine din Carpații Românești. Mlaștina, de un aspect peisagistic aparte, oferă condiții deosebite și pentru o faună remarcabilă.

Toate aceste rezervații au fost prezentate de noi pentru considerentul că fiecare dintre ele reprezintă un bun habitat și pentru multe animale. Protejându-le mai bine pe viitor, vom ocroti mai bine și fauna lor deosebită.

6.3.2.2. Necesitatea înființării a noi arii faunistice protejate în zonă

Rezervațiile înainte menționate ar putea ocroti și unele specii interesante de animale, în primul rând Pădurea Bavna.

Este necesar însă să înființăm noi arii protejate, care să aibă ca scop principal tocmai ocrotirea faunei sălbatice locale.

În acest sens, dorim să facem în continuare, câteva propuneri, pe baza studiilor taxonomice și ecologice prezentate de-a lungul acestei cărți:

- **Cheile Lăpușului**. Este o arie reprezentată prin chei deosebit de spectaculoase, unde se poate proteja o ihtiofaună reofilă specifică, dar și o avifaună valoroasă prin păsările răpitoare de zi ce o scrutează. Este necesar însă un studiu floristic și faunistic complex. Starea ecologică a zonei este aproape de cea naturală. Versanții abrupti sunt acoperiți în proporție de 95 % cu arbori, majoritatea fiind fagi (*Fagus sylvaticus*). În Cheile Lăpușului există și o faună piscicolă bogată, dominată de mreană, clean, boartă etc., dar și mari populații de amfibieni, mai ales de *Salamandra salamandra*. Tot aici, se găsește și singura populație stabilă de șarpe de apă (*Natrix tessallata*) din bazinul Lăpușului și poate din tot cursul inferior al Someșului. Calitatea deosebită a apei Lăpușului din acest sector este confirmată și de prezența unui mare număr de scoici de râu din specia *Unio crassus*. Zona a fost propusă, pe bună dreptate, pentru includerea în rețeaua națională de arii protejate cu profil ihtiologic (Török, 2003-2004).

- **Lunca Someșului**. Ar putea deveni o arie protejată faunistică, care să fie inclusă în rețeaua națională de arii protejate Natura 2000. S-ar proteja astfel sectorul de râu dintre strâmtoarele Țicăului și confluența cu Lăpușul, unde devine imperios necesară protejarea condițiilor minime pentru speciile valoroase de pești și păsări identificate aici. Török (2003-2004) menționează

existența în acest sector a numeroase specii tipic oxifile, care în altă parte a râului lipsesc sau sunt sporadice, precum: scoica de râu (*Unio crassus*) și scoica de lac (*Anadonta cygnea*), briozorul *Plumatella emarginata*, precum și unii pești, care indică o bună calitate a apei, ca lotița (*Alburnoides bipunctatus*), moioaga (*Barbus pelopponesius*), și porcușorul de nisip (*Gobio kessleri*). Totodată, aici, noi am descris o avifaună acvatică deosebit de bogată și diversificată – stârci, rațe, găște etc. – chiar și în condițiile intensificării presiunii antropice de pe maluri.

Láposi (2006) propune, de asemenea, înființarea unei arii protejate, tot pe Someș, dar în sectorul Lunca Potău – Potău (la marginea zonei cercetate), un loc care îndeplinește toate condițiile necesare pentru o arie protejată avifaunistică – condiții naturale, activitate umană redusă, zonă liniștită – care oferă adăpost și hrană pentru un număr mare de păsări pe tot parcursul anului, dar în special în perioada rece.

În fine *Sárkány-Kiss și Hamar* (1999) concluzionează că, de-a lungul Someșului se găsesc zone naturale valoroase, cum sunt, bunăoară pajiștile mezohigrofile din cursul său inferior, de la Benesat la Ardușat, care trebuie protejate cu orice preț nu numai sub aspectul vegetației, ci și chiar a faunei specifice ce se poate instala aici.

• **Arii din Munții Igriș cu o herpetofaună remarcabilă.** *Török* (2000) menționează depunerea unor documentații pentru declararea drept arii protejate a trei zone umede din Munții Igriș: Iezerul Mare, Poiana Săpânței și Tinovul Vrăticel, citându-l pe *Béres și colab.* (1997). Dar, nici una dintre acestea nu sunt puse sub ocrotire din considerente de conservare a faunei, ci numai pentru flora și vegetația valoroasă a sitului. De aceea, ar fi de dorit să se pună sub protecție unele arii umede din acești munți, unde există populații locale reprezentative de amfibieni și reptile. Asemenea zone ar putea fi, după mențiunile autorului, Vârful Igriș, Valea Vidra, anumite sectoare de mal ale lacului Firiza-Strâmtori, lacul Nistru (loc de reproducere pentru o serie de amfibieni), la care mai adăugăm noi Lacul Bodi-Ferneziu și Valea Blidari.

• **Lacurile piscicole de la Ariniș.** Constituie un complex de lacuri artificiale deja naturalizate, situate pe Valea Sălajului (localitatea Ariniș), exploatate ca și pescării, dar care ascund în importantul lor brâu de stuf, papură și rogozuri, ca și în zăvoiuul văii cu care se învecinează, o avifaună cu totul remarcabilă (*Ardelean, 2001-2002*). S-au depistat 43 de specii de păsări acvatice și limicole sau caracteristice tufărișurilor și vegetației de

luncă. Multe dintre acestea sunt deosebit de valoroase și trebuie ocrotite: egreta mare (*Ardea alba*), rața lingurar (*Anas clypeata*) sau rața roșie (*Aythya nyroca*), aflate pe lista roșie a păsărilor din zona noastră. Ferestrașul mare (*Mergus merganser*), rața sunătoare (*Bucephala clangula*) și chiar rața cu cap castaniu (*Aythya ferina*) sunt specii rar întâlnite pe lângă apele din interiorul țării. Tot aici, constatăm concentrări deosebite de rațe, limicole, pescăruși etc. de sute și chiar mii de exemplare. Acest sit este, în același timp, și un popas remarcabil al păsărilor acvatice în pasaj, dar și de iernare a unor păsări când apele nu sunt înghețate. Toate acestea dovedesc că respectivele lacuri se află pe traiectul unor căi importante de migrație a păsărilor, reprezentată de Valea Someșului. (Tot atunci, am cercetat și lacul de baraj Firiza-Strâmtori, unde, surprinzător nu am găsit nici un exemplar de pasăre de apă, dovedind că acesta se află în afara căii majore de migrație din zonă. Sunt, deci, necesare măsuri hotărâte de interdicție a arderii vegetației, pășunatului și vânătorii).

• **Livada abandonată de la Bușag.** Pe dealul Bușagului, se află o livadă abandonată, năpădită de spini și tufișuri (mai ales *Crataegus monogina*), dar și de vegetație xerofilă, care reprezintă un veritabil habitat pentru sfrâncioci (g. *Lanius*), ce ar putea să devină cel puțin o parte a unei rezervații faunistice protejate.

Toate habitatele și ariile înainte menționate ar trebui propuse și declarate arii naturale protejate, care să stea în atenția comunităților locale și a organizațiilor ecologice în vederea cuprinderii lor în programele de dezvoltare locală și regionale și de finanțare pentru conservarea mediului.

Desigur, principala greutate în perimetrarea respectivelor viitoare rezervații este faptul că elementele demne de ocrotit sunt foarte dispersate în zonă, ceea ce ar crea probleme și în administrarea lor.

6.3.3. Ocrotirea speciilor de animale rare din zonă

Aceiași *Convenție de la Berna* menționează necesitatea protejării în special a speciilor de faună sălbatică, în care sens se stabilesc interdicții privind capturarea lor intenționată, degradarea sau distrugerea locurilor de reproducere sau a zonelor de repaus, distrugerea sau culegerea intenționată a ouălor în natură sau deținerea lor, perturbarea acestora în perioada de reproducere, de dependență și de hibernare, inclusiv deținerea și comercializarea lor, vii sau moarte, ori naturalizate. Totodată, au fost menționate

modalitățile speciale privind protejarea speciilor migratoare, mai ales în timpul reproducerii, stabilind perioade de prohibiție.

În principal, ocrotirea animalelor, mai ales a nevertebratelor, din Depresiunea Baia Mare, se realizează prin conservarea intactă a habitatelor optime, îndeosebi a habitatelor umede, veritabile locuri de reproducere sau de popas, despre care am discutat înainte.

Problemele ocrotirii faunei îmbracă însă și unele aspecte particulare, de la un grup taxonomic la altul.

Bunăoară, ocrotirea zooplanctonului și a bentosului de pe Someș, Lăpuș și Săsar – după cum am văzut, relativ sărac – ridică două probleme majore legate de readucerea la forma inițială a habitatului oferit de apele din respectivele sisteme hidrografice, prin refacerea caracterului în bună parte aproape stagnofil (reînmlăștinare) și prin prevenirea poluării apelor cu substanțe minerale sau organice provenite din dejecțiile de la animale (stimularea autoepurării). În acest sens, se impune însă o completă monitorizare a acestor râuri.

La moluște și crustacee, se mai poate pune și problema prohibiției recoltării acestora pentru consum sau pentru comercializare în perioada de reproducere.

Neîndepărtarea frunzarului de pe solul pădurilor este, la fel, o măsură de protecție a microfaunei de raci și miriapode, cu o deosebită valoare în procesul de mineralizare a substanțelor organice.

Cât privesc viermii, cu excepția formelor libere, puține specii fac obiectul ocrotirii. Mai mult, o serie de specii parazite, aflate în expansiune, trebuie descurajate.

Deoarece insectele libere sunt întâlnite în varii habitate, măsurile de protecție vor fi și ele mai diversificate, dar cea mai eficientă dintre acestea rămâne tot protejarea habitatelor prielnice. Totodată, trebuie să se renunțe tot mai mult la combaterea chimică a dăunătorilor din agricultură și silvicultură, apelând la combaterea ecologică integrată.

Numeroase specii de insecte cunosc un mare declin populațional, altele au dispărut pe mari întinderi, chiar și din fauna României. În sfârșit, unele specii și-au redus simțitor arealul, care a devenit disjunctiv, fără punți de legătură, fapt ce are drept consecință împiedicarea recolonizării naturale și reducerea diversității genetice. În principal, aceste deficiențe sunt consecința presiunii antropice. Rezultă clar că o listă roșie a insectelor ar fi necesară, dar elaborarea ei este sub semnul incertitudinii, de vreme ce

numărul specialiștilor entomologi din zonă este extrem de mic (Rákosy, 1988), iar pe cei consacrați îi interesează prea puțin.

Probleme deosebite se ridică și în legătură cu speciile de pești periclitati. Ocrotiioniștii recomandă ca măsură eficace declararea speciilor drept monumente ale naturii sau specii protejate, împreună cu interzicerea pescuitului, dar acțiunea nu a avut ecoul necesar în practică, pentru că braconierii nu țin seama de necesitatea ocrotirii faunei. Pericolul cel mai grav care amenință supraviețuirea acestor pești, este, după Bănărescu (1982), deteriorarea condițiilor de viață din habitatele acvatice, aspect concretizat în Depresiunea Baia Mare prin regularizarea cursurilor de ape, precum și poluarea minerală și organică a apei. La acest fapt, mai contribuie, și apariția pe râurile zonei, dar mai ales pe Săsar a unor lacuri de baraj, unde, prin barcare și dragare, cel puțin la început, se deteriorează calitatea apei. Pe bună dreptate, același autor consideră că, neputându-se renunța la crearea de lacuri de baraj, trebuie păstrate porțiuni suficient de lungi din râu în regim natural, ceea ce s-ar putea realiza și în zona cercetată, prin reînmlăștinare. Fiind vorba de multe specii stagnofile - unele care trăiesc în ape aproape stătătoare, murdare, cu puțin oxigen - este necesară menținerea acestor condiții în unele bălți și mlaștini din zona cercetată, adică a unei ape "murdare", dar nu poluate, cum este cea necesară bunăoară țigănușului (*Umbra krameri*).

Cu toată presiunea antropică, Someșul și Lăpușul mai au încă un fond piscicol valoros, în cadrul căruia putem distinge și câteva endemite dunărene, ca babușca (*Rutilus rutilus*) și porcușorul (*Gobio gobio*). De asemenea, acestea au un fond valoros de pești stagnofili, ca și crapul (*Cyprinus carpio*), linul (*Tinca tinca*), țiparul (*Misgurnus fossilis*) etc., care se află însă într-un mare pericol după asanarea bălților aferente lor.

Din păcate, biotopii acvatice mai amenințați sunt cei situați în cursul colinar și depresionar al râurilor (Bănărescu, 1982), care sunt supuși celei mai puternice presiuni antropice.

Este de menționat că dintre speciile de apă stătătoare situația cea mai gravă o are caracuda (*Carassius carassius*), care într-un trecut apropiat era foarte abundentă, iar actualmente este în pericol de dispariție totală. Este considerată nepericlitată la nivel european, dar pe cale de dispariție în România, inclusiv în Someș. Au regresat mult și linul (*Tinca tinca*) și știuca (*Esox lucius*), precum și crapul (*Cyprinus carpio*), care aproape că lipsesc.

Protejarea acestui valoros fond piscicol din zonă nu se mai poate realiza decât printr-o amplă acțiune de restaurare ecologică care să aibă ca direcții principale: a) reînmlăștinarea ariilor fostelor bălți; b) colmatarea cursului unor râuri și canale de desecare pentru ridicarea nivelului apei freactice; c) transformarea zonelor mai intacte sub aspect natural în rezervații. Se mai impun măsuri de populare a apelor cu alevini din specii autohtone valoroase. În sfârșit, ar trebui interzise și sancționate drastic deversările de ape poluate fără o prealabilă epurare.

Mai trebuie menționat că mai multe specii de amfibieni, frecvente în zonă, trebuie protejate și pe considerentul că în alte părți ale țării noastre sau a continentului sunt rare.

În privința reptilelor, probleme de protecție se ridică în legătură cu broasca țestoasă de apă (*Emys orbicularis*), pentru care trebuie conservate lacurile și bălțile existente în zonă, precum și cu unele șopârle (*Lacerta agilis* și *L. viridis*), pentru care sunt necesare măsuri de conservare a fânețelor din șesul someșan.

Desigur, noi vom cuprinde pe lista păsărilor nu numai păsările rare din zonă, ci și anumite păsări menționate în Convenția de la Berna cu titlul de strict protejat sau protejat, aspect urmărit de altfel și la mamifere.

Între mamifere, s-au inclus pe lista speciilor faunistice ce trebuie protejate animale din toate ordinele, dar mai ales toate microchiropterele, gliridele și multe mustelide, în general forme întâlnite în habitatele terestre sau subterane, inclusiv în cele de pădure. În cazul mamiferelor, are importanță în ocrotire atât protejarea habitatelor propice, cât și declararea lor ca specii protejate. Dat fiind populațiile foarte mici de mamifere, înființarea unor rezervații naturale nu este eficientă.

La întocmirea listei speciilor faunistice propuse pentru protejare în Depresiunea Baia Mare, am avut în vedere, între altele, următoarele criterii: a) endemismele; b) raritățile din fauna României; c) speciile propuse a fi strict protejate prin Convenția de la Berna; d) speciile propuse a fi protejate prin Convenția de la Berna (**tabelul nr. 39**).

Tabelul nr. 39 - Lista speciilor de animale propuse pentru protejare în Depresiunea Baia Mare

ANNELIDA

Hirundinea

1. *Hirudo medicinalis* L. – protejată, aflată în mълul apelor rълurilor

INSECTA

Coleoptera

2. *Cerambyx cerdo* L. – rar, strict protejat, ıntълnit ın pълdurile de cvercinee
3. *Lucanus cervus* L. – rar, strict protejat, ın pълdurile de cvercinee

Lepidoptera

4. *Hyssia cavernosa* Ev. – rar, prezent ın zonă pe Culmea Codrului

Hymenoptera

5. *Astiphromma transsylvanicum* Kiss – rar, citat de Constantineanu ın “Fauna Romълniei” doar de la Cehu Silvaniei și Hodod, precum și din ținutul Vasluiului (Hърboanca)

PISCES

Cyprinidae

6. *Rutilus rutilus* L. – endemit dunărean, ın cursul mijlociu și inferior al Someșului și Lăpușului
7. *Aspius aspius* L. – protejat, rar, ın cursul inferior al Someșului
8. *Leucaspis delineatus* Heckel – protejat, rar, ın cursul inferior al Someșului
9. *Rhodeus sericeus* Pallas – protejat, frecvent ın tot cursul Someșului și Lăpușului
10. *Gobio gobio* L. – endemit dunărean, rar, ın cursul mijlociu al Lăpușului
11. *Gobio albipinnatus* Lukash – endemit dunărean, protejat, rar, ın cursul inferior al Someșului
12. *Gobio kessleri* Dybanski – protejat, rar pe afluenții principalelor rълuri
13. *Carassius carassius* L. – ın curs de dispariție ın zonă, fiind concurat de *Carassius auratus*

Cobitidae

14. *Misgurnus fossilis* L. – protejat, rar, prezent numai ın cълteva puncte de pe Someș
15. *Cobitis taenia* L. – protejat, cu efective sub abundența optimă ın Someș

Siluridae

16. *Silurus glanis* L. – protejat, frecvent doar ın Someș

AMPHIBIA

Caudata

17. *Triturus vulgaris* L. – protejat, rar ın zona cercetată
18. *Triturus cristatus* Laurentus – strict protejat, relativ frecvent ın zona protejată

Anura

19. *Bombina bombina* L. – strict protejată, frecventă în zona cercetată
20. *Bombina variegata* L. – strict protejată, frecventă în zona cercetată
21. *Pelobates fuscus* Laurentus – strict protejată, frecventă în zona cercetată
22. *Bufo bufo* L. – strict protejată, frecventă în zona cercetată
23. *Bufo viridis* Laurentus – protejată, frecventă în zona cercetată
24. *Hyla arborea* L. – strict protejată, frecventă în zona cercetată
25. *Rana ridibundus* Pallas – protejată, frecventă în zona cercetată
26. “*Rana esculenta*” L. – protejată, rar în zona cercetată
27. *Rana dalmatina* Bonaparte – strict protejată, larg răspândită în zona cercetată

REPTILIA

Testudines

28. *Emys orbicularis* L. – strict protejată, foarte rară în zona cercetată

Sauria

29. *Lacerta agilis* L. – strict protejată, frecventă în zona cercetată
30. *Lacerta viridis* Laurentus – strict protejată, frecventă în zona cercetată

Serpentes

31. *Coronella austriaca* Laurentus – strict protejată, rar, în liziera pădurilor din zona cercetată
32. *Natrix natrix* L. – protejată, frecvent în zona cercetată

AVES

Gaviiformes

33. *Gavia arctica* L. – strict protejată, rară în zona cercetată

Podicipediformes

34. *Podiceps ruficollis* Pall. – strict protejată, frecvent, cu efective în declin în zona cercetată
35. *Podiceps n. nigricollis* C.L. Br. – strict protejată, cu răspândire restrânsă în zona cercetată
36. *Podiceps griseigena* Bodd. – strict protejată, cu răspândire restrânsă și efective în declin în zonă

Pelecaniformes

37. *Pelecanus onocrotalus* L. – strict protejată, cu apariție accidentală în zonă

Ciconiiformes

38. *Ardea p. purpurea* L. – strict protejată, cu răspândire restrânsă în zonă (pe Someș) și cu efectivele în declin
39. *Ardeola ralloides* Scop. – strict protejată, cu răspândire restrânsă și cu efectivele în declin drastic în zonă
40. *Ardea alba* L. – rară, protejată, cu efective mici în zonă
41. *Egretta g. garzetta* L. – strict protejată, rară, pe cale de dispariție din zonă
42. *Nycticorax n. nycticorax* L. – strict protejată, frecvent în zonă

43. *Ixobrychus m. minutus* L. – strict protejat, frecvent în zonă
44. *Botaurus st. stellaris* L. – strict protejat, relativ frecvent în zonă
45. *Ciconia c. ciconia* L. – strict protejată, frecventă în toată zona
46. *Ciconia nigra* L. – strict protejată, foarte rară în zonă
47. *Plegadis fasciellus* L. – strict protejat, dispărut, doar apariții accidentale

Anseriformes

48. *Cygnus cygnus* L. – strict protejată, cu apariție accidentală
49. *Cygnus olor* Gm. – protejat, accidental în zonă
50. *Aythya marila* L. – rar, apariție accidentală în zonă
51. *Mergus serrator* L. – protejată, rară, cu apariție accidentală
52. *Mergus albellus* L. – strict protejată, cu apariție accidentală, practic dispărută din zonă

Falconiformes

53. *Pernis a. apivorus* L. – strict protejat, foarte rar în zonă
54. *Accipiter gentilis* L. – strict protejat, rar în zonă
55. *Accipiter n. nisus* L. – strict protejat, relativ rar în zona cercetată
56. *Buteo buteo* L. – strict protejat, destul de frecvent în zonă
57. *Buteo l. lagopus* Pont. – strict protejat, cu o apariție rară în zonă
58. *Haliaeetus albicilla* L. – strict protejat, apariție accidentală în zonă
59. *Circus c. cyaneus* L. – strict protejat, apare frecvent în pasaj în zonă
60. *Circus pygargus* L. – strict protejat, apare numai accidental în zonă
61. *Circus ae. aeruginosus* L. – strict protejat, apare frecvent în zonă
62. *Pandion h. haliaëtus* L. – strict protejat, apariție rară în zonă
63. *Falco peregrinus* – strict protejat, practic dispărut din zonă
64. *Falco s. subbuteo* L. – strict protejat, rar în zonă
65. *Falco v. vespertinus* L. – strict protejat, rar în zonă
66. *Falco tinunculus* – strict protejat, frecvent în zonă

Gruiformes

67. *Grus g. grus* L. – strict protejat, rar în zonă
68. *Crex crex* L. – strict protejat, relativ rar în zonă
69. *Porzana porzana* L. – strict protejat, practic dispărut din zonă
70. *Porzana parva* Scop. – strict protejat, cu efective mici, în declin, în zonă

Charadriiformes

71. *Calidris alpina* L. – strict protejată, apariție ocazională în zonă
72. *Tringa ochropus* L. – strict protejat, rar în zonă
73. *Tringa stagnatilis* Bechst. – strict protejat, rar în zonă
74. *Tringa glareola* L. – strict protejat, rar în zonă
75. *Tringa hypoleucos* L. – strict protejat, accidental în zonă
76. *Lymnocyptes minimus* Brünn. – protejată, rară în zonă
77. *Recurvirostra a. avosetta* L. – strict protejat, accidental în zonă

78. *Larus melanocephalus* Temm. – strict protejat, accidental în zonă
 79. *Chlidonias n. niger* L. – strict protejată, frecventă în zonă
 80. *Sterna h. hirundo* L. – strict protejată, rară în zonă

Strigiformes

81. *Tyto alba guttata* C.L. Br. – strict protejată, rară, pe cale de dispariție
 82. *Otus s. scops* L. – strict protejat, dispărut din zonă, apariții accidentale
 83. *Athene n. noctua* Scop. – strict protejată, pe cale de dispariție în zonă
 84. *Strix a. aluco* L. – strict protejat, accidental în zonă
 85. *Strix uralensis* Wolf – strict protejat, rară în zonă
 86. *Asio o. otus* L. – strict protejat, destul de frecvent în zonă
 87. *Asio f. flammeus* Pont. – strict protejat, rar în zonă

Caprimulgiformes

88. *Caprimulgus europaeus* L. – strict protejat, rar în zonă

Coraciiformes

89. *Alcedo atthis ispida* L. – strict protejat, rar în zonă
 90. *Merops apiaster* L. – strict protejat, rar în zonă
 91. *Upupa e. epops* L. – strict protejată, relativ rară în zonă

Piciformes

92. *Jynx t. torquilla* L. – strict protejată, rară în zonă
 93. *Picus v. viridis* L. – strict protejată, frecventă în zonă
 94. *Picus c. canus* Gm. – strict protejată, foarte rară în zonă
 95. *Dendrocopos major pineforum* C.L. Br – strict protejată, cu areal restrâns și cu populații în declin în zonă
 96. *Dendrocopos syriacus balcanicus* G. et S. – strict protejată, cu areal restrâns și efective în declin în zonă
 97. *Dendrocopos m. medius* L. – strict protejată, foarte rară în zonă
 98. *Dendrocopos minor hortorum* C.L. Br – strict protejată, accidentală în zonă

Passeriformes

99. *Hirundo r. rustica* L. – strict protejată, comună
 100. *Delichon u. urbicum* L. – strict protejat, comun, dar în declin
 101. *Riparia r. riparia* L. – strict protejat, puțin prezent în zonă
 102. *Nucifraga caryocatactes* L. – strict protejat, cu apariție accidentală în zonă
 103. *Parus m. major* L. – strict protejat, dar frecvent în zonă
 104. *Parus c. caeruleus* L. – strict protejat, rar în zonă
 105. *Parus cristatus* C.L. Br. – strict protejat, accidental în zonă
 106. *Parus a. ater* L. – strict protejat, rar în zonă
 107. *Parus palustris* L. – strict protejat, apare ocazional în zonă
 108. *Sitta europaea caesia* Wolf – strict protejată și rară în zonă
 109. *Remiz p. pendulinus* L. – strict protejat, accidental în zonă
 110. *Certhia familiaris* L. – strict protejată, apare ocazional în zonă

111. *Troglodytes t. troglodytes* L. – strict protejat, rar în zonă
 112. *Turdus v. viscivorus* L. – protejat, rar în zonă
 113. *Turdus i. iliacus* L. – protejat, extrem de rar în zonă
 114. *Oenanthe oe. oenanthe* L. – strict protejată, foarte rar în zonă
 115. *Saxicola torquatus* L. – strict protejat, rar în zonă
 116. *Saxicola rubetra* L. – strict protejat, obișnuit cu efective mici în zonă
 117. *Luscinia megarhynchos* (C.L. Br.) – strict protejată, rară în zonă
 118. *Luscinia luscinia* L. – strict protejată, rară în zonă
 119. *Acrocephalus palustris* Bechst. – protejat, rar în zonă
 120. *Acrocephalus schoenobaenus* L. – protejat, pe cale de dispariție în Europa
 121. *Hippolais icterina* Vieil. – protejată, sporadică în zonă
 122. *Sylvia a. atricapilla* L. – strict protejată, rară în zonă
 123. *Sylvia n. nisoria* Bechst. – strict protejată, accidentală în zonă
 124. *Sylvia b. borin* Bodd. – strict protejată, rară în zonă
 125. *Sylvia c. communis* Lath – strict protejată, rară în zonă
 126. *Sylvia c. curruca* L. – strict protejată, rară în zonă
 127. *Regulus r. regulus* L. – strict protejat, rar în zonă
 128. *Anthus c. campestris* L. – strict protejată, rară în zonă
 129. *Anthus t. trivialis* L. – strict protejată, rară în zonă
 130. *Anthus s. spinoletta* L. – strict protejată, accidentală în zonă
 131. *Motacilla a. alba* L. – strict protejată, larg răspândită în zonă
 132. *Motacilla f. flava* – strict protejată, larg răspândită în zonă
 133. *Motacilla fava feldegg* Mich. – strict protejată, rară în zonă
 134. *Bombycilla g. garrulus* L. – strict protejat, apare în invazii în zonă
 135. *Lanius e. excubitor* L. – strict protejat, puțin numeroasă în zonă
 136. *Lanius minor* Gm. – strict protejat, larg răspândit în zonă
 137. *Lanius c. collurio* L. – strict protejat, frecvent în zonă
 138. *Sturnus roseus* L. – strict protejat, aproape dispărut în zonă
 139. *Coccothraustes c. coccothraustes* L. – strict protejat, cu areal restrâns în zonă
 140. *Carduelis ch. chloris* L. – strict protejat, rar în zonă
 141. *Carduelis c. carduelis* L. – strict protejat, comun în zonă
 142. *Carduelis c. cannabina* L. – strict protejat, cu areal restrâns în zonă
 143. *Carduelis f. flavirostris* L. – strict protejat, ocazional în zonă
 144. *Carduelis spinus* L. – strict protejat, apariție sporadică în zonă
 145. *Serinus serinus* L. – strict protejat, apariție sporadică în zonă

MAMMALIA

Insectivora

146. *Erinaceus europaeus* L. – protejat, rar în zonă
 147. *Neomys anomalus* Cabrera – protejat, rar în zonă

- 148. *Neomys fodiens* Pennot – protejat, rar în zonă
- 149. *Crocidura mimula* Miller – protejat, rar în zonă
- 150. *Sorex araneus* L. – protejat, rar în zonă
- 151. *Sorex minutus* L. – protejat, rar în zonă

Chiroptera

- 152. *Rhinolophus ferrumequinum* Sch. – strict protejat, rar în zonă
- 153. *Rhinolophus hipposideros* Bech. – strict protejat, rar în zonă
- 154. *Plecotus auritus* L. – strict protejat, frecvent în zonă
- 155. *Pipistrellus pipistrellus* Sch. – protejat, frecvent în zonă
- 156. *Nictalus noctula* Sch. – strict protejat, frecvent în zonă
- 157. *Myotis myotis* Bork. – strict protejat, rar în zonă
- 158. *Myotis blythii* Tomes – strict protejat, rar în zonă

Rodentia

- 159. *Sciurus vulgaris* L. – protejată, rară în zonă
- 160. *Spermophilus citellus* L. – strict protejat, frecvent în zonă
- 161. *Muscardinius avellanarius* L. – protejat, rar în zonă
- 162. *Myoxus glis* L. – protejat, rar în zonă
- 163. *Cricetus cricetus* L. – strict protejat, frecvent în zonă

Carnivora

- 164. *Canis lupus* L. – protejat, rar în zonă
- 165. *Meles meles* L. – protejat, frecvent în zonă
- 166. *Lutra lutra* L. – strict protejat, întâmplător în zonă
- 167. *Martes martes* L. – protejat, relativ frecvent în zonă
- 168. *Martes foina* Erxl. – protejat, accidental în zonă
- 169. *Mustela erminea* L. – rar, în vecinătatea zonei în zonă
- 170. *Felis silvestris* Sch. – strict protejată, rar în zonă

Artiodactyla

- 171. *Cervus elaphus* L. – protejat, rar în zonă

Numărul mare de specii de animale ce trebuie protejate în Depresiunea Baia Mare se explică prin faptul că, sub presiunea antropică, în principal a asanării, populațiile majorității animalelor sunt periclitate, devenind puțin viabile.

Recent, *Botariuc și Tatole* (2005) au scos „*Cartea roșie a vertebratelor din România*”, sub egida Academiei Române. În aceasta sunt consemnate și câteva specii din Depresiunea Baia Mare, ce trebuie protejate (**tabelul nr. 40**).

Tabelul nr. 40 – Speciile de vertebrate din Depresiunea Baia Mare aflate pe „lista roșie” a României

Pești

1. *Thymallus thymallus* (lipan), specie periclitată, prezentă pe afluenții Lăpușului și Săsarului
2. *Leuciscus leuciscus* (clean mic), specie critic periclitată, mai ales pe Lăpuș
3. *Gobio kessleri* (porcușor de nisip), specie vulnerabilă, prezentă pe Lăpuș
4. *Carassius carassius* (caracudă), specie periclitată, întâlnită pe Someș
5. *Lota lota* (mihalt), specie vulnerabilă, prezentă pe Someș și Lăpuș
6. *Gymnocephalus schraetser* (răspar), specie vulnerabilă, întâlnită pe Lăpuș și Someș
7. *Zingel zingel* (pietrar), specie vulnerabilă, citată de pe Someș și Lăpuș
8. *Zingel streber* (fusar), specie periclitată, găsită pe Lăpuș și Someș

Amfibieni

9. *Salamandra salamandra* (salamandră), specie vulnerabilă, în făgetele zonei
10. *Triturus montandoni* (triton carpatic), specie vulnerabilă în părțile montane ale zonei
11. *Triturus cristatus* (triton cu creastă), specie vulnerabilă în părțile montane și depresionare ale zonei
12. *Triturus v. vulgaris* (triton comun), subspecie aproape amenințată în părțile depresionare ale zonei
13. *Bombina bombina* (buhai de baltă cu burta roșie), specie aproape amenințată în apele stătătoare ale zonei
14. *Bombina variegata* (buhai de baltă cu burtă galbenă), specie aproape amenințată, în ape stătătoare ale zonei
15. *Pelobates fuscus* (broască săpătoare brună), specie vulnerabilă, în solurile afânate ale zonei
16. *Pelobates syriacus* (broască săpătoare siriacă), specie periclitată, în solurile nisipoase ale zonei
17. *Bufo bufo* (broasca râioasă brună), specie aproape amenințată, în păduri, tufișuri, zăvoaie din zonă
18. *Bufo viridis* (broască râioasă verde), specie aproape amenințată, prezentă în zonă, puțin pretențioasă la mediu
19. *Hyla arborea* (brotăcel), specie vulnerabilă, arboricolă din zonă
20. *Rana dalmatina* (broască roșie de pădure), specie vulnerabilă, în pădurile de foioase din zonă
21. *Rana temporaria* (broască roșie de munte), specie vulnerabilă, în păduri

Reptile

22. *Emys orbicularis* (țestoasa de apă), specie vulnerabilă, în lacurile zonei

23. *Anguis fragilis* (napârcă), specie vulnerabilă, în pădurile și fânețele zonei
24. *Coronella austriaca* (șarpe de alun), specie vulnerabilă, în liziere de păduri din zonă
25. *Natrix tessellata* (șarpe de apă), specie aproape amenințată, în apele zonei
26. *Vipera berus* (viperă), specie periclitată, îndeosebi în pădurile și poienile de munte din zonă

Păsări

27. *Nycticorax nycticorax* (stârc de noapte), specie vulnerabilă, în stufărișurile zonei
28. *Ardeola ralloides* (stârc galben), specie vulnerabilă, în vegetația acvatică a zonei
29. *Egretta garzetta* (egretă mică), specie periclitată, pe lacurile și eleșteele zonei
30. *Ardea alba* (egreta mare), specie periclitată, pe lacurile și eleșteele zonei
31. *Ardea purpurea* (stârc roșu), specie periclitată, pe bălțile mari din zonă
32. *Ciconia nigra* (barză neagră), specie vulnerabilă, în pădurile bătrâne și liniștite ale zonei
33. *Ciconia ciconia* (barza albă), specie vulnerabilă, în localitățile zonei
34. *Plegadis falcinellus* (țigănuș), specie vulnerabilă, în ape puțin adânci cu stufăriș și sălcii din zonă
35. *Aythya nyroca* (rața roșie), specie vulnerabilă, în bălțile și lacurile eutrofe ale zonei
36. *Bucephala clangula* (rață sunătoare), specie vulnerabilă în zone umede întinse ale zonei, ca oaspete de vară
37. *Pernis apivorus* (viespar), specie vulnerabilă, mai ales în pădurile de foioase din zonă
38. *Aquila pomarina* (acvila țipătoare mică), specie vulnerabilă, în pădurile de foioase mari din zonă
39. *Aquila clanga* (acvilă țipătoare mare), specie critic periclitată, în pădurile relativ umede din zonă
40. *Falco vespertinus* (vânturel de seară), specie vulnerabilă, în pădurile de luncă și arbori izolați din zonă
41. *Falco peregrinus* (șoim călător), specie periclitată, predominant montană în zonă
42. *Crex crex* (cârstel de câmp), specie vulnerabilă, în pajiștile și luncile din zonă
43. *Grus grus*, specie vulnerabilă, în stufărișurile dese din zonă
44. *Streptopelia turtur* (turturică), specie vulnerabilă, în pădurile de foioase din zonă
45. *Tyto alba* (striga), specie vulnerabilă, antropofilă din zonă
46. *Bubo bubo* (buhă), specie vulnerabilă, în pădurile mari și dese din zonă

47. *Upupa epops* (pupăză), specie vulnerabilă, pe terenurile deschise cu arbori risipiți din zonă
48. *Jynx torquilla* (capîntortură), specie periclitată, în rariștile de pădure din zonă
49. *Corvus corax* (corb), specie periclitată, în pădurile mari din zonă

Mamifere

50. *Neomys fodiens* (chițcanul de apă), specie periclitată, pe râurile limpezi și marginile de iazuri din zonă
51. *Neomys anomalus* (chițcan de mlaștină), specie periclitată, în locurile umede din zonă
52. *Rhinolophus ferrumequinum* (liliac mare cu nas potcoavă), specie vulnerabilă, în peșterile și galeriile părăsite din zonă
53. *Rhinolophus hipposideros* (liliac mic cu nas potcoavă), specie vulnerabilă, prin peșteri, clopotnițe și poduri de casă din zonă
54. *Myotis myotis* (liliac mare cu bot ascuțit), specie periclitată, în peșteri și construcții părăsite din zonă
55. *Myotis brandti* (liliac mare mustăcios), specie periclitată în peșteri din zonă
56. *Myotis blythii* (liliac mic cu urechi de șoarece), specie periclitată, în peșteri, turlle și poduri de casă din zonă
57. *Plecotus auritus* (liliac urechiat brun), specie vulnerabilă, în locuri împădurite din zonă
58. *Plecotus austriacus* (liliac urechiat cenușiu), specie periclitată, care preferă locuri nelocuie din zonă
59. *Spermophilus citellus* (popândău), specie vulnerabilă, pe izlazarile din zonă
60. *Myoxus glis* (pârșul cenușiu), specie vulnerabilă, în pădurile de foioase din zonă
61. *Muscardinius avellanarius* (pârș de alun), specie vulnerabilă, în pădurile de foioase din zonă
62. *Arvicola terrestris scherman* (șobolanul de apă roșu), specie vulnerabilă, în habitatele mlăștinoase din zonă
63. *Microtus agrestis* (șoarece de pământ), specie vulnerabilă, în habitatele împădurite din zonă
64. *Microtus tatricus* (șoarecele de Tatra), specie vulnerabilă, în pădurile montane din zonă
65. *Micromys minutus* (șoarecele pitic), specie vulnerabilă, în stufărișurile și ierburile înalte din zonă
66. *Canis lupus* (lup), specie vulnerabilă, în pădurile compacte din zonă
67. *Ursus arctos* (urs brun), specie vulnerabilă, în habitate împădurite din zonă
68. *Lutra lutra* (vidra), specie vulnerabilă, în râurile și lacurile din zonă
69. *Mustella erminea* (hermina), specie vulnerabilă, în pădurile de conifere din zonă

70. *Martes martes* (jder de copac), specie vulnerabilă, în locuri împădurite din zonă
71. *Lynx lynx* (râs), specie vulnerabilă, în pădurile din zonă
72. *Felis silvestris* (pisică sălbatică), specie vulnerabilă, în pădurile de foioase din zonă
73. *Cervus elaphus* (cerb), specie vulnerabilă, în pădurile din zonă
74. *Capreolus capreolus* (căprioara), specie vulnerabilă, în păduri de foioase din zonă
-

În încheiere, nu putem decât să nutrim speranța că măsurile de protecție a mediului în Depresiunea Baia Mare se vor realiza ca rezultat al voinței politice și civice de a asigura resursele financiare necesare.

7. CONCLUZII

Lucrarea de față este destinată studiului faunei Depresiunii Baia Mare și umple un gol editorial, deoarece o asemenea lucrare nu s-a mai publicat. În principal, ea valorifică cercetările de teren de vreo 10 ani ale autorilor.

Aceștia au structurat lucrarea pe 7 capitole, după cum urmează: 1. cadrul natural al zonei; 2. istoricul cercetării faunistice a zonei; 3. fauna zonei; 4. ecologia faunei zonei; 5. considerații zoogeografice referitoare la fauna zonei; 6. poluarea și ocrotirea faunei zonei; 7. concluzii.

Pentru o largă accesibilitate și peste hotare, lucrarea se încheie cu un rezumat în limba engleză, dar și cu un index de denumiri științifice a speciilor de animale inventariate în zona cercetată. Lista bibliografică este deosebit de amplă și cuprinde toate lucrările științifice pe această temă din zonă despre care avem cunoștință.

1. Cadrul natural al Depresiunii Baia Mare cuprinde un relief depresionar înconjurat de înălțimi, la nord Munții Igniș-Gutâi, iar la sud Culmea Codrului. Dat fiind mobilitatea animalelor, am cercetat și fauna din zonele învecinate, precum Munții Lăpușului și Țibleșului sau șesul de pe culuarul și câmpia Someșului.

Rețeaua hidrografică este centrată pe cursul inferior (depresionar) al Someșului. Ea este reprezentată prin afluenți ai acestuia, îndeosebi de pe partea dreaptă. În zona depresionară am mai inclus cursul inferior al Lăpușului, cel mai viguros afluent al Someșului, precum întregul curs al Săsarului, ca afluent al Lăpușului. Rețeaua hidrografică a zonei este mai densă însă în partea sa montană, de unde coboară numeroase pâraie cu debite însemnate de apă. Au mai fost studiate și câteva lacuri de acumulare artificiale naturalizate, îndeosebi lacurile piscicole de la Ariniș și lacul Firiza-Strâmtori.

Vegetația naturală cuprinde pădurile de cvercinee și de fag din zona nordică montană, la pădurile de foioase de pe Munceii Băii Mari și de pe Culmea Codrului, precum și câteva trupuri de păduri depresionare (Bavna, Finteuș, Lăpuș etc.), zăvoaietele Lăpușului și Someșului. Se înțelege însă că cea mai mare parte a zonei cercetate o ocupă agroecosistemele, reprezentate

de culturi agricole, pășuni, fânețe, livezi și vii și chiar terenuri abandonate și ruderalizate.

Depresiunea Baia Mare beneficiază de o climă continental moderată, cu umiditate mare, ferită de geruri și arșițe excesive de relieful ce delimitează zona.

2. Din istoricul cercetării faunei depresiunii reiese că lucrările publicate pe această temă sunt sumare, ocazionale și tangențiale. Singurele lucrări științifice mai sistematice sunt realizate de cercetătorii locali, îndeosebi despre vertebrate, precum biologii *G. Ardelean*, *I. Béres*, *V. Pop*, *Al. Wilhelm*, *Al. Láposi* etc.

3. Lucrarea ne prezintă 1973 specii de animale identificate în Depresiunea Baia Mare, aparținând tuturor grupelor taxonomice, prezente pe uscat și în apele interioare. Mai bine reprezentate sunt încregăturile: *Ciliata* (49 specii), *Nemathelminthes* (68 specii), *Arthropoda* (1370 specii) și *Vertebrata* (329 specii). Dintre acestea, de departe, sunt mai mari clasele: *Insecta* (1177 specii) și *Aves* (200 specii). Insectele au ordine cu adevărat numeroase în zonă, precum *Coleoptera* (202 specii) și *Diptera* (329 specii).

Fiecare specie de vertebrate, este analizată complex, ca origine zoogeografică, fenologie, nutriție, habitate, răspândire geografică în zonă și citări din bibliografie.

4. În capitolul 4 se prezintă ecologia faunei Depresiunii Baia Mare, fiind abordată ecologia principalelor grupe de animale identificate în zona cercetată. Mai mare atenție s-a dat protozoarelor acvatică, ca bioindicatori a saprobității apelor, mai bine reflectate în cursul Someșului. Între nematelminti, accentul s-a pus pe rotifere, acceptabil reprezentate în zooplanctonul Someșului și Lăpușului, care constituie o excelentă bază trofică pentru pești. De asemenea, s-a insistat asupra rolului moluștelor în realizarea mecanismelor de autoepurare a cursurilor de ape din zonă. Un larg spațiu îl deține ecologia insectelor zonei, menționându-se diferențele biologice și ecologice ale principalelor ordine. Ihtiofauna zonei a fost analizată în ansamblu, dar s-au evidențiat mai ales caracteristicile acesteia pentru Săsar, Lăpuș și Someș, concluzionându-se că ultimul reprezintă principalul rezervor de pești al zonei. De asemenea, Lăpușul are un fond piscicol remarcabil, precum și o biodiversitate și abundență ihtiologică ridicate datorită apei sale de mai bună calitate. Au fost evidențiate efectele negative ale poluării apei asupra ihtiofaunei locale. Dat fiind excesul de umiditate și rețeaua hidrografică densă, fauna de amfibieni, mai ales de

anure, este bogată, din șesul Someșului până în vârful munților, beneficiind de habitate adecvate. În schimb, fauna de reptile este mai săracă, atât ca specii, cât și ca indivizi. Indiscutabil, ecologia păsărilor din zonă a căpătat cea mai mare importanță și extindere. Constituie o avifaună aflată sub o puternică presiune antropică, ceea ce a diminuat substanțial populațiile de păsări și multe specii au un statut ecologic precar, de specii vulnerabile sau periclitare cu dispariția. Ponderea cea mai mare în avifauna zonei o dețin ordinele *Paseriformes* (43,3 %), *Charadriiformes* (13,7 %), *Anseriformes* (8,5 %) și *Falconiformes* (8,0 %). Predominanța păsărilor corespunde predominanței habitatelor terestre în zonă. Sub aspect zoogeografic, păsările din zona cercetată aparțin tipului de faună paleartic (41,0 %), holarctic (13,3 %) și european (12,3 %), având originea în ținuturile montane. Peste 69,5 % dintre păsări consumă hrană animală și 22,5 % hrană mixtă. Fenologic, cuprinde 33,5 % păsări sedentare și 54,5 % oaspeți de vară, toate clocitoare în zonă. Aspectul ecologic al avifaunei zonei mai reiese și din statutul ecologic al speciilor inventariate, în general în degradare: 39,5 % specii rezistente biologic, 48 % specii cu populațiile în declin, 13,5 % specii vulnerabile, periclitare și critic periclitare. Speciile cu populațiile cele mai viguroase din zonă aparțin pădurilor de cvercine sau habitatelor acvatice, în primul rând Someșului și lacurilor piscicole de la Ariniș. Speciile cu răspândire generală sau largă reprezintă abia 36 %, celelalte ocupă habitate restrânse, fiind rar sesizate în zonă. La fel, mai puțin de jumătate dintre specii sunt frecvente. S-a descris pe larg avifauna din principalele habitate din zona cercetată, naturale (zăvoaie, lacuri, păduri de foioase) sau artificiale (culturi agricole, livezi, cariere de piatră, spații verzi, terenuri abandonate, localități, mai ales municipiul Baia Mare, unde s-a realizat un studiu aprofundat al avifaunei sale antropofile). Totodată, s-a propus o clasificare a habitatelor, precizându-se speciile de păsări caracteristice habitatelor, care în mare măsură este valabilă și în alte zone ale țării. Se prezintă migrația păsărilor din zonă, relevându-se faptul că principala cale de migrație este valea Someșului, strâns corelată cu valea Tisei, iar lacurile de acumulare, îndeosebi cele de la Ariniș, sunt veritabile locuri de popas al păsărilor în migrație, când aici se observă chiar mii de exemplare care staționează. În fine, este prezentată ecologia mamiferelor, subliniindu-se diversitatea redusă a acestora în zonă.

5. În capitolul 5 sunt menționate anumite considerații privind zoogeografia Depresiunii Baia Mare, subliniindu-se unele diferențe

faunistice în zonă, dinamismul faunei zonei, precum și endemitele și relictetele, în special din rândul peștilor.

6. În sfârșit, în capitolul 6 se prezintă aspecte ale poluării mediului în Depresiunea Baia Mare și efectele acesteia asupra faunei locale (în principal insecte și păsări). Sunt trecute în revistă modalitățile de conservare și ocrotire a faunei Depresiunii Baia Mare, începând cu protejarea habitatelor (rezervațiile naturale din zonă, din care doar pădurea de la Bavna are și funcție faunistică – colonia de *Ardea cinerea*). Sunt făcute propuneri privind înființarea a noi arii protejate, pe Defileul Lăpușului, tinoavele din platoul vulcanic Oaș-Maramureș, lacurile piscicole de la Ariniș, zăvoiuul Someșului, imediat în aval de podul de la Ardușat. S-a prezentat lista speciilor de animale protejate, conform Convenției de la Berna. În final, sunt prezentate măsuri de protecție specifice pentru fiecare clasă de vertebrate ale zonei sub aspect juridic și ecologic.

CONCLUSIONS

The herein paper work aims at studying the Baia Mare Depression fauna and it fills up an editorial blank as such a paper has never been published before. In essence, it valorises the authors' field research of approximately 10 years.

The authors structured the work in 7 chapters, as follows: 1. The natural background of the area; 2. The historic of the area fauna research; 3. The fauna in the area; 4. The ecology of the fauna in the area; 5. Zoogeographical considerations concerning the fauna in the area; 6. The pollution and protection of the fauna in the area; 7. Conclusions.

In order to provide a wide accessibility abroad as well, the work ends with a summary in English but also with an index of the scientific denominations of the species of animals inventoried in the researched area. The bibliographical list is very vast and includes all the scientific works on this theme that we are acquainted with.

1. The natural background of Baia Mare Depression includes a depression relief surrounded by heights, at North *Igniș-Gutâi* Mountains and at South *Codrului* Peak. Given the animals' mobility, we research the fauna in the neighbouring areas, such as *Lăpuș* and *Țibleș* Mountains or the *Somes* plain and corridor.

The hydrographical network is focussed on the inferior flow (the depression one) of *Someș* River. It is represented by affluent streams of this river, located mainly on its right side. In the depression area, we also include the *Lăpuș* lower flow, the most vigorous affluent of *Someș*, as well as the entire stream of *Sasar*, as *Lăpuș*'s affluent. However, the area hydrographical network is denser in its mountainous side from where various rivulets with significant water debits fall. Some naturalised artificial accumulation lakes are also studied, mainly the fish breeding lakes from *Ariniș* and *Firiza-Strâmtori*.

The natural vegetation is limited to the cvercinae and beech forests in the North mountainous area, to the deciduous forests on the *Munceii Băii Mari* or on the *Culmea Codrului*, as well as to few groups of depression forests (*Bavna*, *Finteuș*, *Lăpuș* etc.) and to *Lăpuș* and *Someș* riverside coppices. However, it is understood that the largest part of the researched

area is occupied by the agro-ecosystems, represented by agricultural cultures, pastures, hayfields, orchards and vineyards and even abandoned and ruderal lands.

Baia Mare Depression benefits from a moderate continental climate, with high humidity, protected from excessive frost and heat by the relief that delimitates the area.

2. The historic of the depression fauna research shows that the works published on this issue are brief, occasional and tangential. The only more systematic scientific works are realized by the local researchers, mainly about vertebrates, such as the biologists *G. Ardelean*, *I. Béres*, *V. Pop*, *Al. Wilhelm*, *Al. Láposi* etc.

3. The work presents 1973 species of animals identified in Baia Mare Depression, belonging to all the taxonomic groups, present on ground and in the interior waters. The better represented are the following phyla: *Ciliata* (49 species), *Nemathelminthes* (68 species), *Arthropoda* (1370 species) and *Vertebrata* (329 species). Out of these, the classes of *Insecta* (1177 species) and *Aves* (200 species) are by far the largest ones. The insects have numerous orders in the area, such as *Coleoptera* (202 species) and *Diptera* (329 species).

Each species of vertebrate is complexly analysed, considering the zoogeographical origin, the phenology, the nutrition, the habitats, the geographical spreading in the areas and quotations from the bibliography.

4. Chapter 4 presents the ecology of the Baia Mare Depression fauna, analysing the ecology of the main groups of animals identified in the researched area. A greater attention is paid to the aquatic protozoa, as bio indicators of the waters saprobity, better reflected on *Somes* flow. Among the nematelmints, the rotifers are stressed upon as they are well represented in the *Someş* and *Lăpuş* zooplankton that constitute an excellent trophyque base for the fish. At the same time, the work insists upon the role of the molluscs in accomplishing the self-purification mechanisms of the water flows in the area. The ecology of the insects in the area occupies a large space in the work, stressing upon the biological and ecological differences of the main orders. The ichthyofauna of the area is analysed in assembly but its characteristics for *Săsar*, *Lăpuş* and *Someş* are mainly stressed upon, concluding that the last one represents the main fish reservoir of the area. At the same time, *Lăpuş* has a remarkable fish-breeding fund as well as an increased ichthyologic biodiversity and abundance due to its qualitative

water. The negative effects of pollution on the local ichthyofauna are pointed out. Given the excess of humidity and the dense hydrographical network of the area, the amphibian fauna, especially the anure one, is rich, starting from the *Somes* plain up to the top of the mountains, benefiting from adequate habitats. In exchange, the reptiles' fauna is poorer, both as species as well as as individuals. There is no doubt that the ecology of the birds in the area gain the highest importance and extension. It is an avifauna under a strong entropic pressure, fact that diminishes significantly the birds populations and many species have a precarious ecological statute, namely that of vulnerable species or threatened by disappearance. The greatest weight in the area avifauna is held by the orders of *Paseriformes* (43,3 %), *Charadriiformes* (13,7 %), *Anseriformes* (8,5 %) and *Falconiformes* (8,0 %). The predominance of the small birds corresponds to the predominance of the terrestrial habitats in the area. From zoogeographical point of view, the birds in the researched area belong to the type of Palearctic fauna (41,0 %), Holarctic fauna (13,3 %) and the European one (12,3 %), with the origin in the mountainous regions. Over 69,5 % of the birds consume animal food and 22,5 % of them mixed food. From the phenology point of view, it includes 33,5 % sedentary birds and 54,5 % summer guests, all brooding in the area. The ecologic aspect of the area avifauna also results from the ecologic statute of the inventoried species, generally under degradation: 39,5 % species biologically resistant, 48 % species with the populations falling off, 13,5 % vulnerable species, endangered and critically endangered. The species with the most vigorous populations in the area belong to the cvercinae woods or to the aquatic habitats out of which *Somes* and the fish breeding lakes from *Ariniș* occupy the first positions. The species with general or wide spreading represent only 36 %, the other ones occupying limited habitats, being rarely noticed in the area. Less than half of the species are frequent. The work describes extensively the avifauna from the main habitats of the researched area, either natural (riverside coppices, lakes, deciduous woods) or artificial (agricultural cultures, orchards, stone pits, green areas, abandoned lands, places, especially Baia Mare City where a detailed study of its anthropophylous avifauna is made). At the same time, the work proposes a classification of the habitats that is largely valid in other areas of the country as well. The migration of the birds in the area is presented, pointing out the fact that the main migration route is *Somes* Valley, tightly correlated to *Tisa* Valley, and the accumulation lakes, mainly

the ones from *Ariniș*, are veritable halting places for the birds in migration, here being observed thousands of birds halting. Finally, the ecology of the mammals is presented, underlining their reduced diversity in the area.

5. Chapter 5 includes certain considerations related to the Baia Mare Depression zoogeography, underlining some fauna differences in the area, the fauna dynamism in the area as well as the endemites and relicts, mainly from among the fish.

6. Lastly, chapter 6 presents aspects of the environment pollution in Baia Mare Depression and its effects over the local fauna (mainly over the insects and birds). The modalities of preserving and protecting the fauna in Baia Mare Depression are reviewed, starting with the protection of the habitats, (the natural reservations in the area out of which only *Bavna* forest has also a faunistic function – the colony of *Ardea cinerea*). Propositions are made concerning the setting up of new protected areas such as *Lăpuș* pass, moors from the volcanic plateau Oaș-Maramureș, the fish breeding lakes from *Ariniș*, the *Someș* riverside coppice, immediately downstream the *Ardusat* bridge. The list of the species of protected animals is presented, in accordance with the *Bavna* Convention. Finally, specific protection measures are presented for each class of vertebrates in the area, from both juridical and ecological points of view.

BIBLIOGRAFIE

- Albu P.**, (1966), *Verzeichnis der bis jetzt aus Rumänien bekannten Chironomiden*, Gewässer und Abwässer, **41/42**, 145-148
- Albu P.**, (1980), *Fauna R.S.R., Insecta, XI, 13, Chironomidae*, Ed. Acad. R.S.R., București
- Almășan H.**, (1982), *Iepurele*, în Vânătorul și pescarul sportiv, **10**, 2-3
- Almășan H., Kohl St.**, (1989), *Über die taxonomische stellung des karpatischen haselhubnes – Bonasia bonasia (L.)*, Travaux du Museum National d'Histoire Naturelle “Grigore Antipa”, București, **XXX**, 231-246
- Almășan H., Vasiliu G.D.**, (1967), *Zur Kenntnis des Rumänischen Karpathenbär*. Acta Teriologica Bialowieza, **12(4)**, 47-66
- Andrássy E.**, (1923), *Jelentések az idei madárvonulásokról*, Vadász Újság, **II. 5**, 76
- Andrássy E.**, (1923a), *Egypár szó az idei madárvonulásról*, Vadász Újság, **II. 6**, 89
- Andrássy E.**, (1923b), *Látogatás egy gémfaluban*, Vadász Újság, **II. 7**, 102
- Andrássy E.**, (1924), *Adatok az idei madárvonuláshoz*, Vadász Újság, **III. 4**, 60
- Andrássy E.**, (1924a), *Adatok az idei madárvonulásról*, Vadász Újság, **III. 6**, 93
- Andrássy E.**, (1925), *Madárvonulás*, Vadász Újság, **IV, 4**, 67
- Andrássy E.**, (1957), *Az Érmellék madárvilága*, Aquila, **63-64**, 173-175
- Andrei M.**, (1997), *Note on the herpetofauna of Maramureș (România)*. Travaux du Museum National d'Histoire Naturelle “Grigore Antipa”, **37**, 129-133
- Andrei M.**, (1999), *On the occurrence of Moor Frog. Rana arvalis Nilss. in Maramureș (Romania)*. Travaux du Museum National d'Histoire Naturelle “Grigore Antipa” (in print)
- Andrei M. și Török Zs.**, (1997) *Addenda to a bibliographical checklist of herpetology in Romania*. Travaux du Museum National d'Histoire Naturelle “Grigore Antipa”, **39**: 209-240
- Ardelean G.**, (1993), *Fauna de vertebrate din Stațiunea Făina (Vaser) și împrejurimi*, Buletin științific, Ser. B, vol. **X**, fasc. Chimie-Biologie, Baia Mare, 84-90

- Ardelean G.**, (1997), *Vidra (Lutra lutra L.) în apele județului Satu Mare*, Studia Univ. "V. Goldiș" Arad, **7**, 98-99
- Ardelean G.**, (1998), *Fauna județului Satu Mare*, Ed. "V. Goldiș" University Press, Arad
- Ardelean G.**, (1998a), *Răspândirea căpriorului (Capreolus capreolus L.) în județul Satu Mare*, Bul. Șt., Ser. B, **XIII**, Chimie-Biologie, Baia Mare, 57-71
- Ardelean G.**, (1998b), *Pătrunderea bizamului (Ondatra zibethica L. 1758) în NV-ul României*, Bul. Șt., Ser. B, **XIII**, Chimie-Biologie, Baia Mare, 76-80
- Ardelean G.**, (1999), *Cursul inferior al Turului – o posibilă rezervație faunistică*, Ses. an. Com. Șt. "Ecosinteze și etnosinteze Carpatine", As. Muz. Nat. din România, Pitești, 25-26.09.1999
- Ardelean G.**, (1999a), *Ciconiiformele din județul Satu Mare*, Studia Univ. "V. Goldiș" Arad, Ser. B, **9**, 21-26
- Ardelean G.**, (1999b), *Columbiformele din județul Satu Mare*, Studia Univ. "V. Goldiș" Arad, Ser. B, **9**, 27-29
- Ardelean G.**, (1999c), *Cufundaci și corcodei care ierneză în NV-ul României*, Studia Univ. "V. Goldiș" Arad, Ser. B, **9**, 10-13
- Ardelean G.**, (1999d), *Fauna dealurilor și depresiunilor de pe teritoriul județului Satu Mare*, Studia Univ. "V. Goldiș" Arad, Ser. B, **9**, 89-92
- Ardelean G.**, (1999e), *Lista ihtiifaunistică a principalelor râuri din NV-ul României*, Studia Univ. "V. Goldiș" Arad, Ser. B, **9**, 14-16
- Ardelean G.**, (1999f), *Răspândirea amfibienilor în județul Satu Mare*, Studia Univ. "V. Goldiș" Arad, Ser. B, **9**, 54-59
- Ardelean G.**, (1999g), *Reptilele din județul Satu Mare*, Studia Univ. "V. Goldiș" Arad, Ser. B, **9**, 60-64
- Ardelean G.**, (2000), *Fauna Someșului de la strâmtorile Țicăului la confluența cu Tisa*, Satu Mare. St. și com., Ser. Șt. Nat., Ed. Muz. jud. sătmărean, **I**, 279-332
- Ardelean G.**, (2000a), *Specii de vertebrate aflate în colecția Universității de Nord Baia Mare*, Studia Univ. "Vasile Goldiș", Ser. B, **10**, 23-29
- Ardelean G.**, (2000b), *Date privind răspândirea și fenologia păsărilor în Depresiunea Baia Mare*, Studia Univ. "V. Goldiș" Arad, Ser. B, **10**, 13-22
- Ardelean G.**, (2000c), *Ciconiiformele din nord-vestul României*, Analele Banatului. Șt. nat., Muz. Banatului, Timișoara, **5**, 217-235

- Ardelean G.**, (2000d), *Ciclostomii și peștii din Depresiunea Baia Mare*, Studia Univ. "V. Goldiș" Arad, Ser. B, **10**, 1-12
- Ardelean G.**, (2000e), *Lista roșie a speciilor de plante și de animale pentru județul Satu Mare*, Satu Mare. St. și com., Ser. Șt. Nat., Ed. Muz. jud. sătmărean, **I**, 413-419
- Ardelean G.**, (2000f), *Anseriformele din NV-ul României*, Satu Mare. St. și com., Ser. Șt. Nat., Ed. Muz. jud. sătmărean, **I**, 220-236
- Ardelean G.**, (2001), *On the Ecological Restoration of the Ier Valley (fauna)*, Proc. Symp. Ecology, Univ. of Agricultural Sciences, Timișoara, 162-167
- Ardelean G.**, (2001a), *Avifauna lacurilor piscicole de la Ariniș (jud. Maramureș)*, Satu Mare. St. și com., Ser. Șt. Nat., **II**, 13-18
- Ardelean G.**, (2001b), *Considerații taxonomice și ecologice privind fauna de păsări din Depresiunea Baia Mare*, Satu Mare. St. și com., Ser. Șt. Nat., **II**, 36-47
- Ardelean G.**, (2001-2002), *Observații privind evoluția ihtiofaunei râului Someș (curs inferior) în perioada 1960-2000*, Satu Mare. St. și com., Ser. Șt. Nat., **II-III**, 124-129
- Ardelean G.**, (2001-2002a), *Evoluția ihtiofaunei Lacului Călinești Oaș*, Satu Mare. St. și com., Ser. Șt. Nat., **II-III**, 130-136
- Ardelean G., Béres I.**, (1999), *Herpetofauna Maramureșului și acțiunea factorilor antropici asupra sa*, Analele Univ. Oradea, fasc. Biol., **V**, 7-22
- Ardelean G., Béres I.**, (1999a), *Máramaros madárfaunájának általános jellemzése*, Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület. 5 Tudományos Ulés, Budapest, Csillebérc
- Ardelean G., Béres I.**, (2000), *Fauna de vertebrate a Maramureșului*, Ed. Dacia, Cluj-Napoca
- Ardelean G., Béres I.**, (2001), *Ornithological Reasons for Natural Reservation Founding in the zone of Piscicultural Lakes Ariniș (Maramureș)*, Satu Mare. St. și com., Ser. Șt. Nat., **II**, 60-73
- Ardelean G., Béres I.**, (2003-2004), *Pasajul de primăvară pe cursul inferior al Someșului (III-IV.2003). Observații ornitologice*. Satu Mare. St. și Com. Ser. Șt. Nat., **IV-V**, 177-180
- Ardelean G., Béres I.**, (2004), *Structura și zona ihtiofaunei Maramureșului potrivit cercetărilor recente*, Studia Univ. "V. Goldiș" Arad, Ser. Științele Vieții, **14**, 49-50

- Ardelean G., Iosip Maria,** (1998), *Zone ecologic sensibile în bazinele Someș și Tisa din județul Maramureș*, Studia Univ. "V. Goldiș" Arad, seria B, **8**, 27-29
- Ardelean G. și Karácsonyi C.,** (2007), *Flora, vegetația, fauna și ecologia nisipurilor din nord-vestul României*, Ed. Daya, Satu Mare, 481-485
- Ardelean G., Marian Monica,** (1999), *Flora și fauna Oașului*, Ed. Guttenberg, Arad
- Ardelean G., Ștefănescu Gr.,** (1999), *Herpetofauna Depresiunii Oașului*, Studia Univ. "V. Goldiș" Arad, Ser. B, **9**, 479-490
- Ardelean G., Wilhelm Al.,** (2007), *A színesfém kitermelés hatása a halfaunára a Lápos folyó medencéjében*, In: Pisces Hungarici, **I** 1. Magyar haltani konferencia (Suppliment kötet) Debreceni Egyetem, 6-8
- Ardelean G., Pop V., Béres I.,** (2003), *Pasajul de primăvară pe cursul inferior al Someșului (III-IV.2003)*, Simpozionul "Etnogeneze", Pitești, 16.XI.2003
- Baba K., Sárkány-Kiss A.,** (1999), *Terrestrial snail fauna in the Someș/Szamos River Valley from the spring region to the inflow into the river Tisza*. In The Someș/Szamos River Valley, TISCIA, Ed. Sárkány-Kiss and Hamar J., Szolnok-Szeged-Târgu Mureș
- Babuția T.,** (1958), *Dropia în vestul R.P.R.*, Vână. Pesc. Sp., An X, **8**, 3
- Babuția T.,** (1985), *Contribuții la cunoașterea ecologiei speciilor de păsări acvatice de importanță vânătorească și faunistică din vestul țării*, Nymphaea, **XV**, 531-564
- Bacalu P.,** (1997), *The fish fauna of the Iza river, Maramureș (Romania)*, Travaux du Museum National d'Histoire Naturelle "Grigore Antipa", București, **XXXVII**, 205-212.
- Barbu I.,** (1983), *Mistrețul cu problemele sale și ale noastre*, în Rev. Vânătorul și pescarul sportiv, **11**, 4
- Battes K.W., Pricope F., Ureche D., Stoica I., Battes K.,** (2004), *Program-cadru privind cercetările ihtiocenozelor din ecosistemele naturale și antropizate din România în vederea restaurării și conservării acestora*, Studia Univ. "V. Goldiș" Arad, Ser. Științele Vieții, **14**, 25-26
- Băcescu M.,** (1937), *Contributions a la connaissance des Reptiles et des Amphibiens de la Roumanie*. Ann. Sci. Univ. Jassy, **XXIV**, 2, 1-10
- Băcescu M.,** (1967), *Fauna R.S.R., Crustacea, IV*, 9, Decapoda, Ed. Acad. R.S.R., București

- Bănărescu P.**, (1953), *Contribuții la studiul faunei ihtiologice dulcicole a Republicii Populare Române*, Șt. și cerc. științ. (Cluj), **IV**, 3-4, 153-187
- Bănărescu P.**, (1957), *Analiza zoogeografică a faunei ihtiologice a R.P. Române. Probleme de geografie*, **5**, 199-215
- Bănărescu P.**, (1963), *Date biometrice și sistematice asupra genului Cottus (Pisces, Cotidae) din R.P.R.* Comunicări de Zoologie, Soc. Șt. Nat. Geogr. R.P.R., **2**:119-134
- Bănărescu P.**, (1964), *Pisces – Osteichthyes în fauna RPR*, vol. **XIII**, Ed. Acad. R.P.R., București.
- Bănărescu P.**, (1965), *Pești rari și cu areal restrâns din fauna țării noastre și problema ocrotirii lor*, Ocrot. nat., **9**, 1:5-21
- Bănărescu P.**, (1969), *Fauna R.P.R., Cyclostomata și Chondrichthyes*, **XII/I**, Ed. Acad. R.P.R., București
- Bănărescu P.**, (1970), *Principii și probleme de zoogeografie*, Ed. Acad., București
- Bănărescu P.**, (1982), *Problemele ocrotirii ihtiofaunei de apă dulce*, St. și com., Soc. de șt. biol. din România, Reghin, 389-396
- Bănărescu P.**, (1994), *The Present-Day Conservation Status of the Fresh Water Fish Fauna of Romania*, Ocrotirea naturii și a Mediului Înconjurător, Ed. Acad. Române, **38**, 1, 5-18
- Bănărescu P.**, (2004), *Situația actuală a ihtiofaunei de apă dulce a României sub aspect faunistic, taxonomic și al protecției*, Studia Univ. “V. Goldiș” Arad, Ser. Științele Vieții, **14**, 7-11
- Bănărescu P., Müller G.**, (1960), *Peștii Ardealului și răspândirea lor*, St. cerc. biol. (Cluj), **X**, 2, 335-366
- Bănărescu P., Müller G., Nalbant Th.**, (1960), *Noi contribuții la studiul ihtiofaunei de apă dulce a R.P. Române*, Com. zool., Soc. șt. nat. geogr. (1957-59), 111-126
- Bănărescu P.M., Telcean I., Nalbant T.T., Harka A., Ciobanu M.**, (1999), *The fish fauna on the River Someș*. In “The Someș/Szamos River Valley” (sub coord. Sárkány-Kiss și Hamár J.), TISCIA, Szolnok-Szeged-Târgu Mureș, 249-268
- Béczy T.**, (1971), *Catalogue of the oological collection of the Museum in Oradea*, Muz. “Țării Crișurilor”, Oradea
- Béczy T.**, (1975), *Date noi asupra activității ornitologice a lui Ladislau Dobay*, Nymphaea, Muz. “Țării Crișurilor”, Oradea, **III**, 267-283

- Béres I.**, (1951), *A balkáni gerle Máramarosszigeten (Streptopelia decaocto decaocto) – Indian – Ring-Dove in Máramarossziget – “Aquila”*, Tom. LV-LVIII, 1948-1951, 231, 274
- Béres I.**, (1961), *Madártani megfigyelések Máramarosban (Romania). (Ornithological Observations in the Máramaros). “Aquila”* Tom. LXVII-LXVIII, 1960-1961, 238-240; 262-263
- Béres I.**, (1971), *Aspecte noi în avifauna Maramureşului*. Marmaţia, Anuarul Muz. Jud. Maramureş, Baia Mare, vol. II, 340-350
- Béres I.**, (1972), *Contribuţii la cunoaşterea unor fenomene ale migraţiei păsărilor în bazinul superior ale Tisei (Depresiunea Maramureşului)*. Centenarul Muzeului Orădean, Oradea, 783-790
- Béres I.**, (1973), *Sturzul de iarnă îşi extinde arealul în Maramureş*. Vânăţ. Pesc. Sport. Bucureşti, 10, 21
- Béres I.**, (1977), *Conservarea ornitofaunei judeţului Maramureş. Concluzii şi propuneri*. A 5-a Ses. Com. St. Acad. Rom., 120-130, Cluj-Napoca
- Béres I.**, (1977a), *Specii rare de păsări în colecţia Muzeului Maramureşean Sighetu Marmaţiei*. Rev. Muz. Bucureşti, 5, 82-85
- Béres I.**, (1978), *Contribuţii la cunoaşterea ornitofaunei Depresiunii Maramureşului*. Marmaţia, Nr. 4, 391-426, An. Muz. Jud. Maramureş, Baia Mare
- Béres I.**, (1980), *Studiu ecofaunistic al păsărilor din oraşe, explicat cu avifauna municipiului Sighetu Marmaţiei*. Marmaţia, 5-6, 102-114, An. Muz. Jud. Maramureş, Baia Mare
- Béres I.**, (1983), *Ornitocenoza unui trup de pădure izolat din Maramureş*. Analele Banatului Şt. Nat., 1, 117-122, Timişoara
- Béres I.**, (1984), *Rolul ecologic al zonelor umede în structura avifaunei într-o depresiune intracarpatică – Depresiunea Maramureşului*. Rev. Muz. Bucureşti, 3, 46-50
- Béres I.**, (1990), *Influenţa zonelor umede în repartiţia şi conservarea vertebratelor din Maramureş*. Rev. Muz. Bucureşti, 5, 65-72
- Béres I.**, (1995), *Importanţa colecţiei de vertebrate a Muzeului Maramureşului în cunoaşterea faunei de vertebrate a României*, Studii şi cercetări, tom 1, Piteşti
- Béres I.**, (1996), *Păsări răpitoare de zi (Falconiformes) şi de noapte (Strigiformes) în colecţia Muzeului Maramureşului Sighetu Marmaţiei*. Naturalia, Studii şi Cercetări Piteşti, 557-565

- Béres I.**, (1997), *Importanța ornitologică a ecosistemului râului și zăvoiiului Tisei*. Analele Banatului, Timișoara, **3**, 31-36
- Béres I.**, (1997a), *Ornitocenozele fâgetelor Maramureșene*. Analele Banatului, Timișoara, **3**, 173-183
- Béres I.**, (1997b), *Contribuții la cunoașterea faunei amfibienilor și reptilelor din Depresiunea Maramureșului și protecția lor*, NYMPHAEA. Mus. Țării Crișurilor, Oradea, 151-154
- Béres I.**, (1999), *Ornitocenozele etajelor alpine și subalpine din Munții Rodnei*. Analele Banatului, Timișoara, **4**, 353-366
- Béres I.**, (1999a), *Considerații generale asupra ornitofaunei actuale din Carpații Orientali Maramureșeni*. Naturalia, Studii și Cercetări, Pitești
- Béres I., Ardelean G.**, (1999), *The Importance of the Tisa River (border course) in Preserving the Maramureș (Romania) Ichthiofauna*, Szarvas (Ungaria)
- Béres I., Ardelean G.**, (2003), *Habitate ornitologice în Maramureș și nord-vestul României*. Satu Mare. St. și Com. Ser. Șt. Nat., **IV-V**, 217-229
- Béres I., Cherecheș D.**, (1997), *Ornitocenozele fâgetelor Maramureșene*. Analele Banatului, Timișoara, **3**, 173-183
- Béres I., Béres M., Negrean G.**, (1997), *Propuneri pentru înființarea unor rezervații naturale în județul Maramureș*, Ocrotirea Naturii și mediului înconjurător, Ed. Acad. Române **41**, 1-2
- Bielz E.A.**, (1888), *Die Fauna der Werbelthiere Siebenbürgens nach ihrem jetzigen Bestande II Classe, Aves, Vögel*, 36-106
- Bielz E.A.**, (1888a), *Fauna der Wilbeltiere. Siebenbürgens nach ihrem jetzigen. Bestande. Verh. Mitt. Siebenb. Ver. Naturw. Hermannstadt*, **38**, 15-120
- Bielz G.**, (1888), *Adalékok Erdély Herpetológiájához*. Orvos-Terméktud. Ert. Kolozsvár
- Bodea M.**, (1975), *Populări cu iepuri în vestul țării*, în Rev. Vânătorul și pescarul sportiv, **6**, 3-4
- Bogdan A.**, (1957), *Contribuții la raionarea fizico-geografică a Câmpiei Tisei*, Bul. Univ. "Babeș-Bolyai" Cluj, Ser. Șt. Nat., **I**, 1-2; 357-368
- Bogdan E.**, (1976), *Mistreții*, în Rev. Vânătorul și pescarul sportiv, **11**, 2-3
- Bogdan, A., Călinescu, Maria**, (1976), *Județul Satu Mare*, Ed. Acad. R.S.R., București
- Bogoescu C.**, (1958), *Fauna R.P.R., Insecta, VIII, 3, Ephemeroptera*, Ed. Acad. R.P.R., București

- Botta I., Keresztessy K., Nemenyi I.**, (1984), *Halfaunisztikai és ökológiai tapasztalatok természetes vizekben*. Állattani Közlemények, **71**, 39-50
- Botnariuc N., Tatole Victoria**, (2005), *Cartea roșie a vertebratelor din România*. Muzeul Național de Istorie Naturală „Grigore Antipa”, București
- Boțoc M.**, (1967), *Noi contribuții la studiul calcidoidelor din Republica Socialistă România (IX). Familia Encyrtidae*. Studia Univ. „Babeș-Bolyai”, Ser. Biol., **1**, 99-106
- Boțoc M.**, (1968), *Noi contribuții la studiul calcidoidelor din Republica Socialistă România (XIV)*. Studia Univ. “Babeș-Bolyai”, Series Biologia, **1**, 95-98.
- Brădescu V., Pârvu C.**, (2002), *Recent data about some syrphids (Diptera: Syrphidae) from Maramures, Romania*. Travaux du Museum National d’Histoire Naturelle “Grigore Antipa”, **44**, 299–303.
- Bruun B., Delin H. & Svensson, L.**, (1999), *Păsările din România și din Europa (determinator ilustrat)*. Ed. Societatea Ornitologică din România
- Bușnița Th., Alexandrescu I.**, (1963), *Atlasul peștilor din apele R.P.R.*
- Călinescu R.I.**, (1931), *Contribuțiuni sistematice și zoogeografice la studiul amfibielor și reptilelor din România*, Mem. Sect. Șt. Acad. Rom., București, **7**, 119-291
- Călinescu R.I.**, (1956), *Sciuridele din R.P.R.*, Ed. Șt., București
- Călinescu R.I.**, (1969), *Biogeografia României*, Ed. Șt., București
- Cărăușu S., Dobreanu E., Manolache C.**, (1955), *Fauna R.P.R., Crustacea, IV, 4, Amphipoda*, Ed. Acad. R.P.R., București
- Ceuca I.**, (1985), *Diplopodes nouveaux dans la faune de la Roumanie (Diplopoda – Ascospermophora)*. Studia Univ. “Babeș-Bolyai”, Ser. Biologia, **XXX**
- Chiș T.**, (2002), *Lăcustarul*. Vânătorul Român, nr. **1**, **5**
- Ciochia V.**, (1992), *Păsările clocitoare din România*, Ed. Științifică, București
- Ciubuc C.**, (1993), *Checklist of Romanian Trichoptera (Insecta)*. Travaux du Museum National d’Histoire Naturelle “Grigore Antipa”, **33**, 11-147
- Cogălniceanu D.**, (1991), *A preliminary report on the geographical distribution of amphibians in Romania*, Revue Roumaine de Biologie, Serie Biol. Anim. Ed. Acad. Rom., **36**, 41-50

- Cogălniceanu D., Aioanei T., Bogdan M.**, (2000), *Amfibienii din România. Determinator*, Ed. Ars Docendi, București, 1-99
- Coman D.**, (1960), *Fauna R.P.R. Nematoda*, **II**, 3, *Mermithidae*, Ed. Acad R.P.R., București
- Constantineanu M.I.**, (1959), *Fauna R.P.R., Insecta*, **IX**, 4, *Ichneumonidae*, Ed. Acad. R.P.R., București
- Coteț P.**, (1957), *Depresiunea Baia Mare. Observații geomorfologice. Probleme de geografie*, vol. **V**, București
- Cotta V., Bodea M.**, (1969), *Vânatul României*, Ed. Agrosilvică, București
- Covaciu-Marcov S.D., Sas I., Cupșa D., Kovács E-H. Groza M.**, (2003), *Contributions to the knowledge of the distribution of Rana arvalis Nills 1842 in the North-West Region of Romania*. Analele Univ. Oradea, Fasc. Biol., **X**, 39-48
- Covaciu-Marcov S.D., Sas I., Cicort-Lucaciu A. Șt., Bogdan V., Kovacs E.N., Maghiar C.**, (2008), *The Herpetofauna of the natural Reservation from the Inferior Course of the Tur River and its surrounding areas*. In "Flora și Fauna Rezervației Naturale "Râul Tur" (ed. Sike și Márk Nagy, Biharian Biologist 2008 – Supplement, Oradea, 111-128
- Csuzdi Cs., Pop V.V.**, (2006), *Earthworms of the Maramureș (Romania) (Oligochaeta, Lumbricidae)*. Studia Univ. „V. Goldiș” **17** (suppl): 37-42.
- Damian-Georgescu A.**, (1963), *Fauna R.S.R., Crustacea*, **IV**, 6, *Copepoda*, Ed. Acad. R.P.R., București
- Damian-Georgescu A.**, (1966), *Fauna R.S.R., Crustacea, Copepoda*, **IV**, 8, *Calonoida*, Ed. Acad. R.S.R., București
- Damian-Georgescu A.**, (1970), *Fauna R.S.R., Crustacea, Copepoda*, **IV**, 11, *Copepoda, Herpactidoida*, Ed. Acad. R.S.R., București
- Dányi L.**, (2006), *Contribution to the Chilopoda fauna of the Maramureș (Romania)*. Studia Univ. „V. Goldiș”, Seria Științele Vieții **17**, 43-46
- Dányi L., Traser Gy., Fiera C. & Radwański J. M.**, (2006), *Preliminary data on the Collembola fauna of the Maramureș (Romania)*. Studia Univ. „V. Goldiș”, Seria Științele Vieții **17**, 47-51
- Dănilă I.**, (1984), *La composition de la nourriture de nature vegetale chez la Spermatophile (Citellus citellus) en Roumanie*. Travaux du Museum National d'Histoire Naturelle "Grigore Antipa", **25**, 347-360

- Deheleanu I.**, (1999), *Herpetofauna Depresiunii Baia Mare*. Lucrare de licență, Univ. de Nord Baia Mare
- Deheleanu I., Ardelean G.**, (2000), *Specii de amfibieni din Depresiunea Baia Mare*. Analele Univ. Oradea, Fasc. Biologie, **VII**, 45-72
- Deheleanu I., Ardelean G.**, (2000a), *Herpetofauna zonei Firiza (Baia Mare)*. Satu Mare. St. și com., Seria Șt. Nat., Ed. Muz. jud. sătmărean, **1**, 155-159
- Dinulescu Gh.**, (1958), *Fauna R.P.R., Insecta, XI, 2, Diptera, Tabanidae*, Ed. Acad. R.P.R., București
- Dinulescu Gh.**, (1961), *Fauna R.P.R., Insecta, XI, 4, Diptera, Oestridae*, Ed. Acad. R.P.R., București
- Dinulescu Gh.**, (1966), *Fauna R.S.R., Insecta, XI, 8, Diptera, Simuliidae*, Ed. Acad. R.S.R., București
- Drugescu C.**, (1994), *Zoogeografia României*, Ed. All, București
- Dulceanu N., Terinte Cristina**, (1994), *Parazitologie veterinară, 2 și 3*, Ed. Moldova, Iași
- Filipașcu Al.**, (1968), *Une route Nord-Transilvaine de migration des oiseaux en Roumanie*. Travaux du Museum National d'Histoire Naturelle "Grigore Antipa", **9**, 549-563
- Filipașcu Al.**, (1970), *Contribuții la cunoașterea avifaunei Maramureșului*. Rev. Muz., Vol. **VII**, Nr. **5**, 429-430
- Filipașcu Al.**, (1979), *Principalele domenii ornitofaunistice și ornitocenozele care dețin avifauna clocitoare a României. "Sargetia"*. Act. Muz. Jud. Deva, Nr. **11-12**, 255-284
- Flousek J., Flouskova Z., Tomasova K.**, (1985), *To the knowledge of small mammals in the Rodnei Mts. (Rumania)*. Vestnik Ceskoslovenske Spolecnosti Zoologicke, **49**, 6-17
- Frank R.**, (1972), *Loștița (Hucho hucho L.) în apele Maramureșului*, Ocrotirea naturii, București, **16**, 1, 13-20.
- Frivaldszky E.**, (1823), *Monographia Serpentum Hungariae*, Pestini
- Frivaldszky J.**, (1871), *Adatok Máramaros vármegye faunájához*, Mat. Ter. Tud. Közlemények, Edit. Acad. Tud. Ungariae, t. **5**, Budapesta, 118-232
- Frivaldszky I.**, (1891), *Aves Hungariae. Enumeratio systematica avium Hongariae cum notis brevibus biologicis, locis inventionis virorumwue a quibus oriuntur*. Budapesta

- Fuhn I.E.**, (1953), *Contribuții la cunoașterea salamâzdrilor de apă (tritonilor din R.P.R.): studiul subspeciilor și varietăților de Triturus cristatus Laur*, Bul. Șt., Sect. de Șt. Biol. Agro. Geol. și Geogr., **5**
- Fuhn I.E.**, (1960), *Fauna R.P.R., Amphibia*, **XIV**, 1, Ed. Acad. R.P.R., București
- Fuhn I.E.**, (1964), *Situația actuală a faunei noastre de amfibii și reptile și ocrotirea ei*, Ocrot. Nat. Buc. **8/2**, 231-248
- Fuhn I.E.**, (1969), *Broaște, șerpi, șopârle*, Ed. Șt., București, 1-45
- Fuhn I.E., Vancea Șt.**, (1961), *Reptilia*, Fauna R.P.R., Ed. Acad. Română, București
- Fuhn I.E., Vancea Șt.**, (1961a), *Fauna R.P.R., Reptilia (țestoase, șopârle și șerpi)*, **XIV**, 2, Ed. Acad. R.P.R., București
- Fuhn I.E., Oltean Cl.**, (1970), *Lista araneelor din R.S. România*, St. și com., Muz. de Șt. Nat., Bacău, 157-196
- Fuhn I.E., Niculescu-Burlacu Floriana**, (1971), *Fauna R.S.R., Arachnida*, **V**, 3, *Lycosidae*, Ed. Acad. R.S.R., București
- Gâldean N.**, (1992), *Utilisation of mayflies (Insecta, Ephemeroptera) for dividing some Romanian running waters into zones*. Travaux du Museum d'Histoire Naturelle "Grigore Antipa", **32**, 399-423.
- Gâldean N.**, (1994), *Biological division of the Somes River into zones according to mayflies fauna (Insecta: Ephemeroptera)*. Travaux du Museum d'Histoire Naturelle "Grigore Antipa", **34**, 435-454
- Gâldean N., Staicu G., Bacalu P.**, (1999), *The assessment of the bioindicator value of some rheophilic elements of the River Somes/Szamos lotic system*. In „The Somes/Szamos River Valley”, ed. Sárkány-Kiss A., Hamar J., (1999), TISCIA, Szolnok-Szeged-Târgu Mureș, 215-222
- Georgescu M.**, (1989), *Mamiferele sălbatice din România*, Ed. Albatros, București
- Gheție A.**, (1997), *Fauna de arahnide a defileului râului Lăpuș*. Lucrare de licență, Universitatea de Nord Baia Mare (îndrumător: prof. dr. G. Ardelean)
- Ghira I.**, (1997), *Herpetofauna of Crișul Repede and Barcău river basins*. In Tiscia-Monograph series: The Criș rivers Valleys. A Sárkány – Kiss & Hammar (eds.), 353-360
- Ghira I., Ghile P.**, (1999), *The herpetofauna of the River Someș/Szamos basin*. In „The Someș/Szamos River valley” (coord. Sárkány-Kis și Hamar J.), Szolnok-Szeged-Târgu Mureș, 311-317

- Ghira I., Venczel M., Covaciu-Marcov S., Mara Gy., Ghile P., Hartel T., Török Zs., Farkas L., Rác T., Farkas Z., Brad T., (2002),** *Mapping of Transylvanian Herpetofauna*, Nymphaea, Folia Nat. Bih. **XXIX**, 145-201
- Grossu A.V., (1955),** *Fauna R.P.R., Mollusca, III, 1, Gastropoda Pulmonata*, Ed. Acad. R.P.R., București
- Grossu A.V., (1956),** *Fauna R.P.R., Molusca, III, 2, Gastropoda Prosobranhia și Opisthobranchia*, Ed. Acad. R.P.R., București
- Grossu A.V., (1961),** *Fauna R.P.R., III, 1, Bivalvia*, Ed. Acad. R.P.R., București
- Grossu A.V., (1986),** *Gasteropoda Romaniae, vol. I, Caractere generale. Istoricul și biologia gasteropodelor. Subclasa Prosobranhia și Opisthobranchia*, Ed. Litera, București
- Grossu A.V., (1993),** *Gasteropodele din România (comp.)*, București
- Györe K., Sallai Z., Csikai Cs., (1999),** *Data to the fish fauna of River Tisa and its tributaries in Hungary and Romania*. In: *The Upper Tisa Valley* (ed. Hamar J., Sárkány-Kiss A.), Szeged, 455-470
- Hagemcijer W.J.M., Blair M.J. (Eds.), (1997),** *The EBCC. Atlas of European Breeding Birds: Their Distribution and Abundance*. T & AD Poyser, London.
- Hamar M., (1967),** *Din viața rozătoarelor*, Ed. Științifică, București
- Hamar M., Sutova M., (1968),** *Rozătoarele și combaterea lor*, Ed. Agrosilvică, București
- Hamvas F., (1969),** *Sitarul-de-mal (Limosa limosa L.) clocește pe Valea Eriului*, în *Rev. Vânătorul și pescarul sportiv*, **XXI**, 8, p. 26
- Hamvas F., (1972),** *Szatmár megye madárritkaságai*, *Cikkek és Tanulmányok*, Satu Mare, St. și com., 34-40
- Hamvas F., Karácsonyi C., (1975),** *Păsări oaspeți de iarnă și de pasaj cu arel nordic și carpatin observate în zona Careiului*, Nymphaea, Oradea, **III**, 259-266
- Hamvas F., Karácsonyi C., (1980),** *Date privind avifauna din zona orașului Carei*, Studii și comunicări, Muzeul județean Satu Mare, Satu Mare, 395-413
- Haraszthy L., (1984),** *Magyarország fészkelő madarai*, Natura, Budapest
- Harka Á., (1995),** *Adatok a Kraszna halfaunájáról*. *Halászat* **88**, 62-63
- Harka Á., (1996),** *A hullőfajok hazai elterjedése*. *Halászat* **89**, 95-98

- Harka A.**, (1997), *Halaink (Fishes of Hungary)*, Természet - és Környezetvéd. Tanárok Egyesülete, Budapest
- Harka Á., Bănărescu P., Telcean I.**, (1999), *Fish fauna of the Upper Tisa*. In Hamar J., Sárkány-Kiss A. (ed.): *The Upper Tisa Valley*. Tiscia monograph series. Szolnok-Szeged-Târgu-Mureş, 439-454
- Harka A., Györe K., Sallai Z., Wilhelm S.**, (1998), *A Berettyó halfaunája a forrástól a torkolatig*, *Halászat*, **91**, 2:68-74
- Harka A., Sallai Z., Wilhelm S.**, (2001), *A Kraszna/Crasna halfaunája*. *Halászat*, **94**(1): 34-40
- Harka A., Sallai Z., Wilhelm S.**, (2002), *A Felső-Tisza romániai mellékfolyóinak (Szaplonca/Săpânța, Iza, Visó/Vișeu) halfaunája*. *Halászat*, **95**(4): 173-179
- Harka A., Sallai Z., Wilhelm S.**, (2003), *A Túr és mellékvizeinek halai*. *Halászat*, **96**(1): 37-44
- Harka A., Sallai Z., Wilhelm S.**, (2004), *Modificări intervenite în ihtiofauna bazinului Tisei*. *Studia Univ. "V. Goldiș" Arad, Ser. Științele Vieții*, **14**, 43-50
- Homei V.**, (1963), *Fauna piscicolă a râului Vișeu și importanța ocrotirii ei, Ocrotirea naturii*, **7**, 129-144
- Horvath G.**, (1900), *Ordo Hemiptera. Animalium*. In Paszlavszky J. (ed.) *Fauna Regni Hungariae. Animalium Hungariae hucusque cognitorum enumeratio systematica, Arthropoda* pp. 5-72 K.M. Természettudományi Társulat, Budapest (1897)
- Horváth G.**, (1918), *Fauna Regni Hungariae ordo Hemiptera*, Budapesta, 31-32, 43-45, 57-59
- Hotea R., Tomescu N., Mureșan D., Hotea M.**, (2003), *Cercetări faunistice și ecologice asupra izopodelor terestre de pe versantul sudic al Munților Gutâi*. *Analele Universității Oradea, Fascicula Biologie*, **X**, 33-37
- Huber A.**, (1999), *Odonatological survey on the River Someș/Szamos in Romania*. In *The Someș/Szamos River Valley*, TISCIA, Ed. Sárkány-Kiss and J. Hamar, Szolnok-Szeged-Târgu Mureş, 207-214
- Ieniștea M.A.**, (1968), *Die Hydraeniden Rumäniens (Coleoptera, Hydraenidae)*. *Travaux du Museum National d'Histoire Naturelle "Grigore Antipa"*, **XVIII**, 2, 759-795
- Ionescu M.A.**, (1955), *Fauna R.P.R., Insecta, VIII*, 2, *Diplura*, Ed. Acad. R.P.R., București

- Ionescu M.A.**, (1957), *Fauna Republicii Populare Române, Insecta, Cynipoidea*, vol. **IX**, fasc. 11, Ed. Acad. R.P.R., București
- Ionescu M.A.**, (1962), *Entomologie*, Ed. Did. și ped., București
- Ionescu M. A. and Weinberg M.**, (1971), *Fauna Republicii Socialiste Romania - Insecta, Diptera, Asilidae, XI*, Editura Academiei Republicii Socialiste Romania, Bucuresti
- Ionescu V.**, (1968), *Vertebratele din România*, Ed. Acad. R.S.R., București
- Iuga Victoria**, (1958), *Fauna R.P.R., Insecta, IX, 3, Hymenoptera apoidea*, Ed. Acad. R.P.R., București
- Iuga Victoria**, (1960), *Hyménoptères Anthophiles de Roumanie V. Sous – Fam. Anthophorinae Mich.* Travaux du Museum National d'Histoire Naturelle "Grigore Antipa", **II**, 196-212
- Ionescu-Konnerth-Ionescu**, (1963), *Halticinae recorded from Rumania Till 1961.* Travaux du Muséum National d'Histoire Naturelle "Grigore Antipa", Series Entomologie, **IV**, 251-267
- Ivan O.**, (2003), *Structural Peculiarities of the Oribatid Communities (Acari, Oribatida) from Some Types of Oak Forests in Romania.* Anuarul Complexului Muzeal Bucovina, 16-17, 89-108
- Ivan O. și Vasiliu N.**, (1997), *New species of the family Oppiidae Grandjean, 1954 (Acari: Oribatida)*, Travaux du Museum National d'Histoire Naturelle "Grigore Antipa" Bucharest, **39**, 7-29
- Jászfalusi J.**, (1943), *A kis Szamos (Gyalu – Kolozsvár) és mellék-patakainak halai valamint természetes állati tápláléka*, Acta. Sc. Mathem. et Nat. Kolozsvár (Cluj), **17**
- Kardos K.**, (1876), *Máramaros megye állatrajzi ismertetése (Date despre fauna regiunii Maramureș) în Szilágyi, Máramaros vármegye egyetemes leirása. Madarak*, 214-217
- Kecskés A.**, (1999), *Occurrence of amphibiocorid bugs, water bugs and ground bugs in the catchment area of the River Someș/Szamos [A poloskák előfordulása a Szamos folyó vízgyűjtő területén]*. In: Sárkány-Kiss, A. & Hamar, J. (eds.): *The Someș/Szamos River Valley: a study of the geography, hydrobiology and ecology of the river system and its environment.* Tiscia monograph series, Szolnok – Szeged – Târgu Mureș, Hungary – Romania, pp. 241-247
- Keve A.**, (1984), *Magyarország madarainak névjegyzéke*, Biol. tanulm. 11, Budapest, 33

- Kis B.**, (1958), *Contribuții la cunoașterea subgenului Chorthippus s. str. din R.P.R. Studia Univ. "Babeș-Bolyai", series Biologia, fasc. 1, 1962, 89-98*
- Kis B.**, (1962), *Contribuții la cunoașterea subgenului Chorthippus s. str. din R.P.R. Studia Univ. "Babeș-Bolyai", series Biologia, fasc. 1, 89-98*
- Kis B.**, (1965), *Contribuții la cunoașterea genului Nomoura (Plecoptera) din R.P.R. Studia Univ. "Babeș-Bolyai", series Biologia, fasc. 2, 63-68*
- Kis B.**, (1970), *Familia Chloroperlidae (Plecoptera) in R.S. România. Studia Univ. "Babeș-Bolyai", series Biologia, fasc. 2, XV, 107-111*
- Kis B.**, (1974), *Fauna R.S.R., Insecta, VIII, 7, Plecoptera, Ed. Acad. R.S.R., București*
- Kis B.**, (1984), *Heteroptera, partea generală și suprafamilia Pentatomoidea. În Fauna Republicii Socialiste România. Insecta, Ed. Academiei Române, București, 8, 1-216*
- Kis B.**, (1984a), *Fauna R.S.R., Insecta, VIII, 8, Heteroptera, Ed. Acad. R.S.R., București*
- Kis B.**, (2001), *Heteroptera, suprafamiliile Coreoidea și Pyrrhocorioidea. În Fauna României. Insecta, Ed. Academiei Române, București, 8, 1-99*
- Kis B., Vasiliu A. Maria**, (1970), *Kritisches Verzeichnis der Orthopterenarten Rumäniens, Travaux du Museum National d'Histoire Naturelle "Grigore Antipa", București, X, 207-227*
- Kis B., Nagler C., Mândru C.**, (1970), *Fauna R.S.R., Insecta, VIII, 6, Neuroptera (Planipennia), Ed. Acad. R.S.R., București*
- Knechtel W.**, (1951), *Fauna R.P.R., Insecta, VIII, 1, Thysanoptera, Ed. Acad. R.P.R., București*
- Knechtel W.**, (1955), *Fauna R.P.R., Insecta, IX, 1, Apinae, Ed. Acad. R.P.R., București*
- Knechtel W. și Popovici-Bîznoșeanu A.**, (1959), *Fauna R.P.R., VII, 4, Orthoptera (Saltatoria, Dermaptera, Blattodea, Mantodea), Ed. Acad. R.P.R., București*
- Kontschan J.**, (2006), *Mesostigmatid mites from Maramureș (Romania) (Acari: Mesostigmata: Uropodina et Gamasina: Zerconidae, Macrochelidae, Epicriidae, Eviphidae et Parasitidae). Studia Univ. „V. Goldiș” Arad, Ser. Științele Vieții, 17, 53-58*

- Korodi-Gál I., Béres I., (1979),** *Contribuții la cunoașterea răspândirii și biologiei reproducerii cocoșarului (Turdus pilaris L.) în România.* Stud. Com. SSB. Reghin. Nr. 1, 189-208
- Kováts L., (1967),** *Természeti védelmi törekvések az Érmelléken, Fáklya,* márc. 29, Nagyvárad
- Kováts L., (1968),** *Date privitoare la frecvența speciei Gavia stellata (Pont.) în România, Rev. Muz., V, 1, 55-56*
- Kováts L., (1968a),** *Beiträge zur Kenntniss der Verbreitung des Prachtauchers – Gavia arctica (L.) in Rumänien.* Travaux du Museum National d'Histoire Naturelle "Grigore Antipa", București, VIII, 973-990
- Kováts L., (1970),** *Situația populației de berze (Ciconia ciconia L.) din Valea Erului (jud. Bihor) în vara anului 1968,* Caiet de Com. Muz. Țării Crișurilor, Oradea, 71-88
- Kováts L., (1970a),** *Observații avifaunistice în zona Crișurilor între anii 1966-69,* Caiet de Com. Muz. Țării Crișurilor, Oradea, 125-131
- Kováts L., (1970b),** *Contribuții cu privire la cunoașterea răspândirii sfrânciocului mare (Lanius excubitor L.) în Transilvania,* Caiet de Com. Muz. Țării Crișurilor, Oradea, 113-124
- Kováts L., (1973),** *Plectrophenax nivalis (L.) – presură de iarnă în Transilvania.* Nymphaea, Muz. Țării Criș., Oradea, 71-85
- Kováts L., (1975),** *Mentsük meg a hajdani ősmocsarak maradványait,* Fáklya, aug. 7, Nagyvárad, Múzeumi Híradó, 3, Békéscsaba, 23-26
- Kováts L., (1979),** *Specii de Stercorarius în Valea Crișului Repede,* Tibiscus, Muz. Banatului, Timișoara, 211-215
- Kováts L., (1979a),** *Gondolatok a mocsarokról,* Magyar Vízgazdálkodás, 10, Budapest, 20-22
- Kováts L., (1985),** *Hagyományörző mocsárvilág,* Magyar Vízgazdálkodás, 3, Budapest, 18-21
- Kováts L., (1986),** *Az Érmellék gólyaállománya 1984-ben és annak változása 1968-1984 között,* Bihari Múzeum Évkönyve, IV-V, Beretyóújfalu, 39-61
- Kováts L., (1986a),** *Ember és természet / egy rendhagyó vallomás,* Magyar Vízgazdálkodás, Budapest, 20-21
- Kováts L., (1999),** *Az Érmellék madarai, különös tekintettel az Ér mocsarai lecsapolásának ökológiai következményeire,* Kézirat, Fehergyarmat, în St. Nat., An. al Muz. "Móra Ferenc", Szeged, 213-357

- Kováts L., Poliș R., Béczy T.,** (1970), *Catalogul sistematic al colecției de păsări a Muzeului din Oradea (1951-1969)*, Muz. Țării Crișurilor, Oradea
- Láposi Al.,** (2004), *Aspecte ale ornitofaunei din municipiul Baia Mare*. Lucrare de licență, Universitatea de Nord Baia Mare
- Láposi Al.,** (2006), *Ornitofauna cursului inferior al râului Someș*. Lucrare metodico-științifică pentru obținerea gradului didactic I, Universitatea de Nord Baia Mare
- Lepși I.,** (1960), *Fauna R.P.R. – Protozoa – Rhizopoda*, Ed. Acad. R.P.R., București
- Lepși I.,** (1965), *Protozoologie*, Ed. Acad. R.P.R., București
- Lințea D.,** (1954-1955), *Păsările din R.P.R.*, Vol. **II** și **III**, Ed. Acad. R.P.R. București
- Lovassy S.,** (1931), *Az Ecsedi láp és madárvilága fennállásának utolsó évtizedei*, Budapest
- Macovei Gh.,** (2001-2002), *Cadrul natural al Depresiunii Baia Mare*. Satu Mare. St. și Com., Ser. Șt. Nat., **II-III**, 11-17
- Mahunka S.,** (2006), *Oribatids from Maramureș (Romania, Transylvania) (Acari: Oribatida)*, *Studia Univ. “V. Goldiș” Arad, Ser. Științele Vieții*, **17**, 59-76
- Maican S., Serafim R.,** (2001), *Chrysomelidae (Coleoptera) from Maramures (Romania)*. *Travaux du Museum National d’Histoire Naturelle “Grigore Antipa”*, **43**, 199-233
- Marcu O.,** (1961), *Noi contribuții la cunoașterea coleopterelor din Transilvania*. *Studia Univ. “Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca, Series II, Part 2, Biologia*, 142-152
- Marcu O.,** (1964), *Contribuții la cunoașterea faunei coleopterelor din Transilvania*. *Studia Univ. “Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca, Series II, Part 2, Biologia*, 75-88
- Markó B.,** (1999), *Contribution to the Knowledge of the myrmecofauna of the River Someș valley* In: Sárkány-Kiss, A., Hamar, J. (eds.): *The Somes/Szamos River Valley. A study of the geography, hydrobiology and ecology of the river system and its environment*. Tiscia Monograph Series **3**, Szolnok-Szeged-Tirgu Mureș, 297-302
- Matic Z.,** (1966), *Fauna R.S.R., Chilopoda, subcl. Anamorpha*, **VI**, 1, Ed. Acad. R.S.R., București
- Matic Z.,** (1972), *Fauna R.S.R., Chilopoda*, **VI**, 2, Ed. Acad. R.S.R.

- Matic Z. și Dorobanțu Cornelia**, (1973), *Contribuții la cunoașterea genurilor Strigamia, Pacymerium și Dicellyphilus (Chilopoda – Epimorfa) din Fauna României*. Studia Univ. “Babeș-Bolyai”, Ser. Biol., **XIII**, fasc. 1, 91-94
- Mătieș M.**, (1968), *Les routes de migration des oiseaux en Roumanie*, Trav. Mus. His. Nat. “Gr. Antipa”, București, **XXVIII**, 247-263
- Matthews M., Reckitt R., Munteanu D.**, (1992), *Să cunoaștem păsările. Societatea Ornitologică România*, Ed. Univ. “St. Kliment”, Ohridski, Sofia
- Michnea A., Danci O., Ardelean L.**, (2006), *Proiect de rețea de monitorizare a ariilor naturale protejate în județul Maramureș*. În Environment & Progress. Cluj-Napoca, **8**, 227-233
- Micluță H.**, (1969), *Contribuții la cunoașterea broaștei de mlaștină (Rana arvalis) Nilsson* (Notă preliminară), Bul. Șt. Inst. Ped. Baia Mare, Seria B (Biol. Fiz. Chim. Math.) **1**, 107-111
- Micluță H.**, (1970), *Note faunistice herpetologice din județul Maramureș*, Bul. Șt. Inst. pedagog. Baia Mare, Seria B (Biol. Fiz. Chim., Mat.) **2**, 29-42
- Micluță A., Micluță H.**, (1980), *Le spectre systematique et ecologique de la faune d'Artropodes d'une zone polluée du bassin industriel de Baia Mare (Roumanie)*, Bul. Șt. Ser. B, Mat.-Fiz.-Ch., Biol.-geol., Baia Mare, **V**, 87-97
- Micluță A., Bud. N., Micluță H.**, (1980), *Entomofauna silvicolă în condiții de poluare ale bazinului industrial Baia Mare (aspecte sistematice și ecologice)*. In: Marmația, Anuar Ser. Șt. Nat., Baia Mare, **V-VI**, 64-73
- Mihăilescu V.**, (1932), *Diviziunea Carpaților Răsăriteni*. B.S.G.R., vol. I, București
- Mihăilescu V.**, (1966), *Dealurile și câmpiile României*, Ed. Științifică, București
- Mihăilescu V.**, (1969), *Geografia fizică a României*, Ed. Științifică, București
- Miller G.S. Jr.**, (1912), *Catalogue of the mammals of Western Europe (Europe exclusive of Russia) in the collection of the British Museum*, British Mus. (Nat. Hist.), London, 1-1019
- Mocsáry A.**, (1897), *Fauna Regni Hungariae*, Budapest, 87-106
- Mocsáry A.**, (1918), *Fauna Regni Hungariae*, Budapest

- Munteanu D.**, (1974), *Analiza zoogeografică a avifaunei României*, Nymphaea, Oradea, 27-70
- Munteanu D.**, (1977-1979), *Conspectul avifaunei clocitoare a României, III, Charadriiformes – Cuculiformes*, Muz. de Șt. Nat. Bacău, St. și com. 1977-1979, 167-182
- Munteanu D.**, (1982), *Date preliminare privind efectul poluării atmosferice asupra populațiilor de păsări*. Reghin. Studii și comunicări, **II**, 427-432
- Munteanu D.**, (1982a), *Contribuții la cunoașterea avifaunei din Munții Bihorului*, "Nymphaea", Analele Muz. Țării Crișurilor, Oradea, **X**, 283-296
- Munteanu D.** (coord.), (2002), *Atlasul păsărilor clocitoare din România*, ed. II, Cluj Napoca, publicațiile SOR
- Munteanu D.**, Mătieș M., (1980), *Der Frühlingszug der Melschwalbe (Delichon urbica) în România*. Larus, Jugoslavenska Acad. Zagreb, **31-32**, 357-364
- Munteanu D.**, Mătieș M., (1983), *Modificări induse de lacurile de acumulare în structura și dinamica avifaunei*, Analele Banatului, Șt. Nat., Muz. Banatului, Timișoara, **1**, 217-225
- Murányi D.**, (2006), *Review and contribution to the Plecoptera fauna of Maramureș, Romania*. Studia Univ. "V. Goldiș" Arad, Ser. Științele Vieții, **17**, 85-94
- Murányi D.**, Lengyel G.T., (2006), *Contribution to the Opiliones fauna of Maramureș, Romania*. Studia Univ. "Vasile Goldiș" Arad, Ser. Științele Vieții, **17**, 77-84
- Murariu D.**, (1987), *Aspecte faunistice și ecologice privind mamiferele din nord-vestul României*, Stud. Cerc. Biol., Ser. Biol. An., **38**, 2: 91-95
- Murariu D.**, (2000), *Chorologia mamiferelor sălbatice (Mammalia) din nord-vestul României*, St. și Com., Ser. Șt. Nat., Ed. Muz. jud. sătmărean, **I**, 242-253
- Murariu D.**, (2001), *Considerații ecologice asupra unor specii de mamifere (Mammalia) din Valea Ierului, Satu Mare*. St. și com., Ser. Șt. Nat., **II**, 253-264
- Murariu D.**, Răduleț N., (1998), *Mammalian fauna (Mammalia) from Maramureș Depression, Romania*. Travaux du Museum National d'Histoire Naturelle "Grigore Antipa", București, **XL**, 609-621

- Murariu D., Răduleț N., Stănescu M.**, (1997), *Contributions to the Knowledge of the genus Arvicola Lacépede 1709 (Mammalia: Rodentia) from Romania*. Travaux du Museum National d'Histoire Naturelle "Grigore Antipa", **XXXIX**, 401-413
- Nădișan I.**, (1980), *Unele considerații privind implicațiile poluării asupra animalelor*. Marmăția, V-VI, Anuar. Ser. Șt. Nat., 74-79
- Nădișan I., Tătaru Terezia, Gabor Elvira și Mareș V.**, (1976), *Monumente ale naturii din Maramureș*, Ed. Sport-Turism, București
- Negrea S.**, (1983), *Fauna R.S.R., Crustacea*, **IV**, 12, Ed. Acad. București
- Orosz A.**, (2006), *Contributions to the Auchenorrhyncha fauna of Maramures*. Studia Univ. "Vasile Goldiș" Arad, Ser. Științele Vieții, **17**, 95-100
- Panin S.**, (1952), *Fauna R.P.R., Insecta*, **X**, 1, *Coleoptera, Fam. Cicindelidae*, Ed. Acad. R.P.R., București
- Panin S.**, (1955), *Fauna R.P.R., Insecta*, **X**, 2, *Fam. Carabidae*, Ed. Acad. R.P.R., București
- Panin S.**, (1955a), *Fauna R.P.R., Insecta*, **X**, 3, *Coleoptera, Fam. Scarabaeidae*, Ed. Acad. R.P.R., București
- Panin S.**, (1957), *Fauna R.P.R., Insecta*, **X**, 1, *Coleoptera, Fam. Scarabaeidae*, Ed. Acad. R.P.R., București
- Panin S., Săvulescu N.**, (1961), *Fauna R.P.R., Insecta*, **X**, 5, *Coleoptera, Fam. Cerambycidae*, Ed. Acad. R.P.R., București
- Papadopol A.**, (1967), *Contributions a la connaissance de la migration et de l'écologie des charadriiformes de Roumanie*, Travaux du Museum National d'Histoire Naturelle "Grigore Antipa", **VII**, 379-395
- Papadopol A.**, (1968), *Considerations on the dynamics of some birds in connection with the Danube and Black Sea shore in Romania*. Travaux du Museum National d'Histoire Naturelle "Grigore Antipa", **VIII**, II, 945-957
- Papadopol A.**, (1968a), *Les charadriiformes de Roumanie (II)*, Travaux du Museum National d'Histoire Naturelle "Grigore Antipa", **IX**, 510-527
- Papadopol A.**, (1970), *Les charadriiformes de Roumanie (III)*, Travaux du Museum National d'Histoire Naturelle "Grigore Antipa", 273-294
- Papadopol A.**, (1972), *Contribuții la cunoașterea unor aspecte ale fenologiei și dinamicii păsărilor din județele Bihor și Satu Mare*, Centenar Muzeal Orădean, Oradea, 771-781

- Parragh D., Erdehics B., Oláh J.**, (1994), *A felső Tisza román vízgyűjtőjén ökológiai szempontokon alapuló vízminőségi mérőhálózat kialakítása a magyar-román együttműködés megalapozására*, Nyiregyháza
- Pârvu C.**, (1986), *Data on some Dolichopodidae (Diptera) of Romania (IV)*, Travaux du Museum National d'Histoire Naturelle "Grigore Antipa", București, **XXVIII**, 101-111
- Pârvu C.**, (1992), *A synthesis on the distribution of Empididae (Diptera) in Romania with the description of a new species of Hilara Meigen, 1822*. Travaux du Museum d'Histoire Naturelle "Grigore Antipa", **32**, 95-120
- Pârvu C.**, (1993), *Genus Haematopota Meigen, 1803 (Diptera, Tabanidae) in Romania. A study about female genitalia, variability and distribution of the species*. Travaux du Museum d'Histoire Naturelle "Grigore Antipa", **33**, 165-199
- Pârvu C.**, (1995), *New data on the distribution, systematics and phenology of the flies with long legs (Diptera: Dolichopodidae) from Romania (IX)*. Travaux du Museum d'Histoire Naturelle "Grigore Antipa", **35**, 387-406
- Pârvu C.**, (1999), *Dolichopodidae (Diptera from the basin of Mara river, additional data from Maramures (Romania)*. Travaux du Museum National d'Histoire Naturelle "Grigore Antipa", București, **40**, 561-586
- Pârvu C.**, (2001), *Dolichopodidae (Diptera) from Romania (XLX). Additional data from the Maramures depression, Romania*. Travaux du Museum National d'Histoire Naturelle "Grigore Antipa", **43**, 249-262
- Pârvu C.**, (2002), *Fungus-gnats (Diptera: Mycetophilidae) from Maramures depression, at first mention in Romania*. Travaux du Museum National d'Histoire Naturelle "Grigore Antipa", **44**, 261-265
- Pârvu C.**, (2002a), *Empididae (Diptera) from Mara basin - Additional data from Maramures depression, Romania*. Travaux du Museum National d'Histoire Naturelle "Grigore Antipa", **44**, 277-291
- Pârvu C.**, (2003), *Faunistic materials (Insecta: Diptera) for the knowledge of the biodiversity of Maramures Depression, Romania*. Travaux du Museum National d'Histoire Naturelle "Grigore Antipa", **XLV**, 227-277
- Pârvu C.**, (2004), *Afinități zoogeografice ale Depresiunii Maramureș, România, evidențiate de distribuția unor specii de diptere (Insecta: Diptera) (manuscris)*

- Paszlavszyk J.**, (1918), *Fauna Regni Hungariae*, Classis Pisces, de Vutskits G., Ed. Regia Societas Scientiarum Naturalium Hungaria, Budapest, 1-42.
- Paszlavszyk I.**, (1918a), *Reptilia et Amphibia*, în *Fauna Regni Hungariae*, Edit. Regia Soc. Scientiarum Naturalium Hungarica, Budapest
- Paszlavszyk J.**, (1918b), *Fauna Regni Hungariae, Aves, de J. Shenk*, Ed. Regia Societas Acientiarum Naturaliul Hungarica, Budapest, 1-112
- Paszlavszyk J.**, (1918c), *Fauna Regnii Hungariae*, cap. Mammalia, 3-43
- Petcu P.**, (1990), *Contribuții la cunoașterea Therioninelor (Hym. Ichneumonidae) din fauna României*, Analele Banatului. Științele naturii, Muzeul Banatului, Timișoara, **2**, 18-24
- Petrescu Angela și Béres J.**, (1997), *Ornithological remarks in the Basins of Iza and Săpânța and the Biosphere Reserve Pietrosul Rodnei, Maramureș (România), in 1995-1995*. Travaux du Museum National d'Histoire Naturelle "Grigore Antipa", **XXXIX**, 379-400
- Petrescu Angela și Béres J.**, (1997a), *Emberiza cia L. (Aves, Passeriformes) in the Iza Valley (Maramureș), România*. Travaux du Museum National d'Histoire Naturelle "Grigore Antipa", **XXXVII**, 141-145
- Pesson P.**, (1980), *La pollution de eaux continentales*, Bordas, Paris
- Poliș Rozalia**, (1965), *Observații asupra cuibăritului păsărilor în Valea Ierului, în zona bălților de la Otomani*. Lucr. prezentată la cea de a II-a Ses. de com. șt. a Muz.
- Poliș Rozalia**, (1968), *Lopătarul (Platalea leucordia L.) specie clocitoare în Valea Eriului*, Rev. Muz., **V**, 2, 160-161
- Poliș Rozalia**, (1973), *Colonii de Ardeidae din nord-vestul României*, Nymphaea, Oradea, **I**, 41-69
- Poliș Rozalia**, (1977), *Răspândirea broaștei de mlaștină (Rana arvalis Nilss.) în Valea Ierului (județele Satu Mare și Bihor)*, Nymphaea, Oradea, **V**, 417-425
- Poliș Rozalia, Béczy T., Jurcsák T.**, (1969), *Fauna ornitologică a bălților de la Otomani*, Ses. de Comunic. Șt. a Muzeelor, Decembrie 1969, 153-161
- Pop Ciprian**, (2005), *Aspecte ale ornitofaunei din Pădurea Lăpușel*. Lucrare de licență, Universitatea de Nord Baia Mare
- Pop E., Sălăgeanu N., Pop I.**, (1965), *Monumente ale naturii din România*, Ed. Meridiane, București

- Pop I.**, (1970), *Contribuții la cunoașterea faunei ornitologice din împrejurimile munților Țibleșului*. Rev. Vânătorul și pescarul sportiv, An. **XIX**, Nr. 12, 16-17
- Pop I. et Homei V.**, (1973), *Mamifere din România*, Ed. Științifică, București, vol. **I și II**, 1-181 și 1-190
- Pop V.**, (1943), *Einheimische und ausländische Lumbriciden des Ungarischen National Museums in Budapest*, Ann. Nat. Hist. Mus. Hung., **36**, 12-24
- Pop V.**, (1950), *Lumbricidele din România*. Ann. Acad. Rep. Pop. Române, Ser. A.I.
- Pop Victor**, (1964), *Noi date faunistice și sistematice asupra lumbricidelor (Oligochaeta) din România*. Studia Univ. Babeș-Bolyai, Series Biologia, fasc. **4**, Cluj, 109-115
- Pop V.**, (1980), *Oaspeți de iarnă și specii accidentale în poarta de NV a țării (județele Maramureș și Satu Mare)*, Marmația **V-VI**, Ser. Șt. Nat., Baia Mare, 98-101
- Posea G., Popescu N., Ielemicz M.**, (1974), *Relieful României*, Ed. Științifică, București
- Posea Gr. și col.**, (1980), *Județul Maramureș*. Ed. Acad. R.S.R. Buc.
- Procheș S.**, (1999), *Catalogue of the superfamily Curculionoidea (Coleoptera) – Nicolae Săvulescu Collection at the "Grigore Antipa" National Museum of Natural History (Bucharest)*. Travaux du Museum National d'Histoire Naturelle "Grigore Antipa", **XLI**, 315-324
- Radu D.**, (1967), *Păsările din Carpați*, Edit. Acad. Română, București, 1-176
- Radu D.**, (1993), *Expansiunea cocoșarului (Turdus pilaris) (Aves) în holoarctic și cauzele care au generat-o I*. St. și Cerc. de bio., Ed. Acad. Română, **45**, 1, 7-23
- Radu V.G.**, (1983), *Fauna R.S.R., Crustacea, IV, 13, Isopoda*, Ed. Acad. R.S.R., București
- Răduleț N.**, (1997), *The presence of Myotis bythii (tomes 1857) (Chiroptera Vespertillonidae) in Maramureș (Romania)*. Travaux du Museum National d'Histoire Naturelle "Grigore Antipa", **XXXVII**, 159-166
- Rákosy L.**, (1982), *Contribuții la cunoașterea lepidopterelor din Transilvania*, St. și com., Reghin, 269-280

- Rákossy L.**, (1988), *Argumente pro și contra unei eventuale liste roșii pentru lepidopterele din România*, Ocrotirea Naturii și a Mediului Înconjurător, Ed. Acad. R.S.R., **32**, 2, 99-105
- Roșca Aneta**, (1975), *Données sur les Dermestides (Coleoptera, Dermestidae) de Roumanie*. Travaux du Museum National d'Histoire Naturelle "Grigore Antipa", **XVI**, 165-177
- Roșca O.E.**, (2007), *Cercetări saprobiologice asupra râului Săsar*. Lucrare de doctorat, Universitatea "Al. I. Cuza", Iași
- Roșca Mare Oana**, (2008, manuscris), *Trihopterele din Săsar și afluenții săi*
- Roșca Mare Oana, Marian Monica, Lucia Mihălescu**, (2008, manuscris), *Studiul speciilor de efemeroptere și plecoptere din râul Săsar și principalii săi afluenți*
- Roșu Al.**, (1973), *Geografia fizică a României*. Ed. Did. și Ped. Buc.
- Rudescu L.**, (1958), *Migrația păsărilor*, Ed. Științifică, București, 9-149
- Ruicănescu A., Mathé I.**, (1999), *A study of diving beetles and whirligig beetles in the River Someș (Coleoptera: Dytiscoidea, Gyrinoidea) [Tanulmány a Szamos folyó csikbogár és keringőbogár faunájáról]*. In: Sárkány-Kiss, A. & Hamar, J. (eds.): *The Someș/Szamos River Valley: a study of the geography, hydrobiology and ecology of the river system and its environment*. Tiscia monograph series, Szolnok – Szeged – Târgu Mureș, Hungary – Romania, 229-239
- Sárkány-Kiss A.**, (1999), *The occurrence and significance of moss animals (Bryozoa) in the River Someș/Szamos [A mohaállatok (Bryozoa) elterjedése és fontossága a Szamos folyóban]*. In: Sárkány-Kiss, A. & Hamar, J. (eds.): *The Someș/Szamos River Valley: a study of the geography, hydrobiology and ecology of the river system and its environment*. Tiscia monograph series, Szolnok – Szeged – Târgu Mureș, Hungary – Romania, 193-195
- Sárkány-Kiss A., Hamar J.**, (1999), *The Someș/Szamos River Valley*, TISCIA, Szolnok-Szeged-Târgu Mureș
- Sárkány-Kiss A., Macalik K.**, (1999), *Bioaccumulation of certain toxic metals by fish and Unionidae shells in River Someș/Szamos [Bizonyos toxikus fémek bioakkumulációja halakban és Unioniodae kagylóhéjakban a Szamos folyóban]*. In: Sárkány-Kiss, A. & Hamar, J. (eds.): *The Someș/Szamos River Valley: a study of the geography, hydrobiology and ecology of the river system and its environment*.

Tiscia monograph series, Szolnok – Szeged – Târgu Mureş, Hungary – Romania, 269-273

Sárkány-Kiss A., Macalik K., (1999a), *Conclusions of the Someş/Szamos rivers' researches*. In: Sárkány-Kiss, A., Hamar, J. (eds.): *The Someş/Szamos Rivers' Valleys*. Tiscia monograph series 3, Szolnok-Szeged-Târgu Mureş, Magyarország-România, 343-347

Sárkány-Kiss A., Sârbu I., Bába K., (1999), *Freshwater mollusc species from the River Someş/Szamos, related to their ecological conditions [Édesvízi puhatestű fajok a Szamos folyóban, illetve ezek ökológiai állapota]*. In: Sárkány-Kiss, A. & Hamar, J. (eds.): *The Someş/Szamos River Valley: a study of the geography, hydrobiology and ecology of the river system and its environment*. Tiscia monograph series, Szolnok – Szeged – Târgu Mureş, Hungary – Romania, 197-202

Schenk J., (1918), *Aves in Fauna Regni Hungariae*, M. Kir. Term. tud. Társulat, Budapest

Schneider E., (1971), *Date noi privind răspândirea lui *Argynis laodice* Pall (*Lep. Nymphalidae*) în România*, St. Com., Muz. Brukenthal, Sibiu, Ser. Şt. Nat. **16**, 209-211

Scobiola-Palade Xenia, (1967), *Catalogue des espèces de la famille Pompilidae de la collection de Hyménopteres du Mus. Hist. Nat. "Gr. Antipa" Bucureşti*, **XIII**, 227-251

Scobiola-Palade Xenia, (1967a), *Catalogue of the Collection of Hymenoptera (*Tenthredinidae*, *Sphecidae* and *Pomploidea*) of the Brukenthal Museum (Department of Natural Sciences) in Sibiu, Rumania*, Bucharest, 3-63

Scobiola-Palade Xenia, (1978), *Fauna R.S.R. Insecta, Hymenoptera, Fam. Tenthredinoidea*, **IX**, fasc. **8**, Ed. Acad. R.S.R., Bucureşti

Scobiola-Palade Xenia, (1981), *Fauna R.S.R. Insecta, Hymenoptera, Fam. Tenthredinoidea*, **IX**, fasc. **9**, Ed. Acad. R.S.R., Bucureşti

Scutăreanu P., (1983), *Dezvoltarea entomologiei forestiere în Transilvania (inclusiv Câmpia de Vest)*, Muz. Brukenthal, Sibiu, St. şi com., Şt. Nat., **25**, 357-364

Sebestyén Olga, (1959), *Tapogatókoszorúsok. Tentaculata*. In : Székely, V. edit. *Fauna Hungariae*, 19, 4, 1-18

Serafim Rodica, (1991), *Les Coccinellides (Coleoptera) gardes dans la collection du Museum "Grigore Antipa", Bucarest*. Travaux du Museum d'Histoire Naturelle "Grigore Antipa", **31**, 223-253.

- Simionescu V.**, (1971), *Contribuții privind sistematica șobolanului de câmp (Apodemus agrarius Pallas, 1718) din România*, St. și com., Muz. de Șt. Nat. Bacău, 395-402
- Staicu Gabriela, Bănăduc D., Gâldean N.**, (1998), *The structure of some benthic macroinvertebrates and fishes communities in the Vișeu water shed, Maramureș (Romania)*. Travaux du Museum National d'Histoire Naturelle "Grigore Antipa" București, **XL**, 587-608
- Stan Melania**, (2002), *Rove beetles (Coleoptera: Staphylinidae) from Maramures (Romania)*. Travaux du Museum National d'Histoire Naturelle "Grigore Antipa", **XLIV**, 209-248
- Stănescu A.**, (2001), *Catalogue of mirids (Heteroptera: Miridae) from Romania*. Travaux du Museum National d'Histoire Naturelle "Grigore Antipa", **43**, 129-197.
- Stănescu Carmen, Pârvu C.**, (2005), *Syrphids (Diptera: Syrphidae) of Romania. Checklist, phenology, distribution*. Travaux du Museum National d'Histoire Naturelle "Grigore Antipa", **XLVIII**, 177-200
- Stănescu M.**, (1995), *The catalogue of "Ludovic Beregszászy" lepidopteran collection (Insecta: Lepidoptera)*. Travaux du Museum National d'Histoire Naturelle "Grigore Antipa", **35**, 221-346.
- Stănescu M.**, (2005), *The catalogue of the "Ioan Lazarescu" collection of Lepidoptera (Insecta) from the "Grigore Antipa" National Museum of Natural History (Bucharest)*. Travaux du Museum National d'Histoire Naturelle "Grigore Antipa", **48**, 213-288.
- Strautmann F.I.**, (1954), *Ptiți Sovietskih Karpat*, Acad. Nauk R.S.S. Ukraina
- Stugren B.**, (1955), *Note faunistice herpetologice*, Șt. cer. St. s II, Acad. R.P.R., Cluj, **VI**, 1-2, 78-89
- Stugren B.**, (1957), *Noi contribuții la problema originii faunei herpetologice din România în lumina glaciațiunilor*, Acad. R.P.R., Bul. științ., Ser. Biol-Zool., **IX** (1), 35-47
- Stugren B.**, (1989), *Zoogeografia comparată a herpetofaunei din Carpați și Pirinei*. Sargetia. Acta Mus. Devensis, Deva, 20 (1986-1987): 567-570
- Stugren B., Ghira I.**, (1987), *Über Amphibien und Reptilien der Oberen Waldgrenze im Retezat-Gebirge*, Studia Univ. "Babeș-Bolyai", Biol., **XXXII**, 50-58

- Stugren B., Popovici M.**, (1960), *Etude de la variation de quelques especes d'amphibiens de la Transsilvanie, Vertebrate Hungarica*, Musei historico-naturalis, Hungarici, **2**, 2: 189-198
- Stugren B., Popovici N.**, (1961), *Note faunistice herpetologice din Republica Populară Română, II*. stud. Cerc. Biol. 2:212-229 (Cluj)
- Suster P.**, (1959), *Fauna R.P.R., Insecta, XI*, 3, *Diptera, Syrphidae*, Ed. Acad. R.P.R., București
- Szabó A.**, (1986), *Date noi referitoare la câteva specii de Lepidoptere de pe terenurile nisipoase de la Foieni (jud. Satu Mare)*, Lucr. celei de a III-a Conf. de Ent., Iași, 20-22 mai 1983, 129-132
- Szabó A.**, (1986-1987), *Studiul faunei de microlepidoptere din împrejurimile localității Turulung*, St. Com., Muz. Jud. Satu Mare, **VII-VIII**, 427-446
- Szabó E.**, (2002), *A Keleti - és a Déli-Kárpátok nappali lepkéinek összehasonlító állatföldrajzi elemzése* (Doktori-PhD értekezés), Debrecen Egyetem Természettudományi Kar
- Szabó I.**, (1960), *Contribuții la cunoașterea faunei de mamifere mici din partea nord-vestică a R.P.R.* Studia Univ. "Babeș-Bolyai", Series **II**, fasciculus Biologia, Cluj, 119-126
- Szabó I.**, (1996), *Specii rare de fluturi (Lepidoptera) din județul Satu Mare*, Satu Mare. St. și com., **XIII**, 423-426
- Szabó I.**, (1996a), *Fluturi de zi (Rhopalocera) din județul Satu Mare după cercetările autorului din 1972 până în prezent*, Satu Mare, St. Com., Muz. Județean, **XIII**, 427-432
- Szállassy N.**, (1999), *The occurrence of mayfly (Ephemeroptera) larvae along the River Somes/Szamos*. In: The Somes/Szamos River Valley. Ed.: Sárkány-Kiss, A., Hamar, J. (1999), TISCIA, Szolnok-Szeged-Târgu Mureș, 203-207
- Suster** (1958), *Fauna R.P.R. Insecta*, vol. **XI**, fasc. **3**, *Diptera, Syrphidae*, Ed. Acad. R.P.R., București
- Székey V.**, (1958), *Magyarország állatvilága. Madarak*, Akad. Kiadó, Budapest
- Szilágyi I.**, (1876), *Máramaros vármegye egyetemes leirása*. Cap. Madarak (Aves) de Kardos K., 214-217, Budapest
- Sziráki Gy.**, (2006), *Data to the knowledge of the Psocoptera of Maramureș*. Studia Univ. "V. Goldiș" Arad, Ser. Științele Vieții, **17**, 109-111

- Szitó A., și Mózes K.**, (1999), *The Oligochaeta and the chironomida fauna in the River Someș/Szamos system*. In: Sárkány-Kiss, A. and Hamar J. (eds.): *The Someș/Szamos River valley. A study of the geography, hydrobiology and ecology of the river system and its environment*. Tiscia Monogr. Ser., 179-191, Szolnok, Szeged, Târgu Mureș.
- Șerbănescu**, (1954-1955), *Cercetări asupra vegetației din Depresiunea Băii Mari*. Dări de seamă ale ședințelor Comitetului Geologic, **XLII**, 457-467
- Ștefănescu Dorina**, (1998), *Studiul etologic al coloniilor de chiroptere din Maramureș și măsurile de protecție*, Univ. Nord Baia Mare, lucrare pentru obținerea gradului didactic. Conducător științific. conf. dr. Ardelean Gavril
- Tatole V., Bănărescu P.**, (1992), *Coordonate în abordarea diversității faunistice*, Ocrot. Nat. Med. Înconj., 36, I, 5-10
- Teodoreanu M.**, (1969), *Contribuții la cunoașterea genului Harpalus (Coleoptera – Corabidae) din fauna României*, Studia Univ. Babeș-Bolyai, Cluj, Ser. Biol., **2**, 121-124
- Teodoreanu M.**, (1970), *Contribuții la cunoașterea răspândirii genului Pterostichus (Ord. Coleoptera. Fam. Corabidae) în România*, St. Univ. Babeș-Bolyai, Ser. Biol., **2**, Cluj Napoca, 117-122
- Török Z.**, (1994), *A Nagybányai medence herpetofaunája*. In: Előadások Kárpát-Medencei Környezetvédelmi Konferencia, 93 Debrecen: 51-54
- Török Z.**, (1997), *Data on the amphibians and reptiles from the Lăpuș river catchment area (România)* Travaux du Museum National d'Histoire Naturelle "Grigore Antipa", Bucharest, **39**, 197-207
- Török Zs.**, (1997a), *Data on the actual state of the amphibian and reptile populations of the Somes river catchment area (Romania)*. Studii și Cercetări Științifice, Seria Biologie, **2**, 227 - 232, Bacău
- Török, Zs.**, (1999), *Studies on the amphibians of the Someș/Szamos River-Valley [A Szamos folyóvölgy kételtűi]*. In: Sárkány-Kiss, A. & Hamar, J. (eds.): *The Someș/Szamos River Valley: a study of the geography, hydrobiology and ecology of the river system and its environment*. Tiscia monograph series, Szolnok – Szeged – Târgu Mureș, Hungary – Romania, 303-309
- Török Zs.**, (2000), *Date privind corologia și protecția amfibienilor și reptilelor din Munții Igiș*. Satu Mare. St. și com., Seria Șt. Nat., Ed. Muz. jud. sătmărean, **I**, 160-170

- Török Zs.**, (2003-2004), *Studiu pentru selectarea unor zone umede de interes conservativ din Bazinul Someșurilor Satu Mare*. St. și com. Ser. Șt. Naț., **IV-V**, 238-243
- Török Z., Béres I.**, (1996), *Starea actuală a herpetologiei în județul Maramureș*, Ocrot. Nat. Med. Înconj., București, t **40**, 1-2, 99-202
- Ujvári I.**, (1972), *Geografia apelor României*, Ed. Șt. București, 226-243
- Ursu Aurelia**, (1984), *Contribution à la connaissance de l'areal et de la fréquence des sepsides (Diptera, Sepsidae) en Roumanie*. Travaux du Museum National d'Histoire Naturelle "Grigore Antipa", **XXV**, 227-235
- van Breugel M., van Eck G., Gerlach G.**, (2005), *Raport de cercetări ihtiologice. Râul Someș, râul Tur și Lacul Porumbești*. Organizația pentru Îmbunătățirea Pescuitului Intern (Olanda)
- Vancea Șt., Fuhn I., Stugren B.**, (1989), *Sur la composition taxonomique des grenouilles vertes (complexe Rana esculenta L.) en Roumanie*. Studia Univ. „Babeș-Bolyai”, Biologia, Cluj-Napoca, **34**, 2:69-77
- Vásárhelyi I.**, (1960), *Adatok Magyarország halfaunájához. A Bodrog, Kraszna és a Szamos halfaunája (Data of the Hungarian Fish Fauna. The fish fauna of the rivers Bodrog, Kraszna and Szamos)*. Vertebrata Hungarica, **2**, 163-174
- Vasiliu G.D.**, (1968), *Systema Avium Romniae*, Edit. Alauda. Paris
- Vasiliu G.D. și Almășan H.**, (1969), *Contribuții la cunoașterea taxonometriei unor mamifere (Carnivora) din România*. Studii și comunicări. Muz. Șt. Nat. Bacău, 283-296
- Vasiliu G.D. și Șova C.**, (1968), *Fauna Vertebratica Romaniae (Index)*, Studii și Comunicări (Partea a II-a), Muzeul Județean Bacău, Secț. Șt. Nat., 217-254
- Vasiliu N., Ivan O.**, (1993), *Structural characteristics of Oribatid (Acarina: Oribatida) communities from the biocenosis with Phragmites australis in the Danube Delta*. Analele Științifice ale Institutului Delta Dunării, Tulcea, **2**, 213-217
- Vasvári M.**, (1931), *A holló települési viszonyai*, Term. Tud. Közl., **63**, 9, 939-940, 523-524
- Vasvári M.**, (1939), *A bakcsó és üstökös gém táplálkozási oekológiája*, Aquila, **42-45**, 556-592
- Velcea I.**, (1964), *Țara Oașului, Studii de geografie fizică și economică*, Ed. Acad. R.P.R.

- Vladykov V.**, (1931), *Poissons de la Russie sous-carpathique (Tchécoslovaquie)*.
Mémoires de la Société Zoologique de France 29:217-347
- Vutskits Gy.**, (1918), *Pisces*. In „Fauna Regni Hungariae” Paszlaszky
(1918), Budapest, 1-42
- Wagner O.**, (1974), *Biogeographische Untersuchungen an Kleinsäuger-
populationen des Karpatenbeckens, Sarbrücken 1974 (Inagural-
Dissertation)*, Universität des Sarlandes zu Sarbrücken
- Weber P., Lőrincz I.**, (1999), *Avifauna of the River Someş/Szamos valley A
Szamos folyóvölgy madárfaunája*. In: Sárkány-Kiss, A. & Hamar, J.
(eds.): The Someş/Szamos River Valley: a study of the geography,
hydrobiology and ecology of the river system and its environment.
Tiscia monograph series, Szolnok – Szeged – Târgu Mureş, Hungary
– Romania, 319-331
- Wéber P., Munteanu D., Papadopol A.**, (1994), *Atlasul provizoriu al
păsărilor din România*, Edit. Soc. Ornit. Română, Mediaş, 3-148
- Weinberg Medeea**, (1975), *Echthistus cognatus Loew (Diptera-Asilidae)
From Romania and New Data Concerning the Genus Echthistus
Loew*, Travaux du Museum National d'Histoire Naturelle “Grigore
Antipa”, Bucureşti, XVI, 207-213
- Wilhelm Al.**, (1984), *Date privind creşterea țigănuşului (Umbra krameri
Walbaum) din bazinul Ierului*, Bul. cerc. Pisc., IV (XXXVII), 1-2-
61-72
- Wilhelm Al.**, (1987), *Țigănuşul (Umbra krameri Walbaum) în Valea
Ierului*, Crisia, Muz. Țării Crişurilor, XVII, 651-654
- Wilhelm Al.**, (1998), *Spawning of the European mudminnow (Umbra
krameri Walbaum) in the basin of the river Er*, Tiscia, 31, 55-58
- Wilhelm Al.**, (1998a), *Black bulheaad (Ictalurus melas Rafinesque, 1820)
(Pisces: Ostariophsi: Bagroidae) a new species of fish recently
found in Romanian waters*, Travaux du Museum National d'Histoire
Naturelle “Grigore Antipa”, XL, 377-381
- Wilhelm Al.**, (2000), *Modificări survenite în compoziția ihtiofaunei
râurilor din nord-vestul României*, Satu Mare. St. și com., Ser. Șt.
Nat., Ed. Muz. jud. sătmărean, I, 151-154
- Wilhelm Al.**, (2005), *Studiul efectelor inundațiilor din anul 2005 produse
asupra populațiilor de pești din poziunea mijlocie a Turului
(manuscris)*

- Wilhelm Al., Ardelean G.,** (2004), *Ichthyological researches in the Basin of the River Lăpuș*. Rev. Roumaine de Biologie, **49**, 1-2:19-28
- Wilhelm Al., Harka A., Sallai Z.,** (2001-2002), *Contribuții la cunoașterea situației actuale a faunei ihtiologice a Depresiunii Maramureș*. Satu Mare – Studii și Comunicări, **II-III**: 158-169
- Wilhelm Al., Ardelean G., Sallai Z.,** (2001-2002), *Fauna ihtiologică a bazinului râului Ier*, Satu Mare. St. și com., Ser. Șt. Nat., Ed. Muz. jud. sătmărean, **II-III**, 137-146
- Wilhelm Al., Ardelean G., Harka A., Sallai Z.,** (2001-2002), *Fauna ihtiologică a bazinului râului Tur*. Satu Mare. Studii și Comunicări, **II-III**, 147-157
- Wilhelm S.,** (1988), *A fekete törpeharcsa (Ictalurus melas) térhódítása az Ér folyó völgyében*, Múz Füzetek., **7**, 110-112
- Wilhelm S.,** (2000), *Halak a természet háztartásában*. Kriterion Könyvkiadó, București
- Wilhelm S., Ardelean G.,** (2004), *Cercetări ihtiologice în zona propusă pentru reamenajare și protecție a Mlaștinii Ecedeea*. Studia Univ. “V. Goldiș” Arad, **14**, 59-62
- Wilhelm S., Ardelean G.,** (2006), *Fauna ihtiologică a pârâului Homorod (jud. Satu Mare)*. Studia Univ. “V. Goldiș” Arad, **14**, 51-58
- Wilhelm S., Sallai Z., Ardelean G.,** (2004), *A Homorod patak és folytatása, a keleti-övecsatorna halfaunája a forrástól a torkolatig*. Muz. Füzet, Budapest, 88-91

INDEXUL ALFABETIC AL DENUMIRILOR ȘTIINȚIFICE ALE SPECIILOR DE ANIMALE

A

- Abramis ballerus, 194
Abramis brama, 193
Abramis s. sapa, 194
Acanthocyclops bicuspidatus, 92
Acanthocyclops kieferi, 92
Acanthocyclops viridis, 92
Acanthocystis turfacea, 56
Acanthostoma haemorrhoidale, 177
ACARI, 84
Accipiter gentilis, 275
Accipiter nisus, 276
ACCIPITRIDAE, 271
Achipteria coleoprata, 87
Acidota crenata, 123
Acipenser r. ruthenus, 180
ACIPENSERIDAE, 180
ACIPENSERIFORMES, 180
Acocephalus albifrons, 172
Acontra lucida, 140
Acrocephalus arundinaceus, 365
Acrocephalus palustris, 363
Acrocephalus scirpaceus, 364
Acronicta alni, 140
Acronicta rumicis, 140
Acronicta trident, 140
Actinolia polyodon, 141
Aculepeira ceropegia, 82
Adelphocoris seticornis, 161
Adineta gracilis, 65
Adineta vaga, 65
Adomerus biguttatus, 175
Adonia variegata, 115
Aedes geniculatus, 146
Aegithalos caudatus, 377
Aegopinella epipedostoma, 78
Aelia acuminata, 176
Aelia rostrata, 176
Aeschna grandis, 107
Agallia reticulata, 172
Agapanthia dahli, 122
Agelastica alni, 124
Agelena labyrinthica, 82
Aglais urticae, 134
Aglia tau tau, 134
AGNATHA, 179
Agrilus convexifrons, 113
Agrilus litura, 113
Agrion splendens, 107
Agriotes lineatus, 112
Agriotes sputator ab. negatus, 113
Agrochola circellaris, 141
Agrostis ipsilon, 144
Agrostis segetum, 144
Agrypon (Trichonotus) clandestinum, 169
Agrypon canaliculatus, 169
Agrypon flexorius, 170
Agrypon varitarsum, 169
Alauda arvensis, 338
ALAUDIDAE, 336
Alburnoides b. bipunctatus, 192
Alburnus a. alburnus, 191
ALCEDINIDAE, 324
Alcedo atthis, 324
Alcis bastelbergeri, 136
Allantus cinctus, 164
Allantus truncatus, 165
Allodiopsis cristata, 161
Allolobophora rosea rosea, 73
Allolobophora smeragdina, 73
Aloconta currax, 123
Alonella excisa, 91
Alopecosa pulverulenta, 81
Amblyteles negatorius, 168
Ammoconia caecimaculata, 141
Ammophila campestris, 171

Ammophila sabulosa, 171
Amoeba proteus, 56
 AMPHIBIA, 212
Amphigerontia contaminata, 109
Amphileptus claperedei, 58
Amphimallon assimilis, 117
Amphimallon solstitialis, 117
Amphinemura standfussi, 102
Amphinemura sulcicollis, 102
Amphinemura triangularis, 102
Amphipaea fucasa, 142
Amphipaea oclea nictitans, 142
 AMPHIPODA, 94
Amphipyra perflua, 140
Amphipyra pyramidea, 140
Amphipyra tragopoginis, 144
Anaciaeschna isosceles, 107
Anakelisia perspicillata, 173
Anaplectoides prasina, 144
Anas acuta, 264
Anas clypeata, 266
Anas crecca, 261
Anas penelope, 260
Anas platyrhynchos, 262
Anas querquedula, 265
Anas strepera, 261
Anasimyia lineatus, 157
 ANATIDAE, 257
Ancylus fluviatilis, 76
 ANGUIDAE, 233
Anguilla anguilla, 184
 ANGUILLIDAE, 184
 ANGUILLIFORMES, 184
Anguillula (=Tylenchus) tritici, 70
Anguis fragilis, 233
Anisobas cingulatorius, 168
Anisoplia (Autanisoplia) austriaca, 117
Anisoplia (Chaetopterolia) segetum, 117
Anisoplia agricola, 117
Anisopus fenestralis, 146
 ANNELIDA, 71
Anobium striatum, 115
Anodonta cygnaea, 80
Anodonta woodiana, 80
Anomala dubia, 117
Anopheles maculipennis, 146
Anser albifrons, 259
Anser anser, 259
Anser fabalis, 258
 ANSERIFORMES, 257
Anthaxia (Cratomerus) hungarica, 114
Anthocharis c. cardamines, 133
Anthocoris minki, 175
Anthonomus pomorum, 122
Anthophysa vegetans, 55
Anthrenus scrophulariae ab. *albidus* și
 ab. *gravidus*, 114
Anthus campestris, 342
Anthus spinoletta, 343
Anthus trivialis, 342
Antogneta willmanni, 87
 ANURA, 220
Apamea crenata, 142
Apamea lithoxylaea, 142
Apamea monoglypha, 142
Apamea ophiogramma, 142
Apamea s. scolopacina, 142
Apatura i. ilia, 136
Apatura i. iris, 136
Aphodius depressus, 118
Aphodius distinctus, 119
Aphodius fimetarius, 119
Aphodius fossor, 118
Aphodius granarius, 119
Aphodius luridus, 118
Aphodius prodromus, 119
Aphodius pusillus, 119
Aphodius rufipes, 118
Aphodius sphacelatus, 119
Aphodius varians, 119
Aphrodes bicinctus, 173
Aphrophora alni, 173
Aphthona euphorbiae, 125
Apius a. apius, 191
Aplocera praeformata, 145
Apodemus agrarius, 423
Apodemus flavicollis, 422
Apodemus sylvaticus, 422

APODIDAE, 323
APODIFORMES, 323
Aporia crataegi, 133
Aporrectodea rosea, 73
Apus apus, 323
Aquarius paludum, 179
Aquila heliaca, 281
Aquila pomarina, 280
ARACHNIDA, 80
Araneus diadematus, 81
Araneus quadratus, 81
Arcella vulgaris, 56
Arctophila bombiformis, 156
Arctornis L-nigrum, 144
Ardea alba (sin. *Egretta alba*), 248
Ardea cinerea, 249
Ardea purpurea, 252
ARDEIDAE, 245
Ardeola ralloides, 253
Arginnis paphia, 133
Argiope bruennichi, 82
Argyroneta aquatica, 82
Arion subfuscus, 77
Aromia m. moschata, 121
ARTHROPODA, 80
ARTIODACTYLA, 431
Arvicola terrestris, 419
ARVICOLIDAE, 419
Arylotus rusticus, 148
Ascaris lumbricoides, 71
Ascaris suum, 71
Asio flammeus, 322
Asio otus, 321
Asiophegina sibirica, 156
Aspidisca costata, 62
Aspistes analis, 146
Asplanchna brightwelli, 69
Astacus astacus, 93
Asteroleconium variolosum, 174
Astiphromma nigriceps, 168
Astiphromma nigrum, 168
Astiphromma plagiatum, 168
Atelura formicaria, 96
Atethmia centrago, 141

Athene noctua, 318
Atractotomus moli, 179
Attagenus pelio, 114
Aulodrilus plurisetus samusensis n. sp., 72
Autogneta tragardi, 87
Autographa pulchrina, 140
AVES, 238
Aythya ferina, 267
Aythya fuligula (sin. *Nyroca fuligula*),
269
Aythya nyroca (sin. *Nyroca nyroca*), 268
Azelia zetterstedti, 162

B

Babesia (sin. *Piroplasma*) *bovis*, 57
Babesia equi, 57
Babesia motasi, 57
Baëtis alpinus, 99
Baëtis bioculatus, 99
Baëtis carpaticus, 99
Baëtis rhodani, 98
Baëtis sp., 99
Baëtis vernus, 98
Balclutha punctata, 173
Barbatula b. barbatula, 203
Barbus b. barbus, 200
Barbus meridionalis petenyi, 200
Barichneumon anator, 168
Barichneumon bilunulatus, 168
Barichneumon chionomus, 168
Belba corynopus, 87
Berae pullata, 127
Berniniella bicarinata, 87
Berniniella silvatica, 87
Berytus clavipes, 178
Betaron ferrugineus, 113
Blastes truncatus, 171
Bielzia coerulans, 78
Biston betularia, 136
Bithynia tentaculata, 75
Bittacus tipularis, 127
BIVALVIA, 79
Blanjulus guttulatus, 94
Blaps letifera, 116

Blaps mortisaga, 116
Blastotrix sericea, 170
Blatta orientalis, 110
BLATTODEA, 109
Blera fallax, 157
Blicca b. bjoerkna, 193
Bodo saltans, 55
Boloria (Classiana) d. dia, 138
Boloria (Classiana) e. euphrosyne, 138
Bombina bombina, 220
Bombina variegata, 220
Bombus agrarum, 165
Bombus hortorum, 165
Bombus humilis, 165
Bombus lapidarius, 165
Bombus mastrucatus, 166
Bombus silvarum, 165
Bombus terrestris, 166
Bombycilla garrulus, 347
BOMBYCILLIDAE, 347
Bonasa bonasia, 285
Boreus hyemalis, 127
Bosmina coregoni, 91
Bosmina longirostris, 91
Bostrychus capucinus, 115
Brachionus angularis, 66
Brachionus calyciflorus, 66
Brachionus quadridentatus, 66
Brachionus sp., 66
Brachionus urceolaris, 66
Brachychochthonius bimaculatus, 87
Brachychochthonius honestus, 87
Brachychochthonius variabilis, 87
Brachychthonius impressus, 84
Brachymyia berberina, 157
Brachyopa testacea, 154
Brachyopa vittata, 154
Brachyptera risi, 100
Brachyptera seticornis, 100
Bradybaena fruticum, 79
Brenthis d. daphne, 138
Brevicornu (Stigmatomeria) crassicorne,
161
Brevicornu crassicorne, 161

Bryocoris pteridis, 160
BRYOZOA, 74
Bubo bubo, 318
Bucephala clangula, 269
Bufo bufo, 222
Bufo viridis, 223
BUFONIDAE, 222
Bulgarica cana, 77
Buprestis rustica, 114
Bursaria truncatella, 62
Buteo buteo, 277
Buteo lagopus, 279
Byctiscus populi, 122
Bythinella austriaca, 75
Bythinella molcsany, 75
Bythotrephes longimanus, 91
Byturus aestivus, 114

C

Caccobius schreberi, 118
Caenagrion puella, 106
Caenis macrura, 98
Calandra granaria, 122
Caleremaeus monilipes, 85
Calidris alpina, 297
Calidris minuta, 296
Calliphoria vomitora, 162
Calliptanus italicus, 108
Calliteara p. pudibunda, 144
Callophrys rubi virgatus, 134
Campanella umbellaria, 61
Campodea walacei, 96
Camponotus fallax, 170
Camponotus truncatus, 171
CANIDAE, 425
Canis lupus, 425
Cantharis fusca, 112
Cantharis livida, 112
Canthocamptus s. staphylinus, 92
Canthocamptus stophylinus monardi, 93
Capnodis tenebrionis, 113
Caprainea marginata, 97
Capreolus capreolus, 432
CAPRIMULGIDAE, 322

CAPRIMULGIFORMES, 322
Caprimulgus europaeus, 322
Carabodes areolatus, 85
Carabodes femoralis, 87
Carabus glabratus, 110
Carabus irregularis montandoni, 110
Carabus linnei, 110
Carabus scabriusculus bulgarus, 110
Carabus tr. transsylvanicus, 110
Carabus violaceus andrzejuscii, 110
Caradrina morpheus, 141
Carassius auratus gibelio, 203
Carassius carassius, 202
Carcharodus al. alceae, 132
Carduelis cannabina, 405
Carduelis carduelis, 403
Carduelis chloris, 402
Carduelis spinus, 404
 CARNIVORA, 425
Carpatica calophana, 78
Carpocoris fuscispinus, 177
Carpocoris purpureipennis, 177
Carrhotus xanthogramma, 83
Carychium minimum, 75
Caryophylaeus mutabilis, 64
Cassida (Odontionycha) viridis, 124
Cassida murraea, 125
Catocala elocata, 140
Catocala fraxini, 140
 CAUDATA, 212
 CENTRARCHIDAE, 208
Centromerus sp., 83
Centropyx aculeata, 56
Centropyx constricta, 56
Cepaea vindobonensis, 79
Cephalodella auriculata, 68
Cephalodella forficula, 67
Cephalodella fosforida, 68
Cephalodella gibba, 68
Ceraleptus gracilicornis, 177
Ceraleptus obtusus, 178
Cerambyx cerdo, 121
Ceratophyllus columbae, 164
Ceratophyllus fringillae, 164
Ceratoppia bipilis, 87
Ceratozetes cuspidodenticulatus, 86
Ceratozetes gracilis, 86
Ceratozetes parvulus, 86
Cerceris arenaria, 171
Ceropteryx graminis, 143
Certhia familiaris, 385
 CERTHIIDAE, 385
 CERVIDAE, 432
Cervus elaphus, 432
 CESTODA, 64
Cetonia aurata, 120
Ceutorrhynchidius horridus, 123
Chaetogaster limnei, 71
Chaetopteryx polonica, 128
Chamobates (Chamobates) alpinus, 86
Chamobates (Chamobates) cuspidatus,
 86
Chamobates (Chamobates) pusillus, 86
 CHARADRIIDAE, 293
 CHARADRIIFORMES, 292
Charadrius dubius, 293
Charadrius hiaticula, 294
Charchesium polypinum, 61
Chartoscirta saltatoria, 179
Chasmias lugens, 166
Cheilosia albitarsis, 154
Cheilosia antiqua, 153
Cheilosia barbata, 153
Cheilosia canicularis, 154
Cheilosia derasa, 153
Cheilosia faucis, 153
Cheilosia fraterna, 154
Cheilosia illustrata, 153
Cheilosia impressa, 154
Cheilosia latifrons, 153
Cheilosia mutabilis, 154
Cheilosia nebulosa, 154
Cheilosia nigripes, 153
Cheilosia pascuorum, 154
Cheilosia pogana, 153
Cheilosia proxima, 154
Cheilosia schlbergi, 153
Cheilosia scutellata, 153

Cheilosia variabilis, 154
Cheilosia vernalis, 154
Cheilosia vicina, 153
Cheilosia vulpina, 154
Chelifera astigma, 160
Cheumatopsyche lepida, 128
Chidorus sphaericus, 91
Chilodina citrina, 68
Chilodonella algivara, 59
Chilodonella cucullulus, 59
Chilodonella uncinata, 59
Chilostoma banaticum, 79
Chimarra marginata, 128
Chironomus pulmosus, 147
Chironomus thumni, 147
CHIROPTERA, 414
Chlidonias hybrida, 308
Chloreperla tripunctata, 106
Chloroclysta c. citrata, 145
Chloroperla kisi, 106
Chloroperla tripunctata, 106
Chlorophorus figuratus, 121
Chlorophorus varius, 121
Choerades fulva, 149
Chondrostoma n. nasus, 195
Chorthippus albomarginatus, 109
Chorthippus dorsetus, 109
Chorthippus longicornis, 109
Chromogaster testudo, 69
Chrysazona italica, 159
Chrysazona pluvialis, 159
Chrysogaster comiterioreim, 155
Chrysogaster simplex, 155
Chrysogaster solstitialis, 155
Chrysogaster viduata, 155
Chrysogaster virescens, 155
Chrysolina fastuosa, 124
Chrysolina globipennis, 124
Chrysolina herbacea, 124
Chrysolina marcastica, 124
Chrysolina marginata, 124
Chrysolina polita, 124
Chrysolina varians, 124
Chrysomella populi, 122
Chrysopa carnea, 127
Chrysopa flavifrons, 127
Chrysopa septempunctata, 127
Chrysopa ventralis, 127
Chrysopilus splendidus, 163
Chrysotoxum bicinctum, 151
Chrysotoxum cantum, 151
Chrysotoxum cucualium, 151
Chrysotoxum elegans, 151
Chrysotoxum fasciolatum, 151
Chrysotoxum festivum, 152
Chrysotoxum vernale, 152
Chrysotoxum verralli, 152
Chryzozoma italica, 148
Chryzozoma pluvialis, 148
Cicadella viridis, 173
Cicadula quadrinotata, 174
Cicadula sexnotata, 175
Cicindela germanica, 111
Cicindela silvicola, 111
Cicindela soluta, 111
Ciclops strenuus nauplius, 92
Ciconia ciconia, 254
Ciconia nigra, 255
CICONIIDAE, 254
CICONIIFORMES, 245
CILIATA, 58
CINCLIDAE, 348
Cinclus cinclus, 348
Circus aeruginosus, 273
Circus cyaneus, 274
CLADOCERA, 91
Clinocera apendiculata, 158
Cloëon dipterum, 99
Cloëon rufulum, 99
CLUPEIFORMES, 181
CNIDARIA, 63
COBITIDAE, 203
Cobitis elongatoides, 205
Cobitis taenia danubialis, 205
Coccinella 7 punctata, 114
Coccinella bipunctata ab. impunctata, 114
Coccothraustes coccothraustes, 406
Cochlordina laminata, 77

- Coelichneumon leucocerus*, 166
Coenonympha g. glucerion, 145
Coenonympha glycerion, 139
 COLEOPTERA, 110
Coleps hirtus, 58
 COLLEMBOLA, 96
Collohmanna gigantea, 84
Collotheca mutabilis, 70
Colpidium campylum, 60
Colpidium colpoda, 60
Colpoda cucullus, 60
 COLUBRIDAE, 234
Columba livia, 312
Columba oenas, 310
Columba palumbus, 311
Columbicola columbae, 172
 COLUMBIDAE, 310
 COLUMBIFORMES, 310
Colurella dicentra, 67
Colurella uncinata, 67
Complisura concinnata, 162
Conchogneta dalearlica, 85
Coniopteryx borealis, 125
Coniopteryx esbenpeterseni, 125
Coniopteryx pygmaea, 125
Coniopteryx tineiformis, 125
Conochilus unicornis, 70
Conoppia palmicincta, 85
Conosanus obsoletus, 174
Contarinia medicaginis, 146
Conwentzia pineticola, 125
 COPEPODA, 92
Copidosoma ratzerburgi, 170
Copris lunaris, 118
Coptosoma scutellatum, 175
Coracias garrulus, 327
 CORACIIDAE, 327
 CORACIIFORMES, 324
Coraebus undatus, 114
Cordilura ciliata, 164
Coreus marginatus, 175
Coriarachne depressa, 82
Corixa punctata, 178
Corizus hyoscyani, 175
Coronella austriaca, 236
 CORVIDAE, 391
Corvus corax, 396
Corvus corone cornix, 395
Corvus frugilegus, 395
Corvus monedula, 394
Corymbites tessellatus ab. virgulatus, 113
Cosmochthonius lanatus, 87
Coturnix coturnix, 287
Craniophora ligustri, 140
Craticheumon corruscator, 167
Craticheumon corruscator var. luridus,
 167
Craticheumon fabricator var. 4, 167
Craticheumon nigritarius, 167
Craticheumon nigritarius var. aethiops,
 167
Crepidodera aurata, 124
Crex crex, 289
 CRICETIDAE, 419
Cricetus cricetus, 419
Cricetopus algarum, 147
Cricetopus bicinctus, 147
 CRUSTACEA, 91
Cryptocephalus flavipes, 123
Cryptocephalus sericeus, 124
Cryptocephalus vittatus, 124
Cryptochironomus redekei, 147
Ctenobelba pilosella, 85
Ctenocephalides canis, 164
Ctenolepisma lineata, 96
 CUCULIDAE, 314
 CUCULIFORMES, 314
Cucullia umbratica, 144
Cuculus canorus, 314
Cultroribula bicultrata, 87
Cupelopagis vorax, 70
Cupido (Everes) a. argiades, 134
Cupido (Everes) decoloratus, 135
Cyclops ruben ruben, 92
 CYCLOSTOMATA, 179
Cydnus aterrimus, 175
Cygnus cygnus, 258
Cygnus olor, 257

Cymex lectularius, 178
CYPRINIDAE, 185
CYPRINIFORMES, 185
Cyprinus c. carpio, 202
Cyrtopogon maculipennis, 149

D

Damaeobelba minutissima, 87
Damalinia bovis, 172
Daphnia cucullata, 91
Daphnia hyalina, 91
Daphnia longispina, 91
Dasysyrphus albastriatus, 149
Dasysyrphus friuliensis, 149
Dasysyrphus intermedia, 150
Dasysyrphus pinastri, 149
Dasysyrphus tricinctus, 150
Dasysyrphus venustus, 150
Davainea proglatina, 64
DECAPODA, 93
Delichon urbicum, 341
Deltocephalus pulicaris, 174
Dendrobaena attenuasi, 73
Dendrobaena clujensis, 73
Dendrobaena octaedra, 74
Dendrocoelum lacteum, 63
Dendrocopos leucotos, 335
Dendrocopos major, 332
Dendrocopos medius, 335
Dendrocopos minor, 336
Dendrocopos syriacus, 334
Dendrodilus r. rubidus, 74
Dendroleon pantherinus, 127
Dendrolimus pini montana, 134
Dermacentor reticulatus, 83
DERMAPTERA, 109
Dermestes lardarius, 114
Deroceras laeve, 78
Deroceros reticulatum, 78
Deroceros rodnae, 78
Diachrysia ch. chryson, 140
Diacrisia s. sannio, 146
Diadocidia ferruginosa, 160
Diaphorus unguiculatus, 158

Diarsia brunnea, 143
Diaspis rosae, 174
Dicampa frenata, 96
Dicampa sprovieri, 96
Dicelophilus carniolensis, 96
Dicranocephalus agilis, 176
Dictyocaulus filaria, 70
Dictyocaulus viviparus, 70
Didea intermedia, 149
Didinium nasutum, 58
Diffugia corona, 56
Diffugia limnetica, 56
Dileptus anser, 59
Dinocras cephalotes, 102
Dinotomus lapidator, 168
Dioctria cothurnata, 149
Diphylidium caninum, 64
Diplectrona felix, 128
Diplodiscus subclavatus, 64
DIPLURA, 96
DIPTERA, 146
Discestra trifolli, 143
DISCOGLOSSIDAE, 220
Discoppia (Cylindroppia) cylindrica, 87
Dissorhina ornata, 85
Dixa maculata, 161
Dixella aestivalis, 163
Dociostaurus maroccanus, 108
Dolichoderus quadripunctatus, 170
Dolichopus nigricornis, 159
Dolichopus picipes, 159
Dolichopus pulmipes, 159
Dolycoris baccarum, 177
Doratura exilis, 174
Dorcadion fulvum canaliculatum, 122
Dorcus parallelopipedus, 120
Drepana curvatula, 135
Drepana falcataria, 135
Drusus brunneus, 128
Drusus carpathicus, 128
Drymonia obliterata, 139
Dryocopus martius, 331
Dynatostoma majus, 161
Dynatostoma nobile, 161

Dypterygia scabriuscula, 141
Dytiscus dimidiatus, 111
Dytiscus marginalis, 111
Dytiscus sp., 111

E

Ecdyonurus dispar, 100
Ecdyonurus fluminum, 100
Ecdyonurus fuscogrisea, 100
Ecdyonurus insignis, 100
Ecdyonurus venosus, 100
Echiptopera silaceata, 136
Egretta garzetta, 247
Eilema complanum, 146
Eimeria acevulina, 56
Eimeria brunetti, 56
Eimeria canis, 57
Eimeria columbae, 57
Eimeria columbarum, 57
Eimeria deblickei, 57
Eimeria faurei, 57
Eimeria intestinalis, 57
Eimeria intricata, 57
Eimeria piriformis, 57
Eimeria scabra, 57
Eimeria stiedae, 57
Eimeria zürni, 57
Eisenia lucens, 73
Eiseniella t. tetraedra, 73
Elaphe longissima, 237
Elasmucha betulae, 177
Elymana sulphurella, 174
Emberiza calandra, 409
Emberiza citrinella, 407
Emberiza schoeniclus, 409
EMBERIZIDAE, 407
Emelyanoviana mollicula, 173
EMIDIDAE, 230
Empis (Kritempis) livida, 160
Empis (Leptempis) grisea, 160
Empis (s. str.) chiroptera, 160
Empis (s.str.) alampra, 159
Empis alpicola, 159
Empys orbicularis, 230

Enargia paleacea, 141
Endelomyia aethiops, 165
Enderleinella obsoleta, 109
Ennomos autumnaria, 135
Ennomos erosaria, 135
Entamoeba coli, 55
Entamoeba gingivalis, 56
Entamoeba hystolitica, 56
Eoseristalis arbustorum, 157
Eoseristalis cryptarum, 157
Eoseristalis horticola, 157
Eoseristalis interruptus, 157
Eoseristalis jugorum, 157
Eoseristalis piceus, 157
Eoseristalis pratorum, 157
Eoseristalis rupium, 157
Eoseristalis tenax, 157
Epeolus fasciatus, 171
Epeorus assimilis, 99
Epeorus sylvicolis, 100
Ephemera danica, 97
Ephemerella ignita, 98
EPHEMEROPTERA, 97
Ephydatia fluvialis, 63
Epicauta rufidorsum, 116
Epicometis hirta, 119
Epiphanes senata, 66
Epistrophe balteatus, 149
Epistrophe eligans, 150
Epistrophe grossulariae, 150
Epistrophe nitidicollis, 150
Epistrophella balteatus, 150
Epistylis digitalis, 60
Erebia aethiops, 139
Erebia ligea carthusianorum, 139
Erebia m. medusa, 139
ERINACEIDAE, 410
Erinaceus concolor, 410
Erinaceus europaeus, 410
Erinaceus roumanicus, 411
Erinnis t. tages, 132
Eriocampa ovata, 165
Eriosoma lanigerum, 174
Eristalinus aeneus, 157

Eristalinus sepulchralis, 156
Eristalis abusivus, 157
Eristalomyia tenax, 149
Erithacus rubecula, 350
Erythria manderstjernaee, 172
Erythria montandoni, 172
ESOCIDAE, 183
Esox lucius, 183
Euchlanis parva, 70
Eucyclops serrulatus, 92
Eucyclops sp., 92
Eudiaptomus zochariasi, 92
Eudontomyzon danfordi, 179
Euglypha ciliata, 56
Eugraphe sigma, 144
Eulithis populata, 136
Eumerus flavitarsis, 156
Eumerus ornatus, 156
Eumerus tarsalis, 156
Eupalamus oscillator, 166
Eupelops occultus, 87
Eupelops torulosus, 87
Eupeodes coraltae, 150
Eupeodes luniger, 150
Euphthiracarus monodactilus, 84
Euphyia unangulata, 136
Euplagia quadripunctaria, 144
Euplotes patella, 62
Euproctis similis, 145
Eurois occultus, 144
Euroleon nostras, 127
Eurydema oleraceum, 177
Eurydema ornatum, 177
Eurygaster austriaca, 176
Eurygaster testudinaria, 176
Eusimulium fluminale, 148
Euthystira brachyptera, 108
Eutomostethus ehippium, 165
Eutomostethus luteiventris, 165

F

Fabriciana a. adippe, 138
Fabriciana n. niobe, 138
Falco columbarius, 284

Falco peregrinus, 284
Falco subbuteo, 283
Falco tinunculus, 282
Falco vespertinus, 285
FALCONIDAE, 282
FALCONIFORMES, 271
Fasciola gigantica, 64
Fasciola hepatica, 64
FELIDAE, 430
Felis silvestris, 430
Ficedula albicollis, 376
Ficedula hypoleuca, 376
Ficedula parva, 375
Filinia longiseta, 69
Folsomia alpina, 97
Forcipata forcipata, 173
Forcipata major, 173
Formica protensis, 171
Formica rufibarbis, 171
Friesea cf. *handschini*, 96
Fringilla coelebs, 400
FRINGILLIDAE, 400
Fulica atra, 291
Furcoribula furcillata, 85

G

GADIDAE, 207
GADIFORMES, 207
Galba truncatula, 76
Galerida cristata, 336
GALLIFORMES, 285
Gallinago gallinago (sin. *Capella gallinago*), 298
Gallinago media, 299
Gallinula chloropus, 290
Galumna tarsipennata, 87
Gammarus sp., 94
Garrulus glandarius, 391
GASTEROPODA, 74
Gastropus styliifer, 69
Gavia arctica (sin. *Colymbus arcticus*), 238
GAVIIDAE, 238
GAVIIFORMES, 238

Geholaspis longispinosus, 84
Geometra papilionaria, 136
Geotrupes spiniger, 118
Geotrupes stercorarius, 118
Geotrupes stercorosus, 118
Gerris lacustris, 178
Gibbaranea bituberculata, 82
Glaucoma scintillans, 60
Glaucopsyche alexis, 135
 GLIRIDAE, 424
Glosoma boltoni, 129
Glosoma conformis, 129
Glosoma intermedia, 129
Glossiphonia complanata, 74
Gluphissia c. crenata, 139
Gnaptor spinimanus, 116
 GNATHOSTOMATA, 180
Gnorimus nobilis, 119
Gobio albipinnatus, 198
Gobio g. obtusirostris, 197
Gobio k. kessleri, 199
Gobio uranoscopus, 198
Gomphus flavipes, 107
Gomphus sp., 107
Gomphus vulgatissimus, 107
Goniodes gigas, 171
Graminotaulius nigropunctatus, 129
Graphopsocus cruciatus, 109
Graphosoma lineatum, 176
 GRUIFORMES, 288
Grus grus, 292
Gryllotalpa gryllotalpa, 108
Gryllulus domesticus, 108
Gryllulus frontalis, 108
Grzegorzekia collaris, 161
Gyas titanus, 90
Gymnocephalus baloni, 210
Gymnocephalus cernuus, 209
Gymnocephalus schraetser, 210
Gymnopleurus mopsus, 117
Gyrinus natator, 111
Gyrodactylus elegans, 63

H

Habrophlebia fusca, 98
Hada nana, 142
Hada plebeja, 142
Haematopinus asini, 172
Haematopinus piliferus, 172
Haematopinus suis, 172
 HAEMATOPODIDAE, 292
Haematopota bigoti, 148
Haematopota italica, 148
Haematopota pluvialis, 148
Haematopus ostralegus, 292
Haemonchus contortus, 71
Haenydra belgica, 112
Haenydra excisa, 112
Haenydra gracilis, 112
Haenydra saga, 112
Haenydra schuleri, 112
Haliaeetus albicilla, 272
Halteria cirrifera, 62
Halteria grandinella, 62
Haplodrina blanda, 145
Haplozetes vindobonensis, 88
Hebecnema vespertina, 162
Heliococonis lutea, 125
Helophilus hybridus, 157
Helophilus pendulus, 157
Helophilus trivittatus, 157
Hemerobius contumax, 126
Hemerobius fenestratus, 126
Hemerobius humulinus, 126
Hemerobius lutescens, 127
Hemerobius marginatus, 127
Hemerobius micans, 126
Hemerobius nitidus, 126
Hemerobius pini, 126
Hemerobius simulans, 126
Hemicrepidius niger, 113
Hemileius initialis, 89
Heminothrus peltifer, 85
Hemiophrys bivacuolata, 58
Hemiophrys fusidens, 58
Hemiophrys pleurosigma, 58
Henicocerus exsculptus, 112

- Hepiopelmus leucostigmus*, 168
Heptagenia sulfurea, 99
Heptagenia cerulans, 99
Heptagenia flava, 99
Heptagenia lateralis, 99
Hermannia convexa, 85
Hermanniella dolosa, 85
Herostomus angustifrons, 159
Herpobdella octoculata, 74
Hesperocorixa linnei, 178
Heteropelma amictum, 170
HETEROPTERA, 175
Hilara chorica, 159
Hilara clavipes, 159
Hilara griseifrons, 159
Hilara intermedia, 159
Hilara litorea, 159
Hilara media, 159
Hilara nitidorella, 159
Hilara obscura, 159
Hilaria sp., 159
Hipparchia s. semele, 138
Hippollais icterina, 365
Hippollais pallida, 365
HIRUDINEA, 74
HIRUNDINIDAE, 339
Hirundo rustica, 340
Histopona torpida, 82
Holcostethus vernalis, 176
Holocnemus pulchei, 82
Holophrya nigricans, 59
HOMOPTERA, 172
Hoplismenus armatorius, 166
Hoplodrina blanda, 141
Hoplodrina octogenaria, 141
Hoplodrina superstes, 141
Hothrus silvestris, 84
Hucho hucho, 182
Hydra oligactis, 63
Hydra viridissima, 63
Hydra vulgaris, 63
Hydraena minutissima, 112
Hydraena morio, 111
Hydraena nigrita, 112
Hydraena pygmaea, 112
Hydraena riparia, 111
Hydrellia mutata, 163
Hydromermis fluviatilis, 70
Hydrophilus (Hydrous) piceus, 111
Hydrophilus caraboides, 111
Hydropsiche lepida, 128
Hydropsyche angustipennis, 128
Hydropsyche fulvipes, 128
Hydropsyche instabilis, 128
Hydropsyche ornatula, 128
Hydropsyche pellucida, 128
Hydropsyche sp., 129
Hydropsyche tabacarni, 129
Hydrotaea velutina, 162
Hygsumia transsylvanica, 79
Hyla arborea, 224
Hylaea f. fasciaria, 145
HYLIDAE, 224
Hyloniscus mariae, 93
Hyloniscus riparius, 93
Hyloniscus transsylvanicus, 93
Hylotropus bajulus, 121
HYMENOPTERA, 164
Hypena crassalis, 140
Hypochalaica ahenella, 136
Hypochthoniella minutissima, 88
Hypoderma bovis, 162
Hypophthalmichthys (Aristichthyes) nobilis, 203
Hypophthalmichthys (s. str.) molitrix, 203

I

- Ibalia leucospoides*, 165
Ichneumon albiger, 167
Ichneumon caedator, 167
Ichneumon confusorius, 166
Ichneumon contrarius, 166
Ichneumon eremitorius, 166
Ichneumon latrator, 166
Ichneumon ligatorius, 167
Ichneumon memorator, 167
Ichneumon nonoalbus, 166

Ichneumon proletarius, 167
Ichneumon quadriannulatus, 167
Ichneumon terminatorius, 166
ICTALURIDAE, 207
Ictalurus n. nebulosus, 207
Iliebstadia similis, 88
Inachis io io, 137
INSECTA, 96
INSECTIVORA, 410
Iphichides podalirius, 132
Ipimorpha subtusa, 141
Ips typographus, 123
Ischnura elegans, 107
Ischyrosyrphus glaucius, 150
Isoperla buresi, 105
Isoperla cf. sudetica, 106
Isoperla oxylepis, 105
Isoperla rivulorum, 105
Isoperla ssp., 106
Isoperla sudetica, 105
ISOPODA, 93
Isoptena serricornis, 106
Isospora felis, 57
Isospora rivolta, 57
Isospora suis, 57
Isotomus speciosus, 121
Ixobrychus minutus, 245
Ixodes ricinus, 83

J

Jassargus flori, 174
Jynx torquilla, 328

K

Karpatophyllon carpaticum n.sp., 95
Kelisia guttula, 173
Keratella cohlearis, 66
Keratella quadrata, 67
Keratella testudo f. irregularis, 67
Keratella ticinensis, 67
Kowarzia bipunctata, 158
Kulievia paradeciensis, 88

L

Labia minor, 109
Labidura riparia, 109
Lacanobia thalassina, 142
Lacerta agilis, 230
Lacerta viridis, 232
LACERTIDAE, 230
Lacinius ephippiatus, 90
Lacon murinus, 112
Lacrymaria olor, 59
LAGOMORPHA, 417
Lagria hirta, 116
Lambliia (sin. Giardia) intestinalis, 55
Lampyrus noctiluca, 112
LANIIDAE, 387
Lanius collurio, 387
Lanius excubitor, 389
Lanius minor, 389
Laodelphax striatellus, 173
Laothae populi, 134
LARIDAE, 304
Larinioides ixobolus, 82
Larus cachinnans, 307
Larus canus, 307
Larus fuscus, 306
Larus minutus, 304
Larus ridibundus, 305
Lasiocampa trifolii, 133
Lasiommata m. maera, 139
Lasius brunneus, 171
Lasius flavus, 171
Lasius niger, 171
Lasius platythorax, 171
Lathrobium elongatum, 123
Latona setifera, 91
Lecane cornuta, 67
Lecane hamata, 67
Lecane lunaris, 67
Leia winthemi, 161
Lejogaster metallina, 155
Lejogaster nigricans, 155
Lejota ruficornis, 158
LEPIDOPTERA, 131
Lepironia coleoprata, 173

Lepisma saccharina, 96
Lepomis gibbosus, 208
 LEPORIDAE, 417
Leptarthrus brevirostris, 149
Leptinotarsa decenilineata, 123
Leptodora kindtii, 91
Leptojulius trilobatus, 95
Leptophlebia habroleptoides, 98
Leptophlebia marginata, 98
Leptophyes punetatissima, 109
Leptothorax nylanderi, 170
Lepus europaeus, 417
Lestes dryas, 106
Lestes virens vestalis, 106
Leucania comma, 140
Leucaspis d. delineatus, 191
Leuciscus c. cephalus, 187
Leuciscus i. idus, 188
Leuciscus l. leuciscus, 186
Leucozona lucorum, 150
Leuctra albida, 101
Leuctra carpathica, 102
Leuctra cf. nigra, 101
Leuctra cf. signifera, 101
Leuctra digitata, 101
Leuctra fusca, 101
Leuctra hippopus, 101
Leuctra inermis, 102
Leuctra nigra, 101
Leuctra prima, 102
Leuctra pseudosignifera, 101
Leuctra rauscheri, 102
Leuctra ssp., 102
Liacarus coracinus, 88
Libellula depressa, 107
Ligidium germanicum, 93
Ligidium hypnorum, 93
Limax cinereoniger, 78
Limenitis populi bucovinensis, 136
Limnophilus auricula, 129
Limnophilus bipunctatus, 129
Limnichus incanus, 114
Limnodrilus hoffmeister, 71
Limnodrilus udekemianus, 72
Limnophilus flavicornis, 129
Limnophilus griseus, 129
Limnophilus sparsus, 129
Limnophilus vittatus, 129
Limosa limosa, 299
Linaeidea aenea, 124
Linyphia triangularis, 83
Liochrysoaster przewalskii, 155
Liochthonius muscorum, 84
Liochthonius strenzekei, 84
Liocola lugubris, 120
Lithax niger, 130
Lithobius (Monotarsobius) aeruginosus luciae, 95
Lithobius burzenlandicus, 95
Lithobius forficatus, 95
Lithobius lucifugus, 95
Lithobius muticus, 95
Lithobius silvivagus, 95
Lithoglyphus naticoides, 75
Litonotus cygnus, 58
Litonotus fasciola, 58
Litta vesicatoria, 116
Locustella fluviatilis, 363
Lonchoptera scutellata, 163
Lophomonas blattarum, 55
Lota l. lota, 207
Loxodes rostrum, 59
Lucanus cervus, 120
Lucilia stricata, 162
Lullula arborea, 337
Lumbricus rubellus, 73
Lupe reducta, 130
Luperina testacea, 142
Luperus (Calomicrus) circumfusus, 123
Luscinia luscinia, 351
Luscinia megarhynchos, 352
Lutra lutra, 430
Lycaena (Heodes) virgureae balcanicola, 134
Lyciella rorida, 163
Lycosa singoriensis, 81
Lygatus equestris, 178
Lymantria monacha, 144

Lymnaea stagnalis, 76
Lymnocryptes minimus, 298
Lynx lynx, 431
Lytopenete moldavica, 78

M

Machilis polypoda, 96
Machimus annulipes, 149
Machimus cowini, 149
Machimus rusticus, 149
Macrocera vittata, 160
Macrocheles glaber, 84
Macrocylops albidus, 92
Macrosteles horvathi, 173
Macrosteles laevis, 173
Macrotylus quadrilineatus, 175
Mallota fuciformis, 157
Mamestra brassicae, 140
MAMMALIA, 410
Mantis religiosa, 110
Martes foina, 429
Martes martes, 428
Marthamea vitripennis, 105
MATOIDEA, 110
MECOPTERA, 127
Medioppia heterotricha, 88
Medioppia media, 88
Medioppia obsoleta, 88
Medioppia pauliana, 88
Medioppia praticola, 88
Megalomus torticoides, 126
Megalotonus junceus, 176
Megarhyssa emarginatoria, 170
Megarthus depressus, 123
Megasyrphus erroticus, 150
Melamopophylax mucoreus, 130
Melanra p. persicariae, 142
Melangyna quadrimanulata, 150
Melangyna umbellatarum, 150
Melanichneumon monostagon, 168
Melanichneumon sanguinator, 167
Melanogaster hirtella, 155
Melanostoma mellinum, 152
Melanostoma scalare, 152

Meles meles, 429
Meligethes aeneus, 114
Meligramma cincta, 150
Meligramma cingulata, 150
Melisandra morio, 164
Meliscaera auricollis, 150
Meliscaeva cinctella, 149
Melitaea c. cinxia, 137
Melitaea ph. phoebé, 137
Mellicta a. athalia, 138
Mellicta a. aurelia, 137
Meloe proscarabeus, 116
Meloe variegatus, 116
Meloe violaceus, 116
Melolontha melolontha, 117
Menacanthus stramineus, 172
Menopon gallinae, 172
Mergus merganser, 270
Mergus serrator, 270
Mermis racovitzai, 70
Mermis serbani n.sp., 70
MEROPIDAE, 325
Meroplus stercorarius, 160
Merops apiaster, 325
Mesochorus acuminatus, 169
Mesochorus angustatus, 169
Mesochorus confusus, 169
Mesochorus curvulus, 169
Mesochorus gemellus, 169
Mesochorus longicaudata, 169
Mesochorus picticus, 169
Mesochorus pictilis, 169
Mesochorus politus, 168
Mesochorus ruficonis, 169
Mesochorus semirufus, 169
Mesochorus temporalis, 168
Mesochorus tenuiscopis, 169
Mesochorus testaceus, 169
Mesochorus velox, 169
Mesochorus vittator, 169
Mesochorus vitticollis, 168
Mesocyclops leuckarti, 92
Mesoleuca albicillata, 145
Mespamea secalis, 142

Metabelba papillipes, 88
Metabelba pulverulenta, 88
Metaphycus punctipes, 170
Metrioptera roeselii, 108
Microdon devius, 158
Micromus (Micromus) variegatus, 126
Micromus (Stenomicromus) angulatus,
126
Micromus (Stenomicromus) lanosus, 126
Micromus (Stenomicromus) paganus,
125
Microppia minus, 85
Micropsectra bidentata, 147
Micropsectra praecox, 147
Microtus agrestis, 421
Microtus arvalis, 420
Microtus tatricus, 421
Miltochrista miniata, 145
Minunthozetes pseudofusiger, 86
Minunthozetes semirufus, 86
MIRIAPODA, 94
Misgurnus fossilis, 204
Misumena varia, 82
Misumenops tricuspidatus, 82
Mitopus morio, 90
Mniotype adusta, 142
Moina sp., 91
MOLLUSCA, 74
Molorchus (Caenoptera) minor, 121
Moma alpium, 140
Monalocoris filicis, 160
Moniezia expansa, 65
Monticola saxatilis, 355
Mordella aculeata, 116
Moritzoppia fixa, 88
Motacilla alba, 345
Motacilla cinerea, 344
Motacilla f. flava, 343
MOTACILLIDAE, 342
Muellerianella extrusa, 173
Multiceps multiceps, 64
Multioppia (Multilanceoppia) carpatica,
85
Muridae, 421

Murodon cineseus, 156
Murodon equiestris, 156
Mus musculus, 424
Muscardinius avellanarius, 425
Muscicapa striata, 374
MUSCICAPIDAE, 374
Muscina stabulans, 162
Mustela erminea, 427
Mustela nivalis, 427
Mustela putorius, 428
MUSTELIDAE, 427
Myastor metraloas, 146
Myatropa florea, 157
Mycetophila gibbula, 161
Mycetophila hetschkoi, 161
Mycetophila miki, 161
Mycetophila zettstedti, 161
Mycromis minutus, 421
Myolepa obscura, 155
Myolepa ruficornis, 155
Myolepa vara, 155
Myotis blythii, 416
Myotis brandti, 416
Myotis myotis, 415
Myoxus glis, 424
Myrmecina graminicola, 170
Myrmecomorpha rufescens, 170
Myrmica rubra, 170
Mythimna albipunctata, 143
Mythimna impura, 143
Mythimna turca, 143

N

Nais sp., 73
Nanhermannia coronata, 85
Nanhermannia nana, 88
Nassula gracilis, 60
Natarsia punctata, 147
Natrix natrix, 234
Natrix tessellata, 235
Naucoris cimicoides, 179
Neelus minutus, 97
Nellacarus costulatus, 88
NEMATHELMINTHES, 65

NEMATODA, 70
Nematus myosotidis, 165
Nemoura cambrica, 103
Nemoura carpathica, 103
Nemoura cinerea, 102
Nemoura flexuosa, 103
Nemoura fulviceps, 103
Nemoura fusca, 103
Nemoura ovoidales, 103
Nemoura ssp., 103
Nemoura uncinata, 103
Nemurella pictetii, 103
Neoscia annexa, 155
Neoscia podagrica, 155
Neoscia tenur, 155
Neosciella geniculata, 155
Neosciella meticulosa, 155
Neocolpocephalum turbinatum, 172
Neodorcadion bilineatum, 122
Neomyia cornicina, 148
Neomys anomalus, 414
Neomys fodiens, 413
Neophilaenus lineatus, 173
Nepa cinerea, 178
Neptis s. sappho, 137
Neuroctema anilis, 163
NEUROPTERA, 125
Neuroterus numismalis, 165
Nineta flava, 127
Nineta vittata, 127
Niphargus puteanus elegans, 94
Niphargus skopljensis phreaticolus, 94
Noctua fimbriata, 143
Noctua comes, 143
Noctua i. interposita, 144
Noctua janthina, 143
Noctua pronuba, 143
Nothrus anauniensis, 88
Nothrus borussicus, 88
Notiphila nigricornis, 163
Notodonta dromedarius, 139
Notolca foliacea, 68
Notolca labis, 68
Notolca longispina, 68

Notommata pachyura, 68
Notommata saccigera, 68
Notommata tripus, 68
Notonecta glauca, 178
Notonecta sp., 178
Notoxus monoceros, 116
Nucifraga caryocatactes, 393
Numenius arquata, 300
Nycticorax nycticorax, 246
Nymphalis a. antiopa, 137
Nymphalis p. polychloras, 137
Nysson spinosus, 171

O

Oberea erythrocephala, 122
Ochlodes sylvanus, 132
Ochlodes venatus faunus, 132
Octodrilus compromissus, 74
Octolasion lacteum, 73
Octolasion lissaense, 73
Octolasion transpadanum, 73
Odagmia deserticola, 148
ODONATA, 106
Odontopera bidentata, 145
Odontopodisma schmidt, 108
Odontotarsus purpureolinealus, 179
Oeceoptoma thoracicum, 112
Oedemera podagrariae, 115
Oenanthe oenanthe, 357
Oencyrtus tardus, 170
Oestrus ovis, 162
OLIGOCHAETA, 71
Oligoneuriella rhenana, 99
Oligotricha striata, 130
Omocestus ventralis, 108
Omophlus flavipennis, 116
Ondatra zibethica, 420
Oniticellus fulvus, 118
Onthophagus caenobita, 118
Onthophagus fracticornis, 118
Onthophagus furcatus, 118
Onthophagus taurus, 118
Onthophagus vacca, 118
Onychogomphus forcipatus, 107

Opalimosina denticulata, 163
Opatrum sabulosum, 116
Ophidiotrichus connexus, 88
Opiella nova, 86
OPILIONES, 90
Oreina coerulea, 124
Orgyia recens, 144
Oribatella tenuis, 89
ORIBATIDA, 84
Oribatula tibialis, 86
ORJOLIDAE, 386
Oriolus oriolus, 386
Orthetrum albistylum, 107
Orthonerva auritarsis, 155
Orthonerva brevicornis, 155
Orthonerva geniculata, 156
Orthonerva intermedia, 156
Orthonerva nobilis, 156
ORTHOPTERA, 108
Orgyia antiqua, 145
Oryctes nasicornis, 119
Osmylus fulvicephalus, 125
OSTEICHTHYES, 180
Otiorynchus corvus, 122
Otus scops, 317
Oxiuris equi, 71
Oxiuris vermicularis, 71
Oxyloma elegans, 77
Oxyomus silvestris, 119
Oxyporus rufus, 123
Oxyptila atomaria, 82
Oxythyrea funesta, 120

P

Pachygnatha clercki, 83
Pachymerium tristanicum, 95
Pachyrina pratensis, 146
Paederius ruficollis, 123
Pagioderia versicolora, 124
Palomena viridissima, 177
Pandasyophthalmus tibialis, 153
Pandion haliaëtus, 281
Pandionidae, 281
Panorpa communis, 127

Papilio m. machaon, 133
Paracamptus schmeili, 93
Paracyclops fimbriatus, 92
Paradrina clavipalpis, 145
Paradrina selini, 141
Paramaecium bursaria, 60
Paramaecium caudatum, 60
Pararge aegeria tircis, 139
Parascaris equorum, 71
Parascotia fuliginaria, 145
Parasemia carpathica, 146
Parasites coleopterorum, 84
Parasyrphus annulatus, 150
Parasyrphus lineola, 151
Parasyrphus vittiger, 151
Paratanytarsus laterborni, 147
Pardosa lugubris, 80
Pardosa morosa, 80
Pardosa prativaga, 80
Pardosa strigillata, 81
PARIDAE, 377
Parnassius mnemosyne hungaricus, 132
Parus ater, 380
Parus caeruleus, 381
Parus cristatus, 379
Parus major, 382
Parus montanus, 379
Parus palustris, 378
Parydra coarctata, 163
Parydra cognata, 163
Parydra nubecula, 162
Parydra quadripunctata, 163
Pasiphila chloerata, 136
Passer domesticus, 399
Passer montanus, 399
PASSERIDAE, 399
PASSERIFORMES, 336
Paurocampa suenisoni, 96
Pediculus capitis, 172
Pediculus corporis, 172
PELECANIDAE, 243
PELECANIFORMES, 243
Pelecanus onocrotalus, 243
Pelecus cultratus, 195

Pelobates fuscus, 222
 PELOBATIDAE, 222
Peloptulus phaenotus, 89
Peranema trichophorum, 59
Perca fl. fluviatilis, 209
 PERCIDAE, 209
 PERCIFORMES, 208
Perdix perdix, 286
Perforatella rubiginosa, 79
Perforatella vicina, 78
Pergalumna nervosa, 89
Peripsocus phaeopterus, 109
Peripsocus subfasciatus, 109
Perizoma a. albulatum, 145
Perizoma alchemillatum, 145
Perla marginata, 104
Perla microcephala, 104
Perla pallida, 104
Perla submarginata, 104
Perlodes microcephalus, 105
Pernis apivorus, 271
Phaedon cochleariae, 124
 PHALACROCORACIDAE, 244
Phalacrocorax carbo, 244
Phalangium opilio, 90
 PHASIANIDAE, 286
Phasianus colchicus, 287
Phenamolimax annularis, 77
Pheosia gnoma, 139
Pheosia tremula, 139
Philodina citrina, 65
Philodinarus paradoxus, 65
Philomachus pugnax, 297
Philopotamus montanus, 130
Philopotamus variegatus, 130
Philygria stictica, 163
Phlebotomus papatasi, 146
Phlogophora sata, 145
Phoenicurus ochruros, 352
Phoenicurus phoenicurus, 353
Pholcus phalangiodes, 82
Pholidoptera transsylvanica, 108
Phoxinus ph. phoxinus, 189
Phronia flavipes, 162
Phryganea grandis, 130
Phthiracarus compressus, 89
Phyllobius betulae ab. aurifer, 123
Phyllodromia germanica, 109
Phylloscopus collybita, 372
Phylloscopus sibilatrix, 371
Phylloscopus trochilus, 373
Phyllotreta atra, 125
Phyllotreta nemorum, 125
Physa acuta, 75
Physa fontinalis, 75
Phytocoris dimidiatus, 175
Phytoecia cylindrica, 122
Phytoecia pustulata, 122
Phytoecia virgula, 122
Píca pica, 392
 PICIDAE, 328
 PICIFORMES, 328
Picus canus, 329
Picus viridis, 330
Pieris (Artogeia) r. rapae, 133
Pieris br. brassicae, 133
Pieromerus bidens, 177
Pinthaeus sanguinipes, 177
Pipistrellus pipistrellus, 416
Pipiza divicoi, 153
Pipiza festiva, 153
Pipiza lugubris, 153
Pipiza quadrimaculata, 153
Pipiza signata, 153
Pipiza virens, 153
Pirata knorri, 81
Pisaura mirabilis, 83
Plagionatus arcuatus, 121
Plagionatus floralis, 121
Plagodis pulveraria, 135
Planorbarius corneus, 76
Planorbis planorbis, 76
 PLATHELMINTHES, 63
Plathyas polyacanthus, 66
Platurocypa fumipennis, 162
Platurocypta punctum, 162
Platurocypta testata, 162
Platycheira albimanus, 152

- Platycheira angustulatus*, 152
Platycheira clypeatus, 152
Platycheira fulviventus, 152
Platycheira immarginatus, 152
Platycheira manicatus, 152
Platycheira scambus, 152
Platycheira scutatus, 152
Platycheira taticus, 152
Platycheira transfugus, 152
Platycnemis pennipes, 106
Plebeius argyrognomon, 135
PLECOPTERA, 100
Pleurophorus caesus, 119
Pleuroptya ruralis, 136
Plumatella emarginata var. *spongiosa*, 74
Plumatella sp., 74
Pluvialis apricaria, 294
Podiceps c. cristatus, 240
Podiceps griseigena (sin. *Podiceps griseigena*), 241
Podiceps nigricollis, 242
PODICIPEDIDAE, 239
PODICIPEDIFORMES, 239
Podophrya fixa, 63
Podura aquatica, 97
Polia bombycina, 143
Pollenia rudis, 163
Polycentropus flavomaculatus, 130
Polydesmus complanatus, 95
Polygonia c-album, 137
Polymixis polymita, 142
Polypedilum albicorne, 147
Polypedilum laetum, 147
Polyphilla fullo, 117
Polystomum integerrimum, 63
Polyxenus lagurus, 95
Pompholix sulcata, 69
Pontania proxima, 165
Porcellium colicollum, 94
Porcellium conspersum, 94
PORIFERA, 63
Potamanthus polyacanthus, 98
Potamophylax luctuosus, 130
Potamotrix hommoniensis, 72
Potamotrix vejdivsky, 72
Potosia cuprea metalica, 120
Potosia hungarica, 120
Practichneumon fusorius, 166
Prenolepis nitens, 170
Propylaea quatordecimpunctatus, 115
Protokalumma aurantiaca, 89
Protonemura aestiva, 103
Protonemura autumnalis, 104
Protonemura hrabei, 104
Protonemura intricata, 104
Protonemura montana, 104
Protonemura risi, 103
Protostrongylus rufescens, 71
Protracheoniscus politus, 94
Prunella modularis, 350
PRUNELLIDAE, 350
Psammoryctides barbatus, 72
Psammotettix alienus, 174
Psammotettix confinis, 174
Psammotettix helvolus, 174
Pseudicicus encarpatus, 83
Pseudisotoma sensibilis, 97
Pseudocypus picipennis, 123
Pseudopodisma fieberi, 108
Pseudorasbora parva, 199
Pseudosinella cf. *horaki*, 97
Pseudosinella cf. *huetheri*, 97
Psilopteryx psorosa gutinensis, 130
PSOCOPTERA, 109
Psylliodes hyosciani ab. *coerulescens*, 123
Pteronemobius heydeni, 108
Pterostichus (*Adelosia*) *macer*, 111
Pterostichus (*Platysma*) *niger*, 111
Pterostichus (*Poecilus*) *cupreus*, 110
Pterostichus (*Pseudomaseus*) *antracinus*, 111
Ptilodon capucina, 139
Ptinus fur, 115
Ptinus pilosus, 115
Ptosima 11-*maculata* ab. 6-*maculata*, 114
Pulex irritans, 164
Punctoribates hexagonus, 89

Punctoribates punctum, 86
Punctoribates zuchvatkini, 89
Purpuricenus kaehleri, 121
Pymatodes testaceus, 121
Pyrellia ignita, 162
Pyrgus m. malvae, 132
Pyrochroa coccinea, 116
Pyrophaena ambulans, 152
Pyrophaena rosarum, 152
Pyrrhia umbra, 140
Pyrrhochoris apterus, 178
Pyrrhula pyrrhula, 406

Q

Quadroppia quadricarinata, 89

R

Radix auricularia, 76
Raillentina cesticillus, 65
RALLIDAE, 288
Rallus aquaticus, 288
Ramusella (Insculptoppia) insculpta, 89
Ramusella sp., 86
Rana arvalis, 229
Rana dalmatina, 228
Rana esculenta complex: *Rana ridibunda*
and *R. lessonae*, 226
Rana temporaria, 226
RANIDAE, 226
Rattus norvegicus, 424
Regulus ignicapilla, 374
Regulus regulus, 373
REPTILIA, 230
Rhabditis (= Pelodera) strongyloides, 70
Rhabditis gingivalis, 70
Rhacognathus punctatus, 177
Rhadicoleptus alpestris
sylvanocarpathicus, 130
Rhagio latipennis, 163
Rhagio scolopaceus, 163
Rhagio tringarius, 163
Rhagium (Horgium) sycophanta, 120
Rhagoletis cerasi, 162

Rhaphigaster nebulosa, 177
Rhingia rostrata, 154
Rhinolophidae, 414
Rhinolophus ferrumequinum, 414
Rhinolophus hipposideros, 415
Rhitrogena semicolorata, 100
RHIZOPODA, 55
Rhizotrogus aequinoctialis, 117
Rhodeus sericeus amarus, 196
Rhopalopyx preysleri, 174
Rhyacophila dorsalis, 130
Rhyacophila fasciata, 130
Rhyacophila laevis, 130
Rhyacophila nubila, 130
Rhyacophila obliterata, 131
Rhyacophila orghidani, 131
Rhyacophila philopotamoides ssp.
orientalis, 131
Rhyacophila thumni, 131
Rhyacophila tristis, 131
Rhyssella obliterata, 170
Ribautodelphax collinus, 173
Riparia riparia, 339
Rivulogammarus balcanicus, 94
Rivulogammarus pulex fossarun, 94
RODENTIA, 417
Roederella czerny, 159
Ropalopus macropus, 121
Rotaria citrina, 65
Rotaria neptunia, 65
ROTATORIA, 65
Rubiconia intermedia, 176
Rucina lateralis, 83
Rutilus pigus, 186
Rutilus r. carpathorossicus, 185

S

Sabanejewia aurata balcanica, 205
Sabra harpagula, 135
Salamandra salamandra, 212
SALAMANDRIDAE, 212
Saldula arenicola, 179
Saldula orthochila, 175
Salmo trutta fario, 181

- SALMONIDAE, 181
Salticus scenicus, 83
Sanguinicola inermis, 64
Saphiopsylla nupera, 164
Sarcocystis ovicanis, 57
Sarcocystis ovifelis, 58
Sarcocystis suicanis, 58
 SARCODINA, 55
 SARCOMASTIGOPHORA, 55
Sarcophaga carnaria, 148
Satyrium acaciae, 134
Satyrium w-album, 134
 SAURIA, 230
Saxicola rubetra, 355
Saxicola torquatus, 356
Scaeva menthastri, 151
Scaeva pyrastri, 151
Scaeva scripta, 151
Scaeva selenitica, 151
Scaeva taeniata, 151
Scaeva virgata, 151
Scardinius er. erythrophthalmus, 190
Scatella paludum, 164
Scatophaga incola, 164
Scatophaga inquina, 164
Scatophaga stercoraria, 164
Scheloribates laevigatus, 89
Scheloribates pallidulus, 86
Schendyla nemorensis, 96
Sciaphobus squalidus, 122
Sciapus platypterus, 158
Sciaria militaris, 146
Sciocoris homalonotus, 176
Sciocoris umbrinus, 176
Sciophila varia, 161
 SCIURIDAE, 417
Sciurus vulgaris, 417
Scolia flavifrons, 170
 SCOLOPACIDAE, 296
Scolopax rusticola, 299
Scolopendrella immaculata, 95
Scolytus pygmaeus, 123
Scutovertex sculptus, 86
Scymnus (Pullus) suturalis Thunbg. ab.
 limbatus, 115
Sehirus luctuosus, 176
Selenia bilunaria, 145
Selenia dentaria, 145
Selenia tetralunaria, 145
Semidalis aleyrodiformis, 125
Semiothisa clathrata, 145
Sepsis flavimana, 160
Sepsis fulgens, 160
Sepsis orthocnemis, 160
Sepsis punctum, 160
Sepsis violacea, 160
Sericomyia lappoma, 156
Serinus serinus, 401
Seriocostoma personatum, 131
 SERPENTES, 234
Sigara fossarum, 178
Sigara lateralis, 178
Sigara limitata, 179
Sigara nigrolineata, 179
Sigara striata, 179
Silo graelsi, 131
 SILURIDAE, 206
Silurus glanis, 206
Silvius vituli, 148
Simoncephalus serrulatus, 91
Simulium argenteostriatum, 148
Simulium sp., 148
Singamus trachea, 71
Sintula sp., 83
Siphonoperla neglecta, 106
Siphonoperla torrentium transsylvanica,
 106
Siphonoperla transsylvatica, 106
Sisyphus schaefferii, 117
Sitta europaea, 383
 SITTIDAE, 383
Somatochlora metallica, 108
Sorex araneus, 413
Sorex minutus, 412
Sorhoanus assimilis, 174
 SORICIDAE, 412
Spatalia argentina, 140

Spathocera laticornis, 177
Spermatophilus citellus, 418
Sphaeridia pumilis, 97
Sphaerium corneum, 80
Sphaerium lacustris, 80
Sphaerocera curvipes, 163
Sphegina clunipes, 156
Sphegina elegans, 156
Sphegina latifrons, 156
Sphegina sphegina, 156
Sphegina sublatifrons, 156
Sphegina verrecunda, 156
Sphinx ligustri, 138
Sphinx pinastri, 134
Sphyradium doliolum, 77
Spilopsyllus cuniculi, 164
Spirometra erinacei europaei, 64
Spirostomum filum, 62
Spirostomum intermedium, 62
Spirostomum minus, 62
Spongilla lacustris, 63
SPOROZOA, 56
Stagnicola palustris, 76
Steganacarus (Steganacarus) carinatus,
89
Stegobium paniceum, 115
Stenamma westwoodi, 170
Stenophylax sp., 131
Stenopsocus dachlani, 109
Stenopterus rufus, 121
Stentor niger, 62
Stenus similis, 123
Stephanoceros fimbriatus, 68
Sterna albifrons, 309
Sterna hirundo, 308
STERNIDAE, 308
Stizostedion lucioperca, 211
Stizostedion volgense, 211
Stomoxys calcitrans, 162
Strangalia bifasciata, 120
Strangalia melanura, 120
Strangalia nigra, 120
Strangalina attenuata, 120
Stratyomia longicornis, 148
Straurophrya pusila, 63
Streptanus marginatus, 174
Streptanus sordidus, 174
Streptopelia decaocto, 312
Streptopelia turtur, 313
STRIGIDAE, 317
STRIGIFORMES, 316
Strix uralensis, 320
Strobilidium gyrans, 62
Strongyloides stercoralis, 70
Strongylus vulgaris, 71
STURNIDAE, 397
Sturnus roseus, 398
Sturnus vulgaris, 397
Stylonychia mytilus, 62
Stylonychia pustulata, 63
Subcoccinella 24-punctata, 114
Subiasella (Subiasella) segmella, 89
Succinea elegans, 77
Succinea oblonga, 77
Succinea putris, 77
Sucibelba trigona, 89
Suctobelbella acutideus, 89
Suctobelbella nasalis, 89
Suctobelbella palustris, 89
Suctobelbella subcornigera, 89
Suctobelbella vera, 89
Suctobelda altvateri, 86
SUIDAE, 431
Suillia imberbis, 163
Sus scrofa, 431
Sylvia atricapilla, 369
Sylvia borin, 369
Sylvia communis, 367
Sylvia curruca, 367
Sylvia nisoria, 366
SYLVIIDAE, 363
Sympetrum sanguineum, 107
Symphorobius elegans, 126
Synaema globosum, 83
Synagapetus armatus, 131
Synchaeta kitina, 69
Synchaeta longipes, 69
Syrirta pipiens, 158

Syromastes marginatus, 177
Syrphus nitidifrons, 151
Syrphus ribesii, 151
Syrphus torvus, 151
Syrphus vitripennis, 149
Sysira fuscata, 125

T

Tabanus bromius, 149
Tabanus unifasciatus, 149
Tachina nupta, 149
Tachisoma (Oxytricha) pelliomella, 62
Tachybaptus ruficollis (sin. *Podiceps rufficollis*), 239
Tachytrechus hamatus, 158
Taenia hydatigena, 64
Taenia pisiformis, 64
Taenia solium, 64
Taeniopteryx schoenemundi, 101
Talpa europaea, 412
TALPIDAE, 412
Tanytarsus curvicornis, 147
Tectocephus sarekensis, 85
Tectocephus velatus, 90
Tectoribates ornatus, 90
Tegenaria domestica, 81
Tegenaria ferruginea, 82
Temnostoma bombylans, 158
Temnostoma vespiforme, 158
Tenebrio molitor, 117
Tenebrioides mauritanicus, 114
Tenthredo marginella, 164
Tenthredo nesomelas, 164
Tenthredo propinqua, 164
Teodoxus transversalis, 74
TESTUDINA, 230
Tethea dulparis, 135
Tethea or, 135
Tetheella fluctuosa, 134
Tetraastix opaliensis, 69
Tetragnatha extensa, 83
Tetragnatha kaestneri, 83
Tetraonidae, 285
Tetrodontophora bielanensis, 97

Thamnoteltix sulphurellus, 172
Thanasimus formicarius, 112
Thea vigintiduopunctata, 115
Thecla betulae, 134
Themira lucida, 160
Themira putris, 160
Thera variata, 136
Thermobia domestica, 96
Tholera decimalis, 143
Thymallus thymallus, 182
Thymelicus lineolus, 131
Thymelicus s. sylvestris, 131
THYSANURA, 96
Tiliacea aurago, 141
Timarcha rugulosa, 124
Tinca tinca, 189
Tinodes rostocki, 131
Tipula oleracea, 146
Tipula paludosa, 146
Tipula sp., 146
Tomocerina cf. minuta, 97
Tomocerus cf. minor, 96
Toxocora canis, 71
Trachelipus wachtleri, 94
Trachelius ovum, 59
Trachytes aegrota, 84
Trachytes pauperior, 84
TREMATODA, 63
Tribolium castaneum, 116
Trichia bietzi, 79
Trichia hispida, 79
Trichinella spiralis, 71
Trichiura c. crataegi, 133
Trichocera annulata, 146
Trichocerca stylata, 69
Trichodes apiarius, 112
Trichomonas foetus, 55
Trichomonas hominis, 55
Trichomonas vaginalis, 55
Trichonta excisa, 161
Trichonta falcata, 161
Trichonta trivittata, 161
Trichopeza longicornis, 160
Trichopsomya carbonaria, 153

TRICHOPTERA, 127
Trichouropoda ovalis, 84
Trichuris tricura, 71
Triconiscus sp., 93
Triconta fusca, 162
Tricops diaphanus, 148
Tringa glareola, 303
Tringa hipoleucos, 303
Tringa nebularia, 301
Tringa ochropus, 302
Tringa totanus, 300
Trioza obliqua, 174
Tripodura (Polypedilum) scalaenuca, 147
Trissopelopia longimana, 147
Tritomegas bicolor, 177
Triturus cristatus complex, 214
Triturus alpestris, 219
Triturus montandoni, 217
Triturus v. ampelensis, 217
Triturus v. vulgaris, 216
Triturus vulgaris, 216
Troglodytes troglodytes, 349
TROGLODYTIDAE, 349
Tropezonotus (Gnopherus) anorus, 178
Tubifex ignotus, 72
Tubifex nevaensis, 72
Tubifex tubifex, 72
TURBELARIA, 63
TURDIDAE, 350
Turdus iliacus, 362
Turdus merula, 357
Turdus philomelos, 360
Turdus pilaris, 359
Turdus torquatus, 357
Turdus viscivorus, 362
Typhocyba cruenta, 172
Tyto alba, 316
TYTONIDAE, 316

U

Uchida pallidulus, 172
Umbra krameri, 183
Umbridae, 183
Unio crassus, 79

Unio pictorum, 80
Upupa epops, 327
UPUPIDAE, 327
Uroobovella flagelliger, 84
URSIDAE, 426
Ursus arctos, 426

V

Vahlkampfia limax, 56
Valenzuela atricornis, 109
Valenzuela despaxi, 109
Valgus hemipterus, 119
Vallonia pulchella, 77
Valvata piscinalis piscinalis, 75
Vanellus vanellus, 295
Vanessa a. atalanta, 137
VERTEBRATA, 179
Vespa crabro, 171
Vespa rufa, 171
Vespa silvestris, 171
Vespa vulgaris, 171
Vespertilio murinus, 416
VESPERTILIONIDAE, 415
Vestia gulo, 77
Vilpianus galli, 176
Vimba vimba, 194
Viminia r. rumicis, 144
Vipera berus, 237
VIPERIDAE, 237
Vitrea crystallina, 78
Vitrea transsylvanica, 78
Viviparus cotectus, 75
Volucella bombylans, 154
Volucella inanis, 154
Volucella pellucens, 154
Volucella zonaria, 154
Vorticella campanula, 61
Vorticella communis, 61
Vorticella convallaria tipica, 61
Vorticella microstoma, 61
Vorticella natans, 61
Vorticella putrina, 61
Vorticella vernalis, 61
Vulpes vulpes, 425

W

Watsonalla cultraria, 135
Wesmaelis betulinus, 126
Wesmaelis quadrifasciatus, 126
Wesmaelis subnebulosus, 126
Wilhelmia b. balcanica, 148
Wormaldia occipitalis, 131
Wyominia tetani, 65

X

Xanthandrus comtus, 152
Xanthia icteritia, 141
Xantho gramma, 151
Xantho gramma laetum, 149
Xantho laetum, 151
Xantho pedisseguum, 151
Xantholinus linearis, 123
Xanthorhae ferrugata, 136
Xanthorhae quadrifasciata, 136
Xerolycosa nemoralis, 82
Xestia baja, 144
Xestia triangulum, 144
Xestia xantographa, 144

Xylobates capucinus, 90
Xylota coeruleiventris, 158
Xylota ignava, 158
Xylota segnis, 158
Xylota sylvarum, 158
Xylota turda, 158
Xylota xanthocnema, 158
Xylotina nemorum, 158
Xylotina piger, 158

Z

Zenobiella rubiginosa, 79
Zercon carpathicus, 84
Zercon rogmagniolus, 84
Zingel st. streber, 211
Zingel zingel, 212
Zonitoides nitidus, 78
ZOOMASTIGINA, 55
Zootoca vivipara, 233
Zygaena filipendulae, 135
Zygina angusta, 172
Zyginidia pullula, 173
Zygoribatula cognata, 90
Zygoribatula connexa, 90

ISBN 978-973-86756-6-7

<https://biblioteca-digitala.ro>